ערב שבת

היום 100 עמודים

כולל 48 עמודים "ימים ולילות"

יום ו' ה' שבט תשל"ה 17.1.75 גליון 9281 שנה כ"ז

160 אג.

עורך הראשון ד"ר עזריאל קרליבך ז"ל

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

ארה"ב סיפקה ללבנון טילי "טאו"; התבקשה לספק גם תותחי נ. מ.

מדריכים צבאיים מארה"ב מאמנים חיילים לבנוניים ✶ ביירות מבקשת גם טנקים "אמ־48" ומפציצי "סקייהוק" ✶ הסטייט־דפארטמנט המליץ לספק טילי "הוק" לירדן

מאת ג'ים הוגלנד, סופר "וושינגטון פוסט" בביירות ארה"ב מספקת ללבנון, זו הפעם הראשונה, טילים מתוחכמים ביותר נגד טנ־קים, והיא אף נתבקשה על ידי ממשלת לבנון לשלוח ברזיפות ותותחים נגד מ־טוסים בעלי קצב ירי מהיר, לבלימת פשיטות אוויר יש־ראליות. והידיעות לבקשת לבנון ל־טילים נגד טנקים מדגם "ת־או" (הנודים ממשגרים דמויי גלילים ומונחים בכבל), משי־קפת את הדאגה הגוברת בוו־שינגטון מן המשיטות המה־גבוות של צה"ל לדרום לב־נון ואת הנכונות האמר"ק ית לספק למדינות ערביות מער־כות נשק משוכללות.

● מדריכים מארה"ב

קומץ משגרי טילים מדגם "תאו" וכמות גדולה יותר של טילים, כבר הגיעו ללבנון ו־חיילים לבנוניים מתאמנים ב־שימוש בהם, בהדרכת מדרי־כים אמריקניים מחוץ לשטח לבנון — מסרו מקורות המש־לה הלבנונית.

● "הוקים" לירדן

עוד נודע, כי משרד החוץ האמריקני המליץ לספק ל־ירדן טילי קרקע־אוויר מדגם "הוק" — מסר מקור מהימן (סוף בעמוד 2)

סאדאת יסכים לתקופת הסכם של שנה; אלון וקיסינג'ר מנסחים "הצעה סופית"

בוושינגטון משוכנעים כי בגלל "שנת הבחירות" ב־1976 - יהיה משך ההסכם למעשה "עד שנתיים וחצי"

שמואל שגב, סופר "מעריב" בוושינגטון

...מצרים אנואר ...הודיע לארה"ב, ...וכים להתיל כל ...וסף בין ארצו ...על תקופה של ...ת בלבד, במקום 5 עד 6 שנים שדורשת ישראל — מסרו מקורות דיפלומטיים יודעי־דבר בוושינגטון.

הגישה המצרית הובהרה, ככל הנראה, על ידי שגריר ארה"ב ב־קאהיר, הרמן איילטס.

עם זאת, מאמין הממשל האמריקני, לדברי ה־מקורות, כי מאחר שיהיה למצרים שבשנה מחירה אי־אפשר להשיג התקדמות כלשהי, תהיה הקפת ה־הסכם מכילא מוקשבה יד־תר.

לדעת הממשל, הסכם ל־שנה אחת להלכה יהיה למע־שה הסכם לשנתיים וחצי, עד אמצע 1977, כאשר הממשל החדש שיקום בארה"ב יתבסס בעקבות הבחירות הכלליות שייערכו בנובמבר 1976.

אמנם עניין זה עדיין מש־מש נושא למיקוח, אך נראה שארה"ב תתמוך בטענתו של סאדאת שאין הוא יכול להס־כים רשמית להקפאת המצב למשך שנים רבות.

ובסוף נראה, כי ארה"ב תומכת בהשקפה שאחרי ההסכם של השלב השני עם מצרים, חייב ליעשות צעד נוסף בענין סוריה, אם כי הממשל האמריקני תומך בעמדה של ישר־אל לקשור התקדמות ב־חזית אחת בהתקדמות ב־חזית שניה.

לדברי מקורות בוושינגטון, עדיין נותרו האופציות בעי־נן: יתכן שייערכו שיחות בוושינגטון בחסות קיסינג'ר, או אולי ייערכו שיחות בסיני, בדומה לשיחות שנערכו בק"מ ה־101, בחסות פקיד רשות אמריקני רם־דרג.

בשלב האחרון יבוא שר החוץ קיסינג'ר למקורים בקאהיר ובירושלים כדי להסדיר את הפרטים ה־סופיים של ההסכם.

סבורים שקיסינג'ר יערוך ביקור קצר במזרח התיכון עוד לפני כן, בראשית החודש הבא, כדי לפתוח את תהליך המו"מ.

שר־החוץ יגאל אלון אמר לסיים את שיחותיו המדי־ניות בוושינגטון בפגישה שלישית עם ד"ר קיסינג'ר ד־בביקור נימוסין אצל סגן ה־נשיא מר נלסון רוקפלר. מ־גיחים שבפגישה היום ינוסחו סופית הצעות ישראל שאותן יגיש בשבוע הבא שגריר אר־ה"ב בקאהיר, מר הרמן איי־לטס, לנשיא מצרים, אנואר סאדאת.

...ץ הישראלי, יגאל אלון (משמאל) בפגישתו אתמול בוושינגטון עם ...גנה האמריקני, ג'יימס שלסינג'ר. (צילום ראדיו של א.פ.)

פורד החליט להיות "משתתף פעיל" בתהליך המו"מ בין ישראל ומצרים

בשיחתו אתמול עם אלון קרא נשיא ארה"ב להתקדם לקראת הסכם שלב ב' בסיני ✶ הצביע על "סכנות הקפאון" ✶ הסתמך על שדרים בינו לבין סאדאת ✶ אלון הסביר: נסיגה — תמורת פיצוי הולם ✶ נפגש עם שלזינגר ועם קיסינג'ר ✶ "פגישת נימוסין עם דוברינין"

מאת שמואל שגב, סופר "מעריב" בוושינגטון

נשיא ארה"ב, ג'יראלד פורד, קרא אתמול לישראל להתקדם לקראת שלב שני של הסכם עם מצרים ב־סיני, בהדגישו את הוגנ.ת המצב במזרח התיכון ואת הסכנה הכרוכה בקפאון מ־משך. בשיחה של 88 דקות עם שר החוץ, יגאל אלון, הסתמך הנשיא כביכול על חילופי שדרים שהיו לו ב־שבועות האחרונים עם נ־שיא מצרים, אנואר סא־דאת.

מן השיחה מתברר, כי הנשיא החליט להיות משת־תף פעיל בתהליך ה־מו"מ, וכי יש בכוונתו להפעיל את השפעתו ה־אישית כדי לעודד את ה־צדדים להתקדם לקראת הסכם.

כפי שנמסר, הדגיש הנשיא את הסכנות הכרוכות בקפ־און — אמבארגו נפט נוסף ואף עימות אפשרי עם ברית־המועצות.

■ הסברו של אלון

בתגובה על כך ניתח אלון, כפי שנמסר, את השיקולים הישראליים בקשר עם נסיגה מוגבלת למרחק 30 עד 50 ק"מ ואת הסכנות הכרוכות בנסיגה כזו במקרה שיתחד־שו הקרבות במועד מיוחד יד־תר. הוא הסביר, כפי שנמסר, כי במקרה של התחדשות ה־מלחמה, יקשה על צה"ל ל־החזיק בעמדות שאליהן ייסוג במסגרת של הסכם נוסף ס־אשר בעמדות שבהן הוא מחז־יק עתה. אף על פי כן, מוכנה ישראל ליטול על עצ־מה את הסיכון — בתנאי ש־תקבל ממצרים את הפיצוי ההולם.

נמסר כי הנשיא פורד הר־גיע את אלון, ואמר כי אר־ה"ב מבינה היטב את חששות ישראל והיא אף שותפה ל־השקפתה, כי יש לצפות אר־תה פיצוי הולם על כל נסיגה נוספת.

■ בעיית יהודי בריה"מ

בדברו על בעיית יהודי בריה"מ, הביע הנשיא פורד את דעתו, כי המלה האחרו־נה בענין זה עדיין לא נאמ־רה.

בסופה של השיחה דנו ה־נשיא פורד ואלון ביחסים ש־בין שתי המדינות, תוך שי־מת דגש מיוחד בבקשת יש־ראל לקבל סיוע כלכלי.

בתשובה הבטיח הנשיא כי ארה"ב תמשיך לסייע ליש־ראל מבחינה כלכלית וצב־אית גם יחד, אך עם זאת, ציין את הקשיים הכלכליים בארה"ב עצמה.

אתמול בבוקר נפגש אלון עם שר ההגנה האמריקני מר ג'יימס שלזינגר. שר החוץ לא הגיש למארחו שום רשימת רכש חדשה ואף לא נכנס (סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3, 4)

גולדה נותחה "מרגישה מצויין"

מאת סופר "מעריב"

"ניתוח שגרתי, ניתוח פשוט" — אמר אמש פרופ' חנן ואוברמן, לאחר שהוסר ה"קטרקט" מעינה ש. ראש הממשלה לשעבר, גב' גולדה מאיר.

גב' מאיר נכנסה לבית החולים "הדסה" בירושלים ביום ב', כיון שחשה מיחושים באחת בעיניה. אחרי שעברה בדיקות עיניים במקום, התברר כי היא זקוקה לניתוח קל בעין אחת.

אתמול בוצע הניתוח — שארך כשלושה רבעי השעה. פרופ' חנן זאוברמן, מנהל מחלקת העיניים, שביצע או. הניתוח, אמר כי ה"קטרקט" הוא "עכירות עדשת העין" וניקוי עכירות זו בימינו אינו דבר מסובך".

מלבד ההגבלה בעין אחת, מרגישה גב' גולדה מאיר מצויין. על אף היותה מאושפזת בחדר נפרד, היא מרבה לשוחח עם רופאים, אחיות וחולים.

קרוב לוודאי כי תשהה בבית החולים עוד ארבעה ימים, אך תזדקק למנוחה נוספת של שבוע ימים בביתה.

...יזור מטולה הופגז מתחום לבנון

...פעם הראשונה הופגז ישוב ישראלי בצפון באש תותחים בקוטר 122 מ"מ ✶ צה"ל בודק ...וכן נעשה הדבר על־ידי סוללות לבנוניות ✶ שני סיורים של צה"ל הותקפו, איש לא נפגע

...ת יעקב ארז, הכתב הצבאי של "מעריב" ...סיורים של צה"ל ...המערבית של ה־ ...לבנון הותקפו ה־ ...אש מהבלים משטח ...איש לא נפגע. הרש־ ...שוב הופגז איזור ...באש ארטילרית מ־ ...חצי שעה אחרי ...ברותה משטח לבנון, ...שהולה, אש באזוקות ...על סיור ממנע של ...עבול. איש לא נפגע.

השיבה אש. ארטילריה של צה"ל הפגיזה את שטח לב־נון באיזור זה.

בשעה 2 אחר חצות שוב נורתה אש באזוקות ובנשק קל על סיור של צה"ל מצפון ל־קבעית. השיבה אש ושטח לב־נון הופגז.

כפי שנמסר המקור, לא היתה הלילה פעילות מיוחדת של צה"ל באיזור ה"פתח־לאנד".

בצה"ל בודקים אם אכן הפ־גיזו אתמול סוללות ארטיל־ריה של צבא לבנון את סבי־בות מטולה. זו הפעם הרא־שונה, שישוב ישראלי בצפון הופגז באש תותחים בקוטר 122 מ"מ משטח לבנון. עד עכשיו לא השתמשו המחבלים בתותחים, מלבד בתותחים ל־ (סוף בעמ' 2, טורים 8, 9)

שמועות בוושינגטון על האשמות שמטיחים אישים בקרמל

"דוברינין גרם השפלות לבריה"מ – ונקרא לחזור"

השגריר הסובייטי בארה"ב ייצא למוסקווה ביום ג'

שגריר בריה"מ בוושינג־טון, אנטולי דוברינין, ש־הוא רשם החוץ האמריק־... הנרי קיסינג'ר היו האדרי־כלים הראשיים של ה־דטאנט, נקרא לשוב למוס־קווה ביום ג' הבא.

רשמית נמסר, שהוא נדרש לשוב להתייעצויות ועד מהרה ישוב לוושינגטון, אך שמו־עות אומרות, כי חוגים רבי־השפעה במוסקווה מאשימים אותו, כי גרם לבריה"מ הש־פלות רבות ולא השיג בשי־בילה הישגים כלשהו ממדי־ניות הדטאנט.

דוברינין ייצא למוסקווה כ־שהוא נושא עמו הבהרות מן הנשיא פורד ומקיסינג'ר, כי ארה"ב מעוניינת בהמשך מדי־ניות הדטאנט וכי הממשל יעשה מאמץ להכניס שינויים בחוק סחר החוץ, כדי להניע את הסובייטים לחזור בהם מביטול הסכם הסחר משנת 1972.

מקורות דיפלומטיים יודעי־דבר בוושינגטון אמרו אתמול, כי על ידי הבהרה זו מבק־שת ארה"ב לחזק את ידי ליאוניד ברז'נייב במאבקו נגד חסידי הקו הנוקשה בקרמל, המבקשים להחזיר את מדיניות העימות עם ארה"ב. בוושינג־טון מקווים, שמדיניות מתו־נה עשויה להציל את הדטאנט מהתמוטטות מוחלטת.

נסיון תיווך במפעלי ים המלח

הממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה הזמין את הצדדים לפגישה היום ✶ אברהמוביץ: הטיפול — בידי מועצת פועלי באר־שבע

מאת ישעיהו אביעם

הממונה הראשי על יח־סי עבודה במשרד העבודה, עו"ד נחמן אורי, יצא ה־בוקר לבאר־שבע, בנסיון להתוך בין מועצת עובדי ים המלח לבין הנהלת המפעל.

יו"ר המחלקה לאיגוד מק־צועי בוועד הפועל, מר אר־ריאל אברהמוביץ, אמר הבו־קר אורי אמר לסופר "מע־ריב", כי אמש התקשר טל־פונית עם יו"ר מועצת ה־עובדים של מפעלי ים ה־מלח והזמינו לישיבה הבו־קר.

קר, כי המחלקה אינה מטפלת בסכסוך, כל עוד נמצא העניין בידי מועצת פועלי באר־שבע. אתמול הודיע מזכיר מוע־צת הפועלים, מר אורי סבאג, כי נעשים מאמצים למצוא הח־רפת המצב. מועצת הפועלים תובעת מן העובדים לחזור ל־עבודה תקינה ורק אחר־כך תסכים לטפל בבעיות השנויות במחלוקת.

כן תומכת מועצת הפועלים בהצעת בית הדין לעבודה, ש־ההצעות שיגובשו יתקבלו ב־הצבעה חשאית ולא גלויה. (ראה כתבה בעמ' 4)

ויקטור לואיס: ביטול הסכם הסחר לא קשור לעניין העליה מבריה"מ

"זה משפיל כשמכתיבים תנאים" ✶ "הדבר תלוי עתה באמריקנים"

ויקטור לואיס, העתונאי הסובייטי הידוע בקשריו עם הקרמלין, אמר בשיחת טלפון עם כתב השידור ה־אנגלי של שידורי ישראל, כי ביטול הסכם הסחר כלל אינו קשור לעליה מבריה"מ וכי בבריה"מ עדיין לא פורסמה שום ידיעה רש־מית על כך. כל הידיעות הגיעו מוושינגטון.

לואיס אמר: "העליה היא עניין נפרד ואיני סבור שהד־זה הסחר ישפיע על הגירה. אלה הם שני דברים נפרדים שאין לערבב אותם... לדברי כל ההודעות סחר הוא סחר והגירה היא הגירה.

לשאלה אם הסובייטים מצ־פים עתה לנסיגה אמריקנית בנושא השיב לואיס: "אלא מה? הדבר תלוי עתה ב־אמריקנים. הרוסים מתקיימים שנים רבות בלי האמריקנים".

לשאלה אם יש לעניין הש־פעה על הדטאנט, ענה לו־איס: "כמובן, הכל חלק מ־העניין; יפה מאוד להראות חלליות אמריקניות וסובייטיות בשתפות פעולה, אך זה מש־פיל כשמכתיבים תנאים. אפ־שר לבקש ולהסביר אך לא לדרוש דברים במפגיע או ב־גלוי".

שגריר צרפת והקונסול הגרמני יבררו גורל קלארספלד בדמשק

מאת סופר "מעריב"

שגריר צרפת בישראל, מר ז'אן הרלי, והקונסול הכללי של גרמניה המער־בית, הבטיחו לפעול כדי לברר מה עלה בגורלה של הלוחמה האנטי נאצית ביאט־ה קלארספלד שהגיעה אתמול מקהיר לדמשק.

ההבטחה ניתנה לחיל בני־מין הלוי, יו"ר הועד הישר־אלי למען ביאטה קלארספלד ולמזכירת הועדה, הגב' מרים מיוחס, שפנו לשני הנציגים הזרים בעקבות פניה של סרג', בעלה של ביאטה קלארספלד.

הפניה באה אחרי ששלטו־נות סוריה הטילו איפול על נוכחותה של הגב' קלארספלד בארצם. כל מה שידוע הוא, שהיא אכן הגיעה לשם (ב־השתמשה בדרכונה הגרמני) אך כל נסיונותיו של בעלה להתקשר עמה טלפונית — עלו בתוהו.

הועד הישראלי מסר גם, כי פנה לנציגי סוכנויות החד־שות הבינלאומיות בבקשה לנסות ולברר את מקום המצ־אה של הגב' קלארספלד.

חזר ממכה; לקה בקדחת

מאת יוסף זלמר

מחלת קדחת התגלתה ה־שבוע אצל תושב שכם — שחלה בה מייד לאחר שובו ממכה.

האיש חזר ממכה ביום ב' בבוקר ובאותו יום אחה"צ קי־בל חום גבוה והחל להזות. הוא נלקח לבית החולים ה־ממשלתי בשכם והובחנה אצ־לו קדחת.

זו הפעם הראשונה למן מל־חמת ששת הימים שמחלה זו מופיעה באיזור. האיש שוכב עתה בביתו ומקבל טיפול.

יש לציין כי מחלות רבות, שנעלמו זה שנים רבות מן האיזור, שבות ומופיעות, ב־עיקר בתקופה שמאמינים עו־לים לרגל למכה. אפשר להס־ביר זאת בכך שהמונים באים לעיר זו מארצות רבות ואילו הרמה התברואית במקום היא ירודה.

ד"ר רוקפלר יבוא מחר

מאת רחל פרימור

איל ההון האמריקני, מר דייוויד רוקפלר, עומד להגיע מחר לביקור של 48 שעות בישראל. הוא ייפגש עם שרים ועם אישי כלכלה.

מר רוקפלר, יו"ר מועצת "צ'ייס מנהטן בנק" יבוא ב־מטוס הפרטי עם צוות יועצים, ויפתח בכך מסע בכמה מדי־נות האיזור.

מזל 1 מעריב לוח נוס

בעמודים: 7, 41, 42, 43, 44, 45, 46.

בעת כאשי כפליים לפרסם ב"לוח מעריב" אתה מבטיח הצלחה למודעתך ויש לך סיכוי לזכות בפרס:

כל יום נערכת הגרלה בין כל המודעות המתפרסמות ב"לוח מעריב" וזה זוכה מוסר מודעה בטיסת לזוג ב"ארקיע" לאילת ו־חזרה וב־3 ימי נופש (ארוחה מלא לזוג) באחד מבתי המלון באילת.

אתמול זכה, משרד תווך "הוד" הוד השרון, דרך השרון 78 ראה עמוד 43

מודעות דרושים בעמודים: 7, 47, 48, 49, 50, 51.

צפירה ממושכת • השבוע ב: הכי את ההינוך עמוד 28 • פתרון כתב החידה

בשבת בואו לבקר ב"גני ראשון" חידושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית ראשון־לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה קלרין CLARIN ריוות המנשה של קלרין לרשותכם בשעות 14—16.

חינם! מתנה בשווי 1300 ל"י ראה מודעה בעמוד 6

רבבריח מנעול הבטחון נגד פריצה 03-854458 853791 04-715015 02-533769

תקליטים במחירים משגעים הגיעו משלוחים חדשים: קלסיים ופופ במחירים לא נורמליים, כגון: במקום 34.90 — 14.90 ל"י תקליטוני ילדים: 3.00 ל"י הגיעו משלוחים חדשים ומתרת חוץ אלחוט אבן גבירול 21 תל־אביב

UNIVERSAL עטים שימושים במחיר עממי לכל אחד

המנעול הכי חזק בעולם... על דלת של דיקט — לא מועיל — כמו "כוסות רוח למת"! דלתות בטחון דקורט־ביות לדירות פרטיות מש יפות — לפי מידה דלת ומשקוף מפלדה צפוי עץ לפי דרישה מנעול FICHET 8 בריחים מנוהות ביזה (לא ניתנים להבספת) ישר מהיצרן דלתות רום 03-410506 .טל

ספטי הזירונג של מצעדי הפיזמונים העבריים בגלי צה"ל היום בעמוד 11 בגל הקל היום בעמוד 31

היום בעמוד 40 ...ן סמלים של מעריב מס. 9 ...פס השתתפות בעמוד 2

...היום הופיע ...ידי זהב להשיג בכל הקיוסקים ובחנויות העתונים. המחיר 4.80 ל"י.

מאות ל"י רווח נקי ראו פרטים היום ב"ימים ולילות" עמוד 28

כולכם מוזמנים לשמוע תוכן קורסים למדריכי יוגה ביום ג', ה־21 לח.ז. 17.00 בשעה מפי יהודית שטהל בבית הנפח, שד' אר"ם 33 חיפה, טל. 52 52 52

שדות ...דודי קיטור טלפון 865347 ת.ד. 8108, יפו ...ות חודשי • היקונים ...נה לבדיקה שנתית • ...נקוי אבנית מהדוד קניה ומכירה. ביצוע: "עגרות אינסטלציה לקיטור".

★ 2 מסגרים ★ 2 מבונאי... ★ 2 מתלפדים ★ מדפיסה

רביה חרושת ...פקי...

هدئ امن الاسل

صورة من الأصل

קיסינג'ר: „הדיפלומאטיה של צעד אחר צעד" נתקלת בקשיים אך יש לנו עתה הזדמנות להתקדם

„כבר הושגה התקדמות מסויימת שרוב האנשים חשבו שיהיה קשה להשיגה" ✶ הסובייטים אינם מפריעים „במיוחד" לפעולתו במזרח התיכון ✶ יפתח מיד בהתייעצויות עם הקונגרס על הדרכים שבהם אפשר להביא למימוש הסכם הסחר עם בריה"מ

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר הצהיר הבוקר, כי דיפלומטיית הצעד אחר צעד שלו ניצבת לפני קשיים נוספים והולכים.

בראיון עם ביל מוירס, ששימש בעבר מזכיר העתונות של הנשיא לינדון ג'ונסון, הסביר קיסינג'ר, „בעוד אתה מתקדם אתה מגיע לנושאים הקשים יותר".

קיסינג'ר הוסיף, עם זאת, כי לדעתו „יש לנו עתה הזדמנות. ניתן להשיג התקדמות ואני מצפה שבחודשים הקרובים אכן תושג התקדמות".

מהי האלטרנאטיווה

על השאלה מה מניע אותו להאמין כי אנשים שלחמו זה בזה מלחמה מרה כל כך, תקופה כה ממושכת, מסוגלים אי פעם ליישב בדרכי שלום את הסיכסוך ביניהם השיב: „כאשר אדם נמצא במעמדי, הוא מוצא עצמו תמיד במצב שבו הוא נוטה לומר, מנקודת ראותו של היסטוריון, כי הבעיה אינה ניתנת לפתרון. אך על פי כן, כמדינאי אין לו כל ברירה שהיא אלא לנסות ליישב את הבעיה. שכן, מהי האלטרנאטיווה? אם נאמר שאין פתרון, מובטחת לנו מלחמה נוספת. במקרה כזה, יתעצם העימות בין מפיקות הנפט לבין צרכניות הנפט — ומדיניותנו היא לנסות למנוע זאת. במקרה כזה תגדל גם סכנת העימות בין בריה"מ לבין ארה"ב.

מאמץ גדול

משום כך, למרות מצוקת הנפש הכרוכה בכך, עלינו לעשות מאמץ גדול לנוע צעד אחר צעד לקראת פתרון. התקדמות מסויימת כבר הושגה. התקדמות שרוב האנשים חשבו שיהיה קשה להשיגה. בתקופות מוצאים אנו עצמנו במצב שבו אין למצוא כל תקדים היסטורי ועלינו להמשיך ללכת בנתיב שמעולם לא סומן במפה".

בתשובה על שאלות נוספות בנושא זה אמר קיסינג'ר: „לא רק שאין אתה יכול להרשות שאתה נואש מכל תקווה, אלא אתה חייב להכבש מלהיואש מכל תקוה. אתה חייב להאמין במה שאתה עושה".

אשר לתפקיד שממלאה בריה"מ בתהליך השכנת השלום במזרח התיכון, אמר שר החוץ האמריקני, כי תפקיד זה אינו מסייע במיוחד, אך עד כה גם לא הפריע במיוחד. הוא אמר, כי אין הוא מאמין שיהיה זה נכון לומר שהסובייטים פיתחו בפוליטיקה של יריבות.

הוא הביע את דעתו, כי בפתרון הסופי יהיה הכרח לשתף את הסובייטים, ומעולם לא דגלה המדיניות האמריקנית באי־שיתופה של בריה"מ בפתרון סופי. הצעדים השונים שנעשו הושתתו על שיטות שארה"ב האמינה כי הן היעילות ביותר והדבר נעשה על פי בקשת הצדדים עצמם. הוא הדגיש, כי לכרות זאת, כרתה ארה"ב לדחות לבריה"מ באופן כללי על כל מה שהיא עושה במזה"ת.

אף על פי שבריה"מ ביטלה את הסכם הסחר שלה עם ארה"ב משנת 1972, כבא קיסינג'ר לנכון לומר דברים בשבח מדיניותו כלפי מוסקווה, מדיניות החותרת להרפיית המתיחות עם הסובייטים, וטען, כי בשלוש השנים האחרונות יושבו — או לפחות עוקצן של רוב הבעיות האירופיות שהיו בעבר מקור לחיכוך.

נסיגה לדטאנט

עם זאת אישר שר החוץ האמריקני, כי העובדה שנקטה בריה"מ כלפי הסכם הסחר היא בהחלט נסיגה למדיניות הדטאנט. אף על פי כן הוסיף, כי הצורך למנוע עימות גרעיני, צורך המחייב הבנה פוליטית, יאפשר לארה"ב לחזור ולהתקדם שוב ובכוונתו לפתוח מיד בהתייעצויות עם הקונגרס על הדרכים שבהן יכולים בתי המחוקקים והממשל לשתף פעולה בבטרה לממש הסכם סחר זה עם הסובייטים.

בדברים אלה אישר קיסינג'ר למעשה, כי בכוונתו לבקש מן הקונגרס לשנות את עמדתו ולהכניס שינויים מסויימים בחוק סחר החוץ, כדי שיתקבל יותר על דעת הסובייטים.

שינוי בחקיקה

עם זאת הסביר קיסינג'ר כי ההגבלות שהטילו בתי המחוקקים, בתוספת ההגבלה על מתן אשראי על־ידי הבנק האמריקני ליצוא וליבוא, הם שהניעו את בריה"מ לדחות את ההסכם. הוא הוסיף: „אנו מזדהים עם המטרות של אלה מבין אנשי הקונגרס שפעלו למען תחיקה זו. חלקנו עליהם רק לגבי הטאקטיקה ולגבי הצורך לעגן מטרות אלה בחקיקה".

בנושא אספקת נשק לישראל אמר: „מכירת הנשק לישראל היא הכרחית נוכח העובדה שהמדינות הערביות מקבלות אספקה ניכרת מבריה"מ ומשום שבטחון ישראל היה בגדר מטרה אמריקנית לגבי כל הממשלים שהיו בשלטון למן תום מלחמת העולם השניה".

14.1 מיליון יהודים בעולם

מספר היהודים בעולם כיום הוא 14 מיליון ו־150 אלף — לפי סיכומי ספר־השנה היהודי־אמריקני, אשר המהדורה שלו לשנה 74־1975 התפרסמה בימים אלה.

לפי סיכומי השנתון, חיים בארה"ב 5,732,000 יהודים — יותר מאשר בכל מדינה אחרת בעולם.

ספר־השנה יצא לאור מטעם הוועד היהודי־אמריקני והאגודה היהודית להוצאה לאור בארה"ב. את סיכומי האוכלוסיה היהודית בעולם עשה פרופ' ליאון שפירא, מרצה להיסטוריה יהודית ברוסיה באוניברסיטת רוטגרס.

הארצות בעלות האוכלוסיה היהודית הגדולה ביותר לאחר ארה"ב, הן אלה: ישראל — 2,808,000, בריה"מ — 2,680,000, צרפת — 550,000, ארגנטינה — 475,000, בריטניה — 410,000, קנדה — 305,000.

49 אחוזים מיהודי העולם מרוכזים בצפון, מרכז ודרום אמריקה; 29 אחוזים באירופה, 20 אחוזים באסיה, 1.5 אחוזים באפריקה ו־0.5 אחוז באוסטרליה וניו־זילנד.

שיעור האוכלוסיה היהודית בקרב האוכלוסיה הכללית בארה"ב הוא 2.8 אחוזים.

הריכוזים היהודיים הגדולים באסיה, נוסף על ישראל, הם רק שניים: איראן 80,000, הודו 12,000.

באפריקה מונה השנתון ציבור יהודי גדול רק בדרום־אפריקה — 117,900. אחרי כן מופיעות הארצות הבאות: מארוקו — 31,000, אתיופיה — 12,000, טוניסיה — 8,000, רודזיה — 5,200.

באוסטרליה יש כיום 72,000 יהודים, ובניו־זילנד 4,300. (עטמ"א).

מחריף הסכסוך בין ראשי מפד"ל וצעירים

הצעירים הואשמו ב„התארגנות להקמת מפלגה חדשה" ✶ הצמרת מאיימת באמצעים „עד כדי פילוג"

מאת מ. שבוריהו

ראשי המפד"ל הזהירו את ראשי חוגי הצעירים, שאם לא יחדלו מהמשך התארגנותם לקראת הקמת מפלגה חדשה, הם יפעלו נגדם בכל דרך ציבורית, פוליטית וארגונית — דבר שעלול להביא לפילוג המפלגה.

ראשי המפד"ל, השרים ד"ר יוסף בורג, ד"ר יצחק רפאל ומיכאל חזני, חברי הכנסת אברהם מלמד ופנחס שיינמן, מזכ"ל המפלגה צבי ברנשטיין, מזכיר הפועל המזרחי רפאל בן־נתן, ראש מחלקת הארגון אליהו חבצין ואחרים, ניהלו שיחות עם ראשי חוגי הצעירים חברי הכנסת זבולון המר וד"ר יהודה בן־מאיר, ד"ר בני ורבוס ואחרים ואמרו להם, כי לא יסבלו עוד שימוש בכספים ובמשאבים מפלגתיים, להתארגנות למען הקמת מפלגה אחרת.

ראשי המפד"ל טענו, כי חוגי הצעירים ערכו בועות האחרונים עשרות כנסים ברחבי הארץ בשיתוף אותיות ואנשים שהם אינם חברים במפלגה, כדי להקים בה שוט מכנים „מפד"ל יפה וחלוצית יותר". לדעתם זו התארגנות להקמת מפלגה חדשה.

ראשי המפד"ל טענו בשיחות, כי חוגי הצעירים החלו לנהל מדיניות עצמאית ואינם מקבלים עוד את מרות מוסדות המפלגה והסיעה בכנסת.

ראשי חוגי הצעירים הכחישו בשיחות עם ראשי המפד"ל, כי הם חותרים להקמת מפלגה חדשה. לדבריהם: פעילותם היא פעילות סיעתית לגיטימית.

טענתם היא, שלאחר הצטרפות לממשלה הצעירים אחרים של ראשי המפד"ל, נפגעה תדמיתה של המפד"ל קשות בעיני ציבור החברים וכי פעילותם נועדה לשיפור תדמית זו.

הם האשימו את מנגנון המפלגה בביצוע הכניה לריאורגניזציה ארגונית במינוים, שמטרתה להדוף את רגלי הצעירים ממוקדי השפעה. ראשי המפד"ל מבהירים מגמה זו בתוקף.

„עדיין לא ברור אם הרב ברגמן יופיע בפני ועדת החקירה"

בעליהם של בתי מחסה טוענים: הממשל מודע לשירותים העלובים — „בגלל המחיר העלוב"

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

עדיין לא ברור, אם הרב ברנרד ברגמן, אשר חזר לניו־יורק בשבוע שעבר, אחרי שהות ממושכת בישראל ובלונדון, אכן יופיע לפני ועדת החקירה שהוקמה בשיתוף על־ידי הקונגרס הפדראלי ובית המחוקקים של מדינת ניו־יורק, כדי לבדוק פרשת בתי המחסה.

החקירה החלה ביום ב' השבוע. לפי הדיווחים טוענים בעליהם של בתי אבות אחרים, שנקראו להעיד, כי המוסדות עומדים בדרישות הנהבעה במדינת ניו־יורק, והפרקליטים מצביעים על כך כי תבנית הסיוע הרפואי הממומנת על ידי הממשלה הפדראלית והממשל המקומי, היתה מודעת לכך שישישים הרותקים לבתי אבות זוכים בשרותים עלובים ביותר.

שאם לא כן, לא היו משלמים 35 דולאר לאיש ליום, שבניו־יורק נחשב למחיר נמוך ביותר. הפרקליטים מהכוהנים למדה.

ארגונים יהודיים רבים הגיעו למסקנה, שבמקום להאשים מראש את ברגמן מוטב לגנות את הבוז שהוטח.

הרב ברגמן ניתק את מכשיר הטלפון בביתו. כדי למנוע הטרדות התקשר עם חברת משפטנים רבת־יוקרה מוושינגטון, לסייע לו בחקירה.

עד כי טיפול טוב בקשישים, לרבות הוראות יום הולדה, צריך לעלות כ־200 דולאר לאיש ליום — וזה מחיר שיק משמוחה ציבורית מאוד יכולה לעמוד בו.

חוגים יהודיים בניו־יורק, שהוטרדו קשות בעת ש„פרשת ברגמן" מניחים עתה כי הליכים משפטיים הנגדים יתקיימו וכי רק שיפוט אובייקטיווי יכריע אם אמנם הרב ברגמן אשם ובאיזו מידה.

רב ממכסיקו מציע ועידה לשלום במזה"ת

הרב ד"ר אברהם הירשברג, ממכסיקו, המבקר בועד הבינלאומי לשלום ולחופש הדת, הציע את לקיום ועידה של מנהיגים יהודיים, מוסלמים ונוצרים שתדון בהשכנת שלום במזרח התיכון ובקידום חופש הדת בעולם.

הרב הירשברג העלה הצעה זו בפגישתו עם הרב הראשי של איטליה, אליהו טואף ועם נציגי הותיקן. הוא הציג רעיון זה בפני פקידי אונסקו בפאריס. בכוונתו של הירשברג לשוב לרומא בסוף החודש כדי להיפגש עם האפיפיור פאולוס השישי. (יו.פי.)

גב' וילסון נתבקשה לפעול להצלת בוקובסקי

מאת צבי לביא, כתב „מעריב" בלונדון

השחקנית איבון מיצ'ל, השחקן דייויד מרקאם ואחרים עמדו אתמול בראש משלחת שבאה למשכן ראש הממשלה ברחוב דאונינג מספר 10, כדי להגיש לגב' וילסון בקשה להציל את ולאדימיר בוקובסקי, מתנגד המשטר בבריה"מ, המרצה עתה עונש מאסר בן 12 שנים.

ראש הממשלה הבריטי ורעייתו יצאו לביקור במוסקווה בעוד ארבעה שבועות.

ערפאת לא יבקר בצרפת

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס

נציג אש"ף בפאריס אודין חאלאק, אמר אתמול ברדיו הממלכתי הצרפתי, כי נראה שיאסר ערפאת לא יבקר בצרפת בעתיד הנראה לעין.

הוא הדגיש את הערכתם של הפלשתינים לגישה ותמיכתה בעניינם. חאלאק אישר כי התקיימו מגעים בין ארגונו לבין משרד החוץ הצרפתי במשך שה מגעים אלה „הגיעו לשיא בפגישת סובאניארג־ערפאת".

הודח ראש ממשלת צפון תימן

רדיו צנעא הודיע אתמול שלויטננט־קולונל חסן אל־חמדי, העומד בראש המועצה הצבאית ברפובליקה התימנית הערבית (צפון־תימן), הדיח את ראש הממשלה מוחסין אל־עיני ואת ממשלתו. „הסיבה העיקרית לצעד זה היא העובדה, שראש הממשלה אינו נהנה עוד מאמון בית הנבחרים" — נאמר. עוד נאמר כי השר לעבודות ציבוריות, עבדו דיישלה, נתבקש לכהן כראש־ממשלה באורח זמני.

פייסל מגיע היום לירדן

פייסל מלך ערב הסעודית מגיע היום לירדן במסגרת ביקור בשלוש מדינות ערביות.

משקיפים מדיניים הביעו את הדעה כי המלך שסיים אתמול ביקור בסוריה, ובתום ביקורו בירדן עם הנשיא סאדאת, רוצה לשכנע את שלוש המדינות הערביות שיתאמו את עמדותיהן, בקשר עם ועידת ז'נבה.

לדעת המשקיפים, ינסה שליט ערב הסעודית את ירדן ואת אש"ף להקים משלחת משותפת לועידה.

איזור מטולה הו...

(סוף מעמוד 1)

יותר מ־200 פלשתינים ... ינשמו המחבלים ... ערקוב, תוכל ישראל ... בו כבסיס למאמצי ... את העמדות הסוריות ... הר. „אם ישראל ת... לתקוף — תוכל סוריה ... אותו דבר נגדה.

קרב ערקוב הוא ... מדיניות הפיוס של ... גבי הפלשתינים ... צבא לבנון להגביל ... לויות המחבלים. ... שיתעוררו בעיות ... אם תתמוך ... מתכבנה לבנון במל... לה יותר.

לאדרעה, תותחים 122 מ"מ מצויים בידי הצבא הלבנוני.

● **לבנון תובעת כינוס שרי־חוץ**

ביין בלוק, סופר „דיילי טלגרף" בביירות, מוסר:

לבנון קראה אמש לפגישה מיוחדת של שרי החוץ וההגנה הערביים כדי לדון במה שכינתה „המצב המתדרדר" בגבולה הדרומי, בו ממשיכים המחבלים וצה"ל במלחמה־זוטא זה היום החמישי ברציפות.

דובר פלשתיני בביירות מסר, כי שישה מחבלים נפצעו בעת שכוח ישראלי ניסה שוב לטהר את הכפר הנטוש שובא, בו התרכזו קרבות השבוע. ידוע, לדבריו, „ששני ישראלים נפצעו".

בצידון יצאו שוב מפגינים לרחובות בתבעם הגנה מוגברת מפני התקפות ישראל.

מסביב לכפר שובא המשיכו המחבלים להחזיק את עמדותיהם, התפורות בגבעות המקיפות את הכפר. החקלאים ורועי העזים, שהיו גרים שם, נמלטו למארג' עיון, העיירה הקרובה, ומשם יכלו לצפות בהריסתם של בתיהם, בעת שתותחי ישראל ירו כמה פגזים כדי שתי דקות.

בסביבת שובא נלחמו לא...

אבא אבן ... הרצאות ביום א' באוניב' ח...

ח"כ אבא אבן י... הקרוב את ... אותיו בחוג למדע ה... אוניברסיטת חיפה. הרצאה: „דיפלומ... צדדית — מאזן של..."

ח"כ אבא אבן ירצה הרצאות סמינריוני שני טרימסטרים, בין שבוע, לתלמידי ב. דנטים נבחרים משנ... חברי הסגל האקדמי.

„בריה"מ שואפת לשיפור יחסיה עם ארה"ב; לא תסכים להתערבות בענייניה הפנימיים"

אומרת הודעה של סוכנות טא"ס ✶ משקיפים במוסקווה: „חוק הסחר נדחה בגלל הפירסום הרב לעליה מבריה"מ"

מאת פיטר אוסנוס, סופר „וושינגטון פוסט" במוסקווה

בריה"מ חזרה אתמול ואישרה את התחייבותה למדיניות של שיפור יחסים עם ארה"ב, אך ציינה כי לעולם לא תסכים ש„התערבות גלויה" בענייניה הפנימיים תהווה תנאי לסחר.

סוכנות טא"ס, שמסרה על כך אמש הוסיפה, כי בריה"מ מוסכת, עם זאת, ב„הלסיות בהפשרה הבינלאומית... ממשיכה להתעניין במסחר עם המערב בו יש ריווח הדדי, וכמובן שאינה מתעלמת מהמדינה המרכזית בעלת העוצמה הכלכלית הגדולה ביותר — ארה"ב".

בפרשנות מוסמכת: „לא היו, ולא יכלו להיות, כל שינויים במדיניות הסובייטית".

הודעת טא"ס באשרה, כך נראה, את הערכתם הראשונה של מומחים ומשקיפים במוסקווה, כי אין משמעותו של המבוי הסתום בעניני סחר עם ארה"ב התמוטטות הדטאנט — לפחות לפי שעה.

קרוב לוודאי שלסובייטים היו מטרות אחדות בדחיית התנאים שפורטו בחוק הסחר, ומקורות סובייטיים העלו בשיחות פרטיות סברה, כי מעל לכל ביקשה בריה"מ להביך את הסנטור ג'קסון.

בתגובה של מאיים על ה„התערבות הגלויה" בענייניה הפנימיים של בריה"מ, נראה היא לדעת המשקיפים רמז שחוק הסחר לא היה נדחה אם עניין העליה לא היה זוכה לפירסום כה רב.

מאז ההכחשה הסובייטית הראשונה ב־18 בדצמבר, בה נאמר, כי בריה"מ לא הבטיחה להקל על ביעוסים לצאת מגבולה, מסרו חוגים סובייטים בשיחות פרטיות, כי מנהיגות הקרמלין רגזה על ש„ההבנה" שהושגה בסוגיית העליה עם שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, נוצלה על ידי חברי קונגרס, ובראשם הסנטור ג'קסון.

לדברי מקורות יהודיים לא זכתה עליה מיוחדת, אם מורגשת, בהמרצתם של מהגרים בכוח מאז הודיעו הסובייטים לפני חודש, כי אין שום הבטחות לגבי אשרות היציאה. מספרן של בקשות העליה, המתקבלות עתה בכמות מספרן מלפני שנה, לא נשתנה לדברי המקורות, והרוב הגדול של המבקשים לצאת את בריה"מ יקבל את ההיתר המבוקש בסופו של דבר, כפי שקרה מאז תחילתה של תנועת ההגירה לפני ארבע שנים.

פורד החליט להיות „משתתף פעיל"

(סוף מעמוד 1)

לפרטים בענין ציוד צבאי זה או אחר.

נמסר, כי הפנטאגון כבר אישר אספקת ציוד צבאי נוסף לישראל בשווי של יותר משני מיליארד דולר, ומקווים כי ברגע שיאושרו בקשות ישראל לסיוע כלכלי שהוגשו לממשל האמריקני בשבוע שעבר, ייפתר חלק מבעיית המימון של כמויות נשק נוספות אלה.

מיד אחרי הפגישה נתפנה אלון והשגריר דיניץ למשרד החוץ האמריקני, שם המשיכו בשיחותיהם עם שר החוץ קיסינג'ר. בכניסה לבנין נשאל אלון על ידי עתונאים לדעתו על הראיון שהעניק הנשיא אנואר סאדאת ל„אל־נהאר" הביירותי, הראיון שבו הכריז כי הוא דורש מישראל להיסוג תוך שלושה חודשים בכל שלוש החזיתות. השיב אלון: „אם נתייחס לדברים שהם אומרים כפשוטם, הרי שזה אינו טוב ביותר, אך אני מקווה שאין זו המלה האחרונה".

הנשיא פורד, בנאום נאומו על מצב האומה אתמול בוושינגטון

■ מרוצה משיחותיו

אלון אמר לעתונאים, כי הוא מרוצה משיחותיו, שנוהלו באווירה ידידותית. בתשובה על שאלות הכתבים שמוצעות, כי הוא נפגש לשיחה פוליטית בעלת חשיבות משית לכלשהי עם שגריר בריה"מ בוושינגטון, אנטולי דוברינין.

מר אלון אמר, שכאשר בא לקונגרס ביום ד' להאזין לנאום הנשיא פורד „על מצב האומה", הציג אותו השגריר שמחה דיניץ לפני השגריר הסובייטי. שר החוץ והדיפלומט החליפו כמה מלות נימוסין, אך לא קיימו שיחה על שום נושא בעל חשיבות כלשהי.

„איני רוצה לעסוק בספקולאציות ולא הייתי מייחס כל חשיבות שהיא לשיחה שמעולם לא התקיימה" — אמר אלון.

חקירה נגד „טמבור" ו„אסקר" בשל חשד התארגנות קרטלית

שני המפעלים שמוזגו באחרונה הציעו הנחה למוכרים — אם לא ימכרו מוצרים של מתחריהם

מאת שאול אבריון

המפקח על ההגבלים העסקיים פתח בחקירה נגד מפעלי הצבעים „טמבור" ו„אסקר" על החשד של התארגנות קרטלית במטרה להדחיק מהשוק את מתחריהם.

שני יצרני הצבעים התמזגו באחרונה לחברה אחת שבבעלות „כור", „דיסקונט להשקעות" ומשקיעי חוץ. אחרי התמזגותם הם שלחו למוכרי הצבעים חוזר שבו הודיעו כי יעניקו להם הנחה של 2 אחוז על כל הקניות ב„אסקר" ו„טמבור" אם לא ימכרו מוצרים של מתחריהם.

עו"ד מ. הורוביץ, המפקח על ההגבלים העסקיים במשרד התעשיה אמר לסופר „מעריב" כי ל„טמבור" ו„אסקר" שליטה מוחלטת בשוק הצבעים. נבקשה יומה להגדיר עליהם כמונופול והכרזה זו צפויה בעוד מספר שבועות כשיפורסם תיקון לצו ההגבלים העסקיים.

„עם פירסום הצו נטפל בהקשתת היחס של שני מפעלי הצבעים ללקוחות, האם יהיה צורך בכך אזום הוצאה הוראות שיווק שיכתיבו להם את דרכי השיווק ויבטלו את הצעדים לדחיקת המתחרים מהשוק", אמר עו"ד הורוביץ.

בשוק הצבעים מצויים נוסף ל„טמבור" ו„אסקר" מספר מפעלים קטנים שכל אחד מהם כיוצר מיבחר קטן של מוצרים.

נודע כי גם המועצה לצרכנות בודקת את האפשרות, שהצרכן ייפגע, אם יפסיקו חנויות לשווק את מוצרי המפעלים הקטנים שהם זולים יותר.

יורם מרוצה מתאו בעכו מבקש להשאירו שם

הוא ומזל לא חזרו בהם מגירסותיהם

מאת יוסף ולמר

עד כה לא חל שינוי כלשהו בחקירתם של יורם ביכונסקי ומזל מזרחי. החוקרים עדיין מתרכזים בחקירה סביב מה שנאמר בצווים ההקצבה. יורם ומזל נחקרים באינטנסיביות, אף לא נודע שהם חזרו בהם מגירסותיהם.

אתמול שלח יורם ביכונסקי מכתב לחוקריו, שבו הוא מבקש להשאירו בתא המעצר בעכו. לדבריו התנאים שם הם טובים, היחס אליו טוב והדבר מקל מאוד על סבלו במעצר.

הודעה לבעלי רכב פרטי!!

מבצע החודש בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה ע.

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן

של ציפויים למושבי רכב

מבד מגבת סטרץ'

לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל

ובנוסף יוענק שי חינם — ציפוי להגה

✶ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
✶ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
✶ ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
✶ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק

רח' מטלון [קודם רח' מרכז מסחרי] 61

(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00

בירושלים — בלגר בע"מ, רח' שמאי 23. פתוח: מ־8—13, ומ־16—19
בחיפה — אמריס בע"מ, רח' המגינים 60א'. פתוח: מ־7.30—16.00
באשדוד — „לרכב", מרכז מסחרי 62א'. פתוח: מ־8—13, ומ־16—19

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 132 67) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 123 65), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 581 94), טל. 221151, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 104 33), טלפון: 666468, 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 40

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.

חידון מס' 9 — 17.1.75

שם משפחה .... שם פרטי ....
רחוב .... מספר ....
עיר .... טלפון ....

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34		46	
11		23		35		47	
12		24		36		48	

תושב בכפר שובא מחזיק ברובה ותחמושת ישראליים, שחיילי צה"ל השאירו במקום לאחר הפעולה שם ביום רביעי. (צילום ראדיו של א.פ.)

[...]הצלה לבנוניים מפנים פצועים מן הכפר שובא — לאחר פעולת צה"ל [...]ביעי. (צילום ראדיו של א.פ.)

כל שעות היום הפגיז אתמול צה"ל ארטילריה וטנקים מטרות בדרום לבנון

תגובה על הירי לעבר מטולה מתותחים שבשימוש צבא לבנון ● הוגברה הכוננות בצפון ● אלוף איתן: אנו חיים אחרי מלחמה — ולפני מלחמה; אין לנו עניין בגבולות — נפעל בכל שטח נגד המנסים לחדור אלינו ● הוחזרו ללבנון 5 אזרחים שנלקחו בפעולת צה"ל ב„פתחלנד"

סופרי „מעריב":

[...]ת ההפגזה שהיתה בלילה לעבר [...] הלילית ממולה, המועצה המקומית הבטחון במקום [...] להגביר את ה[...] ולחזק את אמצעי [...]ות האזרחיות במקום, מתאימות בעניין זה אתמול לאוכלוסיה הספר במקום.

[...] רסיסי הפגזים ש[...] לילה והקודם באיזור הגבול, שהיו אלה [...] תותחים בקוטר 40—60 [...] ותותחים כאלה נמצאים בצבא הלבנוני. אם [...] זו תתבסס על מידע [...] אנשי־הבטחון ב[...] בדאגה לאפשרות של [...] במצב הבטחוני, הן מ[...] התערבות הפעילה של [...] הלבנוני והן בשל ה[...] בתותחים לפגיעה ב[...] אזור. עד כה — אמר [...] המועצה המקומית [...] פרנקל — ראינו ב[...] לבנוני גורם מייצב [...] באשר הסורים ש[...] בא זה באיזור הסמוך [...] נועדו עד כה לפקח [...] באיזור ולמנוע תנו[...] בלים באיזור הקרוב ל[...], ולישוב עצמו. [...] תוקנו אתמול, תוך [...], הנזקים שגרמה ההפגזה הלילית לרשת החשמל של המושבה. האספקה חודשה וכל העבודות במושבה, לרבות העבודות החקלאיות בשטחים שליד הגבול, נמשכו כרגיל וללא הפרעות. העבודות החקלאיות העיקריות כיום הן גיזום במטעים ואיסוף הפרי בבתי הקירור והאריזה במושבה.

נמסר, כי אף־על־פי שזה תורים רבים אין אורחים־נופשים בבתי־המלון במושבה הרי אלה, המכניסונים הקטנים, מלאים בפועלים, בעיקר דרוזים, המועסקים בעבודות בשטחן ו־עבודות בנייה בצפון וברמת־הגולן.

הופעה חריגה

אתמול, בכל שעות היום, נשמעה הפגזה של תותחים משטחנו, הן תותחי הארטילריה והן ירי מתותחי טנקים, לעבר דרום־לבנון, בעיקר לאיזור הכפר שובה, כתגובה על הירי על מטולה בלילה הקודם.

תופעה חריגה באירועי יום אתמול היתה הירי הארטילרי מצד הלבנונים לעבר איזור בורג' מתלין. המקום נמצא בתחום לבנון, באיזור ה„פתחלנד", צפונית־מזרחית לכפר שובה. מתצפית בשטח ישראל נראו פטריות עשן שעלו באיזור זה. גם הודעת דובר צבא לבנון, על פעילות הארטילריה הלבנונית אתמול, דיווחה על ירי לעבר איזור בורג' (מצודה) מתלין.

גם בצד הלבנוני של הגבול נראתה אתמול תנועת רכב אזרחי ואיכרים בשדותיהם כבכל יום. כן נראו רק לעתים רחוקות כלי־רכב נושאי מטלטלים ביתיים. הרושם הוא, שהודעות שלטונות לבנון על תנועה גדולה הולכת של פליטים הנוטשים את הכפרים באיזור, מוגזמות ביותר.

לבנונים הוחזרו

חמשת האזרחים הלבנונים, שהועברו לשטחנו בעת פעולת צה"ל בדרום לבנון שלשום לפנות בוקר, הוחזרו אתמול ללבנון. הם הוחזרו לא במעבר הגבול הרשמי בראש־הנקרה — כמקובל במקרים מסוג זה — כי אם דרך אחד השערים שבגדר־הגבול.

חמשת המוחזרים הם מוחמד נאיף חאמד, בן 40, ושלושת בניו, תושבי הכפר אל־חאבריה, שנעצרו בידי כוח חסימה של צה"ל בעת שובם לכפרם, כדי שלא יפגעו בחילופי האש שהיו בשטח. האזרח הלבנוני החמישי שנלקח לשטחנו הוא עלי מוסטפה צעד, בן 55, תושב הכפר שובה, שגם הוא נעצר בידי כוח חסימה של צה"ל בדרכו לביתו, כדי שלא ייקלע לאזור האש.

בעת ההחזרה לא נכחו ב[...] נציגים זרים כלשהם — לא של ארגון הצלב־האדום [...] של האו"ם.

ביקור אלוף איתן

„לנו אין עניין לא במתכונת, לא במסגרת ולא בגבולות: מי שמפריע לנו לחיות — נפעל נגדו. נהרוג כל מי שמנסה לחדור לישראל, ונעשה זאת גם בשטחנו וגם מעבר לגבול" — אמר אתמול אלוף פיקוד הצפון אלוף רפאל איתן, בעת ביקור שערך בבית־שאן.

עוד אמר, כי אנו חיים אחרי מלחמה — וגם לפני מלחמה. זהו גורלנו ועלינו להשלים עימו, גם אם הדבר יימשך עד מאתיים שנה.

אלוף פיקוד הצפון אמר עוד, כי אין לנו ידיעות על תיגבור העמדות הסוריות באיזור החרמון.

אלוף איתן הבהיר עוד, כי היחידה הפרואנית מכוח־החירום של האו"ם טרם עזבה את המקום, וכי היא עדיין ממוקמת בגבול ישראל־סוריה. הוא הוסיף, כי לפי מיטב ידיעתו כשנמסר על עזיבה — מדובר היה בנטישתו של מפקד היחידה בלבד.

אלוף איתן סייר אתמול בישובים שבגבול ירדן, ושיבח את התארגנותם בהגנה. בביקור שערך בעיירה בית־שאן צפה בתרגיל התגוננות אזרחית.

ארה"ב סיפקה

(סוף מעמוד 1)

אף על פי שדיפלומא[טים ...]דניים ואמריקניים [...] [...]בת עמון מכחישים את [...] שכבר נחתם הסכם [...]

[...] לבנון מבקשות לדון עם ארה"ב ברכישת טנקים מדגם „אמ־48" ומטוסי־קרב מדגם „סקייהוק א־4", ונמסר כי ארה"ב דומה על נכונותה לספקם.

גם ירדן מתכוונת לפתוח בשיחות עם ארה"ב לרכישת כשני להקים של מטוסי „סקייהוק" מן הדגם החדש.

סאדאת: אם ישראל לא תזוז נלך לז'נווה ושם נפוצץ את הכל

מאת ג'ון בולוק

סופר „דיילי טלגראף" בקאהיר

הנשיא סאדאת הבהיר אתמול, כי ישראל תתבקש לפנות בכל שלוש החזיתות אם תרצה להבטיח את הארכת נוכחות כוח החירום של האו"ם באזור. הוא הוסיף, כי אם תותקף מצרים תצא מצרים למלחמה, כי מצרים תקבל כל איזור בכוח שיוחזר לה כתוצאה מן הפעילות האמריקנית.

הנשיא סאדאת שוחח עם חסן טואני, בעליו של עתון לבנוני חשוב, ונראה כי נועדו לתת תנופה של דחיפות לפעילות למען שלום במזה"ת. „אין שום סתירה בין מצרים לפלשתינים, אך אנו מאמינים, כי המנהיגות הפלשתינית האחראית נקראת להוכיח יותר סבלנות ולתת למאמצי השלום של השלב הבא את כל הסיכויים".

התייחסותו של הנשיא סאדאת ל„מנהיגות פלשתינית אחראית" כוונה בבירור ליאסר ערפאת, מנהיג אש"ף, עליו נמתחה ביקורת בקרב גורמים קיצוניים יותר בתנועתו, על נכונותו להמשיך בדרך הדיפלומאטית לשלום. פלשתינים רבים מאמינים, כי רק בעזרת המשכתו של מאבק מזויין ישובו להם אדמותיהם.

האופטימיזם הגלוי של הנשיא סאדאת לגבי העיתוי בראיון שהעניק אתמול, היה מתוכנן בבירור לשמור על האחדות בקרב הערבים ועם זאת לנסות להדגיש את תהליכי המדיני. סאדאת אמר עוד: „אנו רוצים לתת להסכם שלום כל סיכוי. הסבירות היא מסוכנת פחות מאשר מדיניות של שיבה למלחמה. עכשיו צריכה ישראל להכריע. עד שעה זו לא קיבלתי כל הצעות חדשות. אם לא אמצא שום תגובה בינלאומית, יהיה הצד השני חייב לשאת באחריות".

סאדאת, שכינה פעם את שנת 1971 כ„שנת ההכרעה", אמר, כי 1975 תהיה „שנה סיכומית", כיוון שבשנה הבאה ייערכו בחירות באמריקה. הנשיא הוסיף: „אם לא ייעשה משהו במהרה, או בקרוב מאד, נלך לז'נווה כולנו, בכלל זה הפלשתינים. כשתכונס ועידת ז'נווה, היא חייבת להיות סופית ומסכמת ולא סתם דיון בכמה קילומטרים במסגרת הסכמי הפרדה".

לטענות שהנשיא סאדאת עמד על נסיגות ישראליות מסוריה ומירדן בצד הנסיגה מסיני, הבהיר שמצרים תקבל כל מה שהיא יכולה לקבל לפני הסכם כולל: „אנו מאמינים, כי הדבר יהיה שווה לבגידה אם בזהה שטח ערבי כבוש שהאויב עשוי להחזיר לנו".

שרי החוץ מאיראן ועיראק באו למו"מ באיסטנבול

ינסו ליישב סכסוכי הגבולות בין מדינותיהם

מאת ש. כהן

סופר „מעריב" בתורכיה

שרי החוץ של איראן ועיראק, הגיעו לאיסטנבול אתמול לדיונים בסוגיות הגבול ביניהן. שר החוץ העיראקי סאדון חמאדי הגיע בלווית משלחת של תשעה חברים וסירב לדבר על כוונת ביקורו; שר החוץ האיראני הד"ר עבאס חאלאתבארי נסע לאותו מלון בו שוהים העיראקים.

ממקור איראני נודע כי שיחות רשמיות יפתחו באיסטנבול הבוקר, ועל סדר היום יהיו קריות הגבול האחרונות בין שתי המדינות, המצב במפרץ ופעילויותיהם של הלאומנים הכורדים שגרמו מתיחות רבה בין איראן לעיראק.

לדברי חוגים במיניסטריון החוץ התורכי, תורכיה אינה מתכוונת ליטול על עצמה תפקיד של מתווך, ותשמש רק מדינה המארחת את הצדדים.

רשת של „טירור בינלאומי בע"מ" נחשפה בצרפת לאחר ההתקפה על מטוס „אל־על"

משטרת צרפת העלתה ממצאים שהיא מגדירה כ„מרעישים ומדאיגים" ✶ דיווחים על הסכמים חשאיים לשיתוף־פעולה בין ארגוני מחתרת שונים, רובם של השמאל הקיצוני ✶ צפויים מעצרים בקשר להתקפה באורלי ✶ „משטרת איטליה סיפקה מיסמכים, שלפיהם התוקפים מאורלי הם אלה שזוממו לתקוף מטוס „אל על" ברומא ב־1973"

מאת תמר גולן

כתבת „מעריב" בפאריס

חקירה נמרצת של משטרת צרפת בעקבות ההתנקשות הכושלת במטוס „אל על" ביום שני שעבר בנמל־התעופה אורלי, העלתה כמה ממצאים, שהחוקרים הצרפתיים הגדירו כ„מרעישים ומדאיגים". אם כי ידוע זה מכבר, הן למשטרה הצרפתית והן לשירותי הריגול הנגדי, כי צרפת משמשת מרכז להתארגנות מחתרות מרחבי העולם, העלתה החקירה האינטנסיבית, כמה גילויים מזעזעים על אודות מה שמכונה בפאריס „טירור בינלאומי בע"מ".

המשטרה הצרפתית מתייחסת עתה ברצינות־יתר לדיווחים על קיום הסכמים חשאיים בין ארגוני מחתרת שונים, רובם של השמאל הקיצוני, לביצוע פעולות שונות של ארגון מסויים מטעמו של ארגון אחר. אולם המשטרה סבורה, כי הטרוריסטים, שהיו מעורבים בהתקפה באורלי, היו פלשתינאים או לפחות ערבים. עם זאת, קרוב לוודאי, כי השניים עזבו את צרפת מייד לאחר ההתקפה וכי הסיכויים ללכידתם קלושים ביותר. מאמצי המשטרה מרוכזים כעת בחשיפת הרשת, שאליה הם משתייכים, ובפירוקה. כמה חשודים אומנם נעצרו, אך מקור מהימן אומר, כי אישי המפתח עדיין לא נתפסו.

● **צפויים מעצרים**

לדברי אותו מקור, צפויים מאסרים נוספים בימים הקרובים, אך אין הוא מסר שמות העצורים, או פרטים אחרים על אודותיהם, יותר לפירסום.

„העניין הוא עדיין ביותר. אין זו רק שאלה של קבוצת או אירגונים מסויימים, המבצעים פעולות טירור נגד ישראל, אלא בעייה כללית של רשת רחבה, העלולה לסכן את צרפת כולה".

גורמים ישראליים עוקבים בדריכות אחר מהלך החקירה, שמנהלת משטרת צרפת. עד כה נראה, כי הצרפתים לא ביקשו עזרה או שיתוף־פעולה מצד ישראל, אולם ההתרשמות הורגשה, כי שלטונות צרפת הולכים ומשתכנעים, כי אין המדובר רק בבטחונם של אזרחים ומשרדים ישראליים בצרפת, אלא גם בבטחונה של צרפת עצמה.

● **מיסמכים מאיטליה**

(אי־פי.) משטרת פאריס, החוקרת את התקפת הבאזוקות בנמל התעופה אורלי, משוכנעת, כי הפעולה היתה מעשה ידיהם של חמשת הטרוריסטים, אשר זממו לתקוף את מטוס „אל על" ששהה בנמל התעופה ליאונארדו דה־וינצ'י ברומא ב־1973 — מסר העתון הצרפתי „פראנס־סואר".

המשטרה הצרפתית לא הגיבה על ידיעה זו. לדברי העתון, שלחה המשטרה האיטלקית לפאריס פרטים ותמונות של חמשת האנשים, אשר נעצרו בשעתו ליד אוסטיה, כשברשותם טילי קרקע־אוויר מתוצרת סובייטית. החמישה שוחררו אז כעבור זמן־מה. המשטרה האיטלקית סיפקה לצרפתים גם מיסמכים, שמטרתם להוכיח, כי תיכנון הפעולה באורלי היה זהה לזה שברומא.

● **דוחה הכחשת אש"ף**

בינתיים קרא המנהיג הצרפתי הימני, ז'אק סוסטל, לשר החוץ, ז'אן סובאניארג, לבחון מחדש את מדיניותה של צרפת כלפי אש"ף בעקבות ההתקפה באורלי. סוסטל התייחס בספקנות לכך, שמנהיגי אש"ף הכחישו כל קשר בינם לבין הפרשה ואמר, כי הכחשות אלה הן „משחק כפול, שנועד להוליך שולל את דעת הקהל העולמית". הוסיף סוסטל: גם אם יאסר ערפאת מגנה פעולות טירור, הרי זה רק מוכיח, כי אין בכוחו לרסן את הפלשתינים ולכן אינו יכול להחשב כנציגם הבלעדי.

אחד מפקידי השגרירות היוגוסלאבית בפאריס ביקר במשרד החוץ הצרפתי כדי להביע את דאגתו בעניין סידורי הבטחון בנמל התעופה אורלי. הוא שאל אם בדעת ממשלת צרפת לממן את תיקון המטוס היוגוסלאבי, שניזוק בהתקפה.

בעקבות התקפת הבאזוקות בנמל התעופה שליד פאריס הוגברו במקום סידורי הבטחון.

דוד קישון, קברניט מטוס אל על שלעברו נורו פצצות הבאזוקה:

„לאחר שהמחבלים נכשלו בפגיעה מקרוב הם מנסים לפגוע במטוסינו מרחוק"

מאת רחל פיימר

מטוס „אל על", שלעברו נורו בפאריס פצצות הבאזוקה שפגעו במטוס היוגוסלאבי, חזר אתמול לישראל. הקברניט, דוד קישון, אמר: „התקיפה במטוס זה היתה צפויה. לאחר שהמחבלים לא הצליחו בפגיעה בקרוב, שיערנו שיעברו לבצע פיגוע מרחוק. אנו מוכנים, אבל, בעקבות מה שקרה, יש להגביר את הכוננות".

הקברניט קישון, בן ה־41, אמר עוד, כי אין לו ספק בכך שנסיון הפגיעה כוון לעבר מטוס „אל על" ולא לעבר המטוס היוגוסלאבי.

עוד הביע הקברניט קישון את דעתו, כי יש מקום לערוך חקירה ולברר כיצד הגיעו מתכנני המבצע אל הכביש העילי שבנמל התעופה אורלי שבפאריס, מקום שם התנועה אסורה, וכיצד ידעו, כי המטוס הישראלי עומד להמריא באותה שעה ומאיזה מסלול.

על נסיון התקיפה עצמו סיפר הטייס, כי הוא ואנשי צוותו עלו על המטוס בפאריס לאחר שהשלים טיסתו מישראל. „לאחר שהמטוס תודלק, נגררנו על־ידי טרקטור עד לנקודת תחילת ההסעה. לאחר שהטרקטור ניתק את מוט הגורר, שמענו קולות פיצוץ. הקצין הראשון הראה לי מצד ימין פגיעות במטוס היוגוסלאבי, וראיתי עשן יוצא ממקום הפגיעה. פתחתי את המנועים והסעתי את המטוס במהירות כדי להתרחק מהמקום. לא ברור אם פתיחת המנועים והתנועה מנעה פגיעה. יתכן שכך" — סיפר הקברניט קישון.

מעוצמת הפגיעה, סיפר קישון, הועפו אנשים שהיו בקירבת המטוס היוגוסלאבי, ובמקום הפגיעה נפער חור גדול.

במטוס „אל על" לא היתה כל בהלה. „הנוסעים היו שקטים מאוד".

לאחר שהמטוס הגיע לעמדה שבה היה מוכתר על־ידי בנין בית־הנתיבות מכיוון מקום הירי, התערב מגדל הפיקוח של נמל אורלי, שכלל לא ידע על התקרית, וכיוון את המטוס לעמדת חניה. בתחילה הגיעו למטוס אנשי „אל על" בפאריס ואנשי בטחון ישראלים ורק אחר כך הגיעה המשטרה המקומית. „כפי שסופר לי ראה אחד השוטרים שהיה מוצב על גג בית־הנתיבות את היורים ואת מכוניתם, אולם הוא לא הפעיל את נשקו. יתכן שלו עשה כן, אמנם לא היה מונע את ירי הבאזוקות, אבל אולי היה מסייע לפגוע או לתפוס את מבצעי הפעולה" — הגיב הקברניט קישון.

אשר לאפשרות כי הירי כוון למטוס היוגוסלאבי, שניצב כ־20 מטרים מאחורי המטוס הישראלי, אמר הקברניט, „לדעתי הדבר לא יתכן, כי בעת נסיון הפגיעה היה המטוס היוגוסלאבי מוסתר על־ידי מטוס „אל על".

עם בואו של הקברניט קישון לישראל, יערך תחקיר מקיף על נסיון הפיגוע ובו יקחו חלק גם מומחי בטחון.

גברו המיסתורין סביב ברז'נייב; לא קיבל פני ר"מ אוסטרליה

מאת ק.פ. הואלר

סופר „יו.פי." בלונדון

אווירת המיסתורין האופפת את המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב, התריפה היום במשום שלא קיבל את פניו של ראש ממשלת אוסטרליה, גוף ויטלאם, המבקר במוסקווה.

ויטלאם, השוהה בבירת ברית־המועצות בביקור רשמי נועד שם עם הנשיא ניקולאי פודגורני ועם ראש הממשלה, אלכסיי קוסיגין, אך נבצר ממנו להיפגש עם ברז'נייב.

התפתחות זו חיזקה את ההשערות שהמנהיג הסובייטי חולה מכדי לשוחח עם אורחי הממשלה או שאין הוא יכול לעשות זאת משום שינויים שחלו במערך הכוחות בצמרת הקרמלין. מוסקווה עצמה שומרת על שתיקה בעניין זה. עוד בראשית החודש הכחישו דוברים רשמיים את קיומו של מאבק כוחות בצמרת המפלגה הקומוניסטית.

כזכור נפגש ברז'נייב בחודש שעבר עם מנהיגים מצריים שבאו למוסקווה. לאחר מכן הוא ביטל את פגישתו עם נשיא מצרים אנואר סאדאת שנועדה להתקיים באמצע ינואר. מקורות ערביים מסרו, כי הביקור בוטל בשל מחלתו של המנהיג הסובייטי.

כאשר יותר מבעבר מקורות דיפלומאטיים במוסקווה, כי רבו הסימנים להקשחת המדיניות הסובייטית כלפי ארצות הברית. אמצעי התקשורת הסובייטיים החלו להרבות במתיחות ביקורת על מדיניות הפנים והחוץ של ארה"ב, ומוסקווה לא הסתירה את מורת־רוחה מתוכנית פעילותו של קיסינג'ר בקשר למזרח התיכון, שבה לא נטלה בריה"מ חלק פעיל.

פרשנים אירופיים רואים בביטול הסכם הסחר עם וושינגטון משנת 1972 רק עיכוב הדיטאנט. לדעתם הוא צעד ראשון בהקשחת המדיניות הסובייטית מבית ומחוץ אך אין הם סבורים, כי פירוש הדבר שהדיטאנט הגיע לסיומו.

בהיעדר הסבר רשמי למתרחש בקרמלין, מוקדם עדיין להסיק מסקנות סופיות. אם אכן מחלתו של ברז'נייב היא הגורם לחוסר פעילותו ותגרום להחלפתו באחר, אין זה הכרחי כי יחול שינוי מרחיק לכת במדיניות הסובייטית. אולם אם נובע הדבר, כפי שהלכות וגוברות השמועות, מסיבות פוליטיות, סבורים הפרשנים, כי צפויים שינויים גדולים במדיניות בריה"מ.

מקורות אינפורמאציה שונים אינם מטילים ספק בעובדה, שזה זמן מה קיימים חילוקי דעות בקרמלין וכי נמתחת ביקורת חריפה על מדיניות הדיטאנט של ברז'נייב שהועילה מעט לבריה"מ ואשר הזיקה לה רבות. חילוקי דעות אלה מצאו את ביטויים בפגישת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית שהתקיימה בדצמבר אשתקד.

באופנת אלנבי 79
ממשיכים שבוע נוסף ואחרון
במבצע הוזלה מיוחד

	במקום	רק
חליפות ג'ינס לגברים ולגברות	215	55.—
טוניקות מודפסות להריון שרוול ארוך	115	15.—
גולפים לגברים ולגברות מודל 1975	95	15.—
מעילים לילדים ולנערים חדישים ביותר	155	45.—
חולצות לילדים ולילדות שרוול ארוך	59	10.—
חגורות תוצרת חוץ לגברים ולילדים	59	10.—
מכנסים מודפסים לילדים ולילדות		
בכל המידות + חגורה	110	25.—
סוודרים לילדים ולילדות בכל המידות	75	15.—
חצאית שנל מג'ינס ומקטיפה אמיתיים	95	20.—
סוודרים לגברות חדישים ביותר 100% אקרילן	125	25.—
מכנסיים ג'ינס לגברים ולגברות	110	20.—
חליפות דיפטין לצעירות במיוחד	315	75.—
חולצות לגברות שרוול ארוך	90	10.—
מכנסיים ג'ינס אמיתי מקנטון אמריקאי לגברים ולגברות	135	55.—
ג'קטים ג'ינס לגברות מכל הסוגים	110	20.—
שמלת ג'רסי צמר שרוול ארוך בכל המידות	210	45.—
מכנסים דמש מאנגליה לגברים ולגברות	225	כמעט חינם
אוברולים לגברות מג'ינס אמיתי פריז 75	275	55.—
סוודרים לגברים ממפעלים ישראליים אמריקאים	175	40.—

לחיילים וחיילות במדים הפתעות מיוחדות

המכירה תחל ממוצאי שבת 18.1.75

עם מלאי חדיש ביותר — ותימשך שבוע ימים בלבד

„אופנת אלנבי" תל־אביב, אלנבי 79

صكنا من الاهل

בר־לב: יוגדלו החזרי מסים על תמורות יצוא

שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב, הודיע אתמול לראשי מכון היצוא, התאחדות התעשיינים והסתדרות העובדים על החלטת הממשלה להגדיל את החזרי המסים העקיפים על תמורות היצוא.

החזר המס העקיף יועלה בסכום של 34 אגורות לכל דולאר בקבוצת היצוא בעל הערך המוסף הגבוה ביותר. ההחלטה הנוכחית תביא להגדלת התמורה לדולאר ערך־מוסף מ־7.50 ל"י ל־8.00 ל"י.

בעקבות זאת גדלה התמיכה ליצוא בכמחצי מיליארד ל"י לשנה. הגדלת התמיכה נעשתה במטרה להגדיל את ריווחיות היצוא ולעשותו אטרקטיבי יותר לתעשיינים.

השר בר־לב הביע את תקוותו, כי בעקבות ההחלטה יגדל היצוא התעשייתי בשנה הבאה בשיעור ניכר.

עובדי תחזוקה ונווטים יוכשרו להיות מהנדסי־טיס

מאת רחל פריטור

הנהלת „אל על" עומדת לפתוח החודש קורס הסבה ל־12 נווטים שיוכשרו להיות מהנדסי טיס. במקביל תפתח החברה קורס דומה ל־12 עובדי תחזוקה.

דובר החברה אמר אמש, כי בעקבות פסק־דין שניתן על־ידי בית־הדין האזורי לעבודה בתל־אביב, יתקיימו קורסים אלה. ועד עובדי התחזוקה ניסה אמנם, לערער על פסק־דין זה בפני בית־הדין הארצי לעבודה, אך הערעור לא נתקבל והחברה ראתה את עצמה חייבת למלא אחר פסק־הדין.

ועד עובדי התחזוקה דרש לבטל השתתפותם של הנווטים בקורס ההסבה למהנדסי טיס ואיים בהפסקת עבודה. לדעתם, צירוף הנווטים לקורס זה הוא בניגוד להסכם העבודה והוא פוגע באפשרויות הקידום המקצועי שלהם.

35 נווטי החברה מצאו את עצמם חסרי תעסוקה עם הכנסת מיכשור חדיש למטוסים. 18 מהם יועסקו כאנשי צוות אוויר עד לפרישתם לגימלאות, תריסר יוכשרו לתפקידי מהנדסי טיס. שנים יוכשרו להיות קצינים ראשונים ולשלושה אחרים תימצא תעסוקה אחרת.

שוטר החיש פצוע לבי"ח - והרג בדרך הולך־רגל

נסיעת־חירום של איש־משטרה, שנתחייבה באומץ — הביאה להעמדת האיש לדין ולהרשעתו בגרימת מותו של הולך־רגל.

הנאשם, דוד שוילי מחולון, נידון אתמול ל־100 לירות קנס, לשלילת רשיון־הנהיגה ל־3 שנים ול־6 חודשי מאסר על־תנאי.

התביעה טענה לפני שופט השלום בתל־אביב, יצחק רביבי, כי הנאשם נהג בניידת משטרה בשעה שאסף פצוע של תאונת־דרכים וחש במהירות של 100 קמ"ש לבית החולים. תוך כדי נסיעה עלה על אי־תנועה ופגע בהולך־רגל, עבר למסלול הנסיעה הנגדי ופגע שם בסוס רתום לעגלה.

הולך־הרגל, בן 65, נהרג, ואילו הפצוע, שהנאשם הסיע, נחבל שנית. (ע)

„מדוע נוסע המנכ"ל - ומה הוא עושה בחו"ל"

מאת סופר „מעריב"

נסיעותיו התכופות לחו"ל של מנכ"ל משרד התקשורת, שמחה סורוקר, בתקופה בה הוחלט על קיצוצים בתקציב משרדו — משמשות נושא לשאילתא שהגיש אתמול ח"כ עקיבא נוף (הליכוד) לראש הממשלה, יצחק רבין, המשמש כשר התקשורת בפועל.

בשאילתה מונה ח"כ נוף את נסיעותיו של מר סורוקר בתקופה האחרונה ושואל מי מימן אותן ומה היו ההשגים של נסיעות אלה. בהתאם למידע של ח"כ נוף, שוהה כיום מר סורוקר בכנס של „אינטלסט" — אירגון המדינות המשתמשות בלווייני תקשורת, הנערך במזרח הרחוק. לפני כחודשיים שהה מר סורוקר בצרפת וקודם לכן נסע לכנס נוסף של „אינטלסט" שנערך בהוואי. חודשים אחדים לפני כן נסע בשליחות המשרד לאירופה.

„האם לא ניתן להגיע להשגים של נסיעות אלה על ידי המשלחות המסחריות והכלכליות הרגילות שליד נציגויות ישראל באותן ארצות? מי מנהל את משרד התקשורת בהעדרו של שר יהודי וגם של המנכ"ל" — שואל ח"כ נוף בסיכום.

בדיקות המוניות לגילוי נושאי המחלה התורשתית

טיי-זקס

בימי שלישי, באיזור תל־אביב

טיי־זקס זו מחלה תורשתית הגורמת למותם של ילדים בגיל הרך. היא פוגעת בעיקר במשפחות יהודיות ממוצא אשכנזי. רק אם שני ההורים הינם נשאי טיי־זקס קיים סיכון של 25% שהילד שיוולד יהיה נגוע במחלה.

בעזרת בדיקת דם פשוטה, ניתן לגלות אם אדם נושא בתוכו את התכונה (הגאן) למחלה.

כדי למנוע לידת ילדים נגועים במחלת טיי־זקס, מוזמנים לבוא ולהיבדק צעירים ממוצא אשכנזי, מבין הזוגות העומדים להינשא, מוזמנת לבדיקה הכלה.

נשים בהריון מתבקשות לבוא לבדיקה עם בעליהן.

כל הפונים מתבקשים להמציא פרטים על מקום לידתם ומקום הולדת הוריהם ואם אפשר הורי הוריהם.

הבדיקות יתבצעו בכל יום שלישי, בין השעות 15.00—18.00 במרפאות חוץ של בית־היולדות בבית־החולים תל־השומר.

במקום הבדיקה יינתן הסבר מקיף על מהות המחלה ודרכי ההתגוננות מפניה.

בשלב ראשון מתבצעות הבדיקות באיזור תל־אביב ובעתיד הקרוב בשאר חלקי הארץ.

הבדיקות מתבצעות ע"י המכון הציטוגנטי של המרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא, תל־השומר.

עובדי ים המלח „ניתקו מגע" עם ההנהלה - יצאו לחופשה

טוענים: ההנהלה עשתה „תרגיל מכוער" בהחליטה להשבית את המפעל ✶ אגד סרב להסיע את העובדים והם הגיעו לסדום בכוחות עצמם — לאסיפה

מאת שלמה גבעון

במפעלי ים המלח בסדום שרר אתמול מצב מתוח: הנהלת המפעל הודיעה על הוצאת כל העובדים לחופשה שנתית. מועצת העובדים שהתכנסה בשעות הבוקר, החליטה כי אחרי ש„מעשה בלתי אחראי", העלול לגרום נזקים כבדים למפעל אם ובאשר יחליטו להפעילו מחדש. המועצה מינתה 10 מהנדסים מקרב העובדים שיפקחו בכל המדורים הרגישים בהשגחה מסודרת של המפעל, בלי לגרום נזקים.

אחרי נקיטת צעדים אלה הודיעו נציגי מועצת העובדים, שכל עובדי המפעל יוצאים לחופשה עד יום א', ביום א' תתכנס המועצה בזמן ותחליט על המשך הצעדים.

● הפתעה מלאה

מועצת העובדים גם החליטה על ניתוק מגע מוחלט עם הנהלת המפעל, בגין „מעשה גבולי" על ההשבתה הפתאומית, שהוגדרה על ידי רבים מהעובדים כ„תרגיל מכוער".

הפתעת העובדים אתמול בבוקר היתה בלי ספק מלאה. לעובדים שהגיעו לתחנות ההסעה בבאר־שבע, דימונה ובערד, המתינו שליחים מיוחדים מטעם הנהלת המפעל, שחילקו פתקים ובהם נאמר: „הנך נמצא בחופשה שנתית החל מהיום עד להודעה חדשה".

לפתקים האלה לא צורפו שמות המעבירים, שהיו כנראה מיותרים, שכן כולם ידעו במה מדובר.

● טוען: מעשה [illegible]

מר יוסף בוסבול, יו"ר מועצת העובדים של מפעלי ים המלח, האשים אתמול את הנהלת המפעל וכמה ממהנדסיה הבכירים ב„מעשה חבלה" וב„צעד בלתי אחראי". לדבריו כבה החשמל במפעלים בסדום כבר ב־10 בלילה והדבר נעשה לפי הוראת ההנהלה.

בבהלה שקמה נפצעו כמה עובדים — שקיבלו טיפול במרפאה המקומית. לדברי מר בוסבול נדלק וכבה החשמל לסירוגין כמה פעמים. רק לאחר פניה תקיפה אל מנהל המפעל בסדום מר א. ארבל, ניתנה הוראה למהנדס החשמל הראשי לדאוג להספקת זרם חשמל תקין.

עוד אמר שההנהלה גם ניתקה את מרכזיית הטלפונים המשמשת את משרדי מועצת העובדים. המרכזיה הופעלה מחדש על ידי אחד העובדים.

● באו בכוחות עצמם

תוך כמה שעות התרכזו בסדום, על אף קשיי התחבורה, כ־400 עובדים. אתמול פנו ל„אגד" להסיע את העובדים לסדום על חשבון מועצת העובדים, אך נתקלו בסירוב. בסופו של דבר הגיעו בכוחות עצמם, מי ברכב פרטי ומי בטיוליות שנשכרו או במוניות.

● „ההנהלה אשמה"

באסיפה נמסרה הודעה לעובדים שמרגע זה ואילך אחראית מועצת העובדים על הנעשה במפעל ועל כל העובדים לציית להוראותיה.

האסיפה החלה בסערת רוחות, אך לאחר מכן נרגעו הרוחות ומההנהלה ניתנה רשות הדיבור לכ־30 מעובדי המפעל שהביעו כולם תמיכתם בהחלטות המועצה והטילו את האשמה והאחריות להדרדרות ביחסי העבודה במקום על הנהלת המפעל.

עובד אחד סיפר שלמעשה אשם בכל המצב השר חיים בר־לב, שאתו נפגשו נציגי העובדים למו"מ על מתן הקלות במס הכנסה. נציגי העובדים טענו, לדבריו באוזני השר בר־לב שהם מקופחים לעומת עובדים בענפים אחרים. כדוגמה ציינו את עובדי חברת החשמל, הצורכים חשמל במאות לירות בחודש ללא תשלום. על כך השיב השר בר־לב, לדברי העובד: „לכם יש מלח בחינם"...

לדבריו היה זה „הקש ששבר את גב הגמל"...

עובדים אחרים דרשו עריכת בדיקות רפואיות לעובדי סדום כדי לעמוד על מצב בריאותם הלוקה בגלל העבודה בסדום והירידה היומיומית של 400 מטרים מתחת לפני הים.

● „תלוש נסיוני"

עובד אחר סיפר שלמעשה „רימתה ההנהלה את העובדים" על־ידי הכנת תלוש משכורת נסיוני בחודש ספטמבר לפני העבודה על הסכם העבודה האחרון. בתלוש זה גדלו משכורות העובדים בממוצע ב־400 לירות. אולם כעבור חודש, לאחר שנחתם חוזה העבודה, בתלוש של אוקטובר, הוברר להם שהמשכורות גדלו ב־80 לירות בלבד.

אסיפת העובדים בסדום ננעלה בשעות אחר הצהריים המאוחרות במתן הוראה לעובדים לנהוג באחריות ולא לפגוע בשום מיתקן במפעל. נציגי מועצת העובדים ציינו שהמפעל יקר להם והם יעשו הכל לשמור על תקינותו.

מר בוסבול הסביר אמש, בתום האסיפה, שהיציאה לחופשה עד יום א' היא מאונס — הואיל ולא היתה לעובדים כל ברירה. בידי הנהלת המפעל כל האמצעים לגרום השבתת המפעל: הפסקת הדלק למתקני הייצור, הסעות העובדים והספקת ארוחות סדירות.

● עמדת האיגוד המקצועי

סופר „מעריב" לענייני עבודה מוסר:

בהתייעצות שהיתה אתמול בין יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי מר אוריאל אברמוביץ' ומחזיק תיק מפעלי ים המלח חבר הועדה המרכזת מר צבי נתנזון, לבין מזכיר מועצת פועלי באר־שבע מר אורי סבאג, נדון סכסוך העבודה במפעלי ים המלח והובעה תמיכה של המחלקה לאיגוד מקצועי בעמדת מועצת הפועלים, אשר חתומה על הסכם העבודה במפעלי ים המלח.

מר סבאג אמר, כי מועצת הפועלים עשתה מאמצים למניעת הסכסוך וציין כי עמדת המועצה היא, שעל העובדים לשוב מיד לסדרי העבודה המקובלים ולאפשר הוצאת חומרים מן המפעל. עם שובם של הפועלים לעבודה תקינה, תטפל מועצת הפועלים בבעיות השנויות במחלוקת. כן קבע, כי על העובדים לקיים את פסק דין של בית הדין לעבודה.

מנכ"ל מפעל המלט „נשר":

„תוך שנתיים נאלץ לסגור המפעל בגלל מחסור באבן"

מאת שמשון רפפורט

מנכ"ל מפעלי „נשר", מנחם אבירם, הזהיר אתמול, כי תוך שנתיים יאלצו לסגור את מפעל „נשר" בחיפה, בגלל העדר אבן לייצור מלט. המפעל מייצר כ־600 אלף טון מלט לשנה, כ־30 אחוז מתפוקת המלט בארץ.

במסיבת עתונאים בחיפה אמר מנכ"ל מפעלי „נשר", כי יבוא כמות מתאימה לכושר הייצור של המפעל החיפני תעלה למשק כ־42 מיליון דולר לשנה.

מנכ"ל מפעלי „נשר" קבל, כי סחבת והעדר תיאום בין משרדי הממשלה השונים מונעים כל אפשרות של התקדמות בהכשרת השטח להפעלת המחצבה האלטרנטיבית שאותרה סמוך לכפר תמרה. הוא סיפר, כי התקציב לסלילת כביש למשאות שיובילו את האבן הגרוסה ממחצבת תמרה למפעל בנשר — הוקפא על ידי האוצר. משרד הבריאות מעכב את מתן האישורים הדרושים להכנת שטח המחצבה, ואילו ההליכים לשינוי יעוד למחצבה „נתקעו" בוועדות.

משום סחבת זו מאיימת סכנת סגירה על המפעל, והדבר עלול לגרום לשיבושים חמורים במשק הבניה הלאומי, מלבד הצורך לפטר כ־350 פועלים ותיקים במפעל המלט החיפני.

מרכז „העבודה" ידון בשלוש הצעות לבחירת ראשי ערים

מאת מ. מייזלס

לשכת מפלגת העבודה החליטה אמש להעביר בהקדם שלוש הצעות להכרעת מרכז המפלגה בענין בחירות ישירות של ראשי ערים.

ההצעה הראשונה, שהוחלט להמליץ עליה ברוב קולות גדול בדיון משותף של חברי הועדה המוניציפלית וחברי המפלגה בועדת הפנים של הכנסת, אמרה, כי לראש עיר ייבחר מי שמשיג לפחות 40 אחוז מן הקולות בסיבוב הראשון ואם אף אחד מן המועמדים אינו משיג אחוז כזה, ייערך סיבוב שני של בחירות שבו ייקבע המועמד ברוב רגיל. ח"כ שרגא נצר וח"כ אברהם גיבלבר, שהביאו את ההצעה בפני הלשכה, מסרו, כי גם הליכוד תומך בהצעה זו.

לפי ההצעה השניה חייב מועמד לראשות העיר לקבל בסיבוב הראשון לפחות 45 אחוז מן הקולות, ולא — ייבחר ראש העיר על ידי מועצת העיריה. נמסר, כי המפד"ל מוכנה לתמוך בהצעה זו.

ההצעה השלישית, שהועלתה על ידי שר השיכון אברהם עופר, אמרה, כי לראש עיר ייבחר מי שמשיג לפחות 40 אחוז מן הקולות בסיבוב הראשון, ואם איש מן המועמדים לא ישיג אחוז כזה, ייבחר ראש העיר על ידי מועצת העיריה. מר סורקיס, ח"כ אסתר הרליץ, מיכה אלמוג ויחזיאל לקס תמכו בהצעת הבחירה ב־40 אחוז לפחות, ולא — ייערך סיבוב שני של בחירות.

הלשכה דחתה הצעה להמליץ לפני מרכז המפלגה על אחת משלוש ההצעות והחליטה להעביר אליו את כל שלוש ההצעות, מזכ"ל המפלגה, מאיר זרמי, הודיע, כי לפני כינוס המרכז יועברו ההצעות לדיון מוקדם בסניפי המפלגה.

בלשכה הוגשה שאילתה אם נשיא הקונגרס היהודי העולמי, ד"ר נחום גולדמן, נתמך על ידי סיעת המערך להיבחר שוב כנשיא הקונגרס בועידת הקונגרס שתתקיים בראשית השבוע הבא בירושלים. יו"ר הסניף הארצי של הקונגרס יצחק קורן השיב, כי טרם נפלה ההכרעה בענין, וכי הסיעה תתכנס בהקדם כדי לדון ולהכריע בו.

קרן אברמוביץ-צייטלין למתן פרס למחקר ספרותי במדעי היהדות בסך 1000.- דולר

מודיעה כי השנה זכו בפרס לתשל"ג ותשל"ד

- הרב צבי הלוי רבינוביץ, הרב הראשי לחיל האויר, על יצירתו „עולם אחד".
- הרב דוד צבי אליאך, מבכירי רבני בישיבת איתורי, על יצירתו „דרך אמונה".
- ופרופ' חיים ליפשיץ, על מכלול ספריו בנושא תורתו של הרב קוק זצ"ל, מערכת „רואה האורות".

מטרת הקרן: „לעודד הוגי דעות וסופרים לחבר יצירות שיהא בהן כדי להאדיר את אמונת ישראל, תורתו ומצוותיה לאנשים שחונכו על ברכי המדע".

מחברים מוזמנים בזה לשלוח יצירותיהם ב־6 העתקים. עד לראש השנה תשל"ו (5 בספטמבר 1975). אל נאמן הקרן — החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, רח' יהודה הלוי 32—30, תל־אביב. היצירות לא תוחזרנה למחברים.

רבין: ערי הפיתוח בעדיפות ראשונה - מייד לאחר ביצור ירושלים

„רואה את פיתוח מעלה־אדומים כחלק אינטגראלי של פיתוח ירושלים" ✶ ראשי ערי הפיתוח בגליל, שהם חברי „עבודה", — אינם נגד מעלה־אדומים

מאת יוסף וקסמן

„מדיניות הממשלה פיתוחן וביסוסן של ערי הפיתוח. הוא בעדיפות ראשונה אחרי פיתוחה וביצורה של ירושלים רבתי בירת ישראל", אמר אתמול ראש הממשלה, מר יצחק רבין, בפגישה עם 17 ראשי ערים, עיירות ומועצות מקומיות, חברי המועדון הפוליטי של ערי הפיתוח מטעם מפלגת העבודה, שנערכה בלשכת ראש־הממשלה.

בפגישה השתתפו גם שר המסחר והתעשיה הפיתוח, חיים בר־לב, שר השיכון, אברהם עופר, ומזכ"ל „העבודה", מאיר זרמי.

ראש־הממשלה ושר־השיכון ציינו, כי תוכנית השיכון לערי הפיתוח לשנים 1975—1980, שנדונה עתה בממשלה, ואשר לפיה 57 אחוז מכלל הבניה הציבורית יתבצע באזורי הפיתוח, תשמש גם כתוכנית־מנחה לאיכלוסן, תיעושן ובניינן של ערי הפיתוח.

„רבין הבהיר לנו, כי פיתוח מעלה־אדומים מהווה חלק אינטגרלי של פיתוח ירושלים", אמר ל„מעריב" אחד המשתתפים בפגישה. לא מכבר הביעו כמה מראשיהן של ערי הפיתוח התנגדות להקמת מעלה־אדומים, אם הדבר יבוא על חשבון העיירות הקיימות.

„המועדון הפוליטי" הוקם ביוזמתם ובראשותם של ח"כ צבי אלדרוטי ממגדל העמק, אברהם נחמיאס, ראש עיריית צפת, ואריה מאיר, ראש מועצת קרית־גת, במטרה להבטיח את האינטרסים של העיירות ואזורי הפיתוח במסגרת פנים־מפלגתית, חוצת גוון־חטיבתי.

● אינם מתנגדים

מנהם והם מוסר: ראשי ערי הפיתוח בגליל, הנמנים על מפלגת העבודה, הבהירו בישיבת מועצת מחוז הצפון של המפלגה, כי בניגוד לרושם שהתקבל בציבור אין הם מתנגדים כלל ועיקר לפיתוח איזור התעשיה במעלה־אדומים.

הדברים נאמרו בדיון שהתקיים במליאת מועצת המחוז בנושא אכלוס הגליל, פיתוחו ותיעושו. המועצה התכנסה בצפת, בהשתתפות מזכ"ל „העבודה", מאיר זרמי, וח"כ אברהם גיבלבר.

ראש עיריית צפת, אהרון נחמיאס, המשמש כמזכיר מועצת מחוז הצפון ב„עבודה", אמר, כי ראשי ערי הפיתוח בגליל, שהם שליחי „העבודה" במקומותיהם, אינם מתנגדים כלל לפיתוח איזור במעלה־אדומים. „כל כוונתנו היתה להתריע נגד דבריו של פקיד בכיר במשרד האוצר, שאמר, כי לממשלה אין תקציב לפיתוח כמעלה־אדומים, ועל כן יהיה צורך לצמצם את הפיתוח המתוכנן לגליל על מנת להעביר חלק מכספים אלה לפיתוח מעלה־אדומים. לכך אנו מתנגדים ואנו תובעים כי כל לירה, כל מפעל וכל דירה, שכבר יועדו לגליל — לא יופנו למקום אחר".

● ורטמן: לא נדון

ראובן בן־צבי מוסר:

מרגע שהממשלה החליטה בענין מעלה אדומים, אין מקום לדון עוד בנושא זה מה עוד, שההחלטה היא בהתאם למצע המפלגה — אמר אמש בחיפה יו"ר סיעת המערך בכנסת, ח"כ משה ורטמן.

ח"כ ורטמן אמר, כי השר ישראל גלילי אומנם התחייב לאחת מישיבות הסיעה הקרובות למסור אינפורמציה בלבד על פרשה זו, אך לא יהיה כל ויכוח לאחר מכן באותו נושא. מי בסיעה שירצה לדון בנושא זה, יוכל לעשות כן בעת דיון במדיניות ההתנחלות, שייערך בעוד זמן־מה בסיעת המערך.

בנעילה של ועידת חרות אתמול

בגין נבחר מחדש כיו"ר; המרכז החדש מונה 432 חב[רים]

עזר וייצמן שומר על נוכחות ✶ מועמדי המפ[לגה] לכנסת ייבחרו ע"י המרכז ולא ע"י ועדת מינ[וי]

מאת דניאל דגן

ועידת „חירות" ננעלה אתמול בבחירתו מחדש של ח"כ מנחם בגין כיו"ר המפלגה ובאישור מרכז חדש בן 432 חברים לעומת המרכז הקודם, שמנה 300 חברים.

בגלל המאבקים סביב הרכב המרכז, שבמסגרתם התמודדו בעיקר חברי הצעירים הנודלים, הצעירים, פעילי דור ההמשך וההנהגה הוותיקה — התארכה מאוד „מלאכת המרכבה", והועידה ננעלה, איפוא, רק בשעות הצהריים אתמול.

עזר וייצמן צורף גם הוא למרכז, והוא שומר איפוא על „נוכחות" במוסדות המרכזיים של המפלגה — אם כי הפסיק את פעילותו.

לקראת סיום הדיון התעקבו חברי הכנסת בנוסח כביר וחייב לבואו, כדי להבהיר קבלת החלטה, להחיל את הריבונות הישראלית לא רק בשטחי ארץ ישראל — אלא בכל השטחים הנתונים לשליטת צה"ל, לרבות סיני. הנוסח שנתקבל היה, כי הדבר יגרום לישראל נזק הסברתי.

הועידה אישרה הצעה, שמועמדי המפלגה לחברות בכנסת ייבחרו בעתיד על ידי מרכז התנועה (להבדיל, כברת, מועדת המינויים שפעלה עד כה).

כן הוחלט לתמוך במיזוג חטיבות הליכוד.

בהחלטה אחרת צויין הצירוף בהקמת „ועדת הפקידות" מקרב המרכז. זוהי פשרה של ההנהגה הוותיקה ביו[זמת] רישה מקורית של הצע[ירים] הקים מעין „לשכה ל[...] למפלגה, שתמלא ב[...] אר הפקיד של פיקוח [...] עולות הסיעה בכנסת. [...] להבית, ש„חרות" תאלץ [...] מילא להקים ועדה [...] לה, בגלל ניפוח המרכ[ז] [...] בע מהלחץ הגדול של [...] צות שביקשו להגדיל [יי]צוגן במוסדות המרכזי[ים] [של] המפלגה.

חדש!!
המילה האחרונה בתרבות הדיור
יחידת ריהוט למערכת סטריאו וטלויזיה

להשיג בחנויות:

חיפה — „רהיטי נצחון", יפו 65
חיפה — „הרהיטי" הרצל 61
נצרת עילית — „רהיטי הדר", מרכז רסקו 22
טבריה — קובי „רהיטי פאר" מול קולנוע „בילי"
צפת — „רהיטי בעצני" רח' ירושלים 97
עפולה — רהיטי „ולדמן" שד' ארלוזורוב ע"י בנה־אור
עכו — „צרכניה רהיטים" רח' בן עמי
קרית ביאליק — רהיטי וסרלאוף קרן־היסוד 68 (פינת השקדים)
כפר־אתא — „רהיטי שרי" זבולון 5
חדרה — „רהיטי גורית" ויצמן 67
אשקלון — „רהיטי גוית" רח' ההסתדרות 2147
ירושלים — „אחים זונובסקי" רח' יפו 44
ת"א — „רהיטי אפרתי" רח' הרצל 102
ת"א — „רהיטי אפרתי" רח' הנגב 4
חולון — „רהיטי אפרתי" ככר ויצמן 1

כללי הגורות האולמות הצוגה המפתניים בהפצת הכתר מתבקשים לכתוב לת.ד. 8258 תל־אביב

לרגל שיפוצים

חיסול כל המלאי

בהנחות 50%-30%

מכנסיים גברדין אמריקאי	65.—
מכנסיים דיולן פולנת	95.—
חליפות	295.—
ג'קטים ספורט	138.—
ג'קטים הריס טוויד אנגלי	328.—

איכות מעולה ● גזרה מודרנית

הכמות מוגבלת

כל הקודם זוכה!

יעקב בן-לוי

יצרני הלבשה בע"מ

רח' התבור 35א, ת"א, טל. 53120

בשבוע הבא גם ביום ב' וגם ביום ד' במדור „כדאי"

צוות מעריב פינבו

ובו הצעות חסכון מפתיעות

הוארך מעצרו של סוחר החשוד בהונאה בנתניה

מאת יצחק בן-הורין

אברהם זנורי, מחר למוצרי חשמל, שנעצר על-ידי המשטרה כחשוד בהוצאת עשרות לקוחות, הובא אתמול בפני שופט השלום בנתניה י. כהן, ומעצרו הוארך בעוד 15 יום.

בתחנת המשטרה בנתניה עצור גם חותנו של זנורי, אליעזר פרידמן.

נגד השניים הוגשו במשטרת נתניה יותר ממאה תלונות של אזרחים, וביניהם תלונות פליליות רבות. מפקד מרחב השרון, ניצב משנה בנימין גלעד, מינה ועדת חקירה, לבדיקת החומר הרב שהצטבר במשטרה נגד שני בעלי העסק „פרידמן-זנורי".

חשוד בהפצת שיקים ללא כיסוי ל־10 ימי מעצר

שופט בית-משפט השלום בתל-אביב הוציא אתמול פקודת מעצר לעשרה ימים נגד אלברט בור-יוסף, החשוד בהפצת שיקים ללא כיסוי.

נציג המשטרה טען בבית-המשפט, כי בור-יוסף הפיץ עשרות שיקים ללא כיסוי בסכום של כ־90 אלף ל"י. הוא עשה כן לאחר שפתח חשבונות שיקים בחמישה סניפי בנקים במקומות שונים. החשוד לא השיב על החשד המיוחס לו.

נשיא המדינה הספיד את מרגלית סלע ז"ל

נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, נשיא מכון ויצמן למדע, פרופ' ישראל דוסטרובסקי, וקהל רב מעובדי מכון ויצמן, השתתפו אתמול בהלוויתה של מרגלית סלע ז"ל, רעיתו של פרופ' מיכאל סלע ממכון ויצמן למדע.

ליד הקבר, בבית העלמין החדש ברחובות, ספד למנוחה נשיא המדינה, שהעלה קווים לדמותה של מרגלית ולפעולה והרמותיה בתחומי החינוך והתרבות. המנוחה מילאה במשך 18 שנים תפקידים מנהליים בכירים במכון ויצמן למדע, ובשנים האחרונות הקדישה מזמנה למפעלי תרבות וחינוך, לרבות קרן שרת לאמנים צעירים והמועצה הציבורית לתרבות ולאמנות.

מרגלית סלע ז"ל נפטרה השבוע בניו-יורק. בת 49 היתה במותה. השאירה שתי בנות.

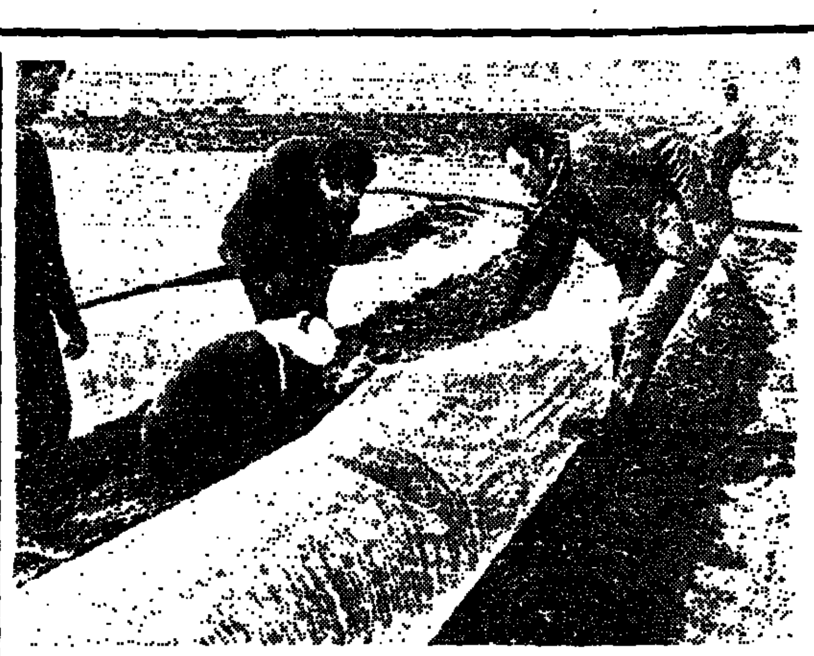

„שטח גידולי הפלסטיק ביהודה ושומרון הגיע בשנת 1974 ל־2,000 דונם, לעומת 40 דונם בשנת 1968. החקלאים מגדלים תחת הפלסטיק בעיקר ירקות. השנה יגיע יצוא הירקות לאירופה לכ־1.5 מיליון דולר, לעומת מיליון דולר בעונה שעברה" — על כך נמסר בסיור מנכ"ל משרד החקלאות מר ר. איילנד בנפות יריחו ושכם. בצילום: מנכ"ל משרד החקלאות סוקר שטח גידולי פלסטיק של אחד מחקלאי יריחו.

בעצרת הזדהות עם יהודי סוריה

„יש להקים ארגון למימוש זכויות יוצאי ארצות ערב"

ח"כ בן-פורת: משקל נגד לתעמולת אירגוני הטרור

מאת יצחק בן-הורין

חבר הכנסת מרדכי בן-פורת העלה אתמול שוב את רעיונו בדבר הצורך להקים אירגון בינלאומי שידאג ל-מימוש זכויותיהם הלגיטימיות של מיליון וחצי יהודים יוצאי ארצות ערב, החיים כיום בישראל והוצגה לו.

דבריו הושמעו בעצרת הזדהות עם יהודי סוריה שנערכה אתמול בכיכר העצמאות בנתניה בהשתתפות אלפי תלמידי בתי הספר התיכוניים בעיר.

ח"כ בן-פורת העלה לראשונה את הרעיון לפני 10 ימים בכנסת, והנושא הועבר לטיפולה של ועדת החוץ והבטחון.

בשיחה עם סופר „מעריב" אמר ח"כ בן-פורת, כי יש להקים את האירגון למען היהודים יוצאי ארצות ערב, כמשקל-נגד לתעמולה שעורכים אירגוני הטירור הערביים ברחבי-העולם על זכויותיהם הליגיטימיות בישראל.

„צריך להשמיע את הרעיון הזה שוב ושוב וגם בארץ. מדי פעם נשמעים „הרהורי כפירה" ומן הראוי שבני הנוער יידעו את העובדות במלואן" — אמר ח"כ בן-פורת.

רשיונו של נהג נפסל למשך עשרים שנה

עונש של פסילה מלהחזיק או לקבל רשיון נהיגה, למשך 20 שנה, הוטל בבית משפט השלום בתל-אביב, על תושב תל-אביב, בן 33, שהורשע בנהיגה במכונית כשהוא במצב של חוסר שליטה על כלי הרכב; נהיגה במכונית ברשלנות, ללא רשיון-נהיגה תקף ומבלי שהיתה לו תעודת ביטוח.

אורי כהן נהג בסוף דצמבר 1973, מכונית פרטית בדרך הנבחון לכיוון דרך לוד. הוא לא השגיח בנסיעתו במכונית שחנתה ברחוב והתנגש בה וגרם לה נזקים. מיד לאחר התאונה הסתלק הנאשם מן המקום לכיוון כפר שלם, מבלי שהשאיר הודעה על גבי המכונית שניזוקה.

כהן המשיך לנהוג במכוניתו לכיוון שכונת התקווה. עוברי אורח ראו אותו נוסע בצורה משונה. הוא סטה שמאלה וימינה, לסירוגין. לא עצר לפני מעבר הציה, ופגע בילדה בת 13.

לאחר התאונה ניגשו למכוניתו עוברים ושבים וניסו לדבר עמו, אך הנהג ישב בה כמאובן ולא דיבר כלל. כעבור זמן מה יצא אורי כהן מן המכונית. הוא לא יכול היה לשלוט על הליכתו והתנדנד.

בנוסף לעונש הפסילה הטיל השופט, ד"ר יצחק הנגמש, על הנאשם מאסר על תנאי ל־6 חודשים.

מומחה הארגון לשיתוף פעולה כלכלי של אירופה

„המערך המדעי והטכנולוגי של ישראל אינו מנוצל כראוי"

מאת: אברהם פלג

...שה על המערך המדעי של ישראל ועל מדי-... של הממשלה, נכללת ...ין מומחה אירופי בוחן ...תעשיה, מדע ואוניבר-...שראל.

...אל המדעי של ישראל של אחדות מארצות אי-...ות, אולם בהבדל מאלה, ...ראל המדעי של ישראל ...א רק בחלקו, לקידום ה-...ראל היא, מן הסתם, מעוה ...כוה בדבר עליונות המח-... על המחקר השימושי, ר-...אי הידברות מתקבלים על ...וסדות המחקר ומוסדות

מסקנותיו העיקריות של ...ולד, בתחקיר שערך על ...ציות המדע, האוניברסיט-...שיה שלה.

...ד נפגש עם צוות המשרד ...דע שליד האירגון לשיתוף ...כלי ולפיתוח של אירופה, ...הא ביקר בארץ לפני כשנ-...רח המועצה הלאומית ל-...יתוח, ופגש כ־140 חוקרים, ...קר, אנשי תעשיה ופקידי ...את המדע שהפלה סיכם בדו"ח שהגיש למועצה בימים אלה.

פוטנציאל גבוה

לישראל, כך מעריך ד"ר ולד, פוטנציאל כח-אדם מדעי המסתכם בכ־20 אלף אקדמאים, עולה על זה של דנמרק ונורווגיה, ודומה לזה של בלגיה, שוודיה ושוויץ. גם כשמביאים בחשבון את העובדה שחלק ניכר מפוטנציאל זה מועסק במיגזור הבטחון, גם אז עדיין אין הוא נופל מבחינה מספרית מן הפוטנציאל הדני או הנורווגי.

ניסיונן של ארצות כהולנד או פינלנד, ראוי לו להילמד בישראל יותר מניסיונה של ארה"ב. הארצות הסקנדינביות, הולנד ושוויץ, הן ארצות דלות באוצרות טבע. אף על פי כן, הן מקיימות רמת חיים גבוהה. ד"ר ולד מזהיר את ישראל מחיקוי. צרפת ואנגליה שילמו מחיר יקר על נסיונן לחקות את ארה"ב בתחומי המדע והטכנולוגיה.

רתיעה מענייני המעשה

התרשמותו של ד"ר ולד היא, כי האווירה בישראל אינה עשויה לקדם את התעשיה והמחקר בתחומה. הוא מציין, שבשנים האחרונות גדלה המודעות של האוניברסיטאות לבעיות התעשיה, ואף על פי כן, יש מצב רתיעה מענייני המעשה, ולעתים אף בוז למחקר השימושי ולייזום התעשייתי בכלל זה. גם הטכניון, סובר ד"ר ולד, אינו נקי מגישה זו.

המחבר מצטט מקרים שהובאו בפניו, ואשר בהם מהנדסים צעירים, מוסמכי הטכניון, דחו הצעות לעבור זה בהפקידי ייצור, בטענה שתפקידים אלה אינם „מדעיים".

הפיגור גדל

הפרודוקס הישראלי, אומר ד"ר ולד, הוא שלמרות כוחה הכלכלי והתעשייתי של ממשלת ישראל מצד אחד, וכוחה להשפיע על המתרחש במוסדות להשכלה גבוהה מצד אחר, אין עוד ממשלה — במדינות כארה"ב ומערב אירופה — המשתמשת כה מעט להשגת מטרות טכנולוגיות מוגדרות הקשורות בתעשיה ובאוניברסיטות, כממשלת ישראל.

ד"ר ולד מצביע על היצוג הדל שיש, בין חברי הכנסת ובפקידות הממשלתית הבכירה, לאנשים בעלי רקע תעשייתי, או למהנדסים. אם משווים את ישראל בעניין זה למדינות המתועשות החברות באירגון האירופי לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח, אין להימנע ממסקנה שישראל הגדילה ב־20 השנים האחרונות את פיגורה ביחס למדינות אירופה המערבית וארה"ב.

נפתח משפטו של שולף הרימון בנתניה

...ש עירית נתניה העיד על ...עה וחצי של „אימה" במשרדו

...של הנאשם גולל פרשה של קיפוח מרשו במתן רשיון בניה

...שאול הנן ...ית נתניה, ד"ר ...מנחם, היה אתמ-... ...ביעה הראשי ב-... ...ל דב אלדד, ש-... ...ד המשפט המחו-... ...יב. ראש העיריה ...שעה וחצי של ...רד עליו, כשהנא-... ...בודד עם אקדח ...בן שהמשטרה נכר-...

...עירע לפני כשלושה ...אשר דב אלדד בא ...ראש העיר חדש ...הפסקת עבודה שהור-... ...ראש העיר הסביר ...ין אינו בסמכותו, ...אשם אקדח מכיס, ...אל ראש העיר ואף ...ון ואיים שיפצץ ...

...חל להתגול אתמול ...ם המחוזי מ. צ'ר-... ...ת"א. עורכת הדין ...זה, סגנית בכירה ... המרכז, האשימה ...לדד בנשיאת נשק ...באיומים, ובמזי-... ...ת. הנאשם לא הודה באשמה. סנגורו הוא עוהיד אליקים העצני.

ד"ר בר-מנחם סיפר בעדותו כי הנאשם אמר לו, לאחר ששלף אקדח: „אני נוהג כמו חבלן ולוקח בשבי. אם לא יתמלא מה שאני דורש נעלה כולנו לשמיים".

ראש העיר הוסיף, כי ניסה לשדל את הנאשם לבל יאיים, ואחר כך נתברר לו שהנאשם רוצה שיובא עתונאי, על מנת שישמיע באוזניו את טענותיו. הנאשם נקב בשמו של העתונאי נתן דונביץ מ„הארץ", ובמשך שעה וחצי ישב מול ראש העיריה כשבידו האקדח והרימון שנצרתו פתוחה. באותה שעה היה בחדר גם מהנדס העיר, מר שלום פורר.

לשאלותיו של עוהיד העצני ציין ראש העיר, כי הנאשם לא פעל אף פעם באלימות או בחוסר נימוס.

לשאלותיו של הסניגור הוברר עוד, כי על מגרש שבו נאסרה הבנייה על הנאשם, התירה הבנייה לחברה הקבלנית אלמיראזי. על כך ביסס הסניגור את טיעונו, כי הנאשם אמנם הועלה לרשה, וכי המעשה שעשה נועד לבטא את מחאתו על יחס איפה ואיפה מצד העיריה.

בלחץ שאלות נוספות הודה ראש העיר, כי סגן מהנדס העיר, מר דב ערמוני, ציין, כי חברת אלמיראזי הטעתה את הוועדה לבניין ערים.

אולם ראש העיריה לא ידע, אם מנעו מהחברה המשך הבנייה. מסתבר שגם לא נקטו צעדים בפעולה.

הסניגור הציג, באמצעות העד, את תוכנית הבנייה של מר אלדד, שנמחקה מהן המלה „להריסה" על שתי הדירות אשר בנה באותו מגרש. כן נסתבר בחקירתו של הסניגור, כי מהנדס העיר מר שלום פורר היה מעורב בפרשה של אישור אחוזי בנייה למעלה מן המותר. בשעתו המליץ השופט המחוזי מת"א, מר שלבה לובנברג, שהפרשה תועבר לידיעתם של היועץ המשפטי ומבקר המדינה.

ראש העיריה לא ידע להשיב לשאלתו של עוהיד העצני אם אמנם עשתה העיריה פעולה כלשהי בנושא זה, בעקבות המלצתו של השופט מר לובנברג.

לבסוף המחיש הסניגור, באמצעות ראש העיריה, שוני בטיפולה של העיריה בקשר תיהם לרשיון בניה של אלדד מזה ושל חברת אלמיראזי מזה. בהסתמכו על הפרוטוקולים של העיריה הצביע הסניגור על כך, שבקשתה של חברת אלמיראזי זכתה לטיפול מהיר של כמה ימים — ואילו בקשתו של אלדד נמשכה בסחבת של כמה חודשים.

השופט מר מ. צ'רנובילסקי העיר, שכל זה אינו משנה את העובדה, שהנאשם אמנם החזיק בנשק ואיים בנשק על ראש העיר ועל מהנדס העיר. הסניגור השיב, שהוא יוכיח עם שולחו, ויחליט אם יודה באשמה ויטען להקלת העונש, בשל היחס אשר זכה לו בעירית נתניה.

פעוט מת משתיית נפט

פעוט בן שלוש מוזאן ידניס, ואליד חאליל אל נגר, קיפח את חייו לאחר ששתה נפט מבקבוק שמצא בסביבת בית הוריו.

הילד הובא לטיפול בבית החולים הבקומי, אך אתמול מת.

המשטרה פתחה בחקירה. (ג).

תכשיטי זהב גנובים נתפסו בחנות צורפים

כמות גדולה של תכשיטים שהוכהו לזהב נתפסה השבוע. נעצרו שני השודדים בפריצה, ובעל חנות לצורפות ברחוב הרצל בתל-אביב, החשוד בקבלת רכוש גנוב ביודעין.

חוקרי המדור המרכזי של משטרת מחוז תל-אביב עקבו בראשית השבוע אחר אסיר ברשיון (אסיר שריצה רק שני-שליש מתקופת מאסרו, ובשל התנהגות טובה יצא לחופשי לפני תום ריצוי העונש), כשהוא נכנס ביחד עם בחור בן 20, המוכר למשטרה כעבריין, לחנות צורפות. ברשותם נמצאה חבילה חשודה. השוטרים בדקו את החבילה וגילו בה תכשיטים, אשר חלק מהם הושחתו כדי לטשטש זהותם.

בחיפוש שנערך בחנות נתפסו תכשיטים נוספים שהושחתו, וכן קילוגרם זהב מותך. חוקרי המשטרה מניחים כי הם הותכו מתכשיטים גנובים.

חינם ב„ארקיע" לאילת ונופש למפרסמים ב„לוח מעריב"

„לוח מעריב" ממשיך במבצע הפרסים ההישכו. זוכה כל יום מפרסם בודד מודעת מלים ב„לוח מעריב" בטיסה להג ב„ארקיע" לאילת וחזרה חינם וב־3 ימי הנופש (אירוח כולל לזוג) חינם באחד מבתי המלון באילת.

המבצע נועד לעודד את תיירות הפנים לאילת בתקופת החורף ובו נוטלים חלק נוסף על חברת „ארקיע" ו„לוח מעריב" גם בתי המלון: „גני שולמית", „הסלע האדום", „לרום", „מוריה אילת", „מלכת שבא", „נפטון", „בקעת הירדן", „בל", „עציון", „קרואת" ו„כוכב הים".

כל מודעות המלים המתפרסמות מדי יום ביומו ב„לוח מעריב" משתתפות אוטומטית ביום פרסומן, בהגרלה היומית הנערכת במשרדי „מעריב" בת"א בפיקוחו של רואה החשבון של העתון.

פרטים מלאים בעמוד 43

ירושה של 40 מיליון ל"י - ברקע הצתת המכונית בת"א

מאת סופר „מעריב"

חקירת המשטרה בעקבות הצתת מכוניתו של עורך-דין בתל-אביב העליתה שזהו רק „קצה הקרחון" של מאבק על ירושה בת עשרות מיליונים — פרשה המצטיינת בכל סממני המתח של סיפור בלשי, לרבות איומים ברצח וגניבת תיק הורשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

הפרשה החלה עם מותו של רפאל חביב לפני כחודש ימים בתל-אביב. התברר, שלמרות אורח חייו הצנוע השאיר האיש ירושה של נכסים וקרקעות, הנאמדת בכ־40 מיליון ל"י. נותרו שמונה יורשים: ששה בנים ושתי בנות (נשואות).

רפאל חביב השאיר עוד לפני כן צוואה, בה ציווה את כל רכושו לבניו בלבד ולא לבנותיו, בציינו שהן כבר נשואות ומסודרות. את צוואתו ערך וחתם לפני עורך הדין אברהם מישר מתל-אביב. במעמד זה נכחה גם הגב' לאה מישר, רעיתו של עורך הדין. היורשים הגישו לבית המשפט את הצוואה, והדיון נערך לפני רשם בית המשפט המחוזי בתל-אביב, השופט דוד זלץ. על דעת כל הצדדים הוא מינה כמנהלי עזבון: את עורכי הדין אברהם מישר וצפורה בליצר — ואחד היורשים, חיים חביב.

במהלכה של הפרשה הוברר במפתיע כי תיק העזבון נגנב מבית המשפט המחוזי בתל-אביב. היה ברור, שבגניבה זו מעוניין אחד הנוגעים בצוואה, אך לא היה ברור מי הוא האיש. בתוך כך החלו איומים טלפוניים להגיע לעו"ד אברהם מישר, שכללו אף איומים ברצח אשתו. עתה כבר היה ברור יותר שיש מישהו המעוניין למנוע את קיומה של הצוואה.

הפרשה הגיעה לשיאה אור ליום אתמול כאשר אלמוני התנכל למכוניתו של עו"ד מישר, והעלה אותה באש.

אולם האיש שגנב והעלים את תיק העזבון בבית המשפט המחוזי בתל-אביב החטיא את המטרה. הפקיד שטיפל בו הוא בעל נסיון בעבודתו, ובראותו שמדובר בירושה בת עשרות מיליוני ל"י דאג שכל החומר יצולם. כך, אפשר יהיה בקלות לשחזר מחדש את תוכנה של הצוואה.

מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר

מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר, שומע בחדשות על דו"ח מבקר המדינה המגלה שחיתות, בזבוז ושערוריות בחברות הממשלתיות, על חשד לעבירות פליליות בחברות אלו, על פרוטקציה לקרובים בשיכון העיר העתיקה בלי שאיש ייענש?

מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר, קורא בעיתון על מזימתן של של מפלגת העבודה ותנועת החרות להעלות את המימון הניתן על ידי האוצר למפלגות ב־30% וזאת לאחר שרק לאחרונה הועלה המימון למפלגות ב־50%?

מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר ושומע על אישור הממשלה לתקציב מוגזם ומנופח אשר לדעת כל הכלכלנים יביא להרס משק המדינה, על כוונת האוצר להטיל מיסים נוספים ללא כל שינוי בשיטת המיסוי המחבלת בייצור וביצוא, המונעת ממך להתפרנס בכבוד והופכת את כולנו לגנבים ורמאים?

מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר? את אותם הדברים כמו תמיד. האם אתה מושך בכתפיך ופוטר את עצמך בטענות נגד האחרים? האם אתה מסתפק בקיטורים ובירבורים? אם אתה רוצה לעשות משהו, אם אתה רוצה להפסיק לדבר ולהתחיל לעשות, היה שותף שווה לנו. בשינוי כל אחד משפיע.

הצטרף לשינוי כי יש סיכוי לשינוי.

שינוי

תנועה להתחדשות חברתית ופוליטית
בן-יהודה 97, תל-אביב, טל. 03-235698

מודעה זו ממומנת ע"י חברינו ואוהדינו. עזור לנו. תמוך בשינוי.

לכבוד
תנועת שינוי
רח' בן-יהודה 97, ת"א

הנני מעוניין ☐ להצטרף כחבר התנועה
☐ לקבל בינתיים חומר הסברה

שמי.................. כתובתי המלאה..................
.... טל.................. רצ"ב.................. ל"י השתתפות בהוצאות.

הערב: מכנס שינוי בכפר יהושע עם אמנון רובינשטיין ומאיר כהן.
ביום ד': כנס תנועת שינוי בבאר-שבע עם [illegible]

ברמת השרון!!!

תצוגת רהיטים מפתיעה

* רהיטי סלון * מערכות ישיבה לסלון * פינות אוכל * חדרי שינה * ארונות מטבח * רהיטי נוער

והמחירים!!! — לדוגמא:

מערכת ישיבה נפלאה לסלון מורכבת מספה 3 מושבים, 2 מושבים, וכורסה כולה מרופדת בעור טבעי (צבעים לבחירה)

10,500 ל"י

או

מערכת ישיבה מהודרת מבד 1.500 ל"י

רהיטי „בית וגן"

רחוב אוסישקין 41 טל' 485910
(ביום ג' — משעה 13.00 סגור)

עירית ת"א-יפו — ההתאחדות הסטודנטים בישראל — המועצה הציונית בישראל
מרכז ההסברה — המועצה הציבורית למען יהדות ערב — ארגון יוצאי דמשק (סוריה) בישראל

ערב הזדהות עם יהודי סוריה

ביום שלישי, ט' בשבט תשל"ה 21.1.75
בשעה 20.30 בהיכל התרבות, תל-אביב

בהשתתפות:
* מר יצחק רבין — ראש הממשלה
* מר אהרן ידלין — שר החינוך והתרבות
* מר ישראל ישעיהו — יו"ר הכנסת
* מר שלמה להט — ראש עירית ת"א-יפו

בתוכנית יופיעו בהתנדבות:

עדנה פלידל * יוסי בנאי * לוליק * נירה גל
שמעון בהן ותזמורתו
חבורת הזמר של אגודת הסטודנטים בבר אילן בהדרכת אפי נצר

עורך ומנחה: יעקב בן-הרצל

הפקה אגודת הסטודנטים בר אילן בשיתוף מרכז ההסברה (היחידה לסטודנטים) תפאורה „שרותי במה". ארגון: א. אלון, מטה אומנים.

הכניסה על פי הזמנות בלבד. הזמנות ניתן להשיג לפני המופע באגודת הסטודנטים בר אילן, טל' 752656, 750347 ובערב המופע בקופה.
הדלתות ננעלות בשעה 20.30 בדיוק.

מרכז ההסברה — המועצה הציונית לישראל — ...ת הסטודנטים

עורכים שני ימי עיון
בנושא:

ציונות 75"

...ששי ושבת 17—18.1.75 בכפר המכביה

מנחה: אהוד בן עזר

...משתתפים:
יגאל עילם — ד"ר יולין וינר
עמוס קינן — מר שמעון בלס
אליעזר ליבנה — פרופ' עזרה זוהר
איתמר יעוז-קסט — ד"ר יוסף גורני
משה דור — מר יצחק פרץ

הכניסה: למוזמנים בלבד

...ת המדרש לרבנים באמריקה

נוה שכטר ת.ד. 196 ירושלים
(מאחורי מתיאון ישראל, מול נוה-גרנות)

פרשת בא
קידוש והרצאה בשבת
ו' בשבט תשל"ה (18.1.75)
שחרית: בשעה 8:30
הרצאה:
...עה 10:30 ע"י פרופסור גרשון ד. כהן
נגיד בית המדרש לרבנים באמריקה
...שא: כגואל הראשון כך גואל האחרון
— נשמת לראותכם —

هكذا من الأصل

صكذا من الاهل

באמצעות "לוח מעריב" לאילת

אם פרסמת מודעה ב„לוח מעריב" — הלוח מס' 1 — אתה כבר יודע, מה ההצלחה הגדולה של מודעה קטנה כזאת. אם עדיין לא פרסמת מודעה ב„לוח מעריב" — פרסם ותיווכח. בין כך ובין כך נוסף עתה להצלחה גם הסיכוי — הסיכוי לכל מודעה המתפרסמת ב„לוח מעריב" — לזכות כל יום בפרס היומי: טיסה ב„ארקיע" לזוג לאילת ובחזרה ו־3 ימי נופש (אירוח מלא) לזוג באחד מבתי המלון באילת — חינם.

כל יום נערכת הגרלה בין כל המודעות המתפרסמות ב„לוח מעריב" ואחד ממוסרי־המודעות זוכה בפרס הנ"ל.

עליך רק לפרסם מודעה ב„לוח מעריב" — הלוח מס' 1 במדינה — ותשתתף בהגרלה של פרסי הנופש באילת ובטיסה ב„ארקיע" לאילת ובחזרה.

ראה עמוד 43

באמצעות "לוח מעריב" לאילת

לאחינו וגיסתנו האהובים

הרב אליהו קליין ורעיתו חיה

למלאת 60 שנה לנשואיהם

איחולי בריאות ורב נחת עמו"ש

רפאל ופרידה קליין
הנה וחיים
דוד ולאה גלעדי
שושנה ונפתלי צחורי
והמשפחותיהם

רוניה רבינוביץ — אהובה ואברהם בן־דרור

מודיעים בשמחה על נישואי

עמירם וחיה

החופה נערכה בחוג המשפחה

כפר יהושע — 7.1.75

לאה ודב מרגלית — בת שבע וולטר יעקב

יפה ועמוס יעקב

שמחים להודיע על הולדת

הבנים־התאומים

אחים לשרון

חיפה — 30.12.1974

אני ענבר

סוף סוף נולדתי

בת

ל: **ריקי ואברהם אדיב**

נכדה

ל: סלבי ורמי דסה
אילנה ויוסף אדיב

נינה

ל: קלרה ומאיר דסה
גיני ואיזידור גרינשטיין
פרידה בידא

חיפה, 15.1.75

אילנה אברמוב, צפריר בן־שחר

נשואים

לונדון — כ"ט טבת, 12.1.75

לאסתי ודפי גורלניק

שפע ברכות

להולדת הבת הבכורה

מוצרי נייר ירושלים בע"מ
אופק בע"מ
רציף ירושלים בע"מ
פנמוס בע"מ

בן נולד לנו — אח לאוהד

אני ויהלי נדקיס

נכד למשפחות הירש ונסיס

הברית נערכה בחוג המשפחה

חורמה תרומה לועד למען החייל

ב"ה

דב ואודית אלעד

שמחים להודיע על הולדת בתם מיכל

נכדה לברכה ואליהו סדובסקי
לנעמי ויצחק איזקוביץ
נינה לאסתר שטיינברג
ליהודית ואריה סדובסקי

ירושלים, כ"ט טבת תשל"ה 12.1.75

זמני ביקור
בבית־חולים „מאיר" בכפר־סבא

ברצוננו להזכיר לקהל המבקרים כי זמני הביקור הם:

בימים א'. עד ה' משעה 15.00 עד 16.30
בימי ו' וערבי חגים משעה 12.30 עד 13.30
בשבתות ובחגים משעה 10.30 עד 11.30
ומשעה 15.30 עד 16.30

קהל המבקרים מתבקש לערוך את הביקורים בשעות הנזכרות לעיל מאחר שבתום שעות הביקור הנ"ל ננעלות דלתות בית החולים.

ההנהלה

הנכם מוזמנים לבקר באולמי התצוגה שלנו ולהנות מהמבחר העצום של יהלומים, תכשיטים

פתוח בכל יום מ־8.30—18.30 ללא הפסקה

אירועי מוצאי שבת

כל מוצאי שבת בשעות 18.00—21.00

משהו מיוחד

(בנוסף למכירות של פריטים מובחרים במחירים מיוחדים)

✶ 18.1.75 תצוגה בלתי רגילה של תכשיטי זהב חדישים בנוסח סקנדינביה
✶ 25.1.1975 מכירת אבני חן לפי משקל.
✶ 1.2.1975 הקולקציה החדשה והמקורית של תכשיטי זהב פרי יצירתו של המעצב יוסי פליקסברוה.

המרכז החיפני ליהלומים בע"מ

רח' צה"ל 10, קרית אליעזר, חיפה, טלפון 537285

כנוס עולמי שלישי של בתי כנסת וקהילות

ל' שבט — ד' אדר תשל"ה (11—15.2.75)

הכינוס העולמי השלישי של בתי כנסת וקהילות בהשתתפות נציגים מכל העולם היהודי יתקיים בירושלים בימים ל' שבט — ד' אדר תשל"ה (11—15.2.75).

ביכים אלו נשלחו לבתי הכנסת ולמוצעות ההיות טופסי רישום ומבקשים להחזירם בהקדם האפשרי לפי הכתובת: לשכת הכינוס העולמי השלישי, היכל שלמה ירושלים.

פרטים נוספים אפשר לקבל אצל קופל טורס קונגרסים, רח' הירקון 206, תל־אביב טל. 03־240263 או במשרדי חבר הכתובות הנתיות, שד' שאול המלך 41, תל־אביב טל. 03־257480.

הבטיחו השתתפותכם ושלחו טופסי הרישום בעוד מועד

חפש את האוצר ב"ביונס ג'מבו" של יצהר

יש אלפי פטנטים בני הגרלה

כל אחד זוכה!

ועוד 1000 פרסים יקרי ערך

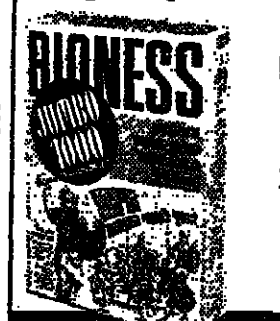

✶ מכונות כביסה
מטעצרות
✶ מגהצים AEG
✶ מוצרי קוסמטיקה
✶ רכבות חשמליות
✶ איש הירח
✶ עטים
✶ חבילות שי

זה נהדר — זה יצהר

שר האוצר תבע מפקידי השומה „להגביר את תפוקת הגבייה"

מאת אריאל וייגשטיין

שר האוצר מר יהושע רבינוביץ תבע מראשי מס־הכנסה ומפקידי השומה לצמצם במאות מיליוני ל"י את היקף ההכבות של ניכויים לקופה.

השר, שנפגש עם ראשי האגף לפגישת היכרות, צייר תמונה קודרת מאד על מצב כל המשק, ונזקק מספר פעמים לביטוי „שואה־כלכלית". הוא תבע להגביר את תפוקת האגף, בצמצום ההשתמטות, העמקת הכוכה והגביה, עשויים, לדבריו, לצמצם את הגרעונות הצפויים בתקציב. השר הודיע, שהחלטתו נחושה להנהיג בעתיד הקרוב מס־ערך מוסף, וכן לבצע את הרפורמה במס־ההכנסה.

ראשי המשרדים המחוזיים התריעו, שהשר מבקש להגדיר, כי ללא מאמצים רבים, ובמיוחד בתחום הפריון, יהיה הכרח להנהיג בעתיד משטר של צנע וקיצוב. השר הזכיר „פתקי־מחלה" הניתנים בכמויות גדולות לעובדים, „מבלי לברר אם אכנם זכאים הם לכך", ואת מכת ההעדרויות. הוא עמד על ההכרח בהגדלת הפריון.

ישראל מקבלה, אמנם, סיוע רחב מארה"ב, אבל, בשיחות עם ראשי הממשל הם הבהירו, שהגשת תביעות „מגומגמות" איננה לטובת ישראל והעם היהודי. הציבור האמריקני לא יוכל לעמוד בהגשת תביעות חוזרות ונשנות בהיקף גדול במיוחד.

„שולחן חם"

בהמשך הפגישה ציין אחד מפקידי השומה, שבידי המשרדים אין כלים וכוח אדם כדי לעבוד בצורה אופטימלית. בכמה מקומות נהוגה שיטת ה„שולחן החם" בדומה ל„מיטה החמה" בגילה. כפקחי מס החוזרים למשרד מביקור במפעל נאלצים, איפוא, להתחלק בשולחן אחד עם אחד ממשיתיהם. עוד נטען בפגישה שרמת השכר איננה מאפשרת גיוסם של עובדים המסוגלים להתמודד עם המומחים הפרטיים.

בהתייחסו לדבריו של רבינוביץ, כי ציבור המנהלים הזה מבצע תפקיד חיוני בגבית 11 מיליארד ל"י לשנה שאל אחד מבכירי האגף: „אם כוהו המצב, וזהו בשקלנו, מדוע לא ניתן היה למנות נציב חדש בבינתיים".

מקורות במס־הכנסה הבהירו לסופר „מעריב" שהתנגדותם למינויו של יעקב יולוס במקום יעקב תמיר איננה קשורה באישיותו. „להיפך, אנו מכירים את יולוס מעבודתו באגף, בהיותו סגן נציב. אבל, הוא פרש לשוק הפרטי, ותביעתנו היא לבחור נציב חדש מבין אנשי האגף. אילו היה יולוס ממשיך בשירות המדינה לא היתה לנו הסתייגות כלשהיא".

להגביה התקרה

מקורות האוצר מסרו, כי ועדת בן־שחר לבחינת המסים בוחנת הצעות להכללת כל ההכנסות במסגרת החייבת במס־הכנסה ולהפחתת השיעורים.

לדברי מקורות אלה קיימת בוועדה מגמה להגביה מאד את תקרת ההכנסה שממנה יגבה המס המכסימלי, ולכתוב את „המדרגות". במלים אחרות, מס גבוה יותר יגבה בהפרשי הכנסה של 7000 או 10,000 ל"י לשנה.

הוועדה הוהרה לכך שכל נישום במדינה יהיה חייב להגיש דו"ח שנתי על ההכנסה שלו, וכן לפשט את חובת ניהול החשבונות.

מאחר שבידי משרדי המס אין כלים לבחון את כל הדו"חות מדי שנה, שוקלת הוועדה הצעה להנהיג את השיטה האמריקנית: המשרדים המחוזיים יבחנו אחוז מסוים מהדו"חות לפי מדגם. נישומים שיתפסו בהונאה יהיו צפויים לעונשים כבדים.

תקנון „פרס עובד ישראל" יפורסם בשבוע הבא

מאת ישעיהו אביאם

תקנון ההשתתפות במבצע „פרס עובד ישראל — 1975" יפורסם בשבוע הבא ב„מעריב" ובמאות מפעלים ומוסדות בארץ.

שלוש ועדות־משנה של מטה המבצע — ועדת הניסוח, ועדת קריטריונים ותקנון הפרס וועדת התקציב והפרסים — סיימו את עבודתם. בראשית השבוע ינתנו־יובאו החלטותיהן לאישור מטה המבצע, בראשות מנכ"ל משרד־העבודה, אריה גוראל.

למרות שעד כה טרם פורסמו פרטי המבצע, לבד מ„קול קריאה" למפעלים ולעובדי הייצור והשירותים להעברת פריון העבודה, כבר הגיעו מאות פניות מהנהלות מפעלים ומוועדי־עובדים המבקשים להצטרף למבצע. כן הגיעו עשרות מכתבים המברכים את „מעריב" על יוזמתו.

מבצע „פרס עובד ישראל 1975" מאורגן בידי „מעריב", בהשתתפות משרד־העבודה, ההסתדרות, התאחדות התעשיינים ולשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, ובייעוץ המכון לפריון העבודה והייצור.

חולקו פרסים לעובדים מצטיינים ב„מבטחים"

מאת סופר „מעריב" לענייני עבודה

במיבצע של „העובד המצטיין לשנת 1974" ה... אתמול פרסים ל־30 ... די המוסד לביטוח ... לי „מבטחים" בטקס ... ג. הקריטריונים לה... פרסים אלה הם: א... לקהל, התמדה בעבודה... יחסים אישיים נאותי...
מנכ"ל „מבטחים" ... מוס ערך אשר העניק ... כים פרסים והתעודות ... אמר, כי במוסד מב... יותר מ־300,000 ... שהם כשליש מכלל ... עבודה בארץ.

30 המצטיינים נבח... תוך ציבור של ... עובדי המוסד ב־41 ... בארץ. זו השנה ... ש„מבטחים" הנהיגה ... קת פרסים לעובדי... שירות אדיב לקהל ... טוב יותר, מהר יות... שוט יותר".

רב־פקד פר... לדרגת סגן נ...

ראש לשכת הקירה מרחב הגליל לזהב הבריח, רב־פקד פסח הועלה אתמול לדרגת ניצב. טקס העלאתו התקיים בלשכת מפקד הצפוני של המשטרה שמעון אשה, במעמד ענפים וקצינים בכירים.

✶ פועל במפעל באשקלון, ידידיה יוס... 64, נפצע ביום ד' בתאונה והועבר במצב ק... חולים הל־זהשמר. ... פתחה בחקירה.

כשבעים משלחות נוער מישראל ייצאו השנה לחו"ל

למרות המשבר הכלכלי העיכוני, יימשך השנה מבצע חילופי הנוער, המאורגן בישראל על־ידי המועצה הציבורית לחילופי נוער וצעירים, שבראשה עומד ח"כ עדי אמוראי.

מישראל ייצאו במשך שנת 1975 לחוץ לארץ 60 עד 70 משלחות נוער, לעומת 120 בשנה שעברה. בפעילות המשלחות יושם דגש על תרומה חברתית, חינוכית והסברתית — ויותר על התפקיד שהן יכולות למלא בתחום ההסברה. רוב המשלחות יוצאות מטעם ארגונים ציבוריים שונים, ומתארחות אצל ארגונים מקבילים להן בארצות אחרות. לאחר מכן הן מארחות בישראל משלחות מחו"ל.

שר החוץ יגאל אלון שיבח לאחרונה בפורום פנימי את מפעל חילופי המשלחות.

ישיבת מליאת המועצה, שבה מיוצגים שבעה משרדי ממשלה ו־35 ארגוני צעירים ונוער, החליטה להקפיא שיגור משלחות עד ל־31 במרץ, לרגל המצב הכלכלי. בתקופה זאת תתרכז הפעילות בעיקר בארחת משלחות מחוץ־לארץ.

ישראל נהנית מהסדר מיוחד עם ממשלת גרמניה, לפיו מכוסות ההוצאות של חילופי הנוער עם ישראל בעיקר על ידי ממשלה זאת, בעזרת קרן חילופי הנוער בעולם בדרך כלל מבוסס על הדדיות מוחלטת.

ירידה בשערי הצמודים התיצבות בשוק המניות

ירידה של אחוז אחד בקירוב נרשמה אתמול בשערי אגרות החוב הצמודות למדד, לאחר פירסום העליה במדד דצמבר בשיעור נמוך בכ־2 אחוזים מן השיעור שהיה צפוי בחוגי הבורסה. בשוק המניות היתה התיצבות די מעודדת ... הבנק לאומי, הפיפו להדרים ... מחזור העסקים היומי בשוק המניות הסתכם אתמול ב־1,8 מיליון ל"י, מתוכם כ־0,8 מיליון ל"י בשערי המניות המשתנים.

עליות של 2—3 נק' נרשמו גם בשערי מניות הבנקים למשכנתאות, ואחדות ממניות החברות להשקעה. בלט המחזור המצומצם הבלתי רגיל בשלושת סוגי מניות בנק הפועלים. שער מניות „בליל־קייזר" ב־1.5 נק' ומניות „אוצר התעשייה" נמשכה „ציר־את הספקולנטים", אך ההיצע „התקלי" הפצם בכוח קניה של משקיעים אילו מוסדיים.

מבין המניות בעלות המחזורה הזעירה יש לציין את הביקוש הקבוע של כמה אלפי ל"י ע"נ ליום למניות הנבס. נראה שהקונה אינו חושב ברצינות לרכוש גם „סחורה", ביודעו שאין אלא כמה עשרות אלפי ל"י ע"נ בשוק. לכן הפך המסחר במניות הנפט לקוריוז בורסה, לכל היותר לבלאות מחשבת של הצלאת שערים ... קה גדולה מאחורי הקלעים. בבקרה זה הפך המבוד שיש ב„בורסה" לניירות ערך לתהומה גומי בלבד המאפשרת שערים ממוצעים של הקופות ... כבלי שהיה, המכשבצה אוספסית גושפנקא רשמית למחבה לעיסקות הנעקצות בהין לכהליה, דאגה למלא את הפעילה הראשוני: הבטחת סחירות מינימאלית למניות הרשומות למסחר.

חלה אתמול גם התרחבות במסחר „פז להשקעות" ששערה עלה ב־2.3 אחוזים.

נפח העיסקות באגרות החוב היה אתמול 11,6 מיליון ל"י, מזה כ־4,9 מיליון ל"י באגרות הברירה. בשבוע המסחר שהסתיים אתמול נקשרו עיסקות בשוק המניות ב־15,5 מיליון ל"י, מול 62,8 מיליון ל"י בשוק חוב (מול 4,3 ...) בניירות הנסחרים.

אשנב לבורסה

המדדים הקבוצתיים
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

המדד הכללי	104.30	+0.17
כספים וביטוח	102.79	+0.16
בנ. מסחריים	102.31	+0.11
בנ. למשכנת.	104.50	+0.44
מוסדות מימון	104.42	−0.40
חב. השקעה	100.35	
תעשיה	99.63	−0.27
מסחר ושירו.	105.71	+1.35
מקרקעין ובינ.	99.33	+0.57
מדד ערך ההשקעה ב־30 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיא" (100 = 31.12.72)	88.94	+0.40

המנהל:	
צמי...	מחיר היחידה
	168.47
גבי...	
	157.89
ברול...	
	188.6
שמי...	
	139.71
...יא	
	240.6
יגדל	
	111.7

הנאמן: בנק ל...

חשוד בסחר מטבע זר נעצר לשבעה ימים

מאת אבי בעלהייב

פקודת מעצר ל־7 ימים הוצאה אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב נגד חיים הרשקוביץ, החשוד בסחר במטבע זר בארץ ובחו"ל.

מפקח־משנה בני פרלמן טען בבית־המשפט, כי החשוד מחזיק ברשותו כרבע מיליון ל"י בארץ ומחוצה לה, וקיים חשד שהוא משתמש בכסף זה לביצוע עיסקות שאינן חוקיות.

נציג המשטרה טען עוד, כי בידיו מידע, לפיו עד 14 בנובמבר 1974 החזיק החשוד בבנק שוויצרי סך של 150 אלף דולר. במועד זה הוא משך מחשבונו 146 אלף דולר. המשטרה חושדת, כי עשה כן כדי להשקיע את הכסף בארץ מיד לאחר פיחות הלירה.

מכתב שנתגלה בביתו של החשוד חושף עיסקה בגובה של 100 אלף דולר, שביצע החשוד עם תושב העיר פרנקפורט. כן נתפס מכתב אחר, כתוב בשפה הרומנית, ובו מדובר על עסקות בלתי־חוקיות בין החשוד לבין אנשים בחו"ל.

מפקח־משנה פרלמן הדגיש בבית־המשפט, כי החשוד אינו משתף פעולה עם חוקריו, ואף מקשה עליהם. בחקירתו הכחיש החשוד, לדברי נציג המשטרה, את העובדה שיש לו כספת פרטית בדירתו, אף שבחיפוש שנערך בביתו נתגלתה כספת מרוקנת. המשטרה חושדת, כי בנו של החשוד הוריק את תכנה של הכספת מבעוד מועד. בא־כוח המשטרה ציין, כי להרשקוביץ יש עבר פלילי, וביקש את מעצרו להמשך החקירה.

השופט יהושע בן־שלמה הורה לעצור את החשוד.

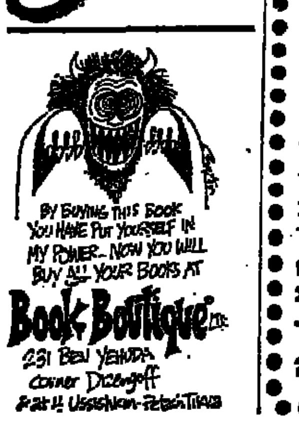

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	305.8	291.4
ארז	125.3	119.4
איתן	193.50	188.78
עדיף	114.35	111.43

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

מלון לרו...

מלון היוקרה של אי...

✶ מגרשי טניס
✶ בריכת שחיה אולימפית
✶ סאונה
✶ מועדון לילה
✶ פיאנו בר
✶ מרכז קניות

לנופש חורפי — מלון לרום א...
טלפון 059—4111

הטנגו האח... בחדר האמבטי...

סבון טנגו של "יצהר"

לוח ירושלים

דירות למכירה

מציון 3 חדרים + הסקה לצבר רים / כרמל 228553, אחה"צ.

בהזדמנות בקטמון/קריקה, 3 + סטבה גדול, ק"ב 115,000 285923.

בקרית-יובל 3 חדרים, הסקה מרכזית, 190,000, אחה"צ 418136.

3½ ברחוב ברלין, 310,000, ק"א, הסקה, 30512, ביום ראשון.

דירות מרוהטות

מרוהטת 3 חדרים + הסקה ו' טלפון 234735, אחה"צ.

חדרים מרוהטים

בקרית-יובל, חדר בדירת סטודנטים + טלפון, 25 לירות — 417353

חדר בדירת סטודנטים, דירת 3 ברחביה 64864

מכוניות למכירה

פיג'ו 404 1970 אוטומטית, הדיו מצב בטבע טוב 02-532670.

אולמות

אולמות המעשה ברוממה עד 500 איש, מיזוג, 228856.

משרדים

אלנבי חדרים בשכ"ח למשרד במרכז ירושלים, טל' 02-531161

ביקוש עבודה

צעירה דינמית בעלת מ.א. בהיסטוריה, טלפונית מוסמכת באנגלית (תעודת הוראה) צרפתית ועברית ברמה טובה, מורת דרך מוסמכת, רקע בעריכה ומחקר, מעוניינת בהצעות. לפנות לת"ד 3546, ירושלים.

מטבעות ומדליות

קונה מטבעות עתיקים ומכרם במצב טוב, טל' 527834

מכירות

למכירה אוסף גדול, תקליטים קלסיים, כתיזות 78, 02-39687

הצעות עבודה

די.י.ס.ב. — חברה לשווק לסחורות ומפעלים דרושים אנשי שווק לאזור ירושלים — בעלי כושר ניהול ויכולת מכירה — הדרישות: נסיון כלכלי עם לקוחות, כושר הבעה בכתב ובע"פ, רכב. לקביעת ראיון אישי נא לפנות טלפונית 269550 — 260648 — 257090

מגרשים

מגרשים בהזדמנות בגבעת שאול — 30195, 30189 — 03-941569, 03-942765

לוח חיפה

מכוניות למכירה

למכירה פיג'ו 404 אוטובוס 74, טלפון 527223

אודי 100 אל.אס. אוטומטית 1973 40-000 ק"מ 88150 בבית בעבודה 525785

בהזדמנות פיג'ו 104 1974 20,000 ק"מ 525745 בעבודה 645592

בהזדמנות אודי אל.אס. 100 1972 33,000 ק"מ, מטופלת יפה. 04-669798 בעבודה 04-233193

רנו 4/1100 70 ג'יפים — 221896 23,500

דירות למכירה

בבת-גלים למכירה דירה בת 3 חדרים + שיפורים, טלפון — 535554

למכירה ברמז דירה בת 3 חדרים, טלפון 231817

כרמל שאול דירת 3 חדרים 525809 גוף ברהב, 170,000

דירת 3 חדרים בווילסון, שיפורים רבים טלפון 222443

ביורקאליה חדשה, הסקה מאווררת 3 + ש"א, שיפורים טלפון 231896 לא בשבת.

בנוה-שאנן קומה 4 חדרים — ארונות כוללים, טלפון 233797

וילות ובתים

וילה 3½ חדרים רגם הצי — 662440

וילה 48 חדרים דונם וחצי — במרכז מצוין, אחה"צ 931227

משק חקלאי ובית יפה במושב בוחתו בגליל אם רצונך בעתיד חקלאי באיזור נהדר — 911426

דירות להשכרה

להשכרה דירה 3½ חדרים בטבריה, טלפון 530609 אחה"צ.

דירה חדשה 3½ להשכרה, ריהוט חלקי בקריית אתא 718397

מכירות

בהזדמנות מכשיר תורנה רסקולים, סיגרי + מכבר אבזרי, 824560

חקלאות

מיכשר עבודות חפירה בעזרה טרקטור להגנת אפסה — טלפון 04-951504

הצעות עבודה

ברכה משפחה לתינוקת 3 חודשים, 7 שעות. 234487

תנורי אפיה ובשול

בהזדמנות תנור גז לאפיה — טלפון 86516

טלוויזיות

מכירה בהזדמנות תצוגת דגם — טלפון 662010

חוגים

מתמטיקה קבוצה במכמוביצית לסמינר — 04-243640

עסקים

(סוף מעמוד 41)

למכירה או להשכרה מ.ב.י. מ"ר בקיסריה, דבל בקאפט, קבוע + זכות עבודה, בחלב, מסם לשנה 442913

מחפש בלעדיים לתוצר בית שוויצרי מבוקש דרושים בכל הארץ (דרושה השקעה). להתקשר בין השעות 8.00-9.00 בבקר או אחרי 15.30 בטלפון 03-930436

למכירה בהזדמנות ביניגה 88 מ"ר בבתים, בבלבור 883813

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 41)

להשכרה במבנה ביתו לתעשייה 280 מ"ר באזור התעשייה חולון טל. 413015 או 843974

חברה גדולה דרוש באזור גוש דן מבנה לעבודה בשטח של 300—400 מ"ר...

במבנה 260 מ"ר באזור לאור ... 360935

להשכרה מבנה של 150 מ"ר עם 25 כוח באזור תעשיה חולון, להתקשר ביום 840454 בערב — 983785

משרדים

(סוף מעמוד 41)

3½ חדרים, למשרד ביהודה הלוי/בלפור בשכ"ח, טל' 624983 238410

במגדל ת"א קומה 6, חדר + טלפון 857754, "עפיר".

דרוש חדר או שניים למשרד + טלפון בסביבות הרחובות בלפור רטו, טלפון 365318/7

חנויות

(סוף מעמוד 41)

חנויות ואולמות לתעשיה בתל-אביב ה"ה זבולון וברחובות — חנויות חדשות — 942765 — 941569

למכירה בכ"ס פרפומריה — המלך ג'ורג' 29 תל-אביב טלפון 245441

מגרשים

(סוף מעמוד 41)

בכפר-יונה במרכז לבניה 8 דונם מרכס — 942765 — 941569

בשכונה הרכבת מגרש פרטי למכירה. פל סמ' 91

מגרש לבניה 3 דונם במרכז, כן יבנה, למכירה. לפנות ביום 03-913129 (לצפויות) ובלילה — 03-794618

מחסנים

(סוף מעמוד 43)

דרוש מחסן בשכ"ח ברמת-גן טלפונים 734416, 735954, 722895

בתי מלאכה

בשכ"ח שטח למלאכה בבני ברק 350 מטר ו-600 מטר לפנות בשעות העבודה 38766 תל-אביב.

מכירות

(סוף מעמוד 44)

מגלה שכיבה להינוק, עולל במצב טוב, טל. 237560

למכירה 2 אקספרוורים + כל הציוד ליצור חופי חשמל טלפון אחרי 7.00 בערב 449657

למכירה מערכת סטריאו ... 03-939679

באמריקה!!! מעיל קשמיר ... 88 מ"ר

למכירה תנור חימום מרגו, מלמה ויטרינה ... 361304

מערכת כמריאו + סיים קסטות + פטיפון — 1600 ל"י 220331

למכירה תנור חימום, מכונה לניבוש שיער "עולקר", טלויזיה ... 874592

למכירה 2 רמקולים חדשים אקאי — 50 ווט 757277

למכירה פטיפון + אמפליפייר + שני רמקולים תוצרה דיואל 757277

רהיטים

(סוף מעמוד 44)

בהזדמנות כיסת תינוק במצב טוב 731037, בשעה 14.00

מיטה + בר מגיריר הדיים + טלוויזיה ... סנברג 8, דירה 11

ארון 4 דלתות טוב, צבר, קומה 16 ב"ב אחה"צ.

בהזדמנות מטה זוגית וארון שלוש דלתות טלפון 760364

מקררים

(סוף מעמוד 44)

פריג'ידר ואמקור 10, 42 ל"ה 201926

אמקור 10 טוב 800 ל"י, לא בשבת 908057

למכירה מקרר אמקור 10 במצב טוב טלפון 760166

מקרר 13 קוב אוטומטי במצב מצויין, לפנות 243090

כלי נגינה

(סוף מעמוד 44)

פסנתר כנף קטן במצב מצויין, עליל נהדר 769411

למכירה אורגן חשמלי, פסנתר חשמלי, מגבר 50 וט, + רמקול ... 938112

חיות בית

(סוף מעמוד 44)

למכירה גורות בוקסר עם תעודות טלפון 05-596534

למכירה כלבת קולי מרוקולור יעתיה בת חודשים — 05-296554

צילום

(סוף מעמוד 41)

ניקון E.C.E. + 1:2 75-235 ... 767318 4,000.— אחה"צ.

למכירה מצלמה חדשה — סר סמ בפוטוסמוז — אף 1.4 — 757277

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.

הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.

מ-8 בבקר עד 6 בערב

מלה: ביום חול — 3.— ל"י בערבי-שבתות וחגים — 4.— ל"י (מינימום 8 מילים)

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 43)

סאאב 96 שנת 1969, בהזדמנות טלפון 930307 כל יום 8—13 ביום א' כל היום.

למכירה סאאב דגם 99 מודל 70 כל. 930307 כל יום 8—13 ביום א' כל היום.

סאאב מכחרי 1966, בהזדמנות טלפון 930307 כל יום 8—13 ביום א' כל היום.

סוסיתא

למכירה סוסיתא מסחרית מודל 69, מצויין, 16,000 לירות — 963255, 963810

סימקה

סימקה 1000 מצב מצויין, מודל 1965 טל' 985963

פולקסווגן

פולקסוואגן וריאנט 1966 מנוע 72 ... 05-231484

חיפושית 1300 1973, 27,000 ...

פולקסוואגן סטיישן 1968 ... 756821

פולקסוואגן 1300 כבולת 1973 — 475390 478062 37,000

פולקסוואגן וריינט 1600 1972 — 05-235061

חיפושית 1300 72,000 ק"מ 1972 — 05-233037

למכירה פולקסוואגן וריאנט 1970 יד ראשונה 224445

בהזדמנות חיפושית 1963 מכני מצויין טל. 796480

פולקסוואגן מכחרי גדול 72 ... 30958 787103

פולקסוואגן חיפושית 1300 1973 ק"מ 27,000 — 827825

פולקסוואגן וריאנט 1600 1971 במצב טוב כאור 982075

חיפושית 1964 שמורה במיוחד בעבודה 752148 763069

פולקסוואגן מכחרי נבוה 1969 מצב מכני מצויין טלפון 246372

חיפושית 1969 1200 במצב טוב בעבודה 889121 לב ארי.

חיפושית 1500, 1970, 72,000 ... 055-30656

ברזילית 1600 אוטומטית 1970 ... 761355

פולקסוואגן קיי. 70 מודל 1973 ... 052-34842

מנדר פולקסוואגן 70 הבינה אחת בהזדמנות טלפון 266538

חיפושית 1300, 1964 במצב טוב, לא בשבת 729861

פורד

בהזדמנות פורד קורטינה 1973, 791467

קורטינה 69 סיבה, במצב מצויין 822933

קורטינה סטיישן דלוקס מודל 1969 במצב מצויין 37753

פורד קונסול אוטומטית 1300 1972 ... 458544 5.00 781228

אסקורט נהדרת 1973, 33,000 ... 625225, 611548

פורד טאונוס סטיישן 71 — 982942 — 984231

קפרי יד ראשונה 1970 ... 10.00 03-938198

קורטינה 1970 24,000 ... 912696 12.00—100.00

קורטינה 1966 במצב טוב אחה"צ 417251 17,500

פיאט

פיאט 125 מודל 69 ... 762363

בהזדמנות למכירה פיאט 600 מודל 59 טלפון 472945

פיאט 125 דגם 1970 22,500 ל"י 859792

פיג'ו

פג'ו מנוע 404 73 יד ראשונה + ארגז סגור 853514

פיג'ו 404 1972 אוטומטית מצב מצויין 43,000 — ל"י 411441

פג'ו 404 סטיישן שנת 1969 24,000 — ל"י ... 30197

פג'ו 404 67 במצב יוצא מהכלל טלפון 932346 16.00

פג'ו 504 1971 + מזגן אוטו' 34553 — 478655

פג'ו 73 מצויין 50,000 ... 745075

פג'ו 404 מודל 74 ... 912597

פג'ו 404 1967 במצב טוב 842179

פג'ו 404 71 במצב מצויין 14.00 945419

פג'ו 404 1974 ... 789739 721937

פיג'ו 7 69 במצב טוב 05-226755

קונטסה

קונטסה 1300/4 1968 מצויינת ... 822933

קונטסה 1300/4 מודל 1967 ... 05-219888

קונטסה 1300/3, 1966 יד ראשונה במצב מצויין 260315

אמריקאיות

דודג' 100, 1971 ... 909107

שברולט אימפלה 1970 ... 458544 5.00 781228

דודג' די 100 1967 מצויין, לא בשבת 03-957509

שברולט אימפלה 1964 ... 13,000 872567

שברולט פונטיאק 1963 ... 883666

בהזדמנות פונטיאק 70 ... 794561 35538

דודג' 72 יד ראשונה ... 877870

משאית שברולט 4.5 טון ... 353871

דודג' דארט 1970, מזגן אוויר ... 220331

שברולט החלפה ... 981464 418815

אאודי נ.ס.או.

פרינץ 4 אפריל 1967 ... 6,500 884854

למכירה אאודי 100 אל.אס. ... 16.00—8.00

בהזדמנות ... אודי 100 אל.אס 71 30,000 ל"י ...

פרינץ 1969 1200 בהזדמנות ... 853340

אאודי 109 אל.אס. מודל 74 ... 874276 — 872567 37,000

אוסטין — מוריס

בהזדמנות במצב טוב מוריס 1100 — 64 — 866763

אופל

אופל קדט סטיישן 1964 ... 908536

אופל רקורד 1700 73 ... 42,000 ... 929498

אופל קדט 69 מצויינת + ... 768226 26,000

אופל 1960 4 דלתות אחרי 12 ... 769025

אופל רקורד 1969 ... 984445 303556

אופל 59 מנוע 69 במצב טוב ... 857399

אופל רקורד אוטומטית 1970 — יד ראשונה 39,000 ל"י 416406 831389

אופל רקורד מסחרי 1965, יד ראשונה טל' 03-418110

אלפא רומיאו

אלפא רומאו ג'וליה ... 1600 36,000 ק"מ 231633 57902

ב.מ.וו.

דודג'! ב.מ.וו. 1800, 1970 ... 704906

ב.מ.וו. 1600 מודל 1971 ... 759011

ב.מ.וו. 2000 אוטומטית שנת ייצור 1972 ... 442920 740180

ב.מ.וו. 1800 1969 מצויינת שנה ... 916401

ב.מ.וו. 1800 1968 ... 867562

וולוו

בהזדמנות וולבו 144 69 ... 942370, 946858

וולוו 144.70 ... 737666

ווקסהול

ויווה 1969 יד ראשונה ... 479312

ויווה ויסהול 1967, אוטומטית ... 417825

טריומף

טריומף הרלד אנגליה 71 ... יד ראשונה

לארק

לארק 1967 מצב מצויין ...

לארק 63 במצב טוב 6 הדרים 952764

מרצדס

מרצדס 190 אר' אוטומטי ... 16.00 סירקין 31 הרצליה

סאאב

סאאב 96 שנת 1964, אוברול מנוע וגיר, מחיר בהזדמנות, 930307 כל יום 8—13 ביום א' כל היום.

סאאב סטיישן 1963 ... 930307 כל יום 8—13 יום א' כל היום.

סאאב 99 בהזדמנות אוטומטי 1973 ... 36,000 ק"מ, טלפון 930307 כל יום 8—13 ביום א' כל היום.

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 43)

בהזדמנות! בסקום 71 מצויין, טל. 232573

... 1965 2000 232177

בתי ספר ונהיגה

(סוף מעמוד 43)

חוסך 72 + מזגן ... 851024 — בערב

מטבעות ומדליות

(סוף מעמוד 43)

מעוניין לקנות מטבעות ... 473227

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 41)

למשרד מוכר דרושים ... 737414

... 56041 ... 745342

להסתדרות ... 621975 623084 16.00—08.00

... 051-91350 ...

דרוש מוכן לעבודה ... 34298

... 231138

... 1650 ... 134

... 259194

... 912429

... 853871

... 220331

... 158, ת"א.

... 884 ...

דרוש ... 912558, 914930

פקידים

המשרד ... 2351756

... 30569

... 30520

... 37725

... 614914 16—17

עוזרות ומטפלות

... 474851 14.30—7.30

... 758032

... 756193 4.00—12.00

... 755677 15.00—7.30

... 750520 3.00—7.00

... 411934

... 693943

... 14.30—7.30 41

יהלומים

יהלומים!!! דרוש ... 730097

יהלומים!!! דרושים ... 730188

יהלומים! ... 65 ...

גזירה ותפירה

אוברלוקיסט א' א' ... 257935

... 825972

מספרות

... 742245

... 847378

שליחים

... 725713, 731774

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 41)

... 791601

תכשיטים

(סוף מעמוד 41)

... 734413, 735279

שרותים

(סוף מעמוד 43)

... 365090

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 42)

בנוה אביבים 5 חדרים ... 724453

... 6, — 03-743157

... 14.00 ... 18.00—16.30 284706

בשכר חודשי

... 1.30—9.00 844730

... 753551

... 38766

... 361304

... 734976

... 253265

... 58959, 56533

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 42)

... 15.00 265056

... 19.00—17.00, 238532

... 257322 470021

... 03-223395 530

... 756335, 222247

... 443447

... 257593

... 03-911400

... 790481

... 958129

... 613505 735084

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 42)

... 239536

... 226420

... 849943

... 732441

... 724006

שידוכים

(סוף מעמוד 44)

... 8097/7

בת זוג

... 30725 34—45

... 28/170 ...

... 8097/5

... 4496 ... 60662

בן זוג

... 45/180 ...

... 34/160 ... 7535/7

... 36/180 ... 36564

מסגים

(סוף מעמוד 44)

... 240013

... 226433

... 4.00

חוגים

(סוף מעמוד 44)

... 35/182 ...

... 16414

חקלאות

(סוף מעמוד 41)

... 1965 ... 15,000 ...

... 053-59225

... 03-456575

דירות

(סוף מעמוד 42)

... 942765, 941569

בנין

(סוף מעמוד 42)

... 4, לוקכוס

למכירה

(סוף מעמוד 42)

... 751056

חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 14.00 249060

חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 100,000 ... 11/6

... 938161

... 748364

חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 065-26875

... 7310 14.00

... 170,000 732790

... 962113

... 160,000 ... 860477

3 חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 140,000 ...

... 175,000 ...

... 723415 ...

... 909557 195,0...

... 471332

... 888732

... 125,000 ...

... 452349 155,000 ...

... 853786

... 744637

... 758352

... 951666

... 733386

חדרים ויותר

(סוף מעמוד 42)

... 659998 844894

... 421,000 ... 454716

... 255911

... 443785

... 982638

... 908436

וילות ובתים

(סוף מעמוד 42)

... 03-413832

... 05-296495

... 257759 611101

... 057-97118

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 41, 42, 43, 44, 45, 46

בינאים שרטטים מחסנאים ··· דרושים ··· מנהלים פקידים לבורנטים

למפעל יצרני בת"א — דרושים
* מרכז ייצור — עם נסיון בניהול עבודה
* חרטים — עם נסיון
* שרטט טכני
* נערים — לעבודת מסגרות והרכבות
בדבר פרטים נא לפנות לטל. 625566, 624003 למר וולף.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה לכימיה
מודיעה כי
נותרו משרות פנויות
לסמסטר ב' תשל"ה (1.3.75), עבור
מדריכים
אסיסטנטים משתלמים
לקראת תארים
מגיסטר ודוקטור
המעוניינים ימציאו לפקולטה לכימיה בטכניון חיפה קורות חיים, תעודות גמר, רשימת ציונים ושמות שלושה ממליצים.

דרושים
1. מסגר שרטט מכונאי — או הנדסאי מכונות בעל נסיון בתכנון מכני או זהד אלקטרוני.
2. מכונאי אלקטרוניקה
לפנות לחברת "אסטרונאוטיקס" בע"מ רח' הירקון 8, בני ברק, טלפון 780151

דרוש מרקטודיסט
מפעיל למחפר גון דיר תנאים טובים
טל. בערב 742131, 720320

למפעל מתכת בשרון
דרוש:
מחסנאי טכני בכיר
נסיון של 5 שנים לפחות גיל מעל 30.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 2926 ה"א עבור מז' 7210 בציון קורות חיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת.

דרושה
פקידה
עם ידע בהנה"ח
לעבודה קבועה לשעות 5—9
טל. 242949, 226754

לעבודה באשקלון
דרושה
שרטטת בנין
לפנות טל. 051-7865

דרוש
בונה תבניות
לחלקים פלסטיים מדוייקים
להתקשר לטלפון 04-993142 עד שעה 3 — בערב 04-730441

לבנק עצמאות
דרושה נערה
לפני צבא
לעבודות משרדיות
לפנות טלפונית למלדי, 622777, תל-אביב

דרוש מכונאי בכיר לטרקטורים
לתפקיד אחראי במוסך מסי-פרגוסון בנתיבות, על כביש סעד—באר-שבע.
נא לפנות למנהל המוסך בשעות העבודה.

דרושה אם בית
משפחה מעונית לאמץ אשה בודדה, ביאת אירופאית, כאם — לבית חם ומפואר, ללא תשלום.
טלפון 03—734311

דרושה פקידה
להנהלת חשבונות
סוג ג' או ד' עם נסיון
לפנות "טנור" טל. 35351 רח' בית אלפא 14, תל-אביב.

דרושים חשמלאים
לעבודות חשמל במרחב סיני ובפנים הארץ
טלפון 03-220357

מציון השואה ... הגבייה

... כרם עובד ישראל ... פרסם בשבוע הבא

... נוער ... לחו"ל

... בשערי ... ניצבות בשער

... מלון ...

... לנופש ...

הטעו ... בחדר האח... ... ספון ... של...

הכ' אמין אלאמל

هكذا من الاصل

במלאת 7 שנים לסלון בן־עמי

הסלון הגדול בפ"ת חובבי־ציון 29 טלפון 910398

זאת אמת! מבצע 7 השנים **מתנה חינם**

מכונת תפירה, זורק חום, מערכת סטריאו

לכל הרוכש מכונת כביסה או טלויזיה, או תנור, או־מערכת סטריאו לפי הרשימה המופיעה בסלון בלבד, יקבל ש' חינם מכונת תפירה ברדר, או זורק חום AEG או תנור בישול ואפיה חינם.

נוסף לזה אנו מוכרים את כל מוצרי החשמל במחירים מיוחדים.

לדוגמא:

תנור רנקו	1920	מכונת כביסה אלקטרה	3390
תנור קריסטל	2210	מכונת כביסה AEG	4690
תנור פילוט	1990	מכונת כביסה פילקו	3690
תנור פאר	2150	מכונת כביסה פילוט	3240

טלויזיה תדיראן	3690
טלויזיה פילוט	2990
טלויזיה פילקו	3280
טלויזיה סלורה	3190

המבצע התחיל מיום 15.1.75 משך 10 ימים או עד גמר המלאי. אספקה מהירה. שרות אדיב. צוות צעיר ומומחה לשרותכם.

בואו והיוכחו ראשון זוכה אחרון בוכה.

חדש!!! חדש!!!

אורגן אלקטרוני תוצרת ג'נרל־אלקטריק

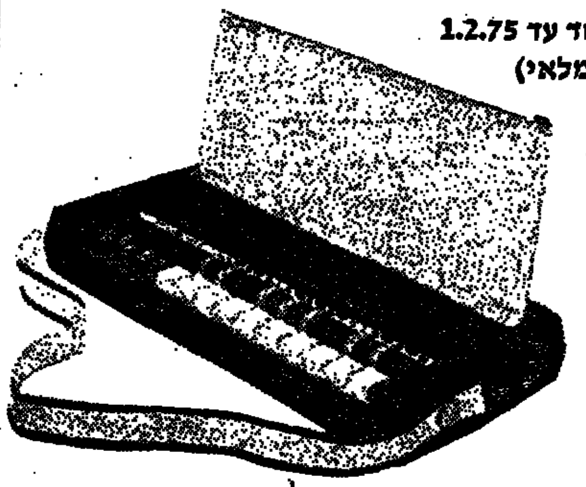

במבצע מיוחד עד 1.2.75

(ועד גמר המלאי)

במחיר -.395 ל"י

מיתרונות אורגן אלקטרוני:

* מצויד ביבראטור
* שיפור צליל
* מופעל ע"י סוללות / חשמל
* חוברת תווים והדרכה חינם

להשיג: „געש", רח' אבן־גבירול 52, תל־אביב, טל: 2693381 ובחנויות המובחרות

GENERAL ELECTRIC

בנק ישראל

מודיע בזה על

תוצאות התחרות לעיצוב מטבע פדיון הבן תשל"ו

פרס ראשון (צד הערך וצד הנושא) —
מר גבי נוימן — רח' נורדאו 31, הרצליה ב'.
פרס שני (צד הערך וצד הנושא) —
סטודיו דולי — רוטשילד את ליפמן — רח' ליליענבלום 40, ת"א.
פרס שלישי (צד הערך וצד הנושא) —
מר נ. קרפ — מקור חיים 13, ירושלים.

בנק ישראל

מודיע בזה על

תוצאות התחרות לעיצוב מטבע חנוכה תשל"ו

פרס ראשון (צד הערך וצד הנושא) —
האחים שמיר — רח' עטרות 20, רמת־גן.
פרס שני (צד הערך וצד הנושא) —
מר צ. גרונדמן — רח' בר־יהודה 23, ירושלים.
פרס שלישי לא חולק.

מתארגנת חבורה של +25

המעונינים יתקשרו למרכז הקהילתי ע"ש לאון קרית־יובל, ירושלים, טל. 414896

בצהלה

מוכרחה להמכר!!!

הדירה ששמרנו עבורנו

4 חדרים חדשה!!!

לפנות טלפון: 452497 תל־אביב

למכירה

עמדי חשמל אדנים לעגורנים

טל. 063-22614

אוברולים ללילה

חורפיים לילדים מאקרילן

רח' רבן גמליאל 4 (בחצר) ת"א ליאופולד 56581.

חוג למהפנטים

יפתח בקרוב בהדרכת

אבישלום דרורי

פרטים: טלפון 03-289835.

תיק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב התכנון מקומי פתח־תקוה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה שינוי תכנית מפורטת הנקרא: „שינוי תכנית מפורטת מס' פת/1236/ב'".

אלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6373 חלקות 138 (בית מס' 25) 137 (בית מס' 23) חלקה 136.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: איחוד וחלוקה חדשה הרחבת דרך הריסת מבנים ישנים. הקמת 2 בתי מגורים בני 4 קומות מעל קומת עמודים מפולשת. קביעת קוי בנין ומירווחים ברחוב ארלוזורוב מס' 23.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 1992, תשל"ד, עמוד 1030 ובעתון בוקר על הבשמר מתאריך 28.3.74, ובעתון ערב בצרב, כתאריך 28.3.74 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף הצופה מתאריך 28.3.74 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה, וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

א. חיון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז המרכז

כ"ד טבת תשל"ה 7.1.75

נגנבה מכונית פולקסווגן

מספר 633—713
צבע קרם, שנת ייצור 1964

מבקשים אנו מכל היודע פרטים על מקום המצאה להתקשר לטלפון 532176 או לפנות לרחוב הבנקים 3 חיפה קומה ג' חדר מס' 11

המוצא הישר יבוא על שכרו

FIAT

מוסך טכנו רכב בע"מ, מפרץ חיפה: ליד משרד הרשוי טל. 721408

כל העוסקים בהריסת מבנים בסביבה, מתבקשים להשליך את פסולת הבנין בלבד במגרשנו שליד המוסך.

לתשומת לבבן גברות חיפה!

תנה הספרית המוכרת שעבדה במספרת „סמי"

החלה לעבוד ב„**היכלי הכלה דוד**"

חיפה, רח' הרצל 29, טל. 669755

חברה מעוניינת למכור

שעונות מתגבב במערכת 3

עם דיסקים

פרטים: 860111 לבקש את בנו

דני - אופנה עילית בע"מ

מכירת עודפי יצוא

חצאיות, חולצות ומכנסיים

לפנות במקום: הרצליה, אזור התעשיה ב', ביתן 212 (מול חמצן).

השקעה באילת — נושאת פרי

פנה עוד היום לחנן אצל בתי סורס והוא האיש שיעזור לך בהשקעת כספך באילת. טל: 059-2211 או כתוב לת.ד. 261 אילת.

נגנבה טריומף. מס' 514-252

בהירה

נא להודיע לטל. 447272 המודיע יבוא על שכרו בעין יפה

חנויות לתקליטים

וסוכני תקליטים
יש לי חדשות עבורכם!
נא להתקשר בין השעות 10.00—2.00 לפנה"צ
רק ביום ראשון
03-783750 — יגאל צליק

מוסד גדול

מחפש

פסנתרים עומדים

וכן פסנתרי כנף

בהצעות נא לפנות ת.ד. 1334 ת"א למס' 98056200

למכירה

ארגז משופץ

לפורד, 10 טון

טל. 963018, 961286

השכרת

מלגזות דיזל

דגם CLARK 2 טון

סנדלר ושותי
טל' 04-712454

למכירה

דחפור 46-A D-8

+ רוטר פרללי וטילדוזר
במצב מצוין
לטלפון 03-280795

חנויות לתקליטים

וסוכני תקליטים
יש לי חדשות עבורכם!
נא להתקשר בין השעות 10.00—2.00 לפנה"צ
רק ביום ראשון
03-783750 — יגאל צליק

טפטים

פלסטי, קטיפה ואמריקאים
הדבקה במחיר נוח

טלפון 22 98 91
אחרי שעה 3

למכירה בירושלים
בגבעת־שאול

מבנה תעשייתי משוכלל

1000 מ"ר — נטו
אפשר גם ביחידות של 125 מ"ר כל אחת.
להתקשר: 02-227980

FORTRAN

ספר לימוד עצמי בעברית לשפת המחשבים

25.— ל"י

ת.ד. 8 קרית־ביאליק
טל: 04-717551

מרכז הבניה הישראלי

הרצאות בתל־אביב ובחיפה

בתל־אביב

ביום ב', 20.1.75, בשעה 20.00, תתקיים בבית המהנדס, רח' דיזנגוף 200, תל־אביב, הרצאה על הנושא:

„פיתוח מערכת התחבורה באזור תל־אביב רבתי"

המרצה: **מר ברוך עמיר**
מנכ"ל חב' נתיבי־איילון בע"מ

בחיפה

ביום ב', 20.1.75, בשעה 20.00, תתקיים בבית המהנדס, מדרגות דור, בחיפה, הרצאה על הנושא:

„הטכנולוגיה ככלי עזר ביצירה ארכיטקטונית"

המרצה: אדר' ישראל גודוביץ

קרן קולב — מוזיאון תל־אביב

ביום ראשון 19.1.75 בשעה 17.30 יתקיים

טקס חלוקת הפרס ע"ש אויגן קולב

מנהל מוזיאון תל־אביב לשעבר
במלאת 15 שנה לפטירתו

הטקס ייערך במוזיאון תל־אביב, שד' שאול המלך 27.

הפרס יוענק לצייר אורי שטטנר

בגבעה הצרפתית - ירושלים

למכירה דירות פאר

4 חדרים

מיטב השכלולים — נוף מרהיב

לפנות טלפון 224427 ירושלים

מועצה מקומית אל־טייבה
טלפון 052-97197 ת.ד. 1

מעוניינת ברכישת

טרקטור קטרפילד D-8HC או D-9

במצב טוב

כל המעונין למכור טרקטור מסוג זה יפנה בכתב בהצעתו למועצה מקומית אל טייבה.

יו"ר המועצה
עבדאל רחים חג' יחיא

"הסיטונאי"

מוכן לשווק ולהפיץ את סחורותיכם (מכל הסוגים) בסקטור הערבי ובגדה המערבית

להתקשר עם: מוחמד שפיק טל. 065-23924

למכירה 25 סטים בן־גוריון זהב

במחיר של 3,600 ל"י לסט

*

לפנות לת.ד. 30896 ת"א. (סודיות מובטחת).

הודעה

בשם בעלי המניות של חברת „נוגה חיפה" יצרני תכשיטי זהב בע"מ, הננו להודיע בזה: כי

מר אמנון רותם איננו מנהל בחברתנו ואיננו מייצג אותנו וחתימתו (ולו גם בתוספת חותמת החברה) איננה מחייבת אותנו.

תוקף הודעה זו למפרע מיום ראשון בינואר 1975.

מנהלי „נוגה חיפה"
יצרני תכשיטי זהב בע"מ

מטב — אגודה לשרות מטפלות בית

פותחת קורס למטפלות בקרוב

דרושות נשים בגילים 30—60
עקרת בית טובה עם גישה לזולת

יתר פרטים אפשר לקבל בטל. 62574 ר"ם

דרוש בנהריה

בשכירות לפחות ל־3 שנים

ביתן תעשיה או מחסן של 200 מ"ר

בא בחשבון רק בנין יציב במצב טוב
לפנות לת.ד. 4002 חיפה

"תערוכת בן־גוריון מדגימה בצורה נאה פועלו והישגיו של גדול מנהיגי האומה, שהנחיל לנו את מדינת ישראל וישמש סמל לדורות באמונתו בנצח ישראל.

בימים אלה שואבים הכל עידוד, עוצמה ואמונה מבן־גוריון האיש והמנהיג.

תקוותי כי הנוער יבקר בתערוכה וילמד הימנה על הרוח החלוצית, האמונה וההתבונה שהביאונו עד הלום"

(—)

פרופ' אפרים קציר
נשיא מדינת ישראל

אם את/ה צעיר/ה בגיל 18 עד 4[...]

אם את/ה מעונין/ת

להצטרף לגרעין פרס

המיועד להתקשר עם קיבוץ בגליל העל[...]

אם את/ה מחפש/ת חברים מעניי[...]

להתקשר לטל. 03-53763 ת"א (בשעות הע[...]

לעצמכם וליקירכם
ציור פורטרטים ע"י

דפנה

שמן — פסטל

ציירת ישראלית לפורטרטים בישיבה או על פי תמונה.
הזמנות בכל עת

דפנה סטודיו גלריה
רח' דובנוב 29 ב' תל־אביב
טלפונים: 03-258094 03-981940
מבקרים רצויים

מושב בקעות

מעונין לקלוט משפחות נוספות

פרטים לקבל: האחוד החקלאי, רח' צ'לנוב 20, ת"א, טל. 823045. אינפורמציה אישית אפשר לקבל בימי ד' ב' השעות 9.00—13.00.

לבעלי מלאכה

מוכן לבנות בתי מלאכה

להשכרה לפי הזמנו[...]

בשכירות במפרץ חיפה עיר גנים

טלפון 04-528668 16.00—08.00
טלפון 04-252639 20.00—18.00

ארגון יוצאי רוזניאטוב POZNIATOW
פרהינסקו, ברזשניוב והסביבה

מזמין בזה לאסיפת חברים ולחלוקת

ספר יזכור

שתתקיים ביום ראשון, ז' שבט תשל"ה, 19.1.75 ב„בני ברית" תל־אביב, רח' אסתר המלכה 7 רייננס (ע"י ככר דיזנגוף) בשעה 7.30 בערב.

האולם יהיה פתוח משעה 6.00 בערב

מעונינים

במבנה תעשיה להשכרה

600—400 מ"ר + כח וטלפון

באזורים: אור־יהודה, לוד, רמלה, ראשל"[...]

טל. 03-425103, מ־9.00—15.00.

גל סגירת בית חרושת
כירת
סול המלאי
ת מכנסים חצאיות שנל
חורף וקיץ
גם מעילים וסודרים
פנות צ'ירלי
ת בית הבד 4 ק"ב תל־אביב
פינת הרצל 22
ח כל היום ללא הפסקה

מכירת ענק !!
ים דגמי 75 במחירי הסול

	במקום	רק
נשים איסלקיות		
מעור וזמש	190	70-80
נשים קרפ איסלקיות	115	55
נשים אלגנטיות		
איסלקיות	125	60
גברים		
עקב גבוה ונמוך	165	80
גברים מודרניות	115	60

ת מכירת חיסול! של אלפי פריטי לנשים, גברים וילדים. דגמים חדישים במחירי חיסול מפתיעים.
„בזאר הדאר"
אלנבי 134 ליד הדואר המרכזי
המכירה ממוצ"ש ובכל ימות השבוע מ־8 עד 7 בערב

בקר בתערוכת חוקות בגין

ם חשוב בגרמניה
קשרים עם רשתות שיווק גדולות
לקבל על עצמו שיווק מוצרים ישראליים
ויצואנים המעוניינים, יפנו בצירוף פרוספקטים, מחירי פו"ב וכו' לפי:
A & Z
IMPORT — EXPORT
GERMANY / W
6308 Butzbach
Richard Wagner St. 28

ת ההרשמה לזוגות צעירים
רות בנהריה
דרים 60 מ"ר 120.000 ל"י
תנאי תשלום ללא הצמדה

ית ההסכם	65.000.— ל"י
לומים לשנתיים	10.000.— ל"י
תא בלתי צמודה	35.000.— ל"י
פה לדירה	10.000.— ל"י
סה"כ	120.000.— ל"י

תכנון מעולה, סטנדרט גבוה.
— חברה להנדסה ולבנין בע"מ
הרצל 29, טל. 04-668274, 04-642593

מחסני ערובה
ארצי־ישראליים בע"מ
ש. פרידמן ושות' בע"מ
קרל נטר 7, תל־אביב
ו מתכבדים להודיע כי:
הוחלפו מספרי הטלפון שלנו
המספרים החדשים הם:
291513, 291512, 29151

ה ארצית לשרותי עיבוד נתונ ב
דרושים: בשכירות / קניה
אולמות למשרדים וציוד אלקטרוני
בשטח כולל של 1000—1200 מ"ר
מבנה אחד לפי הדרישות הבאות:
1. באזור תל־אביב — ר־מת־גן
2. הספקת כח 200 אמפר לפזה
3. 5 קוי טלפון
ללא מתווכים לפנות לת.ד. 20010 ת"א למר א.

חברה לבניה
מחפשת
משקיע
ב־500.000
לירות
טלפון 057-83314
ת.ד. 71 אופקים

למכירה בנתניה בנין
30 חדרים, אולמות, מרפסות על שטח של 1200 מ"ר הסקה מרכזית מתאים לבית אבות, מוסד אולפן, במרכז העיר ובסביבה שקטה.
טל. 03-261449
בבוקר או בערב.

למסירה בדמ"פ
מרפאת שיניים
בת 3 חדרים, מיזוג אויר, טלפון, קומה ב'
על־יד מוגרבי
מתאים גם למטרה אחרת
טל. 57839, מ־21—20.

בחיפה
למסירה מיידית
בית דפוס
בהדר
אפשרות למכירת המכונות וציוד הדפוס בנפרד
להתקשר בעבודה — 04-525003
בערב — 04-644026

אופל רקורד
אוטומטי 1973
מחיר הזדמנותי
טלפון 282522

בית אבות כרמלה
גדרה 055-91885
עם השגחה רפואית תמידית
אוירה משפחתית

אזעקות לרכב
להרכבה עצמית
החל מ־55 ל"י
ויסוניק, אבן גבירול 142
טל. 452306, ת"א

להשכרה
מלגזות דיזל
2 טון
גלגלי אויר
04—721964

למסירה בדמ"פ
אולם לתעשיה
180 ממ"ר + כח וטלפון
נחמיאס, בר־יוחאי 14
ת"א, טלפון 820917.

למכירה 2 טון
פלדה קפיצית
7 מ"מ קלאס B
קושי קריעה
150 ק"ג/לממ"מ
טלפון בשעות העבודה
82 84 88

הוצאות לתקליטים
וסוכני תקליטים
יש לי חדשות עבורכם!
בא להתקשר בין השעות 10.00—2.00 לפנה"צ
רק ביום ראשון
03-783750 — יואל צליק

אבישלום דרורי
מהפנט
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות !!
* יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל־אביב
טלפון 289835

אמנו

נחה הוניגבאום ז"ל

איננה

ההלויה תצא **היום**, יום ששי ה' שבט תשל"ה (17.1.75) בשעה 12 בצהרים מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

לק/ר איתן גונן

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך

ארקיע קוי תעופה בישראל בע"מ
ההנהלה וסגל העובדים

למשפחת וינינגר

אנו משתתפים בצערכם במות האב—הסבתא

רבקה ז"ל

ההנהלה וצוות עובדי
חברת מרס בע"מ

למכירה
3 מלגזות חשמליות

כושר הרמה 1200 ק"ג
תוצרת קלרק
דגם EC—25.

לקבלת פרטים נא לפנות לאגף האספקה טלפון 04—538261
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מבנה לתעשיה בירושלים
בשכירות חדשית
בשטח של כ־1000 ממ"ר באזור התעשיה ברוממה על מגרש מגודר כ־2 דונם, כולל מחסנים. המבנה נפרד וניתן לחלוקה שונה גם לאולמות.
פרטים: טל. 02—39870, ירושלים

דירת 3 חדרים
למכירה בהזדמנות
למסירה מיידית (מתאימה למשרדים)
רח' פנקס ת"א קומה ג'
פרטים בטל: 948894/5/6 בין השעות 4—8;
ובשעות הערב טל: 848614.

בי"ס התיכון המקיף ע"ש א. להמן
דימונה

עשור לבית־הספר

כל מורי ומורי בית־ספרנו מוזמנים **לכנס מחזורים**, שיתקיים ביום שני, ט"ז בשבט תשל"ה 27.1.75
בתכנית:
1. 08.00 עצרה לזכר בוגרינו שנפלו במערכות ישראל.
2. 13.00 ארוחות־צהרים חגיגית.
3. 16.00 מפגש בין מורים ובוגרים.
מפקדי יחידות צה"ל מתבקשים לשחרר את בוגרינו לאירוע זה.
הנהלת בית־הספר

דרוש מנוע דיזל
ומעשייתי 1600 ס"ד 100 כ"ס
טלפון 417471 בשבת או בשעות הערב.

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו
המהנדס

אהרן טוביס ז"ל

תערך **אזכרה** ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין בהרצליה.
אוטובוס מיוחד יוצא מבית הוריו, ברחוב בני בנימין 4, הרצליה, בשעה 2.45 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

איצי יצחק גולדלוסט ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין החדש בחיפה. נפגשים ליד שער בית העלמין.
תודתנו נתונה לכל אלה שניחמונו באבלנו.

ההורים המתאבלים

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

פליקס ברוידה ז"ל

נעלה אל קברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, ה' בשבט תשל"ה (20.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר. נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת

אמיל קסטנר ז"ל

מהעיר פשמשל — פולין

תערך **אזכרה**, ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בבית העלמין בחולון, בשעה 2.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

ביום השנה הרביעי לפטירתו של יקירנו
המהנדס

משה פלד (פלדשטיין) ז"ל

תערך **אזכרה** ביום שלישי, ט' שבט תשל"ה (21.1.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

מלכה פלד והמשפחה

ליצחק גרייבר ולמשפחתו

השתתפותנו הכנה באבלכם במות יקירתכם

חיה ז"ל

שכני הבית ברחוב סוקולוב 83

למשפחת גרייבר

השתתפותנו הכנה במות אמכם

חיה ז"ל

משפחות: רוטשטיין, גלבוע

משתתפים בצערה של
משפחת קליפר
במות הבת

צפורה ונגר ז"ל

המגפר נעלי ירושלים בע"מ

למשפחת רוזנפרב - בוכמן

אתכם באבלכם על פטירת האשה האם

קלרה רוזנפרב ז"ל

משפחת דוד שרף, פרנקפורט
משפחת יוסף בוכמן, פרנקפורט

לדני סופר

משתתפים באבלך במות

אחיך ז"ל

מפקד החיל ותבריך לעבודה

במלאת שלושים לפטירתה
של אהובתנו הבלתי נשכחת

אורי (שומר) ז"ל

הרצליה — ניירובי

תערך **אזכרה וגילוי מצבה** ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75) בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בהרצליה.
תודתנו נתונה בזאת לכל מנחמינו.

בעלה ישקא
והמשפחה

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו
אהובת נפשנו שלעולם לא נשכחנה

חנה ריז'י ז"ל

לבית קרמר, מוהלין, לוצק

נעלה לקברה **לאזכרה ולהתייחדות** ביום שלישי ט' בשבט תשל"ה (21.1.75), בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה והידידים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ישראל מאיר (איסרה) ז"ל

פרדס־חנה, קוסרנו

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, ה' בשבט תשל"ה (20.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בפרדס־חנה.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבי, סבי ואחי היקר

יעקב זילברשטיין ז"ל

(וולומין)

נקיים **אזכרה** לזכרו ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75) בשעה 3.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שלושים למותה של אחותנו, דודתנו האהובה הבלתי נשכחת

סבינה רייבר ז"ל

(לבית בליקשטיין)

תתקיים **אזכרה וגילוי מצבה** ביום שני, ה' בשבט תשל"ה (20.1.75), בשעה 14.30, בבית העלמין בחולון. נפגשים בכניסה החדשה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

קלרה קרמר ז"ל

תתקיים **אזכרה וגלוי המצבה** על קברה בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה, ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה אוטובוס קו 88

במלאת שנתיים למותו הטראגי
של בעלי, אבינו וסבנו היקר

שלמה נמרודי ז"ל

תערך **אזכרה** בביתו, רח' האם 16, רמת־גן, ביום שני, ה' בשבט תשל"ה (20.1.75), בשעה 4.30 אחה"צ.
נעלה לקברו ביום שלישי, ט' בשבט תשל"ה (21.1.75), נפגשים ליד שער בית הקברות בקרית שאול בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

לשרה אליעזר ומשפחתה

השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד
בהלקח מכם בדמי ימיה יקירתכם

כרמלה אליעזר
ז"ל

הדר, חברה לבטוח בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

صكنا من الامل

במלאת 7 שנים לנפול יקירנו

סג"ם יעקב גולדין (דינר) הי"ד

נעלה אל קברו ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ. נפגשים ע"י שער בית העלמין הצבאי בקרית שאול.

סוניה ואשר גולדין
נורית ודן רביב
והמשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

פנחס קוציוק ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרו ביום א' 19.1.75, בשעה 14.00.
מתאספים בשער בית הקברות בקרית-שאול.

המשפחה

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות הלילה (מ-18—24) לכל העתונים
טלפון 718018.

למכירה
מהבונדד
600 מסחטות חשמליות
לפרי הדר
בהצעות נא לפנות לת.ד. 32028, ת"א ולציין על גבי המעטפה „מסחטות"

„ארגונית"
הובלות, ארגון ואחסון
מטענים, רהיטים, ליפטים, אריזות אורגינליות למקררים
שרות מהיר בכל הארץ
02-226493

להשכרה מבני תעשיה
בלב המפרץ
כ-1,000 מ"ר
אפשרות לאדם אחד ואפשרות חלק
כולל מים וחשמל
לפנות לטל. 04-253149

בעל מקצוע
למוצרי מזון
+ ציוד מודרני וחומר אריזה
מחפש
שותפות + מקום
50 מ"ר והון 60.000
עבור ביח"ר מכניס
לכתוב לת.ד. 20050 ת"א למספר ל/737.

לרגל חיסול ביח"ר לחלקי אינסטלציה
למכירה
פיטינגים שונים
וכן למכירה כל הבית
כולל 2 דירות וחנויות
טל. 823090
אחים קוזניץ, רעק 16, תל-אביב.

למכירה משאית הייבר וולבו
88 אן
מודל 1973 במצב טוב
להתקשר 065-23924

קומפרסור אטלס ומזלג הרמה חשמלי
1½ טון לפני שיפוצים
בהזדמנות
טל. 917525

במלאת שנתיים למותו של בעלי — אחי

סגן בני קרן ז"ל

ייפגשו מוקירי זכרו בחלקה הצבאית כל בית העלמין בנתניה, ביום חמישי, י"א בשבט (23.1.75), בשעה 15.30.

איריס קרן
צפורה קירשנבוים

במלאת שלושים לנפילתו של

יוסף (ג'וי) הירש ז"ל

תערך אזכרה במשקנו ביום שני, ח' בשבט תשל"ה (20.1.75), בשעה 21.30, בחדר האוכל.

המשפחה
ובית מעגן מיכאל

אזכרה וטקס חלוקת ספר הנצחה

לזכרו של בננו חברנו

סג"ם שמחה ספיר ז"ל

תתקיים ביום חמישי 23.1.75 באולם „אהל-שם" נתניה, רחוב רזיאל 4.

המשפחה והחברים

אזכרה

במלאת שלש שנים לנפילת בננו, אחינו ונכדנו היקר

משה ינאי ז"ל

תתקיים ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.1975), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי חוף הכרמל, חיפה.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 2.45 אחה"צ מבית ההורים, קרית חיים, רח' הרב-לאת 9.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ד"ר אריה ארד ז"ל (קופפרברג)

נקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, 19.1.75 בשעה 3.00 אחה"צ בהר המנוחות, ירושלים. נפגשים ליד השער.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים יום לפטירת יקירנו

אינג' ששון נסים לוי ז"ל

יערך טכס גלוי מצבה על קברו בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75) בשעה 3.00 אחה"צ. אחר הטכס, תערך אזכרה למנוח בבית הכנסת שלום וצדקה, רח' מרכולת 16 ת"א בשעה 18.00.

הודתנו נתונה לכל אלה שניחמונו באבלנו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת של יקירנו

אהרן הנרי ברסלוף ז"ל

מדנציג

תתקיים אזכרה וטכס גלוי מצבה ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75). נפגשים בשעה 2.30 בכניסה החדשה לבית העלמין בחולון.

המשפחה

משתתפים באבלו של

קיהמקר חנוך

במות עליו

אביו ז"ל

חבריו לעבודה

יקירנו

בנימין נדיבי

איננו

ההלויה תצא היום, יום ששי, ה' בשבט תשל"ה (17.1.75), מבית המנוח בתל-אביב, רח' מרגולין 13 (יד-אליהו), לבית העלמין בחולון, בשעה 12.30 בצהריים.

המתאבלים:
רעיתו: מטילדה
בנותיו וחתניו: שלומית ואריה אלרועי
אני ויורם בן-עמי
נוגה ויונתן גנור
מיכל ונדב לויתן
בנו: אהוד
אחיו: יהודה ואורי נדיבי וב"ב
הרצל וחנה נדיבי וב"ב
נכדיו: גיל, נעמה, ינון וגל
משפחת פרשיץ — מנחמיה

למר הרצל נדיבי

השתתפותנו הכנה באבל
על מות האח

בנימין נדיבי ז"ל

חברת גסטטנר (ישראל) בע"מ
חברה ישראלית למכפלות בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

יקירתנו

שושנה פרידמן

בת ישראל ז"ל

נלקחה מאתנו ללא עת

ההלויה התקיימה ביום רביעי, ג' שבט תשל"ה 15.1.75 בבנימינה.

השרויים באבל כבד:
בעלה: נתן פרידמן
בנה: משה פרידמן ומשפחתו
בתה: עפרה פסקא ומשפחתה
בתה: שרה שהם ומשפחתה
נכדיה, אחיותיה וכל המשפחה

במלאת שנה לפטירת היקר באדם

ריכרד לוי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ד' שבט תשל"ה 19.1.75 בשעה 15.30 בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של
אשתי, אמנו, סבתנו ואחותנו הבלתי נשכחת

רחל הרנס ע"ה

(לבית בראון)

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בבית העלמין החדש בכפר סמיר בחיפה, בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

ביום השנה לפטירת אישי

אמן המשחק

מאיר מרגלית ז"ל

נעלה לקברו לגלוי המצבה ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ה, 19.1.1975 בבית העלמין בקרית שאול.

ידידיו ומוקיריו זכרו נפגשים ליד השער בשעה 3 אחר-הצהרים.

ישראלה מרגלית

בצער רב הננו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו

אידה סיני ז"ל

אלמנתו של ד"ר גרשון סיני ז"ל

הלויה תערך ביום א', ד' בשבט תשל"ה (19.1.75) בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק. מסע הלויה יצא בשעה 1.00 מביה"ח בילינסון.

המתאבלים:
בנה וכלתה צבי ורות
נכדה גרשון
ומשפחתה בארץ ובחו"ל

במלאת שנה לפטירתה של אמנו היקרה

פנינה שיף ז"ל

(אלמנת המנוח אליעזר שיף ז"ל)

נעלה אל קברה להתייחד עם זכרה בבית העלמין בנחלת-יצחק, מחרתיים, יום ראשון, ד' בשבט תשל"ה (19.1.75), בשעה 3.30 אחרי הצהרים.

נפגשים בשער בית העלמין בנחלת-יצחק.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי ואבינו היקר

שמחה המרמן

נעלה לקברו לאזכרה ולגלוי מצבה ביום שלישי ט' בשבט תשל"ה 21.1.75 בשעה 3.00 אחה"צ.

נפגשים בבית העלמין בחולון בשער החדש.

המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

הרב יהושע אריה קאופטייל ז"ל

נקיים ביום ראשון, ד' שבט (19.1.75):
בשעה 3 אחה"צ גילוי מצבה בבית הקברות בהר הזיתים, ירושלים.
ובשעה 4 אחה"צ אזכרה בבית הכנסת „זכרון קדושים" בקרית היובל.
אוטובוס יצא להר הזיתים בשעה 2.30 מרחבת השופר-סל בקרית היובל ויעצור בשעה 2.45 ברחוב יפו, מול בית העם הישן.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

אשר (וולטר) ויזנר ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, ח' בשבט תשל"ה (20.1.75) בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בבית העלמין בקרית אתא.

התבורה מבית המנוח, רח' העצמאות 11, קרית אתא.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של אמנו

אמיליה אדלר ז"ל

לבית זילברמן

התקיים אזכרה וטכס גילוי מצבה ביום 19.1.75 בשעה 14.30, בבית העלמין כפר-שמריהו.
נפגשים בשעה 14.00 בבית אריה אדלר, בנוף ים.

המשפחה

במלאת ארבע שנים לפטירתו של יקירנו

הצ"יר יוסף דבורקין ז

תתקיים עליה לקברו ביום ראשון, ד' בשבט (19.1.1975), בשעה 3.30 אחה"צ. בני המשפחה ו
זכרו נפגשים בשער בית העלמין קרית שאול.

האלמנה ובני המ

בצער רב אנו מודיעים על מותו ללא עת של

רב"ט שרגא קורובי

ז"ל

ההלויה תצא היום, ה' שבט תשל"ה 17.1.75 12.00 מבית הוריו, רח' יצחק שדה 21 גבעת לבית העלמין הצבאי בקרית-שאול.

המשפחה המ

לשולה קורוביניק ומשפ

אתך אנו באבלך הכבד
במותו הטראגי של בנך

שרגא ז"ל

אולמי „דולפין" ת
ההנהלה וצוות ה

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתה של יקירתנו

חנה איזנברג

אשת אחיסמך ז"ל

ההלויה התקיימה ביום חמישי, ד' שבט (16.1.1975).

השבעה בביתה, רח' הרצוג 25, רמת

משפחות:
עתידה ואוריאל
ארנונה וגיא גו
איזנברג ואריאל

במלאת שלושים לפטירתו של

נצר (סחרברו) טוביה ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום תשל"ה 21.1.75 בשעה 2.30 אחה"צ בב
החדש ליד כפר סמיר חיפה.
התבורה תצא מרח' קלר 1 חיפה משעה
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע

המ

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו ו

אברהם ריינמן

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביו ד' בשבט תשל"ה 19.1.75. גילוי המצו 16.00 (היציאה מן המשק לבית העלמין
אזכרה וערב לימוד בשעה 21.00 בבית ה הקבוצה.

המשפחה ובית קבוצ

אנו מודיעים בצער על פטירת אמנו

חנה כהן

ההלויה היום, יום שישי, בשעה 3.00 בבית העלמין בנען.

המשפחה וק

במלאת שלושים למות יקירנו

משה רוזנברג (מנו

ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, ט תשל"ה (21.1.75), בשעה 3.30, בבית העלמין ב חיפה.
אוטובוס יצא מבית המנוח, שד' רוטשילד 61,

המ

ריאל מ
מכבי ח

יעזר

מעריב לספורטאים

אלופת ישראל בכדורסל הלהיבה רק במחצית הראשונה (42—47), אך —

ריאל מאדריד מחצה את מכבי תל־אביב 114—95

חמו: „היה לנו כח רק למחצית אחת" ✶ המאמן הספרדי: „גם אני מופתע מן התוצאה"

מאת אלכס דורון

„לא, אין זה המשחק הרגיל שלנו. למען האמת גם אני מופתע מאד, כי לא האמנתי שנציג יכולה כה גבוהה ונגיע לאחוז קליעות מוצלחות כה גבוה מן השדה, בעיקר במחצית השנייה" — דברים אלה אמר אמש כוכבה האמריקני המשופם של „ריאל" מאדריד, וולטר שצ'רביאק, מקבוצתו לשעבר ב„פיטסבורג", שקלע אמש ביד־אליהו 39 נקודות, בנצחון „ריאל" על מכבי תל־אביב 114—95.

בעוד הספרדים שרים במזרחלבשה ועולים על בגדיהם — שהם עצמם לא האמינו כי יפול בידיהם בצורה שכזו — ישבו שחקני מכבי תל־אביב דוממים בחדרם. המאמן אברהם חמו היה היחיד שניסה להרגיע את בחוריו: „אל תשכחו שזוהי אלופת אירופה, „ריאל" הגדולה. היא באמת גדולה. אבל היא איננה המטרה שלנו, אל תשכחו זאת".

ואמנם, „ריאל" איננה המטרה של מכבי ת"א ברבע־הגמר בגביע אירופה — אבל היא זוהי זו שהנחילה לאלופה הבאה של ישראל את ההפסד הגדול ביותר שלה בבית, בזירה האירופית — וזאת כאשר מכבי שאפה להפסד מצומצם ככל האפשר, בעיקר מטעמי יוקרה.

● „לא הלך"...

„עשינו כל מה שיכולנו — זה לא הלך. במחצית הראשונה השקיעו השחקנים את כל כוחם וסברו, כי לאחר ההפסקה יהיה אפשר להמשיך באותה דרך והנצחון יפול כפרי בשל. זו היתה טעות — ולכן הפסדנו", אמר חמו. הוא ניסה בכל יכולתו לשמור על קור־רוח, מול צופים שהביעו אכזבה, אולי משום שהיו להם ציפיות מוגזמות במקצת מהאלופה הישראלית.

„החלטנו מראש שזה יהיה משחק פתוח, שלא נקפיד על שמירת הכדור. רצינו — אפילו במקרה של הפסד — שההפרש יהיה מתקבל על הדעת. אבל אנחנו איננו משחקים בשביל הסטאטיסטיקה ו„ריאל" מעולם לא היתה המטרה שלנו. היא תמלא בחצי־הגמר — ואילו אנחנו שואפים להיות במקום השני בבית שלנו. ולהגיע יחד עמה לחצי־הגמר. אני מקווה שהקבוצה לא תישבר כתוצאה מן ההפסד הגבוה הזה והשחקנים יכירו כמוני, בעובדה שהשודים והצרפתים הם המטרה שצריכה לעמוד לנגד עיניהם ושאותם יש לסלק מן הדרך לחצי־הגמר המכובד", הוסיף חמו.

אחר כך אמר עוד: „המחצית הראשונה היתה מוצלחת מאד, מבחינתנו — אבל זה לא מספיק מול אלופת אירופה".

פדרו פראנדיז, המאמן הוותיק (23 שנה) של „ריאל", נשאר מאופק, למרות שניתן היה לחוש כי הוא יותר ממרוצה. לפני המשחק לא האמין שקבוצתו מסוגלת לעבור את מכבי ת"א ביד־אליהו — ובוודאי שלא בהפרש כה גבוה.

● פראנדיז הופתע

„האם זה הכושר הרגיל שלכם ?" — שאלתיו. „האם זה לא מספיק לך"..., באה התשובה. „האם „ריאל" מסוגלת ליותר ?" — הוספתי. „זה הכל כה שאנחנו יודעים..", השיב, אבל אחר־כך נכנס לפרטים: „המחצית הראשונה היתה ללא כל ספק שייכת למכבי תל־אביב והיא הציגה כדורסל מעולה ביותר. אחרי ההפסקה — זו היתה המחצית הגדולה שלנו. אני מופתע רק מן ההפרש ומן התוצאה. סבורני כי מכבי ת"א תגרום לנו צרות גדולות יותר — אם כי עלי להדגיש שיש לכם קבוצה מצויינת ואני מקווה שתעלה יחד עמנו לחצי־הגמר... זה יהיה שלב מעניין ביותר", — אמר פראנדיז.

יותר מעשרת אלפים צופים — חלקם בעמידה, בקומה העליונה, סמוך לגג — מילאו את „היכל הספורט" ביד־אליהו. נוכחותם הורגשה בשאגות מחרישות אזניים ובמחצית השנייה גם ב...מטר של תפוזים ויריקות שכוונו אל השופט הבולגרי ארביגין, בעקבות שתי החלטות מעוותות שפסק נגד מכבי ת"א. ההחלטות הללו — האחת כשביטל סל של מיכה שוורץ, ופסק עבירה נגדו והשנייה כאשר פסק עבירה נגד ברקוביץ כאשר זה הצליח לחטוף כדור מקאבררה הספרדי על קו החצי של המגרש.

● המחצית האומללה של מכבי

אבל ההחלטות הללו לא קבעו ולא כלום לגבי המשחק ותוצאתו. שכן, במחצית השנייה „הפשיטו הספרדים את מכבי תל־אביב — במערומיה": הם חשפו את משחקה המבולבל, את איבוד העשתונות של שחקנים מנוסים, את החילופים הלא מוצלחים של המאמן חמו — ובעיקר את חוסר התשובה של אלופת ישראל לכדורסלן אחד ויחיד, ש„עשה" למעשה את כל המשחק הספרדי — אם כי מיעט לקלוע: קארמלו קאבררה (גופיה מס. 7), שהוביל בהרכב אחרי ההפסקה, סחף במהירותו הרבה, בכידרור ובעיקר במסירות לסלים את „ריאל" מפיגור של חמש נקודות (42—47 למכבי, בסיום המחצית הראשונה), תוך שש דקות ליתרון של 11 נקודות: 70—59.

קאבררה זה הפעיל ביד אמן את האמריקני שצ'רביאק שקלע עד ההפסקה רק חמישה סלי־שדה ובדומה היה שאיננו במשחק — אבל אחר כך הוא „לבש עצמו" והצדיק את החוזה שהוחתם עמו לחמש שנים (25 אלף דולר לשנה): 13 סלי־שדה קלע שצ'רביאק אחר ההפסקה. לא רק הוא הופעל ביעילות מירבית — גם ההולנדי ויין ברבנדר, שלקראת הסיום למשל קלע שבעה סלים ברציפות, ללא החטאה אחת(!) ומכבי ת"א ?

● בגלל קלקול קיבה...

היא סבלה מקלקול־הקיבה של ביל פלס, שלא עמד איתן על רגליו, חרף כמה מבצעים יפים שעשה במאמץ ניכר (אבל ביקש בהפסקה בתחנונים ממש: תנו לי לנוח... אני נופל מן הרגליים); היא סבלה ממשחקו הגרוע של מרדכי ארואסטי הצעיר, הנמצא כבר זמן רב במשבר קל — וטרם נחלץ ממנו; היא סבלה מן האנוכיות של שמואל אבישר וממשחקו הגרוע — ומן העובדה שרק שחקן אחד היה יציב: אריק מנקין.

הסטאטיסטיקה מלמדת, כרגיל, הרבה: „ריאל" הגיעה לשיעור הצלחה של 58 אחוז בקליעות מן השדה ו־82 אחוז בעונשין, לעומת 50 אחוז מן השדה של מכבי ת"א ו־50 אחוז בעונשין. ביותר פירוט: ריאל קלעה 52 סלי־שדה מ־89 נסיונות ו־10 מ־12 בעונשין, ומכבי — 46 סלי־שדה מ־93 נסיונות ו־3 מ־6 בעונשין.

ובכדורים: קלע ג'ים באואטרייס קלע רק 9 סלי־שדה מ־20 נסיונות (סל ראשון רק בדקה ה־12, במצב של 30—27 למכבי ואחרי שלוש החטאות רצופות שלו); ברודי קלע רק 7 סלי־שדה מ־19 נסיונות ומיקי ברקוביץ — 5 סלים מ־13 נסיונות. בקטיפת־כדורים: באואטרייס — 13 (11 בהגנה); מנקין 8 (4 בהגנה).

וב„ריאל": ברבנדר דייק ב־14 קליעות שדה מ־24 נסיונות; רפאל רולאן ב־10 מ־18 ושצ'רביאק — ב־18 מ־27 נסיונות. בקטיפת הכדורים: רולאן 13 (11 בהגנה) וברבנדר 8 (5 בהגנה).

● מכבי התעוררה...

מכבי ת"א, גם במחצית הראשונה, שבה הוליכה והיתה על דרך ההצלחה — לא מצאה פתרון ליעילות הקליעות מן הפינות של „ריאל". הספרדים שינו לאחר ההפסקה בצורה קיצונית את שיטת משחקם — מהיר ואיטי, למתיר בינתר — האלופה הישראלית התעוררה בבת אחת.

יתרון השיא של מכבי ת"א במחצית הראשונה היה של 7 נקודות: פעם במצב של 29—36 (דקה 13) ופעם 39—46 (דקה 18). יתרון השיא של „ריאל" היה 22 נקודות: 86—108, כשלוש וחצי דקות מן הסיום.

כמה ציוני דרך נוספים: אחרי ה„הצגה" הרגילה של מכבי ת"א הכוללת את לחיצות הידיים של יו"ר משה דיין וראשי מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א — היה זה סל של ברודי שקלע סל ראשון ועד לדקה ה־3 התנהל בדרך כלל משחק זהיר ושווה־כוחות, עם יתרון של סל־שניים שנע מצד לצד. לפחות ברגעים אלה הציגה מכבי משחק טוב בהרבה מכפי ששיחקה בשבוע שעבר נגד „טראנסול".

● מירושלים — לגומלין במאדריד

אבל אחרי שסל ברודי ומיקי ברקוביץ השקיעו את כל כוחם עד להפסקה — לא היה להם מה להוסיף בחלק השני של המשחק... אמנם חלה התעוררות מה, גם במצב של פיגור (78—70), אבל „ריאל" צלפה ללא רחם — בדרכה לאליפות־הרבשה.

מכבי ת"א תופיע ביום א' במשחק ליגה בירושלים, נגד הפועל ותצא ביום ד' למאדריד. למחרת תקיים את משחק הגומלין ואחר־כך תמשיך לטורניר סוף־שבוע בבלגיה שישמש לה הכנה למשחק המפתח בסידרה זו: עם אלוויק השוודית.

קלעו ל„ריאל": שצ'רביאק 39, ברבנדר 30, רולאן 21, רודריגז 14, קאבררה 6, ראמוס 4.

למכבי ת"א: באואטרייס ומנקין 19, כל אחד, פלס 18, ברודי 14, ברקוביץ 10, ארואסטי 8, גייטבק 3, שוורץ ואבישר 2, כל אחד.

שפטו: ארבידגין (בולגריה) ואונווה (רומניה).

נצחון לטרנסול על ברק

ביותר המשחקים ברבע הגמר בגביע האלופות:

● ברוטרדם ניצחה „טרנסול" ההולנדית את „ברק" הצרפתית 94—84, במשחק הראשון ביניהן. ההולנדים הוליכו 59—44 במחצית. זה היה גם המשחק הראשון של „ברק" בשלב רבע־הגמר. הרבו לקלוע ל„טראנסול": דינקינס — 32, דקר 22, לורבך 16, באטל 14. ל„ברק" הרבו לקלוע: רייס 28, סטיוארט 15, ראנ־ 17.

● בבית השני ניצחה איגניס ווארזה מאיטליה את בלקן בוטבגראד מבולגריה, בבולגריה, 84—79 (בוב מורס קלע 36 נקודות לאיגניס והאמריקני השני שלה, ויילבורטון 27). סלאביה פראג גברה באולמה על אלופת אוסטריה, לינצברגר 80—71 (זה היה ההפסד השלישי — ולידיב שני — של האוסטרים).

● בגביע למחזיקות גביע, גברים:

סינודינה בולוניה ניצחה באולמה את ספרטק לנינגרד 69—58 (33—31). ספרטק ניצחה במשחק הראשון 93—70. מקמילן קלע אמש 28 נקודות לבולוניה.

ביותר המשחקים בשלב זה: להמאן (צרפת) — יוגופלסטיקה 74—64 (היוגוסלאווים ניצחו במשחק הראשון 94־78); צ.ס.ק.א סופיה — זהבנסוד באראלונה 79—51 (הבולגרים ניצחו בסיכום שני המשחקים 144—139); הכוכב האדום בלגרד — תוזין (בלגיה) 116—89 (במשחק הראשון ניצחו הבלגים 98—94).

● בגביע למחזיקות גביע, נשים:

סלאביה פראג — מינור פרניק 64—60.

● בגביע קוראץ':

בוסנה סאראייבו (יוגוסלאויה) — אי.ב.ב. רומא 92—69 (במשחק הראשון ניצחו היוגוסלאווים 94—73).

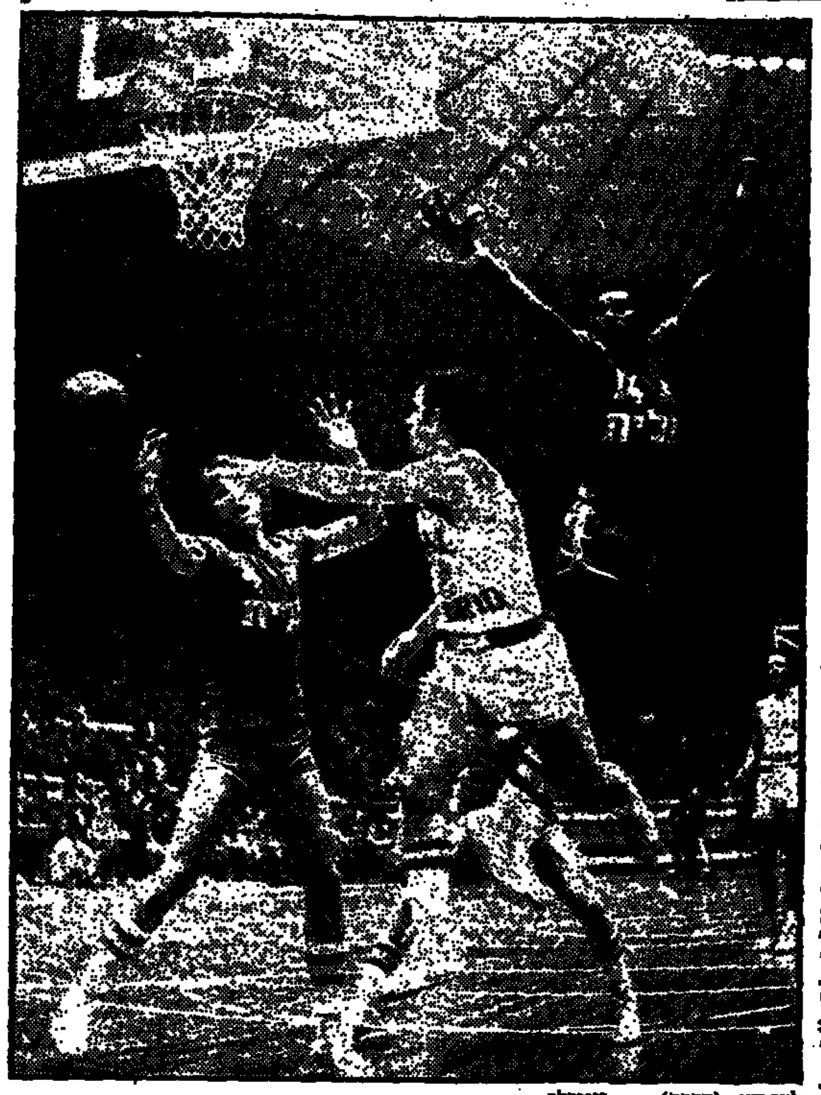

למעלה: ביל פלס (מימין) ואריק מנקין (משמאל), מנסים לחסום את דרכו של הספרדי ראמוס לסל. למטה: קרב על הכדור בין ג'ים באואטרייס (מימין) וולטר שצ'רביאק מ„ריאל" — אמש ביד־אליהו. (צילום: א. זיסקינד)

ג'ונס „הכשיר" את לייבוביץ

החזירו למעמד של „ישראלי" — כדי שיוכל לשחק בנבחרת הכדורסל

מאת משה לדר

מינכן, טלגראפית

באורי לייבוביץ, כדורסלן הפועל תל־אביב, יהיה רשאי להופיע במדי נבחרת ישראל באליפות אירופה בכדורסל שתהיה ביוגוסלאויה בראשית יוני. זאת בישר וויליאם ג'ונס, המזכיר הכללי של פיב"א (ההתאחדות הבינלאומית לכדורסל) לכתבי־ספורט ישראלים שיצאו עם הקבוצה המקצוענית „סאברס" למינכן, לפתיחת הליגה המקצוענית. את ההיתר ללייבוביץ נתן ג'ונס אתמול.

אחרי שהופיע בנבחרת ישראל באליפות אירופה שהיתה באוקטובר 1973 בספרד, שיחק לייבוביץ בקבוצה הולנדית ונרשם בה כשחקן אמריקני. ג'ונס אמר כי הוא רואה בכך את חיסול ה„תקרית" וכי הוא מחזיר את לייבוביץ למעמד של כדורסלן ישראלי לכל דבר.

הליגה המקצוענית תיפתח היום אחה"צ באיצטדיון האולימפי במינכן, שם תשחק הנבחרת הישראלית, קבוצת „סאברס", במשחק הבכורה עם נבחרת גרמניה. במשחק נוסף היום יתמודדו הקבוצות המייצגות את בלגיה ושוייץ.

„אני מעוניין שההתאחדויות הכדורסל באירופה יתאמו על הסכם עם המקצוענים מאחר שהדבר יקדם את איכות הכדורסל ביבשת ויגשר בין פערים שהיו עד כה בכדורסל העולמי — בין החובבים למקצוענים" — אמר ג'ונס.

כדורידניות הודו פרשו מהמשחקים הקדם־עולמיים

הישראליות, שעמדו להתמודד עם הודו בפברואר — עברו לשלב הבא

ההתאגדות הכדוריד של הודו הודיעה אתמול להתאחדות לספורט בישראל, כי היא פורשת מן המשחקים הקדם־עולמיים לנשים ונבחרתה לא תתמודד עם הישראליות. המשחק בין נבחרות הנשים של ישראל והודו אמור היה להתקיים בהודו בחודש הבא.

ההודים נימקו את פרישתם מן התחרויות בטענה שאין להם נבחרת שיכולה להתמודד באולמות. בעקבות כך עלתה נבחרת הנשים לגמר באזור האסיאני והיא תתמודד עם המנצחת בטורניר שייערך בסיאול, שבו ישתתפו נבחרות יפן, דרום־קוריאה ופורמוזה.

שופט הכדורעף ראובן רוזנטאל שחזר מאיסטנבול — שם שפט בתחרות במסגרת גביע אירופה לאלופות נשים — התעניין בעת שהותו בתורכיה בגורל „טורניר האביב" לכדורעף לנשים שאמור היה להתקיים באיסטנבול בחודש אפריל. התורכים רמזו לשופט הישראלי, כי הטורניר ייערך במועדו אולם הם מטילים ספק אם יזמינו את נבחרת הנשים הישראלית.

אתמול קיבלה ועדת הספורט של הכנסת דיווח על אי־הזמנת טניסאי השולחן הישראלים לאליפות העולם בהודו. חברי הוועדה הבטיחו לפעול להזמנת הישראלים לאליפות זו.

האיומים על כדורגלנים — בפגישה עם ועדת הספורט

חברי ועדת הספורט של הכנסת קיבלו אתמול מידע, מפי נציגי ההתאחדות לכדורגל, על החקירות והבירורים שעשתה ההתאחדות בענין איומים על כדורגלנים.

אנשי ההתאחדות הסבירו לחברי ועדת הספורט כי שאלת מינוי המאמן לנבחרת הכדורגל עדיין לא נידונה וענין זה הנא בידי מקצועי. בפגישה שהיתה אתמול בת"א הוגר עוד על שילוב קבוצת אליצור בני־ברק, מליגה ד', במשחקי הליגה בימי חול.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס, שנערכה אתמול, זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000.— ל"י זכה המספר: 243472.

בסך 250,000.— ל"י זכה המספר: 204300.

בסך 100,000.— ל"י זכה המספר: 593998.

בסך 50,000.— ל"י זכו המספרים: 525038 783454.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספרים: 223090 472858.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 559583 778539 018048 256616.

בסך 5,000.— ל"י זכו המספרים הבאים:

144486	129990	026808	025432
193692	176253	172723	169730
346315	310235	274193	234125
406068	402542	399845	364554
462938	440814	428092	409759
507859	494425	471216	463760
648692	607584	591915	533783
697365	666637	654418	654370
734164	726006	715001	700601
782197	781795	775993	765922

בסך 1,000.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 4818 4044 1016 0606 7379.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 58662 39470 34912 13426 75041 70789 62557 60122 92980 76480.

בסך 250.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

16269	15743	15236	10248
40212	33942	26626	26527
51163	47934	45042	44236
68646	61274	53554	53121
82714	79388	77004	69196
93979	93520	85263	85901
			97452

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 3087 2901 2398 1351 0621 6930 3805.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

1334	1080	0935	0452	0092
3173	3056	2979	2406	1763
3982	3591	3587	3520	3427
4655	4537	4403	4369	4177
5511	5486	5302	5291	4922
7164	6822	6456	6110	5916
7758	7688	7659	7585	7482
9276	9123	8934	8512	7910
			9607	9286

בסך 6.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 1 ו־9.

גלי צה"ל

„משלנו"

מצעד הפזמונים העבריים

16.1.75

1. להשתמות לפעמים — גבי שושן
2. שיר המעלות — מיכאל מינאוי, [illegible]
3. היי ליה — שלמה ארצי
4. שירו שיר לשמש — אילנית
5. שובה עם לב זהב — [illegible]
6. לא הכרתי אותך — [illegible]
7. ארץ אהובה — [illegible]
8. הבלדה על זוהבי ולבבי — אריק איינשטיין
9. זוהי רק התחלה — [illegible]
10. בן — [illegible]
11. בולנר שלי — יהורם גאון
12. כתב בן אדם — [illegible]
13. בלדה למגנה הרחוב — [illegible]
14. תביר טולה המסגינה — [illegible]
15. השיר שלך — צביקה פיק
16. הביתה — [illegible]
17. זאת שמעל לכל המנגינה — [illegible]
18. היער שלנו — [illegible]
19. ירושלים שלי — [illegible]
20. בשאהר דולק בחלונך — [illegible]

המינה לשיפוטכם:
1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. שיר הלבלב — [illegible]
5. שלום — אילנית

גזור ושלח

לדואר צבאי 1085 צ.ה.ל. (ב.)

זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר):

מהמצעד: 1...... 2...... 3...... 4...... 5......

מהמינה לשיפוטכם: 1...... 2......

שם..............................

כתובת..............................

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

במלאת שלש שנים לנפילתו של בננו ואחינו היקר

...בן שפורץ ז"ל

...ברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ...תשל"ה (19.1.75) בשעה 3.30 אחה"צ ...ת הקברות הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

פרשת בא, ו' בשבט תשל"ה (18.1.75) ...בערב נקיים בביתנו (רמת־גן, רחוב הבילויים 7) ...למוד לזכרו של יקירנו

בצער ובכאב אנו נפרדים מיקירתנו

...ה איינשטיין ז"ל

אשר נפטרה אור ליום ה', ד' בשבט תשל"ה (16.1.75).

על מועד הלויה בטלפון 411379 משעה 10.30 בבוקר, היום 17.1.75.

בעלה אברהם איינשטיין
בתה מיכאלה וד"ר קלמן בלום
הנכדים בארץ ובחו"ל

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

...סף מקוגון

...נתקיים היום, יום ששי, ה' בשבט תשל"ה, בשעה 12.30 בצהרים בבית העלמין בחולון.

המתאבלים:
אשתו: זהבה
הבנות: שפרה פרי, ורדה לוי
הבנים: יהודה מקוגון, איתן גונן ומשפחותיהם.

חברת אידן הנדסה בע"מ

אבלה על מותו של עובד החברה

...סף מקוגון ז"ל

ומשתתפת בצער המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של היקר באדם

...ד שמעון זק

...תצא היום, יום ששי, ה' בשבט תשל"ה ...), בשעה 12.00, מבית הלוויות העירוני בסנהדריה, ירושלים.

המתאבלים מרה:
רעייתו חנה זק
והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברתנו

...מה גבתי־כץ ז"ל

מפינסק

...תתקיים היום, יום ששי, ה' בשבט תשל"ה (17.1.75), בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה
וקבוץ יפעת

אזכרה וגילוי מצבה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

...פאל בטר ז"ל

...לקברו להתייחד עם זכרו ביום שלישי, ...בט תשל"ה (21.1.75). העליה לבית העלמין בשעה 3.00 אחה"צ בחולון. נפגשים על־יד השער החדש.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ישעיהו שק ז"ל

מוילנא

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני, ח' בשבט תשל"ה (20.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין הישן בראשון־לציון.

אשתו אלה
והמשפחה

מודעות אבל גם בעמוד 9

صكنا من الاهل

מיתקנים צבאיים משוכללים „מאופסנים" על שפת המידרכה

משרד הבטחון: ניתנה הוראה להרחיקם מעיני הציבור

מאת אבי בטלהיים

במפעל באזור התעשיה ב־מרכז הארץ המייצר כמה סוגי פריטים צבאיים ל־צה"ל, „מאופסנים" את המוצרים הללו על שפת המידרכה וכל עובר ושב יכול לבחון אותם מקרוב, לשחק בהם ולבדוק ממה הם עשויים. עובדה זו נתגלתה ב־עקבות פניה של צעיר ל־מערכת „מעריב". הצעיר, המתגורר סמוך למפעל, פנה בענין זה מספר פעמים למשטרה ולצבא, ולא נענה.

הצעיר שפנה ל„מעריב" סיפר, כי באיזור התעשיה, אשר בו נמצא אותו מפעל, מועסקים עשרות ואולי מאות פועלים ערביים מעזה ומהשטחים, אשר לבטח הבחינו ב־אותם מוצרים צבאיים משוכ־ללים.

„בעצמי ראיתי שני ערבים עומדים בסמוך למקום, מצביעים באצבע ומשוחחים ביניהם" — אמר הבחור והוסיף — „בתור חייל מילואים בשיריון, אני נתקף רגשי זעם בשעה שאני חושב על הזנחה פושעת שכזו".

„פניתי מספר פעמים למשטרה והודעתי על המקרה, אך דבר לא זז", הוסיף הבחור. „ביום שישי האחרון טילפנתי שוב למשטרה ודרשתי לדבר עם קצין. ענה לי אחד בשם שלוש, שרשם מפי את כל הסיפור והבטיח לטפל בעניין. מאחר שלא ראיתי גם כאן כל תזוזות חיוביות, החלטתי בשבת האחרונה לפנות לתחנת המשטרה הצבאית בקריה בתל אביב. שם נדחיתי מאדם לאדם, עד שבאתי לדבר אתו כמל תורן צעיר. כתבתי לו את כל הסיפור וביקשתיו להעביר את העניין בדחיפות ל־ביטחון שדה. היום חזרתי מ־עבודתי בצפון הארץ. ומשראיתי שהמתקנים הצבאיים נמצאים עדיין ברחוב, החלטתי לפנות ל„מעריב".

ממשרד הבטחון נמסר, כי קיים פיקוח בכתובי על מפעלים המייצרים פריטים צבאיים עבור מערכת הבטחון. „נושא המפעל הנ"ל ייבדק לגופו וכבר ניתנה הוראה להרחיק את המיתקנים השונים מעיני הציבור" — אמר אמש דובר משרד הבטחון.

חשוד כמבריח סמים מירדן נעצר בנמל ב"ג

תשע שנות מאסר נפסקו ליוסף שושנה מחולון שהורשע בהחזקת 345 ק"ג חשיש במכוניתו

מאת יהושע כהנא

חביב אבוזמיל, שהיה מבוקש על־ידי המשטרה כחשוד ברשת בינלאומית להברחת סמים מירדן לישראל ומכאן לחו"ל, נעצר אתמול בנמל התעופה בן־גוריון, בשובו ארצה מצרפת.

אבוזמיל נמלט לחו"ל כאשר החלה המשטרה מתחקה על עקבות חברי רשת ההברחה. לאחר שעזב את הארץ הוציא נגדו שופט צו־מעצר.

החוקרים מניחים, כי אבוזמיל יצא לצרפת לא רק במטרה להימלט מפני המשטרה. לדעת החוקרים, הוזמן אבוזמיל לצרפת כדי לתת הסברים לאנשי כנופיית מבריחי סמים בחו"ל, שהפקידה, ככל הנראה, בידי הרשת הישראלית כסף לרכישת 345 ק"ג חשיש, מדוע נתפס הסם לפני כארבעה חודשים במכונית סגורה ליד ביתו של יוסף (סמי) שושנה בחולון.

בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב פסקו אתמול שלושה שופטים — מ. צ'רנובילסקי, ח. בנטל וא. חליכה — תשע שנות מאסר ליוסף שושנה, בן 60, שהורשע בהחזקת הכמות הגדולה של החשיש למטרות מסחר.

בנו של יוסף שושנה, יהודה לביא, בן 23, זוכה מן האשמה, לאחר שהוכיח אליבי מוצק. יהודה לביא הוזמן כעד מטעם התביעה במשפטם של חמישה יהודים וערבים, הנאשמים בהברחת סמים מירדן לישראל.

חשוד אחר בחברות ברשת ההברחה, משה דושי, שנמלט מן הארץ ביחד עם אבוזמיל, שוהה, על־פי הידיעות שבידי המשטרה, (ראה כתבה בע' 25)

הדלקת הנר

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.22	5.38
תל־אביב	4.40	5.40
חיפה	4.29	5.37
אילת	4.43	5.44
באר־שבע	4.40	5.38

שרי הממשלה סיירו אתמול בסיני כאורחי צה"ל. השרים ביקרו במערכת ההגנה הקדמית לאורך קו הביצורים החדש, במיתקני תצפית, במתסן חירום ובמיפקדות קידמיות. השרים שמעו סקירות מפי שר הבטחון, הרמטכ"ל, אלוף הפיקוד ומפקדי האוגדות.

המינהליים בנמל אשדוד דורשים ...מענק על נוכחות בעבודה

מועצת פועלי אשדוד ניתקה מגע עם חברי הוועד

אי־הענות מצד רוב חברי ועד העובדים המינהליים בנמל אשדוד לדרישה אולטימטיבית של מועצת הפועלים, הניעה ביום ה' את המועצה להכריז על ניתוק כל מגע עם ארבעה מחמשת חברי הוועד.

כידוע סרבו העובדים המינהליים לחתום על הסכם העבודה שנחתם עם עמיתיהם בשאר הנמלים ועל רקע זה אף הפעילו סנקציות.

בתחילת השבוע דרשה מהם מועצת הפועלים להפסיק את הסנקציות ולחתום על הסכם־העבודה. מאחר שלא נענו לדרישה, חתמו נציגי מועצת הפועלים ביום ה' בבוקר בועד הפועל על הסכם העבודה.

מזכיר מועצת פועלי אשדוד, רפאל כהן, אמר לכתב שהיים שההסתדרות הסירה את חסותה מארבעה חברי הוועד שלא חתמו על הסכם העבודה וניתקה כל מגע איתם. „בשבילנו הם לא קיימים" — אמר.

יו"ר ועד העובדים, יונתן ברקת, אמר לכתב שהיים, כי הוא פנה בכתב למספר גורמים, כולל מנכ"ל רשות הנמלים ומזכ"ל ההסתדרות, והציע להם מה שהוגדר על ידו כ„הצעות האחרונות להסדר ולפתרון של הבעיות". הצעותיו היו: תוספת שכר של 80 ל"י לחודש, שלוש ל"י ליום מענק נוכחות, יום הבראה נוסף, הגדלת השי לחגים ב־50 ל"י, ועוד.

מאחר שלא היתה הענות להצעותיו נמשך הסכסוך, וכפי שנמסר ממשיכים העובדים בהפעלת סנקציות, כולל אי־העברת שיחות טלפון ודואר.

בבית הדין המחוזי לעבודה בבאר שבע ישמע היום בירור בענין הסנקציות המופעלות על ידי ועד העובדים. (ע)

פקיד דואר בכיר באילת חשוד בגניבת... אסימונים

מאת ברוך מאירי

משטרת אילת עמדה לבקש הבוקר, בבית משפט השלום, את הארכת מעצרו של פקיד בכיר בדואר המקומי, החשוד במעילה בכספי ציבור, המסתכמת בעשרות אלפי לירות.

הפקיד נעצר אתמול לאחר מעקב שנמשך ימים מספר. הפקיד הבכיר משתף פעולה עם חוקריו, ואינו מערים מכשולים בפני החקירה.

על החשד למעילה בסניף הדואר באילת נודעו אמש הפרטים האלה: מדי יום ביומו נהגו עובדים מהדואר, שזוהי מלאכתם, להוציא את קופות האסימונים מהטלפונים הציבוריים בעיר, ולהחליפן בקופות ריקות.

הקופות היו מועברות לפקיד הבכיר, אשר רק ברשותו נמצא מפתח לפתיחתן. המשטרה חושדת, כי הפקיד היה פותח את הקופות, מוציא את האסימונים ורושם מספר קטן יותר של אסימונים ביומן הדואר, מכפי שהיה באמת. את ההפרש — כך חושדת המשטרה — היה הפקיד משלשל לכיסו.

כיוון שלפקיד היתה גם גישה תפעשית לקופה המרכזית של הסניף, היה מחליף את האסימונים — אותם נטל מהקופות לכיסו האישי — בכסף מזומן. מאחר שבמאזן היומי מחושבים בדואר את האסימונים ככסף מזומן, לא הורגש מעשהו הבלתי חוקי של העובד הבכיר. המשטרה מניחה, כי הפקיד הבכיר עסק במלאכה זו תקופה ארוכה.

הפקיד הבכיר הוא דמות ידועה בעיר, ואחד מעובדיו הוותיקים של משרד הדואר באילת.

„צום ותענית יבטלו רוע הגזירה"

אומר בצלאל אור, השובת רעב ל(...) יהודי סוריה

מאת אבישי אמיר

הבוקר מתחיל בצלאל אור את היום הרביעי בשביתת רעב שלו למען יהודי סוריה, ברחבת הכותל המערבי בירושלים.

ארבעה ימים, רחוק מהתענית הקהל, מגשים בצלאל אור את ה„אני מאמין" שלו: „אבותינו היו מכריזים על צום ותענית כדי לבטל גזירה רעה. גם אני מנסה לעזור להם לפתות בדרך זו. אני מאמין שזה יעזור".

רק כמה עוברי אורח, שהשלט המכריז על שביתת הרעב משך את עיניהם, באו לעודדו. „אינני מאוכזב", אומר בצלאל אור, „אנשים היום טרודים בבעיות היום־יום. אי(ני) בא בטענות".

בצלאל אור שבת בעב(ר) ימים רבות למען יהודי (...) ברחבת הכותל המערב(י) עלה לשם כך במיוחד (מ)אילת. היום הוא תושב (...)לים והוא רואה חובה לעזור גם ליהודי סורי(ה). (בצ)לאל אור בן ה־52 בעבר ללוחמי המחתר(ת) נעצר בשנים 1945—6 פעמים על ידי הבריט(ים) לא בתנאים קשים הו(...) ידם. כתוצאה מכך (...) מחלת שרירים, המ(...) תנועתו. הוא מועסק (ב)מודיעין 14 של ש(...) דואר בירושלים בשע(...)לה. ביום הוא מגיע (ל)הכותל המערבי ושוב(ת)...

פועל נהרג בתמנע

מאת ברוך מאירי

בחולון תערך היום הלווייתו של ציון ד(...) שנהרג אתמול במכרה התת־קרקעי בתמנע.

ציון חום ז"ל, בן 26, אב לתינוק בן 3 ח(ודשים) הועסק כבורה במכרה התת־קרקעי. אתמול, סמוך בבוקר — דקות ספורות לפני סיימו את משמרת(ם) ארע האסון:

גוש אבנים נפל מהתיקרה ופגע בראשו של (...) אשר עסק באותה עת בהעמסת עפרה. איש ל(...) במפולת שארעה. לאחר דקות מספר, כאשר חז(רו) להמשך פינוי העפרה, ראו את חברם מוטל על (...) ניסו להנשימו מפה אל פה, אך לשווא.

נפטר שלמה פרנק מנהל מח' התמונות ב„הא(רץ)"

שלמה פרנק, מנהל מחלקת התמונות במערכ(ת) (...) מת אמש מהתקף לב. המנוח, נצר למשפחה ותיקה (...) נולד בהולנד בשנת 1921, למד בסמינר לרבנים (...) ונועד לכהונת רב. היה חבר בברית הלוחמים דתי(ים) ועבר הכשרה בהולנד. בשנת 1942 נמלט עם רע(...) הכיבוש הנאצי והגיע לשווייץ.

לישראל עלה עם אשתו ב־1949 ושנה אחרי כ(ן) ב„הארץ", בו הקים את מחלקת התמונות של (...) בעל מזג נעים, חביב על חבריו. הניח אשה, ואחו(...)

ההלוויה תצא היום ב־11 לפנה"צ מבית הזל(...) (רח' דפנה), דרך בת"ים, שם תתעכב ליד ביתה (...) לבה"ס תחכמוני (רח' הרצל 58) ותמשיך ל(...) האיזורי בחולון.

תובעים לבטל את הע(...) הקריינית שמידה אי(...)

ועד עובדי הראדיו קומי להיוועץ הבוק(ר) (...) הראדיו, משה חובב, ולתבוע ממנו ביטול הע(...) הקריינית שמירה איזנבר מתפקידה.

במכתב ששיגרו למר חובב טענו העובד(ים) (...) להסכים, שכמה משפטים של שדרן יהו על(...) הקריינית שירבבה במסגרת שידור זה די(...) השימוש המשרתים את האולפנים ועל ניירות ו(...) ואגב אורחה ציינה, כי היא שיכורה.

מלון גולן מבר(...)
לאור ההצלחה — המבצע נמשך
4 כוכבים ★★★★
בפחות מהמחיר שלפני הפיחו(ת)
ליום -.95 לירו(ת)
לאדם (בחדר זוגי) מפואר וממו(זג)
כולל פנסיון מלא ומסים — עד 31 בינוא(ר)
למזמינים לפחות 3 ימים במלו(ן)
עכשיו הזמן - להנות ב...
* הכנרת מקסימה והנוף מרשים יותר
* הטמפרטורות יציבות ומזג האויר נח יות(ר)
* שרות אישי ומסור לבאים למרחצאות
להזמנות, נא לטלפן: 067-21901 טבריה

RCA
סוכנים מורשים לישראל לשפופרות, מכפלאורים, לייזרים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו'.
כמו כן מכירה מהמלאי העשיר והמגוון של טרנזיסטורים, טיריסטורים, מעגלים משולבים, ספרים מקצועיים, שרוולים מתכווצים, חוטי טפלון, קבלים נגדים מדוייקים וכוח, ריאוסטטים, מערכות להרכבה לסטריאו, רמקולים של פיוניר, פיליפס ואחרים.
עיר אביב
[illegible] לאלקטרוניקה בע"מ
מיסודה של
חברת רדיו ישראליה
ת"א, נחלת בנימין 18, טלפון (03)50156 פתוח 8—16, ביום ו' 1—8.

„מלאי" מחסן מרכזי
לסדינים, ציפות, מגבות, שמיכות ומגבות
חיסול המלאי
מחירים לדוגמא:
* שמיכת מילוי חורף דקרון 150×200 187.20 233.95
* מגבת פרוטה פסים 50×100 19.95 23.50
* ציפה כותנה 150×200 84.80 99.75
* סט: ציפה+2 ציפיות רקמה 107.20 —.126
„מלאי"
רחוב גרוזנברג 24, ת"א
מול קולנוע „אופיר"

אנו עוברים
ביום 26.1.75
למתקנים מורחבים
כביסון kvisson
שרות PHILCO
למכונות כביסה
רח' וסרמן 6
תל־אביב־יפו
(פינת רח' סלמה 19)
טלפונים: 824493 885366/7

אנו תופרים את הקופה הרושמת לפי מידתך ויכולתך
הוגין
מוצר איכות מתוצרת שודיה
HUGIN
made in Sweden
האחים בנקיר
כפר מלכי ישראל 19
טלפונים: 237737 — 230122 ת"א

הצמד כספך לדירת יוקרה
למכירה
1. בככר המדינה
דירות פאר בנות 3 חדרים עם מרפסת ענק ופנטהאוז. וגם — מחסנים.
2. אחד העם 112
דירות נוחות בנות 3 — 3½ חדרים.
להשכרה
3. ליד „שיכון הצמרת"
דירות מרווחות במיוחד — בנות 4, 5 חדרים.
בנויות בסטנדרט גבוה מאד
אוז'ל ציפרין מודלסברג
ת"א, ככר מלכי ישראל 5, טלפון 224514
בין השעות 8—1, 4—7

עיריית ירושלים
הציבור מוזמן
להצגת תבנית
קרית דוד בן גוריון
(קרית הממשלה)
ודיון צבורי בה.
הדיון יתקיים ביום שני, ח' בשבט 20.1.75 בשעה 8.00 בערב, באולם בבית אגרון, רח' הלל 6.

שי חינם* לכל קנייה
לרגל פתיחת מחלקת המכירות ליחידים
מבחר
חולצות • חצאיות • מכנסיים • חליפות • שמלות • בגדי הריון
במחירי ביהח"ר
אופנת תמי
ת"א, רח' מזרחי 6
(מול בית רומנו)
* תוקף המבצע עד 15.2.75

ז'קט ומעיל עור שנידמן
המקור
לגברים ולגברות
זמנהוף 25, ת"א
פינת המלך ג'ורג' 99

הספקה מהירה
700 ל"י למטר!
מטבחי חמד
טל. 879719

מחסלים אותי!!!
נותרו ימים ספורים למכירה הגדולה
בדרבי ניט
בדים מקסימים ובגדי אופנה
רח' נחלת יצחק 68 תל־אביב
פתוח בין 9—13.30

צמיגים
תוצרת הא(רץ) יבוא־ש(...)
* ת.ל.צ. בע"מ דרך תושיה 4 ת"א טל. 37557
* שרותי צמיגים בע"מ דרך מנחם יצחק 42 ת"א טל. 264874
* צמיגי רפי־חולון שד' קוגל, תחנת "פזי"־חולון טל. 840830
אליאנס • אובירויאל • מיש(לן)

דלתות בטחון
לחדרי מדרגות עם אינטרקום ונעילה חשמלית
בכל הארץ
חב' אנקו טל. 04-711237

לתושבי רחובות
רהיטים מהיצרן לצרכן
במחירים עממיים
● רהיטי סלון
● חדרי שינה
● פינות אוכל
רהיטי גבע
רחובות, הרצל 161 (בפסז' הרל"פ)

בתנאי תשלום נוחים
חרסינה
קרמיקה
אמבטיות
ברזים
כיורים
אביזרים
תוצרת חוץ והארץ
תצוגה * ייעוץ!
היבה
שד' העצמאות 39
טל. 881614, 881738
בת־ים

לרגל סגירת חנות
חסול מלאי
סנדלים ונעלים איטלקיות
—.40 ל"י, —.80 ל"י, —.120 ל"י.
„איטליאנה"
מאפו 27, פינת דב־הוז, תל־אביב.

במחירי הזדמנות
פריטים חדשים (ישר מהחנות):
מכונות כביסה, מייבש בגדים, מזגן אויר (+ מחמם) — „וסטינגהאוס", מיקסר „קנווד", עדשה טלסקופית (זום לנס) 300 מ"מ.
בעבודה: 238601 8.00—16.00 בבית: 889835.

בעיות ברדיאטור:
פנה אלינו
„המקרן"
אברבנאל, דרך בר־צבי 124, תל־אביב, טלפון 825675.

המומחים למיקוי בגדי זמש ועור
חידוש, צביעה
טל. 445629
דיזנגוף 263 ת"א
פינת רח' ירמיהו
פתוח מ 7 - 19

הלוואות
תמורת ערבויות בנקאיות או בטחונות מתאימים
עסקים • מסחר • השקעות
„שריג" בע"מ, ת"א, שד' רוטשילד, טל. 53106

בגדי ילדים
מהמקור
בהנחות גדולות
רח' התבור 21 (פינת יעבץ 21) ליד „מגדל שלום"
מ־9—14, 16—19.

למכירה
משאית לילנד ביבר
אקס כפול
ניגרר מתרומם 1973
85.000 ק"מ
מצב טוב מאוד
טלפון: 063—78437

מלגזות הרמה
להשכרה
2—2½ טון, מנוע דיזל, גלגלי אויר, הגה הידראולי
טל. 03-908171
בערב 03-917357

בעל רכב!
נמאסו עליך ההוצאות הכספיות על רכישת צפוי מגבת או סטרץ' המתבלים ומאבדים צורתם במהירות, בוא אלינו, אנו נכין למכוניתך ריפוד מחומרים מיוחדים, ובטיב מעולה כמקובל בחו"ל.
למביאי מודעה זו תינתן הנחה מיוחדת וכסוי להגה חינם.
טימן, ריפוד רכב מעולה
ת"א, יהודה הלוי 8

סנסציה בענף התריסים
מסגרות פלסטיק וזכוכית 111 ל"י
מסילות בגמר בית התרשת
אלומיניום מצופה (מיפרופאל רוממה)
„אלום־יחד", הרצל 144, ת"א, טל. 72...

עריב של שבת

שלום רוזנפלד

[הט]עיה לעולם חוזרת

…סאדאת ועיסוקו כמהו —
…סאדאת, וכמהו משוכנע
במלחמה נוספת נגד ישראל —
…סאדאת וכמהו רוקם מזימה
סטרטגית-מדינית-מתוחכמת למען
באמונה בשלב-הפתיחה של
…אה —
…זה בין היתר כמה מן הדברים
…גבוהה של הסוד של שלום ומצ-
…בכל התמונות להנרי קיסינג'ר;
בגלוי ולפעמים מוזמנות על ה-
ברית-המועצות ומאשימה בפומ-
…פקת נשק וציוד מלחמתי אחר
…את עיר-התעלה ההרוסות ומו-
…שביה;
…את התעלה לשיט צבאי ומסחרי;
…את קשייה הכלכליים המצביים
…ל מצרים.

■

…ייק מה שעושה מצרים כיום:
…כדי שיקום קודתני של צבאה
…מדיני, אסטרטגי וכלכלי על-ידי
…לכים עם „מדינות העימות" מצד
…שני עקף-הנפט, סעודיה ואיראן
…מוסיף סאדאת להתהדות עם
…שלביו" של קיסינג'ר;
…בצל כמעט כל מופע פומבי כדי
…חילוקי-הדעות בינו לבין ברית-
…מאשים אותה שמאז המלחמה לא
…ציוד צבאי למצרים;
…משקם את עיר-התעלה ולפי ידי-
…ות כבר חזרו לערים אלו כ-60
…מיליון התושבים שנמלטו משם
…196 ומלחמת-ההתשה שלאחריה;
…השלים את ניקוי תעלת-סואץ,
…מה מסוגים שונים כבר עברו בה
…היה התעלה מוכנה לשיט מסחרי
…צר;
…תקשורת המצריים (הנתונים לפי-
…נוי חוזר הסברות על חזרת
…נות) מבליטים בגלוי-לב מפתיע
…הכלכליים וסאדאת עצמו נדרש
…לעתים קרובות.

■

…מצרי בתורת-המלחמות אומר ש-
…התכנן למלחמה הבאה על פי
…של מלחמה קודמת. על דרך ההיקש,
…ניתן לומר, כי גם תכנית של
…ההונאה אסטרטגית אין מבי-
…עי הרגם של קודמתה. המצרים
…ת, כשם שאנו יודעים זאת. וכמובן
…ים יודעים שאנו יודעים…
…אין מיותר לעיין בפרק המרוק ב-
…המלוקת של הספר „מלחמת יום"
שכתב …ו הצבאי של „רוז אל-יוסף", אותו פרק שנגלה …ה הונאה הבלתי-רגילה שקבימה מצ-
…ת מלחמת יום-הכיפורים. סביר
זו, שאין תוכנית זו מלמדת על
…אף על פי כן יש בה ללא ספק
…קיומת מועילות לגבי הלך-המחשבה
…לה, ומוטב שנחזיק לנגד עינינו.
…הוריעה לצטט את הפרק כולו,
…בא לידיעתי רק מכלי שני), אבל
…בו מה משפטי-מפתח.
…המחבר המצרי:
…ספק, מצרים עומדת בפני קשיים
…בהשגת סוגים מסויימים של נשק
…72—1971. אולם אין ספק
…ותכנית-ההונאה המצרית נוצלה
…שאלת הוו ניצול מרהיב בהטעיית
…מנגנוני-המשטר השותים הפיצו
…ושיפורים (ההדגשה שלנו —
…לפתות על אי-הימצאותו של ה-
…הדרוש להתחלת המערכה נגד יש-
…יתרה מזו, העתונים המצרים
…לעתים קרובות את הפגמה של
…נשק במערכה".
…אור מתב המחבר, עבד אלסתאר
…על „הויתור של המומחים הסו-
…(מה שבעתונים שלנו כונה „גירוש
…היועצים הסובייטיים"):
…— ההסוואה המצרית להסער-
…אויב הפשטה וכללה את הקש-
…המצריים-הסובייטיים. זאת, עד
…ך שרבים מקרב הערבים עצמם
…ספק בידידות המצרית-סובייטית
…ונפוצו טענות על אי-תמיכת
…יסים ערבים במערכתם.
…— מסע-ההסוואה הפיק תוע-
…ך הסעמת ההתשדות שהופצו בי-
…ערבית כאילו ויתור זה (על המומ-
…עשה תוך הסכם סודי עם ארה"ב
…היה באזור כהכנה להסדר-שלום,
…ההיתלצות מן הנוכחות הצבאית
…איטית —, ולכן כאשר הוד-
…המערכה, היוותה הפתעה נוספת
…סובייטית ללא גבול בזירה
…אמית והתום החימוש הצבאי".
…ועלות ההסוואה הפוליטית הפנימית
…ביותר — כך סבור המחבר —
…שנועדה להציג את אנורו קאהיר
…ב כאילו הם „סתם ביזאנטינים"
…בים, מדברים, מתווכחים, נוהגים
…כל מיני בעיות פנימיות צדדיות
…את הדעת מן המערכה הצבאית.
…הסעיה הביזנטיני" הזה — כפי
…ותר העיתונאי המצרי — אורגן
…ה תחילה על-ידי מקורביו של
…מצה אחת עמו ונוהל על-ידי כת-
…ראש מועצת המנהלים…

■

…הוסיפה גם התמונה מצרים כמה
…ההחלטה המלחמה על הגזית-ציוד
…מושל, המחבר מוסיף: „פירוש
…היה כי הצוגים מתגללים כשר-
…משטר שחושב על הקמת פרויקט-
…שלום, כיצד ציבור מקבל
…שם הגיני הוא שירצה לבלוח
…מספר יומים".

■

…זה, כמובן, איוולת גמורה ואף
…להמנע כל חוש של ראיה מציאו-
תית, אם נקפוץ מקיצוניות אחת לאחרת.

יש כיום חילוקי-דעות בין מצרים לבין ברית-המועצות, אף כי הסובייטולוגים חלו-קים ביניהם בהערכה באיזו מידה משבר היחסים הנוכחי הוא אחת הסיבות למאבק הפנימי בקרמל — כפי שהיה אחרי 1967 — או תוצאה ממנו.

אבל דומני כי אסור להרחיק לכת ולהסיק ממשבר זה על יכולת-הלחימה של הצבא המצרי היקף-המושה, וזאת בשל שתי סי-בות. לא זו בלבד שהיכולת הלוגיסטית ומצב המלאי הצבאי של ברית-המועצות מאפשרים לה למלא את החסר במוסגים המצריים בפרק-זמן קצר ביותר ובהפיכות, אלא שהסובייטיים הכינו בעוד מועד בתוך האיזור (בעיקר בסוריה) מלאי עצום של ציוד צבאי. (אגב, „דיילי טלגראף" אף גילה השבוע, כי משלוחי-נשק סובייטיים מוגבלים מגיעים למצרים כל הזמן).

אפילו בהנחה הפסימית מאד, שתהיה הסכמה בין שתי מעצמות-העל לא להתערב במלחמה חדשה באזור על-ידי חידוש אספ-קה צבאית לצדדים הלוחמים באמצעות „גשר אווירי", תוכל מצרים על נקלה לקבל לידיה חלק מן הציוד הסובייטי העודף שמסקורה העניקה בשנה האחרונה ביד נדיבה ביותר לדמשק.

יתר על כן, גם שכנתה הקרובה ביותר של מצרים, לוב, חתמה על עיסקת-נשק במיליארדים עם ברית-המועצות, ותורף ה-מתיחות הקיימת בין קדאפי וסאדאת לא יהסס שליט לוב להעמיד „לרשות המערכה" כל נשק סובייטי שיהיה ברשותו, כשם שעשה במלחמת-אוקטובר לגבי המיראז'ים הצרפתיים.

■

כל זאת בלי להביא בחשבון את המאגרים הד-עצומים של הנשק הנחוד המערביים — בסדר-גודל של כחמישה מיליארד דולאר — הנרכשים עתה על-ידי מדינות ערביות שר-נות ולפחות חלק ממנו ניתן יהיה להעברה למצרים בשעת הצורך (אף כי פרסים מסו-ימים של נשק זה לא יוכל הצבא המצרי לקלוט בטרם יעבור אימונים מיוחדים בו).

אמנם, איפוא, שגם אם יש מחלוקת עם ברית-המועצות — והיא כנראה ישנה — אסור להסיק מכאן מסקנות פזיזות לגבי הפוטנציאל הצבאי של מצרים.

■

נכון, כמובן, שיש קשיים כלכליים חמו-רים במצרים.

קאהיר איננה מצליחה להשתלט על קצב ריבוי-האוכלוסין וכדי לקיים ומתן-סדירים מבירה של מגורי-מזון בסיסיים נאלצה הש-נה להנהיג מענקים של יותר מ-1,100 מיליון לסובסידיות מצרכים בלבד.

אף במחוזות חקלאיים מצבה שיפר, וסאדאת סיפר לא מכבר כי לפני שנה אירען היא שהצילה אותה ממשבר חמור ביותר.

המשמעות שזהו בהתרופה בקאהיר של רקע מוסר במצרים (האוקלהיטוה המדרה וזהו לא חיו מבויימות, אבל הפגם לא היה זה סאדאת עצמו שהודה בגלוי-לב מפתיע, כי ערב אוקטובר 1973 עמדה ארצו על סף שואה כלכלית והמלחמה היא ש„תצילה" לו את המשבר הזה.

אכן, מצרים משקמת את עיר-התעלה ומכינה את התעלה לשיט, אבל כלום יודוע שליט שמצהיר בשעתו ש„לא יהסס להקריב מליון חיילים במערכה" על שיחרור האדמה הכבושה", מפיגור מהדש של הערים בזמן מלחמה; או אף סטיכון תשביתן מתוך אמר בה, שהמצב הזאת לא יהין ישראל לפגוע בעיר-התעלה מפחד התקפות-גמול על עריה שלו בעזרת טילי-ה„סקאד" שסיפקה לו ברית-המועצות?

■

אין כוונתו של כותב שורות אלה להצטרף למקהלת האסטרולוגים, המצטעקים הד-תרסומים ולהלך אימים על הציבור בנבואות קודרות על ה„מלחמה הבלתי-נמנעת"; בל נשכח, שאפילו אורי גלר שלנו, הכל-יכול שניבא לנו מלחמה „בין נובמבר לדצמבר 1974", נכשל בתחזיותו.

אבל מן המפורסמות שישראל „עמא פזיזא", והוא מיטלטל בין קצוות בקלות יתרה, מבהלת-המלחמה של שלהי-נובמבר עברנו חיש-מהר לרגיעה רווית-אשליות.

הפרסומיות האמצעות-הרמיה הן נשקו ה-סודי של סאדאת, ולפתות בתחום זה הוכיח את עצמו באמן מושלם.

אומר פתגם סקוטי: „כי שרימה אותי פעם אחת — לו החרפה; רימני פעמיים — לי הקלון".

ואילו רק קלון היה כרוך בכך — ניחא. מה שמוטל על הכף הפעם הוא הרבה יותר מכך, ולכן מצווים אנו להיערך לקראת הבאות לא רק במישור הצבאי, אלא להיזהר זהירות יתרה בפיענוח התמונה הפוליטית הבינלאומית והאזורית, ממש כפי שחייב מפקד בשדה להשיב „לקרוא" את תמונת הקרב.

לא כל מה שהאויב ועושי-דברו מפרסמים הוא אמת, ולא כל מה שאמת — מתפרסם. „ערפל שלום" מסוכן לא פחות מ„ערפל מלחמה". שמועת-כזב היא בעלת-בריתה של ההונאה כשם שההתגבלה הדיפלומטית היא אחותה של ההטעיה.

לא להתפס לפחד-שוא ולא ליפול לשוד-אמת — זו הגדולה שבחוכמות המדינאי בהוזי, הלוחמי שחסכה לנו חוכמה זו בעת הזו, שבה הלחמה הפסיכולוגית המתוחכמת מלווה כל משא-ומתן מדיני שבגירה.

ה. יוסטוס

עליה - שני קצוות לה

כשאתה בא בשעה זו לעסוק בנושא העליה ניצבת, כמובן, לפניך מעל לכל ובמלואה את כל קולך — יהדות ברית המועצות, ניצבות ומקננות בך השאלות הרבות הרבות שאתה שואל האחר ושואל את עצמך בחרדה.

ומוקדם עדיין לנסות ולחזות את מלוא התשובה לכך, שכן עדיין סתומה מלוא מש-מעותו של הצעד הסובייטי המפתיע הד-רסטי, סתום הכיוון שאליו הוא מוליך, כשם שעדיין סתומה דרך תגובתה של ארה"ב.

לשווא השמיע ד"ר קיסינג'ר דברי הר-עמה על חיסול הסינאטור ג'קסון, כאילו הוא שגרם לביטולו של הסכם הסחר. ד"ר קיסינג'ר עצמו נראה כמגשש באפלה, כאשר בשעתו אחז העלה אם והאשרות כי הצעד האמריקני בא במנגנון מתאים על המעשים המגבל שאושר לבריה"מ על-ידי הקונגרס, ועל האפשרות שהצעד הסובייטי ברוח ב-שלמ הבכר העמוק את אקרופ, ערסל אשר קשיחות מוקרות מתוכו? הוא מלא סימני שאלה המגרים, ואמנם, ראה ד"ר קיסינג'ר צורך, בצד הבעת תקווה כי מדיניות ההפ-שרה תימשך, גם להשמיע דברי אזהרה מפני נסיון סובייטי להפעיל לחץ על ארה"ב ב-אזורים שונים בעולם.

אכן, רק הימים הבאים יבהירו את מהות המכה שהנחיתה על מדיניות ההפשרה, את מידת עוצמתה ואת היקף השלכותיה. רק הימים הבאים יבהירו את מהות המערכה שלפניה נעמוד. רק אז תוכל להיקבע דרכה. בודאי, אין לנו אשליות. ברור לנו, כי המאבק להבטחת זכות עלייתם של יהודי רוסיה, המשך למעשה ללא הפסק, ילך ויכבד. אבל אנו מאמינים כי יוסיפו לעלות — כי השערים לא יינעלו עוד.

ולא רק משום שאנו מאמינים, כי גם אם מדיניות ההפשרה נבכמת עתה להקשה שטל לא נסתם עליה הגולל — והיא נשנה לפחות באותה מידה באינטרס סובייטי כבאינטרס אמריקני; קשה להבין, כי בריה"מ לא תוסיף לראות בה — מבורח ערקיה — מטרה בסיסית. והיא, תוסיף להקדיש לדעת-קהל אהודה, ולא משום שקשה להבין, כי בריה"מ אשר סעבה המקוממה נגד תיקון ג'קסון בהתערבות בענייניה הפנימיים, תתן עתה על ידי נעילת שערים את הקשר בין העליה לבין מערכת יחסיה עם ארה"ב.

מעל לכל אנו מאמינים, כי השערים יישארו פתוחים בשל אותו הכוח אשר פרץ אותם בגבורת-נפש עילאית — בכוח עמידתם מלאת העוז והגבורה של יהודי רוסיה על זכותם לעלות.

אכן, הדרך היתה קשה ואולי תהיה עתה קשה יותר — אבל המאבק לא ייפסק, כי מאבק, שכל יהודי באשר הוא שם יהיה שותף בו, ובו — בו אנו מקווים ומאמינים — לא נהיה בודדים.

●

קשה, קשה לעבור מתמונה זו לתמונת עליה אחרת — לעליה שאין עמה מאבקים, שאינה כרוכה בסיכונים, שאינה תובעת סבל וקרבן וגבורה כלשהי.

זו שאיננה.

זו אשר מארצות ששעריהן פתוחים לרווחה, רק בודדים עוברים מהם בדרך אל הארץ המיוחלת.

אכן, אין התמונה חדשה, אבל היא מוחשת תמיד ולעולם אינך יכול לראותה בלי שתצ-טער בך רעות, בלי שתעמוד מולה תוהה, כמו נתגלתה לך בראשונה, אותו צוגמה והחלה.

החמור מכל — אין היא מפריעה לאיש. כמו קהו החושים, ואמנם כן, שהרי כך זה נמשך שנים שבהן הוגבנו לכך — הולעטנו ב„סטטיסטיקות", שכל מטרתן היתה להרגיל אותנו לתמונה העגומה והמדכאה, להרגיל אותנו לצהול ולבדך על „הישגים" שכל כולם לא אמרו אלא כשלון צורב.

ממילא אף מפולת אינה נראית עוד כמשהו שיש בו כדי להבהיל, ובודאי לא כדי להחריד.

בימים אלה חזר לאוזני ביקור ממושך ב-חו"ל יו"ר ההנהלה הציונית מר מנחם ספיר ובפיו מספרי עליה — קודרים ומחרידים. עליה קודרת, המספרים נשמעו כמעונתם — עוד ידיעה בין ידיעות — תהו לה.

אכן, כן, מנהל מחלקת העליה של הסוכנות ביקש לנו בימים אלה חודש גדול השומר להתפתחות במערכה למען העליה. משמע — הברית — יבוא מאמץ מיוחד לבתות, המבר-גרים אינם עולים — אמר — נגמן לצעירים.

ואמנם, חודש מרשים שלמות מעמש — שכתובן: לא הדליק את עולמנו בשאלה מאז גם לא עלה לעוון גדול הפאסבי זה „שנה אחת קודם על פני כל שצירים ב-מאסכות. היאך לא עולות של קרית הגוד-שבה, כי כדאי להשקיע מאמץ מאוד „כמי בצעירים.

ותמונתם, אף הסבר לכל, הבה שורך להד-סים, כי איש אינו נכשל, חלילה, אולי לא נשל, אף שיטה לא הוכחה כפסולה, אף דרך לא נמצאה בלתי מתאימה.

מאות השליחים מוסיפים לנוע על פני העולם. — שליחי עליה, שליחי מחלקת ה-נוער והחלוץ, שליחי המפלגות, מחנה עצום ורב, שאיש אינו מנבד לשאול ולהקשות היכן תוצאות פעולתו, היאך ייתכן, כי כל הפעילות הענפה המשתעשת הזאת משנה לשנה מביאה עמה ירידה בעליה?

●

בשנת 1974 הגיע מספר העולים ל-33,477 (לעומת 54,886 בשנת 1973 וכמובן את עיקר ההפרש יש לזקוף על חשבון הירידה בעליה מבריה"מ) ולמספר זה תרמו כל אר-צות-הרווחה ביחד — פחות מעשרות אלפים עולים. כל מערב אירופה — 2,953; כל יהדות ארה"ב בת ששת מליון נפש — 3,014 (לעומת 4393 בשנת 1973).

וכדי להגיע להישג עצום זה עמלים 108 שליחים של מחלקת העליה ב-49 משרדים ב-24 מדינות (שליחים יש כמובן להוסיף מתנה פקידים לא קטן). ורק בציגים ו-171 שליחים של מחלקת הנוער והחלוץ, שעליהם יש להוסיף קרוב למאה שליחים חלקיים וכמובן פקידים מקומיים.

וכלל לא עולה על הדעת להעצר ולהרהר שמא, ניתן לגלות ליקוי כלשהו? שמא לקויה השיטה? שמא יש לחפש דרכים חדשות, גישה חדשה? שמא יש בין הש-שליחים שאינם ראויים ואינם מסוגלים למלא את תפקידם. ו י ש.

מר ספיר עצמו העיד על כך בימים אלה בפומבי. ומי שהיה ראש השליחים בארה"ב העיד כי ישנם שליחים בשליחים לשם ש-אינם יודעים אנגלית, וכותב שורות אלה מכיר מספר שליחים אשר מבחינת כושרם התאמתם לתפקיד מיבשים פשוט בלתי-בתפש.

כי יש הסברים פשוטים יותר. פעם על התמעטות העליה מחמת צמצום ההטבות, פעם מחמת הפגנות „הפנתרים השחורים", פעם מחמת „האווירה העויינת סביב העליה", וכמובן, המצב הכלכלי, ולמותר להוסיף ה-מצב הבטחוני, שהוא גם „הסיבה העיקרית" לירידה בעליה בשנה שחלפה.

האמנם? בין שנת 1970 לשנת 1973 הת-מעטה העליה מארצות מערב-אירופה עד כדי מחצית מהסך, הוא הדין לגבי העליה מארה"ב. ובשנת 1972 היה מצב כלכלי טוב והיו הטבות ותמריצים לרוב ולא היתה קיימת בעיה בטחונית. שר הבטחון, משה דיין, הכריז אז כי בעשר השנים הקרובות לא תהיה מלחמה. ולמה חלה ירידה ניכרת ב-עליה מארצות הרווחה גם בשנה ההיא?

בודאי אין לדחות בקש את הסיבות הפנימיות, ובודאי אין להתעלם מהדברים ה-נעוצים בחברה הישראלית. אבל האמנם אין כלל מקום לכלול בין כל הסיבות המר-בות ביסודה של העליה הנחותה את כש-לונה של המנגנון הציוני? האמנם אין לבקש את עיקר הסיבה באורך שנקסת, אשר שללה למעשה את התנעת כי תביצות א"א שיכולה להפיח יהודים לישראל וקבעה הנוה המוקה, כי בעיית העליה מארצות המערב היא בעיה חומרית תלויה ב-מידת ההטבות שמבטיחים לעולה בבות, הנוה אשר פירסה את היסוד הציוני לשרר-טות דלות ונטלה מהעליה את הגשמה, את מקור זיונה ויניקתה האמיתי, והשוויה אותה על יסודות מעווחים?

●

דרך זו הפכה את העליה לעניין טכני, טקסטי, לכל היותר לעניין של „מבצע", ובך שומעים אנו על „חודש עליה", ועל „התעוררות", או, כפי שהתבטאו בימים אלה על „שולהבת עליה", כאילו מדובר במכירת מיצרך.

כדי לעשות צעד לעולם זרוש משמע שומע מזה, וקודם כל היכולת להעלות בו את הניצוץ, להגיע אל שורשיו, להעלות בו את האהבה לעם ולארץ, להדביק בתה-הגשמה. מה שדרוש הוא אותו השליח אשר יראה לנו שנים רבות, אשר ראה את עבודתו כעבודת קודש והוי אותה בכל רמ"ח אבריו, אשר יקר מכבוד: צ ו ל ם אשר המביך אותו כמורה-דרך.

יש להודות כי בין מאות השליחים מצויים אף כיום כאלה — אבל מה מספרם? האם הוו קנה-המידה הקובע את כושרו של ה-שליח? האם בכמות, לפחות, רמתו האינ-טלקטואלית של כל שליח?

קובעת ה„ידיעות" — המשרד המסודר, שהכל „הוספי בו.

ואומנם הדבר — קראנו בימים אלה באחד העתונים כתבה על משרד העליה ב-לונדון. בין השאר סופר שם על אחת העובדות, צעירה אנגליה, אשר לפני זמן קוליטה לעלות ארצה. עלתה, ו י ר ד ה — וחזרה לעבוד במשרד העליה. כנראה, כדי לשמש דוגמה חיה לעידוד העליה. אנו מני-חים, כי היא פקידה יעילה — והרי זה המכריע.

דרך זו איננה יכולה לעורר גל של עליה. היא איננה יוצרת כל יסוד לכך. היא תובעת רוויזיה, אשר תבנה את הקוצים שנאבכבך המורץ שבילים דרכים חדשות.

דרושה גישה חדשה ו ר ו ח חדשה, הד-מספרים העגומים והחדים שהביא עמו מר מנחם ספיר מורים כי אכן מאוחרת השעה מאד.

●

דברי מר מנחם ספיר על ממדי ה ע ל י ה מזה ועל ממדי ה י ר י ד ה מזה נת-קבלו בתוכנו במעין שלוות-נפש שקשה להבינה ולהתפשה.

המספרים שהביא בודאי עוררו בלבות לא מעטים מועקה כבדה ודאגה עמוקה, אבל התגובה שמחייבת תמונה זו — איננה.

והכוונה איננה לתגובה שכל ביטוייה וסי-קה הוא נאום ועוד נאום או להצהרה זו או אחרת.

תאמר מיד: אין בידינו הצעות לפת-רון, „תרשים" שלפיו ניתן לפתור את ה-בעיות, לגנוע ירידה ולהגביר את העליה. הוא איננו במצא.

אבל נדמה שמותר לצפות לכך, כי נושא זה לא יהיה ניצב בסעיף שולי על סדר יומנו, שנדון אותו בכל עת ובכל שעה עד לבאב.

האמנם מוגזם לצפות שנושא זה יוצב על שולחנה של הממשלה — ולא רק כדי להאזין לדווח, אלא כדי להמשיך השוב על הנתבע? העלאתו של נושא זה כשלעצמה היתה מהווה גורם מעורר ומעודד. אבל לא די בזה, כי מכלול הבעיות — עליה, ירידה והאקלים בארץ — קשורים וכרוכים אלה באלה והדורשים גישה מעמיקה, אולי הקמת גוף מיוחד ואף מספר ועדות של אנשי רוח ומדע, שישקדו על מרוכה זו ויבקשו את הדרכים לשינוי.

תמונה זו של שני קצותיה של העליה — המאבק על עלייתם של יהודי בריה"מ מזה המאבק על כל צולה שדרכו ומהווה לגוו מזה, ושל מספרי העליה מזה ומספרי הירידה מזה — מקצוות ולא יתכן שנקבלה כמציאות ולא ניאבק עמה. ההמשיבו לגוו במסלול השיגרה.

משה ז"ק

אשמת ירושלים...

הנרי קיסינג'ר אוהב דראמה, וביותר דיוק את הדראמאטיזציה שבמהלכים מדיניים.

כך נהג ב-25 באוקטובר 1973, בהכריזו על כוננות בצבא האמריקני כדי להרתיע, לדבריו, את הסובייטים מצעדים הד-צדדיים להסרת המצור מעל הארמיה השלישית המצרית בסיני.

כך נהג השבוע, לאחר שקיבל את הודעת הסובייטים שהם מבטלים את הסכם הסחר בין ברית-המועצות לארצות-הברית.

בשני המקרים פעלה הדראמאטיות שבהודעתו של שר-החוץ האמריקני נגד האינטרסים של ישראל ושל העם היהודי. זו לא היתה בודאי כוונתו של הנרי קיסינג'ר, אך שתי התגובות שלו הניעו תגובות שרשרת נגד ישראל ונגד העם היהודי.

באוקטובר 1973 נרעש העולם המערבי ונפעמה דעת הקהל האמריקנית מן העובדה שסירובה של ישראל להסיר את המצור מעל הארמיה השלישית המצרית בסיני עלול לגרום עימות גרעיני בין שתי מעצמות-העל.

שום סכנה כזו לא היתה צפויה למעשה. קיסינג'ר רק ביקש לאותת לסובייטים, אך התוצאה היתה שידידים רבים שעמדו לימיננו החלו לחשוש, שמא בכל זאת רצוי ללחוץ עלינו, כדי להציל את העולם מעימות גרעיני בין שתי המעצמות.

בינואר 1975 עוררה ההודעה הדראמאטית של קיסינג'ר מחשבות דומות בקרב חוגים נרחבים בציבוריות האמריקנית, שמא בכל זאת לא כדאי לפגוע ב„הפשרה" הבין-מעצמתית בגלל „העניין היהודי".

■

ברשת זו של ההודעה הדראמאטית נפל לצערי, גם שר החוץ יגאל אלון. בהגיעו לוושינגטון הוסיף נופך של „דאגה" לגורל העליה היהודית, נוכח ביטולו של ההסכם המסחרי בין ארצות-הברית לברית-המועצות. ומייד הודיעו אחריו אנשי הסוכנות ומשרד הקליטה, כאילו ביטולו של הסכם הסחר בא רק בשל היהודים, ולא היא.

הסכם הסחר עם בריה"מ נחתם ב-1972, כאשר פרצה ארה"ב את הדרך לסין, כאשר הנשיא ניקסון היה בשיא עוצמתו, לפני „פרשת ווטרגייט", לפני המשבר הכלכלי, לפני התמוטטות השלטון בוושינגטון, ברית-המועצות נזקקה אז לחיטה האמריקנית, לידע האמריקני ולהון האמריקני, ועל יסוד זה נחתם ההסכם והונח היסוד ל„מדיניות ההפשרה".

מאז עברו שנתיים, שלטונו של ניקסון התמוטט. ארה"ב שרויה בשפל כלכלי. כל של העותים מדיניים תוכנותיהם עובר עליה — השתנה היסוד שעליו הושתת הסכם הסחר.

יתר-על כן, ברית-המועצות קיוותה לביליארדי דולרים אמריקניים, אך הסכם הסחר שנחתם לפני שבוע על-ידי הנשיא פורד מדבר על 300 מיליון דולר. המיתוי הכלכלי הצטמצם מאוד.

וזה היה המניע העיקרי לחולשה הסובייטית. אך מטעמים שלה, מטעמי המדיניות המזרח-תיכונית, נוח היה לה להציג את השולשה על רקע התנגדות לתביעות העליה היהודית.

נוח היה לבחור בסבבת השולשה. יותר בשרשרת ה„דטאנט" של קיסינג'ר. שר-החוץ האמריקני נפל במלכודת הסובייטית, שכן לא היה לו נוח להודות בכשלון ה„דטאנט", בגרם המדיניות שהוא התפאר בהצלחותיה.

■

אין זו פעם ראשונה שהסובייטים מפרים הסכם שלום עם קיסינג'ר.

גם באוקטובר 1973 הפרו את ההסכם שהשיגו אתו במוסקווה על הדרך להסדר במזרח התיכון. ימים מעטים אחר-כך, גרמו לפיק-הברכיים של קיסינג'ר, לאנטקה ולנסיגה מן ההסכם הראשון.

גם הפעם מנסים הסובייטים ליצור מצב דומה. הם יודעים את חולשותיו של קיסינג'ר, את אי-רצונו להודות בהתמוטטות ה„דטאנט", ומכירים את אנשי העסקים האמריקניים המחפשים רווחים, ומשום כך הם מניחים שבעשיו יחזור ההסכם לקונגרס והם יזכו בהצלחה דיפלומטית עקב „התקפלות" הקונגרס לפני „ההלוחה הסובייטית המוקשה".

הצלחה דיפלומטית כזו יש בה להשפיע על ההתמודדות האמריקנית—סובייטית בהזרח-התיכון, והיא איננה קלה בעיני הסובייטים. ההחלטה בדאגה את דחיקת רגליהם מדרום הימן ומסבבאות וב...

הסכם הסחר לא הכריע בעבר וספק אם יכריע בעתיד במצמד העליה היהודית, שהרי לפני אישורו על-ידי הקונגרס האמריקני פירסם אנדרי גרומיקו הודעה בוטה, באמרו שברית-המועצות לא נטלה על עצמה כל התחייבויות בקשר לעלית היהודית בהסכם הסחר עם ארה"ב.

בקונגרס האמריקני היתה התנגדות להסכם, ולא רק בשל „סיבות יהודיות". ארגוני הפועלים האמריקניים התנגדו לו בשל סיבות משלהם. היתה נטיה לדחות את האישור לקונגרס הנוכחי, שנבחר השבוע. וקיסינג'ר נזקק לידידי ישראל כדי לא לדחות את האישור. הוא שיכנע את ישראל, שההסכם המסחרי יוליך להידוק מדיניות ההפשרה, בריה"מ תהיה יותר מרוסנת, ולפיכך עליה, על ישראל, לסייע בהפגנת המתיחות הבין-מעצמתית.

ישראל עשתה את שלה, ואת „התמורה" קיבלה מקיסינג'ר בהודעה הדראמאטית אשר הכניסה את „העניין היהודי" לסיר הלחץ של אנשי העסקים, שחוששו רווחים בסחר עם הסובייטים.

במקום להפיג את המתיחות, וכיבו ללחץ מתבר. במקום להאשים בין המעצמות, וכיבן להאשמת נגד ירושלים!

צום ה… יבטלו דו…
פועל…
נפטר … מנהל מח …
תובעים … הקדי נת
מלון ג…
ליום …
עבשין הזמן
עיריה … להצגת … קרית דוד … וקרית הש… ודיון צבו…
הדיון יתקיים ביום ש… 20.1.75 בשעה 8.00 בבית אגרון
צמיגים
* מ.ל.צ. בע"מ
* שרותי צמיגים
* צמיגי רפי…
אליאנס•אוניקרויאל
סנסציה בשוק … מיברות פלסטיק … אלום-יהד, הרצל 144

صكنا من الاهل

הצ'ילנים

מה יש בצ'ילו, העסק בצל־הנפש, שאין בשאר כל־הכלים? מה יש באנשים, המחזיקים אותו בין ברכיהם, שאין באחרים? איזו איכות יש לקשר הצ'ילני, שאינה באיכותה המוסיקה בלבד?

לא תמצא זו בודאי יותר בהלצה אם באמר שהוזה, הנצמד ברצפה, חש בסבלות אמנו האדמה יותר כאחיו הנישא על כתף, הכנור, או אחותו, החלילה, שלחייה צמודה ללחי בעליה...

אף־על־פי־כן, מזור! צנקי הצ'לו בדורנו, קאזאלס ורוסטרופוביץ', אינם ביכוריננן בלבד. העיקרה שבה הם נוצצים את חוד הכלי שבידם היא נקודה משענה כל החירות.

קסאלס יש"ש, בן־החדום, שנטש את מכורתו הפלאנגיסטית ודוכי צעיר, הכבעיר אה צער בכורתו האדמה מעל כפות רגליו! שניהם ודיטואווים, שניהם גולים מרצון, שניהם לא יהודים! שניהם באים אלינו, לעידנו, אך להרבה ההפתעה, שלא לומר התמיהות, גם כדי להתעודד!

בכך לא הביעו מקום לספק. „ישראלי", הכריז המאסטרו הישיש בערוב ימיו. „מעניינה לנו, ביבים נאשים אלה, השראה יעב־חיים"...

רוסטרופוביץ' התה־החזיק אתמול אחרי! דבריו על שותפות גורלנו עם כל הנצלה והנאצל — הנסוף עתה בגל — שבעם הרוסי, מתנגנים באוזנינו כמוסיקה!

אויבי העריצות, לוחמי זכויות־האדם, אריות בחברות אנשי־הרוח! מה ציצם המעובר של איזו פליציה לאנגר, איזה שחק בפי חורן, לעומת היופי, הנפלא והעצוב, של ענקי הויולנצ'לו!

דרכונים פנימיים

מכאן ועד חמש שנים, מבשרים לנו ממוסקווה, יחולקו בבריה"מ־המועצות דרכונים פנימיים.

מי שקרא את הדברים בשביזה ולא צנח מתוך אכסטאזה, על כסא ניצב בזורד, או קראם בשבתו על כסא ולא נתמוטט עמו ישר על הרצפה, הספיק לחוש בודאי כי ראשו סובב, סובב הולך לו: עכור ולא כיין!

יאמרו עתה אנשי המשטרים הישנים במערב כל מה שיאמרו, כוכב חמש־הקצוות מאיר לנו עדיין, בזוהר התקוה, מראש ארמון־הסובייטים!

מכאן ולהבא יוכלו יושבי כפרים ועיירות, קולחוזים, סובחוזים, אגרוגרודים, לנוע בריפובליקות הסוציאליסטיות של רוסיה כחפצם ובדומה לקוטפי־הכותן בגואדלופה, גיניאה, מרטיניק, יילכדו את תפוחי־האדמה רק במקום שירצו להתכופף בו!

מאה שמונים ושש שנה לאחר הצהרת־זכויות־האדם וביטול שרידי הפיאודליזם באירופה המופסית!

מארש, אישא, קדימה! הסובייטים סובבים כדברם! הכל עוד יקרה. הכל יהיה אצלם!

אד אסטרא

גולאג הוא הארכיפלג הסובייטי שבו חיים, לדברי סולז'ניצין, מיליוני רוסים. הארכיפלג, הסטאלאג, האוילאג הם מחנות המעצר הנרטניים של ימות־המלחמה. הקוסמולאג הוא כלא־העתיד, שאת כינויו מביא אני לפניכם כהצעה, אך שמושו הוא לרעיון שהגה אסימוב, בספרו על „שבשות מרקורי".

בין יופיטר למארס, אומרים לנו חוברי שמים, מצויים האסטראואידים, שאם אינם חברים־מן־המניין בגגל הכוכבים, הריהם כוכבים־נלודים, או כוכבונים, פלנטואידים. כאחיהם בחלל, סובבים זרעי־שמשומין אלה סביב השמש ולפחות שמות הגדולים שבהם מצטלצלים כתכשיטים בקטלוגים־של־פורנו: „הידאלגו", „צרס", „אמור", „איקרוס", „אפולו".

„צרס" הוא הנכבד שבכולם. אי בחלל, גרם־שמים, המשתרע על פני שטח שאינו נופל בגודלו מצרפת. „ארוס" קטן ממנו, גדול כחיפה על הכרמל. „איקרוס" קטן מן הקמפוס של הטכניון, אך יש גם כאלה שאינם עולים בגדלותם על תניל, רמון, הרצן אבוקל, גרגר חרדל. כלם הגים, כאבור, סביב השמש, בחלל שבין צדק למאדים!

על הגדולים שבהם — אלף חמש מאות ובמהו — אומר אסימוב, כי ישכשו ברבות הימים, בתי־כלא לצאצאי דור העתיד.

אינו בשורה! ביהוד לאינדו־ידואליסטים מרי־הנפש, כמוגן של סולז'ניצין! בלי שומרים, בלי בילוי־חצר, בלי מסדרי־בוקר! חופשיים, בהליכה להם, יוכלו להרהר בתיקון נפשם, איש על כוכבו שבשמים!

ההישג היחיד של הרוסים, אם יקדימו את האמריקנים בבטטותיהם לעוד החלל! הלם העתיד, נוסח המרכסים הלניניסטים!

דוד קיטור
דרוש
דוד קיטור במזוט
במצב טוב
30—40 מ"ר
לחיי עבודה 10 אט'
●
למכירה דוד קיטור
20 מ"ר, אוטומט מלא
במצב מצוין
לפנות טלפון: 03-911665
בערב 03-915848

חנוך ברטוב — הפרט הקטן

מי מדבר על אלטרנטיבה

המקרה לבדו הוא ששיגר דווקא השבוע אגרת מתנועת „ישראל שלנו", שבצורף היה אליה גם נוסח של מכתב אל כל חברי הכנסת השמינית במלאות שנה להבחרם. מקרה, כמובן, שדווקא השבוע ההכנסה ההוויה של תנועת המחאה. לא מקרה, כמובן, שטרם נתקיימה — ומי יודע מתי ואיך תבחר — ועידת מפלגת העבודה.

העיון במכתב של „ישראל שלנו" מילא גם אותי מחשבות נוגות על מה שלא ארע בחיינו הציבוריים בשנים־עשר החודשים שחלפו מאז „רעידת האדמה", מאז אותם ימים נוראים.

ההגינות מחייבת להדגיש תחילה, שהופתעתי מעצם הגילוי — כי התנועה גדולה, ספונטאנית ונלהבת זו לא הלכה מוכן בדרך כל הארץ הזאת, שהגידול הטבעי הצמיד ביותר שלה הוא העסקן המפלגתי המבכר.

אבל לאחר ששימחה אותי סימן־החיים הזה ולאחר שהסכמתי עם כל הכתוב במכתב אל חברי־הכנסת, זה שנכנס לרכיבה — ולביה — בהתאם לכל המרשמים הישנים, כלומר, בבחן של „ועדות מינויים" שעצם התקיימותן הוא לעג לדימוקראטיה הפרלמנטארית, הבטתי סביבי וראיתי:

במהלך השנה הזאת לא השתנה דבר. חוץ מישבות היושבים סביב שולחן הממשלה, לא מהפיכה, לא שינוי, לא חידוש, לא כלום.

כלומר, יפה שאני מקבל פתאום אגרת של „ישראל שלנו", שכמו רבבות רבות ראיתי בה — ובכל ההתפרצויות הנפלאות האחרונות — אות שעבר זמנה של השיטה הישנה. אבל לצערי איני רואה סימן קל שבקלים, שקיומה של „ישראל שלנו" השפיע כהוא־זה על העיקר, על שיטה פרלמנטארית וממשלתית, שהיתה ידועה בבריטניה שכלפני מאה וחמישים שנה כשיטת „הבחירה הרקובים".

עם כל הכאב, ישראל שלנו היא כבר הפרח מן האביב שעבר — ואילו המפלגות עודן הכל. לא המפלגות, שהרי הללו אינן אלא מסגרות חלולות — ה„מכונות", המנגנונים, הצמרות. בהם אנוסים אנו לדבר.

●

וכאן אני מגיע לוועידתה של תנועת החרות.

הריני מבקש לדבר מן החוץ, כמי שעומד מאחורי החלון וקורא קריאות־ביניים פנימה. שהרי, חרף האכזבות העמוקות מהנהגת המערך (וכשמדובר בהנהגה מן הסוג הנדרש היום, לא בתרגילי־משא־ומתן, כי אם בחישול העם, הצבת יעדים, ארגון החיים באופן שתהיה תחושה של חירום, של מאמץ כללי מירבי, של אמונה — כבר הנחילה לנו ממשלת רבין אכזבות לא קטנות) — קרוב אני לעולם מחשבתי זה הרבה יותר מלעולם־המחשבה של המפלגות הבונות את הליכוד.

אבל —

אבל היותה זו השנה המזורה ביותר מאז מלחמת־השחרור, ועוד איננו יודעים אנה פנינו מועדות, בתנאים כאלה אינך שוקל ואינך מתנהג כמו בימים כתיקונם. רבים חשים עדיין, שאין להקשות על הממשלה החדשה הזאת, ודברים שבימים אחרים היו מעלים עליה את חמת כולנו — היום אנחנו נושכים את לשוננו ומוסיפים: „לתת לה צ'אנס", האלטרנטיבה, חס ושלום, עלולה להיות תוהו־ובוהו.

ומטעם זה עצמו, נראה לי, נפו רבים מאתנו גם לסיסמת „ממשלת הליכוד הלאומי". קשה כמעט להעלות על הדעת, שבתנאים שאנו נתונים בהם לא קמה, כמו מאליה, ממשלה רחבה כזאת, על בסיס שנים־שלושה דברים מרכזיים, שהעיקרי שבהם הוא — ארגון חיינו (ולא רק הבטחון, ולא רק האוצר והמשק, כי אם בראש וראשונה החזרת אמונתנו בעצמנו, בדרכנו, בהנהגה) — לקראת התמודדויות צבאיות ומדיניות, שרק עוורים לא יראו כמה קרובות ורציניות הן.

●

ובכל־זאת, עוררה סיסמת „הליכוד הלאומי" פקפוקים למן הרגע הראשון. אוזן מתורגלת שומעת את התת־טקסט של קריאות אלה, וזה היה לשונו: „אם תאמצו לעצמכם את דעתי — לא יישארו בינינו חילוקי־דעות!"

על כך יש להצטער. המציאות מחייבת התלכדות רחבה מן המרכז לצדדים, ולא התרחקות הדדית של הקצוות. ראדיקאליזם כזה — על קיסמו של „טוהר" רעיוני ומוסרי כביכול של הדוגלים בו — הוא היפוכו של מה שנהיה אנוסים לעשות, לחיות במציאות, בתנאים בינלאומיים נתונים, עם אמריקה, עם העולם, אך כושר עמידתנו יהיה בלא־ספק מושפע גם במידת התלכדותנו הפנימית.

והנה באה הוועידה הזאת, תנה נשא, בקריה ארבע, מנהיג תנועת החרות את נאומו ופירט את תכנית־השלום שלו.

הרצון המיידי היה לקום ולהודיע: את הסכמתנו כבר קיבלת. עכשיו לא נותר לך אלא לשכנע את הצד השני.

הדבר דומה קצת למעשה באדם שביקש את ידידו להצטרף לתנועה המטיפה לשוויון גמור. אמר החבר: נחלק בינינו את העבודה. אני אשכנע את העניים לקחת, ואילו אתה — שכנע את העשירים לתת.

●

למרבה הצער, המסקנות מן הוועידה הזאת קשות באמת.

אם להמשיל על ועידה זו את הפרלמנטאריזם הבריטי, שרבים גם בתנועת החרות מרבים להזכירו כמופת, הרי אנחנו כאן גישה שונה בתכלית מזו המקובלת ב„אופוזיציה של הוד מלכותה". העקרון המקובל שם הוא זה של הנהגה לאומית אלטרנטיבית, ממשלת צללים, המציגה מדיניות שכנגד, סעיף סעיף, כדרך מדינית שאותה תממש בעלותה לשלטון.

מה ראינו כאן?

חודשים ארוכים „מכרזי" לציבור את רצון הליכוד הלאומי, ובשל גישה מוטעית של ראש הממשלה, גם נוצר רושם, שרק התעקשותו של רבין, ולא שום ענין מהותי, שאין אפשרות להתפשר עליו, מונעים את הקמתה של ממשלה כזאת.

התכנית שהביא מר בגין לוועידת תנועתו היא בוודאי הביטוי השלם, השקול והמפורט ביותר של ראייתו המדינית. אילו ניתן לו מבדאס להרכיב ממשלה על הבסיס הזה, היה בוודאי מנסה להגשימה, ואז יכולים היינו לראות לאן מוליכה אותנו מדיניות, שאין בה לא רמז של פשרה טריטוריאלית, כי אם אמונה שתיתכן הפוגה כוחלטת של שנים אחדות בקווים הקיימים, אמונה שעל כך ניתן יהיה לא רק לגייס תמיכה אמריקנית בנשק, בנשק וסיוע מדיני, כי אם גם הסכמה ערבית. אולי.

ברור, כנגד זה, שזהו היפוכה הגמור של המדיניות של הממשלה הזאת, בין שהיא נוהה למתן „פיסות שטחים תמורת פיסות שלום" ובין שהיא תובעת את כל השלום תמורת רוב השטחים. אין כאן מכנה משותף לא רק עם המפלגות שבממשלה, כי אם גם עם הצהרותיהם המפורסמות של לא־מעטים מבין מנהיגי הליכוד.

נאום זה סתם את הגולל — אם היה עדיין צורך בזה — על איזו תקווה שהיא להתקרבות. כיוון שאין לראות בעתיד הקרוב רוב לתכנית מדינית כזאת וסיכוי לכינון ממשלה בראשותו של מר בגין שתוציא אותה לפועל, נראה שלא רק על ממשלת הליכוד הקץ — כי אם על התעצבותה של אופוזיציה מדינית אלטרנטיבית, שתפסידה להיות הלויה כורב על ראש הממשלה.

●

כל היתר הוא בהלוס משני.

הכנסת נכנסת לשנתה השנייה במציאות, שדבר אינו בה כפי שנראה לפני יום הכיפורים. הכל — חוץ מן ההנהגה הלאומית, הנשענת על הכנסת הזאת.

מר בגין רגז מאוד על ראש הממשלה כשהגדירו כ„נכס למערך", ואפשר אולי לפקפק גם על המקום וגם על הצורה של אמירת הדברים. אך לאחר נאומו האחרון (ואין להתעלם ממשמעות פרישתו של ד"ר הלוי ערב הוועידה, כביטוי לחוסר־התכלית שבויכוח בוועידה עצמה), נראה כי שוב כתפוגת המערך כמהלכי האופוזיציה.

וזו התפתחות החייבת להדאיג את כולנו. גם עד עכשיו לא נראו כל סימנים, שיצחק רבין אך לממש את הבטחתו ל„שינוי". מפלגת העבודה קיימת היום עוד פחות משהיתה בעבר, וזהו שיא שלא קל להשיגו. לא נעשה לפרישה דבר להיסול „המכונות הרקובים", לא נעשה מעשה של ממש לגישור הפער בין דור שלם של אנשים צעירים — שיאושם מן הפוליטיקה הישראלית מעמיק לאחר כשלון תנועות המחאה ופרישות השנה האחרונה — לבין ראשי המערך.

מן הדין להזכיר, שחלק נכבד מאנשי המנהיגות החדשה, וראש הממשלה בכללם, נבחרו על־ידי אותן ועדות מינויים עצמם, ושום הצבידו עצמם במישרין להחירות. בתנאים כאלה, צריך לזכור, קשה להשיג אותה מידה של בטחון עצמי שהיא חיונית כל־כך למנהיגות לאומית.

ועידת תנועת החירות, צריך לזכור, הרחיקה לא רק את עצמה הן מן הסיכוי להשתתף בממשלה — או להביכה בתביעה לליכוד לאומי — והן ממעמד של אלטרנטיבה. מקצועני המערך יכולים לישון עכשיו קצת יותר בשקט, ואין להם מפני מי לחשוש.

●

כולם, אם כן, מרוצים. חוץ מישראל שלנו. בלי מרכאות. אנחנו כולנו, המוסיפים לייחל לשינוי, לתמורה, למנהיגות שתהיה גם בעלת חזון וגם פקוחת־עיניים, שיהיה בה הכוח לדבר אמת אך גם להדביק את כולנו בתקווה ובאמונה, מנהיגות שלא תהיה מתוך־תוכה של הציפה אך גם לא תרוץ לבדה בתוך איזה ישימון של „אמונה טהורה", כי אם תלך בראש העם, אתו.

יצר לאומי בוער זה לא שירת מר בגין בתכנית השלום שלו, שאיני יודע מה יועיל לשלום, אך בודאי יחזק את חסידי ה„סטאטוס קוו" בחברה הישראלית, במפלגת השלטון, בהוויה הזאת שלפני שנה נדמה היה שהקיץ עליה הקץ. זה מצער מאוד.

הרגע

OVERWEIGHT

פירוש המושג התפל הזה הוא עודף־משקל, והכוונה דווקא למזוודות. מדובר בהרגלן הנפסד של חברות התעופה לדרוש קנס־עתק מן הנוסעים על כל מטען אישי אשר משקלו מעל ל־20 ק"ג. גזירה חברתית זו היא חרפת המאה העשרים, וקרוב לודאי עומדת בניגוד לזכויות האדם, כפי שכתובות במגילת האומות המאוחדות. היא מהווה אף אפליה סוציאלית, לכן קלגסי שדות־התעופה נותנים לעבור בלא־הפרעה לכל נוסע שמשקל גופו האימתני 120 ק"ג ומטענו האישי עשרים (ס"ה 140 ק"ג), בעוד שהנוסע הקטן של 70 ק"ג בלבד עם מזוודה של 25 (ס"ה 95 ק"ג) נקנס במקום בכל חומרת הדינות האווירית.

המטען תמיד כבד מעשרים קילוגרם! אולי בצאת האזרח אין הוא שוקל יותר, אך בשובו מחו"ל עלה תעלה מזוודתו על המשקל המותר, שלא לדבר על מעיל הגשם התורב, שהאדם כורך על זרועו בגשם עם שני המגהצים בכיס. עודף־המשקל האוירי אינו תלוי בנסיבות. אפילו אין האדם רוכש בנכר דבר וחצי דבר, בחזרו למולדת תשקול מזוודתו כמה קילוגרמים יותר. זוהי עובדה, שאין עליה עוררין. יש סבורים, שמשקלם המגולי של החפצים משתנה בחו"ל או מכהו.

מה נותר לנוסע המעונה המתקדם באולם שדה־התעופה עם עודף־משקלו הגורלי לעבר שורת דיילות־הקרקע? לייחל לרחמים, לקוות להתחשבות מינימלית במצבה הכלכלי הקשה של המדינה. הוא יחפש מאחורי הדלפקים את הקלגסת הכי סימפטית, בעלת הקלסתר האנושי ביותר, אך לא אחת טומן לו הגורל פח נוראי והדיילת־עם־פני־המלאך מפטירה לו תוך חיוך אנושי מאוד:

— יש לך, אדוני, „אוברוויט" של 5,7 קילוגרמים. נא לגשת לקופה משמאל ולשלם את הקנס...

קשה לבטא בשפתנו המתחדשת את השנאה התהומית האוחזת באדם לנוכח הכפילות הזאת. מה היא רוצה, לכל הרוחות? טוב, כתוב על הכרטיס, שאסור לעבור את העשרים קילוגרם, כתוב, כתוב, הרבה דברים כתובים, אדוני. גם זה כתוב, שלא תחמוד את אשת רעך, ותראו מה הולך פה. אז מה היא מבלבלת את המוח, האנטיפאטית הזאת?

אפס במה מותר האדם מן הבהמה? שהוא מערער. אפשר בהחלט למחות בתוקף על גזר־דינה של הקלגסת אצל מנהל התחנה בכבודו ובעצמו. זהו גבר מגולח מאוד ותרבותי למשעי, אשר יקשיב, לא, יסכית לתלונתך הצודקת בדבר 7,5 הקילוגרמים העלובים האלה, ולבסוף יבש לסדר את הענין באופן דיסקרטי על־ידי התערבות אישית. הפשרה תהיה: 7,5 ק"ג אוברוויט. אז הם יכולים לחכות עד שאנחנו שוב נטוס עם הגנגסטרים האלה! בכלל, שמענו שהמטוסים שלהם הם כסה־ככה. אתה יודע, אדוני, מה הם מחלקים בין הנוסעים לקראת הנחיתה? סמרטוטים רטובים הם מחלקים, יש להם טעם איום...

כדי שלא תהיה אי־הבנה: לא ההפסד הכספי כואב לאדם אלא ההשפלה שתפסו אותו. נגיד שעולה הקנס כמה לירות, אז? מה? המדכא בדבר הוא זה, שהקנס עולה תוך תעופות ממש. 20.30 ל"י על כל ק"ג, גברתי! אין זה עסק: האדם חוזר מן הנכר עם משחק־כדורת אמיתי, תוצרת בלגית, בשביל בנו אביגדור, ודורשות ממנו קלגסות־התעופה 302 וחצי לירות אוברוויט, כאילו לא היתה הארץ שרויה במצב של מלחמה. שערוריה! אולי אנחנו אשמים בזה, שלבובות המחורבנות האלה יש עופרת למטה? שילכו כולם לצואה, גם מי שהמציא את הכדורת, מי צריך את זה?

יש נוסע העובר, נוכח אהטורדה, למחלקה ראשונה, מכיוון שבה מותר להביא שלושים ק"ג. יהודי אחד מסביון קנה ב־1969 את כל המטוס, אך שילם בצ'ק בלי כיסוי. העיקר לא לשלם אוברוויט.

כמובן, האזרח מתגונן. הוא קונה לעצמו „הנדבג" (ילקוט־יד, בלע"ז עברי), ודוחס לתוכו את חמכת אגוזי־הקוקוס ואת האופניים. זה ילקוט קטן, גברתי, לא נחשב. הדופי צפון בכך, שבבוא העת צריך להרים את הילקוט, ונוסף לכך באופן הפגנתי בקלות יתרה. כלומר: פני־המלאך מעיפה מבט במאזניים עליהם מונחת מזוודתנו (20.75 ק"ג), ושואלת: „ולך גם הנדבג, אדון?", ואז צריך להרים את הילקוט עם הקוקוסים כאילו היה נוצה. אפשר לקבל שבר מן... בסוף אומרת המטורפת: „איכפת לך אדוני, לשים גם את ההנדבג שלך על המאזניים?", ומסתבר כהרף־עין כי הוא, ילקוט־היד, שוקל יותר מן המזוודה, בגלל הפמוטים.

הנואשים בקרבנו משאירים את הילקוט בצד, בקרן הכי זו... בטרם בשקלים בדסק. כל שדות התעופה בעולם שוקקים הנדבגים ע...כים כאלה בהמוניהם. באזורים תיכוניים ממש קשה ללכת בגלל... אחר כך יש עוד מבחן: פני־המלאך מחלקת תג מיוחד לכל ילקוט הנישא בידי בעליו למטוס. אין א... בבן אדם, באמת עצוב מאד. הרי קאנסים עוצמים את עיניהם ועולים למטוס בלי תג, יהיה מה שיהיה. תג־שמע, נשר בדרך, גברתי, מה רוצה מן החיים שלי?

שומרי־משקל מקצועיים עובדים שיטת „אל־כשל". זוהי המצאתו ספרן סברייני צעיר, אשר ניסה ראשונה את הפתרון התאולוגי. בבדות התעופה נמצאים תאים ל... סן מזוודות, שניתן לשכור שעות בכמה פרוטות. קוראים כזה „לוקר". אז מה עושים? עם ההנדבג הגדוש כרימון להת... שוכרים לוקר, מעבירים בחשאי הסחורה מן הילקוט לתא, ני... למלאך, שמים את ההנדבג על המאזניים שלה, וזהו־זהו, הוא... נו שוקל דבר, מקבלים את הת... רשמי בשביל הילקוט, חוזרים ל... מחזירים את הפעקעלאך להנדב... לים למטוס קוממיות ושפי, ושלו... עצבות...

בכל מקום בעולם נראה ב... הלוקרים הישראלי הקטן, כשהוא... רז בקודתנות ועגלי זיעה מב... על מצחו הגבוה השפה הרשמי... אזור התאים היא עברית. וכא... מטוס מט הצידה בשעת הטיסה, לדעת בבירור באיזה צד יושבי עמנו עם ההנדבגים...

ואף על פי כן, אין תענוג יותר מלא לשלם אוברוויט. לפי... כולוגים ידועי־שם, זה בא מיד... יצר המין. האדם פוסע לאיטו... המדרגות של המטוס, ובידיו 32... גרמים טובים ובלתי־שקולים... הילקוט. אלוקים איזה כיף! אנ... משל, נוסע רק בגלל זה.

א. ק

מוסקווה: רימו את ברז'נייב
וושינגטון: פיתו את קיסינג'ר

מאת פיליפ בן
סופר „מעריב" בארה"ב

החלטת מוסקווה לבטל את הסכם הסחר עם ארה"ב יש בה — לפי דעת הציבור האמריקני כולו, פרט לשר החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר — כדי להציב סימן־שאלה מעל לדטאנט. ניכר כי בקרב הצמרת הסובייטית נתקבלה הדעה, שהדטאנט לא הביא את התוצאות המקוות, ביחוד שהסכם הסחר היה בו כדי להעניק לממשלה הסובייטית רק יתרונות דלים מאוד.

במקום מיליארדי־דולארים, שהסובייטים קיוו להם, נראה כי בסופו של דבר נתנו חברות אמריקניות אשראי בסכום צנוע הרבה יותר, הנאמד בכ־200 מיליון דולאר. לעומת זאת יצרו חוגים, שהוצרכו השלטונות הסובייטיים לוותר בענין „פנימי" מובהק כשאלת ההגירה, בעיני העולם כולו — ובכלל זה כמשלות המדינות הגרורות, ואף הציבור הסובייטי עצמו — תמונה משונה מאד: המישטר בקרמל נכנע ל„תכתיב" מן החוץ ומוכן לכל, כדי להשיג דולארים, חיטה, אשראי, טכנולוגיה מודרנית.

■ רימה את ברז'נייב

אמנם הקרמל הכחיש פעם בפעם, שנפשו ויהודים כאלה; אך לפי כל הסימנים נתנו לעת־הציבורית בברית־המועצות ובארצות הקומוניסטיות האחרות, ואף מנהיגי המדינות הגרורות, אמון יותר בידיעות, שנתפרסמו בעתונות בשירותי־השידור הבורגניים. הללו סיפרו במשך חדשים, בפרטות מרובה, כיצד ברז'נייב, גרומיקו ודוברינין הסכימו לשאת ולתת על התנהגות המשטרה החשאית הסובייטית — נושא שבדרך כלל מסרבים המנהיגים הסובייטים לשוחח עליו עם זרים, בפומבי ושלא בפומבי, ושעל פי הגירסה הסובייטית הרשמית איננו קיים כלל.

לא קשה להבין את הזעם, שנודעו על כל הביורוקראטים של המישטר הסובייטי, כאשר נתברר שכל „ההשפלות" האלה היו לחינם, או כמעט לחינם. הלא הביורוקראטים האלה — המזכירים האזוריים, האחראים לבטחון הפנימי, מנהלי הייצור — ממילא מתקשים כל כך לקיים את השקט במדינה, שכתום 60 שנות מישטר קומוניסטי עדיין איננה רואה קץ למחסור, ויום־יום נקרא הציבור לקרבנות.

אם כי עדיין לא נודע, מה התרחש במושב הוועד המרכזי של המפלגה במוסקווה בסוף דצמבר, דומה שיש אישור מספיק לידיעות המעטות בדבר דיון „סוער" מאד. לדעת הביורוקראטים במוסקווה, שהם עמוד־התווך של השלטון בברית־המועצות, הערים קיסינג'ר על ברז'נייב, הדטאנט לא הביא לברית־המועצות שום יתרון: ובשעה זו שהמעמד הבינלאומי של ארה"ב נחלש כל כך, יש בדטאנט אך כדי למנוע את בריה"מ מלהפיק את כל היתרונות האפשריים ממצב זה.

אמנם יש אומרים, כי ביטול ההסכם המסחרי מצד מוסקווה — יותר משהוא מכוון נגד ד"ר קיסינג'ר, הוא מכוון נגד סנאטור הנרי ג'קסון, והמנהיגים הסובייטיים מקווים בעת שישיגו (אולי בתמיכתו האוהדת של קיסינג'ר) הסכם מסחרי חדש בלדי הסעיפים ה„משפילים" — כלומר, יאלצו את הקונגרס האמריקני להיסוג. אך מנקודת ראותה של ארה"ב דומה, שזוהי השערה נבובה. אפשר להשיג הרבה, חוץ מדבר אחד: לאלץ פוליטיקאים להודות בשגיאות.

■ יציאה — ודטאנט

קרוב לוודאי, שלא יהיה שום הסכם מסחרי בין ארה"ב ובריה"מ.

ואשר ליציאת יהודי בריה"מ — אין לשכוח שהיא התחילה זמן רב לפני הדטאנט, ויש רגלים להנחה שתימשך עוד זמן רב אחרי הדטאנט, כיוון שהיא נובעת בעיקר מגורמים פנימיים סובייטיים. כמובן יתכן, שלא יהיו עוד יציאות ראוותניות לדרך כשל הרקדן ואלרי פאנוב, או כשל אותם מדענים, סופרים ומשוררים נודעים, שהסובייטים הניחו להם לצאת, כדי לעשות רושם על דעת הציבור האמריקנית.

כאמור נראה, שיש עכשיו במוסקווה מי שמאשימים את ליאוניד ברז'נייב, שהניח לקיסינג'ר להונותו. לעומת זאת מאשימים בוושינגטון את קיסינג'ר שניפתה להאמין בהבטחותיו של ברז'נייב. כל אלה מלמדים, מה עצומים הקשיים העיצבים על דרך הדטאנט. איש אינו יכול לשלול את המטרה התיאורטית: למנוע שואה גרעינית בין שתי מעצמות־העל, המסוגלות להשמיד זו את זו, ובו בזמן להשמיד את העולם כולו. אלא שבענין זה, כבענינים רבים בעולם, רב המרחק בין עיקרון נעלה ובין אפשרות הגשמתו.

■ מוסקווה מלגלגת

דטאנט כזה, כדי שיצליח, צריך להיות כלל־עולמי. גם כיום, אחרי שביטלה מוסקווה את ההסכם המסחרי, טוען קיסינג'ר שיתכן כי הדבר לא ימנע המשך הדטאנט. אגב, הוא עצמו חילק מכבר: דטאנט בתחום הגרעיני, דטאנט באירופה ואולי אף באזורים אחרים, ויריבות במזרח־התיכון.

קיסינג'ר טוען, שמוסקווה קיבלה את שיטתו של ההקדמות עקב בצד אגודל — אבל לגבי המזרח־התיכון מעולם לא היתה הצדקה לטענה זו. להיפך, כמעט יום־יום היתה מוסקווה שופכת קיתונות של לגלוג על שיטה זו, צוהלת על כשלונה, קוראה לשיטות אחרות, ולא היתה מסתירה כי אין היא מסכימה שידחקו רגליה מן הזירה.

ביטול מוסקווה את ההסכם המסחרי עם ארה"ב יקשה על קיסינג'ר לטעון, שמוקדם או מאוחר ימצאו חן בעיני מוסקווה ההסדרים, שהוא יצליח להשכין במזרח־התיכון, והיא תכבד אותם. להיפך, צפוי שבעתיד הקרוב תכפיל מוסקווה את מאמציה, כדי להכשיל כל פעולה של קיסינג'ר במזרח־התיכון, בנצלה את המישטרים והארגונים „הפרוגרסיביים הקיצוניים" הערביים: את ממשלות דמשק ובגדאד ודרום תימן, ואת אש"ף. היא תציג כל הסכם, שייעשה בחסותו של קיסינג'ר, כבגידה, ככניעה וכנסיגה.

■ הכנת הגמוניה סובייטית

על חולשת גורלית זו של הדטאנט — דטאנט באירופה ודטאנט בתחום... מול יריבות במזרח־התיכון — מ... כבר אחדים מן המומחים האמריקנים... חוץ, וביחוד הקבוצה המתרכזת... פרופסור האנס מורגנטאו ב„ועד... בית־התוך האמריקני".

הוועד של פרופסור מורגנטאו ט... כי ישראל היא הגורם היחיד, המונע... של ברית־המועצות על המזרח־ה... אוצרות הנפט העצומים שלו; ו... מוסקווה להשתלט עליו, תוכל גם... להשתלט על כל אירופה, על... אפריקה, ועל העולם כולו. גם מדינ... את ישראל, כגון סעודיה, כווית ונ... יות־הנפט העשירות במפרץ הפרסי... ולבנון הפרו־אמריקניות, ייכנעו... להגמוניה הסובייטית, אם ישראל... עוד להתנגד.

אולם מה עושים קיסינג'ר ועוזרי... מזרח התיכון? — שואלים אנשי־ה... יש לישראל גבולות בני־הגנה... עליהם, היא זקוקה לנשק אמריק... המנהיגים האמריקנים רוצים לאלץ... לנטוש את הגבולות בני־ההגנה ה... הקיימים, שאי־אפשר להגן עליהם... הכנת וייטנאם חדשה: כיום אין יש... לחיילים אמריקנים, כדי להגן על... אבל היא תהיה זקוקה לכך מחר,... אל הגבולות, שוושינגטון מייעצת...

בשעה ששר־החוץ יגאל אלון מקיי... עם עמיתו קיסינג'ר, יש משקל להיוו... שהיא רחוקה מליהפך לתווה ה... הממשלה האמריקנית.

„לאלון אין מנדאט לשנות הצעותנו"

פסק ראש הממשלה כאשר נמסר לו שהנרי קיסינג'ר אינו מסתפק בהצעות הקודמות שהציע לו יגאל אלון * שר החוץ האמריקני אמר לחברי הקונגרס ש„מנהיגות ישראל נמצאת בכיסו". * „ישראל לא תוכל לעמוד מול הלחץ האמריקני בגלל ההתרוצצות הפנימית בתוכה" * רבין מבקש לברר תחילה עם ארצות הברית מה תפקידה של ברית המועצות בהסדר הסכסוך באזורנו

מאת **יוסף חריף**

„ליגאל אין מנדט להציע לקיסינג'ר דבר שונה מ־מה שהציע לו עד כה!" — קבע השבוע ראש ה־ממשלה, יצחק רבין, בפסקנות, כ־שבאו אליו והביעו באוזניו חשש מפני שחף אפשרי בעמדה הישרא־לית בשאלת הסדר־הביניים עם מצ־רים, לנוכח תביעתו של שר־החוץ האמריקני אל ישראל למסור לו „מפת נסיגה" בשיני.

למען הדיוק, קיסינג'ר לא השתמש לצורך זה במונח המפורש „מפה", הוא רק בי־קש, באמצעות השגריר בוושינגטון, שיגאל אלון, בבואו לשיחות עמו, יביא הפעם „הצ־עות ברורות ומעשיות". כלומר, מה ש־אמר עד כה מר אלון על יסודות ההסדר, — לרבות הנכונות לנסיגה למרחק של 30—50 ק"מ! — אינו ברור דיו ואינו מעשי. כדי שהוא, קיסינג'ר, יוכל להזיז את הדברים ולהביא את מצרים לידי הסדר רוצה הוא להיות במצב שיוכל לומר לסא־דאת עד היכן מוכנה ישראל לסגת. אפילו יצטרך להסתייג כלשהו ולומר ש„עדיין אין זו החלטת ממשלה פורמאלית"...

השגריר אמר לו בו במקום, שממשלת ישראל החליטה שלא לדון בעניין זה כל עוד לא שמ־עה מקאהיר תשובה ענינית על ההצעות, שהעלה שר־החוץ אלון בחודש שעבר. גם מר אלון ערב צאתו את ישראל בדרכו ל־ארה"ב אמר לשגריר ארה"ב בישראל, קנת קיטינג, „אני נוסע בלי מפות!" אבל קי־סינג'ר לא אבד נואש. הוא מבקש לשמוע מפי מר אלון הפעם „הצעות מעשיות". זו, ככל המשוער, הסיבה על שום־מה ראה לכבד את אורחו מישראל בשיחה נוספת עם... הנשיא פורד. כך דרכו של קיסינג'ר כאן ובעולם. אין הוא מסתפק בלחץ שלו, שברגיל נושא אופי של מתן „עצה ידידו־תית", אלא מגייס לשם כך את נשיא ארה"ב. כך נהג בימי ניקסון וכך הוא נוהג עכשיו, כדי שיהיה ברור מעל לכל ספק, כי זו „המלה האחרונה" של הממשל. בלא ל־דעת את מה שהתרחש בשיחה בין שר־החוץ ובין הנשיא פורד, אפשר לקבוע בוודאות, שהנשיא ביקש לשכנע את מר אלון על שום־מה חשוב הדבר, שישראל תציע „הצ־עות מעשיות". זה חלק ממלחמת ה־עצבים הפסיכולוגית, ששר־החוץ האמריקני מנהל כיום, בדרכים שונות, נגד ישראל.

● סיכון מחושב

תסריט זה, כמעט לכל פרטיו — להוציא אולי את הפגישה הבלתי־צפויה שד"ר קי־סינג'ר זימן למר אלון עם נשיא ארה"ב — נלקח בחשבון בירושלים לפני שיצא שר־החוץ לארה"ב. אולי משום כך הביע ראש הממשלה דעתו נגד נסיעתו של מר אלון לוושינגטון בעת כזאת, אם כי בדיעבד, אחר שקיסינג'ר עמד על קיום הביקור, ש־מלכתחילה נועד לעניני המגבית, סבר מר רבין, כי אין לו, לאלון, ברירה אלא לנסוע (בישיבת הממשלה שדנה בנסיעתו של שר־החוץ אמר אלון: „אם תחלטו שלא אסע — לא אסע!"...): „אינני חושב — אמר ראש הממשלה — שזהו מועד טוב לנסיעת שר־החוץ... אנחנו אמרנו מה שאמרנו ואין לנו מה להציע יותר... אבל הביקור נקבע ולביטולו יכולה להיות משמעות לא רצויה ועל כן אין ברירה אלא לקיימו"...

היה ברור לו, לרבין, שבביקורו זה של אלון אין לצפות, אלא ללחצים שישראל תאמר עוד „משהו"; היינו, שתאמר בבירור באלו תנאים היא תהיה מוכנה לפנות את מעברי המיתלה והג'ידי ואת אבו־רודיס, או את אחד מהם. לאחר שיקול הגיע ראש הממשלה למסקנה, כי מוטב ליטול „סיכון מחושב" ולנסוע מאשר להסתבך על רקע זה עם הממשל האמריקני.

דווקא השבוע, כשהמתיחות הסמויה ביחסי ישראל־ארה"ב גברה, על רקע פעילותו ה־נמרצה של ד"ר קיסינג'ר לרכך את עמ־דתה של ישראל, החל ראש הממשלה מגלה תקיפות ובקור־רוח אמר השבוע: „אני, אי־נני מודאג"...

● לא בכיס?

וכשרבין אומר „אינני מודאג", תוך הכרתו את החוליות הרופפות בממשלתו, אשר מטי־פות לפשרות מפליגות, יש לכך בעת כזאת חשיבות מיוחדת, שכן אם להסתמך על עדותו של אחד מן הבכירים שבין חברי הקונגרס האמריקני ניסה קיסינג'ר באלה הימים ל־שכנע (במגעיו השיטתיים עם חברי הקונגרס, היהודים, ואולי בעלי־השפעה בציבוריות ה־אמריקנית) כי ישראל לא תוכל לעמוד ל־אורך ימים בלחץ האמריקני להסכים למ־דיניות המקובלת על הממשל בוושינגטון (קרי: מדיניותו של ד"ר קיסינג'ר). סוד אמונתו זו של ד"ר קיסינג'ר טמון בשניים: „בחוסר אחדות־הדעים" השורר בישראל; כלומר, חילוקי־הדעות הבולטים גם בתוך ממשלת־רבין; ובעובדה שמנהיגות ישראל, כך סבור שר־החוץ האמריקני, היא „בכיסו"! (על קיומה של הרגשה זו אצל קיסינג'ר עמד אותו חבר קונגרס אמריקני בכיר ובעל־השפעה, שנפגש באחרונה עם שר־החוץ האמריקני ושמע מפיו על הכוונותיו המדיניות לגבי המזרח־התיכון בכלל והסי־כויים ליישוב הסכסוך הערבי־ישראלי בפ־רט).

אם קור־הרוח והראייה המפוכחת של ה־מאורעות, כפי שבאו השבוע לידי ביטוי בד־ברים שאמר מר רבין, הם הוכחה כי „מנ־היגות ישראל" אינה בכיסו של ד"ר קי־סינג'ר — והוא עצמו אמנם ישתכנע בכך — כי אז יש סיכוי כי הממשל האמריקני יימנע מלהכתיב הסדר־ביניים בין יש־ראל לבין מצרים, ובמקום זאת יעשה מאמץ כן להביא את מצרים להכרה, כי בלא תמו־רה של ממש אל לה לצפות לנסיגה יש־ראלית בסיני. סימנים רבים מעידים על כך כי ד"ר קיסינג'ר מנסה, אולי על כורחו, ללכת בדרך ההתנגדות הקלה — היינו, ל־הפעיל לחץ על ישראל שתסכים להציע נסי־גה במימדים כאלה שיקרבו לסאדאת עד כי יתרצה להיכנס ל„הסדר־ביניים", שאינו אלא הסכם־הפרדה צבאי נוסף. לעמדה תקיפה מצד הממשלה יש חשיבות לגבי הסדר עם מצרים (שמשום־מה רואים אותו רבים כ־הסדר „הקל" ביותר). אך חשיבותה גדולה פי כמה כשמדובר בהסדר עם הסורים ויתור מזה — לגבי עתיד הגדה המערבית, ש־ההסדר לגביה סלל, על כל פנים וחייב לכלול, גם הסוד לבעייה הפלשתינאית.

● בעית ירושלים

גם בעניין זה יש להביא בחשבון „הפת־עות" מצד שר־החוץ האמריקני. אמנם מקו־בל שהוא בין המתנגדים למטרותיו של אש"ף והוא מצדד בירדן ומשום כך הוא מודחת — כך לפחות אמר לא אחת לממשלת ישראל — עם ישראל המסרבת לשאת־ולתת עם אש"ף וכו' וכו'. אבל מה לעשות שפעם בפעם אתה מגלה אצלו איזו סטייה קלה בנושא זה. אם מאזיניו של ד"ר קיסינג'ר הבינוהו כראוי בתדריך שלו בסוף דצמבר הרי שמגמתו — על פי עדות עצמו — היא זו: בעוד אשר השלב הראשון של מאמציו הדיפלומאטיים מכוון היה להביא לידי הפ־סקת הלחימה ולהחזרת שטחים בסיני וב־רמת־הגולן למצרים ולסוריה, הנה במה ש־שייך לגדה המערבית עתיד חוסיין לשמש בעין סוכן מטעם אש"ף — כדי להוציא מידי ישראל את הגדה המערבית על מנת למוסרה לעתיד־לבוא לידי אש"ף!

על פי דיווח זה רואה ד"ר קיסינג'ר „ביר־כה" בשיטה זו גם לישראל, שכן על־ידי כך תהיה ישראל פטורה מלעבור על ה„לאו" שלה לשאת־ולתת עם אש"ף!...

העובדה שד"ר קיסינג'ר סבור, כי במוק־דם או במאוחר תצטרך ישראל להסתדר עם הפלשתינאים אינה חדשה כשלעצמה. הוא דיבר על כך בכמה מעמדים בשנה האח־רונה. משיחותיו בעניין זה עם חברי הקונ־גרס והסיבאס בוושינגטון מלמדת רק זאת, שבעייה זו נראית לו אולי כיום יותר אק־טואלית משהעריכו כאן עד כה. הסיבה לכך יכולה להיות זאת: כדי להסתדר עם העולם הערבי, וביחוד עם עולם הנפט הערבי, יש, כנראה, לדעת וושינגטון, להעמיד את העניין הפלשתינאי־ירדני על שלב גבוה יותר ב־סולם־הקדימויות. הד למגמה זו אפשר היה לשמוע בימים אלה מפי סינאטור ג'הון ספר־קמן, מי שעתיד לרשת את סינאטור פול־ברייט, בתפקיד יו"ר ועדת־החוץ של הסי־נאט. בהגדירו את הסכסוך הערבי־ישראלי כ־איום הגדול ביותר כיום לשלום הוא ייחד את הדיבור על הצורך במציאת פתרון מדיני לבעייה הפלשתינאית במסגרת מדינה נפר־דת בשטחי הגדה המערבית. ומי שאומר אלף ממשיך ואומר בי"ת: אין פתרון לבעייה זו בלי פתרון בעיית ירושלים. כיוון שכך דיבר אותו סינאטור בנשימה־אחת על הצו־רך למצוא „הסכם בינלאומי" כלשהו לבעיית המקומות הקדושים בירושלים. מ־„כלשהו" זה ועד בינאום ירושלים, המרחק הוא כבר לא־כל־כך גדול.

האם רעיון זה זר לד"ר קיסינג'ר? לאו דווקא. באותו תידרוך שקיסינג'ר דיבר על עתיד הגדה המערבית הוא דיבר גם על ירו־שלים. שר־החוץ האמריקני לא פרט כיצד צריך בעיניו להיראות ההסדר, לשאלת ירו־שלים, אבל גם מפיו הבינו מאזיניו, כי צריך להיות משהו „בעיקר בינאום ירושלים, מפני שהמלך פייסל, לבשל, לא יסתפק בפחות מזה. יצויין, אגב, שעניין ירושלים מעסיק את הממשל בוושינגטון כל העת האחרונה משום שבעייה זו עלולה להיות אבן־נגף לכל הסדר שהוא. ככל הידוע לירושלים שימש העניין נושא להתכתבות בין הנשיא ניקסון למלך פייסל ערב התלקותו מן הנשיאות. ניקסון הבטיח לפייסל „פעולה" בעניין ירו־שלים ויש להניח, כי העמדה שמקובלת היתה אז על ניקסון מקובלת גם כיום על קיסינג'ר.

● „משהו נשתנה"

האכזבה של וושינגטון לוויתורים ישראליים גדל עם כל גילוי של כוונות מצד ממשלת ישראל. היו זמנים שתכנית־אלון, למשל, נראתה לממשל האמריקאי כתכנית יונית למהדרין. כיום — גם זו תכנית נצית. וסיפור־המעשה הבא יוכיח: לפני כמה שנים קיימו יגאל אלון והנרי קיסינג'ר שיחה אישית (וסודית) ביניהם. באותה שיחה דיבר קיסינ־ג'ר בשבחה של התכנית הנושאת את שמה של איש־שיחו ומנה את מעלותיה הטובות. לימים נזדמן קיסינג'ר לירושלים (קיסינג'ר נהיה בינתיים לשר־החוץ) ויגאל אלון הזכיר לו את אותה שיחה על תכניתו. קיסינג'ר העיר מיד: אבל אתה יודע כי השיחה היתה „אישית"... זה לא היה משא־ומתן!...

אלון לא נתן לשר־החוץ האמריקני לפטור אותו בהערה סתמית זו והיה מעוניין לדעת מה חושב קיסינג'ר כיום על תכנית־אלון. תשובתו של שר־החוץ האמריקני היתה בערך זו: אתה יודע, כשהתכנית הזאת הופצה ברבים וגם אצלנו, בוושינגטון, עיינו בה היה הדבר בתקופה שישראל נקטה עמדה של „כמעט אף שעל" והתכנית נחשבה באמת לתכנית נועזת מאוד (אותו זמן שימש יצחק רבין כשגריר ישראל בוושינגטון וב־אחת השיחות עם ד"ר קיסינג'ר הוא נשאל על־ידו: מכתי הנץ הזה נעשה יונה?) — „אני חששתי שאותה מקריב יותר מדי. כיום — המשיך קיסינג'ר — רוצה אני לומר לך, שהתכנית שלך היא „התכנית הנצית ביותר"... נשתנה משהו בעולם — ונשתנה משהו בישראל!

כששיחה זו נתקיימה בירושלים, יצחק רבין ויגאל אלון, ושמעון פרס — צוות־השרים הישראלי הנושא־ונותן עם ד"ר קיסינג'ר — לא מילאו את התפקידים שהם ממלאים כיום. מה פירוש „נשתנה משהו בישראל"? — האם הכוונה להנהגה החדשה, שאם הבין ד"ר קיסינג'ר כראוי, היא נמצאת „בכיסו"? האם הכוונה להופר אחדות־הדעים (ופרשת מעלה־אדומים כפי שנשתקפה בממשלה אכן גילתה התרופפות האחדות בה?), שד"ר קיסינג'ר רואה בו גורם שניתן לנצלו למטרותיו המדיניות? האם הכוונה לויכוחים בעקבות לקחי מלחמת יום־הכיפורים, שה־נצחון הצה"לי בה השפע ברגע האחרון מידי ישראל גם על־ידי ד"ר קיסינג'ר? ייתכן שכל אלה יחדיו גיבשו אצל שר־החוץ האמריקני את ההכרה כי משהו נשתנה בישראל ואת ה„משהו" הזה יש לנצל כדי לעייפה ולהתישה בשיטתיות — עד שתסכים לקבל את מדיניותו של ד"ר קיסינג'ר, שלפי הערכתו היא גם „לטובת ישראל".

מבחינה מסויימת „תכנית קיסינג'ר" נראית אף חמורה מ„תכנית רוג'רס" אם נכון הדבר, כי בגלל ה„משהו שנשתנה בעולם" מבקש שר־החוץ האמריקני להחזיר את יהודה ושומרון לאש"ף בעוד אשר קודמו הועידה לירדן...

● נסיגה וערבויות

אבל את זאת משאיר קיסינג'ר לשלב הבא. בשלב זה הוא חותר להשיג מוקדם הסדר עם מצרים. יש לו לשר־החוץ האמריקני „אמון עצום בסאדאת" (כפי שהתבטא ב־אוזני מתדרכיו הפנימיים האחרונים). עתה, אחרי ביטול ביקור ברז'נייב, לא רק שהאמון בסאדאת לא נתערער, אלא להיפך, אפשר שעוד נתחזק.

והעובדה, שסאדאת מוסיף להופיע כנוקשה ומכריז כי לא יסכים להאריך את המנדט של האו"ם בסיני בלא שישראל תיסוג „בכל שלוש החזיתות" — סיני, רמת־הגולן והגדה המערבית — אינה מרתיעה את ד"ר קיסינג'ר (אגב, על יסוד מה הצהיר יגאל אלון בוושינגטון כי מצרים הסכימה, כי יש „פתיחות" בהצעות שהוא, אלון, העלה בחודש שעבר בוושינגטון להסדר־ביניים עם מצרים?). בעצם, גם קיסינג'ר אינו מאמין, כי ייתכן הסדר בלא נסיגה ישראלית לעבר גבולות 1967. „חילוקי־הדעות" בין קיסינג'ר וסאדאת יכולים בעיקר רק לגבי השאלה כמה צריכה ישראל לסגת בכל שלב, אבל לא לגבי המטרה הסופית.

לא במקרה העלה השבוע נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד, את רעיון הערובות לישראל, שנקבה מידי ד"ר קיסינג'ר. מי שמדבר על „ערובות" ממילא מתכוון לנסיגה ישראלית מוחלטת או כמעט מוחלטת אשר יש בה כדי להחמיר את מצבה הבטחוני של ישראל. הלא אלה בדיוק דבריו של ד"ר קיסינג'ר (במסיבת־עתונאים, שקיים בפקינג כעשרה ימים לאחר מלחמת יום־הכיפורים): „אם המשא־ומתן (על הסדר שלום בעקבות החלטת מועצת־הבטחון 338) יצליח — תיווצר בעייה חמורה מאוד ביחוד לגבי ישראל, לגבי הצורה שבה ניתן יהיה להבטיח את בטחונה, בתנאים שיהיו קיימים; כשקווי הגבול הסופיים יהיו שונים מקווי הפסקת־האש; כשיהיו נסיגות בהתאם למה שקבעה החלטה 242 של מועצת־הבטחון". וקיסינג'ר הוסיף: „בנקודה זו תתעורר ה־שאלה של ערובות, ואז יהיה עלינו לשאול את עצמנו את השאלה: איזה סוג של ערבויות — חד־צדדיות, מצד ארצות אחרות וכו'". הווה אומר, זה שהגבול הסופי „יהיה שונה בחלקו" מקווי הפסקת־האש הוא ב־חזקת מושכל־ראשון. סוג „ערבויות" — עדיין לא ברור.

כשנשאל ד"ר קיסינג'ר באותו מעמד: מה מידת הלחץ, שארה"ב מוכנה להפעיל על ישראל כדי שתעשה ויתורים כאלה, אשר יהיו דרושים להשגת הסדר הוגן? — השיב שר־החוץ האמריקני: „...אתה משער משהו שיצטרך להתגלות תוך כדי תהליך המשא־ומתן".

תהליך המשא־ומתן טרם החל — אבל הלחץ כבר החל להתגלות.

● פג „לחץ ברז'נייב"

קיסינג'ר אינו רואה שום פסול בלחץ על ישראל, שכן הוא מאמין בצדקת מדיניותו. הלחץ בשלב זה הוא „לחץ מוסרי" בעיקר, להבדיל מלחץ מעשי כגון במישור הצבאי או הכלכלי. לאמצעים כאלה אין ד"ר קי־סינג'ר רוצה להזדקק, לפי שעה — גם מפני שלחץ כזה הוא גם מר, גם מפני שנוח לו „לשכנע" במקל־נועם מאשר במקל־חובלים. על כן פועל שר־החוץ האמריקני בשלושה מישורים:

* הוא מסביר לישראל, כי בלא שידוע ברורות, עד היכן היא מוכנה לסגת, יקשה לו לרתום את סאדאת למשא־ומתן (בעוד ישראל תובעת לדעת מראש, מה התמורה המצרית בהסדר־הביניים הנוסף). הוא גילה „הבנה" כלפי מצבו של אלון, בביקורו הקודם לפני חודש, שאין טעם להתדיין „תחת לחץ ביקורו של ברז'נייב בקאהיר". ובכן לחץ זה שוב אינו קיים — ומשום כך מבקש קיסינג'ר לשמוע דברים מדוייקים ומפורטים יותר, ולא רק הצהרות־כוונה כלליות, כפי שנראות בעיניו הצעות ישראל שהביא עמו השר אלון.

* במקביל מנסה קיסינג'ר להשפיע על המנהיגות היהודית בארה"ב, לבל תשמש משענת לירושלים ותשבש לו את מהלכיו בפניותיה אל סינאטורים וחברי בית הנב־חרים. באחת השיחות האחרונות שלו עם אחד מחברי הקונגרס האמריקני, בעל־הש־פעה, הודה קיסינג'ר שיש לו „בעיה" מצד הקיבוץ היהודי באמריקה („בעייתי היא לשכנע אותם, שאני צודק"). וכוונתו הברורה היא לשכנע את מנהיגי יהדות ארה"ב, ש„לטובת העניין" — האמריקני והישראלי — ראוי שגם הם יבינו, כי אין זו שעה נכונה לשלול מגע למשא־ומתן בין ישראל לאש"ף, נסיגה לעבר קווי 1967, וכיו"ב. קיסינג'ר יוסיף תמיד: „כמובן לא בלי תמורה" — אבל הכל יודעים, שבעניין זה הוא מסתפק־במועט. („התמורה" המצרית ה־יחידה, שקיסינג'ר יכול היה להצביע עליה, אם תיסוג ישראל בסיני מן המעברים ומ־אבו־רודיס, היא שמצרים תסכים, שעם פתיחת התעלה תותר העברת מטענים בה לישראל — דבר, שהוסכם עוד בהסכם־ההפרדה הראשון...). במסגרת נסיונות־השכנוע שלו אין ד"ר קיסינג'ר חוסך מאמץ כדי לקנות את לבם ושכלם של חברי הקונגרס שהו־כיחו בעליל, כי הם מסוגלים לשבש לו מהלכים מדיניים (כמו בפרשת תיקון־ג'קסון). אמת, בתחום זה של הקונגרס רשם שר־החוץ האמריקני הישגים לזכותו. על כל פנים, חברי קונגרס חשובים הודו בכוח־השפעתו של קיסינג'ר.

● רבין: להתחיל מבראשית

* כמעט אין ספק, שהממשל יבקש לנצל את ביטול הסכם־הסחר עם ארה"ב מצד הרוסים כדי להוכיח שהפתרון, שכפה עליו הקונגרס (באמצעות תיקון־ג'קסון), מעיד בביטול, שקיסינג'ר צדק במדיניותו, ולא ג'קסון וכל התומכים בו. ויכוח זה בתוך הממשל, שהוא פנימי לכאורה, יעמיד מול ישראל אתגר חדש. יש יסוד להניח כי העניין מודע לראש הממשלה יצחק רבין, ומשום כך יבקש להאיט את תאוצת הפעלתנות, שמגלה עתה ד"ר קיסינג'ר. הוא מניח, למשל, כי בוושינגטון יהיה מי שיתאר את ביטול הסכם־הסחר כהוכחה לטענה, שדווקא עכשיו דרושים צעדים מהירים להשגת הסדר ביניים בין מצרים לישראל, שאם לא כן קיים „חשש סביר", שבאווירה זו של ערב התמוטטות „הדטאנט", כביכול, עלולה סכנת המלחמה במזרח־התיכון להיות מוחשית יותר מבעבר. זו, כמובן, סיבה טובה להגברת הלחץ על ישראל.

אלא שראש־הממשלה רבין, המביא בחש־בון גם „תסריט" זה, יבקש כנראה להתחיל את הדו־שיח עם ארה"ב מבראשית — היינו, על חלקה של מוסקווה בשותפות לכל הסדר אפשרי עם מצרים או עם כל מדינה ערבית אחרת (הלא ברית־ים היא ידי־שותף של רפיות־זבחה). ישראל תבקש, איפוא, לנצל את ביטול הסכם־הסחר מצד הרוסים, בהח־לטה חד־צדדית, כראיה עד מה אין לסמוך על הסכמים עם הסובייטים. ישראל, שלגביה מדובר לא ב„הסכם־סחר", אלא ב־קיום פיסי, בוודאי לא תהיה מוכנה להישען על הסדרים שהגדולים „יערבו" להם (איך אמר קיסינג'ר: „השאלה היא: איזה סוג של ערבויות — חד־צדדיות, מצד ארצות אח־רות וכו'"). דווקא התפתחות זו היא בעיני ראש הממשלה הוכחה, שישראל לא תוכל לקבל ערובות בתחליף לערובות פיסיות ב־שטח. לכל היותר יכולה ערבות אמריקנית לשמש כתוספת־חיזוק להסדר, שיש עמו נסי־גה כלשהי, אבל לא תחליף לכל השטחים שבידי ישראל.

רבין חותר, איפוא, לריענון הדו־שיח עם ארה"ב על בסיס של אינטרס משותף. אמנם האינטרס המשותף הוא להחזיק את מצרים מחוץ לתחום־ההשפעה הסובייטי — אבל כל הסדר צריך להיבחן לאור כוונותיה ומעשיה של ארה"ב באזור. קיסינג'ר מנסה עתה להחזיק את העניינים אל „המשעול הצר" של הסדר־ביניים עם מצרים, מתוך הכרה שנסיגה נדיבה של ישראל תביא לכלל רגיעה לתקופה מסויימת — וזה הישג גדול כשהוא לעצמו. רבין מבקש להוציא את הדו־שיח עם וושינגטון אל המישור הרחב יותר; שכן כיום מדובר על הסדר עם מצרים, מחר — עם סוריה, ומחרתיים — עם אש"ף.

אולם לפני שינסה ראש הממשלה לשכנע את הממשל האמריקני במה שהוא עצמו משוכנע, יצטרך קודם־כל לשכנע את... שרי ממשלת־ישראל. ההתרוצצות בתוך הממשלה, שלעתים גובלת במבוכה, אינה סגולה לחי־זוק ההבנה עם ארה"ב.

● פתח להסדר ממש

בירושלים מדברים כיום על „קשיים", שיהיו עם האמריקנים. אין זו פורענות גדולה כל כך. וכי מתי לא היו לישראל „קשיים" עם ארה"ב? הקשיים האמיתיים מתחילים ברגע, שבממשלת ישראל מתחילה המבוכה, שמקורה ברפיון־רוח. זהו מצב הקורץ לכל שר־חוץ, המבקש לנצל מצוקה פנימית של „קליינט" לצרכי מדיניות־חוץ. כבר קודמו של ד"ר קיסינג'ר בתפקיד — וויליאם רוג'רס — דיבר כמעט בסיפוק על „התפוררות־מבית" שנתגלתה בישראל. ד"ר קיסינג'ר לא יאמר זאת, אך לא יהסס לנצל מבוכה של ממשלת־ישראל לצרכי מדיניותו.

אם קביעתו הפסקנית של ראש הממשלה כי „ליגאל אין מנדט" להציע משהו שונה ממה שהציעו עד כה (והכוונה, כמובן, לא אישית ליגאל, אלא לשם המחשת איתנות עמידתה של ישראל) אמנם מצביעה על התפכחות ועל סירוב להיות מובל להסדר תחת איומים ש„קפאון פירושו מלחמה והאיום" — כי אז ייפתח סיכוי להסדר ממש. את בעיותיה של ממשלת ישראל הגדיר ד"ר הנרי קיסינג'ר עצמו, כאשר אמר באלה הימים למדינאי אמריקני, שאחת הבעיות העיקריות שלו (של ד"ר קיסינג'ר) היא, ש„...הישראלים עצמם אין להם מדיניות אחת, מוצקה, שאפשר (לו) לנהוג על פיה".

● 62 מול 722

...אות עשרים ושנים אנשים קיפחו חייהם בתאונות־דרכים בישראל 1974.

...כי כן לא חדלנו מלנסוע בכבישים. למעלה מ־21 אלף נפצעו בתאונות אלה, ...צעים קשים. אך אנו לא התלכנו לחזור לכרכרה ולחמור. אנו מעדיפים את ...ל כל תלאותיה.

...מאבם נרדאו, כל אדם אופטימיסט מטבעו: הוא מאמין שיזכה בזכייה ...גרלה, שסיכוייה אחד ממיליון, ואינו מעלה בדעתו שיוכל להפגע בתאונת־...א שכיחה הרבה יותר.

שנת 1974, שנת מעלות וקרית־שמונה, שנת שמיר ובית־שאן, שנת האש ...בול לבנון — מה היה מספר הנפגעים בפעולות־חבלה אלה? לפי הסטאטיסטיקה ...ה זו מפעולות־חבלה 62 אזרחים וחיילים ישראלים. ודאי, כל נפש בישראל ...עולם. אבל בסך הכל הצלחות המחבלים אינה מרשימה, כפי שנדמה מן הפרסומים ...להם.

...גבולות, הצבנו משמרות ליד בתי־ספר ובמקומות ציבוריים, השקענו מאמץ ...אי נגד פיגועי־המחבלים — ולא השקענו אף עשירית המאמץ הזה בהלהבה ...דרכים, המפילות חללים פי עשרה ופצועים פי מאתיים.

● חולשה צבאית ועצמת פרסומת

...ין שלנו בהתגוננות מפני חבלה אפשרית הכשיל פיגועים רבים. ועם ...אין להתעלם מן העובדה המוחצת, שאחרי כל הרעש, שעוררו ארגוני־...מינים, מסתתרת חולשה צבאית רבה.

...ים אלה מבקשים לעצמם את ההילה של ארגוני־מחתרת, אך אינם כאלה; יש ...ים גלויים בארצות השכנות, שמשם הם יוצאים, ואליהם הם יכולים לחזור ...פעולה. אין להם הבעיות של ארגוני־מחתרת כגון מחסור בכסף או בנשק. ...משופעים, בהיותם נתמכים בידי ארצות־ערב.

...אחרי כל אלה — מה ההישגים הצבאיים שלהם? הם מתפארים בכראמה — ...פני שנים רבות, כאשר ערפאת עדיין ישב ברמאללה (בתחום שלטון־ישראל) ...בעיה של בודדים.

...של המחבלים הוא בתחום התעמולה בלבד, שכן בראשם עומד טיפוס תיאטרלי ...יאת — המגיע לאו"ם חגור ברתיק של אקדח, או מצטלם תמיד עם תת־מקלע, ...קרב, אם כי את רוב זמנו הוא מבלה במתן ראיונות...

...ה כל המאמץ של ארגוני החבלה מכוון לפירסומת.

...לא תמיד נזהרים שלא להרבות להם פירסום, שהוא היעד המרכזי שלהם.

● בשבי התעמולה האש"פית

...חום גולדמן הוא אחד האישים, שבלא־יודעין משרת את מכונת־התעמולה ...ערפאת.

...ר של נשיא הקונגרס העולמי, כי שלוש פעמים עמד להיפגש עם ערפאת ...לא ניתן לו, משום שממשלת ישראל אסרה עליו, משרתת את האינטרסים של ...תר מן הפגישה עצמה. ערפאת עצמו הכחיש, שהסכים להיפגש עם גולדמן; ...משנה דבר, שהרי בעצם הבעת הנכונות מכשיר ד"ר גולדמן את השרץ האש"פי. ...הדין בנפתלי פדר, נציג מפ"ם, שהסביר והצטדק כי פגישתו עם נציג אש"ף ...ית. הרי לא הפגישה מכרעת: מכריע מה שאמר אחר־כך נפתלי פדר על ...פלשתינאי. המזכיר המדיני של מפ"ם ניסה להסביר, שיש הבדל בין החזון, ...לכלל ביטוי בנאומו של ערפאת באו"ם, לבין הנסיונות להתפשר עם המציאות, ...ר הנציג האלמוני של אש"ף בפריס.

...סמנה הסכנה: נציגי אש"ף מנסים לחדור לקהילות היהודיות באמריקה, ...בבתי־כנסת ובמרכזים קהילתיים, ולהציג עצמם כ„מתונים", כדי להילחם ...ולהרבות מבוכה בקרב היהודים. אם נציגים יהודים וישראלים נפגשים עם ...ף — כיצד נבקש מאנשי הקהילות היהודיות באמריקה, שיימנעו מכך?

● „המחתרת" של ישראל גלילי

...רבין ביקש להשתחרר מן „המטבח" שאיפיין את הממשלה הקודמת, ...נוכח לדעת שקשה להשיג הכרעות בממשלה של שני מניינים בלי ...איש.

...זה התברר לו בפרשת מעלה־אדומים. אמנם, הוא לא גרם את שיטותיו של ...גלילי, שמתוך דבקות במסורת המחתרתית שלו ביקש להסדיר ביצוע החלטה ...של הממשלה ב„דרכי מחתרת" אך לעצם העניין כינס רבין את השרים הנוגעים ...בל הכרעות והביא הצעה מעשית לאישור הממשלה, כדי להשתחרר מן המסורת ...ת של ישראל גלילי.

● ...והעצות של פנחס ספיר

...ה יותר קלה היתה לו לראש הממשלה „פרשת חברון". אף בעניין זה היו ...צים על יצחק רבין.

...שדרשו ממנו שיקבל החלטה שתחייב את הנשיא לא להשתתף בטכס הפתיחה ...חי" בחברון. אך ראש הממשלה החליט לא להתערב ומאוד חרה לו, כאשר ...בערב נודע לו שאחד מראשי „מפלגת העבודה", שביקש להשפיע עליו שיקבל ...בממשלה נגד נסיעת הנשיא לחברון, ישב על בימת־הכבוד בטכס הפתיחה ...בתפקידו כיו"ר הנהלת הסוכנות.

● שר־האוצר לא ידע

...ר האוצר הכחיש השבוע בתקיפות את הידיעות, כי הנספח הכלכלי ...בשגרירות ארה"ב בתל־אביב מתח ביקורת על המדיניות הכלכלית של ...ישראל.

...להיכנס לבירור, אם אכן דרש הנספח משר־האוצר, שישראל תהדק יותר את ...הרי עובדה אחת היא בגדר ודאי: שר האוצר יהושע רבינוביץ הלך אל ...ת האמריקנית, במקום שיזמין אליו את שגריר ארה"ב, כפי שנהוג בקשרים ...יים בין מדינות.

...האוצר חדש בתפקידו, ובוודאי אינו בקי בנהגים המקובלים בין ממשלה ...ת. אך הפקידים, שנלוו אליו, מחוייבים היו לדעת, שאין זה מקובל — אף ...בנושא בקשה של ישראל לקבלת סיוע אמריקני.

...ע הוא, שהשגריר בוושינגטון הולך אל השרים האמריקניים, והשרים בישראל ...את השגריר האמריקני אליהם.

...דבר אינו בנציב עליון, אלא בשגריר — ויהא שגריר חשוב מאוד.

● ארמונות ושוחד

...רירות האמריקנית בקאהיר עומדת למסור בחודש לידי ממשלת מצרים ...בית השגריר האמריקני על שפת הנילוס, כדי שממשלת מצרים תקים ...ארמון בשביל אנואר סאדאת.

...המיבנה והקרקע, השייכים לממשלת ארה"ב, נאמד במליון דולר. הבנין יהיה ...ושי של נשיא מצרים.

...שית השלטון המצרי הציע המודיעין האמריקני סך 3 מיליון דולר במזומנים ...הכסף הבא מבירות וכפי שגילה הסופר מיילס קופלאנד חסרו בחבילה 10 דולר, ...בתוק את גלולת השוחד, נאמר שהכסף מיועד להקמת „מגדל קאהיר" על הנילוס. ...זה שימש אחר־כך נושא למחלוקת בין מצרים לבין ארה"ב. כעת, באיזור של ...שנה, מעבירה ארה"ב את ארמון השגריר שלה לרשותה של ממשלת מצרים, ...ארמון הנשיאות המצרי.

...נות ושהשד־ירדו כרוכים לעולם.

● סביבון המטוסים

...אן מסרה את מטוסיה המיושנים לירדן, ירדן מכרה את מטוסיה המיושנים ...לעיראק ועיראק נלחמת במטוסים אלה נגד הכורדים, בעלי־בריתה של ...

...המעגל הקסום של הנשק במזרח התיכון.

...ראק אמנם יש מטוסים סובייטיים חדישים, אך בלחימת האוויר בהרי כורדיסטן ...ל האוויר העיראקי להשתמש דווקא ב„האנטרים" הבריטיים הישנים שהיא רוכשת ...ירדן, ואילו ירדן מקבלת מאיראן את המטוסים האמריקניים. כך זה מקובל באיזור ...יות הבלתי־מוגבלות, ששמו המזרח־התיכון.

● איזור האפשרויות הבלתי־מוגבלות

...אל נחפש הגיון באותן שמועות האומרות, שהלחץ האיראני הוא עתה ...כבד המשמעותי ביותר בלחצים עלינו ביחס לנסיגה ממפרץ סואץ.

...צם, איראן מעוניינת באיזון בין הכוחות הערביים והלא־ערביים במזרח־התיכון, ...שה היא משמשת יחד עם סעודיה תת־הקבלן של האמריקנים בבלימת ההשפעה ...ית במצרים ובמזרח־התיכון. מתוך רצון לבלום את הקומוניזם על־ידי חיזוקה ...היים היא עלולה לחרוש את „הסכנה האמריקנית" לשלום במזרח התיכון, כפי שהכירה ...מסר הפרידה של מצרים.

● כמו קונייטרה...

...הנפט המצרי סיפר בראיון לעתון „אלאחבר" על מקורות הנפט של ...צרים.

...השאר הוא מנה את שדות הנפט שבצפון סיני („סדר", „פסלי" ו„מטראם") ואת ...„סדרה", „אבו־רודיס", „בלאעים" ו„אלג'נובייה" בדרום סיני.

...דות אלו מפיקים 100 אלף עד 120 אלף חביות ליום", אמר שר הנפט המצרי. ...ם שדות אלו כבושים עתה, אנו נשיגם אם בשלום ואם במלחמת שחרור". ...ו־רודיס, המפיקה נפט במיליון דולר ליום, הפכה היום לסאדאת למעין סמל, ...גיירה לאמור ביטוי המריץ להפרדה. כל המאמצים המצרים מכוונים להשיג את ...דם לפני זינוק ולפני פתיחתה של תעלת סואץ.

● הסירוב מהודו

...שי טניס־השולחן הישראלים אינם צריכים להתייאש בגלל סירובה של ...הודו להעניק להם אשרות־כניסה לטורניר, המתקיימים שם.

...לפני חדשים אחדים סירבה ממשלת הודו להעניק אשרות לכינוס של פסיכולוגים. ...שמארגני הכינוס אמרו, שלא יקימו אותו בהודו — חזקה בה ממשלת־הודו ...בה.

...הקמת משרד רשמי של אש"ף בדלהי אינה צריכה להבהיל אותנו. זה שנים ...משרד־הסברה ערבי בדלהי — ובכל זאת לא היססה ממשלת־הודו להזמין פעם ...ה, מרגמות מתוצרת־ישראל.

...פאקיסטאנים, שיש להם סוכנים במשרדי־הממשלה בהודו, ...פירסמו מיסמכים על הרכישה הזאת, ההודים טענו שהם ...רקו את הנשק שקנו מישראל — אך בכל זאת נמסכו ...תים.

מעיין

صكنا من الامل

משה שמיר

משימה מועדפת ביותר

רוסיה הודיעה השבוע לקיסינג'ר שהיא „מוחלת" על הטובות שלו, והיא מעדיפה לא להיות „מדינה מועדפת ביותר" — באורח פורמאלי ביטלה את הסכם הסחר שנחתם בינה לבין ארצות הברית בשנת 1972, אותו הסכם שהקונגרס האמריקני נאות לאשרו רק בתוספת „תיקון ג'קסון" המפורסם.

כדי שכמה־וכמה מיהודי שלנו לא יתחילו לרקוד כאחוזי־תזזית לנוכח ידיעה מפתיעה זו, רצוי לבדוק מה פשרו של הדבר במערכת־העולם ומה משמעותו למערכות־ישראל, בשני הפקרים — תיאורטית ומעשית.

קודם כל בירור דבר אחד: ביטול הסכם הסחר האמריקני־רוסי, שנעשה כאילו בתוך הצקירה שאין לערבב יחסי־חוץ בין מדינות עם ענייניהן הפנימיים — נובע בראש ובראשונה דווקא מעניינים פנימיים, מענייניה הפנימיים והאקטואליים והדחופים והעכשוויים ביותר של רוסיה. בצד תריף זה בבבואה הפוכה לתיזוק ה„דיטאנט" הוא סימן נוקף, בולט ביותר, לכך שהפוכים רציניים בכלי־כלים ביחים אלה מכפים את צמרת השל־טון במוסקבה. יתכן מאד, כי ההחלטה על צעד זה נתקבלה בלי לשאול את ברז'נייב, או אפילו בניגוד לדעתו. ויקטור זורזה, אחד מגדולי הסובייטולוגים בעולם המערבי, ה־משמש פרופסור לנושאים אלה באוניברסיטת הופקינס בוואשינגטון, פרסם השבוע מחקר, לפיו מתנהל כמה ימים אלה המאבק על הירושה בקרמלין. הוא מבליט סימן מוקדם־יותר לכך, שהמאבק מתנהל בין ברז'נייב ובין חוגים שמרניים־נוקשים בצמרת הדיק־טאטורה הקומוניסטית. הצעה של ברז'נייב, שעיקריה פורסמו בהבלטה בשנים קודמות, להרחיב את מעגל ה„דימוקראטיזציה" של שיטות השלטון הסובייטיות — נעלמה בזמן האחרון כלא־היתה. אם אמנם כך הדבר, הרי גם ההקשחה המתאוכית ביחסים עם ארצות הברית מדברת באותה לשון: ידם של הקי־צוניים גוברת, לפחות לפי שעה, לפתות כביטוי ל„נוסח חדש" שאנשים חדשים מבי־אים עמם.

✶

הביקורת של ברז'נייב, שבשמה מנסים עתה לקצץ שם בכוחו עוד בטרם יקצץ הוא עצמו — יש לה על מה שתתבסס, מנקודת ראותם של ה„קיצוניים". הנקודת הזאת „לקיסינג'ר ול„דיטאנט" שלו אפשר כהוא תגובה על התחזקות־היתר של הציר האנטי־קומוניסטי במזרח התיכון. ציר אי־ראן—סעודיה—מצרים מנסה עתה להקיף גם את ירדן (ביקור השאה) ואת סוריה (ביקור פייצל), מבצע הרכש הענקי של נשק אמרי־קני על ידי סעודיה אף הוא שייך לתמונה. הזוהה זו אינה יכולה להיות לרחום של ה־רוסים — וביטול הסכם־הסחר עשוי להיות מקדמה על חשבון ביטול שביתת הנשק ה־פוליטית החלקית באזורנו. אין זה מקרה, שסר־החוץ האמריקאי מצא לנכון לכרוך בהודעתו על הצעד הדרמאטי הרוסי — רמז דרמאטי לא פחות משלו, כפי שכתוה סופר „מעריב" בוואשינגטון: „קיסינג'ר הזהיר, ש־אם התנבאו דחיית הסכם הסחר בלחץ סוב־ייטי מתבר בארועים שונים בעולם — תתנגד לכך ארה"ב בתחילה נחרצה ותפעל כנגף כאחד — כימשל וקונגרס גם יחד."

✶

אין להוציא מכלל אפשרות, כי ביטול הסכם־הסחר מכוון לכה שויקטור זורזה בהדיב עליו את הדיבור בבאנרו — למגמה הרואה במשבר הכלכלי של המערב ושל ארה"ב הולך יסודי ומכריע, שלרוסיה כדאי להמריץ אותו ובכל מקום אל לה לעזור בבלימתו. משבר העבודה הגובר באמריקה כהוליש את המעצמה הראשונה בעולם גם בכוחה כלפי חוץ. קיום הסכם הסחר, לפי־רושו הזמנות סובייטיות גדולות, עשוי לב־לום במידת־מה את הגידול באבטלה — על כן עדיפה הקפאתו. בה בשעה גורם משבר זה של ארצות־הברית להתעוררות רגשות לאומיים ונטיות תוקפניות בדעת הקהל שלה ובהנהגתה. דומה, שפה ושם שוקלים כבהיגים מערביים ברצינות את הרעיון להפסיק את ההידרדרות והנסיגה בכוחן הכלכלי, הפוליטי והצבאי של ארצו־תיהם. גורמים קיצוניים־קשוחים בקרמלין עשויים להתרחק, למול התפתחויות אלו, מן הנטיה להסכים להגבלת החימוש של „המו־לדת הסוציאליסטית הגדולה".

לבסוף, יש כאן בודאי תופעה טבעית, שימיה כימי האדם. למול ההתנגדות הגו־ברת והולכת ל„דיטאנט" בארה"ב — וביתר חלקי העולם החופשי — נוקט הקרמלין בצעד טקטי הכרחי, כדי לשמור על „ערך המטבעי" שלו במיקוח המדיני ואפילו המס־חרי גמש. „אתם לא מתלהבים כל כך מה־דיטאנט'? — גם אנחנו לא. לא ברוך אחריכם. לא נכרע על ברכינו. ואם אתם מעוניינים ביחסים — אז בתנאים שלנו, בבקשה לסתום את פיהם של המתנגדים."

✶

השאלה המעסיקה אותנו היא, בכל זאת, מה תהיה השפעת המפנה הזה על עליית יהודי רוסיה. בימים אלה עלה ארצה העולה המאה־אלף מרוסיה, ואנו היינו כלאי ציפייה כי מספר זה יוכפל וישולש תוך שנים ספו־רות. והנה, גם לאחר שלמדנו, כי הנושא היהודי מילא תפקיד שולי בצעדו החד־צדדי של השלטון הסובייטי לביטול הסכם־הסחר — וגם אם נזכור, כי הודעה והכרזה סוב־ייטית אינן אף פעם סוף־פסוק, ובדיק־טאטורה הפה יכאשר הוא הפה שיהיה — עדיין דרוש לנו המבט הפקוח והמפוכח, ה־רואה את המצב בקשייו — ובאמיתו. אם נצפה לחסד, אומרת אמת זו, אם נסמוך על הסכמים, אם ניתלה על הבטחות — נמשיך להיות כחומר ביד היוצר, גם בידי ידידים ועוד יותר בידי אויבים. העליה מ־רוסיה עודנה בעיקרה ענין יהודי פנימי — עודנה תלויה, בראש ובראשונה ברצונו ובכוח־מלחמתו של העם היהודי. אם יורשה לי, אביא בקצרה כתוך דברים שאמרתי במקום זה לפני שנה: „עליה מרוסיה, בשיעור משמעותי, בתנופה של הצלה (להם ולנו) פירושה התייפות המאבק נגד רוסיה." (22.2.74) כמו גם דברים שאמרתי כאן לפני כחצי שנה, עם פרסום הידיעה על הסכמתה של רוסיה לתנאיו של ג'קסון. הצעתי זהירות ודאגה, על אף התקוה שהתעוררה, וציינתי: „עלינו לקבל בשמחה את ההסכם על ארבעים ה־אלף העולים לשנה — ולתבוע מיד יותר! לא להרפות אף לרגע אחד מן התביעה לחו־פש הגירה כוללת ובלתי מוגבלת. ההצלחה החלקית מחייבת אותנו להחריף את המאבק..." (30.8.74)

הדברים נכונים גם היום, לאחר שהתקוה לא נתממשה — אף כי אולי רק באורח זמני — ולאחר ששוב נוכחנו כי „לא מה שהגויים אומרים קובע — אלא מה שה־יהודים עושים." העובדה המכריעה היא, כי היתה החלשה רצינית בתנופת העליה מ־רוסיה בחודשים האחרונים. בעיקר — בגלל הפעלת הלחץ הברוטאלי של מדינת־המשטרה הסובייטית, אבל בעליה רצינית גם בעצמינו. על כך עלינו לתת את דעתנו.

✶

שני כוחות עיקריים עוררו את הגל ה־מרהיב של עליית יהודים מברית המו־עצות בשנים האחרונות: האחד — להטם של יהודי ברית־המועצות עצמם, בעקבות מלחמת ששת הימים, והשני — להטם של יהודי העולם, שהתארגנו למערכה רבת־מישורים להפעלת השפעה על המשטר ה־סובייטי מבחוץ. שני כוחות אלה איבדו תנופה והם־הם הזקוקים עתה לתנופה כפולה ומכופלת.

היה זה מפגע, שהטיפול בבעייתם של יהודי רוסיה נחלש בכל המישורים האחרים ברגע שמאבקו של ג'קסון, אשר קשר אותו במיקח־וממכר האמריקני־סובייטי, נכנס ל־הילוך גבוה. מאבק זה חשוב היה, ועודנו חשוב, והוא עוד לא אמר את מילתו ה־אחרונה — אך אסור שהוא יהפוך להיות הכל. כל המישורים האחרים צריכים היו לפעול מתוך תנופה מתגברת ובעליה ללא־הפסק: מאבק בדעת הקהל, הפגנות כלפי נציגויות רוסיות, הטלת חרם על הופעות תרבות ואמנות של משלחות סובייטיות, לחץ על ציגורות קונצנטרציה מדעיים, ספורטיביים, חברתיים וכדומה.

באותה מידה, ואולי עוד יותר, יש למלא תוכן אקטיבי את הכלים הכלולים של הת־עוררות היהודית־רוסית לצאת מכלאם ולשוב לארצם ושל התעוררות מדינת־ישראל למשוך אותם אליה ולהיות להם למטרה ולהוות שלשמה מתנהל המאבק. אלה הם כלים שלובים — כי הם תלויים זה בזה, כי התגברותו והתרוממותו של האחד — הן הת־גברותו והתרוממותו של האחר. פחות קליטה בארץ, פחות מעשה חלוצי בארץ, פחות ציונות בארץ — מביאים עד מהרה לירידת המתח בכל הציגורות המובילים אליה, מת־בטאים בהוזנות אשר בדרך, בנשירה ובי־הססנות, מגיעים עד מהרה אל מקורות היציאה, גורמים להפוגת הלחץ ולדלדול המאבק בקרב יהודי רוסיה עצמם. ומשם, דרך אותם צינורות שוב — חוזר הדלדול אלינו, גורם לרפיון, לאכזבה — וחוזר חלי־לה. יותר קליטה, יותר מעשה־חלוצי, יותר ציונות — יחוללו את המיפנה הנגדי, החיו־בי, שהמיקח־והממכר הפוליטי הבינלאומי לא הצליח לחולל.

✶

בשביל הציונות לא חדלה רוסיה להיות „המדינה המועדפת ביותר". זו המדינה שכלפיה חייבת הציונות להפעיל את כל משאבי כוחה והשפעתה. משם אנו רוצים להעלות יהודים — יותר מכל ארץ אחרת. זו, היום, „המשימה המועדפת ביותר".

הנרי, אתה בטוח שהשיטה שלך נכונה?

יצחק זילבר

השרותים — מול מצוקת התקציב

אחת הבעיות הקשות ש־מעוררת הצעת התקציב הבא — היא בעיית ה־שרותים. זוהי למעשה בעיה ההולכת ומחריפה אצלנו מדי שנה בשנה. התקציב גדל והולך — אבל יכולת המדינה להעניק לתוש־בים שרותים ממלכתיים מצטמצמת והולכת. התקציבים המוגדלים מטילים על האזרח עומס גדל ו־הולך של מסים ישירים ועקיפין ושל היטלים רבים — אבל התמו־רה שהוא מקבל בשרותים פוחתת מדי שנה בשנה, ועל כל פנים אינה מדביקה את הצרכים המרובים ומשאירה ביקוש שאינו בא על סיפוקו.

גידולו המתמיד של התקציב הממלכתי „נאכל" ברובו ע"י צרכי הבטחון הגדלים והולכים בממדים עצומים — ובודאי אין חולק על הצורך החיוני בהוצאה זו. כן גדלים חובות המדינה להחזר הלוואות (ש־כמעט כולן צמודות והיקפן גדל בקצב מד־הים). עוד סעיף נכבד בהוצאות הממשלה נועד לתשלום יבוא חיוני מחוץ־לארץ (בעי־קר מוצרי מזון ודלק) שמחירו בארצות האספקה גדל במאות אחוזים וערכו בלירות ישראליות גדל עוד יותר לאחר פיחות המטבע אצלנו.

אחרי שהתקציב מכסה את ההוצאות לבטחון, לתשלום חובות וליבוא — נשארות עוד שתי קבוצות של הוצאות: לשרותים ממלכתיים ולמנגנון. החשבון פשוט בתכלית: מי יכול, או מי יעז, לקצץ במנגנון (אפילו יכריזו על כך פעמים רבות בכל התו־קף...)? — לפיכך מגיעים למסקנה האחת והיחידה: לקצץ אפשר רק בשרותים. שהרי זה הסעיף היחיד, שאפשר לקצץ בו בלי שתקום צעקה גדולה... בלי בטחון אי אפשר, חובות צריך לשלם, מזון ודלק מוכרחים לייבא, במנגנון אי אפשר לפטר — ובכן מקצצים בשרותים. סוף סוף האזרח מן השורה הוא אדם הגון ושקט, הוא לא יכריז שביתה בגלל כך...

ובכל זאת השאלה היא — האם באמת אין ברירה אלא לקצץ בשרותים הממלכ־תיים? שמא הגיע הזמן לגישה חדשה אל הנושא הזה?

עוד בשנים קודמות, כשהאפשרות למימון השרותים היתה הרבה פחות דחוקה מכפי שהיא כיום — התנהלו אצלנו דיונים אם לא כדאי לממשלה להתפרק מרוב השרותים ו־להעביר אותם להבזה ציבורית. היו הצעות אחדות וכולן המליצו בחיוב על השינוי הזה — אבל המלצותיהן נשארו אי־שם במגירות ולא זכו לתשומת לב. שמא הגיע עכשיו הזמן לשקול מחדש את הנושא הזה ולהגיע למסקנות המתחייבות לכך?

●

קח, לכשל, את שרות הטלפונים אצלנו. לפי אומדן מנכ"ל משרד התקשורת, יצטברו עד סוף השנה הזאת כרבע מיליון בקשות לטלפונים ותור ההמתנה יוארך יותר מכפי שהוא כיום — מאחר שהממשלה החליטה לקצץ, בתקציב החדש, במידה ניכ־רת את ההשקעות להרחבת רשת הטלפונים בארץ. יתר על כן: הקיצוץ בתקציב משרד התקשורת יצמצם בהרבה גם את האפשרות לתקן את הליקויים המרובים גם כעת ברשי־תות הטלפונים הקיימות ומנכ"ל המשרד מזהיר כבר מראש את הציבור, שטיב השרות יהיה יותר גרוע. למשל: ירבו הקלקולים. עוד אורח ישמע צליל „תפוס" בזמן חיוג הספרה הראשונה...

בודאי — למנכ"ל משרד התקשורת אין ברירה אם מקצצים מאד בתקציבו. אבל אם המדינה איננה מסוגלת להעניק לנו שרות טלפונים תקין — מדוע לא תעביר את ה־שרות לחברה או חברות צבוריות, כמקובל ברוב הארצות האחרות? מדוע בכל ארץ אחרת עושות חברות הטלפונים פרוטות רבה כדי למשוך לקוחות — ואילו אצלנו השגת טלפון קשה בקריעת ים־סוף וחיוג טלפוני הוא מיבצע שרק בני מזל מצליחים בו?

או, לכשל, שרותי הרכבת — את מי הם משרתים? איזה חלק מן האוכלוסיה רואים ברכבת שלנו אמצעי תחבורה יעיל ותואם? ומה רב המרחק בין המפה הגיאוגרפית וה־התיישבותית של ישראל ב־1975 — לבין מסלול הרכבת הישראלית, שלא נשתנה הרבה ממה שירשנו מתקופת הבריטים (ו־אפילו כמה מסילות הוסלו בינתיים). בכל מקום — העובדה היסודית היא שאין הצבור בארץ רואה ברכבת אמצעי תחבורה יעיל ושימושי בחיי יום־יום. כלום לא הגיע הזמן להציע לחברה צבורית לגלות יוזמה ברוכה בפיתוח תחבורת רכבת נוחה, מהירה, יעילה, אשר תהיה תחליף מתאים לתחבורה המכוני־ת הסוהמת כיום את רוב עורקי הכבישים בארץ והוזוה אחד המטרדים הקשים ביותר לצבור בחיי יום יום? שרותי רכבת טובים, עם התפתפויות אל מרכזי העבודה והמגורים, עם הכוונת השרותים לשעות מתאימות — כלום לא היתה מביאה מהפכה לא רק בתח־בורה, אלא בכל אורח החיים בארץ?

ואם בתחבורה עסקינן — מה על רשת הכבישים שלנו? הקיצוצים בתקציב המדינה מחייבים לצמצם באכזריות סלילת כבישים חדשים. אבל מדוע צריך להטיל הכל על תקציב המדינה? מדוע אי אפשר לעניין הון צבורי להשקיע בסלילת כבישים, ביחוד ברשתות הבינעירוניות, ולאפשר להם גביית אגרה מן המשתמשים בכבישים מהירים ודרו־בים להם יסללו — כנהוג בהרבה ארצות?

ההוא הדין גם בשרותי השיכון שלנו. אין כסף לבניית שיכונים ממשלתיים, ביחוד להושבי הארץ כגון זוגות צעירים, החיילים המשוחררים, שוכני משכנות עוני וכו' — מדוע צריך להעמיס זאת על התקציב ה־ממלכתי? מדוע לא לעניין בכך הון פרטי וצבורי — שהם יפתרו את הבעיה (ואולי גם בדרך של השכרה, במקום השיטה הקיי־מת של מכירה)?

●

העברת השרותים הללו מעכמה של הממ־שלה (שממילא איננה מסוגלת לשאת בהם בעומס ההוצאה האחרה המוטל עליה כיום) — לא זו בלבד שתתן פתרון לבעיות השרותים, שאחרת תחכיר יותר ויותר, אלא יהיו לה גם כמה וכמה יתרונות חשובים אחרים:

קודם כל — תוך מן הצורך לספק לצבור שרותים — בל נשכח גם שהשרותים הללו, ככל שהם מתרחבים והולכים, נוהגים גם תעסוקה בהיקף נרחב לדורשי עבודה. ואם הממשלה נאלצת כעת לצמצם שרותים — הרי בצד ההכבדה על הציבור באי־מתן שרו־תים בהיקף הדרוש, נוצרת בכך גם אבטלה רצינית, שהיא כשלעצמה תטיל בסופו של דבר עומס קשה על המדינה, על החברה ועל המשק. אנו עלולים להגיע בכך לנקודה ההפיכצות, שממילא תתבע פתרונות.

בצד שני — פתיחת השרותים הצבוריים לפני בעלי הון יוזמים. בעיקר חברות צבו־ריות בצורת הון פרטי. תהיה מקור משיכה חשוב למשקיעים לא רק מקומיים, אלא — מה שחשוב עוד יותר — למשקיעים מבחוץ, שאנו מעוניינים מאד למשוך אותם ומצבנו אין לנו מה להציע להם כיום. השקעות ב־מפעלי טלפונים, רכבת, כבישים או שיכונים — מקובלות מאד בהשקעות מושכות ובדאיות בהרבה ארצות. ואנו עתידים לעורר בכך גל חדש של נכונות ורצון להשקיע בהיקף גדול בתחומים שהיו עד כה סגורים בפני משקיעים.

אין זה רעיון חדש — אבל אם עד כה התחכמו כבנו בגלל כל מיני שיקולים, שהוגה לטובת הציבור לא עמדה בראשם, אולי עכשיו תכריח המצוקה התקציבית ה־גדולה, שאנו עומדים לפניה, במצב שעוד לא היו כמותם — לשקול הפעם ברצינות ובדחיפות שמא הגיע הזמן לשחרר את התק־ציב הממלכתי מעומס השרותים, ולהעביר כל מה שניתן לרשות חברות צבוריות. ש־ידאגו לפתח את השרותים, תחת פיקוח על רמה יעילות ומחירות נאותות לצבור. גישה בלתי שגרתית לבעיות התקציב המדינה — מחייבת בדיקה רצינית של הנושא הזה לפתרון בעיית השרות ובעיית התקציב גם יחד.

פרופ' שלמה אבינרי

על שביתות ופרות קדושות

שתי סיבות להידרדרות הכללית ביחסי העבודה בארץ ולתפוצה הרחבה של שביתות והשבתות בכל שני וחמישי: ראשית, נסיון הש־נים האחרונות הראה כי תביעות, לגיטימיות ככל שתהיינה, אם לא היו מלוות בשביתות, לא זכו להיי־ענות מצד הממשלה, ואילו תביעות שנתלוותה אליהן שביתה, ואפילו היו התביעות אבסורדיות ככל שתהיי־נה, זכו על פי רוב באוזן קשבת ובנכונות ממשלתית לויתורים. ה־אלימות השתלמה, ואילו מי שבחל באמצעי קיצוני כשביתה — נדחק הצדה.

שנית: לשביתה ערך מוסרי הנובע מן ההיסטוריה של המאבקים המעמדיים והכל־כליים בעבר, וכתוצאה מכך היא נשק קט־לני, שכן מעטים הם המוכנים לעמוד מולה. להפר שביתה, לשבור שביתה — אלה הם מושגים שחותם של גנאי טבוע בהם ומי שנוקט אותם מתחייב בנפשו.

התקופה הקרובה תהיה, ככל הנראה, תקו־פה קשה למשק וליחסי העבודה בארץ. מה־חייב כמכה כי תהיה היערכות חדשה בציבור לכמה מן המושגים הבסיסיים הקשורים ב־מושג השביתה ובדרכי הפעלתה. כיוצא בזה מתחייב מכך, כי הממשלה תשכיל לעמוד בלחצים, שכן אם יידע הציבור כי הממשלה מצליחה להוכיח כושר הנהגה, יהיה מוכן לסבול אי־נעימויות, בתנאי שיהיה משוכנע כי יש בידי הממשלה האומץ הציבורי לעמוד בלחצים ולבצע את מדיניותה.

★

אולם לא בעמידתה של הממשלה בלחצים אני מבקש לדון היום — זהו נושא לדיון נפרד — כי אם בנושא השביתה דוקא. אין זה קל למי שהתחנך באווירתה של תנועת הפועלים והמסורת הסוציאליס־טית, להרהר בקול אחרי מוסכמות שנדמה כי הן עצם מעצמה ובשר מבשרה של תנועת הפועלים. מדיונים רבים אני יודע — ועל בשרי חויתי — כי ניתן להיות נון־קונפורמיסט בהרבה נושאים, אבל כאשר מעלים את נושא השביתה, מתלכדות המו־רות ופסקי מפלגות ואידיאולוגים, מנהלי מפעלים הסתדרותיים וחברי קיבוצים והזו־רכה ואמונה — כולם רואים בפגיעה במושג השביתה כאילו אתה כופר בעיקר.

יחד עם זאת חייבים הדברים להיאמר, ומוכן אני להסתכן בכך אפילו אם ברור לי שבכמה מקרים לא אובן כהלכה ודברי יפורשו כאילו יש בהם כוונות שאין לי ולהן ולא כלום. העובדה כי בקרב שורות הליכוד העלתה הדרישה הפרלמנטרית לחקיקת חוק בוררות חובה בשירותים חיוניים, אף הופ־כת אותי לבן־ברית לתמורה פוליטית ש־איני מרגיש בנוח יחד עמה (אין ספק להכחיש זאת), אבל נדמה לי כי הדברים הגיעו למצב כה חמור וקשה, כי חייבים להרהר אחר מוסכמות, דווקא כתמבה רדי־קלית חייבת שלא להיגרר אחרי שמרנות קלה המקדשת כל מה שהיה מתקדם ופרו־גרסיבי בעבר.

האמת הפשוטה היא, כי שביתה היא הפ־עלה של אלימות ופגיעה בנוהלים התקינים של החיים התעשייתיים והכלכליים. בשיבה זו אסורה היתה שביתה כליתי בתחילת התקופה התעשייתית, וחלק בכוחו החברתי הפוליטי של מעמד הפועלים תושל במאבק על זכות השביתה. גם בהיסטוריה של תנועת הפו־עלים באי״י כך היה, והדברים ידועים.

כה שהפך את נשק השביתה לכלי לגי־טימי שבכוחו של דבר הסכימה עמו גם החברה הבורגנית, היתה העובדה שבצד כוחו של מעמד הפועלים התפסטה גם ההכרה כי כשם ששמורה לבני אדם זכות ההגנה ה־צבית, כך שמורה גם לקבוצות חברתיות הנתונות על גבול העוני המחסור, הזכות לנקוט אמצעים רדיקליים. פועלים מד־רעב, נשים וילדים המצויים במצוקת־קיום מחרי־דה, מי שחרב חדה של עוני ומחסור מונחת על צוארו — לו מותר להפעיל את הנשק החד והאלים של השביתה. זו הצדקתה של שביתה, כפי שהתקדשה במסורת הסוציא־ליסטית והליברלית, וזו גם הצדקת איסורי הפרת־שביתה ושבירת שביתה. מי שנחשב כמפר שביתה בתנאי המאה הי״ט, הרי שדן לחרפת רעב אם לא למיתת רעב את ה־שובתים, ולכן נתפש כאילו הוא מחוץ ל־מסגרות הקיום האנושי החברתי הלגיטימי.

הרישותם של תנאי השלהבה והמצמדית במאה הי״ט, במוקת הפועלים, כמו גם קשי־הם של החברה הבורגנית בתחילת התהוותה — הם שיצרו את הילת הקדושה החברתית סביב מוסד השביתה, ובתנאי החיים דאז ונסיבותיהם היתה זו הילה מוצדקת.

★

אירע לה לשביתה מה שאירע להרבה מוסדות חברתיים אחרים, שהורתם ו־הצדקתם בתנאים מסויימים ומבקשים הם לקיים את עצמם ואת לגיטימיותם, גם כש־השתנו תנאי החיים מן הקצה אל הקצה.

מי שמבקש לבחון את השובתים והשבי־תות בארץ בעשור האחרון, לאור ההצדקה הרעיונית וההיסטורית של השביתה, כפי שהוסברה לעיל, יעמוד על שני סימנים: בהרכב השובתים ובזהותם של המעבידים, שנגדם מכוונת השביתה.

רוב הקבוצות ששבתו בארץ בשנים האח־רונות אינן עומדות על סף רעב, במחסור או דאגה־לקיום מינימאלית: מינהליים בחברות המדינה כפועלי נמלים, קציני ים כמורי אוני־ברסיטאות, מורים תיכוניים כטייסי „אל על", עובדי תחזוקה אווירית כפועלי ים המלח, טכנאי רשות השידור כעובדי חברת החשמל — הם וכיוצא בהם אינם שייכים לשכבות המקופחות של ציבור העובדים ביש־ראל. ברור, שהם אינם „מיליונרים", כלשון הדמגוגיה ההסתדרותית, אולם בקרב ציבור השכירים הם שייכים דווקא לשכבות המבוססות יותר ולא לשכבות המבו־ססות פחות. לכולם תביעות, שללא ספק הם רואים אותן באופן סובייקטיבי כצודקות, ולרוב יש להם גם טרוניות צודקות באמת כלפי מערכת השכר והמסים המעוותות: אולם אף אחד מציבורים אלה אינו נמצא על קו הכליון. השכבות המקופחות באמת של החברה הישראלית — קולן שלהן דווקא אינו נשמע במקהלת השביתות.

שנית: זהות המעביד. רוב העובדים ששבתו אינם מועסקים בסקטור הפרטי, כי אם בסקטור הציבורי. נשק שקודש במלחמה נגד הקפיטליסט המנצל בעבר, היה לנשק נגד הציבור כולו. מי ששובת במפעל ציבורי וברוב המקרים מדובר בשירות ציבורי חיוני, שהשבתתו גורמת סבל ונזק לציבור, מפעיל אלימות לא כלפי מעביד זה או אחר אלא כלפי כלל אזרחי המדינה. וציבור אזרחי המדינה רשאי להגן על עצמו מפני אלימות זאת, ומי שמנופף בנשק קדושת השביתה, שהושל בנסיבות אחרות, כדי להפעיל אלימות נגד הציבור, אין לטיעונו שום הצדקה מוסרית, אידיאולוגית או פוליטית. מי שסוחט מן הציבור — כלומר ממך וממני — הטבות בשם עקרון שנתקבל כאשר השביתה היתה מופעלת נגד קפיטליזם פרטי ותכסני, שגם הוא אינו קיים יותר בצורה זו. ומי שמצו, במקום העבודה, לצאת נגד גזילה זו מן הציבור, מעלים עליו כאילו גזל כספי אלמנות ויתומים.

הטיעון בדבר קדושתה של השביתה בשירותי הציבור הוא טיעון אנאכרוניסטי הבורג. להסתדרות נוח לטעון בשם עקרונות, אבל מה שהיא שומרת עליו אינו אלא כושרה המניפולאטיבי להבטיח הכרת התודה בעד ההטבות המושגות בשירותי הציבור אכן תנוקו בבוא יום הדין — יום הבחירות — בצורת התמיכה הנוחה לה. בוודאי שמבחינה פוליטית אני רואה עצמי שייך למחנה זה ולא למחנה המנסה בכל כוחו לנגח את ההסתדרות. אולם כשם שמדיניות הקמצא ובר־קמצא של המפלגות הדתיות ביזתה בארץ את הדת, כך המדיניות קצרת־הטווח של מפלגות הפועלים מרחיקה את הציבור, ביחוד הצעיר, מן העקרונות הנכוחים של תנועת הפועלים.

★

הגיעה העת לשנות את התייחסותנו למוסד השביתה, וזאת בשני כיוונים.

ראשית, יש להבדיל, עקרונית וחוקית, בין שביתה במפעל כלכלי פרטי, לבין שביתה בשירותים ציבוריים ועל אחת כמה וכמה בשירותים חיוניים. שום היהלות סוציאליסטית אינה יכולה להצדיק את הממון הבלתי־מרוסנת של כמה מקבוצות השכירים היותר מבוססות במשק, ו...גס לפרשים, חייבת הממשלה — וההסתדרות ומפלגות הפועלים — להגיע לריאות בציון חופש השביתה בשירותים. בארה"ב אסורה שביתה של עובדי המדינה שלה. ובכמה ארצות סקנדינאוויות ... על שביתות בשירותים חיוניים. מהלנו בטענות של „ריאקציה" נגד כל הצעות כאלה. ההידרדרות ביחסי עבודה בארץ, היא זו שתעלה דרישות ל„יד חזקה" ולמנהיג כאריזמטי ש„יעשה סדר". מי שחושש דווקא מזו, חייב לתקן עכשיו מבפנים. מגוחך שדווקא האופוזיציה היא זו ההוגלת את השביתות בשירותים החיוניים, ואילו המערך לה, שגמליה, משרדיה וקשרי הה... כשותקים, היא המתנגדת לבוררות חובה בשירותים חיוניים.

דבר שני, ולא פחות חשוב מכך, יש לקבוע הקנות בדבר פרוצידורה חוקית של הכרזת שביתה. היום מוכרזת שביתה על ידי ועד באירסורה של אסיפה כללית של העובדים, האווירה הקיימת בה היא בדרך כלל של לחץ ופגרום כלפי כל מי שמעז להתנגד לדמגוגיה השלטת באסיפה.

מגוחך הוא, כי בעניין כמו בחירות לכנסת או לועידת ההסתדרות, כולנו מקפידים על סודיות הבחירה, כאשר הלחץ שניתן להפעיל על הבוחר הוא קטן לאין ערוך מן הלחץ שניתן להפעיל — מוסרית וחברתית — על עובד במקום עבודה. דווקא במקום שהאדם חשוף, ביחסיו החברתיים, קיומו וקידומו, בהודייתו הכוללת, לקבל הלוואה לשיכון ושאר המטבות — באסיפות הוועדים — שם אין הצבעה חשאית כלל. שם חייב הפרט לחשוף בפומבי ולהביע את התנגדותו, באווירה בדרך כלל צועית, אם לא אלימה — להחלטות שהם לפי עצם טיבם פופולאריות בעיני הרוב.

יש לקבוע בחוק, כי שביתה אפשר להכריז על סמך הצבעה חשאית של העובדים, וכי צריך להכריז עליה ימים מספר מראש. ועד יכול להציע שביתה, אבל הוא אינו רשאי להחליט עליה. ולא הוועד, המבקש פופולאריות ומבקש לעתים לחזור ולהיבחר — בע, תוך שמירת סודיות ההצבעה. שביתה תוכרז על שביתה, כשהוא מנותק במידת האפשר מן הדמגוגיה והלחצים של אסיפה כללית, שבה נקבעים דברים בהצבעה גלויה.

★

אין בדברים המוצעים כאן משום מהפכים. אך אני יודע, כי הם ייתקלו בהתנגדות נמרצת: של עסקנים אינטרסנטיים, של דוגמאטיקנים אידיאולוגיים, החושבים כי הם חיים בחברה הקפיטליסטית של המאה הי״ט ולא במציאותה המורכבת של חברה סקר מודרנית, שבה השלטון הנה בידי מפלגות הפועלים. שלטון זה נתון בסכנת השמטות ממשית מידיו של ציבור הפועלים המאורגן, כאשר אספסוף בורגנות המאורגן בוועדי עובדים משתלט על מדינה שלכה את אורח חייה. כמו בארצות אחרות, זהו המצב האידיאלי לפלישו של קומוניזם או פאשיזם. בארץ לא זו הסכנה. הסכנה היא התפוררותו של המימשל וחוסר אונים של השלטון לקיים את תיפקודו. כדי למנוע זאת, יש להתנער ממוסכמות שעבר זמנו ולהכניס למערך החיים הכלכלי מחשבה חדשה, המוכנה לשקול ולבחון איך אפשר לקיים את החישוקים המחזיקים את חברתנו ולמנוע התפוררות, הסוככת עלינו מנו לא פחות מן האויב החיצוני.

קנה דירתך בדירות גינדי

ראשון־לציון, רח' הרצל 59
רחובות, רח' הרצל 187
פתח־תקוה, רח' חיים עוזר 28

55,000.- ל"י בלבד!

בחתימת החוזה

תנאי רכישה ל־3½ חדרים:

הרשמה:	5,000 ל"י
חוזה:	50,000 "
משכנתא לא צמודה:	40,000 "
בכניסה לדירה:	15,000 "
בתשלומים נוחים:	69,000 "
סה"כ:	179,000 ל"י

הצוות הביצועי בדירות גינדי מציע מבצע חסר תקדים לדירות רווחה

3½-4-4½ חד'

באזור מרכזי ושקט

בראשון לציון

ובלוקסוס מעל המקובל

בין שלומי למעלה אדומים

שנות עזובה והזנחה בעיירת העולים הצפונית מפריכות את הטענה כי פיתוח מעלה־אדומים בא „על חשבון" עיירות הפיתוח

שאלו שלום שלומי: משמר צה"ל מסייר בחוצות העיירה הצפונית, הנאבקת בקשיי איכלוס ודיור.

אהרן דולב

עיירות הפיתוח ...ר בצפונה של ה־...רץ, שלומי היא ה־...ירה הקרובה ביו־... העימות". שלומי ...ש תחתיו. למרגלות ... בין ראש הנקרה ...רחק כ־500 מטרים ...) מגדר הגבול, ה־...רכס הלבנוני. מל־...הכיפורים „תפסה" ... בלתי מוכנה, ללא ...קלטים. נקל לשער ...ות שהתרחשו בה, ...ושה שבועות, כאשר ...יושות ניתכו עליה ... בתים נפגעו, תוש־...נו ואוכלוסיה בת ... — כשני שלושים מ־...ות, ילדים ובני־נוער ... ללינת לילה מתחת ...קע.

...עמת יום הכיפורים ולאור ...דיב משרד הבטחון את ...וים מ־0.4 ממ"ר לנפש ... לנפש. חסרים עדיין ...ירה 1320 כמ"ר מקל־... לענות על צרכי המחסה ...ת הפגזה, שלא להזכיר ...שכה, או לינת לילה. ב־...ייאבר, כי המחסור המקל־...ינו מחזק את תחושת ה־... בחיי־אב רבים, שכל ... מהם יושב תחת רכס ... בטווח ידי בזוקות כמ־...לי כמה להושיע אותם", ... המועצה, דוד חזן, בן ה־...ול בשרד את דאגתם של ...ספחות ברוכות הילדים, ...צכו אב לתשעה.

...נייה לא החלה

...בש כיפה, גמרץ מאוד, ...ו ובנו של רבה הראשון ... עיירת עולי צפון־אפריקה, ...גר תזכירים, תביעות, ו־... באחת התזכורות, מה־...וא כותב אל הממונה על ...לפני כשלושה חודשים ...דיבה על אישור למיקלט ...אום עם מפקד הג"א ה־...וותרו מקומות למקל־...ומנו הדעתי למפקדת ..., כי המועצה תהיה מוכנה ...פצאה את בנית המקלטים ...לה מקדמה בשעור 50%, ...ו בוזתוד.

...לבודה קיפאון. במשך 19 ...נה, על שרידיו של כפר ...ו, בסה, נסלה שלומי ותש־...ל קיפות, ובה נתמקדו כל ...צוקותיה של עיירת הפי־תוח.

...שרה השנים הראשונות, ...ה" בה דבר, ומאום לא ...לה רבוי טבעי שיאי, ב־...צע של 6 ילדים למשפחה ... עזובה, משכנות עוני הר...יה, הכנסה לנפש מן הנמוך ... וצפיפות דיור בין הגבו־...ק כחמש־עשרה שנים נסר ... כלכלי, קימו את שלומי ... (פועלים־יומיים־חקלאיים) ...עלים יומיים עונתיים). פ־...לים שחורים (קבועים) עוב־... מוגבלים ונתמכי סעד.

...ת, שהשיבה את „אלופת ... במדינה על שרידי כפר ...יותה בה „מפעל־פיתוח" ...„בבד אות שלומי" להעסד־...צדים. בשנות השישים נס־...י 500 נפש, רובם זוגות ...„עתיד העיירה", שלא היה ... השבות. בשנת ה־19 ל־...שמצו קולות, גם בממשלה, ...זנת איזור תעשיה בכיבלה־...יזוה על חשבון שלומי ו־... ובשלומי עוררו הדברים

...מכירה פומבית"

...1969 הוריד הבוחר בשלומי ...זן המפד"ל, שכיפה בעיקר ... בתי הכנסת (שבעה במספר) ... המהרה — והעלה לשלטון ...ויד בראשותו של דוד חזן ...שפתח מיד בהתגערות רב־... משרדי הממשלה. חזן רתם ...עי התקשורת, והכריז את „למכירה פומבית". בכנס ...ירה פיתוח, במעלות, הציע ... האוצר דאז, פנחס ספיר, ...בשלה לא תושיט יד לעיירה ... תושיט שלומי יד לממשלה ...לה לבצע את מדיניות „פיזור ...יה". חזן הציע להתפטר, לפ־... שלומי ולפזר את אוכלוסיה. ... נבהלה. מר ספיר הציע ...ועדה", ואז נבהל מר חזן. ...יף להסתער על מרכז מפ־...פנין את מזכיל העבודה דאז, ...ליאב, בתזכירים, בלחצים ו־

...בר עם הנאות הכללית בהצ־...אשר מפעלי התעשיה החקל־... המשקים הקיבוציים באזור ...תר מפותח ממפרנסי שלומי, ...וספנו בענפי שירותים ומסחר ... החל משהו לזוז גם במישור ...הי. אולם פרס לשיפור־מה ... חיי העיירה — תוספת בניה ...ות גדולות, סלילת מדרכה ... הקמת בית תרבות ראשון ... — הצטמצמה התנופה המו־... לבנור עיקרי אחד: הנחת לאזור תעשיה, שיבטיח תעסוקה יצרנית וגידול אוכלוסית העיירה.

בתמיכת משרד המסחר והתעשיה תוכננו שני מפעלים גדולים: „זג־לובק" למוצרי בשר ומפעל מהכה „חניתאי". התחזית היא, כי לכשייפתחו המפעלים הללו, בתוך שנה וחצי עד שנתיים, תצטרך שלומי להעביד בתוכה בין ארבע מאות לחמש מאות עובדים קבועים לאזור התעשיה שלה.

„במצב האיכלוס הקיים", אומר ראש המועצה, דוד חזן, „אני מסופק מאוד אם המפעלים יוכלו להיפתח. כי בשלומי אין אפילו יד עובדת פנויה אחת. בבניה עובדים אצלנו ערבים מהשטחים וכל כוח האדם העובד, למעט מוגבלים וקשישים, מועסק תעסוקה מלאה".

אם לא יחול מיפנה מיידי במדיניות הבניה ו„פיזור האוכלוסיה", ר משרדי השיכון והקליטה יפנו אליהם משאבים בדחיפות, תעמוד שלומי לפני שוקת שבורה ותקוותה של העיירה יימשך. אלה דברים מפתיעים מפי ראש עיירת פיתוח, שהיא אחת החוליות החלשות ביותר בשרשרה החלשה של עיירות הפיתוח דברים אלה מפתיעים עוד יותר על רקע קולות „האופוזיציה" שנשמעו בממשלה ד בהחלטה לה, עם אישור הקמת אזור־תעשיה ושיכון־עובדים במעלה־אדומים.

התיצבים בראש מתנגדי מעלה אדומים — שר הבריאות ויקטור שם־טוב, שר השיכון אברהם עופר, ר יו"ר הנהלת הסוכנות, פנחס ספיר — נמקו התנגדותם בדאגה נוגעת־ללב לעתיד עיירות הפיתוח, ובצורך להפנות המשאבים התקציביים אליהם, ולא למעלה־אדומים. הממשלה דחתה נימוקים אלה ואנשי „החוג הרעיוני" של דוד בן גוריון" במפלגת העבודה, אף יצאו בגילוי־דעת, שבו האשימו את מתנגדי מעלה־אדומים בבגמתיות פוליטית, צביעות והסתת־דעת, וקראו לממשלה להרא־ש ערי הפיתוח לתת גיבוי לכיבוש מקרקעי ישראל, שתציע, במקום הבניה בכלל הבניה הציבורית בפרט, ברצועת החוף, הפניית המשאבים הציבוריים הגדולים לגליל ולנגב.

● ה„מקררי" של משרד השיכון

על רקע העובדות המעוגנות במציאות חיי עיירת פיתוח כשלומי, אין להבין את צעקה מתנגדי מעלה אדומים, אלא כנסיון שקוף של זריית חול בעיניים.

„הבעיה האמיתית שלנו", אומר ראש המועצה, „היא שמשרד השיכון הכניס אותנו למקרר. הבעיה שלנו איננה תעסוקה או תיעוש. להפך. הבעיה היא מחסור בידיים עובדות, בגלל שיתוק גמור בגידול האוכלוסיה, בגלל קיפאון בבניה. זה מעגל־הקסמים שאנחנו נמצאים בתוכו. אוכלוסיה בת 2200 נפש איננה כפר ואין בה התשתית הדמוגרפית להתפתחות חיי קהילה עירונית. משרד השיכון הוא בעל הבית הבלעדי של עיירת־הפיתוח, וכה שבונה משרד השיכון לא עונה אף על אפס קצה התצרוכת הפנימית, שלא לדבר על תוספת אוכלוסיה".

מכסות הבינוי לשלומי, לשנים 1970/75, מעידות על כך: 1970 — 40 יחידות דיור; 1971 — 72 אפס יחידות; 1973 — 28 יחידות; 1974 — אפס יחידות; 1975 — 48 יחידות. בשנים הקודמות בנה משרד השיכון רק 15 יחידות לשנה בממוצע. האלה נוצלו עד האחרון, לפינוי איטי־איטי של משכנות עוני, להקלת צפיפות דיור למשפחות ברוכות ילדים ושאים לא נותר לאותם זוגות צעירים, שהעדיפו להבחין בתנאי־תת־דיור, בבתי הוריהם, ובלבד שלא לנטוש את עירתם, כפי שעשו מרבית בני דורם.

בשנת 1969, עם חילופי הגברי במועצה המקומית, בכתה שלומי 2020 נפש; כיום מונה האוכלוסיה 2200, והתוספת של 180 נפש משקפת את הפרש בין הריבוי הטבעי להמוזה הטבעית. פרוש הדבר: קיפאון מוחלט בגידול האוכלוסיה. „תהפלא ויש־בוצו", אומר חזן, „שיש לי 80 משפחות, הרשומות במועמדות להשתקע בשלומי. זה פוטנציאל מקצועי ותרבותי הדרוש לנו כאויר לנשימה. משרד השיכון יודע על כן ומבטיח לי הכנה 48 יחידות דיור ובסוף השנה הבאה עוד 112 — אם לא תהיה הקפאה עד אז. אבל מיכסות אלה הן לגע לרע. אין בהן אפילו כדי להקל על הלחץ של דור־ההמשך החוזר מהצבא ורוצה להקים משפחות, שלא לדבר על שיפור תנאי הדיור למשפחות גדולות, ועל קליטת מועמדים מבחוץ — אפילו יתמידו בהמתנה שנים, בהתאם לקצב הבניה של משרד השיכון.

דוד חזן
ראש מועצת שלומי

● אין עולים — אין שיכון

„הממשלה מדברת על פיזור האוכלוסיה ועל יהוד הגליל וחיזוק עיירות הפיתוח. אבל מדיניות הבניה של הממשלה נוגדת את הסיסמאות היפות ואנחנו מאבדים חלק ניכר מהעילית הפנימית שלנו — דור ההמשך — ואת הפוטנציאל מבחוץ. אם אגיד לך שבמשך כל מנוחה של העיירה, לא הופנה אלינו משרד הקליטה אפילו עולה אחד, זה תאמר לי בצדק, איך אפשר להפנות אלינו עולים כשאין לנו קורת גג לשכן אותם. וזה בדיוק המצב, מעגל קסמים ללא־מוצא. או ברור, שכאשר זוגות צעירים נאלצים לעזוב ולמתיישבים חדשים אין שיכונים, המפעלי התעשיה המתוכננים לא יוכלו להיפתח בשל מחסור בכוח אדם, — אין להבין את פשר הצעקה סביב איזור־תעשיה במעלה־אדומים. תיעוש אינו מדאיג אותי. בעוד שנה כבר אזדקק ל־300 עובדים למפעלי תעשייה ואינני יודע מניין אקח אותם, אלא אם כן יתעורר משרד השיכון ומיד".

בשבוע שעבר הופיע בשלומי נציג משרד העבודה במטה־התעסוקה (הסדרות, מעסיקים ומשרדי ממשלה). מר שי דיבר על הצורך להיערך לקראת אבטלה אפשרית. הוא הציע לדווח על כל התחזיות לצימצום הייצור, בכל מפעל, למטה־התעסוקה, הערוך להקצב כמפעלים לתקופה שפל מגבלות, על־מנה למנוע פיטורין. אם יגיעו הדברים לידי פיטורין, אמר נציג משרד העבודה, יש לשלב את המפוטרים בחיסכת הארצי, כלומר להעבירם בשלומי לתעסוקה במקומות אחרים.

סיפר מזכיר המועצה, יוסף גוריאל, בן ה־29: „דבריו התמיהו אותנו. אמרתי לו: אנחנו בונים היום בשלומי 13 אלף ממ"ר מבני־תעשיה. תוך שנה וחצי נזדקק למאות ידיים עובדות. על מטה־התעסוקה ללחוץ על משרדי השיכון והקליטה שיקצו לנו משאבים להגדלת האוכלוסיה ר חיזוק כח העבודה היצרני שלנו. אם החליטו לחסום, יש לוסת אלינו ולא להיסדר". אתה יודע מה השיב לי מר שי? הוא אמר שאיננו יכול ללחוץ, מפני שמשרד השיכון אינו מיוצג במטה התעסוקה.

● על מדוכת בעייה מדומה

כלומר, יתבנו על מדוכת בעיה שאיננה קיימת — תעסוקה או אבטלה, וההלכבו לגבורי כבעייה הבעיות — שיכונים לקליטה פנימית ותוספת אוכלוסיה. אז לי ברור על מה צריך לצעוק, הצעקה על אזור תעשייה, במעלה־אדומים איננה במקומה".

לפי סקר של משרד המסחר והתעשייה, הריבוי הטבעי הממוצע בעיירות הפיתוח הוא 25 לידות לכל אלף תושבים. בשלומי נרשמות 40 לידות לכל אלף התושבים. בשנת 1974 נולדו בשלומי 82 תינוקות. ראשי שלומי מציעים להפנות את הצעקה כלפי מדיניות משרד השיכון, בפני שלפי התחזית אופטימית, ובהסתמך על הבטחות משרד השכון, בעוד שנה וחצי יועמדו לרשות עמידר בשלומי 112 יחידות דיור חדשות. לפחות חמישים מהן יימסרו לחלק מהזוגות הצעירים היושבים, בהמתנה דחוקה, בדירותיהם הקטנות של ההורים, וחלקם כבר מטופלים בתינוקות. שלושה דורות בדירת 50 — 38 ממ"ר: „בא חשבי", אומר חזן, „מה ייצאו לנסו ביד, אם אני צריך לחשוב על הסבות דיור ועל קליטת 400 עד 500 משפחות נוספות, כדי לספק כוח־עבודה לתעשייה? הדיור חונק אותנו, על זה צריך לצעוק".

● 3 דורות על 40 ממ"ר

ניסים אטדגי בן ה־20 גמר את בית הספר היסודי בשלומי, סיים כשגרוה מכבית בהיכון מקצועי בנהריה והתגייס לצה"ל קודם שנתתו. „רציתי לצאת כתבית טנר", מסביר נסים השחרר, שעודו משלים את שנות החובה שלו. אך בינתיים סיכן את אשתו הצעירה, בת ה־18, אסתר, באחד משני החדרים בדירת הוריו, ד אילו אביו, אמו ושתי אחיותיו הרווקות מצטופפים בחדר השני.

נסים קיבל המלצה מנהיל ונרשם לשיכון זוגות צעירים. אך, מיכסת הבינוי וקצב הבניה של משרד השיכון, בפגר הרבה אחר הריבוי הטבעי בשלומי. לפני הבייה חודשים נולד לאחתר תינים. בנם הבכור, סירן, ובבית אטדגי מצטופפים עתה שלושה דורות על 40 ממ"ר. בחוסר מקום צומדות בשני החדרים רק שלוש מיטות. הסבא והסבתא ישנים במיטה אחת, על המיטה השניה ישנות שתי אחיותיו של נסים ואילו אסתר, סירן ונסים, בבואו לחופשה, ישנים על המיטה השלישית. הבית חשוף כחלים וקלוף טיח, ריק וצינה מקפיאת עצמות שורת בו. אין בו תנור חימום, אין טלויזיה ומכונת־כביסה. „אפילו רדיו אין לנו", אומר נסים, „כי אבא חולה ומקבל סעד, ואני בצבא. אבא של אשתי עוזר קצת. כשאשתחרר ואתחיל לעבוד במסגרות, יהיה קצת יותר קל".

שלושה דורות תחת קורת־גג אחת — זו תופעה נפוצה למדי בשלומי, מעיד ראש המועצה. זוגות צעירים ממתינים לדיור ונואשים. חסרי האמצעים והתושיה, או העקשנים שבהם, אינם נוטשים את העיירה. הם נשארים בהמתנה ומולידים ילדים, בתקוה לעבור לראש התור. אחר כך הולכים למועצה לדרוש דיור. המועצה לוחצת על עמידר, עמידר לוחץ על משרד השיכון ומשרד השיכון בונה את רצועת־החוף. „קח לדוגמא את אחי יוסף", אומר ראש המועצה חזן, „הוא חזר מצה"ל, נשא אשה מבנות המקום ונאלץ להתגורר עימה בבית ההורים, בדירה של 50 ממ"ר. כשיצאו סוף סוף לדיור משלהם, מלאו לתינוקם השנה חודשים".

לפני כשנתיים יזם משרד הסעד הבניה לחלוקת ציוד בסיסי למשפחות ברוכות־ילדים ומעוטות־אמצעים. בשלומי נערך סקר. 200 משפחות חסרו מיטות. משרד הסעד הציע גם תנור חימום, מכונות כביסה ופריג'ידרים. אך, אז פרצה מלחמת יום־הכיפורים ומשרד האוצר הקפיא את יוזמת משרד הסעד. המועצה המקומית הספיקה לחלק 200 מיטות בלבד בבתי שלומי. כאן מנסה ראש המועצה להפשיר את ההקפאה.

„שלומי היא עיירת שכירים. מפרנסיה הם פועלי התעשיה הקיבוצית המשגשגת באיזורנו. אנחנו חיים בספר ויושבים די נמוך בסולם־השכר. ההכנסה הממוצעת למשפחה ממוצעת בת שש נפשות היא כ־1500 לירות לחודש, או 250 לירות לנפש לחודש. רוב המשפחות ברוכות־ילדים וידן אינה משגת רכישת ציוד בסיסי חיוני לבית. אני מעריך כי כמאה בתים מרובי ילדים עדיין חסרים פריג'ידרים, תנורי חימום ומכונות־כביסה. אינני דורשים מתנה על משרד האוצר יוקל על בנקהן ולסייע להן להשלים את הציוד הבסיסי החסר בבתיהן, על־ידי מתן פטור ממסים". מר חזן פנה במשרין אל שר האוצר, בתאריכים 3.9.74 ו־18.11.74. והוא כתב: „הנני פונה אליך בבקשה לפטור את שלומי ממכס ו/או מס עבור מוצרי יסוד הבאים: 1. מקררים חשמליים — מוצר יסוד אשר לא לכל בית בשלומי יש, והוא חיוני למשפחות מרובות ילדים; 2. מכונות כביסה — כנ"ל; 3. מזגני אויר — בשלומי בשלושים כיום בניית חדרי בטחון, שמבחינה תכנותית הם אוטמים את האויר בדירה. אי לכך יש צורך להתקין מזגן בכל בית שיש בו חדר בטחון; 4. תנורי חימום — שלומי הינה עיירה צפונית ממוקמת על גבעה וקרובה לים. אי לכך המקום קר מאוד בחורף ויש צורך בתנורי חימום, שכיום אין יד האוכלוסיה משגת לרכשם.

„אני מכיר במצב הכלכלי החמור במדינה, אך מבטחני שאישור בקשותי הנ"ל לא יפגע במשרד הכלכלי, מה עוד שמדובר באוכלוסיה קטנה עם משפחות מרובות ילדים, היושבת על קו הגבול בצפון. אנא, שיקול דעתך החיובי ואישורך בניגודו".

שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, לא טרח אף להשיב אף על אחת מהפניות...

סיבוב בשכל

מאת מנחם תלמי

— בוא הנה אסולי! למה לא תיקח קפה קטן אתנו?

— וואללה, ניקח. מה שבא, ברוך הבא.

— תגיד אסולי, למה אתה מרביץ ככה לצ'יפצ'ילה שלך?

— בעין ש'לכם! זה נקרא להרביץ זה? אתם כמו המיטטרה אתם. לא מבינים ענין. תעזבי את החולצה ותעשי דרך! אבל לך תדבר עם נקבה ש'קיבלה פתאום סיבוב בשכל. מחזיקה בחולצה, לא נותנת דרך. תראו, תראו! תעזבי ד' תעשי דרך לפני שאני מוריד לך שבירה על הפאצ'ה־דה־קולו שלך, יא צ'ינצ'ה!

— והיא לא זוז, הה?

— בטח לא זוז. קיבלה סיבוב בשכל.

הבנאדם מוריד לצ'יפצ'ילה שלו כף זה כבר שווה תיק. מה קרה, מה? בסך הכל ענין פנימי. כמו שהבנאדם נותן לילדים שלו לאכול, ככה הוא מוריד כף על הצ'יפצ'ילה שלו. יעני, לפחות פעם בשבוע, מגיע, לא מגיע — שיהיה. יאללה, מי מביא פה סיגריה?

— אז למה הלכה הצ'יפצ'ילה שלך במשטרה לשים תלונה?

— גם אני שואל למה. תפשה סיבוב בשכל! קורה לפעמים, לא? בעינים שלי! איזה חודש שכחתי לתת לה כף, להוריד לה איזו דרדלה, להביא לה זאפטה. הבנאדם שוכח לפעמים, לא? אז פתאום היא תופסת אותי בחולצה: יהודי רינאק אסולי! לא אוהב אותי יותר? כבר נכנסה איזה מלוכלכת בתמונה שלך? אזה! אז — ה! — אני אומר לה — מה בא לך את פתאום! בא לי — היא אומרת — למה שכבר עוד מעט חודש אולי לא צעקת עלי, לא נתת עלי כף. ואתה לא תעבוד עלי עם כל מיני סיפורים. אני מכירה אותך יא ואסאה, אם אתה לא נותן כף, אתה לא אוהב. אני אומר לה:

— אז אתה נותן עליה כף

— פה לא הולך כף.

— אז הולך זאפטה?

— דווקא ראסייה הלך.

— הולכה לה כן?

— שתיים.

— ירחם השם. ומה הלאה!

— מה הלאה? הלכה למשטרת הטרמודה הזאת. שמה תלונה.

— וואללה מיקרוב! ועכשיו יעשו עליך משפט.

— תנוחו. משפט לא יהיה.

— איך לא יהיה משפט?

— מפני שרק חזרה הביתה מהמשטרה, אני מוכה לה בדלת. רק נכנסה — זוט! — מקבלת כף מצד אחד, זאפטה מצד שני, פראח מלמעלה ודרדלה מלמטה. ואז כמו אסור־ה כפי בא לה צחוק בעינים. חביבי שלי, עינים שלי, — היא אומרת — עכשיו אני יודעת שאתה עוד פעם אוהב אותי. רק חכה רגע אני כבר חוזרת למשטרה למחוק את התלונה ששמתי עליך.

— וואללה אסולי, אתה גבר.

— ככה זה הנקבות. לא תתן עליהן כף פעם בשבוע מינימום, נופלות עליך צרות.

בתנאים כספיים ללא תקדים!

בראשון לציון

מספר מצומצם של

דירות רווחה

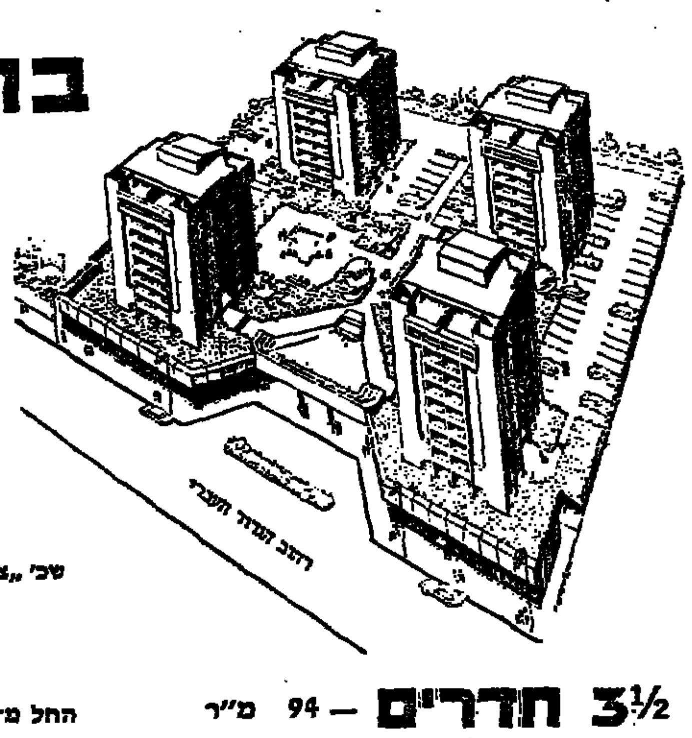

במרכז המגורים החדיש והשקט במרכז ראשון־לציון, שכ' „צל־אלונים", בבנין רב־קומות של דירות אכסקלוסיביות, 2 מעליות, חניה צמודה ומרכז מסחרי במקום.

3½ חדרים — 94 מ"ר
עם חדרי שרותים כפולים
החל מ־179.000 ל"י

4 - 4½ חדרים — 110 מ"ר
עם חדרי ארונות
החל מ 198.000 ל"י

* 55.000 ל"י עם חתימת החוזה
* 40.000 ל"י משכנתא לא צמודה
* 15.000 ל"י בכניסה
* היתרה בתנאי תשלום נוחים המותאמים לאפשרויות הרוכש

פרטים והרשמה:

צל אלונים

שד' דוד המלך 30,
תל־אביב טל. 265286

דירות גינדי, רח' הרצל 59, ראשל"צ

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

מנחם בגין

בטחון ושלום בארץ־ישראל (נאום בחברון)

מעיר האבות, מעירו של כלב בן יפונה, רעהו של יהושע לאמונה ובא־מנות, לאימוץ לבו של העם וידיו לקראת מעשה המפנה, כיבוש כנען; מעיר מלכותו הראשונה של דוד ה־מבצע על צבאות ישראל ועל זמירות ישראל — בשואות עינינו לעתיד של עמנו בארצו; נקדיש את דברינו ל־בעיות העתיד.

אנו מציעים, כי ישראל תיטול ל־ידיה שלה את היוזמה להשכנת שלום במזרח התיכון ותביא בפני העם ה־ערבי, ובפני עמים אחרים, את ה־הצעות הבאות:

1) יוסכם על השבתת נשק מוחלטת בין היהודים ובין הערבים לתקופה התחלתית של שלש שנים.
2) השבתת הנשק תחול על הצבאות הסדירים ביבשה, בים ובאויר, ועל כל כוח או ארגון אחר הנושא נשק.
3) בשלש השנים האלה ייעשה מא־מץ כדי להשכין שלום בין שני העמים על ידי חתימת חוזי שלום בין המדינה היהודית ובין שכנו־תיה הערביות, ובחוזי השלום ייקבעו גבולותיהן.
4) ייעשה מאמץ הדדי למצוא פת־רון אנושי מוסכם לבעית הפלי־טים הערביים ורכושם ולשאלת רכושם של הפליטים היהודיים אשר עזבו את מדינות ערב ועלו לישראל.
5) כל ממשלה שהיא צד למשא ומתן תמנה את נציגיה המוסמכים ל־ביצועו.
6) המשא והמתן יתקיים לסירוגין ב־ירושלים ובבירותיהן של המדי־נות הערביות השכנות, או במקום ניטראלי, דינות, לוזאן או סאן־רימו.
7) כל צד יהיה רשאי להביא כל הצ־עה הנראית לו לשולחן הדיונים מתוך הכרה הדדית בעצמאותן ו־ריבונותן של המדינות הנושאות והנותנות.
8) אגרת רשמית, הכוללת הצעות אלו, תישלח על ידי ממשלת ישראל ל־מדינות השכנות ולכל המדינות אשר ישראל מקיימת עמן יחסים דיפלומטיים. כמו־כן יימסר תוכ־נה של אגרת זו לידיעתם של כל העמים ע"י פרסומה הנאות ב־רבים.

נסיונות שווא להשמידנו

על רקע יוזמת שלום ישראלית זו מבקש אני להשמיע דברי הסבר ב־אוזני הערבים.

בגלל הסכסוך ההיסטורי של עמ־נו על זכות הבעלות לארץ ישראל, ניסיתם עשר פעמים, במשך 55 שנים, להטביע בדם את שאיפתנו לשיבה ולתחיה לאומית בארץ אבותינו. קמ־תם עלינו כדי לכלותנו, בשנים 1920, 1921, 1929, 1936, 1947, 1948, 1949—1956, 1957—1967, בשנת 1967 ובשנת 1973. אדרבא, התבוננו בני ערב מה היא התוצאה של כל הנסיונות הללו מבחינתכם ומבחינתנו. לא עלה בידכם להשמידנו. נהפוך הוא — גברנו ועצמנו מאד.

כך יהיה גם בעתיד, אם תוסיפו לל־כת בדרך זו, דרך חסרת התכלית. ההרג הטראגי הוא הדדי. אתם באים אלינו להרוג בנו, אפילו בילדינו הקטנים, אבל גם אתם נהרגים. ומתוך ידיעת העובדות, יכולים אנחנו לומר לכם, כי אין לכם שום סיכוי להרוס את מדינת היהודים.

שתי סיבות לכך. הראשונה — קם בדורנו, הלא הוא דור ההשמדה וה־תקומה, היהודי הלוחם. במשך דו־רות רבים, גם אתם, גם עמים רבים, סברו כי טיפוס זה של האדם: ה־יהודי הלוחם, נעלם ולא יקום עוד. והיהודי הלוחם קם, ולא ייעלם עוד. התבוננו באולם הזה ותדעו מהו ה־יהודי הלוחם. זאב ז'בוטינסקי, יוסף טרומפלדור, הגדודים העבריים ב־מלחמת העולם הראשונה, תל־חי, ה־הגנה, הארגון הצבאי הלאומי, לוח־מי חרות ישראל, הפלמ"ח, היחידות בצבאות בנות הברית, המח"ל, הטיי־סים, הצנחנים, הטנקיסטים, התותח־נים — היהודי הלוחם — משה דיין, אריאל שרון, היהודי הלוחם — דוד רזיאל, אברהם יאיר, מפקדיהם של המעטים העומדים נגד הרבים.

היהודי הלוחם הוא אדם. הוא בן־אדם. הוא בנה של אם יהודיה, אחת מיצירות הפלא, לרוך האהבה ולקשי הדאגה, של הבורא. היהודי הלוחם אוהב ילד, כל ילד. חי השם, גם ילד ערבי. היהודי הלוחם אוהב כפר, או־הב חירות ושונא מלחמה, כגאריבלדי, אך מוכן ללחום למען החרות.

היהודי הלוחם אינו רוצה לפגוע בשום ערבי. הוא רוצה שלום בינינו ובין כל הערבים. אך אם אי־פעם תרימו יד על העם הזה, דעו — ה־יהודי הלוחם עשוי לבלי חת, לבו פלדה, ידיו מלומדות לקרב, אצבעו־תיו למלחמה. הוא יך באויב, יפיצו, ינוסו, ידבירו ויבטיח לעם הזה חיים, חרות וכבוד אנושי בארץ אבותיו ל־עולמי עד.

הסיבה השניה היא: מאחורי צעירנו הצודק עומד כוחנו המחודש. אמנם כן, אין אנו רוצים לפגוע בכם, בני העם הערבי, אבל עליכם לדעת כי אילו אי פעם על פי הערכתכם הייתם מגיעים לסיכון קיומה של מדינתנו, יהיה לאל־ידנו, להרוס את כל מקו־רות העושר שלכם.

ידנו מושטת אליכם לשלום.

מה טעם יש להמשיך במלחמות בי־נינו, בהרג הדדי, בתכנון של הרס? אנחנו קוראים לכם מחברון העיר לעשות נסיון רציני, אמיתי, ישיר, בלי מתווכים, של הידברות הדדית במקום הרג הדדי. נלמד כולנו מן ה־היסטוריה. עמים ניהלו מלחמות עש־רות בשנים, אף מאות בשנים. היה היתה מלחמת שלושים השנה, היתה מלחמת מאת השנים בין אנגליה לבין צרפת. היה היתה מלחמת שלושים השנים בדורנו, משנת 1914 ועד שנת 1945 עם שביתת נשק קצרה. אילו חיים נהרסו, אילו תרבויות נגלבו, אילו ילדים נהרגו ונרצחו. כל העמים הגיעו למסקנה שאין טעם במלחמות אלו ועשו שלום. נעשה גם אנחנו את הנסיון הרציני, האמיתי, הישיר, הכן להשכנת שלום בין עמינו.

אכנם בשלש השנים של השבתת הנשק המוחלטת, עדיין לא נכתת הר־בותינו לאתים, חניתותינו למזמרות. אבל לא ישא עוד ערבי אל יהודי, ויהודי אל ערבי, חרב, ונעשה כאמץ לתת לעמינו את ברכת השלום עד יבוא יום ולא נעשה עוד מלחמה.

מועצת העם היהודי ומדינת היהודים

עד אז; עד בוא היום ההוא; עלינו להגן על עמנו ועל ארצנו.

לשם כך אנחנו מציעים, כי תוקם במהרה מועצה משותפת לעם היהו־די ולמדינת היהודים להגנה על זכו־יותיהם. נציע הגם לציין: המועצה תהיה מורכבת מ־60 חברים — 30 נציגים של מדינת ישראל, 30 של תפוצות הגולה. הכנסת תבחר ב־30 נציגיה למועצה, על־פי יחסי ה־כוחות הקיימים. הנציגים של היישו־בים היהודיים ייבחרו על־פי חלוקה יחסית מתאימה, ע"י הציבור באורח דימוקראטי. המועצה תתכנס בירוש־לים, כל חודש, לדיון של שלושה ימים. המועצה לא תבוא במקומם של מוסדות יהודיים וציוניים קבועים — הקונגרס הציוני, הקונגרס היהודי העולמי או הארגונים היהודיים האר־ציים. תפקידה של המועצה יהיה מיב־צעי. המועצה של העם היהודי ומדי־נת היהודים תטפל באורח מעשי ב־בעיות העיקריות הנוגעות לקיומם ו־לעתידם.

שיבת ציון מבריה״המעצמות. לאחר חילופי מכתבים בין ד"ר קיסינג'ר לבין הסנאטור ג'קסון קיוינו כי, אומנם כן, כבר השנה תתחיל עליית הרבבות. לאור מכתבו של גרומיקו לד"ר קיסינג'ר והאיומים המשמעים ממוסקוה, משפט עלילת הדם בוינ־ניצה, של ד"ר שטרן, והחזקת אסירי־ציון במחנות הריכוז — יש יסוד לחשש.

הצלת היהודים בסוריה. הופר ה־אמון. נאמר בקשר עם הסכם ההפר־דה, כי יהיה טיפול נמרץ בשחרורם של יהודי סוריה. שליטה לועג ואומר לד"ר קיסינג'ר, שהיהודים בסוריה מרגישים בטוב. והמה בגיטו. נרדפים על צוואר, נדכאים עד עפר. יהיה עלינו לחוש במלוא העוז את המערכה להצלת אחינו מסוריה.

בתפוצות הגולה גושים שלמים נופ־לים מעמנו. לא עוד בהשמדה גופ־נית, אלא בטמיעה רוחנית, מאות אל־פי יהודים נעלמים. איך נתבונן ב־הסתמכות הזו ולא נעשה? יש לאל־ידנו לעשות. איננו יכולים לשלוח אליהם אלפים ורבבות מבנינו, אבל אנו יכולים להכין משם אלפים ו־רבבות מאחינו הצעירים וללמד או־תם שני דברים, ביסודם: עברית ו־תנ"ך. הם ישובו לתפוצות הגולה, הם יפתחו בתי־ספר. אם אי־אפשר ביום — הרי קורסים של ערב, וילמדו את בני הדור הצעיר עברית ותנ"ך. ילמ־דו וישננו, לא ייטמעו ולא יהיו עוד כה מרובים נשואי התערובת.

האסכולה של ארץ ישראל

המשא ומתן על חוזה שלום בין מדינת היהודים ובין מדינות ערב יתנ־הל בזמן נתון על־פי האסכולה ש־מאחוריה יתיצב רוב העם המיוצג בכנסת. אנחנו נביא את היסודות של האסכולה שלה הקדשנו את חיינו, ו־נעשה כל מאמץ כדי להנחיל אותה לרוב העם.

אלה היסודות: קיום זכותנו לארץ־ישראל; שאיפה לשלום אמיתי עם מדינות ערב; שלום מתבטא בחוזי שלום. בלי שלום לא ייתכנו עוד שום נסיגות, שאינן אלא מקרבות את צב־אות האויב למרכזי האוכלוסין ומסכ־נות את בטחון האומה כולה.

הסדרי ביניים, מה פירושם? נסי־גות בלי שלום, הפקרת השלום, הרס עצם הסיכוי לשלום. במיוחד, מסוכ־נת הנסיגה בדרום, מעבר למעברי מיתלה וגידי ומסירת שדות הנפט של אבו־רודס. אנחנו מפיקים משדות אלה למעלה מחמישים אחוזים של מקור האנרגיה לצריכתנו השנתית. בעוד שני מקורות אחרים תמיד יהיו בסימן שאלה.

יש אומרים, כי אם נעמוד על הכללים האלה ניכנס לסכסוך עם יד־דתנו הגדולה, ארצות־הברית. אל תקבלו את התיאוריה המפחידה, המינ־כנית הזאת. ידידות עמוקה קיימת בין ארצות־הברית ובין מדינת ישראל, ו־תוסיף להיות קיימת.

צ'רצ'יל, על אף ידידותו הקרובה עם רוזוולט, היה אומר: תמיד יש לתהות מה הוא מרכז הכוח וההכרעה ב־ארצות־הברית. ואנחנו יכולים היום לומר, מתוך התבוננות ונסיון, כי אין זה נכון שאם נעמוד באיתנות, ב־תבונה, באהבת ישראל וארץ ישראל, באהבת החרות והשלום, סכסוך יהיה לנו עם אמריקה.

לגבי ישראל אפשר להבחין ב,,שלוש אמריקות", אם מותר לי להשתמש ב־מונח מושאל. יש מחלקת המדינה, יש ערביסטים בה. הם מוכנים להק־ריב את בטחון ישראל ואת עתידה למען התיאוריות שלהם. אבל מלבד אמריקה זו, שהיא מצומצמת מאוד, ישנן עוד ,,שתי אמריקות". האחת כו־לנה ע"י שני בתי הקונגרס, נבחרי העם האמריקני הגדול. מאז קמה מדי־נתנו, לא היה עדיין קונגרס אמריקני על שני בתיו כל כך ידידותי לנו. יש ,,אמריקה שלישית", ואולי היא הגורם הקובע: דעת הקהל של עם חופשי, אשר גם עליו עוברים משברים מבחי־נת חרות האדם והוא תמיד גובר עלי־הם. דעת הקהל בארצות־הברית, לא רק של היהודים, גם של לא־יהודים — בשום תקופה לא היתה כל כך קשו־רה בעבותות חיבה למדינת ישראל כמו בתקופה זו.

> ח"כ מנחם בגין, יו"ר תנועת ,,חרות" משתתף באופן קבוע ב,,מעריב של שבת", אחת בשבועיים.
>
> השבוע נערכה הוועידה ה־י"ב של ,,חרות", ובמקום המאמר המיוחד שח"כ מ. בגין כותב אחת בשבועיים ל,,מעריב" — הוא ביקש לפרסם את תוכניתו לשלום ובטחון, שאותה הציג ב־פתיחת הוועידה בחברון.

יש יסוד לאמונה, כי אפילו אם עמ־דתנו תהיה נוגדת בשלב מסויים את עמדתה של מחלקת המדינה, ,,שתי האמריקות" האחרות, האדירות — נב־חרי העם האמריקני ודעת הקהל ה־חופשית בארצות־הברית — יגברו על הראשונה. לא תהיה מינכן במזרח ה־תיכון, אלא יחד — העם הקטן הזה והעם הגדול ההוא, ועמים בני החו־רין האחרים, יעמדו מול התוקפנות של הטוטאליטאריות ושל סחטנות הנפט השפלה, השואפת להכביר עמים גדו־לים, להשפיל אותם עד דכא ואפי־לו להרוס את חייהם, אם לא ייאמר להם: הרף! אנחנו יכולים לתת את האות באומץ לב אזרחי גם לעמים חופשיים אחרים, מתוך החרדה וההכ־רה באינטרס המשותף שלהם ושלנו.

יסוד היסודות הלא היא הזכות לארץ־ישראל. אין להפריד בינה ובין זכותנו לבטחון, שבלעדיו לא יהיה עוד שום סיכוי לשלום. הברירה אי־נה בין קיום זכותנו לארץ־ישראל לבין השגת שלום למדינה יהודית בחלקה של ארץ־ישראל; הברירה האמיתית היא בין קיום זכותנו לארץ־ישראל ו־בין סיכון קיומה של כל מדינה יהו־דית בכל חלק שהוא של ארץ־ישראל.

כדי להוכיח לעמים רבים את צד־קת עניננו, עלינו לפתוח בהסברה מיוחדת על זכותו של העם היהודי לארץ־ישראל. אנו מציעים למורינו ורבותינו, כי בקרוב יזמנו לירושלים כנס עולמי של רבנים, של גדולי ה־תורה, בהשתתפותם של הרב סולו־בייצ'יק, הרב שניאורסון, של כל גדו־לי התורה, שיבואו לירושלים וממנה תצא הקריאה, ותתמיד בהסברה, לבני כל העמים והדתות, לרבות הנוצרים, אשר שלה לנו אגרת ושכח להזכיר שארץ־ישראל שייכת לעם היהודי, ו־תאמרו להם ותסבירו להם, כי ארץ זו שייכת בזכות לעם היהודי.

לערביי ארץ־ישראל — יד לשלום ואחווה

לערביי ארץ־ישראל אנו מושיטים יד לא רק לשלום, אלא גם לאחווה. יינתן להם בארצנו שיווי זכויות. תינ־תן להם אוטונומיה תרבותית. לרשו־תם תעמוד בחירה חופשית לגבי האז־רחות. יבקשו את אזרחותה של ה־מדינה — יקבלוה. יעדיפו את אזר־חותם הקודמת — לא תיכפה עליהם אזרחותנו. אם יהיו אזרחים, תהיינה להם כל הזכויות, לרבות ההצבעה לכנסת. אם־יעדיפו להיות תושבים ולא אזרחים, תהיינה להם כל הזכויות כ־יחידים וכלאום, זולת ההצבעה לכנ־סת; על־פי אותם הכללים עצמם החלים על יהודים, אם הם אזרחים ו־אם הם תושבים לא־אזרחים. חרות־אזרחית, כבוד אנושי, קידמה חבר־תית, יהיו מנת חלקם של ערביי ארץ־ישראל.

אין מלחמה בלתי־נמנעת

יש אומרים, שאם נעמוד על זכו־תנו לארץ־ישראל, לבטחון ולשלום, המלחמה היא בלתי־נמנעת. נזהה את הקול הזה, קולו של צ'מברליין. כל העמים חשבו, כי מאז מאי וספטמבר 1938 לא יישמע עוד לעולמים קולו של צ'מברליין. היום הוא נשמע, גם ממחלקת המדינה, לאמור: אם יש־ראל לא תיכנע, לא תוסיף לבצע נסי־גות בלי שלום, המלחמה במזרח התי־כון היא בלתי־נמנעת. זוהי שיטת ה־לחץ של מינכן. היא טיפוסית. בני דורי זוכרים עם קטן, אמיץ, מצוייד כהלכה, עם ביצורים, עם היודע לומר לא לשואף־דמים, ובאים ידידיו ואומ־רים לו: היכנע, אחרת תהיה מלח־מה. היכנעו, אחרת תסכנו את שלום העולם. למענכם ולמען שלום העולם תמסרו את הביצורים, בגלל סיבות דימוגראפיות. במאי עמד העם הזה ולא נע ולא זע ולא נכנע, אבל בא הלחץ של הידידים ובספטמבר הו־כין ראשו. מה נותר מן המדינה ההיא, ומה היה מנת חלקה של האנושות כ־לה, כאשר היא שמעה את קולו ולקולו של צ'מברליין?

אין שחר לטענה, שמלחמה היא בלתי נמנעת. הנה ההוכחה — יום הכיפו־רים. מתי תקף אותנו אויבנו בדרום ובצפון? כשהגיע למסקנה, כך גילה לנו סאדאת, ביום חמישי אחה"צ, יום וחצי לפני יום הכיפורים, שאיננו מר־כבים, שאיננו מגוייסים, שחיילינו ב־מרחקים, שכלינו במגרשים. או אז, רק אז, תקפו אותנו. מזה נלמד לקח.

אם צבאנו יהיה מוכן ודרוך, ואם אויבינו ידעו שאם יתקיפונו, מנת חלקם תהיה תבוסה מוחצת, כבר ב־שעות הראשונות של הלוחמה, אז ירתעו מפני נסיון נוסף של כשלון תוקפנותם.

מוטב לנו עשר פעמים להנהיג כונ־נות מרתיעה, מאשר פעם אחת לטעות בחוסר־כוננות. בשום אופן אין לקבל את הסיסמה הצ'מברליינית, שנועד ללחוץ לכניעה, כי המלחמה היא בלתי־נמנעת.

מעל לכל — צדקת עניננו. אלמלא אמונתנו שעניננו צודק, שהציונות היא אחת התופעות המופלאות בתולדות אנוש, באה לעשות צדק על־ידי תיקון עוול, עוול שכמוהו לא היה מאז קם האדם עלי אדמות — לא היינו עומ־דים במערכה זו.

הצורך בבחירות חדשות

יש יסוד להניח, כי בשנה זו, תהיה הצטברות של איומים ולחצים. דרושה לישראל ממשלה חזקה שתעמוד ותר־כל לה. הפרדוקס הוא, כי במצב ה־קשה ביותר למדינה, מאז חידוש עצ־מאותנו, יש לה הממשלה החלשה ביותר. זו אמת. אני מקבל את ברכ־תו של ראש הממשלה, שנקבל בוועי־דתנו החלטות קונסטרוקטיביות. אדר־בא. אני חושב, שאחת ההחלטות ה־קונסטרוקטיביות ביותר בישראל היא, לערוך בחירות חדשות בקרוב.

ממשלה זו חסרת סמכות מוסרית מטעם ציבור הבוחרים. תועמלני המע־רך טענו לפני הבחירות, כי ועידת ז'נבה היא הדרך לשלום. היום אומר מנהיג המערך: חלילה ללכת לז'נ־בה. ועידת ז'נבה תפתח את האופ־ציה הצבאית, היא תוליך למלחמה. שר האוצר לשעבר אמר, שועידת ז'נבה נתנה למערך תוספת של אר־בעה עד שישה מנדטים. זה בדיוק ההבדל בין המערך לבין הליכוד לקב־לת סמכות להרכיב ממשלה בישר־אל. לממשלה הזאת אין סמכות מוס־רית לנהל את ענייני האומה. מי אי־נו זוכר את ה,,כוחות" — דיין, ספיר, גולדה מאיר, אבן. ההבדל הזה של ששה מנדטים ניתן להנהגה אחרת. לכן אנחנו מציעים בשם הדמוקר־טיה: בואו לעם והוא יחליט, באיזו מדיניות ובאיזו הנהגה יבחר. אפשר לערוך בחירות באביב 1975, עוד בטרם יצטברו הלחצים והאיומים.

אם תהיינה בחירות חדשות, יש לי הכבוד להציע, כי הליכוד ייצא אל העם בקריאה כפולה: שינוי וליכוד. שינוי מהו? להחליף את הליכוד ב־מערך, כגורם המרכיב את הממשלה, על פי כל כללי הדימוקרטיה. מבחינה של הדימוקרטיה, מבחנה האמיתי הוא, בחילופי מרכיב הממשלה, ב־שלווה, בנחת, במסירה מיד ליד.

ליכוד מהו? אנחנו מאמינים, ש־לעת כזאת דרושה לעמנו ממשלת לי־כוד לאומי. הושטנו ידנו להקמתה. היד נותרה תלויה באויר. לכן אנח־נו אומרים, שאם עמנו יתן לנו סמ־כות, נציע לכל הסיעות הציוניות לה־קים ממשלת חירום לאומית.

מי הם הדוגמטים והקיצוניים

יש כאלה המטילים בנו מלים מסו־יימות. מיהו הדוגל בדוגמטיזם? האם אלה שהאמינו כי בימינו חייבת לקום מדינה יהודית, והיא קמה; צבא עב־רי, והוא קם; העפלה, והיא היתה. ירושלים כבירת ישראל, וכזאת היא הוכרזה. ירושלים כולה כבירת יש־ראל, וכזאת היא נעשתה. לרדת ליר־דן, והיום כולם אומרים: על הירדן מוכרחים לעמוד. מי הדוגל בדוגמ־טיזם? אלה שכך אמרו והמציאות הו־כיחה את צדקתם, או אלה האומרים: באו ונותר על יהודה ושומרון למען השלום, והאוייב אומר: אפילו תיסו־גו לקווי ה־4 ביוני 1967, לא יהיה לכם שלום. אפילו תמסרו את ירו־שלים המזרחית, לא יהיה לכם שלום. אפילו תוותרו על רמת הגולן, לא יהיה לכם שלום. אפילו אם תיסוגו לקווי נובמבר 1947, סימן שאלה ירחף מע־ליכם, אלא אם כן הסכימו להיצלם ב,,מדינה החילונית הדימוקרטית" של ערפאת.

אם כל הודעות אלה של אויבים, אומרים: בואו ונבריח על ויתורים, בואו ונבטיח את הנסיגות בלי שלום — האין זה דוגמטיזם? המציאות בשלה, וההודעות הדוגמטיות בשלהן. אין כל קשר ביניהן.

וישנה מלה שניה: קיצוניות. יהו־דים, ציונים, מה קרה לנו? אם יהו־די אומר שארץ־ישראל שייכת לעם היהודים בזכות, לא רק לאלה החיים בארץ־ישראל, אלא לכל בני העם ה־יהודי — הזו קיצוניות? את זאת לא אמרו הרצל, נורדאו, ז'בוטינסקי, וייצמן, בן־גוריון, אוסישקין? אבו־תינו, התפללו לגשם לא בארצות מושבותיהם, אלא בארץ הזאת, ארץ ישראל; אדם שאוהב את מולדתו, האומר שזו ארצו, נחלת אבותיו ור־צה שתהיה נחלה בניו, הוא קיצוני? זו היא המתינות.

לשכת זאת, יש קיצוניים בישראל, הם מתחרים ביניהם לבין עצמם כי יוותר יותר. זה מוכן למסור את כל חצי האי סיני. זה מוכן להוסיף עליו 6 קילומטרים ,,עלובים" ברמת הגולן. זה מוכן להוסיף את כל רמת הגולן. זה מוכן להוסיף את יהודה. זה מו־כן להוסיף את שומרון. וזה את ירו־שלים העתיקה. זה מוכן לדבר על הס־דר בינלאומי בירושלים כולה, וזה מו־כן לנהל משא ומתן עם שליחו של ערפאת. אלה הקיצוניים. הקיצוניים בוותרנות, בכניעה נפשית, בנכונות לכניעה המוליכה, חלילה, למינכן.

בעיות חברה ומוסר

עד מלחמת יום הכיפורים רווחו בקרב האומה דעות, שהבעיות העיק־ריות, הן בעיות פנים. אך דעתנו, דעתה של תנועת החרות, היתה עד מלחמת יום הכיפורים: הבעיות ה־פנימיות, החברתיות, הכלכליות, חשו־בות מאוד. כולן קובעות את איכות החיים, את רמת החיים. אבל שאלת הבטחון קובעת את החיים עצמם. לכן. לעולם לא נאמר עוד, כי שאלות פנים חשובות משאלות הבטחון; ובשומרנו על הבטחון, נטפל בבעיות החבר־תיות, המשקיות והמוסריות, שהן חשו־בות לאין שיעור.

ראשית, ביטול העוני. עדיין קיים בתוכנו עוני בלתי נסבל. בחברה תר־בותית, השואפת לצדק סוציאלי, 85 אלף משפחות, כלומר, מאות אלפי נפ־שות, סובלות ממחסור בצרכי יסוד. עוד ב־1973 היו 50 אלף משפחות בצפיפות דיור של 3 נפשות ומעלה בחדר אחד ו־20 אלף משפחות בצפי־פות דיור של 4 נפשות ומעלה בחדר. עלי לציין, כי בשטח זה נעשתה הת־קדמות. תרמנו לזה. אבל אלה הם המספרים האחרונים הרשמיים, ואנחנו לא נרפה מן הלחץ הציבורי, בכנ־סת ומחוצה לה, כדי לצמצם, לא בחסד אלא בזכות, למשפחות ברוכות ילדים. ולמען יושם קץ לאותו עוני, שהוא חרפה לכל חברה מתוקנת, עד שתחדל האביונות מישראל.

שנית, שלום סוציאלי וצדק סוציאלי. בתקופת חירום מיוחדת זו דרוש לנו שלום חברתי, לא מלחמת מעמדות ולא מלחמת רשויות. אנחנו מציעים, כי כל גורמי המשק יתכנסו ויסכימו להימנע לתקופת מיבחן של שנה או שנתיים, משביתות והשבתות ולהחליט למסור לבוררות זבל"א כל סכסוכי העבודה. כל תביעות שכר ותנאים סוציאליים. ולמסור לבוררות ממלכ־תית־שיפוטית את הסכסוכים בשירו־תים החיוניים ביותר. בשירותים אלה ימנה בית־המשפט ועדת בוררים ו־דבריה יקום. הכל יכבדו את ההחלטה שנתקבלה על־ידי מוסד ניטראלי כזה. יהיה בירור מתמיד של התביעות לעשיית צדק חברתי. לא תהיה הפ־קרת העובד; גם לא תהיה הפקרות במשק הלאומי. כך נמנע בזבוז נורא של הון לאומי הדרוש לבטחון, לבנין, לביטול העוני, ונקדם את משקנו ה־לאומי. נגדיל את פריון העבודה, את הייצור ואת היצוא. ציבור הבאים להת־קדמות לקראת משק נושא את עצמו.

שלישית, צריך להרוס בישראל את פשטות ההליכות. אני מבין; בעול־מנו, יכול אדם להיות סוציאליסט, ויכול אדם להיות מיליונר. בעולמנו הוא יכול להיות לא זה ולא זה; אבל להיות גם זה וגם זה? — קשה. אולי לא כל כך קשה, כפי שאנחנו רואים, אבל אז קשה לקבל ממנו הטפה להי־דוק החגורה, לפשטות ההליכות.

אנחנו, מאז באנו אל דגלו של זאב ז'בוטינסקי, מייצגים את האביונים־המאמינים. אנו יכולים לומר: הבה נחדש את ערכי המוסר האישי והצי־בורי. אל ניבבא מותרות. אינן דרושות לעם ישראל לא בביגוד ולא באירוח. המטבע הזר לצרכים הא... הכלל והפרט. ישמש כל... של הצנע לכת, של ־כיבת... של רצינות וכבות. ... הוא לאו. אמינות בכלל... ביות. וכך נחנך את הדור? תקותנו, אהבתנו, לערכי... סר שיהיו לתפארת ישר... את עתיד האומה.

יעקב שרת

ארץ חמד

ויהי ערב בערבים ועל סף ביתי שניים עומדים • ... מעולי בריה"מ, בחורים כארז, נחמדים • אחד סכנאי עיני ומלחין וקולו עז ובעים • ואחד רופא ומפליא להכות במנגנ... • מיהם אם לא שחק במאזני המדיניות הבינלאומית ה... בעצמאית • אך הם האחיהם שיבואו — בהם תלוי קיו... כמדינה בריאת־משק ותרבותית • אך לא נגלש פה אל ... סחר האדם ההמוצרים של האדונים ברז'נייב ופורד והמושים ונישאר עם השנים שברוסיה היו יהודים, פה הם רוצים ל... ישראלים והנה הם רק ,,עולים חדשים" • כי הנה פתח את פיו וישיר את שירו • ואל הפסנתר הסתער לנגן ... • ואני נוהה עלי רוח הפזמון והיתה אתי • ותרוז ל... השחלתי בעצי • ויצא מה שיצא ואני מקדישו לזכר מרש"ק, הפלמ"חניק שעוד היפש את המתר • אשר המתגמדים והם בביתו הצריד גרונו וניחר:

ארץ חמד ארץ פרא ארץ חסד ארץ זעם
את אוכלת את יושביך ומחיה אותם עוד פעם
חול ואבן ים ורכס להט שמש כפור ורעם
ארץ הברכות, ארץ הקללות, ארץ אלף ואחת הפילות —

את כובלת ומשחררת, משלהבת, מתנכרת,
את נותנת ואת לוקחת אותי;
את יולדת את טורפת, את לוטפת ושורפת,
אדמה רועדת את ביתי...

ארץ חרט ארץ חרב ארץ צחוק וארץ דמע
את היכל ואת מזבח את נקמות ומנחמות
ארץ חשק ארץ נשק ארץ נצח ארץ רגע
ארץ חלומות, ארץ מלחמות, ארץ אלף ואחת נימות —
את כובלת ומשחררת, משלהבת מתנכרת...

ארץ זית ארץ שית ארץ של יונה ועיט
אמיצה את ופוחדת, את אוהבת ובוגדת
ארץ עדן וצלמוות, אלילים והר הבית
ארץ מנגינות, זמר וקינות, ארץ אלף ואחת רינות —

את כובלת ומשחררת, משלהבת מתנכרת
את נותנת ואת לוקחת אותי;
את יולדת את טורפת, את לוטפת ושורפת,
אדמה רועדת את ביתי!

3 22-11-77

חייג ומכור!!

קבלנו טלפון חדש

ומעתה 10 קווים לשרותכם.

כולל 22-88-66

ברצונכם למכור, לקנות, להשכיר, או לפרסם מודעת שמחה או אבל?

עשו זאת באמצעות הטלפון! ובמחירי העתון

שרות מודעות מהיר לשרותך 24 שעות ביום

מודעפון

תל־אביב: רח' בן־יהודה 66; ירושלים: רח' יפו 33 (בית יואל); חיפה רח' הרצל 4; נתניה: רח' דיזנגוף 34; באר־שבע: א.ת. קרן קיימת 87/9; הדרה: נוה חן, רוטשילד 36; קרית־גת: שחם, מרכז מסחרי; רחובות צבר, בית הפועלים 2; רמת־גן: אואזיס, קופי־פרינט, פסג' ,,רמה

גזור ושמור

מתתיהו פלד

מעלה אדומים-קלון היונים

פתח את אזור מעלה וקבלה בממשלה לאחר היא ההחלטה הממשלתית המלה. כי אין כל צורך ר לצרכים כלכליים כל-ת בו הן השקעות ראוה וארנה לאורך ימים. אין ושה באזור כדי לפתור אמיתיות של העיר ירו-גל מפעל חיוני שלצורך הרחיק לכת עד מעלה, לכן, כי הטעם היחיד הוא מדיני, ורבים גם ם כי כצעד מדיני יש לה האדומים רק כדי ל-אה בלא שניתן להראות ה טעם של ממש לצעד

ים אלה. לא היה צריך שי למתנגדי המהלך ה-כשילו באיבו. כי בימים הארץ במשבר כלכלי יה צריך להיות למתנה שלה ובכנסת, כל קושי ראוותני, בזבזני ובלתי בחינה מדינית, כמו ה-ה אדומים. אך בכל זאת קבלה. הפעולה המיותרת, הכספים שנועדו מל-כים אחרים הוקצבו, ו-כל אפשרות לעצור עוד

להסביר אולת יד כזו של חשוב, הזדל בתפישה לת מעשים מסוג כזה? מסבר הוא בכך שהיונים גוד ליוני אומות העולם, ואחדויות, נבוכות, חסרות ולא לכך נתכוונו נותני קבעו את ההבחנה בין ו כמושגים מדיניים. הב-דה באה לציין שתי הפר-ו לגבי היחסים בין עמים ת. תפישה אחת, הניצית, יש לחתור אל הפתרון מות, תוך ניצול גורמי ה-המצוי בידי הצדדים ל-שהתפישה השניה דוב-מירבי של דרכי ההדברות, מובן קבלתה של פשרה כדי קיום המגעים.

מי שעקב אחר פעולתם יוניים במאבקים פנימיים של קביעת דרכה המדינית כלשהי — ותמיד מדובר וקראטיה. כי באמרות אין ה. זה — יכול היה לראות ה אין פירושו להיות שנו-בין היונים הניצים באור-ה השישים והשבעים, היה ואמיץ ביותר משני ה-הוא הסתיים בנצחון ה-משום שמאבקו נוהל ב-ומסירות מזה של הניצים. גומה לעבריות של התפישה התהליך מאכזב. היונים הן פחות יוניות בתפישתן גך לעומת זאת הן נהגו מעשה כלימה על כל ה-בארץ.

■

מה? נקח למשל את פנחס לשעבר על פי הידוע על המדיניות הוא הוא יונה של נימוקי הבטחון ביחס, למשל, אמר כי הם מש-מאשר נימוקים שאפשר יתם לערך הבטחוני של; אך הוא היה הראשון ל-ה וגולן לאחר מלחמת יום והדיע, כי חיוני להקים בה מעלה אדומים אמר, כי חשובים יותר לממשלה עכשיו, וכי בושה היא הזדקק להלוואה מן הסוכ-מעולה בלתי חשובה זו — את לא עשה דבר, בין אם ת הסוכנות או כחבר כב-וכר בכיר במפלגתו, להפר מעלה אדומים. להיפך, ה-עומד בראשו היה זה ש-למשלה במעשה המביש הלוה לה כסף לצורך זה. ל כך, הוציא מאמתחתו את קלאסי של ספיר: הדבר הוא לא היה בארץ!

ת מתכונתיה של שיטתו שכל מה שנעשה ואין בו כבוד לעשהו, נעשה שלא שלא בנוכחותו, או כשהוא בארץ. עד כה נימוק זה

ספיר לא היה בארץ ב-עמי, נמצאו אחרים הממנים שהיו בארץ, ואף השתתפו ממשלה בה הוחלט על הפ-זו. ההחלטה התקבלה, כ-ד הסתייגות גלויה של ה-משלה, אולם הם לא הכשי-ת שהדבר היה ביכולתם. הביאו אלה להתנהגותם הנ-היה אף הוא מן המוכ-בין כה וכה לא יהיה ההחלטה. נימוק זה זכור אותם אנשים עצמם מאז גליל. גם אז הסבירו ה-המתנחלים שביונים, כי אין ,,מלחמות יהודים" רק על מלחמות כאלה, כך הסבירו, על ,,מכליתי" (תן רפויה!). אמורה להיות תורה זכמים במה גדול כוחם, וידם רב ע מעשים אשר לא ייעשו. בות הימים התברר, כי לא חוכמה יש פה אלא פשוט מנגנות-לב של אנשים שלא נהגו באומץ הלב הדרוש להלחם על עקרונות שהם מאמינים בהם. וכך קרה גם ביחס למעלה אדומים. התברר, כי דווקא לדברים כאלה תמיד יש כסף, לברוח שוליונים במתנה הן היושבות על כל מקורות הכסף. כי פשוט יש דרך לעקוף אותו. העקיפה אכנה עלולה להיות קצת בלתי חוקית, כבר למשל, שמוסד ממלכתי מתחיל להוציא כספים למרות שמשרד האוצר אוסר על כך. אחר כך, משמתברר כי מאחורי מעשה בלתי חוקי זה עומד השר ישראל גלילי, הרי מוכרחים לתת לו להחלץ מן הכיצד בכבוד, ואז כבר מאשרים גם את התקציב — אותו תקציב שרק משום שלא היה, הסכימו היונים שלא להכשיל ההחלטה שלא האמינו בה.

המוזר שבדבר הוא שאותם שרים יוניים, שנתגלו כך בכל אפסותם, ידעו לספר זה זמן מה כי ידוע להם, כי השר גלילי מחפש דרכים לקדם את מאוויו המוכרים עוד מימי מסמך גלילי. יותר על כן, לא רק שהיונים הבחינו בנטיותיו אלה, אלא גם גמרו אומר בליבם שהפעם ,,זה לא ילך". ובכן, ראינו איך שזה הולך. כי בענינים אלה עבה אצבעו הקטנה של גלילי ממתני כל השרים היונים כולם. מדובר פה במי שהיה מן השלישיה הגדולה של ממשלת גולדה מאיר, שיחד עם שני שותפיו הבכירים לשעבר, ראש הממשלה ושר הבטחון, נושא באחריות לכל אותה מדיניות שהתגלמה ביום הכיפורים. אך בעוד ששני השותפים הבכירים לפחות גילו מידה של גבורה לשאת בתוצאות האישיות לכשלונם המרגי, ופינו את מקומם ליד הגה המדינה, גלילי מוסיף להמנות על הממשלה כאילו מאום לא קרה.

וזהו תוצאה, לא של אהדה מיוחדת שהוא נהנה ממנה בציבור, או עמדת כוח מיוחדת במפלגה, אלא פשוט תוצאה מן העובדה שהוא נמנה על הגוף המדיני המשותק ביותר, הסר הצורה ביותר במדינה, הלא הוא הסיעה אחדות-העבודה במפלגת העבודה. במסיבה זו, מי שהיה הוא שיהיה: בן אהרון וגלילי, שני נציגיה המובהקים, מייצגים עמדות שאין לבשר עליהן, אולם להן אין כל משמעות כשמדובר בהסיבות אודות העבודה, כי בהסיבה זו אין מסלקים אותם, אין מרחיקים שר גם כשהוא נכשל כשלון חמור, וכך מוצאים אנו את האבסורד המשווע ביותר בכל הגוף המדיני שלנו, שהשר גלילי היה ונשאר שר בלי תיק בכל הממשלות, ומכיוון שנשאר, עושה הוא את הדבר היחיד אותו הוא יודע לעשות היטב: להתחבל ולהבזות על מנה להגשים את חזון מסמכו המפורסם. ואילו היונים לעומתו, נפחים מפחדים בטרם התבגרו.

■

מעבר לשיקולים של הבטיסים ישרים ועקומים הנעשים בממשלה ומתוכה, עומדת השאלה עצמה: מה בעצם מצפים להשיג מן המעשה הנעשה במעלה אדומים? נניח לנימוקי הבטחון, שמאז ומתמיד משמשים שפחה חרופה להצדקת כל מעשה אשר יעשה או לא יעשה. מתברר כי נימוק זה תמיד עובד, אם כי לא תמיד במלוא היעילות. אך מאחר שברור כי מבחינה אסטרטגית אין כל בעיה מבורה לירושלים הזקוקה לשם פתרונה לפיתוח מעלה האדומים, דומה כי מותר לנסות לגלות את הצרכים האחרים שיתמלאו על ידי מפעל זה.

היה מי שאמר כי העיר ירושלים זקוקה למעלה אדומים. אך דעתו של ראש העיריה טדי קולק היא שמבחינתה של ירושלים שונה. המפעלים החשובים באמה לעיר אינם יכולים להתרחק עד מעלה אדומים מטעמים של טובת הציבור ומשיקולים כלכליים. המרחק מן העיר, הבדלי הגבהים, המגיפים על פני מרחק קטן יחסית לכשלוש מאות מטר, צרכי הציבור ועוד, כל אלה הם נימוקים מספיקים לעיריית ירושלים לדחות את ה,,טובה" שהממשלה מתיימרת לעשות לירושלים.

יותר על כן, עירית ירושלים לא הודה מסוגלת לתת שירותים עירוניים למי שילך למעלה אדומים, ואם יכפו עליה את הדבר יהיה בכך כדי גרימת נזק לעיר הבירה, השם ללעג כל דיבור על טובת העיר בביכול העומדת לנגד מפתחי מעלה האדומים. אם אמנם תתפתח תעשיה במקום אין ספק כי עובדיה יהיו תושבי השטחים, ואלה יתנקזו בהדרגה אל מורד ירושלים כמקום מגורים קבוע. כלומר, בסופו של דבר יביא פיתוח מעלה אדומים לכך שכמה מפעלים כושלים ובלתי כלכליים — רק כאלה אפשר יהיה לדחוף לשם — יתנו מספר מובל של מקומות תעסוקה למובטלים ומנהלי עבודה יהודיים שיוסיפו לגור בירושלים. אולם לעומת זאת תגדל אוכלוסית הפועלים הערבים של ירושלים. אין בכך אסון, אבל אין ספק שלא נמצא דבר זה בין המטרות שלאורן התקבלה ההחלטה.

מובן, תמיד אפשר יהיה לדחוף כמה מתקני צבא לשם, על מנת ליצור את הגרעין הראשון. אך הנסיון מלמד כי זהו תכסיס מפוקפק מאד. בשעתו הקימו את בית הספר לקצינים במצפה רימון על מנת לעודד את ההתנחלות בנגב, וכן כמה מחנות חשובים בגליל כדי לעודד התנהלות בו. אך מתברר כי לא כך מתהדים התנהלות. לכן יש להניח כי למעלה אדומים ישלחו גם מפעלים ממש, אם בכוח ואם על ידי פיתויים של ,,אזורי פיתוח". גם לא יתכן כי סיקבל על עצמו לבנות במקום בנינים. אלא שהפעם יהיה צורך למצוא שם כך קבלנים בעלי גישה צינית ביותר לעבודתם. כי הפעם, שלא כמו במקרה של קו ברלב, לא יוכלו הקבלנים לאמר כי לא היתה להם כל אפשרות להעריך את הבזבוז שבדבר. הפעם כל קבלן יודע כי במדבר יהודה איש עוד לא הקים תעשיה. איש עוד לא בנה בית, ועל כן אין כל נסיון של בניה בשטח זה. לכן, או שהבניה תהיה מקוסה מדי והבתים יתמוטטו תוך זמן קצר, או שהבניה תהיה מאובטחת יתר על המידה, על מנת למנוע התבלות מהירה של המבנים, ואז היא תהיה אולי יקרה שלא לצורך.

לצורך צבירת רווחים מהירים אין ספק שכל תכנית בניה במדבר יהודה כחוזה אמצעי מצוין. אולם יהיו אלה קבלנים ציניים במיוחד שיאותו לנצל קוניונקטורה זו על מנת למלא את כיסיהם. אלא שלא יהיה זה הדיבט הבלתי מוסרי היחיד של כל המהלך המר והמנהר הזה. האמת היא גם שלא אלה הם הנימוקים החשובים ביותר לשלילת ההחלטה. גם זאת למדו יונינו הפלובות: הם דאגו לצד הידידי, הם דאגו שמא יהיה בפתיחת אזור פיתוח חדש כדי לפגוע באיזורי פיתוח אחרים. אך את כל הטענות האלה תמיד אפשר לדחות בקש, כפי שראינו בימים אלה ממש. הטענה העיקרית היא שמעשה זה הוא מכשול מיותר בדרך לשלום — אותו שלום שהוא רחוק כל-כך וחייב לעבור מכשולים רבים לפני שיתממש; אך בפני שלום זה מקימה ממשלה ישראל בימים אלה מכשול חדש, גדול ומיותר. והאחריות למעשה אינה על הניצים, אלא על היונים שיכלו למנעו ופחדו.

"חרות" לשלטון!

היה משהו מרענן בועידת ,,חרות", שלא כמו בועידת מפלגת העבודה, יכולת לראות כאן אנשים צעירים, פרצופים טריים, נכונים להנהיג את המפלגה ברוח נעורים, משוחררים מכבלי העבר. ד"ר יוחנן בדר, למשל, או חיים לנדאו. או מנחם בגין.

עצם הצבתם של אנשים אלה בראש המפלגה, הנו אתגר להנהגה המיושנת והמזדקנת של המערך. כמה שנים עוד יטרטרו לנו סוסי מלחמה מודקנים מסוגם של יצחק רבין, שמעון פרס, אהרון ידיב וגד יעקובי? באה האופוזיציה ומוכיחה, כי אפשר גם להזרים דם חדש בעורקיו המסוידים של הממסד המפלגתי הישראלי. ושזה לא כל כך ענין של גיל, כמו הנכונות לתת צ'אנס לאחרים. המערך יצטרך לעמול ימים ארוכות, עד שיעצב לעצמו הנהגה כמו שיש לאופוזיציה.

ההתחדשות של ,,חרות" התבטאה לא רק בתחום האישי, אלא גם באידיאולוגיה. לא עוד סיסמאות מיושנות, לא עוד דריכה רעיונית במקום אחד, לא עוד קפיאה על שמרים. סוף-סוף הבינה ,,חרות" כי אי אפשר לערוך השקפות מדיניים מבלי להתחשב בדעות הערבים. ההצעה להאריך את המצב הנוכחי בגבולות בשלוש שנים נוספות היא, כמו שאומרים, הצעה שהערבים לא יכולים לסרב לה. יש בה לא רק מתינות ותבונה מדינית, אלא גם הבנה פסיכולוגית מעמיקה של מוטיבציות האויב. לאור יוזמה זו של מנהיג ,,חרות", נראים כל גישושי השלום הנערכים עתה בבירות העולם כמשחקי ילדים.

הוא הדין בתחום הכלכלי. ,,חרות" הבינה, שזה נושא מרכזי בחיי האזרח הנרדף על-ידי אינפלציה, מיסים גבוהים וירידה תלולה ברמת חיים. תשובת ,,חרות" לא בוששה לבוא: היא הציבה תוכנית כלכלית אלטרנטיבית, בריאה, הגיונית, מובנת לכל. ואם לא הציבה הפעם, אז היא בודאי תציב בועידתה הבאה.

אשרי הממשלה שיש לה אופוזיציה כזאת.

י. לפיד

פרופ' דניאל פרידמן

הסכם עם מצרים בצילו של איום סורי

סיבוב חדש של שיחות ההפרדה בין ישראל ל,,מדינות העימות" נמצא כרגע בעיצומו. ראוי, איפוא, לחזור ולבחון את ההסכמים הקודמים ולהשתדל, במידת האפשר, להימנע מחזרה על שגיאות העבר.

בתום מלחמת יום הכיפורים, לאחר שהוסכם על הפסקת אש פתחו המצרים במלחמת התשה בגזרה המערבית של תעלת סואץ. תוך זמן קצר ובעוד מלחמת ההתשה נמשכת, נפתח המשא ומתן על הסכם הפרדה בתיווכו של ד"ר קיסינג'ר. אותה עת היתה החזית הצפונית שקטה יחסית. צה"ל חנה בקו הנמצא כ-40 ק"מ מדמשק — אך בשלב זה התרכז המאבק הצבאי והדיפלומטי בגבול הדרומי.

משהושג הסכם הפרדה בדרום, וישראל החזירה מה שהחזירה והובטח לה מה שהובטח — השתפר מאוד המצב בחזית הצפונית. לכאורה, נדמה היה כי ישראל נהגיה מעמדה כוח. בחזית הדרומית קיים הסכם. הסכסוך מוגבל לחזית אחת (מצב אשר נדמה כי מר רבין חוזר אליו כיום), ובחזית זו נמצאים פרברי דמשק בטווח תותחי צה"ל. אך מסתבר שבשלב זה לא הסתיים לפי המקוות. ביתר דיוק, הוא הסתיים בנצחון דיפלומטי סורי. ישראל ויתרה על כל השטחים שכבשה במלחמת יום הכיפורים. האיום מעל דמשק הוסר ואף קוניטרה הוחזרה. ההישגים הישראליים התבטאו בכך שחודשה הפסקת האש (אשר, למעשה, נקבעה בתום מלחמת יום הכיפורים, אלא שהסורים ראו עצמם חפשיים להתעלם מכך), הוחלפו השבויים ונערך הסכם הפרדה המבוסס על שטח מפורז, שטח מדולל וכוח או"ם המוצב בין הצדדים. על היתרונות הבולטים שהסכם זה מעניק לסורים עוד ידובר.

★

התשובה לשאלה כיצד אירע הדבר נעוצה, לדעתי, לא רק בגורמים הידועים של לחץ אמריקני, עיפות בצד הישראלי, תוקשת סורית, אלא בראש ובראשונה בהתגבשות אחד מן הנדבכים עליו הושתתו המהלכים הישראליים לאחר המלחמה. נדבך זה היה הסכם ההפרדה עם מצרים. התמוטטות נדבך זה התבטאה בכך, שהוא לא מילא את התפקיד שמנקודת ,,ראות ישראלית חייב היה למלא. הוא לא הבטיח הסרת האיום בחזית הדרומית (אף לא לתקופה מוגבלת) הוא לא הבטיח לישראל יד חפשית בצפון. כל זה אירע מבלי שבדרום נורתה אפילו יריה אחת.

משפרצה מלחמת ההתשה בצפון, הוסבר להנהגה הישראלית ולכל בית ישראל, כי השקט בחזית הדרומית לא יוכל להמשך אם לא יושג הסכם גם בצפון. למרות הסכם ההפרדה לא תוכל מצרים לעמוד זמן רב מנגד וכל שכן לא תוכל ,,לבלוע" פעולה ישראלית חריפה בצפון. הסתבר גם שהאמריקנים תומכים בעמדה מצרית זו, למרות שהיא עומדת בניגוד גמור להסכם שנערך עם מצרים; בחסות אמריקנית. לסיכון הצבאי בחזית הדרומית הצטרף סיכון פוליטי-פנימי כבד. הפרת הסכם ההפרדה על ידי המצרים היתה גורמת לזעזוע קשה לממשלה המעורערת, בראשות הגב' מאיר. כיצד ניתן היה להסביר שהסכם אשר נערך לאחר מלחמה כה קשה ושהיו כרוכים בו ויתורים כה רבים, לא החזיק מעמד אפילו שבועות אחדים? נוצר, איפוא, צורך להתיר לסורים לא רק בגלל המצב בצפון, אלא, בראש ובראשונה כדי להציל את הסכם ההפרדה בדרום. במילים אחרות, הסכם ההפרדה עם מצרים השיג תוצאה הפוכה מן המקווה. עמדתה של ישראל כלפי סוריה, במקום להתחזק, נחלשה במידה ניכרת.

מלחמת יום הכיפורים הסתיימה בחזית הסורית בנצחון, ואילו המהלך הדיפלומטי — בכשלון. להסכם ההפרדה עם מצרים היה חלק נכבד בכשלון זה.

★

אין, איפוא, כל ספק כי להסכם נוסף עם מצרים תהיה השפעה ניכרת על הנעשה בגבול הצפוני. ניתן להניח כי הסורים, הממתינים כעת בשקט יחסי, ישנו את עורם לאחר שהמשא ומתן עם מצרים יגיע לסיומו. סוריה לא תשלים עם ויתורים ישראליים כלפי מצרים מבלי שתזכה, אף היא, בויתורים דומים. בענין זה יש להניח שסוריה תזכה לגיבוי רוסי מלא, שכן ברית המועצות תתנגד לכך שבעלת-בריתה תקבל פחות ממצרים שהפכה לבת טיפוחיה של ארה"ב.

קרוב לודאי שסוריה תגיב על הסכם מצרי-אמריקני-ישראלי בלחץ מחודש. לחץ זה עלול ללבוש צורות שונות. יתכן כי מפאת הסיכון שבדבר, תימנע סוריה ממלחמה בקנה מידה מלא, אך קיימות גם אפשרויות אחרות, דוגמת חידוש מלחמת התשה. או הגברת הלחץ כלפי האגפים, היינו כלפי לבנון או ירדן. בענין זה כדאי לשים לב לאפשרויות שנפתחו בפני סוריה בעקבות הסכם ההפרדה שנערך אתה. הצבא הסורי התחזק והמורל גדל. יתרה מזאת, האיזור המפורז והחייץ של האו"ם העניקו לסוריה דרגה גבוהה למדי של בטחון מפני פעולה ישראלית ישירה בגבול שבין שתי המדינות. בניגוד למצב ששרר לפני שנים אחדות. כאשר עלה בידי ישראל, במאמץ קל יחסי, להרתיע את סוריה מפלישה לירדן, אנו עלולים להיווכח כי כוח ההרתעה של ישראל כלפי סוריה פחת במידה ניכרת, וכי קיומו של כוח או"ם באיזור החייץ בינינו לבין סוריה, חושף הן את ירדן והן את לבנון, ביתר שאת, ללחצה של מדינה זו.

★

מכאן אין צורך בדמיון רב כדי לתאר, מה עלול להתרחש לאחר חתימת הסכם הפרדה חדש עם מצרים. הלחץ הסורי יתחדש ויתבטא בדרך שתראה לסורים כנוחה ביותר, אולי יהיה זה בדרך של מלחמת התשה, איום במלחמה כזו ואולי אף בצעדים חמורים כאלה.

ישראל תיקלע מיד לדילמה חמורה. ההסכם עם מצרים יהיה כרוך, בלי ספק, בחילוקי דעות חמורים בתוכנו. ההסכם ידרוש ויתורים מפליגים מצד ישראל והתמורה, אם תינתן, תהיה צנועה למדי. ממשלת רבין תגיה את כל יוקרתה על כף המאזנים, במגמה להוכיח כי ההסכם הוא טוב וחיוני. בשלב זה יפתח הלחץ הסורי. ללחץ זה יצטרף מיד לחץ אמריקני, ושוב נשמע את הפזמון הישן כי בגלל ששה — ואולי לא רק ששה — ,,קילומטרים עלובים" מסכנת ישראל לא רק את המצב בגבול הצפון, אלא גם את מה שיתאר כ,,הישגי" ההסכם עם מצרים שהושג זה לא מכבר. הממשלה תיקלע למצב בלתי נסבל כשתיווכח כי ההסכם עם מצרים — במקום להרגיע את חזית הדרום — נתון הוא עצמו בסכנה. מכאן — אם לא יעשו תוך זמן קצר ויתורים לסורים, עלולה ישראל לאבד את מעט התמורה שקיבלה ממצרים, הפעולה בענין זה בתמיכה אמריקנית ואולי אף בעקבות הסכם או הבטחות סודיות שניתנו קודם לכן.

★

סיכויו של הרעיון אשר פיתח מר רבין, בדבר הסכם עם מצרים כדי לנעוץ ,,טריז" בינה לבין סוריה, נראים קלושים למדי. עובדה היא שההסכם הקודם עם מצרים לא יצר טריז כזה, אלא להיפך, הוא שסייע לסורים לזכות בויתורים מפליגים. התיאוריה לפיה הסכם עם מצרים יתן לישראל יד חפשית בצפון הוכחה, עוד בתקופתה של הגב' מאיר, כאשליה שהתנפצה אל סלעי המציאות הקודרת.

★

אני נמנה על אלה הסבורים שיש לנצל כל פתח למו"מ עם שכנינו, להיות מוכנים לויתורים ולפשרה טריטוריאלית, ולהשתדל להציג עמדה שתתקבל לפחות על דעת תומכיה של ישראל בארצות המערב ובעיקר בארה"ב. משום כך יש להמשיך במשא ומתן עם מצרים, אך משא ומתן זה צריך שיתנהל בעיניים פקוחות, תוך ידיעת הסיכונים ועמידה על כך ששגיאות העבר לא תישנינה. בראש ובראשונה יש להשתחרר מן האשליה, כי מן ההכרח שהסכם עם מצרים יקל עלינו במשא ומתן עם סוריה. יש להביא בחשבון את ההשלכות שתהיינה להסכם כזה על הנעשה בגבולנו הצפוני ועל עמדתה של סוריה, והשלכות אלו אינן בהכרח חיוביות מנקודת ראותנו.

יש לעמוד על קבלת תמורה ממשית מצד מצרים, אשר יהיה בה כדי לקראת שלום, נסיגה ללא תמורה או עבור תמורה סימלית, תהווה מיד ,,תקדים" לגבי סוריה.

כן מוטל עלינו להגיע להבנה עם ארה"ב — ואף להתנות את עריכת ההסכם עם מצרים בכך — שאם וכאשר יפתח הלחץ הסורי, לא תרשה ארה"ב למצרים לאיים בהפרת ההסכם איתה, בנימוק שאין היא יכולה לעמוד מן הצד כאשר ,,אחותה" הסורית נאבקת לבדה. במילים אחרות: עלינו לחתור לקבלת הבטחה מארה"ב כי היא אמנם רואה את ההסכם עם מצרים כהסכם נפרד וכי היא לא תשלים עם הפרתו מצד מצרים, תהיה ההתפתחות במאבק עם סוריה אשר תהיה.

יתרה מזאת, עלינו להבטיח, כי תנאי ההסכם עם מצרים יהיו כאלה שהאינטרס המצרי יחייב להימנע מהפרתו ואם יופר לא נימצא ניזוקים יתר על המידה. זאת ניתן להבטיח, למשל, על ידי כך שהתמורה אשר תובטח למצרים תימסר לה רק לאחר שישראל תזכה אף היא בחלק ממשי מן התמורה המצופה. כך, נניח כי נערך עם מצרים הסכם ל-5 שנים ואשר בו הסכימה ישראל למסור למצרים, בתמורה מסויימת, שטח נוסף בסיני. יהיה זה מעשה חסר תבונה למסור למצרים, למחרת החתימה, את השטח ולסמוך על דיברתה. עם או בלי ערובות אמריקניות, כי היא תקיים במשך 5 שנים את כל התחייבויותיה. במקום זאת חיוני להתנות כי השטח ימסר למצרים רק בתום התקופה או לאחר שחלף חלק נכבד ממנה. תנאי כזה ישפר בצורה בולטת את סיכויי קיומו של ההסכם. יתרה מזאת, הוא יגן על ישראל — לפחות בתקופת ההסכם — מפני איומי הפרה חוזרים ונשנים. זאת משום שאם יתחדש הלחץ בצפון ומצרים תחליט להצטרף לאיום הסורי, תהיה היא עצמה צפויה — לא פחות מישראל — לאבדן היתרונות שההסכם עשוי להעניק לה.

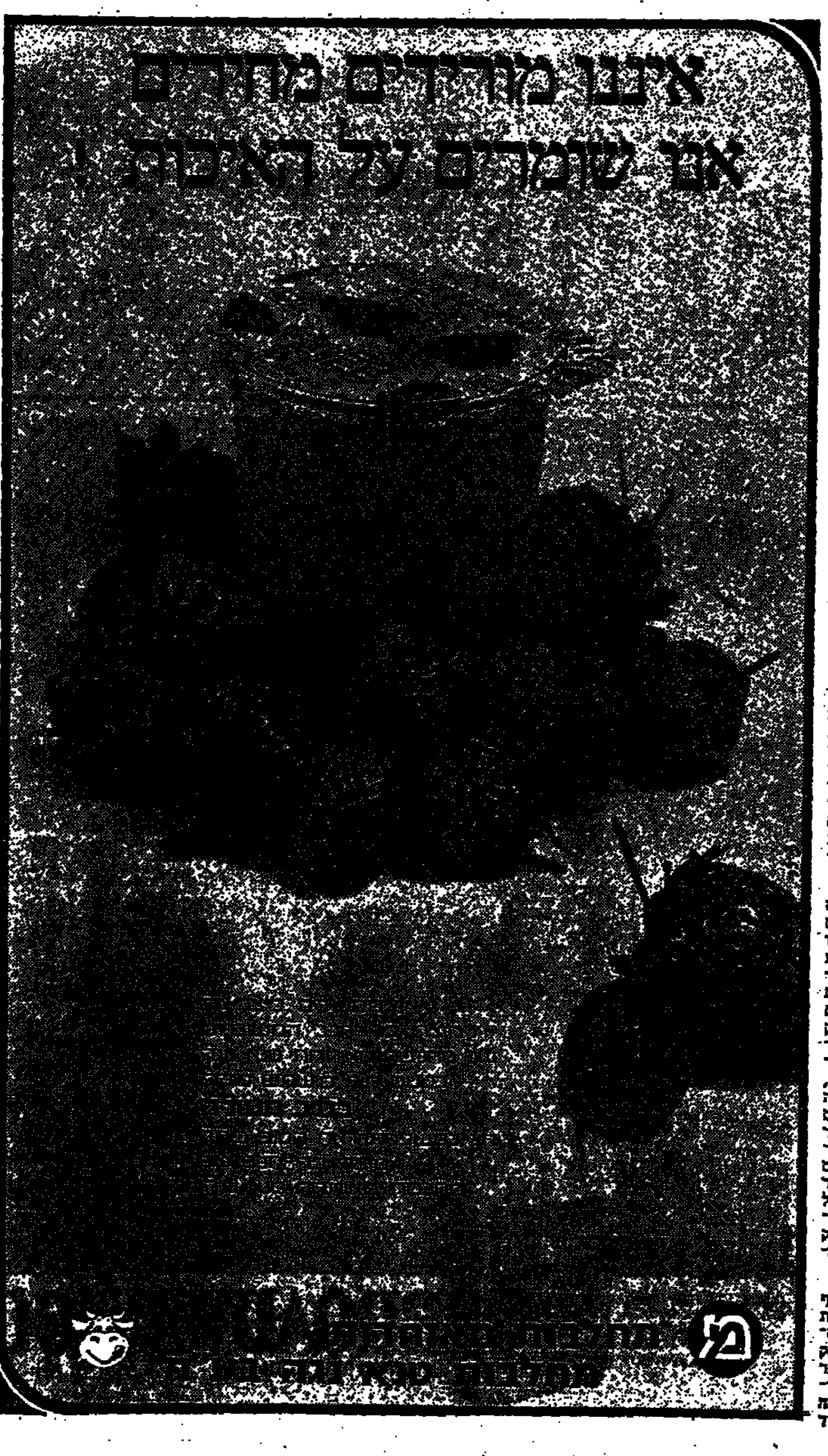

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

דב גולדשטין **ראיון השבוע עם** פרופסור ראובן ירון, ציר לועידת „חרות" שנבחרה השבוע

מתוך רצון להתנער מדימוי שלילי, שהדביקו בה יריביה, חרות היא רכה מדי כאופוזיציה ופשרנית בביקורתה

ה נואמים נאמו. המא־זינים מחאו כף. צירי ועידת „חרות" הרי־עו למנהיגיהם. נבח־רו המוסדות החדשים של ה־תנועה. **השאלות הבסיסיות עדיין נותרו ללא פתרון: האם נגזר על „חרות" לשרת את העם באופוזיציה? הגלומים בה, ברעיונותיה ובאישיה, ה־כוחות להזניק אותה אל עמ־דת השלטון? האם מאמין הציבור, כי „חרות" אכן הש־תחררה מכמה דימויים שלי־ליים והיא „כשרה" עתה, יותר משהיתה, להנהיג את העם?**

מדרך הטבע יזהו ראשי המפלגה את כל סימני השאלה השליליים, יפרשו את כל התמיהות, יתלו את כל קולר־האשמה בזולת. פרופ' ראו־בן ירון, מצירי הועידה, מנהל בית הספרים הלאומי באוניברסיטה העב־רית בירושלים, אינו יכול להרשות לעצמו את המותרות האלה. אפשר שמלוא... חוב לאיצטלה האקדמית המדעית, בלך, שאינו חושך שבטו מתנועתו. ואף־על־פי שהוא חובש בעדי־נות ומאזן את החבטות בלטיפות, אין תנועתו יוצאת מלפניו כטלית שכולה תכלת.

כמה מלים על דרכו של האיש: יליד וינה של 1924. נמלט עם הוריו לצ'כוסלובקיה, לאחר ה„אנשלוס" ה־גרמני ב־1938. גם שם לא האריכה המשפחה לשהות. בינואר 1939 הצ־ליחה לצאת לארץ־ישראל.

● עט נובע כנשק אישי

פתח־תקוה. ראובן ירון, בן 15 הצטרף לאצ"ל. „תמיד היה כלל, הנשק שלי העט הנובע". עיק־ר מהיגיו של המחתרת. שלושה מאס־רים בלטרון, המצטרפים כדי 15 חודש של נטילת החרות האישית.

ב־1949 — הפאקולטה למשפטים בירושלים. תלמיד מצטיין ועבריק. „לא רציתי לעסוק בעריכת־דין. ההז־דמנויות להשחתה עצמית גדולות מדי במקצוע זה. הסבבים מפותלים. שמח־תי ללכת במסלול האקדמי, ההוראה — באוניברסיטה שלי... היסטוריון של המשפט. קודם — רומי. אחר־כך העתיק לתקופות קדומות מזה: ה־משפט במקרא ובמזרח הקדום. השת־למויות שונות בחוץ־לארץ. פרופ־סור חבר. פרופסור מן המניין („פרו־פסור גמור" — כפי שנהג להתלוצץ ש"י עגנון, המנוח) — והחל ב־1973 מנהל בית הספרים הלאומי.

פורמאלית הצטרף פרופ' ירון ל„חרות" רק בסוף 1972. לפיכך הריהו חבר חדש. אך הוא עצמו אינו מס־ליק להתייחס אל השתלבותו בחוג המפלגה, כהוכחה לפתיחותה של „חרות".

היו לו תוכניות מגובשות להמיר את הפעילות האקדמאית בחברות ב־כנסת. את דין דחייתו, בקיץ 1973, קיבל ברוח טובה: „לא כעסתי כלל. יש פער גדול בין ההיצע של המועמדים ומספר המקומות בכנסת".

— פרופסור, אין אדם צריך להיות שונא ל„חרות" או מתנגד להשקפו־תיה הפוליטיות, כדי להבחין, שכבר 27 שנים היא נמצאת „מתחת לגל". כמפלגה, שמעולם לא הצליחה להגיע לשלטון, היא כשלון פוליטי. אלא אם כן אין לה כלל יומרה כזאת. ההימצאות באופוזיציה הוא לה התגש־מות המאוויים. מדוע זה כך?

● הייצר לשלטון...

קודם תרשה לי כמה ניסוחים אק־סיומאטיים: תנועה פוליטית, הראו־יה לשמה, צריך שיהיה בה היצר להגיע לשלטון. ישנן, אמנם, תנו־עות פוליטיות נטולות יצר כזה ולכן אינן תנועות פוליטיות רציניות. „חרות" אינה כזאת. יש לה הייצר. ניסוח שני: המטרה העליונה היא שגשוג המדינה וזו שאלה חשובה בהרבה מאשר מי נמצא בשלטון. אילו, חלילה, חששתי, ששלטון של „חרות" יכול להזיק למדינה, הייתי מעדיף ללא היסוס שלטון אחר, אם הוא אינו מזיק למדינה. אבל בכך אין כדי להפחית מאומה מחובתה של המפלגה לעשות כל שהיא מסוגלת להטות את כף־המאזניים הפוליטיים. מקובל עלי בעניין זה מאמר חז"ל: „לא עליך המלאכה לגמור ואין אתה בן־חורין להיבטל ממנה". לאמור: יש להשתדל ולעשות כל מאמץ לה־גיע לשלטון, בין שהתוצאות יבואו או לא יבואו.

● „מפלצת בעלת קרניים"

הסיבות, שבגללן לא הגיעה „חרות" לשלטון — בחלקן הן חיצוניות, ש־אינן תלויות ב„חרות", ובחלקן ה־אחר — משקפות את מעשיה ואת המגבלותיה. אין מדובר ב־27 שנים, אלא ביותר מ־40. השלטון והמשטר במדינה התבססו עוד קודם להקמתה — בעקבות האירוע הטראגי על חוף ימה של תל־אביב, ביוני 1933 — הלא הוא רצח חיים ארלוזורוב. מה שקרה בעקבות הרצח הזה שיכנע אותי, כי גם האימרה ש„לשקר אין רגליים", היא כלל, שיש יוצא ממנו. מאז 1933, עם הפוגה קצרה יחסית, בשנים 1967—1970, בימי ממשלת הליכוד, לא חדל, למעשה, מסע ה־הסתה, שלא בחל בשום אמצעי, לתאר את „חרות" בדמותה של מפל־צת בעלת־קרניים. כאשר אתה חוזר על הבזה, על אשמה, על שקר אלפי פעמים — הוא עשוי להקלט.

זה היה הבסיס, שעליו בנה דוד בן גוריון ז"ל את ה„בלי חרות ו־מקי"י" שלו. אין בלבי ספק שעד היום ישנם חלקים בציבור, שהתחנכו על הטלת האשמה לרצח ארלוזורוב על יהודים רוויזיוניסטים, שיש להם רתיעה עמוקה מהרעיון של „חרות" בשלטון, מעל ומעבר להתייחסות ל־דרכה של התנועה להשקפותיה ולאי־שיה הנוכחיים.

אבל חשובה מזו — רתיעה אחרת, הרווחת בקרב הציבור: כשם ש„חרות" לא היתה מעולם בשלטון, כך, במשך 40 שנה, לא היה המימסד באופוזיציה ואף שכל אחד יודע כיצד נוהגת „חרות", וכמה היא נמנעת בקפדנות, בשעה שהיא באופוזיציה, אין איש יודע וקשה לנבא, כיצד היה נוהג המימסד של היום, לו כתוצאה מבחירות דמוקראטיות, היה מוצא את עצמו באופוזיציה.

● הצורך „להציל את העם"

— יש לך ספק רציני, אם מפלגת העבודה היתה מקבלת את דין הבו־חר? — ברצינות אתה אומר זאת?

אין כל ראיות שכל הכוחות הצי־בוריים היו משלימים עם רצונו של הבוחר. אין כל בטחון, שלא היה נעשה נסיון רציני לקום נגד תוצ־אות, שהיו שוללות את המימסד ל־אופוזיציה. הסיסמאות — מוכנות. הן מצויות בספר „1984": „צריך להגן על הדמוקראטיה", „צריך להציל את העם", „העם טעה, הלך שולל, נפל במלכודות השקרים, אבל אנו חכמים ממנו". זו נקודה, שמטרידה אנשים רבים.

— לא היית אומר, כי החשש הזה, אפילו אם הוא קיים בציבור, כהני־חוק, הוא הגורם, העומד בין „חרות" לבין השלטון? אולי „חרות" בעי־מידת בעיני הציבור, פגועת מיקום, שאין השקפותיה מקובלות והתנהגו־תיה אינם מקובלים על הרוב?

מאז שנות ה־60 היה מאמץ מתמיד להקים גשרים פוליטיים להרחבת ה־מסגרת. בתחום זה יש לראות גם את הצטרפותה של סיעת גח"ל להסת־דרות, שהרי ברור במוחלט, כי ב־מאבק על השלטון, ישנה חשיבות מכרעת ראשונה לעמדת כוח בהסת־דרות, לסיכול הסכנות מצד המימ־סד, שדיברנו עליהן קודם.

הפרק האחרון בנסיונות ההתרח־בות הוא הקמת הליכוד, שאת הקמתו יש לזקוף לעקשנותו של אריק שרון ולמירצו הרב — אבל גם לנכונות הרבה של „חרות" לשאת בחלק מ־מחיר הליכוד. בכל העלוכות קואלי־ציוניות יוצא, שהגדול נושא על גבו את הקטן ודרושה מידה של רוחב־לב וראייה מדינית נכונה, כדי להניח בידי הגורמים הקטנים יצוג־יתר על חשבון הגורמים הגדולים.

עכשיו, אתה אומר: הסכמה או אי־הסכמה לדרך, להשקפה. זה הרי המאבק האמיתי על קולו של הבוחר ועל הזכות להנהיג במדינה את ה־דרך. הראייה נבננה בעיני רוב ה־אזרחים. אבל „חרות" עשתה שורה של משגים, שהפריעו לה לדבר אל הציבור, להסביר לו, למצות את מלוא התמיכה בדרכה.

„חרות" התרגלה במידה מוגזמת לצעוד על בהונות רגליה, בזירה ה־פוליטית, ולדבר ולנהוג ולהגיב ב־זהירות רבה, בזהירות רבה מדי. ב־עיני זה נראה כחלק של התגובה על מסע־ההפחדה המתמשך ועל ה־נסיון להרתיע מפני ה„מפלצתיות" של „חרות". זו תגובה בנוסח של: „תראו, תראו בעצמכם, אנחנו לא כל־כך גרועים כמו שמתארים אותנו. אנחנו טובים".

הנסיונות המושכים להיות „ילדים טובים" גרמו תוצאה מפורשת: ב־עיניהם של לא־מעטים אין „חרות", או גח"ל או הליכוד, ז.א. האופוזי־ציה, עושה במידה מספקת, במידה שהיתה מ ח ו י י ב ת לעשות, בתפ־קידה כאופוזיציה ובנושאת קו מדיני שונה מן השלטון. ההמנעות הזאת מעשייה היתה בעוכרי „חרות" והגו־פים הפוליטיים, שהיא עמדה ב־מרכזם.

— אתה נמנע בקפדנות מן הפרי־טור: מדוע... מה היו ההימנעויות של „חרות"?

אתן לך כמה דוגמאות. ישנה היום הסכמה כללית בדבר החשיבות והמכ־רעת לעתיד המדינה, הטמונה ביחו־סים שלנו עם ארה"ב; ועם יהדות ארה"ב. גח"ל והליכוד נמנעו מלהק־ים את הכלים, שאפשר היה והכרח היה להקים, כדי לדבר באוזני יהדות ארה"ב, עמה ומדינאיה, כדרך ש־עשו לפני הקמת המדינה הגופים של הלל קוק, שמואל מרלין ואחרים.

— לפני הקמת המדינה, אתה אומ־ר. כלום אין מגבלה ל„הסברה מפ־לגתית" ולגבינות מפלגתית בארץ זרה, הנוגעות מעצם קיומה של המדינה?

● אין מונופול בהסברה

המדינה טוענת למונופול בתחום הפעלת האלימות. משום כך היתה תגובתה בפרשת עמיחי פגלין ו„הלי־גה היהודית", בשעתו 1972, מובנת, אף כי יש מקום לטעון, ואף לתמ־וה, אם היתה נבונה. המדינה ב־אמצעות ממשלתה, טוענת למונופול בתחום ההתיישבות. אני חושב, ש־

„חרות" לא ויתרה על יצר השלטון והיא תגיע לעמדת השלטון ● אם זהו הפוטנציאל המיניסטריאלי של השלטון, לאחר דור הנפילים של מפלגת העבודה, הרי שום תנועה פוליטית לא תתקשה להציג לפני הציבור פוטנציאל אישי, לפחות ברמה זאת ● מנחם בגין הוא משכמו ומעלה ב„חרות" והוא ראוי להיות ראש הממשלה יותר מכל אדם אחר ● „המשפחה הלוחמת" הולכת ונעלמת, ביולוגית, ובתנועה גדל דור חדש של צעירים מצויינים ● „חרות" צריכה לנהל הסברה עצמאית בארה"ב והממשלה יכולה רק להתרעם על כך ● מעשים שונים של הנהגת „חרות" תמוהים ומזיקים, כמו חוק בדר־עופר, שהיה קנונייה בין „שני הגדולים" ● יש אצל אנשים וחוגים שונים בליכוד להיטות לתפוש כסא ממשלתי ● עקרונית, טוב שתהיה מפלגת שלטון ומפלגת אופוזיציה, החותרת להיות אלטרנטיווה, אבל עתה חשוב יותר למנוע הדרדרות וזניחת עמדות פוליטיות ורק „חרות" יכולה לעשות זאת, במסגרת ממשלה ליכוד לאומית.

פעולות „גוש אמונים" היתה להן השפעה חיובית מאוד. אבל בשמה הם גוזל כשלוך הרוזן, כי הממשלה החליטה, שאין להניח להם, בשום פנים, להצליח. גם כאן תגובת הממ־שלה מובנת וגם כאן יש מקום לחלוק על התבונה. אבל בשטח ההסברה אין מונופול ממשלתי ואין זכות בלעדית של המדינה. כל מה שממ־שלת ישראל היתה יכולה לעשות מול פעילות עצמאית של הליכוד בתחום זה היה — להתרעם.

לעומת זה, אילו היתה פעילות כ־זאת של הליכוד בארה"ב, היו לכך תוצאות טובות מאוד. בארה"ב היו יהודים ולא־יהודים שומעים ומבי־נים את הקו של הליכוד ויכולנו להשיג שעור יותר גבוה של תמיכה בעמדות החיוניות של ישראל. היתה לזה, בלא ספק, גם השפעה חוזרת על כוחו של הליכוד בישראל.

— מדוע, לא עשו זאת?

איני יודע. אולי מפני שגם כאן הכריע החשש: „מה יאמרו המימ־סד?" וגם כאן ישנה אולי ה־כוונה להתנער מן הדימוי השלילי.

דוגמה אחרת של המנעות: מקובל על רבים (מכל החוגים), ש־דברים מרכזיים רקובים בסדרי הוי־בו: ההסתדרות הממוסדות בתחום ה־עבודה והמיסוי. אין נוכחה לי, צר־יך לפרט. מדוע לא קם הליכוד, בהנהגת בניותה „חרות", בעוז וב־תוקף ובהתמרדות נגד התופעות ה־אלו? אין לכך תשובה. ממש אין תשובה!

מכאן — רק מרחק קצר, צעד אחד קטן, לסוג הבולט ביותר של ריקבון ושחיתות: הפרשיות למי־ניהן, שהעכירו את החיים הכלכליים ההסתדרותיים והמוסדיים. בכל הפר־שיות נשמע קולה של „חרות" בשפה רכה מדי. אין „חרות" מצליחה ל־היות השופר הרציני, המבטא את עומק והיקף ההתמרמרות של הצי־בור ולידתו מפני השערוריות ה־כלכליות.

והתחום האחרון של המנעות מתגובה נכונה — הבטחון. כאן קשה יותר להתבטא בצורה פסקנית, כי מידע רב הוא חסוי. אבל לדעתי היה זה לטובת כל הגורמים — המדינה, הצבא ואחרונה אחרונה גם „חרות" עצמה, אילו, כאשר יש בכך צורך ענייני, היתה ההנהגה של „חרות" אוזרת עוז בנפשה להסתייג מפר־שות ממעשה זה או אחר של ה־כוחות הצבאיים של ישראל. שתי דוגמאות בולטות יש כאן — ר־שמיעו נגעתם לתחום האוירי, ל־פחות מצד הביטוי החיצוני: ה־תאונה של הפלת המטוס הלובי ו־מעשה־האיוולת של חטיפת המטוס הלבנוני. עוצמת ההזדהות עם הכוח העברי המתחדש היא כה רבה, עד שתנועת ה„חרות" לא מילאה את החובה הראשית של אופוזיציה — לבחון, לבדוק ולמתוח בקורת על משגים, גם בעניינים עדינים.

● הזדהות מונעת ביקורת

טעויות המנעויות ומשגים אינם חסרים גם במישור הדומה נסוך — המישור הפוליטי־מפלגתי, ולאורכו במישור הממלכתי־מדיני־בטחוני. ב־שנים האחרונות היו מעשים תמו־הים של הנהגת „חרות". למשל, חוק בדר־עופר, בעניין חישוב קולות הבוחרים. קשה להבין כיצד 26 אנשים נבונים, חח"כים של גח"ל, נתפשו לשטות הזאת. אפילו במבחן של ההשפעה על תוצאות הבחירות. היה ברור, או לפחות הכרח היה שיהיה ברור, כי המערך ייצא בשכר מן החוק, יותר מגח"ל.

וישנם כאן אספקטים אחרים, ש־חשיבותם אינה פחותה. מה הם הסבו נזק חמור ל„חרות" ולגח"ל. המקבה של קנוניה בין „שני הג־דולים" לא היה מלבב ולא קידם את מטרות גח"ל ולא שיפר את ה־דימוי שלה, של „גדולים" הרימו קול צעקה — זה בודאי לא הפתיע איש. מכל מקום, היה מן הראוי, שראש המערך אז, הגב' גולדה מאיר, תנשק את ידו של ד"ר בדר — ולא להיפך, כפי שזה קרה.

טעות אחרת, חמורה ביותר, קשו־רה למלחמת יום הכיפורים. הצעדת הקהל, כאילו היו צאן קדשים, אל הקלפי, חודשיים וחצי אחרי המל־חמה, על יסוד רשימות שמלפני ה־מבול, היתה בגדר של חטא, כלפי העם והדמוקרטיה. העובדה, שהלי־כוד לא השכיל לדרוש בתקיפות את פתיחת הרשימות מחדש, העבירה חלק משמעותי של קולות הצבעת המחאה אל ר"צ ומנעה אותם מ„חרות" ומהליכוד. לכאורה, נראית ההנחה הזאת תמוהה שהרי בהש־קפותיה הפוליטיות רחבת התהום בין הליכוד לבין ר"צ אבל אני בטוח, ש־רבים הצביעו בעד ר"צ, מתוך הת־מרמרות כלפי הליכוד, שכפה על הציבור ללכת לבחירות עם רשימות מועמדים מלפני הבחירות.

לא מן הנמנע, כי מפלגות זה־ממשלה היו מונעות פתיחת הרשי־מות מחדש. אך הדרישה תקיפה ל־פתוח, היתה בוחנת מעד מבשי ל־ליכוד ביום הבחירות. מר פנחס ספיר הודה בגלוי־לב, כי סיסמת דינתה (היום אנחנו כולנו יודעים, כי היתה כוזבת) זיכתה את המערך בארבעה עד שישה מנדאטים. נדמה לי, כי המחלוקת על פתיחת הרשי־מות והתייצבות הליכוד לימין ה־תובעים פתיחה, היתה יכולה לאזן במידת מה, לפחות באופן חלקי, את סיסמת דינתה.

— ראשי הליכוד היו סבורים, אולי, שהתייצבותם של גולדה מאיר, משה דיין ואחרים, בראש רשימת המערך, לאחר מלחמת יום הכיפו־רים, תפגע בסיכויי המערך ובבחי־רות של הליכוד עזרו להאבק נגדם, מאשר נגד מבוקשים חדשים של ה־מערך?

אם היה שיקול כזה — הוא היה מוטעה. מבחינה אלקטוראלית וב־בחינת מעמדם בציבור וערכם ה־סגולי — ומכל בחינה שאתה רוצה לפי בחירתך — דמויות ה„כוורות" הישנה עלו לאין שעור על כל גרעי־נות אחרת, שיכולה היתה, אז ה־יום, להתייצב בראש המערך. תוצ־אות הבחירות מהוות אישור מובהק לתיזה זו. ואם יאמר מי שיאמר: „הרי זו חוכמה שלאחר המעשה", הייתי רוצה להגיד לו, שיש צורך להפסיק ולהפריך את הזלזול ה־מקובל כלפי סוג זה של חוכמה. כל המחקר ההיסטורי, על מסקנותיו, הוא בגדר של „חוכמה שלאחר ה־מעשה" ועוד לא שמעתי מפיו של אדם רציני, שצריך להפסיק את ה־מחקר ההיסטורי, או שאין צורך להפיק לקחים מטעויות קודמות, כדי לא לחזור עליהן.

— אם אחרי משבר כה עמוק, כזה שטפף את העם לאחר מלחמת יום הכיפורים, לא הצליח הליכוד להת־לף מן העקרות של האופוזיציה, מתי יש לו סיכוי לעשות זאת? אולי „חרות" משלימה עם ההנחה, שבתורה לשרת העם באופוזיציה?

לא, אינה משלימה. ישנו ב„חרות" היצר להגיע לשלטון. הליכתה על קצות הבהונות מוכיחה זאת. היא משתוקקת להיות ראויה בעיני הצי־בור. אחרי מלחמת יום הכיפורים נע־שה מאמץ אדיר — ומוצלח! — ל־בלבל את הבוחרים. דינתה מילאה בכך את התפקיד המרכזי. לקול סי־סמה, שהשלום ממתין מאחורי הפו־נה. והקהל — אחרי המלחמה וה־קורבנות והאכזבות הקשות — רצה להאמין בזה ונתפתה. כך גם הצליחו במידה רבה, בעזרת השקר הזה, ל־הסית את דעתו ממה שהתרחש במל־חמה. אמרו לו: „לא כל כך חשוב מה שהיה. חשוב, מה שיהיה. אנחנו נביא לכם את השלום, „חרות" תר־חיק אותו מכם".

זה היה שקר, גס. אבל לא הייתי אומר, שזה היה בלתי לגיטימי להשת־משש בזה. כך משחקים את המשחק הפוליטי. אבל בשקרים מן הסוג הזה קשה להשתמש, בזמן קצר, שוב ושוב. ישנו תהליך ברור של התפכחות בקרב הציבור מן האשליה, שוויתו־רים והתקפלות — פיזית ואף נפ־שית, שהיא חמורה לא פחות, ואולי יותר — ישביעו את האויבים ויקרבו את השלום. אם ההתפכחות הזאת תי־משך, תימשך גם עלייתו של הליכוד.

● תואר „שאינו עובר בירושה"

אסור לשכוח, כי הגופים המלוכדים בליכוד, נמצאים בעלייה אלקטוראלית יציבה למדי. הייצוג של המערך בכנסות ובהסתדרות פוחת והולך. הייצוג של הליכוד — גדל. הסי־בות לכך הוסברו לי רק אתמול מפיו של יריב פוליטי, גלוי־לב: „ישנן סיבות דמוגראפיות בולטות לעליית הליכוד. החוגים, הנוטים באורח מסו־רתי לתמוך ב„חרות", מתרבים והול־כים. המשפחות התומכות ב„חרות", גדלות באופן תמידי בגלל התרבות פנימית מהירה. ישנם שם יותר יל־דים. יהיו גם יותר בוחרים. מדובר בציבורים גדולים יותר של תומכים ב„חרות".

— עוד חזון למועד, אמר לך יריב־ך הפוליטי גלוי־הלב: המשפחות התומכות במערך יגדלו פחות ואלו של „חרות" יגדלו יותר, עד שה־שלטון יתחלף...

אם הליכוד יכלכל את עניינו ב־תבונה ובזהירות, אבל במעט יותר תקיפות ובהירות, נכון לו עתיד פו־ליטי טוב. אני מאמין, כי הוא יגיע לעמדת שלטון בישראל.

— יש עוד משהו בהתנהגותה של „חרות", שמעורר אי־אמון: הוא בקד־תמורה, שינוי, התרעננות — אבל אחרים. אצלה — כלליים אחרים. „המשפחה הלוחמת" היא „ההנהגה ההיסטורית" ואי־אפשר להבקיע את המחסומים. זכר התחלפה כל ההנ־הגה של ה„מערך". בעוד שועידת „חרות" חזרה ובחרה שוב באותם מנהיגים, שכבר נכשלו פעמים רבות על כך להצעיד את „חרות" לשלטון...

תראה, ענין המשפחה הלוחמת יר־רד מן הפרק — מטעמים ביאולוגיים. כל מי שנולד ב־1935 והוא היום בן 40, כבר אינו יכול להיות בן המש־פחה הלוחמת. זהו תואר, שאינו עו־בר בירושה. מתגבש ב„חרות" גוף של אנשים צעירים, שהצד השווה שבהם הוא, שאינם בני המשפחה ה־לוחמת. יש בקרבם צעירים מבוני־נים, מצויינים.

אשר למנחם בגין, אגיד לך גלוי־ות: ישנו חלק משמעותי כאחד ב־ציבורים התומכים ב„חרות", התומך בה בגלל מר בגין ובזכותו וכל דמות אחרת בראש „חרות" הליכוד, היתה גורמת מייד ובחריפות להפסד של קולות. אבל מעבר מזה חשוב. מ־זה: מר בגין הוא משכמו ומעלה ב„חרות", גבוה מעל לסביבתו, מכוח יכולת וחשיבה והניתוח שלו. הוא הוכיח את עצמו בימים הרעועים. ב־צורה החכמה, בבושה מנהיגותו וב־פתיונותו, בימים הקשים מאוד של חורף השי"ם; כשמנע התגבשות־דמים בין אחים, שהיתה יכולה להוביל ל־חורבן היישוב עוד בטרם קמה המ־דינה. ובזמנים קרובים אף ה... הכוח החשוב בתנועה...

— אולי עצם קיומו של כזה תמריך כל־כך מרתיע אנשים אחרים, שאינם ... מוכנים להיות תמיד שניים...

אפילו אם זה נכון ... נכון, באמת — שנמנעה ... של אחרים בצילו של מר ... בכך לשנות את המצב... זה, מנהיגותו ומרכזיותו של ... שאני מעריך אותו מאוד ... „מעריך" שמור עמי למיש... מחוץ לתחום אנוש) הייתי ... צער עמוק ביותר, לו איתע ... כלשהו, היה מסבה את מקומו ... בגין, ואחת היא לי אם ... הוא באופוזיציה או בשל...

— האם אין מקום להנה... אחר בראש „חרות"? היה ... הפסד הקולות, ואולי אף ... כה מצד בחורים, שאישיות ... בגין מרתיעה אותם?

לא! היה נגרם הפסד ... בקשר למר בגין צריך להת... מציאות לדימוי. הדימוי הש... טופח על־ידי מתנגדיו הפולי... מתכוון לפי הכלל: „רצונ... ב„חרות" ובליכוד, פגע בב... חזקה שלו, פגע בבגין". כ... הגים בתחרות ספורט, לרכ... קר המאמץ נגד השחקן המסוכ...

● „לא ענין של חסידות"

— כן, אבל בתחרות ספ... לים את המצב, כך, ששח... רים מבריקים את המשחק, ... קר המאמץ של היריב מכח... שחקן הראשי. ליד מר בגין ... „שחקנים", היכולים להכרי... משחק במקומו...

תמיד ידעתי, שמשלים ... אינם מדוייקים ביותר. א... לבגין אינו ענין של חס... חסיד בנפשי. אני יותר ... כאשר אני מסתכל סביבי ... הרי מר בגין ס ו ת ר ... שאין לך אדם, שאין לו ... למר בגין אין תחליף.

— ישנה כאן סכנה ... מול את השלטון ולאיש ... דרוש יותר מראש ממשלה. ... שליד הבחרה הדמוקראטית ... בגין לא צמחו מנהיגים ... ל„חרות" אישים מן השורה ... שיהוו את צוות ההנהגה ...

כל עוד שלט בישראל ... לים, על כל חסרונותיו ... גוריון, שרת, אשכול ז"ל ... מאיר, תבל"א, האנשים ש... בם, אפשר היה עוד להצ... קושייה הזאת ולטעון כלפי ... „לנו יש אנשים, דמויות ... ואילו לכם אין מה להצ... טענה זו בטלה ומבוטלת ... הוקמה הממשלה הנוכחית ... פוטנציאל מיניסטריאלי — ... עה תתקשה להציב פוטנצ... באיכות זו?! יש בליכוד ... גבוה של אנשים בתחומים ... מגוונים. ויש למר בגין ... יות ראש הממשלה, שאין ... איש, בשום מסגרת מפלג...

— האם לא היתה זו מ... מצד הליכוד להיחפז אל ... ממשלתי? האם אין בכך ... גם של מנהיגי הליכוד ... „חרות" בכלל זה להתמסר ... יותר תמורתו על מקנת ה... לשלטון?

● להציב מחסום להתקפלות

יש מן האמת בדימוי הזו... טים אחרי הכסא המיניסטר... זה או אחר, הגו זה או א... ואולי גם ב„חרות", אף ... פחותה, בודאי בחפזים א... הממשלתיים. דוחקא מבחו... סתירה חותכת בהתנהגותו ... לתיזה הזאת.

עקרונית, אני מסכים, ... כתיקנם — וכתי יש אם ... כאלה? — צריכה להיות ה... רה בין שתי המפלגות, ... הפוליטיים — אחת בשלטו... באופוזיציה ותותרת לשלטו... מן הממשלה באוגוסט 70 ... דקת זכותה. המשגה היה ... פירק את הממשלה עוד ב... לפני הבחירות דאז, כדי ל... הציבור דברים ברורים ובר... חורות. קיומה של ממשלה ... טישטש את ההבדלים. הוח... להקים ממשלה ליכוד לאומ... בעקב במצב החמור המיוח... המדיני והבטחוני וברצון ל... צורים לתהליכי ההדרדרות ... עמדות פוליטיות, נוכח ה... מופעלים על המדינה ושהש... גאשות להפריך את קיומה.

לעת כזאת צריך לוותר ... או על עצמה, שמבחינה עק... מוזהה אתם ללא היסוס, ל... טוב למדינה שתהיה לה ... וטוב ל„חרות" ולליכוד לה... פוזיציה ולקיים בידיהן את ... לאלטרנטיווה — ולא את הנ... חלוקת עוגת השלטון.

אבל הצורך להציב מחס... הדרדרות והתקפלות ללא ... חשוב, מהעיקרון הזה, בגל... ובכל הקשת הפוליטית שלנו ... פוליטי מלבד הליכוד, שמס... [illegible]

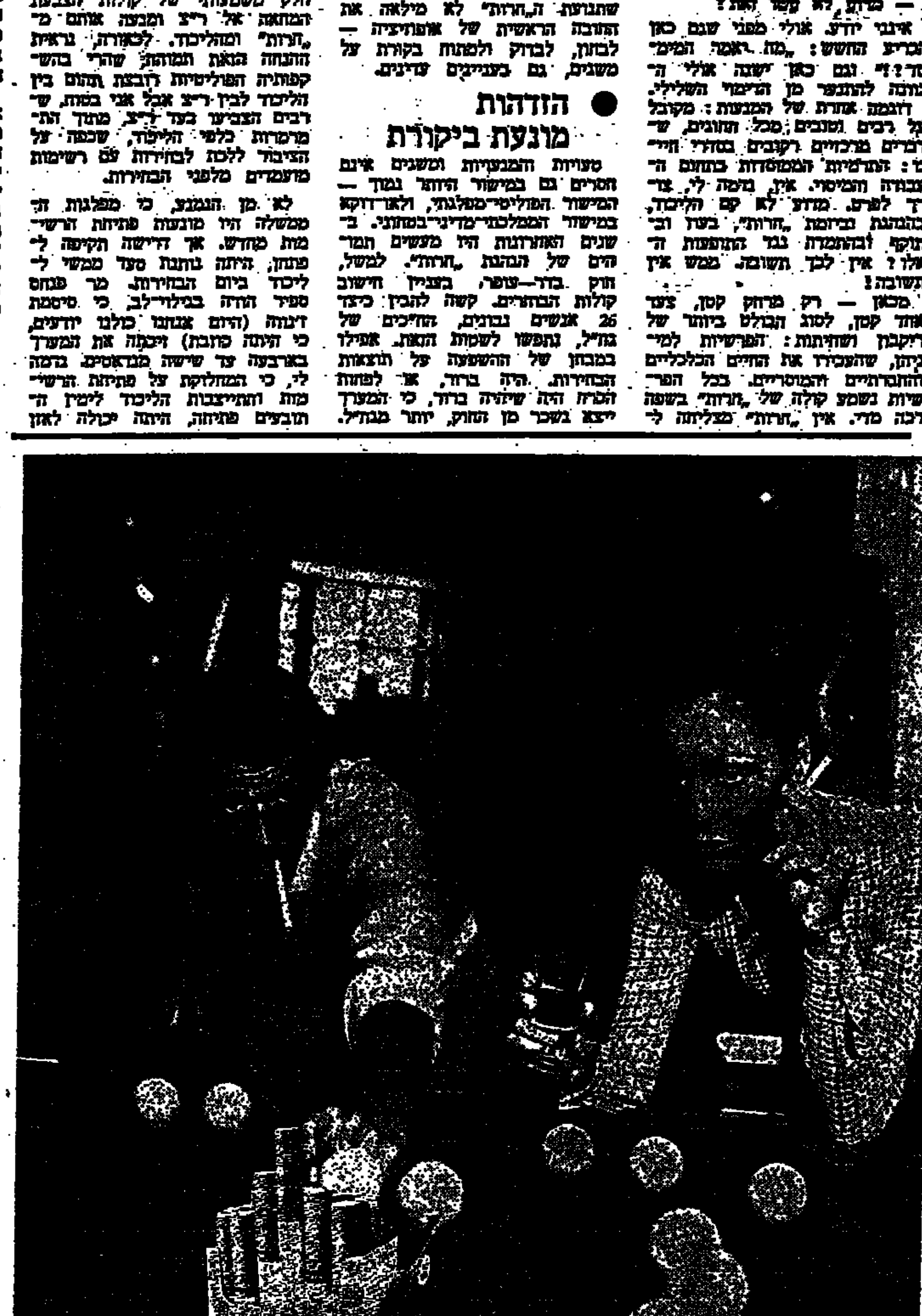

BROADWAY 100
INTERNATIONAL QUALITY
בשורה אחת עם הסיגריות הספורטסות ביותר בעולם
סופר קינג סייז
תערובת אמריקאית
תוצרת דובק

שלפין אותת לחסידין: אני מוכן להאבק

המאבק על הירושה החל בקרמלין

מאת ויקטור זורזה
מיוחד למעריב

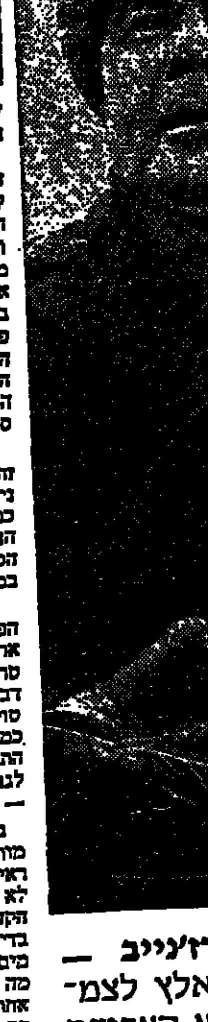

ד ברז'נייב — " שנאלץ לצמ- : שבוע העבודה בגלל בריאותו ה חושש שיור- לקו מוקדם מדי נשה הוא לקוד- ושצ'וב.

מאבק על ירושתו של ליאוניד ברז'נייב המתרקם עכשיו בקרמל יהיו מעורבים כשלושה אנשים. הבולט הוא אנדרי קירילנקו, בדרך כלל את מקומו [של ברז']נייב בהיעדר מנהיג [...] ממוסקווה.

עליו לתפוס את מקומו של ברז'נייב מוקדם ככל שאפשר.

כללי־המשחק הבנדיקים פעולה כזאת אינם ביוחדים לקרמל בלבד. לא מזמן קרה מקרה כזה בצרפת: הנשיא ז'ורז' פומפידו ניסה להסתיר את חוליו ולא האציל סמכויות מספיקות ליורש פוטנציאלי, שמא יטול איש שאפתן מדי את השלטון בידיו בשם הנשיא. אולם המאבק על ירושת פומפידו, התימרונים להפיסה עמדות, החלו זמן רב לפני מותו — למעשה החלו בו ברגע שנודע חוליו לחוג המצומצם שאנשיו היו המועמדים הסבירים ביותר לירושתו.

מסתבר שבאותה דרך מתנהל כבר זה זמן מה המאבק על ירושת ברז'נייב, והויכוחים בקרמל על כמה וכמה בעיות חשובות של מדיניות, הניכרים בין השיטין של העתונות הסובייטית, בוודאי אינם תמים קשר במאבק זה.

לגבי כמה מן הבעיות — ביחוד הפיקוח על החימוש והמו"מ עם ארה"ב בדבר צימצום החימוש האסטרטגי — גבר ברז'נייב בסופו של דבר, כפי שהבהיר הסכם ולאדיווסטוק. אך לפני כן נאלץ להתגבר על כמה וכמה אתגרים מצד חסידי הקו התקיף. בעניינים אחרים — ביחוד לגבי מדיניות הפנים והמשק הכלכלי — נאלץ ברז'נייב לוותר לא אחת.

בעוד מאבק זה נטוש מעבר לחומות הגבוהות של הקרמל נתגלתה ראיה המלמדת, שהקרמלינולוגיה עדיין לא שבקה חיים לכל חי גם בצורתה הקודמה והפרימיטיווית ביותר — בדיקת תצלומי המנהיגים המתפרסמים ב„פראוודה". בימי סטאלין ובמדמה אחרי מותו היתה רק אפשרות אחת לבירור הסדר של חברי הצמרת בפוליטביורו: בדיקת מקומותיהם בתצלומים משותפים רשמיים.

באחד התצלומים האלה, שעדיין מפרסמים אותו פעם בפעם בעת ישיבות הסוביט העליון, רואים את כולם יושבים כמעט באותו סדר, כמעט ללא שינוי משנה לשנה. בחודש שעבר נראו על הספסל הראשון „חמשת הגדולים": ברז'נייב באמצע, מימינו — ראש הממשלה אלכסיי קוסיגין, הנשיא ניקולאי פודגורני, בעל־ההלכה של המפלגה מיכאיל סוסלוב, וקירילנקו. שלפין נדחק לפני זמן־מה אל הספסל האחורי, וקידומו של קולאקוב אל הספסל השני תאם את עלייתו כאיש־חסותו של ברז'נייב. אולם בדצמבר החזור שלפין אל הספסל השני, וקולאקוב הועבר לספסל השלישי.

איש אינו יכול לומר בוודאות אילו תמורות מבשר הדבר במערך הפנימי של הפוליטביורו. אבל דבר אחד אינו מוטל בספק. שלפין, שירד בהדרגה מאז החל ברז'נייב ב־1965 לבצר את השלטון, שנטל מידי חרושצ'וב מפני מתחרים אפשריים, חברי הפוליטביורו, חזר עתה אל הזירות של השלטון, והוא מוכן למאבק.

שלפין אותת לחסידיו: אני מוכן להאבק

קשה להניח, שברז'נייב הסכים מרצונו שלשלפין יתקדם בצורה כזאת, אבל אם הוא חולני, מבולא הוא מסוגל פחות להתנגד לנסיונו של שלפין להידחק קדימה, או לנסיון מצד חסידיו של שלפין לדחוף אותו קדימה כדי לחסום את דרכו של קולאקוב לפני שיאחרו את המועד.

על פי אותו הגיון, אם יוטב שוב מצב בריאותו של ברז'נייב, יהיה מסוגל יותר להדוף אתגר מצד שלפין או זולתו, ובלי ספק ינסה להחזיק מעמד עד לועידת המפלגה בשנה הבאה, שבה עומדים לאשר תוכנית מקפת לעתיד בריה"מ לטווח ארוך. מן הסתם מקווה ברז'נייב, שבאופן זה ייכתב בהיסטוריה כמי שחידש את פני המשטר הסובייטי והחזיר אותו אל המאה העשרים מימי הביניים, שלשם דחקו סטאלין.

אחת הסיבות המעניקות חשיבות לתצלום שנתפרסם ב„פראוודה" ובשאר כל העתונים הסובייטיים היא, שהדבר מאותת לחסידיו של שלפין במימשל, שהוא שוב מוכן למאבק. לשלפין תומכים רבים כאלה. כראש ה„קומסומול" — אירגון הנוער הקומוניסטי — היה לו חלק חשוב בבחירה ובהכשרה של האנשים שהצטיינו ביותר מבחינת האוריינטציה הפוליטית. ואלה נעשו מועמדים ראשיים למשרות הבכירות במפלגה. רוב המנהיגים הסובייטיים, בטפסם מהתחלות זעירות אל מעמד בפוליטביורו או במזכירות המפלגה, מניחים אחריהם שורה של תומכים ושל בניהם, המחזיקים להם טובה על העזרה שקיבלו בקידום הקריירות שלהם.

בפעם האחרונה שהיה רושם כי שלפין מבקש לעלות אל השלטון, לפני שנים אחדות, נתגלו פתאום חברי סיעה ה„קומסומולית" הזאת בכמה וכמה משרות מפתח. הם הודחו כהן כאשר התחיל כוכבו של שלפין לדעוך. אבל הם קיימים, ויש עוד רבים שישמחו מאוד לראות את כוכבו זורח.

שלפין היה גם ראש המשטרה החשאית, ובלי ספק יש לו חסידים בקרב אנשים שתמיכתם עשויה להיות מכרעת במשבר־ירושה — כשם שתמיכתם בחרושצ'וב הכריעה בסילוקו. אף שלשלפין היה פעם שם של „ניאו־סטאליניסט", חסיד המדיניות התקיפה, הוא בראש וראשונה אופורטוניסט והוא יסגל לעצמו כל גוון פוליטי שיש בו לקדם את שאיפותיו.

לעתים קרובות שוכחים כי חרושצ'וב, גדול מבצעי הדה־סטאליניזציה, עלה לגדולה בקרמל על „גווייתו הפוליטית" של גיאורגי מלנקוב, אף על פי כן התקיף חרושצ'וב את מדיניות הפנים והחוץ הליברלית שלו.

כמה מאנשי המערב שנפגשו עם שלפין — שבמעמדו הנוכחי כראש האיגודים המקצועיים יש לו מגעים מרובים יותר עם בני חו"ל — אומרים עליו כי הוא רב־החן, השנון והאינטליגנטי בקרב המנהיגים הסובייטיים, אולי פרט לקוסיגין. מכמה וכמה דברים הידועים מעברו אפשר לשער שעל אף המוניטין הסטאליניסטיים הוא עשוי להמשיך בדה־סטאליניזציה אם יגיע לראש — אף שייתכן כי לשם קנייה לבתויהם של הביורוקרטים, שרובם חסידי התקיפות, ינצל תחילה את מוניטין התקיפות שלו עצמו, כדרך שעשה חרושצ'וב בשעתו.

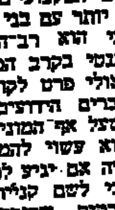

המאבק האישי הוא גם על מדיניות

פחות ידוע על אודות פיודור קולאקוב, שלא הירבה בנסיעות בחו"ל וגם בבריה"מ הוא ממעט להיפגש עם זרים. אבל כאשר הוא בא במגע עם אנשי המערב — כגון בפגישות פיסגה — הוא עושה רושם של איש אינטליגנטי, חברתי, ומסתדר עם זרים בקלות יותר מכמה מן הבכירים ממנו. כעבודתו כמזכיר המפלגה במחוזות, ובזמן האחרון — כמזכיר המפלגה האחראי לחקלאות — מסתבר שהוא נהלן מוכשר ופוליטיקאי מוכשר.

כחבר הפוליטביורו השתתף קולאקוב באותם מן הדיונים וההחלטות בנוגע למדיניות החוץ, המדיניות הצבאית והמדיניות התעשייתית. אבל אין לו נסיון ישיר בניהול התחומים אלה. זו אחת הסיבות שהוא יזדקק לשנתיים עד ארבע שנים כדי לרכוש נסיון לטיפול בתחומים מרכזיים אלה של מדיניות החוץ, בעוד קירילנקו ממונה על הענינים בתקופת המעבר.

רווחה הדעה, שקירילנקו, בן שישים ושמונה, מוכן להסתפק בתפקיד־מעבר זה, וכי שאר החברים של „השישיה הגדולה" — קוסיגין, פודגורני וסוסלוב — שכולם זקנים וחולניים, אינם מועמדים לרשת את ברז'נייב, אבל ייתכן שהם לא יראו את סיכוייהם באותו אור כפי שהדברים נראים לאחרים.

קונראד אדנאואר היה בן שבעים ושלוש כאשר נבחר לקאנצלר הראשון של גרמניה המערבית שלאחר המלחמה, בעת שניהול ענייני המדינה הגדיר מרץ כידבי, והוא החזיק בשלטון 14 שנה. מאו צה טונג ומרשל טיטו, ששניהם כבר עברו את שנות השמונים, ושארל דה־גול שפרש ברוגזה בשנות השבעים ותשע, גם הם דוגמות שעשויים בכירי הפוליטביורו להביא לטובתם.

הדברים אמורים ביתר תוקף בקירילנקו עצמו: כאשר יגיע לפיסגה הדבר ימצא חן בעיניו — והרי זה רק אנושי — אפשר מאוד שירצה להישאר שם. לכן אפשר שבקרב המועמדים הצעירים יותר, שעדיין אינם בוטחים לגמרי למעמדם הפיסגה, יהיו כאלה שיעדיפו חבר מרצף פחות מבין „חמשת הגדולים" בתפקיד המעבר, כיוון שלבטח יהיה נכון יותר לפנות את הדרך לדור הבא בבוא המועד.

ואין לחשוב כי מאבק־הירושה הוא אך מאבק על השלטון, על מעמד הפיסגה. כאלה היו המאבקים על ירושת לנין ועל ירושת סטאלין, אבל הם היו מאבקים גם על המדיניות, כפי שהיה המאבק על השלטון שקדם להפלתו של חרושצ'וב. קשה, אולי אף אי־אפשר לומר, היכן מסתיים המאבק על השלטון ומתחיל המאבק על המדיניות. כדי לבצע את המדיניות המקובלת על אדם הוא זקוק לשלטון; וכדי לזכות בשלטון בקרמל הוא זקוק לתמיכת חלקים חשובים של מנגנון המימשל במדיניות שהוא דוגל בה.

מאבק זה על שלטון־ומדיניות נטוש בקרמל כל הזמן, אולם הוא מחמיר בעתות משבר — מקומי או בינלאומי — שכן אז שינוי־המדיניות סביר מאוד וקל יותר לצאת באתגר נגד הרשויות הקיימות. למשל, היו סימנים למאבקים כאלה ולאיום רציני על מעמדו של ברז'נייב אחרי פרוץ מלחמת יום כיפור.

ביטול ביקורו של ברז'נייב במצרים בחודש זה צמח כנראה רק בחלקו ממצב בריאותו. הנסיבות של ביטולו ואופן פירסום הדבר מרמזים, שהיתה זו מהלומה למדיניותו של ברז'נייב, ומסתבר כי החולקים עליו הצליחו, משום שבמצב בריאותו התקשה יותר להיאבק עמם — ואולי זו גם הסיבה לכמה מן הכשלונות המוסחים אך מעט, שנחל במשך כשנים־עשר חודש שחלפו בתחום מדיניות הפנים.

כאשר דחה הקונגרס האמריקני הצעת חוק, שהמימשל תומך בה, מתפרסם הדבר בכותרות גדולות בוושינגטון. כאשר נכשלת במוסקווה הצעה שברז'נייב מציע אותה, אין מזכירים את הדבר בעתונים. אף על פי כן, אפשר לגלותו מתוך קריאה

המחבר הוא סובייטולוג נודע היושב בוושינגטון. מאמר זה פורסם בגדולי העתונים בארה"ב ובמערב אירופה ונרכש על ידי „מעריב".

בין השיטין של מה שמתפרסם.

למשל, זה כמה וכמה שנים מטיף ברז'נייב בפומבי לניסוח חוקה סובייטית חדשה, שהלביש לבוש פורמאלי את ההורויות ה„דמוקרטיזציה" של העם הסובייטי. ב־1972 הודיע, שהצעת החוקה תפורסם עד שנה זו בעוד מועד לקראת הועידה הבאה של המפלגה ולדיון פומבי, ואחר־כך ייערך עליה „משאל עם כל־ארצי".

היו סימנים של התנגדות לכך מצד החברים השמרניים של הממסד המפלגתי, שרצו בקצב איטי יותר, שכן ויכוח כל־ארצי ומשאל־עם עלולים לעודד את הנועזים ביותר בקרב „האופוזיציה הדמוקרטית", שותפים לדעות של אלכסנדר סולז'ניצין ואנדרי סאחארוב, שאינם חוששים לפרסם באמצעות עתונות המחתרת, או להביע דעותיהם באסיפות פומביות.

כאשר פורסם נאומו של ברז'נייב ב־1972, השמיטו את הפסקה בדבר משאל העם, אולם הוצעה עצמה הוסיפה לזכות בפרסום בדרך המרמזות, שברז'נייב גמר בלבו להיכתב בהיסטוריה, בין השאר, כאיש שהעניק לברית־המועצות חוקה נפלאה חדשה.

בשנים שלאחר כך היה „פראוודה" מודיע פעם בפעם, כי הכנת החוקה נמשכת, והזכיר את הדבר במאמרו השנתי ב„יום החוקה". בחודש שעבר נשמטה פיסקה זאת מן המאמר הראשי השגרתי. יודעי־דבר ראו בכך סימן, שאולי נתבטלה אותה השאיפה החביבה על ברז'נייב, וחשובה מזו, שברז'נייב עצמו איננו מסוגל להציל אותה.

איתות זה, בו בחודש שביטלו את ביקורו במצרים וברית־המועצות הכחישה בפומבי להבטחותיו באוזני שר החוץ קיסינג'ר בדבר יציאת יהודים מברית־המועצות, בא בעת ובעונה אחת עם התרבות הסימנים לחוליו של ברז'נייב, שעדות לו שימשה ביטול פגישות רבות והולכות עם נציגים מחוץ־לארץ. אי־נחתו הפוליטית החלה זמן רב לפני כן — דומה שגם חוליו התחיל הרבה לפני כן.

בסוף 1973, בנאום תקיף לפני הועד המרכזי, הציע ברז'נייב להנהיג רפורמה ראדיקאלית בכל מערכת הניהול והתכנון הכלכליים. זה כבר נאבק עם אי־היעילות התמוהה של המשטר הכלכלי הסובייטי, והוא הבין כה סבוכה משימה זו שיש לגשת אליה בעיון ובזהירות, כפי שאמר.

בזאת רצה להרגיע את הביורוקרטים, המתנגדים באופן אינסטינקטיבי — כמעט באופן אוטומאטי — לכל ריאורגניזציה העלולה לפגוע בסמכויותיהם ובזכויות־היתר שלהם. הוא ביקש לרמוז להם, כי הצעתו תהיה הרבה יותר מנסיונות קודמים של רפורמה כלכלית, שנכשלו בגלל נטל הביורוקרטיה.

בו בזמן אמר, ש„אנחנו צריכים לראות את הדברים באור שוה", את ההחלטה — אמר לחברי הועד המרכזי — „אי־אפשר לדחות עד לזמן רב", כיוון שהעיכוב יפגע בהגשמת תוכנית החומש הנוכחית המסתיימת בשנה זו ותקשה הכנת תכנית החומש הבאה.

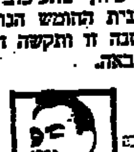

העתונות החלה לפזר שבחים למנהיג הנחלש

כלומר, הריאורגניזציה צריכה היתה להתחיל מכבר, אבל אין שום סימן המרמז שמגשימים תוכנית ריאורגניזציה כלכלית, או שהכינו הבית כזו. מצד אחר, יש בעתונות הסובייטית פה ושם סימנים המרמזים כי הויכוח בין השמרנים ובין חסידי הרפורמה נמשך בנושא זה כבנושאים אחרים, ובנושא זה צריך לראות את ברז'נייב כחסיד הרפורמה כשם שהוא חסיד רפורמה במאמציו לתקוע את הדטאנט לתוך לועותיהם של השמרנים הסובייטיים החשדנים.

מסתבר, שתוכניתו הוכשלה או נדחקה לצדדים — ובעצם היינו הך — כשם שקרה להצעתו להכין חוקה חדשה ולהצעתו בחודש מארס אשתקד לשנות את המבנה של המינהל החקלאי בברית־המועצות.

יוזמות מדיניות כאלה, וכשלונן שאין מודיעים עליו, שקולים בברית־המועצות כנגד השיטה המערבית של הכשלת יוזמות הממשלה בידי האופוזיציה או ביטולן בידי המחוקקים. בברית־המועצות הויכוח ספוג — אך לעתים יכול החוקר המדקדק לעקוב אחר מהלך המאבק על פי איזכור הבוי של הנושא בעתונות, דיון הלכי באיזו נקודה פילוסופית, היעלם נושא שהעתונים היו דשים בו, או הופעת נושא שזמן רב היו מתעלמים ממנו.

כאשר בודקים את התקדמות מדיניות הפנים שלו — או עומדים על העדר התקדמות נוכח אופוזיציה — או אז יכולים אבות־המדיניות המערביים לצרף את המידע, הצומח מניתוחים כאלה, אל הרשמים שנתרשמו בפגישותיהם עם המנהיגים הסובייטיים, ולהוציא משפט מאוזן יותר מהמתרחש בקרמל.

למשל, כאשר מפרסמת המפלגה הודעה הקוראת לבירוקרטיה לפעול בהתאם להחלטות הועד המרכזי ולנאומו של ברז'נייב — כאותה הודעה שנתפרסמה בחודש שעבר — לכאורה יש הצדקה לפרשנים להסיק שהדבר מאשר את איתנותו הפוליטית של ברז'נייב כפי שהתבטאה בולאדיבוסטוק לא מכבר, אבל כאשר משווים את ההודעה להודעות קודמות דומות, ששם הושם הדגש בתפקידו של ברז'נייב, אז מסתבר כי הדגש הוזז בתפקידו של הועד המרכזי בגיבוש המדיניות מוסר מעוצמתו הפוליטית של ברז'נייב, מהול אותה ואיננו מוסיף עליה.

בראשית השנה שעברה התחילה העתונות הסובייטית לפזר שבחים מוגזמים לברז'נייב, ולעתים קרובות הרבה יותר מבעבר היו מכנים אותו כ„ראש" הפוליטביורו, אם כי באופן פורמאלי הוא מזכיר המוסד הזה, כלומר המשרת שלו.

והיתה זו עדות להתחזקותו של ברז'נייב, כפי שסבורו חלק מהפרשנים? ניתוח מדוקדק יותר של ההקשר הפוליטי של מערכת השבחים לברז'נייב הבהיר, כי זו טאקטיקה של התגוננות, שנועדה להחזק את מעמדו מול נסיונותיו לערער על מדיניותו.

בנאומו ביום המהפכה ביקש שר החוץ אנדריי גרומיקו להרשים את שומעיו ב„סמכות הגדולה" שנהנה ממנה ברז'נייב בוועידות פסגה. הוא דיבר על כשרונו הגדול של ברז'נייב, על כוח השכנוע „העצום" הבא לכלל ביטוי בעבודתו, ועל „פעילותו יום יום ללא לאות". נוכח חוליו של ברז'נייב, שכבר נתן אותותיו בזמן ההוא ובלי ספק היה ידוע לחולקים עליו, נשמעים הדברים כנסיון לטעון, שברז'נייב עודנו מסוגל לעשות עבודתו טוב יותר מזולתו.

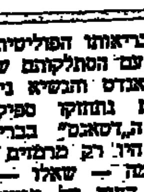

הויכוח בבריה"מ מקביל לוויכוח בארצות הברית

גם „בריאותו הפוליטית" נתערערה הלכה. עם הסתלקותם של הקאנצלר וילי בראנדט והנשיא ניקסון מזירת המדיניות נתחזקו ספקותיהם של מבקרי ה„דטאנט" בברית־המועצות, שבעבר היו רק מרמזים להם. כלום מן התבונה — שאלו — לבסס את מדיניות החוץ על מגעים אישיים? העברה, שלא התגשמה הבטחתו של ברז'נייב בדבר זרימת דולרים, השקעות־חוץ וטכנולוגיה אמריקנית מתקדמת לברית־המועצות — הלא זה היה הבסיס שעליו „מכר" — לעתים במידה מופרזת — את ה„דטאנט" לחלק מחבריו המפקפקים. וכן בוטלו ההבטחות שהבטיח בענין יציאת היהודים, על רקע של רמזים מצד אחדים מחבריו כי אינם מרוצים מפעילותו, כגון הנשיא פודגורני, שעוד קודם לכן חלק על ברז'נייב בקשר לכמה מדרכיו במדיניות הכלכלית.

בצתונו הגדול של ברז'נייב בהא הידיעה היה ועידת הפסגה בולאדיבוסטוק וההסכם בדבר הגבלת מספר כלי הנשק האסטרטגיים, שנותר לשני הצדדים להחזיק, כאשר עוררו חששות מצד מבקרי ההסכם בארה"ב את קיסינג'ר לטעון, שהקרמל ויתר ויתורים חשובים, נחשף מה שאמרו כל הזמן מבקריו של ברז'נייב בארצו.

הויכוח בתוך ברית־המועצות על ההסכם לצמצום החימוש האסטרטגי מקביל במידה רבה לויכוח בתוך ארה"ב, וחסידי הקו התקיף במוסקווה יש להם נימוקים סבירים לא פחות משיש לחסידי הקו התקיף בוושינגטון, שהסכם ולאדיווסטוק נוגד את האינטרסים של ארצם.

הם שואלים כלום ברז'נייב, ש„הצליח" בתחום ה„דטאנט" ניקנו לדעתם במחיר ויתורים חדים ונשנים — החל בקבלת פני ניקסון במוסקווה אחרי הפצצת האנוי, וגבור באי־הבעת אתגר יעיל נגד קיסינג'ר בזירת התיכון — הוא האיש המוצלח ביותר לניהול מדיניות החוץ. אדם שיצאו לו מוניטין כי הוא ממהר תמיד, לדעת מבקריו הסובייטיים, יעמוד בדרך כלל מול עמדה נוקשה הרבה יותר של הצד האחר במו"מ; איש חדש, שאיננו נושא בנטל של עבר כזה, עשוי לדעתם להצליח יותר במו"מ.

גם את דבקותו האישית של ברז'נייב ב„דטאנט" ובהגבלת החימוש עלולים מבקריו לראות כמגרעת לברית־המועצות, כיוון שהוא נאלץ להצליח במו"מ כדי להצדיק את מדיניותו, וכיוון שהוא זקוק להצלחה כדי לרסן את מבקריו, עלולים להאשימו כי הוא מוותר ויתורים — כדרך שהואשם ניקסון — מטעמי מדיניות אישית ולא מטעמי מדיניות לאומית.

בויכוח על „משבר הקפיטליזם", הבא עכשיו לכלל ביטוי בין השיטין של העתונות הסובייטית, מדגישים כנראה חסידי הקו התקיף את הסכנה שהפאשיזם שוב ירים ראשו המבולבל במערב ויעורר מלחמה — כלומר, כי ברית המועצות צריכה להגביר את חימושה ולא לפרק אותו. יש מאמרים המרמזים לצורך לנצל את חולשת המערב; אחרים קוראים להמשך מדיניות של „הסכם ופשרה" עם אותם אנשי המערב, המבינים את שינוי מאזן הכוחות והמשלימים עמו „בתחום הצבאי ובתחום הכלכלי".

משבר המערב מקנה „תנופה חדשה" למדיניות ההסכם האפשרה — מן הסתם במובן שהמערב עשוי עכשיו להיות נבון יותר למדיניות כזו, ולאו דווקא כסיבה לנצל אותו לרעת המערב. בלי ספק יש במוסקווה גם מי שהיו רוצים ליהנות משני קשלותיו.

הויכוח בין שלוש הסיעות האלה הוא חלק מן הויכוח הכולל בקרמל על „דטאנט", על צמצום החימוש הגרעיני ועל מדיניות פנים כגון ריאורגניזציה של המשק הכלכלי — שכן כל הנושאים האלה כרוכים יחדיו.

אלה הנושאים שבכיוונים שונים עומדים במרכז הויכוחים והמאבק על השלטון בקרמל למן מות סטאלין — ובעצם מיום שנטל לנין לידיו את השלטון. על נושאים אלה יהיה מאבק בין יורשיו של ברז'נייב, שיתפלגו שוב לשמרנים ולחסידי רפורמה לגווניהם.

מנקודות־מבט אלו אני רואה את המאבק הפוליטי בברית המועצות. אחרים רואים אותו כמאבק בין „חסידי ניסויים" ובין „חסידי יציבות", שדעתם נתונה בעיקר לקיום המשטר כמות שהוא. ויש הרואים אותו כהשתקפות מאבק־הדורות המתנהל ברוסיה בין „מערביים" ובין בדלנים מימי פיוטר הגדול, שרצה לפתוח לרוסיה אשנב אל העולם; עבור את המחלוקת בין לנין, סטאלין וטרוצקי בדבר „בנין הסוציאליזם בארץ אחת" במקום לטרוח במהפכה עולמית, ועד נסיונותיהם של חרושצ'וב וברז'נייב להביא לכלל „דטאנט" מול התנצבות כבית.

יש צד של זכות לכל אחת מן הגישות האלה, ויחדיו וכל אחת לחוד הן מרמזות על הכבדת המאבק כאשר יסתלק ברז'נייב. אולי יפתח המשטר הסובייטי שיטות חדשות, מתורבתות יותר, של ניהול המאבק, משראינו במקרים קודמים. אבל מלקח העבר אנו יודעים, כי המשטר יכול לוותר על מאבק פוליטי לא יותר מכל משטר פוליטי אחר.

הבעיות החדשות המסתמנות באופק, הכוח המתגבר של פלגנות לאומנית אצל הלאומים המהווים את ברית־המועצות, דרישות האוכלוסיה לשיפור רמת החיים ולתוספת חירות שנתחזקה בעקבות השיפורים המוגבלים בשנים האחרונות — כל אלה יציבו על דרך יורשיו של ברז'נייב קשיים חמורים הרבה יותר מן הקשיים שהוא הוצרך להיאבק עמם.

אם לא יגרום „משבר הקאפיטאליזם" התמוטטות במערב שיעניק לקרמל הזדמנות שאיננו יכול שלא לנצלה, עשויות עובדות השלטון — בתחום הכלכלי והתחום הצבאי — לאלץ את יורשי ברז'נייב לאמץ לעצמם פחות או יותר אותה מדיניות כשלו — אפילו יסלקו אותו בשל מדיניות זו.

כשם שברז'נייב, אחרי שסילק את חרושצ'וב, „הקפיא" תחילה את מדיניות החוץ הסובייטית לשנים אחדות, ואחר־כך חזר לתהירה אל „דטאנט", כך עשויים יורשיו לחזור תחילה לביצור התמורות הגדולות, שחלו במדיניות החוץ הסובייטית בשנים האחרונות.

אחרי התפטרות ניקסון העדיף הקרמל להדגיש בראש ובראשונה את „הרציפות" של מדיניות החוץ האמריקנית במשטרו של הנשיא פורד. הדאגה, שקיום רציפות זו בוושינגטון הוא הבחינה החשובה ביותר של חילופי האישים מרמזת שכאשר יהיו חילופים כאלה בקרמל, ישימו גם כאן את הדגש ברציפות, כשיטה הטובה ביותר לקיים את השלום ולהבטיח לברית־המועצות את היציבות הדרושה לה.

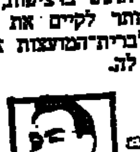

יורשי ברז'נייב לא יבטלו את מדיניותו

מול ניחושי־הדיניות השובים אלה יש לאופי של האישים, שיבואו במקום ברז'נייב (אם לא יהיו קיצוניים ביותר), חשיבות הרבה יותר משיש להגבלות שיהיו מוטלות עליהם. אין שום תועלת בניחושים על כתר־שר אישים הכפופים כעת לברז'נייב, שנפתולי משבר־ירושה עלולים להעלותם אל הפסגה. דומה שהסיכויים הטובים ביותר הם כיום לקירילנקו, לקולאקוב או לשלפין, אבל יש עוד אישים הבוכים מאחורי הקלעים, שמא תיפול הירושה בידיהם.

מניתוח זה של המציאות הפוליטית הסובייטית, מסתבר, כי יורשיו של ברז'נייב אינם עשויים לבטל את מדיניות החוץ שהוא גיבש. מנהיג צעיר ונמרץ יותר, המוכן להיאבק עם זכויות־היתר של הביורוקרטיה, עשוי בבוא המועד לעשות להבנת מדיניות כזאת בברוך וביעילות יותר מברז'נייב עצמו.

כדי ליצור את התנאים הדרושים לכך בתוך ברית־המועצות אולי יבקש המנהיג הצעיר יותר להחיות את הרגשות האנטי־סטאליניסטים, שחרושצ'וב היטיב לנצל אותם. כך יוכל להחיש את הרפורמה הפנימית, שבלעדיה לא תצליח ברית־המועצות לתפוס את מקומה הנאות בעולם כי אחת המדינות החשובות שבו — לא בקנה־מידה של טילים, אלא בקנה־מידה של התרומה שהיא יכולה וצריכה לתרום להתקדמות העולם.

הנאבקים על הירושה

אנדרי קירילנקו — בן ששים ושמונה וחבר הפוליטביורו שבריאות גופו טובה משל כל עמיתיו, יתכן שברז'נייב מטפח אותו כ„יורש מעבר", בהפקידו בידו חלק ניכר של הניהול היומיומי של המדינה.

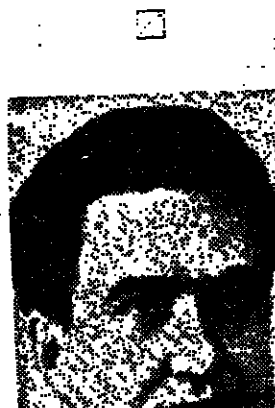

פיודור קולאקוב — בן חסותו של ברז'נייב, ידוע אך מעט במערב, חסר נסיון אך מוכשר, חברתי, ויעיל כנהלן ופוליטיקאי.

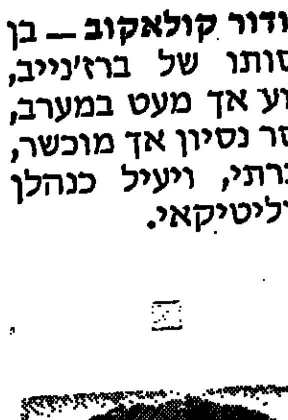

אלכסנדר שלפין — מעל לכל אופורטוניסט, זיקית שתצטבע בצבע הפוליטי שישרת את שאיפותיה טוב מכל, תומכיו רבים; לרבות במנגנון המשטרה החשאית.

هكذا من الأصل

صكدا من الاهل

„הקשר הישראלי" לנושף הכספים של הוואתיקן

מאת יובל אליצור

בשהתייסרנו אשתקד ב„פרשיות" הכלכליות יכולנו להתנחם כלשהו ב„אחים לצרה" באירופה ובאמריקה, בפשיטות רגל של בנקים בחו"ל ובהתמוטטות חברות פיננסיות גדולות וזהירות, בעלות מוניטין ונסיון. אך ככל שהדבר מוזר, נתגלתה פה ושם ה„נקודה היהודית" או אף „הישראלית" בכמה מן השערוריות העולמיות הללו.

כשהודיעה בשבוע שעבר מועצת הבנקאות הפדראלית של שוויץ על סגירת „פינאבנק" בז'נווה, נמצאו ישראלים רבים שזכרו, ולאו דווקא לטובה, את חלקו של בנק זה בפרשה „סומרפין", שכבשה את כותרות העתונות הישראלית לפני כשמונה שנים. ואף כי אין כל נקודת נגיעה בין גורם ישראלי כלשהו ובין נפילת „פינאבנק" יש בפרשה לקח מאלף ויותר משמץ של הסבר לגבי דרך פעולתו של הבנק השווייצי, שבמאונו נגרם „חור" הנאמד בכ־100 מיליון פרנק (40 מיליון דולר).

הגורם הישיר לנפילת „פינאבנק" („בנק דה פיננסמאן"), הוא ללא ספק הסתבכותו של בעל המניות העיקרי שלו ה„רג'יונרי" (מנהל חשבונות) הסיציליאני מיקלה סינדונה בעיסקות אוחרות באירופה ובאמריקה. סינדונה, שבעבר נודע כ„אשף הכספים של הותיקן" ועמד בראש אימפריה פיננסית שהונה נאמד ב־10 מיליארד דולר, ואשר רכושו הפרטי נאמד ב־500 מיליון דולר, הוא עכשיו פושע נמלט המבוקש מפני פקודות מעצר שהוצאו נגדו בחמש מדינות.

ה„נקודה היהודית" נחשפה כבר בשערוריה הראשונה שהסעירה את עולם הכספים בעולם בחודשי הקיץ השנה, שבה היה מעורב סינדונה, היא פרשת „פרנקלין נשיונל בנק" בניו־יורק. סגן יו"ר מועצת המנהלים של בנק זה, אחד מקרבנותיו של סינדונה אשר ניסה ללא הצלחה להציל את הבנק, הוא עזרא גילדן, מיליונר יהודי מידידיה הקרובים של ישראל, מראשי מפעל ה„בונדס".

„פרנקלין נשיונל בנק" היה בנק מצליח ומוליד שהחל בפעילותו ברבעי המגורים של לונג־איילנד ואחר־כך עבר למנהטן. התקדמותו היתה כה מהירה, עד שהבנקים הגדולים של ניו־יורק, „צ'ייס מנהטן" ו„נשיונל סיטי בנק אוף ניו־יורק", החלו לחשוש למעמדם בבירת הכספים של ארצות־הברית. צרותיו של „פרנקלין נשיונל", החלו כאשר מיקלה סינדונה נעשה שותף בו.

■ בברכת „הכס הקדוש"

הוא רכש 21.6 אחוזים ממניות בנק זה, שימש בו חבר מועצת המנהלים ופנה גם לעסקים אחרים בארה"ב, בעיקר בנכסי־דלא־ניידי (החברה שלו החזיקה, בין היתר, בבנייני „ווטרגייט" בוושינגטון). היותו קתולי, וקשריו עם הוטיקן (אומרים, כי מימון של חוגים הקרובים ל„כס הקדוש" סיפקו את השקעה הראשונית להקמת האימפריה הפיננסית שלו) סייעו לסינדונה לרכוש את אמונם של מנהלי „פרנקלין נשיונל בנק" ומנהליו.

הצרות החלו כאשר בקיץ זה הפסיד „פרנקלין נשיונל בנק" סכומים ניכרים בעסקות מטבע חוץ, שלמעשה היו הימורים על שערי מטבע, שנתפסו להם מנהלי הבנק, כנראה באמצעותו של סינדונה וללא ידיעה חברי מועצת המנהלים האחרים.

החברים האחרים של מועצת המנהלים של „פרנקלין נשיונל בנק" נחלצו להצלת הבנק שהוא ה־30 בגודלו בארה"ב. עזרא גילדן קיבל על עצמו לגייס הון נוסף בסך 50 מיליון דולר (גילדן, יו"ר הוועד הארצי של ה„בונדס" לשעבר, נהג לרכוש אגרות „בונדס" ב־200 אלף דולר לשנה); הוא גם סייע ל„צים", וכשהפעילה חברת הספנות הישראלית בראשית שנות השישים אוניה בדגל אמריקני, היא נקראה „המרה גילדן" על שם רעייתו).

מאמצי ההצלה לא נשאו פרי. באוקטובר נחלץ הבנק הפדראלי של ארה"ב לעזרת „פרנקלין נשיונל" והוא מכר את הבנק לקונסורציום של ששה בנקים גדולים באירופה תמורת השתתפות בסך של 125 מיליון דולר בהפסדי הבנק.

■ על כרעי תרנגולת

פרשת „פרנקלין נשיונל" היתה רק בבואה של צרות מיקלה סינדונה. ביולי אשתקד נאלץ „האשף הפיננסי" לקבל „גמילות חסדים" בסך 200 מיליון דולר מ„בנקו די רומא", הבנק האיטלקי המסחרי הגדול, הנמצא בבעלות ממלכתית. תמורת הלוואה זו שיעבד סינדונה לבנק את כל האימפריה הפיננסית שלו. אלא שעד מהרה התברר כי זו עומדת על כרעי תרנגולת. גם לאחר שמיזג את כל חברותיו הרבות (רובן רשומות, כמובן, בהאדיז וחלקן בלוקסמבורג) ב„בנקה פריבאטה איטליאנה" לא האירה לו ההצלחה פנים. „בנק פריבאטה" נמצא עתה בפירוק, וסינדונה מתחבא אי שם.

בחזור ל„פינאבנק" ול„קשר הישראלי" של סינדונה. בנק זה הוקם בסמוך לסוף מלחמת־העולם השניה על־ידי איטלקים שמצאו בז'נווה מקלט ממשטרו של מוסוליני. ביניהם היו טיטו קרנלוטי, אחד מעורכי־הדין החשובים באיטליה, שאביו היה אחד כשתברי החוקה של הרפובליקה האיטלקית והאבחדי שמונה אחר־כך נגיד הבנק הממלכתי האיטלקי.

העסקים היו תחילה צנועים ביותר. הוא שכן בשלושה חדרי משרד והתרכז במתן שירותים לפליטים מאיטליה ואחר־כך לאיטלקים שהבריחו את כספם לשוויץ. היות ולפי חוקי שוויץ חייב מנהל בנק להיות אזרח המדינה, הטילו מנהלי „פינאבנק" את התפקיד על כריו אוליברו, סוחר ענבות בלוגאנו.

בראשית שנות ה־50 התפתחו יחסי ידידות הדוקים בין קרנלוטי לבין סינדונה. סינדונה מונה „יועץ פיננסי" של הבנק, הביא לו השקעה מכספי הוטיקן ובמרוצת השנים היה לבעל מניות עיקרי. בשבוע שעבר, בשעה שנסגרו דלתות הבנק, החזיק סינדונה ב־51 אחוז של מניות „פינאבנק", והיתר היו בידי הוטיקן. הבנק, שעסקיו התרחבו עבר לבנין מפואר בשדרות ג'ורג' פאבון בז'נווה ורכש לקוחות שאינם איטלקים.

■ סא"ל, יווני, ז'נוואי

אחת הלקוחות הללו היתה חברת „סומרפין" שהקים מאיר הלוי, ישראלי יליד רומניה שהתמחה ב„עסקות משולשות" לאחר מלחמת־העולם השניה ונכנס לאחר מלחמת קוריאה לעסקי ספנות ובעיקר מכליות. „סומרפין" של הלוי היא חברה רשומה בז'נווה. יו"ר מועצת המנהלים שלה היה לורן לוליה, פרופסור לכלכלה באוניברסיטת ז'נווה. אך לוליה היה גם חבר במועצת המנהלים של „פינאבנק". ופייר אמו, חבר במועצת המנהלים של „סומרפין", היה ידיד אישי של אוליברו, המנהל הכללי של „פינאבנק".

„סומרפין" היתה קשורה באותם ימים גם עם בנקים אחרים וביניהם „יוניון דה בנק סוויס", אחד מ„שלושת הגדולים" בבנקאות השווייצית, אך הקשרים עם „פינאבנק" התהדקו להועלת שני הצדדים. אלא שבשנת 1965 החליט סינדונה לתת כיוון „מקצועי" יותר להנהלת הבנק בז'נווה. לשם כך הביא מארה"ב בנקאי אמריקני שעבר בעבר ב„אמריקן אקספרס", ושמו שרל דה־טרנק.

דה־טרנק, שהחל לעבוד בצדו של אוליברו, בדק את תיקי ההלוואות של „פינאבנק" ונבהל כשהתברר לו שחובה של „סומרפין" לבנק הגיע ל־8 מיליון דולר. הוא נסע ללונדון להתייעץ עם משרד עורכי הדין „קונסטנט אנד קונסטנט", המתמחה בענייני ספנות, ובמשרד זה הועמד לרשותו פרקליט זוטר, ג'ון סמית. ובאמצעותו החל דה־טרנק להתחקות אחר הנכסים כדי לזכות בחוב של „סומרפין" או לפחות ברכושה של חברת הספנות.

לפי עצת „קונסטנט אנד קונסטנט" התקשר דה־טרנק גם עם אביגדור (ויקטור) סלוצקיס, לשעבר סגן־אלוף בחיל הים הישראלי, נתין יווני היושב בז'נווה ועוסק בעסקי ספנות. סלוצקיס נועד להיות מנהל החברה שתפעיל את המכלית „אוראורה" שאותה קיוותה „פינאבנק" לקבל תמורת חובה.

דה־טרנק הפעיל לחץ על מנהלי „סומרפין", לוליה ואמו, והללו כינסו אסיפה כללית של בעלי המניות של „סומרפין" ב־21 באוקטובר 1966, ובה החלו להדיח את מאיר הלוי מהנהלת החברה. בפרוטוקול של האסיפה הכללית ושל מועצת המנהלים שנתקיימה ב־24 באוקטובר הובעו המניעים בצורה ברורה של מאיר הלוי, אולם הלוי, שלא נכח כלל בשתי אסיפות אלו ולא ידע כלל על קיומן, הצליח להוכיח אחר־כך בבית־המשפט כי ההכרות נמצאו באותה שעה בכספת שלו בבנק.

■ נתח שמן לבנק

מבדידים ב„מסמכי ההדחה" באו ג'ון סמית וסלוצקיס לנציגים המנהלים של ממשלת ישראל, שעמדה באותה שעה בהתקפה רבתי מצד הציבור שמתח ביקורת על „שערורית סומרפין" — „והציעו עיסקה — יש למנוע פשיטת רגל של „סומרפין" ואת ההליכים המייגעים והיקרים של מימוש משכנתאות הממשלה על אוניות החברה, במקום זה יש לחלק את האוניות בין הנושים ב„הסכם ג'נטלמני", ולפי הסכם זה היה על „פינאבנק" לקבל את „אוראורה" וממשלת ישראל את שאר האוניות.

ב־8 בדצמבר 1966 נתקיימה ישיבה סגורה בחדר במלון תל־אביבי ובה נתנו נציגי ממשלת ישראל, ובראשם דב בן־דרור, אז החשב הכללי במשרד האוצר, על הסכם עם נציגי סיר איידיק וולפסון הציגו „פינאבנק" על הסכם חלוקת רכוש „סומרפין". לפי הסכם זה צריך היה שהמכלית „אוראורה" תימסר על־ידי בית־המשפט הימי בחיפה לבנק „אנגלו פורטוגזי" של סיר איזיק וולפסון (ש„סומרפין" היתה חייבת לו סך 2.8 מיליון דולר) ולאחר כמה ימים היתה המכלית עוברת ל„פינאבנק"; הממשלה היתה מקבלת את שאר האוניות (אוניות הנוסעים „בילו" ו„נילי", אוניית הקירור „דג־אילת" וספינת הדיג „דגית") ושפבה את „בנק אנגלו־פורטוגזי".

ה„אוראורה" היתה ה„נתח השמן" ביותר ברכוש „סומרפין". זו היתה מכלית בת 46 אלף טון שנבנתה בשנת 1962 ביפן, וכשהוצאה מרשות „סומרפין" היתה במצב מצויין וקשורה בחוזה חכירה נוח ורווחי ביותר להובלת דלק לאילת. שמה של המיכלית הוסב לאחר מכן ל„סיריוס" ובמלחמת יום הכיפורים עלתה על מוקש ונטשה במפרץ סואץ. אף שהיתה אז כבר בת 11 שנה שילמה חברת הביטוח לבעלי האוניה פיצויים בסך 8 מיליון דולר, סכום גבוה יותר מששילמה עבורה „סומרפין" בעת רכישתה.

כששמע מאיר הלוי על ה„הסכם" שנחתם במלון התל־אביבי החל „להפציץ" את כל הגורמים בישראל בתזכירים. טענתו היתה כפולה:

א) אין ל„פינאבנק" משכנתה על „אוראורה" ועל כן לא היתה זוכה בה בבית־משפט;

ב) פעולת ההדחה נעשתה במרמה בתכנונו של דה־טרנק.

הממשלה נענתה להפצרותיו ומינתה ועדה לבדוק את הפרשה. זו, שחבריה היו ח"כ משה כרמל, משה בן־זאב, היועץ המשפטי לממשלה; דב בן־דרור והמנוח ח"כ ד"ר בן־מאיר החליטה לבטל את החוזה.

במארס 1967 החליט בית־המשפט הימי בחיפה להעביר את „אוראורה" לבנק „אנגלו פורטוגזי" ודב בן־דרור הצהיר כי אילו ידע שאין ל„פינאבנק" משכנתה על האוניה לא היה חותם על החוזה. דה־טרנק נשאר קרח מכאן ומכאן. הוא הגיש איפוא תביעה משפטית נגד בנק „אנגלו פורטוגזי" בטענה של הפרת חוזה. סיר אייזיק וולפסון ראה בעצם הגשת התביעה בגדר המרדה וטען בשיחות עם שרים ישראליים: „איני רוצה כלל לנצח במשפט זה".

כדי להפיס את דעתו של סיר אייזיק החליטה ממשלת ישראל לשלם לנושי „סומרפין" מיליון וחמישים אלף דולר תמורת ביטול תביעת „פינאבנק" נגד „אנגלו פורטוגזי". ניתן איפוא לומר, כי החוזה עם „פינאבנק", שנחתם בטעות, עלה למשלם המסים הישראלי מיליון דולר שניתן לחוסכם. עם זאת, „אוראורה" ניצלה.

אבל מאיר הלוי לא ויתר. הוא הגיש תביעות פליליות בבתי דין בז'נווה נגד דה־טרנק והבנק שבגביהלו, וכן נגד עמיתיו לשעבר ב„סומרפין". הדיון המשפטי נתמשך אך לבסוף הסתיים בנצחונו המוחלט של הלוי. כדי להנצל מחיוב בפליליים, הסכימו מנהלי „פינאבנק" לוותר כליל על חובה של „סומרפין".

■ „נציגו הבלתי־נסבל"

„הקשר הישראלי" עלה איפוא למיקלה סינדונה ולאנשיו 8 מיליון דולר ובנוסף לכך הוצאות משפטיות, וכן טרחתו של דה־טרנק ועוד. דרך אגב, לפני שנים מספר נעלם דה־טרנק מ„פינאבנק" ומנוף של עולם הבנקאות של ז'נווה.

במארס 1974 החליט בית המשפט בז'נווה לבטל את הפרוק של „סומרפין" ולהעניק רהביליטציה מלאה למאיר הלוי כמנהל החברה ובעליה.

כשהתפרסמה פרשת סינדונה בספטמבר אשתקד כתב מנהל אחד הבנקים השווייציים להלוי: „... עד כה לא ידעתי כי מאחורי „פינאבנק" עומד סינדונה ונציגו הבלתי נסבל דה־טרנק". מנהל בנק אחר כתב: „עלי לציין, שלא בלי הנאה משתתף אני באסונם של אלה, שהם מקור הצרה שבאה עליך".

* בא לא נדבר על בטחון המדינה!
* בא ונעסוק בבטחון המדינה!
* בא והצטרף אלינו. אל משרתי הקבע!

אם אתה בעל השכלה מתאימה, בעל מקצוע ובושר גופני מתאים,
אנו קוראים לך להצטרף לנושאים בעול בטחון המדינה!

פרטים בדבר מקום ותנאי השרות תוכל לקבל במקומות הבאים: —

א. קצין העיר באר־שבע מדי יום א' בשבוע טל' 057-77278 משעה 9.00 עד 19.00
ב. קצין העיר ירושלים מדי יום ג' בשבוע טל' 02-691581 משעה 9.00 עד 19.00
ג. קצין העיר טבריה מדי יום ד' בשבוע טל' 067-22055 משעה 9.00 עד 19.00
ד. קצין העיר חיפה פעמיים בשבוע, מדי יום ב' ו־ה' טל' 04-691438 משעה 9.00 עד 19.00
ה. רמת־גן רח' מודיעין 100 עבור קבע בימים א'—ה' בשעות העבודה הרגילות.

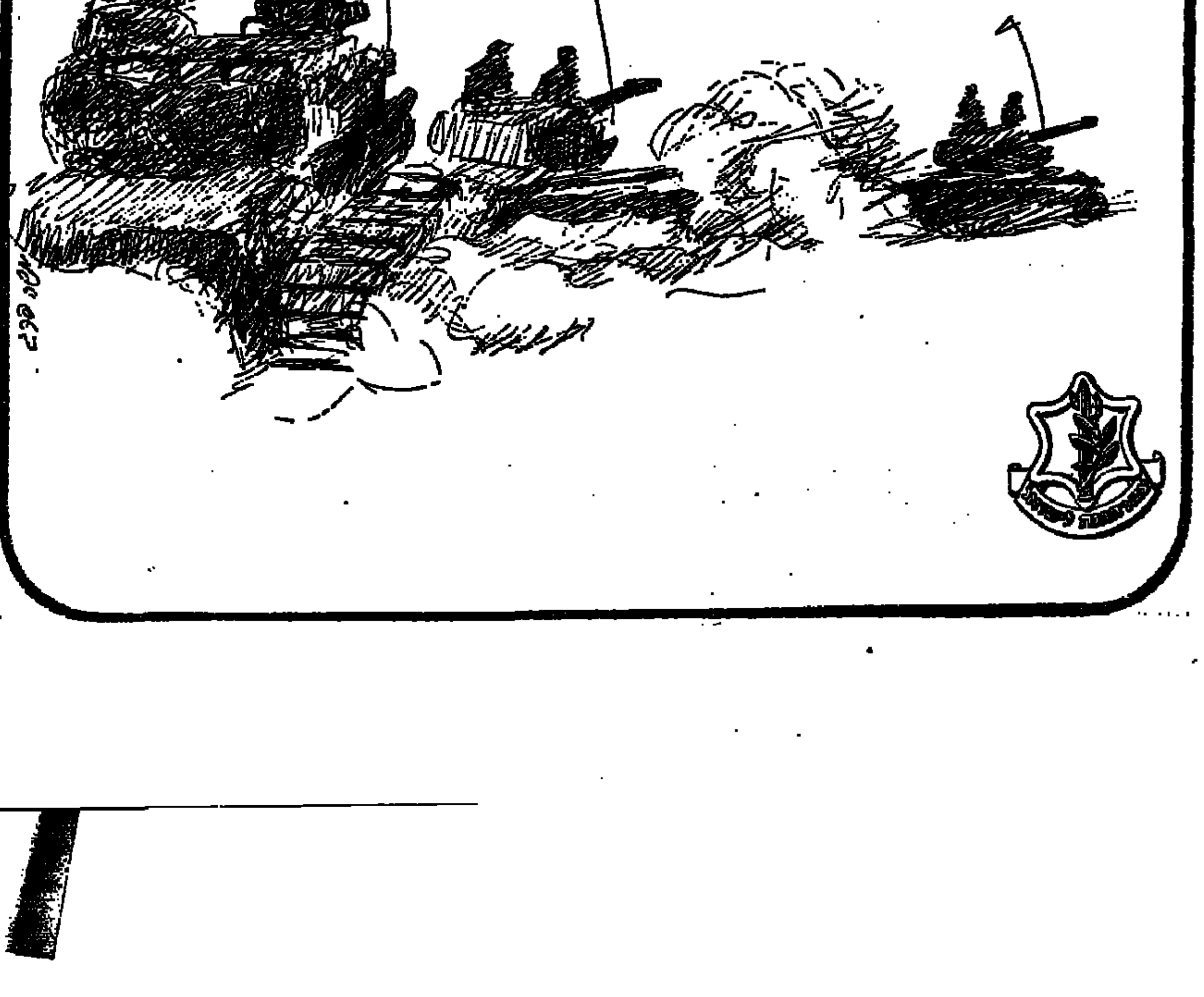

ידידי האתיופיים

„אתם רואים את הריקבון האוכ[ל] אותנו?" שאל קצין אתיופי נצ... ישראלי במפגש חשאי לפני שנ...

מאת זאב לוין

הבאר במלון „אתיופיה", הגדול במלונות הבירה באותה תקופה, היה מלא בעיקר בצירי הוועידה האפריקנית של אירגון העבודה הבינלאומי, שבה השתתפה משלחת ישראל במעמד של משקיפה.

לרגע עמדתי מהסס כאשר מאחד השולחנות הקטנים קם גבר המיר ושאלני באנגלית רהוטה אם אצטרף אליו. זה היה אתיופי כבן עשרים וחמש, לבוש ספורטיבית, מבטו חודר תבון וקולו, בעת שהזמין משקה לשנינו, נשמע כפקודה.

„שמי סרן אראיה — אמר — ואני מקווה שתסלח לי אם האזנתי לשיחותיך כאן עם צירים אפריקניים ומצאתי עניין רב בדבריך. אני מכיר את ישראל וכמה מבני ארצך הם חברי לקבוצה, והזמנתיך להצטרף אלי מאחר שברצוני לשמוע בפיך יותר על הדרך שבה אתם, הישראלים, פותרים את בעיות החברה אצלכם ועל הדרך שבחרתם להגשמת הסוציאליזם בארצכם".

כשעתיים ארכה שיחתנו על קיבוץ, מושב, תנועה קואופרטיבית, ההסתדרות, שיכון, חינוך, ביטוח בריאות, ושאלותיו של מארחי לימדו על ידיעה נרחבה על ישראל על עניין רב בבעיות חברה.

„אם תסכים להצטרף אלי הערב אפגישך עם מספר חברים — אמר — אך אתה חייב להבטיחנו שלא תגלה לאיש את מקום הפגישה או את זהות האנשים אותם תפגוש הערב. מכוניתי בחוץ, ואם תסכים נבוא".

שעה ארוכה נסענו ברחובות העיר במכונית הקטנה ופעם בפעם עצר מארחי תנכס לבית. כאחד הבתים יצא גבר שהצטרף למכונית. „סרן מיקאיל", הציג את עצמו. שוב נסענו קטעה וגבר נוסף נכנס למכונית „רב־סרן איירו".

הנערות התפשטו

הרחובות נעשו חשוכים יותר, הכבישים הפכו לדרכי עפר והבתים — לבקתות קטנות שנורות ביאון סגולות מעליהן (מאז כינה עתונאי אמריקני את אדיס־אבבה כ„אזור האורות האדומים הגדול ביותר בעולם" יצאה הוראה ממלכתית להחליף את הנורות האדומות בסגולות — סימן־היכר למוסד האתיופי שהוא שילוב של מיסבאה וקובת זונות.

ליד אחת מבקתות אלו עצרה המכונית. דלת הכניסה הובילה ישר לחדר קטן, שני שולחנות, באר קטן ושלוש נערות לבושות אתיופית. שני הגברים שישבו על יד הבאר באו והציגו את עצמם. שניהם סקרנים. מארחי פנה לעמיתיו באמהרית. וכולנו, חוץ כאחד הסקרנים שנשאר לשבת ליד הבאר, עברנו לחדר השני. ספה נמוכה, שולחן, שתי כורסאות ומיטה רחבת ממדים. כולנו הסרנו את מעילינו והסרנו את העניבות. שתי נערות הצטרפו אלינו, הציבו בקבוקי בירה וכוסות על השולחן, התפשטו וישבו על המיטה, מפטפטות ביניהן בשפתן.

שוב חזרה השיחה לישראל, אך נושא יחסי ישראל מדינות ערב הוזכר רק כדרך אגב. כל השיחה נסבה על המשק השיתופי, בעיית חברה וכלכלה. מארחי הירבו לשאול שאלות באנגלית, לחקור ולדרוש. לעתים החליפו דעות בינם לבין עצמם בשפתם ושוב היו השאלות חוזרות אלי. הנערות היו קמות מדי פעם, לובשות חלוק, מביאות בקבוקי בירה חדשים, מסירות את החלוק וחוזרות לשיחתן על המיטה.

„האם אתם, הישראלים, יודעים על הנעשה בארצנו?" שאלני רב־סרן אייהו — „האם אתם רואים את הריקבון האוכל אותנו תחת המעטה הכוזב של הקיסר ומשטרו? האם אתם מבינים עד מה אוכל העם. עד כה הוא שקוע בבערות כשוועת, נרקב בעוני מדכא האכול כהלוה?

לקיסר ולכנסיה

„העם האתיופי הוא חקלאי ברובו, אך כמעט כל האדמה הראויה לעיבוד נלקחה על־ידי הקיסר וזה מחלקה לבני משפחתו, מקורביו וכל אלו שכוכבים לשרתו. המעט שנשאר נלקח על־ידי הכנסיה. האיכרים נמקים בעוני, וחלקותיהם קטנות ומצטמצמות והנה כדי תקופה קצרה לא יישארו באתיופיה איכרים עצמאיים אלא רק אריסים שקועים עד צוארם בחובות גדלים והולכים לבעלי האחוזות העשירים, שאינם אלא קרוביו ומקורביו של הקיסר והכנסיה.

„הילדים אינם יכולים ללכת לבתי־הספר — אם בכלל הם קיימים באזורים הכפריים — והם דרושים לעיבוד הקרקע, ולאחר שנה של עבודה כפרכת של האיכר, אשתו וילדיו הולך כל היבול לבעל־האדמה, שהרי רק בידו אמצעי השיווק וההובלה, וכל הנשאר למשפחת האיכר מספיק בקושי לכלכם כמות ברעב.

„כדי שנה נוהרים אלפי צעירים מן הכפרים לערים, להציל את נפשם מחרפת רעב, אך הגורל המצפה להם בעיר אינו מלבב יותר, למרות הסטטיסטיקות המרשימות על פי... כמעט לא קיים פיתוח תעשייתי ו... אין המשק העירוני מסוגל לקלוט הבאים. רבבות נמקים בבקתות ...בות ללא כל תנאים סניטריים, ...עתים קרובות מקורות הפרנסה ה...דים הן הבנות העוסקות בזנות ...ילדים המקבצים נדבות בחוצות ...ערים ובפתחי בתי המלון.

„ואותם מאושרים ספורים שו... בתעשיה מקבלים שכר חודשי ... אתה, ידידי, משלם במלון עבור ... אחד. המעמד הבינוני נתון ב...בתמיד של המשטרה ושירותי ה...חון וכל שמעז להביע דעה פתו... נעלם באופן מיסתורי.

„האוניברסיטה ובתי־הספר ה...ניים נתונים בפיקוח חמור וכל ... להחדיר רעיונות של חרות ודמו... מדוכא בכוח ובאכזריות. כל ...צות על חופש, דמוקרטיה ו... אינם אלא פיטפוטים שנועדו ... אזני זרים. החופש היחיד בא... הוא הזכות למות בבערות, ש... חולי".

מיליונים הוברחו

„הקיסר עצמו הוא מקור ה... המשיך אחריו סרן אראיה, ו„ב... הוא יושב על כסאו אין כל ... לשינוי. בתקופת שלטונו שקע ...יופיה באחת התקופות הקודר... תולדותיה. הקיסר והכנסיה ע... אחת להנציח את המשטר הק... מסייע לזו. המשטר הנמרץ נגד ... הכיפוסים — „גאלה", „שואה", ...בריי ואחרים — נועד להכח... האמהרים כשליטי המדינה וה... הקופטית כדת המדינה. רשמי... שבה אתיופיה כמדינה נוצרי... כי יתכן שכמספר המוסלמים ש... על מספר הנוצרים.

„באחד מאזורי המיעוטים ... מגפת אבעבועות. הרופא המ...רש להחיש לאיזור זה חיסון ... המושל התעלם מדרישתו גם ... היה ברור שללא חיסון ה... המגפה אלפי מבוגרים וילדים ... הקיסר והמושל אין ערך ... של אלפי בני מיעוטים.

„את עושרו של הקיסר אין ... שכן מיליוני דולרים המופק...בנות סחיים בארץ, לונדון ... אמש ערך הקיסר לכבודכם ... הופיה, קבלת פנים בארמ... ראית כיצד נשפכה השמפני... פתית על הדשא כמים? את ... משפחות יכלו להתקיים מה... בוזבז על מסיבה זו? אבל ... חייב להפגין את עושרו והו...כיח את זכותו להיות ראש ... באפריקה המשתחררת".

„האיכרים שקועים עד צ... עוני ובבערות", אמר רב־סר... „האינטליגנציה דוכאה וחו... כנסיה היא בעלת־ברית לק... גורם אחד ויחיד מסוגל ל... שינוי — הצבא, ומוקדם או ... אנו, אנשי הצבא נעשה זאת ... גניע לכלל מעשה תהיה ה... שתביא לשינוי מלא ומוחלט.

„ההפיכה תהיה אכזרית ... קורבנות יפלו, אך רק בדרך ... להחזיר לעם את התקוה ... ראשית, נסלק את הקיסר ו... כל אלה שהיו שותפים לדר...שיו. רכושם יוחרם ויוחזר ל... הוא נגזל. האדמות יופקעו מ... האחוזות הכנסיה ויחולקו ... עצמם וכדי להבטיח ששוב ... קורבן לניצול קפיטליסטי נצ... לאות קולקטיבית תלאים או... השיווק והאספקה.

ישראל המסייעת

„אנחנו נרחיב תפתח את ... החינוך והבריאות, וכל הס... ייקראו לצאת לאזורים הכפ... ללמד את הילדים קרוא וכתו... מרכזים חברתיים ולהחדיר ... בריאות ותברואה יסודיים. ... הייצור יולאמו ובמקום המפ... קטנים יוקמו קואופרטיבים ל... שירותים. לכן אנו לומדים ... של אחרים ולכן אנו עוקבי... רב אחרי הנסיון הישראלי.

„הזמנו אותך הערב גם מ... עניין שיש לנו במפעלכם ... בישראל וגם משום שרבים ...כם, מתוך רצון כן וכוונה ... מסייעים לקיסר ומשטרו, מת...בה מוטעית שאתם מסייעים ... אתיופי. אבל אין אתם עוזר... אלא לקיסר, וכל סיוע לקיסר ... דיכוי העם".

השעה התארכה והפגישה ... לסיומה. סרן אראיה עבב ... ולבש מעילו וכמותו עשיתי. ... של החדר, לאחר שנפרדתי מ... בוכחים, שוב שמעתי את שי... הרישית של שתי הנערות ... סלות על המיטה. מארחי חייו... רק משכשות ככיסוי. אילו ... המשטרה על הבית יכולנו ... לסכן שבאנו להתעלס".

הפעם נסענו ישירות למ... המדרכה שכבו ילדים לבושי... שעהונים ישנים שימשו להג... בקור הצו.

„ראה, זו אתיופיה האמית... אמר הסרן — הבה נקווה, ... יהיה טוב יותר. אנא שכח ... שראית, אך זכור את הדבר ... פגישתנו הבאה אולי יהיו ... מציאות".

בחדרי, עד שעות הבוקר... בכתב את אירועי הערב, ותו... עשור. רואים הדברים אור. י... אתיופים, היכן אתם היום?

להבדיל „הקוץ" ו„העוקץ"

...נות המחבלים בביצוע „פיגועי מיקוח" ופעולות „פגע וברח", ...ו אותם לחידוש פעילותם באזור הפתחלאנד שממזרח לחצבני ★ ...רחיבו את מאחזם: גדוד פלשתיני של הצבא הסורי הגיע לאזור, ...חידות מחבלים מארגון „א־צעיקה" ★ פעילות המחבלים מתרכזת ...ר בדרך מעלה גדעון, המעפילה למוצבי הר דב ★ צה"ל מגיב ...זות, בפעולות־טיהור ובסריקות ליליות, בעיקר בבקעה שבין ...רמון לבין הצוקים התלולים של החצבני ★ אבידות המחבלים מתרבות, ...מספר ההתנגשויות בין האוכלוסיה לבין הג'אנדרמריה הלבנונית

...יעקב ארז
הכתב הצבאי של „מעריב"

...והי מלחמה, בין „ה־קוץ" לבין „העוקץ" — אומר מפקד יחי־דת־רגלים של צה"ל, ...השבוע על כפרי ה־...נד שבדרום הלבנון. ...ה, התוזרת על עצמה".

— מוצבי צה"ל בהר דב (...ס) במערב החרמון, מוצבים על גג הפתחלאנד. ...— בסיסי המחבלים, ב־המחבלים", המשתרעת על חמישים קמ"ר.

ניטרול „הקוץ" את „העוקץ". שוב התחדשה ההתמודדות. צה"ל מתמקדת בבקעה שבין ...לבין המצוקים התלולים של ...יעד לפשיטות הליליות של פעולות הטיהור היו הכפרים ...של האיזור — שובא, שב־חבריה. שם נמצאים המאח־זים של המחבלים, בסיסי־שלהם.

...יריה חוזרת על עצמה ב־מחבלים. לכאורה זוהי לבנון, ...נשה, לא חלה ריבונותה של ...ביירות על חבל ארץ זה. ...ה כאן נווה־קיץ „מנ־ידירה", שהיה שר ההגנה הלבנוני, ארסלאן; וזוהי של בניינים ושדרות קזוארינות. היום הכל המבנים בנושים מחבלים. מ־...לצתים למג־ידירה כדי לתקוף ...די צה"ל המטפסים להר דב. ...את קניינו הפרטי של הנכבד ...לא נמנעו מלחמום.

הנדידה השלישית

...היה על קניינם של הפלאחים המוסלמים, הדרוזים, שתוחי־...בלו. את המחבלים בברכה, ר־...הלו לשלם את מחיר שיתוף ...עימם. תושבי הכפרים, רועי־...וסקי־זיתים, מטורים מנוכחו־...המחבלים באזור. אלה תפסו ...יתיהם, ועתה נאלצים הפלא־...דוד שוב מבתיהם, לברוח מ־...תותחים.

שלישי השבוע החלה הנדידה ...ית של הפלאחים מאז 1970. ...מתושבי הכפר שובא, כפר ...ת האפורות שממערב להר דב, ...את רכושם, דפקו בצאנם, ר־...בצעדה על הכביש המנותק, הד־...את שובא עם היישובים האח־...אזור. הם באו למרג־עיון כדי ...שם.

...שהיה בעבר, גם הפעם ילכו הכפרים השכנים בעקבות אנ־...בא; לא יחלוף זמן רב ותוצ־...תקריות בפתחלנד יורגשו ב־...: בהפגנות נגד המישטר ש־...מגן על אורחיו, במיתרסים ש־...ברחובות, בצמיגים שהאש ...בהם.

...עה המסולעת והמבותרת שבין ...למורדות המערביים של ה־...שבה להיות זירת לחימה ל־שהמחבלים נכשלו בפעילותם ...ת האפורות של דרום־הלבנון, ...ה בלימת נסיונות החדירה ל־...במורה המערבית המרכזית של ישראל—לבנון, נוכחו ארגוני ...ר לדעת כי יתקשו עתה להח־לישראל חוליות מחבלים כדי מעשי רצח דוגמת קרית־שמו־...עלות, נהריה ושמיר.

מאחז שולט

...ילה ניסו לפעול בגזרות האחר־...בשיטת „פגע־וברח", כפי שהיה ...ר־תנועה ובהנחיות. אך משלא להצלחות, נמנעו מלהסתכן ב־...ז הגבול כדי לבצע את „פיגועי־...יח". הם שבו אל האזור שבו ...פעילותם, שכבר באמצע 1969 ...ה בפי אלוף פיקוד צפון דאז, אלעזר, בשם „פתחלאנד".

...ורדות המסולעים והמבותרים של ..., בין יערות האלונים וכרמי הזי־...בנקיקי הוואדיות ובכפרים המדר־...ת מרכזה של לבנון ניסו המחב־...למשש את הטאקטיקה של אבות ...צות הגרילה המודרניות. תחילה ...רחוקים מעינו הצופיה של צה"ל. ...כך, משהוקמו המוצבים בג'אבל ...בקיץ 1970, הרחיקו את מאחזיהם ...ולים לכפרים ערופים, בסביבות ...יה, ואת הכפרים הקדומים של ...זור הזה הפכו לבסיסים מבצעיים. ...תם הגיאוגראפית לסוריה הצי־...ממרכז לבנון, איפשרו להם להר־...ק את מאחזיהם, לרכז מיצבורי ...ותחמושת, ולהקים צירי־תנועה ...דיה. אחד מצירים אלה מכונה ...ב יאסר ערפאת", על משקל „ב־...הו צ'י מין" בווייטנאם.

...שהגיעו המחבלים לאזור, נראו מ־...בי צה"ל שמצפון לקיבוץ דן. מ־...ר למשקפות ניתן היה להבחין כיצד מקימים שיעורי כיתה, הרגילי־...אות ואימונים שונים. אך עד מה־...הפך מאחז המחבלים בבקעה ה־...בני לשליט, ושלטונות לבנון אף ...לצו להרחיק את צבאם מרחה ל־

הצבאי. נציגי רשויות הממשל נמנעו מלבקר בכפרי האזור.

מצב זה שורר בין החצבני לחרמון מאז ראשית 1970. בשנים האחרונות נהנים שם המחבלים מחופש פעולה מוחלט. בגלל התנאים הטופוגראפיים, שליטתם במרחב, ובשל הקירבה לסו־ריה, חידשו המחבלים את פעילותם בגיזרה.

● סיוע מסוריה

המחבלים יושבים בכל כפרי הפתח־לאנד, גם בכפרים המרוחקים יותר מהר דב, כמו ראשיה אל פוחר, אל־מרי, חמאם וחאצביה. שם ההמקמו המחבלים, על בסיסיהם המבצעיים.

לאחרונה נמסר כי מאחור המחבלים באזור הורחבו. יחידות של ארגון א־צאעיקה, המופעל בידי הצבא הסורי, הגיעו לפתחלאנד. יחידות הצימנות על המסיבה הפלשתינית של צבא סו־ריה, עברו ללבנון, לצד אנשי אל־פאתח והחזית העממית לשחרור פלש־תין. המחבלים נהנים היום מאספקה בלתי־מוגבלת הזורמת אליהם מסוריה. נסיונו של נשיא סוריה, חאפז אסאד, לשכנע את לבנון להציב בה יחידות מצבאו, לא עלו יפה. כתחליף מזרי־מים הסורים לאזור מחבלים, האורבים לסיורי צה"ל המטפסים למוצבים ה־מערביים של החרמון.

בשיטה זו, של ירי מעבר לגבול, שיגור מטחי באזוקות ואש אוטומא־טית לעבר הנגמ"שים של צה"ל, החלו המחבלים את פעילותם לפני כשבו־עיים. בתקרית הראשונה הצליחו לפ־גוע בנגמ"ש של צה"ל, להרוג חייל אחד ולפצוע אחרים. בתקרית השניה, בשבת האחרונה, נפצעו ארבעה חיי־לים. אז נכנס צה"ל לפעולה.

שוב פשטו כוחות רגלים של צה"ל אל הכפרים הלבנוניים שמעבר לג־בול. נערכו סריקות, פעולות טיהור, פוצצו גשרים ומעבירי־מים והלבנו־נים הודיעו כי כוחות של צה"ל הורדו לפתחלאנד ושולטים מעל רכסי הגב־עות על איזורים שונים.

במשך חודשים רבים נוצר באיזור חלל ריק מבחינת הפעילות הצבאית, מאחר שהמחבלים לא פעלו מן ה־פתחלאנד, וצה"ל צימצם לכן את פעילויותיו. המאמצים בגבול לבנון התרכזו בעיבוי מערכת הבלימה, ובי־ביצוע פשיטות אל יעדים בגזרות ה־פעולה של המחבלים. „החלל הריק" איפשר למחבלים לחדש את פעילותם. שוב לא היו נתונים בין הפטיש — צה"ל, לבין הסדן — הכפריים הסוב־לים.

דווקא בצפונו של הפתחלאנד, ב־איזור המשמש כעורף הלוגיסטי של מדינת המחבלים, בגיזרת העיירה ה־דרוזית חאצביה, הוכרז לפני שבועות אחדים על הפסקת־אש, שכונתה בפי הלבנונים „הפסקת האש של הזיתים". הם סיפרו, כי במגעים בין קצינים לב־נונים וישראלים, הוחלט כי הארטי־לרי הישראלית לא תפגיז את האזור, כדי שהתושבים יוכלו למסוק זיתים.

צה"ל הקפיד שלא להפר את ההס־כם. אפילו בימים האחרונים, כשגב־רה המתיחות בגיזרה, לא הופגזו כר־מי הזיתים שמצפון לחרמון. אך המח־בלים לא מילאו את התחייבותם כלפי הכפריים הצבא הלבנוני. השקט אי־פשר להם לתגבר את כוחותיהם, ל־התארגן, ליזום פעולות.

צה"ל הגיב. במשך כל לילות ה־שבוע פעלו כוחותיו באיזור הפתח־לאנד. הכפרים שובא, שעבה, אל־חבריה וחאלתא, היו יעד לכוחות הרגלים. בתים פוצצו, כבישים נוהקו והארטילריה של צה"ל הפגיזה איזו־רי ריכוז של המחבלים.

● „נאזל אל־אוולאד"

פשיטות צה"ל באזור אינן מחדשות דבר. היו פשיטות כאלה בעבר, והיו באזור פעולות צבאיות רבות. אבל לא רק הפשיטות הליליות אינן מחד־שות דבר; גם מה שקורה במהלכן. בספטמבר 1969 פשט כוח של חטי־בת גולני על הכפר חלתא. המחבלים ביצעו „פעולת הטעייה" שבעקבותיה נפגעו כמה מחיילי הכוח. סיפר אז סגן־משנה שלום כהן מצפת, שנפצע בפעולה: „כשהיינו במרחק שלושים מטר מן הבית אותו היה עלינו לטהר, הבחנו בשני זקיפים על הגג. בתוך הבית היה אור עמום וראינו שם כמה גברים נעים. פתחנו באש, והסתערנו כאשר הבחנו שהזקיפים נפגעו.

„רצתי עם עוד חייל לתוך הבית, תעצו במסדרון מוארך, שמשני עבריו פתחי־חדרים, ובקצהו פתח־יציאה. ל־יד פתח־היציאה הבחנתי בגבר גבה־קומה ומשופם, שחיבק שני ילדים קטנים. הקדמתי לעבר האיש, ו־אמרתי לו בערבית: „נאזל אל־אוו־לאד" (הורד את הילדים). הוא לא הגיב. לא רציתי להרוג אותו כי חששתי שהילדים ייפגעו. נצמדתי אל הקיר, וקראתי לו שוב להניח לילדים. הוא לא נענה.

„פתאום נורה צרור ארוך. הרגשתי פגיעה ברגל שמאל. התברר שבחדר הסמוך שכב מתחת לספה חבלן, וב־ידו מקלע. הוא ניצל את העובדה שלא יריתי על המחבל שהחזיק ב־ילדים, מחשש שמא אפגע בהם. אחד החיילים חיסל אותו, ובתוך כך הניח הגבר את הילדים וברח. מפקד הכוח ירה בו והרגו. לילדים לא קרה דבר".

● זעקות נשים

בלילה שבין שלישי ורביעי, עת השתלט כוח של צה"ל על הכפר שו־בא, היה מקרה דומה. שוב ניצלו ה־מחבלים את העובדה שחיילי צה"ל נמנעים מלפגוע באוכלוסיה האזרחית. שוב הפכו אזרחים לפתיון לבני־ערובה.

הכוח סרק את האזור המערבי של שובא. לפתע נשמעו זעקות של נשים מאחד הבתים. אחד החיילים קרא ל־נשים בערבית לצאת מן הבניין. ת־חילה נשתררה דממה. אחר־כך נפתחה הדלת, וכמה נשים יצאו מתוך הבית. בעודן מתקדמות לעבר החיילים, נז־רקו מן הבית שני רימונים, שהתפר־צו בין החיילים לבין הנשים. שמו־נה חיילים נפצעו מרסיסים.

בפתחלאנד אין, איפוא, כל חדש. בעבר מנעו המחבלים כניסה של כו־חות צבא לבנוני לאזור, ומנעו מכת־בים־זרים וממשקיפי או"ם לסקור את הפגיעות שהיו בכפרים. גם השבוע היה כך. משקיפי או"ם המוצבים ב־דרום־הלבנון, בעמדות־תצפית המפו־רות לאורך הגבול, הגיעו ברכב ה־נושא את האותיות „יו. אן.". הם ביק־שו לבדוק את הריסת בתיהם של מש־תפי־הפעולה עם המחבלים בכפר חל־תא. המחבלים מנעו זאת מהם. הם איימו עליהם בקאלשניקובים, והתנהגו כלפיהם בגסות — וגרשו אותם.

הפעילות נגד צה"ל מתמקדת בעיקר ב„דרך מעלה גדעון" — הכביש ה־מפותל המטפס מן הבקעה אל מוצבי צה"ל בהר־דב. סלילתה של דרך מפותלת זו התובקת את כל הרכסים המערביים של ההר, החזירה למעשה את האזור, שנכבש במלחמת ששת הימים, לתחומה של ישראל. עד אז שימש האזור המערבי של החרמון כמקום מסתור נוח למחבלים, וממשם הגיחו לפעולות שונות, שהבולטות ב־הן היו פיצוץ צינור הנפט „טפליין" והתנכלות הנרחבות במבני רמת־שלום בחרמון, היכן ששוכן היום הכפר נווה־אטיב.

פריצת הדרך וסלילתה, לאורך של שמונה־עשר ק"מ, היתה מבצע צבאי־הנדסי שבו עסק פיקוד הצפון בקיץ 1970. עד אז היו באזור 1,800 תק־ריות־אש שיזמו המחבלים. משהוש־למה המלאכה, לאחר חמישה חודשים של עבודה תחת אש, קטן מספר ה־תקריות ושליטת צה"ל על המרחבים הדרומיים של הפתחלאנד היתה ל־עובדה קיימת.

הדרך מתחילה במורד הדרום־מערבי של ההר, עוברת את הכפר הנטוש פאשקול באזור המכוסה עצי אלון, וממשיכה לעבר הכיפה הגבוהה הע־גולה ראמטה, המתנשאת לגובה 1,194 מטרים מעל פני הים. משם נמשכת הדרך צפונה לעבר ג'אבל רוס, הוא הר דב בעל ארבע הכיפות, שבתחילת קיץ 1970 הוקמו בו מוצבי צה"ל — המוצבים שעל גג מדינת המחבלים.

מדרך מעלה גדעון מתפצלת דרך אחרת, הנקראה „דרך מעלה שלמה", הנמשכת מזרחה אל הרכבל ההתחתון, נקודת הסקי המרכזית של החרמון.

לפני שנפרצו הדרכים להר דב, היה על כוחות צה"ל לערוך פשיטה ארו־כה ומתישה, מהקשות מבחינה פיזית עד אז, כדי להגיע אל ההר.

● קרש־קפיצה

מוצבי צה"ל בהר דב ובדרך מעלה גדעון, מאפשרים לצה"ל לשלוט על הפתחלאנד מגבוה. מן האזורים האלה התבצעה הפשיטה המשוריינת הגדולה בחודש פברואר 1972, שנמשכה שלו־שה ימים. ממוצבי צה"ל בהר דב ה־גיחו בעבר כוחות רגליים וממונעי־ם של צה"ל כדי לבצע פעולות סיור ב־אזור המזרחי של הפתחלאנד.

המוצבים והדרך הם קרש־הקפיצה של צה"ל אל הפתחלאנד; זהו האזור המאפשר שליטה על הטריטוריה אותה הפכו המחבלים למדינתם.

פעולות צה"ל בעבר הוכיחו, כי הכבדת הלחץ על הפתחלאנד גורמת להמורות באזור כעבור זמן מה. לכן נמשכת פעילות אינטנסיבית, כמעט כדי לילה בשבוע האחרון. אבידות המחבלים מתרבות. הכפריים נאלצים לנטוש בתיהם. ממשלת ביירות מוצ־את איפוא בבעייה קשה, שמקורה: ההתמודדות שבין „הקוץ" — מוצבי צה"ל בהר דב, וה„עוקץ" — בסיסי המחבלים בפתחלאנד.

סיפורו של עד־ראיה

עראפאת ביקר בשובא בין פשיטה לפשיטה של צה"ל

תריסר אנשים נפצעו במרג'־עיון בעת פיזור ההפגנות של הפליטים מהפתחלאנד

מאת ג'ון בולוק
סופר „דיילי טלגראף"

מארג' עיון (לבנון)

תריסרי גברים ו־נשים זקנות עמ־דו במארג' עיון ביום רביעי ה־שבוע, ותלו עיניהם בכפר המרוחק כשמונה קילו־מטרים, בצדו השני של ה־עמק. בעת שצפו שמה, נשמע קול התפוצצות, א־חריו שני, וענגה של עשן ואבק התנשאה בעצלות, לאור השמש הבוהקת.

האנשים שחזו זה עם זה ב־קולות שקטים. נשים אחדות ניג־בו עיניהן. היו אלה כפריים מן הכפר שובא הם צפו בפיצוץ בתיהם שלהם.

זה היום הרביעי ברציפות הכ־שיכה הארטילריה הישראלית ל־המטיר אש תותחים, בהפסקות, על כפר שובא, בתותחי 155 מ"מ, החונים במרחק של כ־15 ק"מ, בצפון ישראל. בשעות הלילה פרצו חיילים ישראלים לתוך ה־כפר, בפעם השלישית תוך אר־בעה ימים, פוצצו בתים ונכנסו בקרב ירי עם מחבלים פלשתי־נים. המחבלים הקימו עמדות ס־ביב הכפר שובא כולו, כפר ה־מונה 1,300 תושב. עתה, אחר ש־הישראלים התמידו בהתקפותיהם, נטשו אותו כולם ונמלטו לעיר ההררית מארג' עיון, המפקדה ה־מחוזית של הצבא הלבנוני.

בכל דרום לבנון בורחים כפ־ריים מבתיהם, נוכח המהלומות של התותחים הישראליים, היור־דים על כפריהם בזה אחר זה. בעת נסיעתי מביירות למארג' עיון, ראיתי הפגנות מחאה בצי־דון ובנבאטיה. כשתושבי המקום קוראים לארצות ערב האחרות ל־חוש להגנת לבנון. יום קודם לכן נפצעו כתריסר אנשים, בעת ש־כוחות הבטחון פיזרו הפגנת מחאה נוספת במארג' עיון עצמה.

בהתקפה הלילית של יום רבי־עי על הכפר שובא, — כפי ש־נמסר, — נלקחו חמישה גברים לישראל כשבויים. שניים אחרים נלקחו קודם לכן.

הצבא הלבנוני, המאורגן בעי־קר ככוח בטחוני פנימי, מסוגל לעשות מעט מאוד לבלימת ה־חדירות הישראליות, אף כי התו־תחים הלבנוניים מפגיזים את ה־כוחות הישראליים כל אימת ש־הם חוצים את הגבול. משום כך באים כוחות הפשיטה הישראלים להתקפותיהם ברגל, אולם הם פונו בהליקופטר.

בעת שעמדתי עם כפריי שובא בככר של מארג' עיון, הגיעה מונית מיושנת ושמונה יצאו שלו־שה גברים ואשה, כולם ישישים, כבני שמונים. נהג המונית הציל אותם משובא, מקום שם הם נש־ארו כאחרוני התושבים. הוא נאלץ לנהוג את רכבו בשדות, כדי להגיע אל הכפר ולצאת כמנו, משום שהכוחות הישראלים פוצצו את הדרך המחברת את ה־כפר הנידח עם העולם החיצון.

יאסר ערפאת, ביקר בכפר שובא ביום רביעי, אחר שדן על המצב עם ראשיד א־סולח, ראש ממשלת לבנון. כן אפשר היה לראות באזור יחידות תגבורת של המחבלים, שהובאו שם. אר־לם האומדן הנראה נבון הוא כי רק כמאה איש עומדים מול ה־התקפות הישראליות המתמידות.

גם סוריה וגם לוב הציעו סיוע ללבנון, נגד האיום הישראלי, אולם נראה כי ממשלת לבנון נרתעת מלקבל עזרה צבאית, מ־תוך חשש שהוא עלולה לגרור התקפה ישראלית בכוח מלא, ד־בר זה עלול להוביל לכיבושה של דרום לבנון כולה.

באותה מידה עצמה אין ברצון לבנון לנסות לבלום את המחב־לים, משום שצעד כזה יביא ב־הכרח למהומות בתוך המדינה. התוצאה הנראית לעין היא כי גם כפרים אחרים בדרום לבנון, כמו כפר שובא, יינטשו מתוך כוונה, וכי ממשלת לבנון תעמוד בפני בעיית פליטים חדשה, אולם ה־פעם יהיו אלה פליטים לבנוניים ולא פלשתינים.

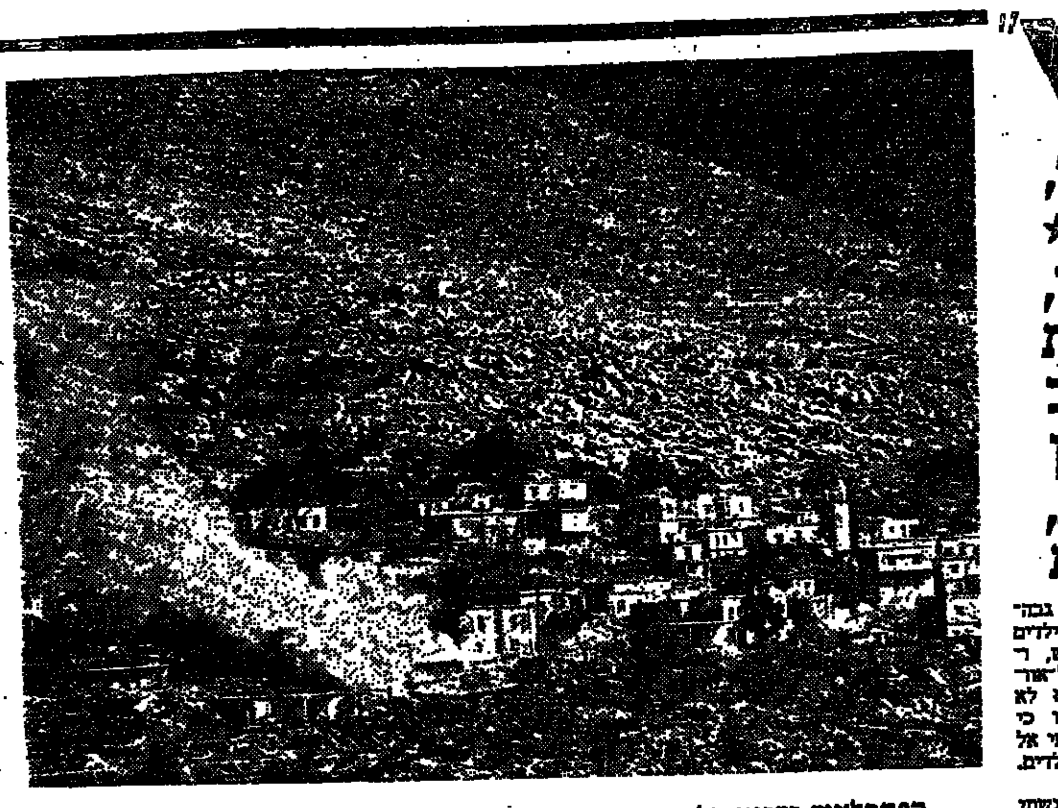
הפתחלאנד בדרום־הלבנון: המחבלים הפכו את כפרי האזור לבסיסיהם המבצעיים

כוח של צה"ל בפעולת סריקה וטיהור באיזור הפתחלאנד

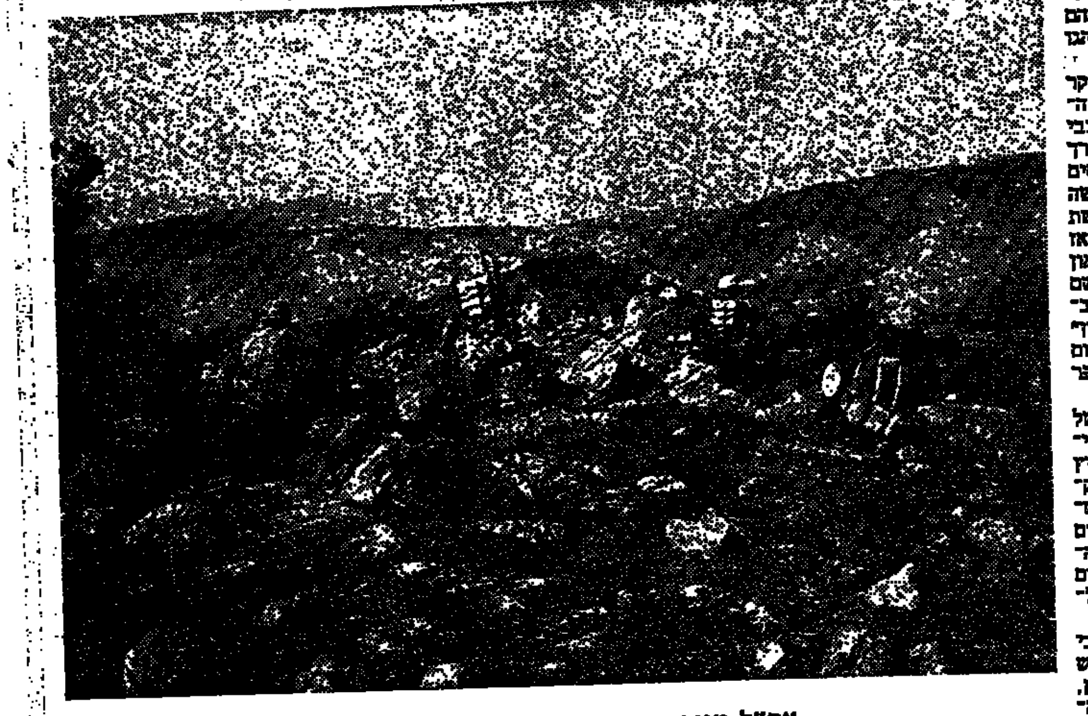
צה"ל מגיב בהפגזות, בפעולות טיהור ובסריקות

הכפר ראשיה אל־פוחאר בפתחלאנד: בפעם השלישית מאז 1969, החלה נדידת הכפריים

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

עולי רוסיה לא הצמיחו מנהיג

מאת א. גזית

[illegible]

העולים נרתעים ממפלגות השלטון בגלל „שמאליותן" ומן „הימניות" בגלל היותן באופוזיציה

האם לידיה סלובין ילידת ריגה, שעלתה בשנת 1969 היא מגזע הפוליטיקאים, נוסח גולדה מאיר, ילידת קייב שעלתה ב־1920? לא בדיוק.

היכן הם הוייצמנים, הז'בוטינסקים, הבן־גוריונים, הסבנקים, השרתים, האשכולים, הבן־צביים, הלוזים, השז"רים, הארנים, שנולדו ברוסיה הצארית, התיישבו בארץ ישראל והיו למנהיגי היישוב והמדינה — היש כאלה בבאים בשנים האחרונות ברוסיה הסובייטית?

בכנסת השמינית, שרשימות מועמדיה חוברו בעת שהעליה והקליטה היו בראש סדר־היום של האומה, לא יושב אף עולה חדש מברית־המועצות. עולי בריה"מ, שהשלטון חפץ ביקרם ומרפד את מסלול קליטתם והעולם כולו מלווה את מאבקם בקרמל, טרם הצמיחו מתוכם מנהיגים.

לידיה סלובין, חברת תנועת החרות, שזכתה „על סף" מקום ריאלי ברשימת ה„ליכוד", מקבלת את העובדה, שגאולה כהן קדמה לה ברשימה והיא היא שהעלתה בכנסת את שאלת יהודי בריה"מ. „אילו אני הייתי צריכה לבחור בין גאולה כהן וביני", היא אומרת, „הייתי בוחרת בה ולא בי. לא תפסתי אז, ועד היום אינני מבינה, מדוע הוקצה ברשימת הבחירות מקום לאשה כאשה ולא לפי כישורים".

„היא נדמה שבני עדות המזרח ימתנו מיתה שניה", אומר אלי עמיר, יליד עיראק המנהל את משרד הקליטה במחוז ירושלים, ומקדיש את רוב זמנו לבעיות עולים מברית־המועצות. „תנופת הכניסה של העולים ברוסיה לפוליטיקה איטית על סיכויי הצברים, אבל התהליך שתהלך נגמר לעליה הזאת בדרך".

ייצוג מלמעלה

המושג „קאריירה" בחיים הסובייטיים דומה לזה שהיה לגבאי בישראל שלפני המדינה ובשנותיה הראשונות. „פרופ' כתאורוב", אומרת סניה שיין, שפנתה לפעילות במפלגת העבודה, „ניהל את הבשר הסובייטי וקבע כי אנשי הרוח, התיאורטיקנים והאינטלקטואלים נרתעו מהפוליטיקה, מפני שהיא כרוכה בחוסר עקרונות ובאי־יושר. לפוליטיקה הולך 'קאריירסט' ומי שאינו ישר".

אך קליטת עולי רוסיה בחיים הפוליטיים בישראל יותר משהיא שאלה של יומרות ותכונות של העולים עצמם, היא, בעיקר, שאלה של פתיחות המסגרות הפוליטיות לאנשים חדשים. העולים נאלצו להיאבק על ההנהגה בהתאחדות עולי בריה"מ, שהיתה נתונה בידי עסקנים שעלו לפני 50 שנה מרוסיה. הממסד הקולט — לרבות המפלגות — ניסה להיות אפוטרופוס של העולים ולא הניח להם להשתלב במסגרות הקיימות.

אשר למגמות התארגנות עצמית, אלו אינן קיימות. העליה הרוסית של שנות השבעים אינה עליה פוליטית. בעוד אנשי העליה השניה והשלישית שבאו מרוסיה היו ספוגי חינוך פוליטי ולהט אידיאי, ובפעולתם יצקו זאת בדפוסים ארגוניים, באים העולים של ימינו מחברה שהתחולל בה תהליך של „אטומיזציה"; המכבש הקומוניסטי היקשה עליהם שנים את דחפי היוזמה העצמית.

„גוף" העולים היום מרוסיה שונה מגוף העולים מרוסיה בעבר, ותרומתו תתבטא בתחומים לא פוליטיים, כגון העלאת מוסר העבודה, הגברת החריצות, הידוק המשמעת הפנימית, והגבור חיי המוסיקה.

במפלגות השונות יש פעילים מעולי רוסיה, אך הם יושבים יותר כ„קבצולים" של מפלגתם בקרב עולי בריה"מ ופחות כנציגי העולים במפלגה. גרישה פיינין, „גיבור בריה"מ", שהחזיר בשעתו את אותות ההצטיינות שלו למעניקיהם, הוא „הרוסי" של מפלגת העבודה" (נקלט ב„סולל בונה"); דב בראשינסקי פעיל במשרדי המפלגה הליברלית; דני באלו בליברלים העצמאיים; ושרה חורגין ב„מרכז החופשי".

ברשימת המועמדים של „מוקד", הרחוק מהמקומות הבטוחים, הוצב ישראל שמיר, צעיר בהומי (סבו היה קומיסאר בעת המהפכה באוקראינה), שישב בסיביר והיה פעיל ב„תנועה הדמוקרטית" של פרופ' סחארוב. פעילותו זו הוליכה אותו אל היהדות, וזו הביאה אותו לישראל. במערכת הבחירות האחרונה נשלח על־ידי „מוקד" לנאום לפני עולים גרוזינים.

אך השמאל מרתיע את יוצאי בריה"מ, ואולי משום כך בחרה תנועת החרות שמונה שעלו מבריה"מ אחרי ששת הימים למרכז שלה (מתוך 270). בקונגרס הציוני האחרון הצטרפו בוריס קוצ'ובייבסקי (אסיר ציון מקייב) ולידיה סלובין למשלחת „החרות"; לידיה סלובין היא גם ממלאת מקום חבר בועה"פ הציוני.

במרכז מפלגת העבודה, שהורכב לפני שלוש וחצי שנים, אין עולה מבריה"מ שבא אחרי ששת־הימים (ד"ר אריה לב־רן, חבר המרכז, בא לישראל מלנינגרד ב־1965). אבל אלי רונן, מנהל מחלקת הקליטה של מפלגת העבודה, סבור כי לכשיורכב המרכז הבא יהיה בו ייצוג הולם לעליה מברית־המועצות. הוא טוען, כי בדיקת קלפיות בריכוזים, העלתה, שלפחות 85 אחוז מן המצביעים בהן היו עולים מברית־המועצות, ואף הראתה כי המערך זכה שם ב־70 אחוז של הקולות (ה„ליכוד" — 25 אחוז).

פעיל אחר במפלגת העבודה ערך חשבון אלקטורלי כלהלן: מתוך 100 אלף העולים מבריה"מ נותרו בארץ לא יותר מ־90 אלף. לפחות ל־50 אחוז מביניהם יש זכות בחירה, ולפיכך יש ביניהם 40 אלף בעלי זכות בחירה, שמהם לפחות רבע גרוזינים ובוכרים ברוכי־ילדים, המצביעים בעד המפד"ל או „אגודת ישראל", ולפיכך נותרו פחות מ־30 אלף המצביעים בעד מפלגות חילוניות. אם יצביעו בעד המערך כ־50 אחוז מאלה, הרי יהוו בדוחק מנדט אחד לכנסת.

ח"כ יוסי שריד סבור כי מפלגת העבודה נוקטת קוצר־ראות כלפי העולים מרוסיה, שכן נטייתם „הלאומנית" משתנה במציאות הישראלית אחרי תקופת ההתאקלמות. לקראת הבחירות בשנת 1977 יאלצו חישובים פשוטים — לדעתו — את מפלגת העבודה להציב לפחות עולה אחד מבריה"מ במקום ריאלי ברשימת מועמדיה לכנסת.

„אלרגיה" למפלגות

האם תשפיע הכללת עולים מבריה"מ ברשימות המועמדים על שיקולי הבוחרים מקרב עולי בריה"מ?

„לגבי עולי רוסיה — אומרת לידיה סלובין — אין בעיה של ייצוג אשכנזים וספרדים, אלא של ותיקים ועולים חדשים. בקרב הוותיקים יש אשכנזים וספרדים וילידי הארץ וגם ילידי רוסיה. אם הספרדים מרגישים שהם מקופחים על־ידי האשכנזים, כמה [illegible] צודקת. אנו לא מרגישים שאנו מקופחים על־ידי ספרדים אלא על־ידי ותיקים. ומדובר לא בקיפוח חומרי, אלא מוסרי".

לידיה סלובין טוענת, כי לעולי בריה"מ אינטרס בסיסי מאוד להוכיח שקליטת „העליה הרוסית" אינה פוגעת בזכויות הוותיקים. אם לא יוסבר לישראלים כל עניין הקליטה, „עלולה לפרוץ מחר מלחמת אחים".

„אנו רוצים לתת, את חלקנו בחיים הפוליטיים פה. אבל לא מקבלים את העכנות שלנו", אומר אריה שיין, יליד לנינגרד. אשתו סניה פעילה במועצת פועלי ירושלים וחברה במפלגת העבודה.

לידיה סלובין סבורה, כי בקרב עולי בריה"מ „יש רזרווה גדולה של אקטיביות פוליטית־ציבורית, אך היא הססנית. בעולם החופשי מזוהה פעילות פוליטית עם פעילות־מפלגתית, לכל מי שחי בבריה"מ יש אלרגיה למה שקרוי מ פ ל ג ה. למושג זה אסוציאציה בלתי־נעימה. אני שאפתי עוד לפני עלייתי מריגה להיות פעילה בחיים הציבוריים בישראל, אבל רוב העולים בכוח, ציונים ופעילים שנאבקו למען שחרור יהודי רוסיה, אמרו, כי כשיגיעו ארצה, יעבדו, ישרתו בצבא, וישתדלו להועיל למדינה, אך לא יהיו עסקנים.

„כמעט כל עולה סופג זעזוע. לכל אחד נקודת־מפתח אחרת לאכזבה כלשהי מהארץ — רחובות לא נקיים, יורקים באוטובוס, אין מכבדים זקן, אין רפואה כמלכתה, המדינה אינה ציונית דיה — ההגיון אומר שחלק מן 'המתאכזבים' הללו יידחף לחיים פוליטיים. אלא שקשיי שפה ותקשורת, וקשיי קליטה מונעים זאת. ויש גם קשיים פסיכולוגיים. מי שלחם בבריה"מ באורח פעיל נגד השלטונות מזהה לא אחת אופוזיציה בהתנגדות למשטר, ומתקשה „להתגבר" למפלגה יהודית בישראל, כאילו פה במדינה דמוקרטית, פעילות אופוזיציונית היא צעד לא פטריוטי".

לידיה סלובין מסבירה מדוע טבעי שיהודי רוסיה ימשכו ל„תנועת החרות". „החינוך ברוסיה הוא לאומי־רוסי. המורים מספרים לילדים שהעם הרוסי הוא הכי חזק והכי כשרוני והוא שהציל את התרבות המערבית במלחמת העולם השניה. הילד היהודי ממלא בבית־הספר טפסים שבהם מצוין הלאום, ובכל מקום שואלים אותו מה הלאום שלו. הוא לא יכול שלא לדעת כי הוא יהודי. בכל רגע שהוא שואל מה פירוש להיות יהודי, והתוצאה היא שהוא גדל 'מתחבר' או לאומני. יש המקבלים את היהדות כמכת גורל, ומי שלא מתחבט בבעיות יהודיות באמת יכול להיות שם בשקט. אבל אלה המפתחים הכרה לאומית יהודית — ואלה יש רבים — אורח המחשבה הטבעי שלהם, לאומני".

רבים מיוצאי רוסיה המרכזית דוחים הסבר זה. סניה שיין הלנינגרדית אומרת, כי ידעה ש„סוציאליזם זה רע", אך היום זה אחרת".

נראה, שבקרב עולי בריה"מ יש רוב הנמנע מהזדהות מידית עם מפלגה כלשהי, ונוטה להמתין בשיטת „נחיה ונראה", אך לידיה סלובין סבורה, כי „אם תהיה עליה גדולה, היא תשפיע על המשטר בארץ, ואין ספק שתביא תגבורת רבה לאופוזיציה הלאומנית".

„ליהודי שבא מרוסיה", מסבירה לידיה סלובין, „חברון, חדרה, חיפה, חרמון — זה הכל אותו דבר. כולם בארץ־ישראל. ליהודי רוסיה המפה 'קטנה' מאוד וכל נקודה קרובה מאד לשניה. הם לא יכולים להבין, שבנצרת־עילית יש זכויות ליהודים אבל בחברון לא. גם ענין ההגדרה העצמית של הפלשתינים נתפסת על־ידם אחרת. הם יודעים, שרוסיה לקחה שני מיליון גרמנים חזקה אותם לסיביר, וכך עשתה גם לצ'צ'נים ולטטרים. לא שהם מצדדים בשיטה זו, אבל אם יש פה מיעוט, אפילו גדול, ואין שוללים ממנו את זכויות הביטוי שלו, אי־אפשר להסביר לאיש מבריה"מ שמצבו רע".

דיין וגולדה

תנועת החרות נתאכזבה מן „ההצבעה הרוסית" בבחירות האחרונות. הקולטים מטעם מפלגת העבודה טוענים, כי אכן העולים מרוסיה התאפיינו בהתנגדות לכל שיש בו „ריח סוציאליסטי", אבל אחר זמן־מה הבינו כי שיכון ציבורי אינו דבר נורא. העולה נקלט על ידי סביבתו, שכניו, חבריו, מקום עבודתו וקרוביו, ולכן נחלקת הנטיה הפוליטית של העולים לפי מקומות קליטתו ולפי רוח קולטיו. פעילי מפלגת העבודה משוכנעים, כי „הרדיקליזם הלאומני מתנפץ מול חומת המציאות הישראלית".

לידיה סלובין מסבירה את התופעה של אי־הצבעה הכוונית של עולי בריה"מ בעד החרות בכך, ש„אמרו לעולים שהחרות והאופוזיציה הלאומנית זה פאשיזם", ובכך שבראש רשימת המערך עמדו גולדה מאיר ומשה דיין, אשר לגבי יהודי רוסיה היו סמל הציונות וישראל. „בבתים הציוניים בבריה"מ תלויים הפורטרטים שלהם על הקיר. גולדה היא אלוהים ל'עמך' שם".

לידיה סלובין נתקלה בתגובה של תמיהה כאשר עברה בריכוזי עולים ערב הבחירות האחרונות ואמרה, כי המערך מוכן להחזיר חלקים של יהודה ושומרון תמורת שלום. „זה דיפלומטיה", השיבו לה מאזיניה. „גולדה ודיין יחזירו שטח אדמה? אף פעם לא!".

(רשימה שנייה בסדרה: קליטת מאה אלף העולים מבריה"מ)

אבן יוצא לקרב נגד ההנהגה הקיימת בעד החיאת מפא"י

מאת משה מייזלס

ח"כ אבא אבן חזר בימים אלה לזירה הפוליטית בארץ אחרי היעדרות של חדשים אחדים, ומתכונן לצאת לקרב על מנת להבטיח את מקומו בהנהגת המפלגה ובעיצוב דרכה.

שר החוץ לשעבר מבקש להקדיש את עצמו מעתה בעיקר לענייני פנים. בטרם צאתו למסע של הרצאות באוניברסיטת „קולומביה" וברחבי ארצות־הברית, פתח בקורת קשה על המצב במפלגתו, ובשובו מצאה „במצב עוד יותר גרוע".

בשובו מחוץ־לארץ הופתע אבא אבן להיווכח, כי לא צורף ללשכת המפלגה, אם כי הביע משאלה כזו והדבר הובטח לו. התברר, כי בהיעדרו החליטה צמרת המפלגה לצרף ללשכה רק את ראש הממשלה יצחק רבין ויו"ר הסוכנות פנחס ספיר. אבא אבן תבע לתקן את העניין לאלתר ולצרפו ללשכה. בדעתו להשמיע דעותיו על המצב במפלגה ובהנהגתה בכל מסגרת מפלגתית. הלשכה היא אחת החשובות בהן.

רפיונו של מה שנועד להיות מוקד הכוח וההנהגה במדינה ניכר לדעתו בכל. מפלגת העבודה איבדה את זהותה המסורתית, סובלת משיתוק רעיוני, קיפאון אידאי והסתיידות עורקים מחשבתיים; אבא אבן רואה קשר הדוק בין רפיון אידאי וארגוני ובין חוסר הנהגה במפלגה ובמדינה, והתרופפות הזיקה בין חבר המפלגה ומוסדותיה, חוסר משמעת בשלוחות המפלגה ותחושת אי־האימון הגוברת והולכת.

אבא אבן זוקף הרבה במצב־הביש שהשתרר במפלגת העבודה לחשבון נגע ה„סיעתיות", שדבק בה ואוכל כל חלקה טובה שלה. לדעתו, נוצר מצב פרדוכסלי במפלגה: החטיבה הגדולה והמרכזית — מפא"י לשעבר — כאילו התפרקה מנכסיה מרצונה החופשי והעבירה אותם לידי החטיבות הקטנות. עמדתו בענייני החטיבות ברורה. או אפס או שלוש, אך לא ייתכן שיהיו רק שתי חטיבות.

החטיבות הקטנות? אחדות העבודה ורפ"י, חילקו ביניהן כל תחום מדיני ובטחוני, החטיבה הגדולה, מפא"י, עומדת בפעם הראשונה ללא ייצוג קובע בתחום זה. חטיבת מפא"י, שהיתה תמיד מוקד־הכוח במפלגה והכריעה בדרכה הרעיונית, המדינית והחברתית איבדה את השפעתה ומעמדה ופינתה את עמדות־המפתח לטובת שתי החטיבות הקטנות.

אבא אבן נפגע אישית מהתפתחות זו. כאחד מראשי מפא"י הבולטים בשכבת המנהיגות הצעירה יותר נחשב כאחד המועמדים לתפקיד ראש הממשלה אחרי התפטרות גולדה מאיר. ברור היה, כי אם לא יזכה בבכורה ייהנה מעמדת־מפתח בהנהגת המדינה. אך משהורכבה הממשלה החדשה בראשותו של יצחק רבין טפחה המציאות על פניו. הוא לא נכלל בה. התפתחות זו הוא תולה בעיקר ברפיונה של הנהגת מפא"י ואי־יכולתה לעמוד על המגיע לה בממשלה החדשה, ובעיקר על כניעתה לחטיבות הקטנות, שניצלו מצב זה והשתלטו על עמדות־מפתח שהיו בידי מפא"י מאז קום המדינה אפילו כשנטה לקבל את תפקיד מזכ"ל המפלגה לא נתנה לו הנהגת מפא"י תימוכין.

אבא אבן אינו נמנה עם חסידיו של ראש הממשלה. בתקופת היותו שר החוץ, „עבר חתול שחור" בין השניים. לא אחת השמיע אבא אבן ביקורת על כישוריו של יצחק רבין, והוא בטוח כי לפחות חלק מן העוול האישי שנגרם לו, לדעתו, נובע מחוסר רצונה של הנהגת מפא"י, שהתייצבה מאחורי מועמדותו של רבין לראשות הממשלה „להתכסח" עם רבין.

אולם אבא אבן אינו עורך את חשבונו האישי בלבד. לדעתו, כאב לו ביותר מעמדו הירוד של מפלגתו, הנהגתה ובמידה מסויימת גם של הנהגת המדינה. מפלגה גדולה מוכרחה להיות בימינו, לדעתו, מעין קואליציה רחבת־אופק ורבת־מגמות בתנאי שיהיו לה כמה ערכי־יסוד משותפים שאין כופרים בהם. אולם אין להביא פלורליזם כזה לאנרכיה. ערכי־היסוד הללו אבדו, וסכנת האנרכיה גוברת.

אבא אבן עושה כעת ימים רבים במידרשה, מפלגת העבודה בבית ברל, שלראשה נבחר בהיותו בחוץ־לארץ. הוא אינו רוצה להיות יושב־ראש שלרותי. אלא להפוך את בית ברל למוקד פעילותו ומאבקו בזירה המפלגתית. בימים האחרונים שוחח עם אישי מפלגה ונציגי חוגים רעיוניים רבים לקראת פעילות זאת. ולדעתו בראש וראשונה יש לקבוע מחדש את משנתה של מפלגת העבודה, חברתית ומדינית על מנת לשים קץ לחוסר־ההכרעות ולטשטוש שדבקו בדרכה.

אבא אבן מתכוון בראש ובראשונה להפעיל את החוגים הרעיוניים במפלגה, לרכז אותם סביב משנתה ולהחזיר את המפלגה לקו המרכזי המסורתי, קו האיזון והפשרה. הוא גם טוען, כי מוסדות המפלגה הנבחרים אינם מופעלים במידה מספקת ואינם מכריעים בעניינים חשובים ומרכזיים.

אבא אבן משמיע באחרונה גם ביקורת על הקיפאון שהשתרר במצב המדיני. לדעתו, השאירה הממשלה הקודמת לנוכחית, ירושה טובה מאוד בעקבות הסכמי ההפרדה עם מצרים וסוריה. פתיחת תעלת [illegible] וכו', אך הממשלה החדשה לא ניצלה מתוך הססנות, רפיון וחולשה את כל האופציות שעמדו לפניה כדי להתקדם לקראת שלום. היא איבדה את „תנופת התנועה" ונושאת לפחות חלקית באשמת המצב שנקלענו לתוכו. למשל, אילו היתה ממשלה אחרת עזה להקדים להסדר הפרדה עם ירדן באיזור יריחו, לא היה אש"ף ומנהיגו יאסר ערפאת מגיעים למה שהגיעו.

ה„פלירט" שניהל אבא אבן לפני צאתו לחוץ־לארץ עם ח"כ משה דיין [illegible] את צמרת המפלגה שחששה להקמת ברית בין שני אישי המפלגה שיש ביניהם חילוקי־דעות בקו המדיני, אך עמדותיהם זהות בהשקפתם על המצב במפלגה, והנהגתה. נקודת המיפגש העיקרית בין השניים היא אי־שביעות רצון ממצב זה והשאיפה לנקוט באמצעים על מנת לתקנו.

אבא אבן סבור, כי לא יהיה מנוס מלהחיות את חטיבת מפא"י ולהחזיר את כוח־השפעתה ומכוחה במפלגה, אם שתי החטיבות הקטנות ימשיכו בקיומן ההתארגנותי וילטשו עין לעמדות־מפתח נוספות במפלגה. הוא סבור, כי במוקדם או במאוחר יכפו התפתחויות מבחוץ על הנהגת המפלגה והמדינה לקבל הכרעות מרחיקות לכת, ובמצב זה הצטרך לרכז סביבה שוב את מיטב כוחותיה ואישיה. בהרוצת הזמן לא תוכל לוותר על אישים כגון פנחס ספיר, משה דיין ואבא אבן.

עד אז אומר אבא אבן להיות פעיל ביותר במוסדות המפלגה, בכנסת, בפורומים ציבוריים ובכלי התקשורת, להשמיע את השקפותיו ולא להסס ביקורת על הנהגת המדינה והמפלגה.

אבא אבן, הנוהג בקו יוני במדיניות החוץ, הופך — לפי כל הסימנים — יותר ויותר ל„נץ" במאבקים הצפויים בחזית הפנימית ובמפלגתו.

דוקטור לאחר 15 שנה

מאת נורית ברצקי

ברכת מזל טוב מגיעה לאילנה פרבר. חמש־עשרה שנה עברו מיום שהחלה ללמוד רפואה ברוסטוב שבברית־המועצות, ועד היום בו קיבלה תואר הדוקטור בירושלים זה חודש היא סטאז'רית בבית־החולים „הדסה". בעלה, מרק, מהנדס־חשמל, עובד במע"ץ, ובתם הדסה, בת תשע, הספיקה — בשלוש שנים — לדחוק את הרוסית לזכרונות ילדות מוקדמת; גם כשפונים אליה ברוסית נענים בעברית. בקיצור, להתלונן אפשר, אבל הסיגנון כבר ישראלי.

ד"ר אילנה פרבר
„חשבתי לעזוב הכל"

מיום שעלו לארץ, בשמונה באפריל 1971, הצטרכה אילנה ללמוד. להסתגל ולהוליך ניירות ומבחנים. רק את שמה לא החליפה. אילנה קראו לה הוריה כשנולדה ב־1940 בעיר לאטבית קטנה.

באמצע שנות השלושים היה השם אילנה באופנת השמות של ארץ־ישראל העובדת. באותם ימים הגיעה קבוצה עליזה של רווקות ורווקים לפלשתינה ובתוכם אמה של אילנה. אחרי שנתיים בארץ חזרה לחופשה בעיר הולדתה, דוברת עברית. היא פגשה שם את העתיד להיות אביה של אילנה. השניים התחתנו והמתינו לסרטיפיקאט משפחתי. באוגוסט, כשהגיע הסרטיפיקאט, כבר היו הרוסים בלאטביה.

„ביוני 1941 החלו 'לטהר' את לאטביה מ'בורגנים', קומוניסטים לא־מהימנים, ציונים ושאר 'ליכלוך' — מספרת אילנה — סבי, שהיה בעל בית־חרושת להרכבת שעונים, ואבי, שעבד עמו, נשלחו למחנה ריכוז. הייתי אז בת שנה. ידיד גוי הגניב את אבי לקרון שלנו וזה מה שהציל אותנו. אמי לא ידעה מלה רוסית. הביאו אותנו לכפר קטן, מבודד, בסיביר והתאימו אותנו שעלינו להישאר שם עשרים וחמש שנה. שללו את חופש התנועה של המשפחה.

מסוכן לדבר בקול

„ב־1947 החלו, כנראה בטעות, לחלק דרכונים שאיפשרו חופש תנועה רב יותר. עברנו לריגה. אבי קיבל עבודה בבית־חרושת. שנתיים היו לנו חיים טובים, ואז נזכרו לפתע הרוסים שיש בעיר יותר מדי יהודים ועשירים. לילה אחד החלו להחזיר אנשים לסיביר. לא חיכינו. ברחנו לעיירה קטנה על גדות הוולגה. וגם משם ברחנו לעיר ליד הים האזובי. שם הגיעו לנו עד 1950".

ההורים לא ויתרו על רעיון העלייה. אילנה זוכרת שיחות ילדות, לחישות מתחת לשמיכה. היא זוכרת מקלט רדיו שקנה אביה ב־1948 במיוחד כדי לשמוע את שידורי „קול־ישראל". היא זוכרת גם שסיפרו לה שקמה מדינה ושם יש לה קרובים. גם מכתבים הגיעו מהארץ.

„בקול רם היה מסוכן לדבר. גם כשהייתי ילדה ידעתי היטב, מה מותר לספר לחברות ועל מה אסור לדבר ברחוב. אמי אמרה לי שאולי, פעם, עוד נזכה להיות שם. הרעיון נראה לי מוזר; באותם ימים היתה רוסיה סגורה ומסוגרת — לא נכנסו ולא יצאו. אחרי מות סטאלין השתנתה מעט האווירה. ב־56' שמע אבי ברדיו כי אשה מרוסיה עלתה לישראל. אותה שגרה בישראל שלחה 'דרישה' לסבתא. התחלנו לחכות. סבתא, בת 75, המתינה חמש שנים עד שקיבלה אישור לצאת."

ב־1959 החלה אילנה ללמוד רפואה ברוסטוב. שנתיים אחר־כך הצליחה המשפחה להחליף דירה, ועברה לריגה. „אותם ימים היו כבר משפחות שקיבלו אישור יציאה. החלטנו להגיש בקשה. הייתי אז תלמידת השנה החמישית, וכדי להגיש בקשה הצטרכתי לבקש תעודת־אופי מבית הספר לרפואה. ידענו שיש סכנה שיזרקו אותי מבית הספר; לא נתנו לצאת לאנשים עם השכלה גבוהה. נשארו לי עוד שנתיים ללמוד. ד־שלוש שנים של „שרות חובה" במקום שהשלטונות קובעים לך. לא יכולתי לחכות חמש שנים. החלטתי להסתכן.

טלפון מהקג"ב

„היו ימים קשים. הפעילו עלי לחץ רב. מזכיר המפלגה, הרקטור, „הקומסומול" — כולם ניסו לשכנע אותי. כמובן, הם לא הצליחו. הזמינו אותי לאסיפת ה„קומסומול" של הכיתה. היהודים בכיתה ברחו מהאסיפה — ואני מבינה אותם — ודווקא בין הרוסים היו שניסו להגן עלי ועל רצוני שלא להיפרד מהורי ולעלות יחד אתם לישראל.

„רוסיה היא מולדת — אמרו לי — הורים זה לא חשוב. ה„קומסומול" יהיה לך במקום אבא ואמא... היה לי קשה. הצטרכתי למצוא תירוצים לרצוני להיות יחד עם משפחתי. לא יכולתי לומר בימים ההם: אני יהודיה — יש לנו מולדת ואני רוצה להיות שם עם כולם. היום אפשר לומר זאת. אז היה התירוץ „איחוד משפחות".

„זרקו אותי מה„קומסומול", כמובן, ונתנו לי את התעודה שלה הייתי זקוקה כדי להגיש בקשה ליציאה. בינתיים היו בחינות ועברתי אותן בהצלחה. יום אחד הגיע חבר מהכיתה. בחור עם קשרים, וסיפר שהיה טלפון ממקום לא ידוע (קג"ב כנראה) ושאלו בתמיהה מדוע אני עדיין לומדת. הם מסרו שמשפחתי נענתה ב„סירוב".

„כעבור יומיים הוזמנתי לוועדת ה„קומסומול" של האוניברסיטה, שהחליטה לבקש מהרקטור לגרש אותי, מפני שאי אפשר להרשות לי ללמוד בבית ספר להשכלה גבוהה, בארץ שעל חוקיה אני דורכת. זה, פחות או יותר, תירגום המיסמך שקיבלתי".

„את מתבקשת לצאת"

אילנה ובעלה הביאו איתם שפע של מיסמכים ותעודות. מהן תעודות הצטיינות של אילנה שעוטרו בתמונות של סטאלין ולנין, ותעודות משנים מאוחרות יותר. גם אחרי סילוקה המשיכה אילנה לבקר בהרצאות מספר חודשים, עד שיום אחד הפסיק המרצה את ההרצאה ואמר: „את מתבקשת לצאת. קיבלתי הוראות מהנהלת האוניברסיטה לא להמשיך בשיעור כל עוד את יושבת פה".

„מכיוון שהייתי הראשונה שסולקה מבית הספר בעקבות בקשה לעלות, ניסינו לבטל את רוע הגזרה. אבי פנה למקומות רבים ותחילה נאמר לו שזה לא ייתכן; כנראה שסולקתי כיוון שלא למדתי טוב. אבל המיד, אחרי בירור נוסף, שהעלה כי הציונים שלי היו טובים, באה התשובה, „היא סולקה כיוון שאיננו רוצים ל... בין מומחים לארץ קאפיטאליסטית". „בשיחה פרטית עם מזכיר המפלגה נאמר לי, שגם אילו הייתי מבקשת לצאת לארץ סוציאליסטית, לא נותנים לי להמשיך בלימודי. ... כוננו למאבק ממושך. ידענו ש... המכתבים עוד מ־56'."

עוד בקשה, עוד סירוב

לבסוף התקבלה לעבודה כא... שבע שנים עבדה. כל שנה ניסתה להתקבל חזרה ללימודים, וכל ... נדחתה בתירוץ כלשהו. ב־1967 ... לה בפירוש, שאם היא רוצה ל... ללימודים עליה לוותר במפורש ... רצונה לעלות לישראל. בינתיים ... בה המשפחה בקשות ומכתבים ... מי שרק אפשר.

בשנת 1964 התחתנה אילנה. ... ידעתי שגם מרק רוצה לעלות ... ראל. זה היה התנאי. המשכנו ל... בקשות ולקבל סירובים. העניין ... לשיגרה. בינתיים נולדה הדסה ו... נסגרו השערים לגמרי. אבי ... מבני שאנסה שוב להתקבל ל... דים. שוב הופעתי לפני ועדת ה... סומול של האוניברסיטה והייתי ... כנה, בגלל לחצו של אבי, ל... אותר על העלייה לישראל. אבל החלו לחקור אותי לא התאפקתי ... חלתי להגן על עצמי. מובן שה... לא לקבל אותי מפני שלא השת...

יום אחד, באוגוסט 1968, ש... תחו השערים. השמועה התפשטה ... שריפה בשדה קוצים ואנשים ... מיבריקה. היינו בין הראשונים ש... בקשה ובין הראשונים שקיבלו סירוב. זו היתה תקופה של ... רבות. משפחות יצאו ואנו ש... קענו. ב־1970 החלה תקופת ... הגלוי. עד אז כל אחד דאג ... ולמשפחתו. עתה היה ברור, ש... נפעל יחד — לא נשיג דבר.

„אבי נעשה פעיל מאוד. ... כל המכתבים להוריל. פנינו ל... גורמים האפשריים; העיקר ... על זה בחוץ. והפסקנו להגיש ... אבל על המאבק הזה כבר ... גם הדסה הלכה אתנו לכל ה... וההפגנות. היתה זו תקופה ... אינני רוצה לחשוב עליה. ... טילפנו ואמרו לנו לבוא למ... אותו יום קיבלו רבים אישור ... גם כאלה שלא ביקשו. ... יצאנו — לא האמנו".

„בהתחלה הייתי בודדה"

אילנה התקבלה בארץ לס... צית רפואה. ההתחלה היתה ... מאד. למאבקיה עם העברית ... גם מאבקים עם השפה האנגלית ... שנים שלא למדתי, הרפואה ... הספקתי גם לשכוח הרבה. ... יצאתי משיגרת הלימודים. ... מים חשבתי לעזוב הכל. הר... אני לא מסוגלת לעמוד בקשי... כאילו לא גמרתי את החוש... אתם. הייתי מוכרחה לנסות. ... שנה היה כבר יותר קל, ובסו... השישית ידעתי שזה „הולך".

„בדצמבר גמרתי. בהתחלה ... כל־כך בודדה. פחדתי לדבר ... שים. גם מאלה שניסו להת... הסתייגתי. התביישתי לדבר. התיידדתי עם בחורה ישראלית ... עזרה לי הרבה. במשך הזמן ... אני עולה".

בשנים שחלמה לעלות ... ציירה לעצמה את הארץ ... סיפורים, ספרי היסטוריה, ... אמה ותאורי אנשים שביקרו ... היא ידעה שלא יהיה קל. ... סוב. „ובכל זאת, המציאות ה... נה. כשהגענו, היתה התלהבות ... מה. כל מי שפגש אותנו — ... בוס, ברחוב, בחנות — ביר... „כעבור חודשים מספר השת... אווירה. ה„מבוגרים השחורים" ... בעיית הזוגות הצעירים התע... כל חומרתה. התחלנו להרגי... אשמים, לחשוב שאולי באמת משהו לא בסדר על חשבוננו. ... עם עוד חברים במצבנו. כ... לוותר על הדירה לטובת זוגות אלא שלא היתה לנו פרו... מאוד בגדים היו לנו ובווה ... היותה דירה.

יעוד משותף

„ברגע שהתחלנו לדבר עם ... הבעיות כאילו הסתירו מעצב ... אתה יכול לדבר עם בן־אדם ... אינך מרגיש עצמך מסכן ועל ... כך".

היא חשה היטב את ההסתייגות ... ישראלית מהעולים הרוסים ... מכאיב. „נוצרה אווירה לא ... אני איני מרגישה זאת, כ... אופן אישי; מרבית חברינו ... ראלים. אני מקבלת עידוד ... מכרי ואישית השתלבנו מצוין ... אני מרגישה בורות בעיקר ב... הקשורה.

„אישית, אני מרגישה טוב, ... שאני נחוצה כאן. אבל אני ... שמבין שאנו זקוקים לעולים, ... לים זקוקים למדינה. אפילו ... שבה. אני צריכה להיות כ... מקומי. כאן ביתי. ומה שאומ... זה לא חשוב. אני משתדלת ... זאת לאנשים אותם אני פוגשת ... לא קל.

„ברוסיה הצטרכתי להיות ... יותר מהרוסים כדי להוכיח ... יהודים יכולים להיות טובים. ... משתדלת להראות שגם העולי... אנשים מכובדי־לבנת אחר. ש... דים כמו כל אחד אחר. ולמרות ... השפה, יש לנו שפה משותפת ... משותף, חיים משותפים. וזה ... חשוב".

מחירון פילקו לעולים חדשים

מזגני אויר

קרור בלבד	12.500	1979 ל"י	קרור וחמום	12.500	2177 ל"י
קרור בלבד	16.100	2109 ל"י	קרור וחמום	16.100	2325 ל"י
קרור בלבד	20.000	2479 ל"י	קרור וחמום	20.000	2704 ל"י

טלויזיות

25" מסך שחור 2142 ל"י

- כולל שנה אחת אחריות
- על הלקוח להביא שחרור ממס קניה.
- הובלה על חשבון הלקוח.

הספקה תוך שבועיים

PHILCO

פילקו תמיד-באיכות עולמית

בתו השקטה של הצייר הסוער

איזבל רואו

הצייר הצרפתי ז'ורז' רואו השאיר אחריו כ־3,500 יצירות — ובת שתווי פניה דומים להפליא לפני אביה. איזבל רואו הקדישה את חייה לו ולעזבונו, וכל ייעודה ומאווייה להנציח את זכרו.

כרטיס ביקור

מאת גיל קיסרי

שתי אחיות ואח יש לה, אך להם עולם משלהם. הם הקימו משפחות, ואילו היא לא ניתקה את עצמה מאישיותו ומדמותו של האב. בחייו סייעה לו בעבודתו ולאחר מותו עשתה לשמר את מורשתו האמנותית.

„ככל אמן, ככל אדם, היה אבי זקוק להבנה ולרגישות אמנותית מצד המשפחה. אמי תרמה חלקה דווקא מבחינה חומרית — היא פירנסה אותנו זמן רב, כאשר המצב החומרי היה קשה. היא עבדה קשה בהוראת נגינה בפסנתר והיתה חוזרת הביתה מאוחר, תשושה וסחוטה. היו היו קשים מאד. גרוטתי, איפוא, כבר בגיל שמונה־עשרה לעזרת אבי, ושימשתי מזכירתו הפרטית.

„הייתי ,מחסום' בפני טרדנים שביקשו לראותו. קראתי את המכתבים שקיבל, דאגתי להשיב עליהם. לימים גם טיפלתי בארגון תערוכות של יצירותיו ועד היום אני מטפלת בנושא זה" (תערוכת יצירותיו של ז'ורז' רואו ב„מוזיאון ת"א" מתקיימת במידה רבה הודות לעזרתה. „זוהי התערוכה הגדולה האחרונה שאני מסכימה לערוך, עקב הנזקים הנגרמים ליצירות בעת טילטולן").

בדבר אחד שונה איזבל מאביה. הוא היה בעל אופי סוער, מהיר־חימה, מתפרץ בנקל. ואילו היא שקטה, נבוכה, ביישנית. כשבאתי לראיינה חששה. „לא תשאלני שאלות מסובכות? זה לא יימשך זמן רב מדי?" אבל משהחלה לספר על אביה נסחפה על גלי זכרונותיה, עד שהעולם סביבה כמו חדל להתקיים.

„הוא היה מסוגר בעולמו, אבל לא פעם נפתח אלינו, אל בני משפחתו. היה משמיע לנו זמירות — היה לו קול ערב מאוד — הפגין לעתים הומור והנה להתחפש בתחפושות שונות כדי להצחיקנו".

אבל במהותו היה ז'ורז' רואו אדם שכאב את כאב־העולם. ביצירתו בולטת התחושה של הצד הטראגי בחיים; נקודת המבט והביטוי הציורי שלו רוויים גיחוך מלא־רחמים, אך ללא־ליגלוג. עולמו הוא עולמם של אנשים מרירים שנולדו לחיים חסרי־שמחה, וכל חייו חש כלפיהם רחמים. כנראה, משום תודעתו הדתית העמוקה ודבקותו בעיקרי הנצרות (בגלל סיבות שונות עבר מהדת הפרוטסטנטית לקתולית).

את התגלמות הסבל — של האדם ושל המאמין — ביטא ביצירות רבות שנושאן המרכזי ישו הנוצרי („אבי דרש הכופות, שאת תערוכותיו לא נגדיר כתערוכה נוצרית אבל בהחלט דתית").

איזבל רואו היתה לעתים שותפה ללבטים הנפשיים והאמנותיים של אביה.

„אמנם, ה,אטליה' שלו היה אסור בכניסה באופן מוחלט, אבל אותי היה מזמין מדי פעם אל ,קודש הקודשים', אם כי לא יותר מפעם אחת בשישה חודשים. אז היה מראה לי את מאות היצירות שהיו בעיצומה של עשייה — הוא היה עובד על מאות בעת ובעונה אחת — ומשמיע את ספקותיו, היסוסיו, הגיגיו. הוא לא ציפה לתגובותי ולא חפץ בהן. הייתי שם רק כדי שיוכל להרהר בקול רם באוזני מישהו קרוב ומבין. והרי הוא הגדיר עצמו את הצייר ואת היצירה בכללה כ,ידרוי'".

היא היתה גם עדה ללבטים הקשים והמייסרים כאשר נאלץ לבער מספר רב של יצירותיו, שהוא עצמו דן להשמדה. „הוא אהב את כל יצירותיו הבלתי גמורות — ומספרן הגיע לכ־800 — והרגע שהחליט להשמיד חלק מהן ועד למימוש ההחלטה — חלפה שנה. במהלכה ראיתיו בלבטיו ובהיסוסיו. מה שבעיקר הטרידו היתה המחשבה: מה יכלה כל יצירה כזו להיות אילו הושלמה. אבל לבסוף, משנפל הפור, והיצירות הושמדו, שוב לא הירהר בכך".

פרשת השמדתן של היצירות קשורה במשפט מפורסם נגד יורשי המו"ל הראשון של יצירותיו, שבידיו היו מופקדות מאות היצירות הבלתי גמורות. האמן טען, כי הן עדיין רכושו, שהרי לא חתם עליהן ואין להכניסן למחזור גם אם קיבל בעבורן תשלום. הוא אף הציע להשמידן כדי להוכיח, כי אין לו מניעים כספיים. משנסתיים המשפט (ב־1947) והוא אכן זכה שהיצירות הוחזרו לו (ובכך שימש פסק־הדין תקדים משפטי הקובע, כי יצירה בלתי חתומה עדיין בלתי גמורה ושייכת לאמן) — התעקש ז'ורז' רואו לעמוד בדיבורו ולממש את הצעתו המקורית בדבר השמדת היצירות.

„בכל התהליך הממושך והכאוב של המשפט טיפלתי אני. והוא גם הפקיד בידי את המיון של היצירות, אשר הוצאו מן המחזור המסחרי".

אחת המחמאות שניתנו בעקיפין ליצירתו של רואו טמונה בהרס, שהטילו עליהן הנאצים. בניגוד להרגלם לגנוב יצירות אמנות ולהעבירן לגרמניה, לא חפצו הכובשים הנאצים ביצירותיו. כמה אספנים אכן רכשו מיצירותיו לפני המלחמה, אבל היטלר והריכון הנציאן למכירה פומבית — ובזול — לכל דורש. „הנאצים התייחסו ליצירתו של אבא כאל אמנות דקאדנטית", מסבירה איזבל בחיוך רב־משמעי.

הוריה של איזבל זכו באריכות ימים. ז'ורז' רואו נפטר בגיל שמונים ושמונה ורעייתו זכתה להגיע למאה. „אילו חי אבי כיום ללא ספק היה שבע־רצון מביקורי בישראל, ארץ־הקודש. אני אדוקה ודבקה במהותו בתודעה הדתית, ולכן אקדיש חלק ניכר משהותי בישראל לביקורי־צליינות. אבי ללא ספק היה מברכני על כך".

נתיבי הסמים בין ירדן לישראל

מאת יהושע כהנא

מזה שנים אחדות מפרסמת העתונות העולמית ידיעות על מגעים חשאיים בין ישראל וירדן. גם אם נכון הדבר — לא הוכתרו המגעים הללו בהצלחה עד כה. מגעים ישראלים־ירדניים מוצלחים יותר, מתנהלים מזה שנים לא מעטות, ותחת מעטה סודיות כבד. מגעים אלה עניינם בהברחות סחורות טעונות מכס, סמים־משכרים ונשק.

אנשי הבטחון והמשטרה ידעו על הפעילות המתחרית הבין־לאומית הזאת, אולם כשם שהצהונות לא הצליחה להפוס „על חם" את פגישות גולדה־חוסיין — לא הצליחה המשטרה לשים ידה על העוסקים חלק בשיתוף הפעולה הפלילי הזה, אלא שלאחרונה חל מיפנה.

לפני כארבעה חדשים נתפסה בחולון מכונית מסחרית סגורה, שהסיפה ריח חריף של חשיש כרי. בחיפוש במכונית נמצאו 345 ק"ג חשיש מתוצרת לבנון, שהוברחו ארצה. החשיש נעטף היטב בידיעות בד ושקיות ניילון.

תפיסת כמות החשיש הגדולה, שיש בה כדי לספק כ־120 אלף מנות לצרכנים, עוררה את השאלה כיצד הגיע החשיש ארצה והאם השוק הישראלי צורך כמות כה גדולה של סמים.

● סיורים מוקדמים בשטח

לשם פיענוח התעלומה הוקם צוות חוקרים מיוחד, בהיקף ארצי, ואנ"אס, לאתר חקירה שקדנית ויסודית, החלו להסבר ידיעות וראיות. אז נתבהרה התמונה: התגלה, כי זה שנים פועלת רשת מבריחים ישראלית, הקשורה עם ספקים מירדן ועם רוכשי סמים מחו"ל. ישראל היתה לכשלוחי הסמים ארץ־מעבר.

הקשר הישראלי־ירדני „נולד" במזרח־ירושלים. חברי הכנופיה הישראלית, שעסקו עד אז בהברחות נייר לליפוף סיגריות — כקיסים נרקוטיים בישראל ובשטחים המוחזקים, הוברה גם לירדן לצורך עירבוב חשיש בטבק — באו בדברים עם שני סוחרי עתיקות במזרח־ירושלים בבקשה לארגן כנופיה בין־לאומית, שתרכוש סמים מן המקור — לבנון, תשווק את הסחורה דרך ממלכת ירדן ונהר הירדן לישראל, ומכאן תועבר הסחורה הלאה; ככל הנראה לצרפת וליגרמניה, שהן התחנות במעבר לארצות סקנדינביה, קנדה וארה"ב.

חברי הרשת ערכו סיורים מוקדמים בשתי גדות הירדן, וקבעו את המקומות הנוחים להברחה, בקירבת קיבוץ גשר שבעמק בית־שאן. המבריחים הירדנים היו אמורים להביא את הסחורה לנקודת המעבר בצד הירדני, לחצות את הנהר ולהגיע לגדר־הבטחון המפרידה בין שתי המדינות. המבריחים הישראלים אמורים היו לסייע בידי הירדנים להעביר את הסחורה ארצה. חלק אחר של הכנופיה הישראלית, שהתמקם בצפת או בכוכב־הירדן, קיבל את הסחורה המוברחת והעבירה למרכז הארץ.

● „מפעל" לאריזת חשיש

פעולות ההברחה נעשו בדייקנות מירבית. הישראלים הגיעו בזמן לנקודות המעבר, מצויידים ברבבות דולארים, והירדנים המתינו במועד כשבידיהם הסמים, או סחורות טעונות מכס. על הקשר בין קבוצות המבריחים ברשת שמרו שני הערבים, האחד ממזרח־ירושלים והשני מהכפר אבו־דיס שליד ירושלים. הם נהגו לחצות את הירדן בגשר אלנבי ל„ביקור משפחתי", הכינו סחורה, שילבו חלק בתמורה, וחזרו כשבידיהם המידע, מתי צריך לקיים את המגע.

בחודש יולי 1973 תפסה המשטרה ליד גדר מגרש לסחר מכוניות משומשות „סמי־קאר", בשדרות בן־צבי בדרום תל־אביב, כ־23 ק"ג אופיום והשלושה גרמם חשיש. על אף שהגיעו ידם על כמות סמים גדולה יחסית, לא שבעו השוטרים נחת מן הפעולה. הם ידעו כי המסיאו כמות גדולה של סמים להוברחה ארצה. התברר להם כי איחרו את המועד, וחלק ניכר מן הסמים כבר שווק.

לאן? — בזה אחר זה נתפסו במרוצת השנתיים שחלפו משלוחי סמים שנועדו להישלח לחו"ל. בנמל־התעופה בן־גוריון נתפסו כ־20 ק"ג חשיש במזוודה כפולה. לפני כשנתיים נתפס ברצונה „מפעל" לאריזת חשיש בתוך בולמי־זעזועים למכוניות שנועדו להישלח לחו"ל. פה ושם נתפסו כמויות גדולות של חשיש. חקירת המעורבים בהברחות העלתה את החשד, כי מאחורי כמויות הסמים שנתפסו — עומד ראש כנופיה ישראלית, יוסף שושנה, המכונה „סמי". החולש להציב מעקב כמוי, 24 שעות ביממה אחר צעדיו של האיש.

● מארבים על גדות הירדן

ואמנם, לפני כארבעה חדשים נמצאה המכונית המסחרית כשבתוכה 345 ק"ג חשיש, שנועד ככל הנראה לשיווק בחו"ל. „סמי" הוכנה נעצר.

בינתיים נערמו על שולחנות החוקרים ידיעות על הרכב חברי הכנופיה הישראלית, דרכי פעולתה ושיטות ההברחה. הוחלט להציב מארבים על גדות הירדן בקירבת קיבוץ גשר.

לפני כחודש גילו התצפיות סימנים שעומדת להתבצע הברחה. מן הצד הירדני נראו אנשים הסורקים את האיזור, הסורקים לא היו אנשי בטחון ואפילו לא תושבי האיזור.

יומיים אחר־כך נראתה מכונית ישראלית סגורה, כשהיא נוסעת בדרכי העפר הסמוכות לגדה הישראלית של הירדן. מן העבר השני נראה ג'יפ „לנד־רובר" מתקרב לנהר. חלפו כחמש־עשרה דקות, והמכונית הישראלית נראתה שוב כשהיא נוסעת בכיוון לחוות כוכב־הירדן.

● מחרוזות במקום סמים

אנשי המשטרה יצאו ממחבואם. בתוך המכונית ישבו שני סוחרי העתיקות ממזרח־ירושלים. הם היו רטובים. בידיהם נבצאו שקים ומזוודות שהכילו מחרוזות של זכוכית מלוטשת.

כיוון שהמארב הישראלי נתגלה, הדבר מעצרם של חברי הרשת הישראלית עשוי היה להתפרסם — הוחלט לעצור את כל חברי הרשת הישראלית הכוכרים למשטרה. התברר, כי חברי הרשת, הישראלים הירדנים, חשדו שעוקבים אחריהם. לפיכך החליטו לשגר הפעם, לשם בדיקת השטח, מחרוזות במקום סמים.

בעקבות תפיסתם של שני הערבים נעצרו גם ארבעה תושבי טבריה, ביניהם שני דייגים, המוכרים למשטרה כעבריינים. בתל־אביב נעצר אחד מחברי הרשת. שניים מעמודי התווך של הכנופיה, תושבי יפו ובת־ים, המוכרים כעבריינים אלימים, הצליחו להתרה לכידת הערבים להימלט מן הארץ. אחד מהם כוהה בגרמניה ואילו השני, שיצא לצרפת, חזר ארצה אהבל ונעצר בנמל התעופה בידי המשטרה.

● איש הציר

שתי הצלעות שבמשולש הבריחה — ירדן וישראל — ידועות לחוקרי המשטרה: חסר מידע על הצלע השלישית: חוץ־לארץ. בעניין זה חומר הראיות שבידי המשטרה הוא דל ביותר. החוקרים מחפשים אחר בחור שכינויו „ז'ק הצרפתי", שהוא, ככל הנראה, איש־הקשר בין הרשת הישראלית לבין רשת ההברחה הבינלאומית.

שלושה מחברי הרשת הישראלית המשהפים פעולה עם חוקריהם, תיארו את „ז'ק הצרפתי" בצורה מעורפלת למדי, כמי שנהג להגיע מפעם לפעם ארצה מגרמניה ומצרפת, גומר כאן עיסקה הברחה ושב את הארץ.

חקירת המשטרה מתנהלת לפי שעה בעצלתיים. התברר שהרשתות מאורגנות כהלכה, בפשטים מהבריחן יודעים על יתר החברים הפעילים ברשת. נראה שאיש הציר בין רשתות ההברחה הוא אדם אחד; — אולם הוא שומר על קשר השתיקה. חוקרי המשטרה מאמינים, כי איש זה מצוי בידיהם.

345 ק"ג חשיש בידי המשטרה: שלוש צלעות לרשת המבריחים

בקומה זקופה...

גן־החיות בתל־אביב הוא היחיד באזור שיש בו גם פינגווינים, — שלושה במספר. העשורים האלו נמצאות בגן זה קנים, בהליכה בגאווה זקופה קומה ומהבזנות בעניין באותם סקרנים הבאים לגן כדי להביט בהן. לבריות חום־הקיץ שלנו, שאליו אין הפינגווינים רגילות במקום מוצאן, הן מתפתחות כאן יפה. בימים אלה הגיעו לגן־החיות שני זוגות נוספים של פינגווינים ו„עולים חדשים" אלה נתקבלו בשמחה על־ידי „הוותיקים". יש אפילו סיכוי — כך אומרים — שיוולדו „צברים" לפינגווינים.

„עולים חדשים" אלה נשלחו אלינו מאנגליה בתמורה לטיגרים צעיר, יליד הגן בת"א, כגן החיות האנגלי היה מעוניין בו.

מול אקדח שלוף...

הדיון בסיעת „למפנה" במפד"ל על התארגנותם של צעירי המפלגה למה שהוגדר כ„כפלגה בתוך המפלגה", התנהל באווירה סוערת.

קריאות־ביניים נזעמות הופנו אל יו"ר הסיעה, השר ד"ר יוסף בורג: „צריך להעמיד אותם במבחן"... „אין להירתע מאיומי הפילוג שלהם"... „לא ייתכן שהם ייהנו משני עולמות: גם מכספים ומשאבים של המפלגה וגם מהתארגנות כקרש קפיצה למפלגה חדשה". אחד מבכירי מפד"ל אף העיר: „מוטב סוף בלי פחד מאשר פחד בלי סוף".

הרגיע השר בורג את חברי סיעתו: „אני מבטיח לכם, שהם לא יעמדו כולנו עם אקדח שלוף. בדע לספל ביד חזקה בתופעה זו"...

ענייני רוח...

המטוס הזעיר שביצע העלולים אווירובאטיים בשמי נתניה לא היה מטוס צבאי: הוא היה מעשה ידיהם של תלמידי הישיבה התיכונית של „בני־עקיבא", הפועלת בעיר.

המטוס ניבנה על פי כל הכללים שלפיהם ניבנים מטוסים רגילים, והותקן בו מנוע זעיר בן 1.5 כ"ס המונע בדלק רגיל. אורך המטוס כ־1.20 מטר ותוחלת חייו על תנועותיו היתה מהקרקע באמצעות מכשיר שלט אותות רדיו.

אמר אחד מקהל המתפעלים: אכן, הלכו בחורי הישיבה בעקבות סביהם — אלה אלה עסקו בענייני רוח.

התנאי של העולה...

בפגש שנערך במשכן הכנסת בין קבוצת עולים לברית המועצות וחברי כנסת מסיעות שונות, אמרה להם יו"ר ועדת הפנים, ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו: „אנו רוצים לכונן בארץ משטר ציוני־סוציאליסטי".

הוסיף ח"כ זבולון המר: ויהודי.

הוסיף ח"כ יוסף תמיר: וליברלי.

סיכם אחד העולים: טוב מאד: יהיה לנו בארץ משטר ציוני, סוציאליסטי, יהודי וליברלי — ובלבד שלא יהיה קומוניסטי...

???

דובר הכנסת, ח"כ ישראל ישעיהו, התייצב בסיום הדיון שנערך בכנסת על התרת הפלות מלאכותיות מכח החוק: עתה צריך על חוק הפסקת ההריון של ח"כ חביב שמעוני...

הבה ח"כ מרדכי בן־פורת: איך הוא נכנס להריון?

עקשנות שהשתלמה...

תושב ת"א היה „צמוד" זמן רב למספר קבוע של כרטיס הגרלה בפיס. כל הזמן קיווה שבאמונתו השלם וכי מספר הכרטיס שלו „ייתפס" על ידי מכונת ההגרלה — אך לשווא.

בשבוע שעבר נואש והחליט: משנה מספר — משנה מזל. אולם בעל דוכן הפיס הפציר בו „לקחת שאנס" עוד פעם, אולי ירחם... נמלך האיש בדעתו והחליט „לדחות את הקץ" עוד שבוע אחד — וקנה את הכרטיס בעל המספר הקבוע: 225461. הפעם השתלם ההימור. שכן בחלקו של כרטיס זה נפל הפרס בסך חצי מיליון ל"י.

„בחורי ישיבה" דרוזיים...

ראש הרוחני של העדה הדרוזית בישראל, השייח' השייש אמין טאריף, הטריח עצמו השבוע מכפרו ג'וליס שבגליל המערבי, עד ללשכתו של מנכ"ל משרד הדתות, דוד גלאס, בירושלים.

בשיחה נדונו נושאים שונים הקשורים ל־

מנהיג הרוחני העתי של העדה הדרוזית, וביניהם — הצורך החיוני בהכשרת צעירים דרוזים לכהן כאנשי־דת מוסמכים, שיוכלו בבוא העת לרשת את מקומם של אנשי־הדת הדרוזיים, שרובם ישישים.

על פי בקשת השייח' טאריף סוכם כי משרד הדתות יפנה לשלטונות צה"ל בבקשה לדחות את גיוסם לשירות חובה של צעירים דרוזיים, המבקשים להכשיר עצמם לשמש בעתיד כבהונה של אנשי־דת.

הסביר השייח' טאריף: „אם אצלכם, היהודים, נוהגת דחיית משירות צבאי לצעירים המבקשים עצמם לשמש כרבנים — מדוע לא תדחו את שירותם של צעירים משלנו המבקשים להיות „ר ב נ י ם ד ר ו ז י י ם"..."

קולות אבודים...

הדרכים המובילות בירושלים להברון אוגוסט נחו ע"י אלפי חיילים צעירים. בלילה שבו נפתחה בקרית־ארבע הועידה של תנועת התחיה.

היה זה לילה קר מאד, והחיילים הדליקו להם מדורות בצידי הכבישים, כדי להתחמם כצת.

אמר ח"כ חיים קורפו, בהלפו על פני החיילים: חוששני כי הלילה הפסידה תנועת התחיה אלפי קולות — קולותיהם של החיילים הנאלצים בגללנו לבלות את הלילה בכבישים הזה.

ע. כ...

במעמד טקס מתן אזרחות הכבוד של פ"ת לפנחס רשיש, מי שהיה ראש העיר הרביעי של פ"ת, סיפר שר הפנים, הד"ר יוסף בורג: „משצלצל אלי ישראל פיינברג, ראש עירית פ"ת, וביקשני לבוא ולהשתתף ביום הגכם, אמרתי לו מייד: „או־קיי". ולקהל שוקף גבותיו על שימוש ב„סלנג" בפי השר, הסביר: „זה בתרגום אישי שלי — עונג וכבוד"...

הכל שוחטין...

שר האוצר י. רבינוביץ מרבה להדגיש את העיוותים בשכר ובמסוי. הפכור מכס על ספרות מקצועית, רכב, שעות נוספות ותוספת יוקר. מזכ"ל ההסתדרות מדגיש לעומת זאת, את הפלמות הכם של בעלי יכולת ההסכמות למפעלים מאושרים.

בפגישה שבה השתתפו השניים, אמר שר האוצר: אין מנוס, צריך לשחוט את הפרות הקדושות הללו. „ואת הפרות הלא קדושות כבר שוחטים"? — שאל משל...

א השבוע סיפר ח"כ מנחם א אבן בשאל לאחרונה מה הקואליציה הקים במשלה

הבר השיב: הרי הממשלה שלת צללים...

...י" ויסורי מצפון...

ם בוועידת „חרות" התייחס ה, ח"כ מנחם בגין, לנושא שלדבריו משמש נשק בידי — נגדה.

יפר: „יש לי חיבה מיוחדת ד מהמערך. מבחינה מדינית ת, אך הוא חביב עלי ואני הוא סיפר, שבאחד הקיבוצים עלי — וקם להגן עלי. עד ה, חשבתי על בגין כפי ש־ אמר יוסי לאותו חבר קיבוץ, חתי לדעת, שבגין הוא אדם הוסיף יוסי שריד: „ניהולו חירות של המערך לכנסת ה־ את בגין בחריפות. אולם לנהל גם את מערכת הבחירות אתקוף את בגין, אך לא אעשה כך".

ו במישור — המשיך בגין — לתקוף ולהשמיץ, אך מכפתו

...ת

ור ויצמן אם ומתי הוא עומד פילות מפלגתית — השיב: כבר ידוע לי הכלל, כי כאשר עשר מחסניות, ירית כבר שבע שלוש — עליך לחשב יפה את אתה מתליים לירות את המחסנית"...

אפרים קישון

פרטאציה אהובתי

המאמרים המפורסמים בתוך סקירתו המשעשעת של הסאטיריקן על המדינה שאיבדה את מפתחותיה

240 עמודים עם הציורים של **דוש**

במחיר המוזל של 20.— ל"י

ספרית מעריב

להשיג בחנויות הספרים או ישירות ל„ספרית מעריב" ת.ד. 20208 תל־אביב, בצירוף המחאה ע"ס 20.— ל"י

לאחר 15

חדשים

2177

2325

2704

هكذا من الاهل

מכל מקום

מיג 25 מרגל בסיני

מאת יוסף ניבאלי

מטוסי סיור סובייטיים מדגם מיג 25 מוצבים בשדה התעופה במצרים העליונה. משם הם יוצאים, כשהם בידי טייסים סובייטיים, לגיחות סיור וצילום מעל אזורות הצי השישי האמריקני ומעל שטח ישראל. — כך מסרה השבוע העיתונות הבריטית.

נראה כי שובם של מטוסי מיג 25 למצרים — בעבר היו ארבעה בקרי הדירות של מטוסים כאלה ל־שטחנו — מבשר חידוש המעורבות הסובייטית הפעילה באזור, אם כי מצרים מתהדלת ליצור רושם שהיא מתקשה ברכש־הרכות בבריה"מ ולכן היא זקוקה לעסקות עם מדינות ה־מערב.

גירסת העתונות הבריטית, היא כי התכלית העיקרית של טיסות אלה היא מעקב אחר הצי השישי וכוחות באש"ן, וכי צילום מכרות יקדאליות היא הבהיר, שמשלמים הסובייטיים למצרים בעד השימוש בבסיס במצרים העליונה. אולם אין זה סביר, כבריה"מ תפעיל מטוס יקר כל כך לצורך סיורים מעל מערכי באש"ן.

מעולם לא ניסו מטוסי יירוט של נאט"ו להצר את צעדי הרוסים; וב־אין כל סיכון למטוסיה, העדיפה בריה"מ בעבר לשלוח למשימות כ־אלה מטוסים כבדים כגון „טופלב־16", המסוגלים לצלם בטיסה איטית מגובה מוגבה. הרוסים גם הכבידו צופ־אויר ביהודים, שמקומם בחלק האחרוני של מטוסים אלה, כדי לע־קוב מקרוב אחר תנועות כוחות נא־טו.

לשימוש במטוסי מיג 25, שמהי־רותם קרובה לבאך־3 ותקרת טי־סתם כמעט 25 אלף מטר, יש הצדקה רק בשביל סיורים אלימים, העלולים להיתקל בהתנגדות מן הקרקע ומן האוויר. בעבר, כאשר חדרו מטוסי „מיג 25" לאזורנו, הזנקו לקראתם מטוסי פאנטום של צה"ל ויש להניח שגם הפעם נועדים במטוסים אלה לסייר בעיקר מעל מערכים ישרא־ליים.

כאן עשוי לצמוח אתגר חדש ל־חיל האוויר הישראלי, שבעימותים קודמים (האחרון שבהם היה ב־10 במארס 1972) לא הגיע לכלל מגע עם המטוסים הסובייטיים. אין זאת אומרת שחיל האוויר איננו מסוגל להפיל את בכיר מטוסיה של ברי־ה"מ: אי־יצירת מגע פירושה, שב־תנאי היירוט הספציפיים, ובסיטואצ־יות המיוחדות של התקריות שהיו, לא היה אפשר להגיע לכלל מצב־ירי. לעתים ייתכן מטוס האויב כל־כתחילה מיצירת מגע קרבי, בנצלו את עדיפותו הניכרת במהירות וב־רום־הטיסה. מהפלת חמישה מטוסי מיג־21 סובייטיים בידי טייסי צה"ל למדו הרוסים, כי זוהי הדרך הבדוקה לבצע מיבצעי־בית בלא להיפגע.

במהירויות נמוכות לוקה „מיג־25" במיגבלות חמורות; ואם לא יתחמק מתאו־קרב נוחים לפאנטום או ל־מיראז', לא מן הנמנעות היא שגם החדיש שבמטוסי בריה"מ יופל ב־אוויר.

אך מסתבר שלפי שעה מבקשים הרוסים להפעיל את המטוס בתנאים בטוחים — כי הם יודעים שלא רחוק היום שיעמדו לרשות ישראל מטוסי יירוט (כגון פ־15), שיוכלו להתמודד עם מיג־25 בכל גובה ובכל מהירות. יתר על כן, בארצות הברית הוכלכה לא מכבר בניית טיל אוויר חדש, שפותח במיוחד נגד „מיג־25".

בריה"מ נכשלה בשגיאה, כאשר חשפה את יתרונותיו של „מיג־25" בשולחה אותו לטיסות־צילום לאורך חופי ישראל ומעל סיני. המידע, ש־נצטבר בטיסות אלה, בלי ספק סייע לקידום מאמצי האמריקנים למצוא תשובות מיבצעיות נאותות לבעיות, שמציב המטוס הסובייטי החדיש.

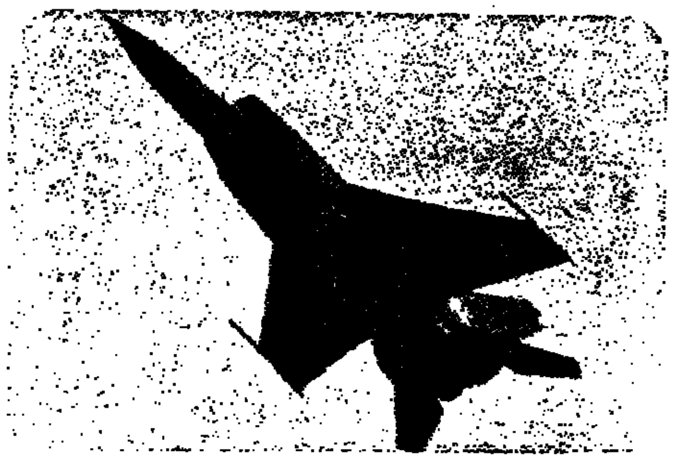
„מיג 25": ה„אף־15" יוכל להתמודד אתו בהצלחה

בשמי המזרח התי…

מפה זו מראה את נתיב של ה„מיג 25" לצורך משי־ בתאריכים שונים.

נשים ביש…

נולדות פחות -חיות יותר

מאת ג. שמיס

כ־190 תינוקות נולדים בישראל מדי יום, רובם זכרים ומיעוטם נק־בות, אך מבחינה סטטיסטית, סי־כויי הנשים להאריך ימים גדולים משל הגברים, ולמרות שלישראל יצא שם של „מדינה, שבה האשה נהנית יותר מחופש ומשיווין זכויות — מאבקיים חקריים רבים כיום ש־המציאות שונה לגמרי.

„הצלחנו לשוות לישראל דימוי של ארץ, שבה האשה מחזיקה ברובה. זה אולי תכסיס פירסומת מוצלח, אבל עובדה היא שבמלחמת יום־הכיפורים נשארו בבית עשרות אלפי נשים, ש־יכלו למלא תפקידים צבאיים חשו־בים" — אומר הד"ר מנחם אמיר, קרימינולוג, המתעניין בנושא האשה הישראלית. „מאז שנת 1970 היתה נסיגה במעמדה של האשה בארץ. ה־התקדמות העצומה שחלה במעמד ה־אשה בעולם, לא הגיעה לישראל וגם אין סיכוי שתגיע בתקופה הקרובה" — אומרת הד"ר דורית פדן, סוציו־לוגית, המתמחה בנושא.

השאיפה שנשים וגברים ינהלו ב־ארץ חיי שוויון בכל היא בבחינת חלום הרחוק מהגשמה. הטבלה ה־מופיעה בעמוד של מאמר זה מראה בבירור, הן את הדומה והן את ה־מפריד באורח חייהם של הנשים וה־גברים בישראל. לדוגמה: לתינוקות ממין זכר, סיכויים רבים יותר למות בשנת חייהם הראשונה מאשר לתי־נוקות ממין נקבה. מספר הגברים ה־מועדים להיפגע בתאונות, אם במקו־מות עבודה ואם בבית, הוא גדול יותר ממספר הנשים. אלו הם הבדלים בין שני המינים שקשה לשנותם.

תחילת דרך החיים משותפת והמס־פרים מצביעים על שוויון מלא. בבתי הספר היסודיים, אחוז התלמידות הוא 50 ובבתי הספר העל־יסודיים הן מ־הוות 53 אחוזים. 59 אחוזים מבני הנוער בגילאים 17—14 בכלל פונים ללימודים בבתי ספר תיכוניים עיו־ניים. כאן ישנו הבדל בולט בין ה־נערים והנערות. 65 אחוזים מהנערות פונות למגמה זו, לעומת 53 אחוזים מכלל הנערים, נתון המלמד על נטיה נשית ללימודים עיוניים. דבר זה מוסבר ברקע החינוכי ובנטייתן של הנשים, כבר מגיל צעיר לא לקבל על עצמן סיכונים, או אולי בגלל ה־עובדה הפשוטה כי הבחינות במקצו־עות העיוניים, קלות יותר מבחינות במדעי הטבע ובמתמטיקה.

■

תחום ההשכלה הגבוהה הוא מדד טוב יותר למעמדה של האשה וכיווני התפתחותה. 42 אחוזים מכלל הסטו־דנטים הישראלים הן נשים. הדעה הרווחת כאילו הסטודנטית הישראלית הממוצעת באה לאוניברסיטה כדי ל־חפש בעל — עושה לה עוול. בשנה הראשונה, הנחשבת לקובעת לגבי סי־כויי המשך לימודיו של הסטודנט, מגיעות הנשים ל־45.3 אחוזים מכלל הסטודנטים. אחוז הנשים מכלל המ־סיימים את התואר הראשון, כלומר שלוש שנות לימוד, הוא גבוה — 44.5 אחוזים. קיימת ירידה ברורה באחוז הנשים בין המסיימים את ה־תואר השני (33 אחוזים). אך מספר זה עולה בהתמדה; לפני שלוש ש־נים הוא עמד על 25 אחוזים בלבד. מספר הגברים הנרשמים בשלבי לי־מודים אלו הוא גבוה יותר ממספר הנשים. המסקנה ברורה: מספר ה־נשים הרוכשות רמות השכלה גבוהות יותר, נמצא בעליה. אותו מצב מס־תמן במספר הנשים המסיימות את לימודיהן לקראת הדוקטורט. לפני שלוש־ארבע שנים היו הנשים 13 אחוזים בכלל המשיגים תואר דוק־טור; עתה — 23 אחוזים.

■

מספר הנשים המועסקות בארץ ב־תפקידים כלליים, עולה בהדרגה. הנשים מהוות כיום קרוב ל־34 אחו־זים מכוח העבודה בישראל. זה עדיין אחוז נמוך בהשוואה למדינות מער־ביות, שבהן מגיע אחוז הנשים העוס־קות ל־42 ויותר. בדרך כלל, אין ה־אשה הישראלית מרוצה מעבודתה ו־ממעמדה במקום העבודה. היא יוצאת לעבוד קודם כל, כדי לעזור בפרנסת המשפחה ורק אחר־כך כדי לא להיות כלואה כל היום עם בעיות הבית וה־ילדים. במקום אחרון בסולם העדיפו־יות שמה האשה את רצונה המוסתר למידה מסויימת של עצמאות, אפילו היא מודה. עד מהרה, היא מוצאת עצמה נאלצת למלא שני תפקידים: במקום העבודה ובביתה — מה ש־הסוציולוגים קוראים „כפל־תפקיד". ולא תמיד היא מוצאת את הכוח ל־התמודד עם מעמסה זאת. אולי משום כך מעטות הנשים אשר מצליחות ל־טפס ולהגיע לצמרת המינהלית. מכלל נושאי התפקידים הבכירים בניהול ב־ארץ, מחזיקות הנשים ב־7 אחוזים של המישרות בסך־הכל. אחוז גבוה של הנשים עובדות במשרות חלקיות, דבר היכול להסביר במקצת את מידת התקדמותה המועטה של האשה במע־מדה המיקצועי.

המשכורות שנשים משתכרות הן קטנות בהרבה מאלו של הגברים, ב־דרך־כלל ב־50 אחוזים. תופעה זו ק־שורה בחלוקה המקצועית של תעסוקת הנשים. הן מהוות 85 אחוזים מן ה־מזכירות והכתבניות (בארץ לא קיי־מת תופעה של מזכירים וכתבנים), 68 אחוזים מהמורים בבתי־ספר יסודיים, 31 אחוזים מהרופאים, 7 אחוזים מ־המשפטנים, 5 אחוזים מהמהנדסים ו־רק 8 אחוזים ממלאות תפקידים פולי־טיים. יש אומרים כי האימרה המפו־רסמת, כי „גולדה מאיר היתה הגבר היחיד בממשלה", הבריחה דור שלם של נשים מהפוליטיקה.

רוב הנשים אינן מסכימות להיות „גבריים" אפילו תמורת משרה רמה כזאת.

האשה בישראל שומרת חוק, או ל־פחות מצליחה לא להיתפס בקלקלתה. מספר הנשים הנזקקות לתקופות מא־סר, הוא הרבה יותר נמוך ממספר ה־גברים; ומבחינה זו ישראל יוצאת דופן לעומת ארצות אחרות. אחוז ה־פשיעה בקרב נערות קטינות מגיע ל־12 אחוזים, בעוד חלקן של נשים בוגרות בכלל הפשיעה בארץ, מסתכ־מם ל־8 אחוזים בלבד. אחוז המתמכ־רות לסמים הוא כ־2 בערך: מתוך אוכלוסיה של 2500 איש ואשה הידו־עים כמתמכרים לסמים, ישנן רק כ־50 נשים.

מיעוט הנשים המגיעות לבתי־הסוהר בישראל נובע אולי מרכות לבם של השופטים, המהססים לפסוק לאשה מאסר של ממש, אם מתוך ידיעת ה־תנאים בכלא ואם מהחשש פן שליחת אשה למאסר פרוש הדבר לעיתים ק־רובות העברת ילדיה למוסדות שרמתם מפוקפקת. אולם גם בעולם התחתון קיימת „אפליה" לגבי האשה. כנופיות הפורצים אינן רוצות לפגוע בתדמיתן ה„גברית" ולכן הן אינן משתפות נ־שים בפעולותיהן.

בתחום הרפואה אין מצב הנשים ב־ישראל שונה בהרבה מזה של הנהוג במערב. בכלל המאושפזים ב־בתי־החולים בישראל מהוות הנשים 51.9 אחוזים. הסיבה לכך פשוטה: הנשים מאריכות ימים יותר מהגברים ולכן הן זקוקות יותר לטיפול רפואי.

מספר הגברים המאושפזים בבתי־חו־לים בגלל התקפות־לב עולה בהרבה על מספר הנשים: 65 אחוז גברים ל־עומת 35 אחוז נשים. לדעת הד"ר דורית פדן, מספר זה הוא אחד ה־מסמנים הבולטים של חוסר השוויון בהזדמנויות בין האשה לגבר. הגבר נמצא מצפייתו על מסלול התקד־מות. אם הוא נכשל, אפילו היה ברור כי אינו מתאים למסלול זה, הוא ייחשב כל חייו לכשלון. אך אם הצ־ליח, עליו להמשיך ולהצליח, אפילו במחיר בריאותו ולעיתים חייו. אם מוסכמות החברה — והגבר עצמו — היו מאפשרים לאשתו, אם היא מוכ־שרת יותר, לרוץ באותו מסלול, או לעזור לו במקום להיות בבית, או להתחלף בתפקידים בכלל — יתכן מאוד, כי התקפת הלב הקטלנית היתה נמנעת.

■

העובדה שהאשה חיה יותר שנים מהגבר, אינה הופכת אותה למאושרת יותר. הנשים מהוות כ־53 אחוזים מ־כלל האוכלוסיה מעל לגיל 75. נשים בגיל זה שהתאלמנו, חיות בדרך כלל לבדן. מספר הגברים מעל גיל זה החי לבדו, הוא נמוך יותר. רוב הגברים בגיל 75 ומעלה חיים עם בת זוג. בהתחשב במצב השורר בחברה הישר־אלית, רמת הנימוסים הירודה, ה־מצב הכלכלי הקשה — ביחוד של אנ־שים המתקיימים מקצבת זיקנה או פנסיה — אין להתקנא בנשים החיות לבדן.

רבים אומרים, כי אין בנתונים אלה תקוה גדולה לאשה הישראלית כי מעמדה ישתפר. אלו מתבססים על שתי דוגמאות אופייניות: האשה ב־קיבוץ והאשה בצה"ל. בקיבוץ, אשר הכריז על עצמו כחברה שיוויונית, נדחקה האשה לגמרי מתפקידי יצור ומינהל מרכזיים, לתפקידים המוגדרים כ„נשיים", או הקשורים במשק בית. בבחינה זו הכזיב הקיבוץ קשות. בצה"ל הוצאו כל הנשים מתפקידים קרביים או חצי־קרביים שפעם מילאו. לעת שבצבאות אחרים מכשירים ט־ייסות, למטוסי מבנה הליקופטרים ו־מאפשרים לחיילות לנהוג ברכב כבד ולעבוד בתעשייה צבאית, ממלאות ה־חיילות בצה"ל תפקידים בעלי הזד־הות מיקצועית בלבד. לא רק הלוחמים על שחרור האשה, אלא גם מומחים לכח־אדם הביעו את פליאתם על בז־בוז מסוג זה של כח־אדם, שאפשר היה לעשותו כאומן, מקצועי ומעולה.

אחרים אומרים כי בסופו של דבר האשה הישראלית אולי איננה משוכנעת בסממנים חיצוניים כה רב… עם שוויון זכויות, כמו ב… ארצות־הברית ובאנגליה, יסודו של דבר אין מצבה … בה ומסנה לשנה מצב … ומתקדם.

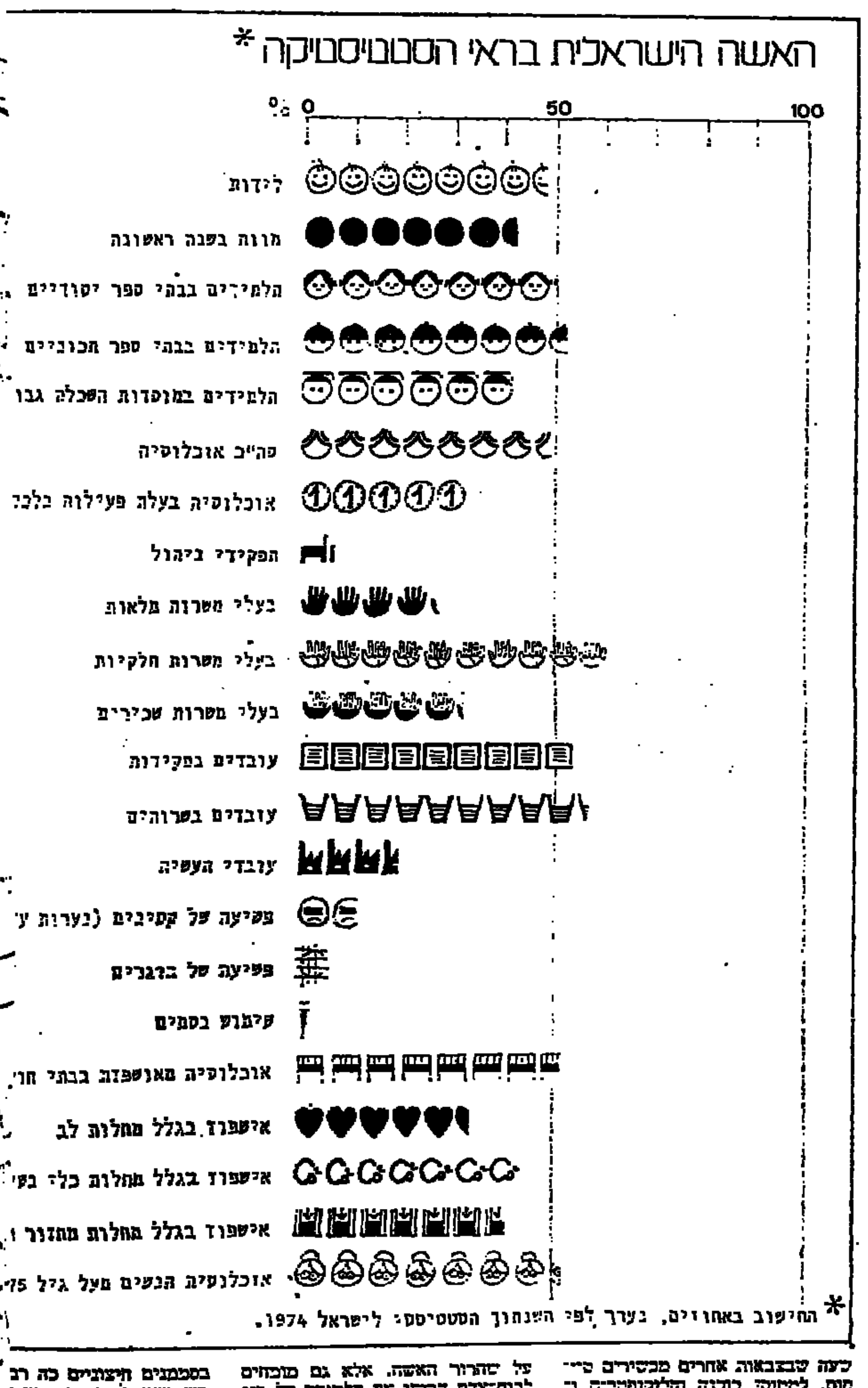

* החישוב באחוזים, בערך לפי השנתון הסטטיסטי לישראל 1974.

מוס…

הצלו שנשרט על ידי נפוליאון...

מאת ח. א. לוינסקי

מסטיסלאב רוסטרופוביץ', הצ'לן הסובייטי המהולל, שעשה עתה שלושה ימים בישראל, עדיין לא הגיע לכלל שיפור היחסים בינו ובין השלטונות הסובייטיים, אף ששר התרבות הסובייטי החדש הוא מכר טוב שלו.

רוסטרופוביץ' מציג תנאים לשובו לברית המועצות (שם הוא רוצה ל־היקבר, לכל הפחות, לאחר שהוא סבור שימות בלא עת). אבל היענות אין. להיפך, תלמידיו של רוסטרופוביץ שוב אינם זוכים לפרסים בתחרויות.

האמן מקווה שמוסקווה בכל זאת תימלך בדעתה ותבין את הסיכוי ה־טמון בכך שיתנו לו לבוא דעותיו. יש אומרים שאף כפסע היה בינו ובין גירושו לבהגה עבודה.

ראיון זה עם מסטיסלאב רוסטרו־פוביץ נתפרסם ב„זידויטשה ציימונג" ביום ו' שעבר.

שאלה: — נאסר עליך להופיע ב־קונצרטים בברית המועצות. מדוע? מי אסר?

תשובה: לא הותר לי לנגן היכן שרציתי ומה שרציתי. הוליכו ה־פקידים — כשם שהם נותנים הוראות לכל המוסיקאים, אף שהם מבינים במוסיקה הרבה פחות מן המוסיקאים עצמם. לכל יציאה לחו"ל מוציאים היתר מיוחד, שאפשר לבטלו בכל עת, כפי שביטלו את ההיתר שלי, למשל. ולעולם אין מבקשים למעל, פתאום הוליכו אותי להיאטרון האופרה ה־גדול במוסקווה. כיוון שרציתי לצמוח במוסיקה, התאמנתי בתיאטרון־האופר־טה המוסקוואי ב„העטלף" — יצירה שלא הייתי מתאכן בה, לולא ראיתי בה משמעות מוסיקאלית. למרבה ה־צער אסרו לי גם כאן להמשיך ב־עבודה — שבוע ימים לפני הבכורה. כעת אני רוצה להמשיך כל מה ש־אסרו עלי. אני רוצה להתחיל בדיוק מאותו צליל, ששם הפסיקו אותי ב־צורה חודרית כל כך. זאת אני רוצה לעשות בוודינה.

שאלה: — המתערבים העסקנים הסובייטיים גם בצד הטכנוני של ה־עבודה המוסיקאלית?

תשובה: — הנבבעים תופסים ב־בחינת מנגנון האמנותי. אבל המנ־הינים מחויבים להיצמד לקו מסויים. יש לנו מלחינים אוואנגארדיים אח־דים, הנאלצים להתגבר על מכשולים מרובים, ולכן קשה מאוד להכיר אותם במערב. לדעתי אין כיום הבדל בין הקהל בברית המועצות ובין הקהל במערב — תודות לקשרים הטובים בין הארצות, ותודות לרדיו, לטל־וויזיה ולתקליט. אוהבי מוסיקה בכל מקום יודעים כיום, מהי מוסיקה טובה ומה מוסיקה גרועה.

שאלה: — ההצלחת לספח טכניקה מיוחדת חדשה בכלי שלך?

תשובה: — טכניקה חדשה בנגינה יכולה להיווצר רק כאשר יצירות חד־שות יוצרות דרישות חדשות. גם מלחינים רוסיים פיתחו כאלה, כגון שוסטקוביץ ופרוקופייב. מכאן אפשר לומר, שהאסכולה הרוסית זכה להת־קדמות. בכל היצירות החדשות המו־בות טמונות אפשרויות חדשות של פתרון בעיות טכניות. כאשר מתגברים עליהן, יבוא מלחין אתך לחדש דרי־שות נוספות. לדעתי אין לאמר שום ניסוי. טכניקה כיהודה? יש עקרונית מסויימים בתנועה האצבעות, אך ל־עיתים קרובות מבריגים עיונים אינ־דיווידואליים, הנובעים מן הטבעה. סתוח אין כאן. לי יש רק משאלה אחת: לנגן נגינה טובה הקיה ככל האפשר, ובהתמדה.

הקצב הוא ענין חשוב — אולי ה־חשוב ביותר, לכל הדינו. לכן אני מקדיש מחשבה רבה לקצב. ביחוד מאז התחלתי בניצוח, כי בעצה ה־איננו מבין בעצמי אני כמו רואה את המוסיקה מן הצד. את הקצב ה־אמנותי אני רואה כענין מיוחד. הבי"ד הוא מקדים במקצת את הקצב המו־באלי — כשני תווים לקבילים. לכן זקוק אדם לבעל אנרגיה, להתלהבות לקצב. אבל המנגינה היא המכתיבה את הקצב.

שאלה: — האם תעסוק בהוראה במערב?

תשובה: — אולי אקים קודם, אולי — אבל רק זמן קצר. בברית־המועצות הרביתי בהוראה. כעת אני נח בבקשה מן העבודה הפדגוגית. אולם הנבם החשוב ביותר שהבהתי אחרי הוא ה־קונסרבטוריון המוסקואי. זהו בית ה־ספר הטוב ביותר למוסיקה שאני מכיר. עד היום האחרון התייחס אלי הקונסרבטוריון בהגינות וביושר. לכן אני יכול לומר בגאווה, שאני נשאר פרופסור של הקונסרבטוריון המוסק־ואי, ובכל מקום אתהדר בתואר זה.

שאלה: — היה בדעתך להשתקע במערב?

תשובה: — לפי שעה אני תלוי בין שמים לארץ. בבחינה מוראלית זה קשה לעתים קרובות, לעתים אשתי ב־פאריס, אני בגרמניה, שתי בנותי ב־שוויץ, וכלבי התביב שוב בארץ אחרת. אבל מוטלים עלי קונצרטים רבים כל כך. יש לי הופעות מוסי־קאליות מכורפות: תחום יש לי עד 1979. בהרבה „דאמה פיק" ו„טוסקה" בסאן פראנציסקו. אני מנצח ואחי־כזה. אחר כך אנצח על „קאטרינה איסמאילובה" מאת שוסטקוביץ ב„לה־סקאלה" וגם באופרה הפאריסית. „דאמה פיק" יוצג גם בלונדון ב„קובנט גארדן אופרה", ו„יוגני אונייגין" ב־„מטרופוליטן" בניו־יורק. באפריל 1978 אני עומד לנצח בפאריס על הצגה בכורה של אופרה חדשה מאת אנרי דיטייה, שהוא עובד בה כעת.

שאלה: — הנשמע אותך כמנצח, כמנגנתך וכצ'לן גם מעל תקליטים — בתוכניות־הכלל של באך, למשל?

תשובה: — כן, זה חשוב — שלא יצטרכו ידידי לקנות את התקליטים הישנים, הגרועים, שנעשו לפני זמן רב. לא הייתי רוצה לאכזב בהם את השומעים. עם קבלת הכלי החדש שלי התחלתי בהייב תרשים. הייתי רוצה להקליט עוד פעם את הכ… אבל עדיין לא את סויטות באך. לזאת דרושים לי … טים להתבוננות, למחשב… ל־ זמן לזה. אקליט … כמנגנתך וכמנצח — הלא סניתן לי לעשות מוסיקה. מוסיקה עם תזמורת. קוד… הקלטות של שני מחזו… שוסטקוביץ בשביל אשתי בסמנתה. יש לי עוד תוכ…

שאלה: — במה מצטי… חדש, שהבאת מאה"ב?

תשובה: — הוא נבנה … בין בו המלחין הצ'לן ד… לא היתה לו שריטה. פעם אין שדיפור יבכיר לו את … הוא תפס אותו בקוצרי… הפרסים שלו שרט שרטה התחתון של הגוף — עד … אותה. זהו הכלי היפה … הכלים שאני מכיר — תמיד באמנות, גם בקסט… באמד. שום כלי אחר אינו … שלמות כזה. בדרך כלל א… הרגיסטרים העליונים של ה… אמצעיים — אבל בכלי ה… מיים. פעם אחת כבר … אצל הצ'לן האמריקני וארב… מכרה לי אותו אלמנתו. לכן אותו „צ'לו דופור־סטראד־בורג".

צ'לן רוסטרופוביץ': „לפי שעה אני תלוי בין שמים וארץ"

מצרים

למקום

מספר רוכלים בקהיר מספר ...בי ת"א

טוביה שמוש

האם קהיר מתפוצצת? האם קהיר נחנקת? כנראה שכן. תוך שנים מעטות עלולה קהיר להפוך לעיר סגורה, שהכניסה אליה מוגבלת והשהייה בה מותרת אך ורק על פי רשיון.

המומחים והאחראים על הסדר והבטחון בבירת מצרים מתריעים השבוע על הסכנות הגדולות המאיימות להחניק את העיר תוך חמש שנים, ולדעת המחמירים תוך שנה לכל היותר.

התופעה המדהימה לעיני המבקר בקהיר היא הצפיפות הנוראה השוררת בה, הזחילה של כלי הרכב בכבישים הסואנים והחסומים, וכל זה תוך רעש הצופרים המחרישים אוזניים, הזלזול הגמור בחוקי התנועה, הן על־ידי הנהגים והן על־ידי הולכי הרגל, והמון הרוכלים המציפים את הכבישים והמדרכות.

מספרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מורים, כי מספר תושבי קהיר עולה על שבעה מיליון. בימים אלה עורכים מפקד חדש, והמומחים אומרים שלא יופתעו אם המספר יגיע לתשעה מיליון.

ד"ר עיאישה ראתב, שרת הסעד במצרים, אומרת בדאגה: „ממוצע גידול האוכלוסיה במצרים עולה בהתמדה ומגיע כיום ל־2,6% לשנה לעומת 1,6% באמצע שנות הארבעים. מדי שנה נוספים מיליון ו־200 אלף ילדים, הווה אומר כממוצע של 2,2 תינוק לדקה!".

שרת הסעד מודעת לחומרת המצב ובטוחה, כי נוסף על הגבלת הילודה (שהגבלה כמעט לחלוטין) יש לבצע תכנית רחבה של פיתוח כלכלי מואץ, כדי להקהות את חודה של הבעיה.

תוך כל המהומה הזו גוברת הפשיעה ומתפשטת העבריינות וההפקרות, הבטיחות והבטחון בעיר עומדים בפני התמוטטות, נוכח חוסר האונים ואזלת היד של פרנסי העיר והמנגנונים העומדים לרשותם.

בריגדיר כמאל כיר־אללה, הממונה על בטחון הבירה, מתנה את צרותיו המרובות ומספר, בין היתר, כיצד גם רוכלים גזלו את חשכת הלילה. הרסו חלקים מגדר במגד והקימו בתוכו „חלונות ראווה" עשויים כולם כוזים, כדי להעמיד את השלטונות בפני עובדה קיימת. אילו רצה הממונה לנהוג לפי החוק, היה עליו להביאם לדין, אולם הוא נאלץ, על אחריותו הפרטית, להורות על הריסת „חלונות הראווה" באותו יום. הוא מציין שמספר הרוכלים בקהיר מגיע ל־400.000. אומר הבריגדיר:

„רוב העוברים מן הכפרים אל קהיר נמקד... הגבר נושא על כתפיו של אחוריו מצרכים דרכם תריסר ילדים ואשה בהריון... כל האלפים האלה אין להם עבודה, לא מקור פרנסה ולא קורת גג. העיר קורצת להם, הם ממלאים את הרחובות והמדרכות ומצטרפים למחנה הפושטים"...

כללי הבטיחות אינם נשמרים והשלטת הבטחון היא משימה בלתי אפשרית, כשחוסר אמצעים ומחסור משווע בכח אדם. בקהיר על שבעת מיליוני תושביה, יש רק 25 תחנות משטרה, בעוד שהיא זקוקה ל־100 תחנות, לפחות. השוטרים כורעים תחת כובד המשא: מדי חודש נעצרים כעשרות אלפים איש, ומחשדים בגניבה, סחטנות, הסיפת נערות, וכדומה, ועשרות אלפים עוברים על חוקי התנועה. די להזכיר כי בתשעה החודשים הראשונים של שנת 1974, נרשמו כמליון וחצי דו"חות על עבירות תנועה.

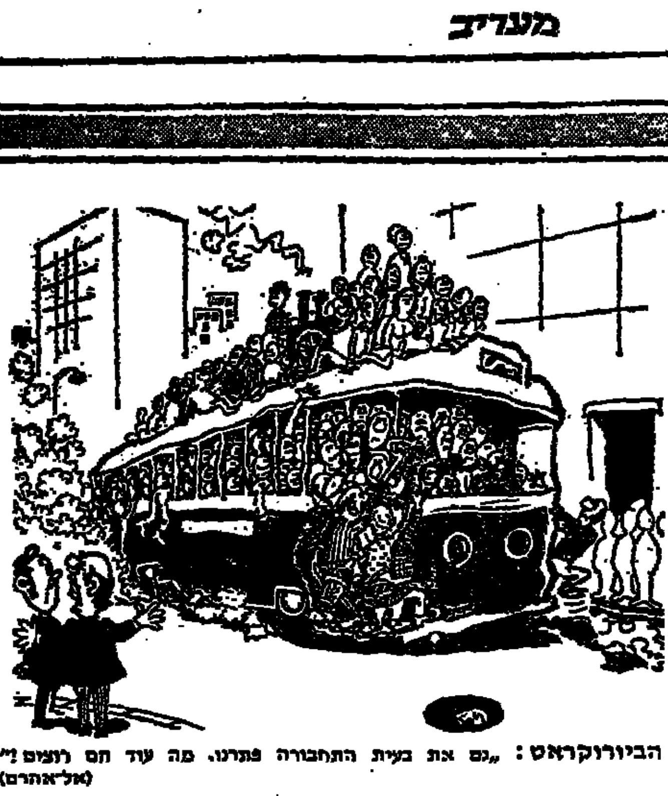

הביורוקראט: „גם את בעיית התחבורה פתרנו. מה עוד הם רוצים?" (אל־אהרם)

הצפיפות האיומה נגרמת בעיקר על־ידי ריבוי המכוניות: הגידול הממוצע הוא של 10 אלפים מכוניות כל שנה. המכוניות מתרבות בקצב מהיר יותר: בין 300 ל־350 ליום! מספר המכוניות הפרטיות עולה כיום על מחצית המיליון, פרט למוניות, המשאיות, כרכרות, אופנועים, אופנים, גמלים, חמורים ועגלות יד. על זה יש להוסיף מיטרד העבודות המבוצעות בכבישים וברחובות, אחרי הבניה על כל ההפרעות הכרוכות בהם, והמספר הגדול של מכוניות החונות במקומות אסורים. אמנם בעל המכונית החונה במקום אסור צפוי לקנס ולגרירת מכוניתו הרחק מהכביש, אולם במשך כל השנה שחלפה נגררו 400 מכוניות בלבד, כי בכל קהיר יש 2 מנופי־גרר, שאחד מהם מקולקל תמיד.

צרה נוספת: אלפי האנשים הנתלים לצדי ומאחורי ההשכליות, עקב שהאסור והקנס המוטלים על עבריינים אלה, אינם מרתיעים. באנדר להוסיף הוו מאבדים שוטרי התנועה את עשתונותיהם ובבר מהם לחסות את התנועה ברחובות שלא חל בהם כל שינוי מאז ימי מוחמד עלי.

השבועון הלבנוני „כול שי", משרטט תמונה עגומה זו, כהעברת רקע לועידה הראשונה במינה שתתכנס בקרוב, כדי לדון בבעיות קהיר. בראש הועידה, שהעתון קורא לה „ועידת שבעה מיליון בעיות", עומד ראש ממשלת מצרים ד"ר עבדול עזיז חיג'אזי. לועידה הוגשו שני דינים וחשבונות שהוכנו על־ידי שתי ועדות ראשיות. בדיון הראשון כלולות תוכניות לתכנון הבירה לאור התכנון הכללי של המדינה, ובשני כלולות הצעות בקשר לאמצעים האדמיניסטרטיביים הדחופים שיש לאחוז בהם כדי לשים קץ לתנופת הנהירה מן הכפרים אל עיר הבירה.

המומחים מאוחדים בדעה כי גידול אוכלוסיית קהיר בקצב כה מהיר הביא להורדת רמת החינוך, הדיור, הניקיון מחד, ולהעלאת ממדי האבטלה והפשיעה מאידך. המצב עלול להידרדר לדרגה מסוכנת אם לא ינקטו אמצעים חמורים ותקיפים בעוד מועד.

מבין ההצעות שהועידה תדון בהן:

* הפסקת הספקת פועלים חדשים בקהיר והעברת פקידי המשרדים למחוזות.
* הפסקת הקמת מבנים תעשייתיים חדשים בקהיר או בסביבתה, ובחינת אפשרות העברת מפעלים קיימים מהבירה למחוזות.
* פיזור מפעלי תעשיה שבתכנון בין המחוזות.
* הרחבת מסגרת הקמת אוניברסיטאות ומכונים גבוהים מחוץ לקהיר.
* החשת בינוי האזור שבין אלכסנדריה ומרסה מטרוח, והחשת הקמת ערים חדשות הרחק מקהיר.
* הרחקת המהגרים הטפילים למקומותיהם, והאיסור שהיה בקהיר על אלה שאינם נושאים רשיון עבודה ותעודת תושב קהיר.

עולם הריגול

„...המלך" ... מתוך ...קלופדיות...

ריימונד פולנר

כשנכנס ג'יימס שלזינגר, כלכלן מקצועי־מקצועה, לתפקידו כמנהל סוכנות הביון המרכזית האמריקנית בפברואר 1973, הציג לפניו המנהל היוצא, ריצ'ארד הלמס, איש גבה קומה, רזה מאוד ובמקצועיות שעורו כהה מאד. „זה האמן האמיתי היחיד בסוכנות הביון המרכזית", אמר הלמס, בציינו של נאהה.

שלזינגר רשם את שמו של האיש ג'יימס אנגלטון, וצירף אותו אל רשימה של 600 עובדי סוכנות הביון שנועדו לפיטורים. אנגלטון, אינטליגנט הסומך על עצמו ויש לו כישרון טבעי לתכנים באקיאוליים, היה סומתה ותיק מכדי להלכד בקלות כזאת. הוא ירד אל אגף־הסגל והורה להם לשנות את כינוי־הצופן שלו, ו„ירד למחתרת", בעוד הוא ממשיך לעבוד כראש הסגל־למלחמה־בריגול של הסוכנות. מן המחתרת עלה כקץ חמישה חודשים, אחרי שוויליאם קולבי, לשעבר ראש אגף המזרח הרחוק של סוכנות הביון, ירש את מקומו של שלזינגר.

נוכח פרשה זו לא קשה למצוא אנשים מותיקי סוכנות הביון הבכירים להמר, שג'יימס אנגלטון עדיין לא מתח קו תחת משחק הריגול, על אף התפטרותו. הוא פרש לאחר שעמד במוקד המחלוקת הנוכחית הקשורה בטענות, שהסוכנות עסקה בריגול אחר אזרחים אמריקניים בתוך ארה"ב.

ג'יימס אנגלטון, בן 57, הוא אחד מראשי המומחים לריגול מקצועי בארה"ב. חושן מוחיר, ואחד מרבי ההפעלה בתוג הכבוצים של הסוכנות. הוא רגיל לעבוד בלא לאות והתנה כ„משחקי־הריגול לשמו, שכן הוא איש עשיר.

כראש הסגל למלחמה בריגול, היה תפקידו לנסות ולחדור לתוך שירותי הביון של הצד שכנגד, ולמנוע את הצד שכנגד מלחדור לתוך סוכנות הביון המרכזית. זהו חומר לרומנים של ריגול — מרגלים, ומרגלים נגדיים, סוכנים כפולים ומשולשים, הסמנות כלכלות, תרעומות תכנים, „טריקים" לכאורה ושאר כל הכלים המשמשים במשחק־שחמט חי זה.

אביו של ג'יימס אנגלטון היה אמריקני ואמו קובאנית. הוא גדל באיטליה, עם שימש אביו סוכן כללי לחברת הקופות הרושמות נ.ק.ר., והיה נשיא לשכת המסחר האמריקנית ברומא. בימי מלחמת העולם השניה נעשה אביו ליוטנאנט קולונל ב„משרד השירותים האסטרטגיים" המחתרתי, בזכות בקיאותו בעניני איטליה.

אחרי שגמר את הוק ליטוויד בייל ולאחר שנתיים בבית הספר למשפטים באוניברסיטת הארווד, הלך ג'יימס אנגלטון בעקבות אביו: הוא הצטרף ל„משרד השירותים האסטרטגיים" ושירת באגף איקס—2 — האגף למלחמה בריגול. בין השאר שימש קצין קישור עם מדור 5 של האגף החשי בשירות הביון הצבאי של בריטניה. בשנים הראשונות שלאחר מלחמת העולם השניה היה אחראי לדי־ארגוניזציה של הביון האיטלקי, ולהנות היסודות לשירות החשאי האיטלקי שלאחר המלחמה.

ג'יימס אנגלטון
„מומחה לביצוע משימות מסורבות"

אחרי מות אביו מכר במיליון דולאר את זיכיון נ.ק.ר. של אביו באיטליה והשקיע את הכסף בכישרון רב בבורסה הניו־יורקית וכך צבר הון אישי.

כאשר נוסדה סוכנות הביון המרכזית ב־1947 הועבר אנגלטון אליה. במרוצת השנים הנהיג בסוכנות הרבה חידושים בריגול ובביון.

כרוח החיה ב„משרד המבצעים המיוחדים" של סוכנות הביון המרכזית (זו הזרוע העוסקת בכינוס מידע של ביון), היה אנגלטון אחד מקציני הקישור בין סוכנות הביון המרכזית ובין הרולד (קים) פילבי, שנשלח לוואשינגטון ב־1949 כנציג הביון הבריטי. (לאחר זמן ערק פילבי אל הרוסים.) בספרו „מלחמה־הדממה שלי" מזכיר פילבי: „נהגנו לסעוד סעודת צהרים במסעדת הארווי וכל פעם היה מסביר, כי הלהיטות לעבודה אינה היחידה שמידותיו המגונות. הוא היה אחד האנשים הרזים ביותר שהכרתי מימי ואחד האכלנים הגדולים ביותר". אנגלטון באמת רזה כל כך, עד שאחד מחבריו הגדיר אותו כ„אדם שנראה כאילו הממשות שלו עומדת לאזול". חוץ מעבודה ומאכילה, הוא נלהב לקריאת שירה ולדיג. בתחביב זה היה מצטיין, ומכאן כינויו „דג המלך" — כינוי המשקף גם את מעמדו ורום בצמרת הסוכנות.

בכינוי זה מופיע ג'יימס אנגלטון בספר חדש „עולם הריגול המבשי", מאת מיילס קופלנד, לשעבר איש סוכנות הביון המרכזית ויועצה. הספר עומד לצאת בקרוב בהוצאת ויידנפלד וניקולסון. קופלנד מספר, כי „דג המלך" היה ראשון מאנשי סוכנות הביון המרכזית, שהטילו עליו לטפל בבקשות־ריגול כמוסדות מצד מוסדות ממשלתיים כגון מיניסטריון החוץ האמריקני, מיניסטריון ההגנה ואף הבית הלבן.

אנגלטון התיחס לתפקידו ברצינות — אך תמיד היה מעדיף מקורות גלויים ולא סמויים. את „המידע" היה מוציא ממקורות כגון „אנציקלופדיה בריטניקה" ו„ניו יורק טיימס" — אבל היה מפאר אותו בכינויים, בכינויי צופן, בציוני סוכנים ושאר כל העיטורים, עד שהיה רושם, כי החומר נקבץ במיבצע־ריגול קשה.

„לשכת הפרויקטים המשוגעים" של „דג המלך", שבראשיתה היתה כמעט בגדר הלצה, נהפכה לאחד האגפים החשובים בהתפתחותה של סוכנות הביון המרכזית. היחידה שלא „מייצרת" מידע, אלא רק את האמצעים שבהם הושג כביכול. לאמיתו של דבר היה המידע מפורט ומדויק יותר מכל מה שהביאו אז המרגלים, שבשנים הראשונות שלאחר המלחמה היו כמעט כולם בלתי מהימנים.

תוך זמן קצר מיפנה היחידה את הכישרון של ניצול „מקורות אלטרנאטיביים". לפני המינוח שלה, עד ששוב לא הוצרכו לאחז עינ' ה„לקוחות" ביחס למקורות המידע. „דג המלך" הוכיח כי קטע של דיבורים אישיים קלים, בלתי מזיקים לכאורה, המצויים בעתונים ובהתבטאויות מקבריים לא־סודיים, מאפשרים לגלות באמצעות מחשבים מיקומים של תפקידים אישיים והנעות אישים, שהדרישים מנסים לשמור אותם בסוד.

בדיקה מדוקדקת של מקורות גלויים כאלה — ובכלל זה מדריכי טלפון ומדריכי כתובות, תזכירים רשמיים וכדומה — היא כיום אחד האמצעים הפוריים ביותר של סוכנות הביון המרכזית להשגת מידע סודי.

עד מהרה עמד „דג המלך" על ערכם של יחסים טובים עם עתונאים מהוגנים. הוא אירגן את השיטה, שהשגרירויות האמריקניות מתחזקות את מוצרי־הלהאי ומחמיקים מבצעיהן עם עתונאים, והמעמידות לרשות סוכנות הביון המרכזית שפע של מידע מאת המשקיפים המוכשרים ביותר בעולם.

במידה רבה יש לזקוף לזכותו את הטיפוח הרב של שיטת „הביון היוצרי" אצל סוכנות הביון המרכזית. זוהי השיטה לחקור עצם (או — לעתים — תצלום של עצם) כדי להגיע לכלל מסקנות בדבר מקורו, בקרות חומרי הגלם שנעשה מהם, כיצד יוצר העצם, ומה הכישורים הטכניים, המשתקפים בייצור.

לאנגלטון היה גם חלק בפיתוח „היאוריה המשחק" בתחום הביון, כפי שמספר קופלנד. השיטה היא להגיש ל... מחקרי־אופי מתוחכמים של המנהיגים העולמיים, שאת דמויותיהם הם מגלמים, כדי לאפשר להם „לשחק" את התגובות הסבירות של אותו מנהיג על מצבים לאומיים ובינלאומיים.

אם אכן תתגשם פרישתו „בלא רצונו" של אנגלטון, כדי לבצע מבוכה נוספת מן המנתים עליו, עדיין לא הפסיד סוכנות הביון המרכזית לגמרי את באוגיתו. אין ספק שכמוהו כאותים לפניו, יתקבל שוב לעבודה למשך שנתיים או שלוש שנים במשכורתו הקודמת, לכתיבת זכרונותיו בשביל אגף ההיסטוריה של הסוכנות. זהו פרויקט שיזם הלמס ב־1967: סוכנים בכירים לשעבר של הסוכנות מתבקשים להעלות על הכתב את חוויותיהם, נסיונם ומחשבותיהם לצורך היסטוריה אנציקלופדית של סוכנות הביון המרכזית, שלעולם לא תושלם ולעולם לא תבא לאור.

מדע

„פופאי" הוריד גשם ...יאטנאם

מאת ג'וזף טדוזו
„גארדיין" בוושינגטון

לפני 30 שנה גילו שני מדענים שאפשר להוריד גשם כאשר מזריקים עננים בזרחי־הכסף. אז הסיבו רבים תגלית זו כפתרון לאחת מבעיות־הטבע החמורות ביותר בעולם. כיום נעשו הבטחות הצבאיות, המקופלות בדבר, המודות כל־כך, עד שבריה"מ מציעה אמנה בינלאומית לאיסור שינוי מזג האויר כנשק מלחמתי.

הגליתם של וינסט שאפר ואירווינג לנגמור עוררה עד מהרה שימת לב במיניסטריון ההגנה האמריקני. בשנות השישים היה המחקר הצבאי בשינוי מזג האויר מתקדם כל כך, עד שבלא הגזמה יכלו המדענים לדבר על הכרעת אויב באמצעות שואה של שטפונות או בצורת.

אומר גורדון מקדונלד, סגן מנהל המכון לגיאופיסיקה ולפיסיקה של כוכבי הלכת ליד אוניברסיטת קליפורניה: „הורצה כמושכת על פני שטח צחיח נרחב עלולה לסלק מן האויר לחות במידה מספקת ולמנוע ירידת גשמים במרחק כ־1500 קילומטר בכיוון הרוחות. השפעה מרחוק זו יוצרת אפשרות להחיל בארץ התלויה באדי מים בצורת שתכנן שכנים".

השימוש הצבאי בשינוי מזג האויר עמד על סדר היום של ועידת הפסגה הסובייטית־האמריקנית שנערכה אשתקד במוסקבה. שתי המדינות הסכימו לקיים פגישה נוספת לפני סוף השנה „לשם ליבון הבעייה".

כמעט כל המחקר האמריקני בתחום זה נשען במידה מכרעת על יוזמה, מימון או עזרה אחרת של הצבא. הוועדה הבינמשרדית למדעי האטמוספרה, שקמה ב־1959, מחייבת חילופי נתונים ותוצאות־מחקר בין מוסדות השלטון המיוצגים בה. מלבד מיניסטריון ההגנה מיוצגים בוועדה קרן המדע הלאומית של ארה"ב, מינהל החלל והאווירונאוטיקה, ועדת האנרגיה האטומית ועוד שבעה מוסדות של השלטון הפדרלי האמריקני.

ב־1972 הועבר ענין שינוי־מזג־האויר לידי ועדת־משנה מיוחדת, וב־1974 הוצאו 274 מליון דולר על תוכניות מחקר הקשורות בנושא זה.

התוצאות עצומות. נתברר למדענים, שיש סוגי־עננים בסוגים המורידים גשמים ויש סוגים שאינם מורידים; ויש סוגי־עננים שאפשר „לעודד" להוריד גשמים. השאלה היא איפוא איך מטפלים במירקמי מזג־אויר קיימים, שיש בהם כדי להוריד גשמים, ושוב לא עסקו בבעיה של „יצירת" מירקמי־מזג־אויר חדשים (אף שלאחר זמן הצליחו אף בתחום זה).

המדענים גילו, שאפשר להגדיל ב־200 אחוז את כמות־הגשמים היורדת מענן אחד; שאפשר לפזר ערפילים והתעננות, לצמצם את עוצמתן של סופות „האריקן", לייצר גשמים חוצצים; ובתהליך המכונה „מיזוג־עננים" אפשר להפיק ממירקם־מזג־אויר קיים עד 30 פעם כמות־הגשם הרגילה.

אכן, רבות מן השיטות האלה פותחו בידי מדענים אזרחים — אך הפוטנציאל הצבאי המקופל בתגליות אלה, הוא עצום. גם לא קל לאזרחים לברר, מה עושה הצבא בתחום זה. אולם במארס 1971 פירסם בעל־הטור הנודע ג'ק אנדרסון גילויים על מיבצע של הורדת גשמים.

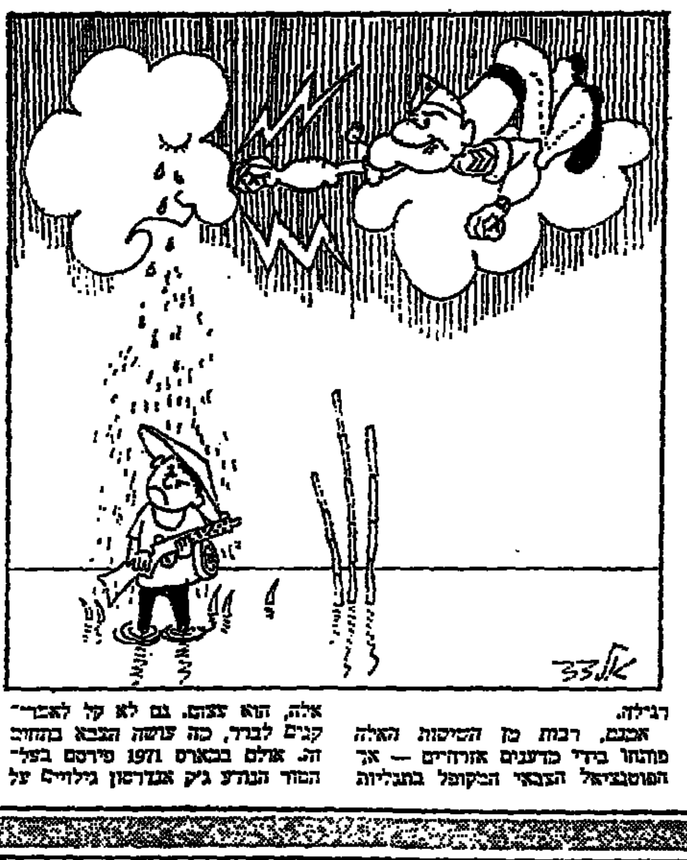

פרסום „מסמכי הפנטגון" ביוני 1971 אימת הצלחת ניסויים בהורדת גשמים בשמי לאוס בשנת 1966. באותו מסמך נחשף גם תזכיר מ־1967, שקרא להרחבת מלחמת הודו סין באמצעות „מיבצע פופאי". זו היתה תוכנית בדוקה להורדת גשמים לשם „סגירת המעברות של דרכי ההובלה".

באותה שנה הגיש לנשיא ג'ונסון תזכיר אחר ובו הצעה להוריד גשמים כדי לגרום שטפונות בנתיבי האספקה ובמצבורי תחמושת בלאוס. הנשיא ג'ונסון אף אישר את התוכניות האלה.

אולם עברה יותר משנה אחרי פרסום הטור של אנדרסון, עד שפרסם סימור הרש, ב„ניו יורק טיימס" ב־3 ביולי 1973, כיצד השתמשו האמריקנים כנראה בפעם הראשונה בשינוי מזג האויר בתורת נשק. ב־1963, עת הירבו הבודהיסטים בדרום־וייטנאם להפגין נגד משטר של דיים, שמו סוכני סוכנות הביון המרכזית האמריקנית לב לעובדה כי המפגינים, שלעיתים קרובות היו מתעלמים מן הגז המדמיע של המשטרה, היו מתפזרים בדרך כלל כאשר ירד גשם. בעת הפגנה בעיר הואה הוריעו אנשי סוכנות הביון המרכזית עננים והוליכו סופת גשמים, ששמה קץ להפגנה.

לדברי המקורות שהרש התבסס עליהם עשו כך גם בסייגון ב־1964: ובאמצע שנות־השישים הוחילו אנשי סוכנות הביון המרכזית בהורדת עננים מעל נתיב הו־צ'י־מין בלאוס.

במיבצע מזג־האויר הגדול ביותר של הפנטגון — שהיה יכול להיות החשוב ביותר — החל ב־1970. כינויו היה „בלו ג'יי".

בעדות לפני ועדת התקציבות של בית הנבחרים ב־1972 אמר מנהל סוכנות מיבצעי־המחקר ליד מיניסטריון ההגנה, סטיבן לוקאסיק, כי היה צורך במיבצע „בלו ג'יי" משום ש„נראה שיש בידי המעצמות הגדולות בעולם יכולת להביא לכלל שינויי־האקלים, העלולים להטיל חבלה חמורה בבטחונה של ארה"ב".

באחרונה התנבא ראש מיבצע שיפור־הסביבה מטעם האו"ם, מוריס סטרונג, כי בעשור הבא בוודאי יגרו משברים מדיניים משינויי־תוקפנות אקולוגיים. „אנחנו רק מתחילים לעמוד על הפוטנציאל הזה במקרה של סכסוכים", אמר מר סטרונג.

יש בדברים אלה משום מיצוג הסיכויים האפשריים. למשל, המחשב הענקי המכירת את המבצע האמריקני „איליאק 4", מסוגל בקלות לחזות היכן כתפתחה סופת־גשמים המתקרבת אל אזור גידול־החיטה של האויב, ולתכנן את שיטת־ההורעה היעילה ביותר כדי להוריד את הגשם לפני שיגיע לשדות־החיטה.

ולהיפך, המחשב יוכל גם לחזות את שעת הכושר לכיוון־עננים שיגרום לשטפון, אשר ישטוף את השתילים הרכים בשדה.

רפואה

...הבניך שלא היה

מאת כתב מיוחד

פרופ' אלברט סייבין, חתן פרס נובל לרפואה ועד לפני שנתיים נשיא מכון ויצמן, ניצב עתה במרכזה של מחלוקת מדעית מסביב לתגלית שלפני שנה וחצי: אז הודיע פרופ' סייבין שהוא והחוקר ד"ר גליליו טארו באוניברסיטת נאפולי, מצאו ראיות משכנעות, שהנגיף „הרפס סימפלקס" השכיח, מסוגל גם לגרום גידולים סרטניים אצל בני־אדם.

בסוף השנה שעברה פירסם פרופ' סייבין מאמר וחזר בו מן הממצאים בדבר אותו נגיף.

ה„התכחשות" עוררה סערת רוחות באיטליה, שם ממעיט פרופ' טארו באוניברסיטה באפולי בהמחקר בכיוון זה.

פרופ' סייבין (משמאל), וטארו:
מחלוקת בין המורה לתלמיד

כבר בשעתה נתעוררה מחלוקת סביב הודעתו של פרופ' סייבין בענין הנגיף. מדענים אמריקניים אחרים חלקו עליו — וכאשר חזר על הניסויים, שערכה עם ד"ר טארו במשך השנים 1967 עד 1973, לא הצליח להגיע לאותן התוצאות. לכן, אמר פרופ' סייבין, לא היתה לו ברירה, בתור מדען, אלא לחזור בו בפומבי מהודעתו הקודמת.

לד"ר טארו היתה הודעתו האחרונה של פרופ' סייבין בגדר „זעזוע", ובראיון שנתפרסם בכתב העת האיטלקי ג'נטה אמר, כי הוא נדהם מן הפירסום שנתן פרופ' סייבין לדבריו — בשם שבהם כאשר לפני כשנתיים פירסם פרופ' סייבין את ההודעה המקורית. לדברי ד"ר טארו כקודם היה אז לפרסם את הדברים ברבים, והיה רצוי לשמור אותם בחוגי אנשי המדע בלבד.

כל ידיעה כזאת, המתפרסמת ברבים, אומר ד"ר טארו, כצודה תקוה שווא אצל מאות אלפי חולי סרטן בכל רחבי תבל. „פתאום ירד עלי מבול של פניות טלפוניות, מברקים ומכתבים מארצות רחוקות — אמר טארו — ונאלצתי להופיע בטלוויזיה, כדי להסביר, שעדיין אנו רחוקים מאפשרות של ריפוי ממשי".

בראיון לא חלק ד"ר טארו על פרופ' סייבין, שפירסם את ההכחשה, אחרי שלא הצליח להגיע שוב לאותם הממצאים, שקיבלו תחילה. „אני סבור כי שינוי העמדה שלו נובע מאהבת האמת המדעית — אבל איני יכול להצטרף אליו, — אמר ד"ר טארו — קודם כל, הנתונים החיוביים הקודמים נתקבלו כתוצאה של מחקר במשך שנים, בעוד הממצאים השליליים של עכשיו נתקבלו תוך זמן קצר".

ד"ר טארו מוסיף, כי ממצאי המחקר הקודם נתקבלו בשיתוף פעולה עם אוניברסיטאות אמריקניות גדולות ועם אוניברסיטת נאפולי, ודוגמאות נשלחו לבדיקה גם למכונים אחרים — ותוצאות כאלה שנבחנו, אי־אפשר לבטל על פי שינוי עמדתו של יחיד, אפילו הוא בר־סמכא.

זהו איפוא „גט" בין פרופ' אלברט סייבין — שפרס נובל לרפואה הוענק לו על פיתוח התרכיב החי לחיסון מפני פוליו — ובין פרופ' טארו, שבשעתו הגדיר סייבין כ„תלמיד — יורשו המובהק".

هكذا من الأصل

דע את יהדותך

צפירה ממושכת

מדוע נקבעו נוסחאות מיוחדות לכל אחת מתפילות השבת, לעומת הנוסח האחיד לכל התפילות בימות החול והחגים?

על שאלה זו משיב אחד הראשונים, כי שלושת ה־תפילות בשבת מסמלות שלושה ימי שבת שונים. תפילת הערב „אתה קדשת", עוסקת בסיפור בריאת העולם ורצי־רתו על ידי הקדוש־ברוך־הוא. תפילת שחרית „ישמח משה" עוסקת במתן תורה, שניתנה גם היא ביום השבת. תפילת מנחה „אתה אחד" — ענינה היא גאולת ישראל, יום השבת שלעתיד לבוא.

רעיון זה חוזר על עצמו, בדברי מפרשים שונים ובחלק גדול מן הנושאים הקשורים ברעיון השבת. בכולם מוסבת תשוקת הלב לקשר הישיר שבין השבת, וציפייה הגאולה.

ספר העקידה (פרשת ויקהל) מפרש כך גם את המאמר הידוע מן התלמוד (שבת קי"ח): „אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין". לאמור: אם יזכרו וישמרו ישראל את אשר מסמלות שתי השבתות: שבת של יוצר העולם ושבת של מתן תורה — יזכו מיד לכה שמסמלת השבת השלישית: הגאולה.

תהליך הגאולה תלוי כולו בעבודת האדם ובפעולותיו. על האדם לגאול את עצמו מעבודתו ומכפיפתו ליצריו כדי לזכות בחרות. החרות הרוחנית היא הקרקע שמתוכה יכולה לצמוח החרות והגאולה הסכבית.

מנקודה מבט זו עלינו לבחון כיצד משתלבים ערכיה ותכונותיה של השבת בתהליך הגאולה.

*

השבת חקוקה בתודעתנו כיום מנוחה שבועי. כיום בו עלינו לשבות ממלאכה, כיום בו אסור לעשות דברים רבים ושונים.

העיון בפסוקי התורה ובמפרשיהם מלמד, כי אבחנה זו אינה מדוייקת. כי ביום זה שוחררנו מעשיית מלאכה, כדי שנתפנה למלאכה קשה יותר. עשיה הדורשת את כל כוחותיו וסגולותיו של האדם.

באחד הפסוקים המופיעים בתורה, בנושא השבת, נאמר: ושמרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת... (שמות ל"א ט"ז). מן המילה „לעשות", למדנו, שאין השבת — במובנה המלא — נעשית מעצמה. לא די במצוות „לא תעשה", כדי להעניק צביון ותוכן ליום השבת. קיימות פעולות חיוביות הנוספות ותוכן מעשי במשמעותו של יום זה. יום הבסמל את עולם הרוח שהיהודי שב אליו, לאחר ששת ימי הפסקה מאותם. בכל ימי השבוע טרוד האדם בעסקי גופו וקיומו. מלאכה הדורשת „מנוחת הנפש ויגיעת הגוף". ואילו בשבת מתחלפים התפקידים, ואז זקוק האדם ל„מנוחת הגוף ויגיעת הנפש". (עוללות אפרים רס"ו).

בספור היצירה של ששת ימי בראשית, אנו קוראים על מעשי האלוקים בכל אחד מימי החול. אולם, ביום השישי תמה עשייה האלוקים עם יצירת האדם, אשר נצטווה לבוא ו„לעשות" את השבת.

*

איך עושים את השבת? מהי העשיה שבאמצעותה יוצר האדם „יום" שאינו מקביל ואינו מופיע במערכת הימים הקבועה?

קידוש

א. מצוה לקדש את יום השבת באמירה, ש־נאמר זכור את יום השבת לקדשו (מלשון הזכרה). ולכן צריך להזכירו בכניסתו בקידוש וביציאתו בהב־דלה. ומתקנת חכמים שיזכירוהו על כוס יין בין בכניסתו ובין ביציאתו.

ב. אסור לטעום שום דבר ואפילו מים לפני ה„קידוש".

ג. מצוה לקדש על היין ואם אין לו יין, או שאינו יכול לשתותו מטעמי בריאות, אפשר לקדש על החלות.

ד. גם הנשים חייבות בקידוש, ועל־כן (כאשר אינן מקדשות בעצמן), הן חייבות לשמוע היטב את הקידוש, ולענות אמן על הברכות. (מובן שגם הנשים חייבות בקידוש יכולות הן להוציא את בני ביתן הגברים, ידי חובת קידוש, ואז ישמעו הם את הקידוש ויענו אמן על הברכות).

ה. כוס היין חייבת להיות שלמה ללא פגם, נקיה, מלאה עד שפתה ומכילה לפחות 86 סמ"ל.

ו. בשעת הקידוש צריך לכסות את החלות, אפילו כאשר מקדשים על החלות. (כסוי החלות הוא זכר למן אותו אכלו אבותינו במדבר בצאתם ממצרים: המן היה מכוסה בשכבת טל מלמעלה ומלמטה. מכאן גם ההלכה לפרוס מפה על ה־שולחן).

ז. המקדש חייב לשתות מכוס היין בתום ה־קידוש, את רוב כמות היין. (ואם אינו יכול לשתות בעצמו, לא יסמוך על מה שישתו יותר ה־מסובין).

ח. אין מברכין ברכת „בורא פרי הגפן" על היין ששותים אחר הקידוש בתוך הסעודה.

ט. גם בבוקר יום השבת חייבים לקדש, ואסור לטעום אחר תפילת שחרית אפילו מים לפני ש־מקדש.

י. אין מקדשים אלא במקום שבו נערכת סעו־דה, ולכן אין לקדש בבית אחד ולעבור למקום אחר להמשך הסעודה. (עפ"י קצור שולחן ערוך)

תשובה לכך נתנת התורה בפסוק האומר „זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ'). כלומר עלינו לקדש יום זה, בבילון המונחים שלנו, לקדש מסמצותו: להפריש, להבדיל, לשנותו מן הימים האחרים.

ההקדשה אינה נעשית באמצעות מערכת איסורים של אי־עשיה, ועל־כן מעלימה התורה שבעל־פה, ומונה את אמצעי העשיה. „במה אתה מקדשו? — במקרא ובמשנה, במאכל, במשתה ובכסות נקיה ובמנוחה (תנא דבי־אליהו רבא, כ"ו).

כאן מופיעה המנוחה, במקום האחרון של האמצעים לקידוש השבת. קודמת לה שורה של פעילות רוחנית. למוד תורה משולב עם מילוי צרכי הגוף, בצורה מכובדת, הנבדלת לטובה מן המקובל בימי החול.

*

בין האמצעים לבודד יום זה מן החולין, ולהעניק לו את משמעותו החיובית, מונה התלמוד את ה„קידוש" וה„הבדלה". באמצעותם מתקדש עלינו היום.

לצורך הקידוש וההבדלה נבחר דוקא היין, המסמל ביהדות הכנים היוביים ושליליים כאחד. היין כשלעצמו, מעלה אסוציאציות בלתי נעימות כימי נח ולוט, וביכולתו לגרור את האדם למצב די ביש. אך בשימושו הנכון, כמשמח לבב אנוש, וכחלק משמחה של מצוה הופך הוא לגורם חיובי. במכשיר לעבודת האלוקים.

ההצנות למצוות התורה, אינה פרישה ממנעמי החיים. להיפך, היא מחייבת את השימוש בהם וההענות לדרישות הגוף, אחר שמעניקים להם תוכן רוחני.

בכך הופכת התורה את כל עינוגי השבת: המאכל, המשתה והמנוחה לאמצעי־עזר לעלייתו הרוחנית של האדם, ולהתרשת הרוח מוחלטת מכבליו האמיתיים: מ־יצריו. ניתנת לנו האפשרות לאכול, ולא כאינסטינקט, אלא לתכלית: מצוות עונג שבת. לשתות ולא כתאוותן, כי אם לעונג שבת.

גם המנוחה והשינה שהם סמל לחוסר פעילות ולאי־עשיה, כאשר הם נעשים לכבוד השבת, הופכים הם לפעילות יוצרת — למצוה חיובית.

באמצעות עשיה זו הופך היום לזמן הפעיל ביותר מימי השבוע, המגיע לשיאו ברגעים, שבהם באה הפעילות הרוחנית לידי בטוי עליון: שעתה של התורה. „המקרא והמשנה" בשבת, הם השעה שבה שב האדם אל עצמו, אל המקור, שממנו נשאבת עצמיותו האמיתית. אז ניתן לחוש בעשיית השבת, בעצוב דמות האדם והשבת, וב־השראה שהיא תורות ומעניקה לכל מקדשיה.

השראה שממנה יינקו גם את תקות הקיום וגם את ציפיות הגאולה.

בטכסים המקדשים ה„קידוש" וה„הבדלה", מוכרות ומוטבעת בבית היהודי, המשמעות המיוחדת שיש ליום זה. לא יום של „איסורים", אלא יום שונה בלוח, יום שונה לאדם, יום שונה ליקום. יום היכול להעניק לאדם תוכן אחר להיוו, התוכן שנפשו מבקשת גם אם אינו מודע לכך.

ועל כן תפילות ה„קידוש" וה„הבדלה" הן הצפירות החדות והממושכות, המכריזות על בוא היום ועל צאתו. צפירה שאינה כוללת בחוצות, אך מהנגנת היטב בלב משמיעיה.

במו ידיך

„אירוניה" — יקבע הספקן אשר אין אמונה בלבו — „אירוניה של הגורל המשטה באדם".

„האירוניה הזאת" — יענה המאמין — היא אות השלוח מן ההשגחה העליונה. אות מלמד, מאלף, מעורר מחשבה.

אם כך או כך, העובדה עצמה מרשי־מה. היא מזדקרת מלוא קומתה בפרי־שיותה.

פרעה חשש לשלטונו מהתרבות עבדיו העבריים. על כן, גזר מות על כל זכר נולד. ומה עושה „האירוניה"? גורמת לו לגדל בעצמו, בארמון מלכותו, ילד עברי, שנמשה מן הנהר והעתיד להנחית על פרעה זה מהלומות מוות. הוא משה, שליח האלוקים, גואלם של ישראל.

כך חפר „מלך היקום" בטרמינולוגיה המצרית את בור השחת אל תוכו יפול.

זו העובדה. היא מעניינת. אך דוגמתה קראנו כבר בספר הספרים, קודם לכן.

בני יעקב קנאו ביוסף אחיהם, חולם חלומות מלכות. כדי לשים להם קץ, על מנת לראות „מה יהיו חלומותיו", מכרו אותו האחים לאורחת ישמעאלים. ובכך הושיבו אותו, הם בעצמם... על כסא המלכות במצרים. שוב „אירוניה" אשר הביאה אותם להגשים במו ידיהם את אשר ביקשו למנוע.

■

תוט דק וסמוי מקשר שתי עובדות אלו ומעניק להן משמעות משותפת. שתיהן התרחשו באותה מסגרת. מסגרת הגזירה הקדומה שנגזרה על צאצאי אברהם בברית בין הבתרים. (בראשית טו, ט"ז).

אז גלו לאברהם גם הגלות הצפויה לבניו, („ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם".) וגם הגאולה שתבוא בעקבותיה. („וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".).

רעתה נתבונן.

בני יעקב הגיעו לפרות רצונם את ה־יסוד לחלק הראשון של הכנית אלוקית זו. (ירידת כל משפחת יעקב מצרימה בעקבות מכירת יוסף — כמבוא לגלות).

אחרי מאות שנים דחף פרעה בבלי דעת למימושה של חלקה השני. (גאולת מצרים על־ידי משה).

גם בני יעקב, גם פרעה, לא הצליחו לעצור את התפתחות המאורעות המכוונת להכלית צלומה מהם. כרצונם אף היא תרמה להגשמה הגזירה במלואה.

אלו רק דוגמאות מן ה„אירוניות" ה־תניכיות, המוליכות בכח אדיר אל מס־קנת הפסוק במשלי „רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום".

הם לא שמעו

כלל לא חשוב מה אתה, אם שומר תורה ומצוות או לא. גם אין זה משנה מי אתה, יהודי או בן עם אחר — בכל מקרה, מושפעים ומעוצבים חייך השקפת עולמך חלקים חשובים של תרבותך המסורתית־חברתית, על־ידי אותו מאורע כביר, חד פעמי ששמו — יציאת מצרים.

ההשפעה על המאמין, מכרעת ישירה ועמוקה. עובדת התערבותו הגלויה של האלוקים במהלך העניינים שם, גרמה לו מהפכה רוחנית. תמונת העולם השתנתה בעיניו, ובהתאם לה, כל אורחות חייו והשקפותיו.

ועם זאת, ההשפעה המקיפה של מעמד זה רחבה יותר. הוא האציל מהודו על העולם כולו. (ביהדות, הקרוי המערבי). וזאת, לא רק באמצעות המתחכים הגדו־לים — הנצרות והאיסלאם. בשורת „האקסודוס" הציתה דמיונם של לוחמי חופש, הזינה את רעיון השוויון של כל הנברא בצלם האלוקים, והניעה גלגלי תנועות מהפכניות רבות, במרוצת הדו־רות.

היום — אנו יודעים. המאורע הטביע חותם אדיר על תולדות האנושות. היום — אנו קוטפים מפרי הצלחת המסע המופלא אל תוך המדבר. כל אחד בדרכו, לפי אבותנו.

■

אולם, כיצד נראו הדברים אז? בעיני הדור שנשא על כתפיו את הסבל ד העבות?

הדור אם כן בדמיונך אל מצרים. זו „מתנת היאור" בלשונו של הרודוטוס. הצב לרגע את רגליך בתוככי האימפריה האדירה של ימי קדם. אשר עיקר עשרה חוש הרבותה הפורחת צמחו מעמלם המפרך של המוני עבדים מושפלים.

על מה חלמו בתהום יאושם, העברים, הנחותים שבעבדים? לא יותר מאשר על מעט שקט. על הקלת הלחץ. על הבן ללבן לבנים. על הזוטות שבים צרותיהם.

אל משה, לא שמעו „מקוצר רוח ועבודה קשה". (שמות ו', ט'). באוזניו על עתיד מבורך לא הרשיבו אותם. הבטחותיו בשם האלוקים על גאולה, שתרעיד באמיתה את העולם עד סוף הדורות, לא דיברה אל לבם. אלו לא היו תשובה לצרכי הרגע. צמום היסו־רים.

הם לא שמעו את משק כנפי ההיס־טוריה. כלל לא ענין אותם התפקיד לשמש לפיד החרות אשר יאיר את השכת ה'

מזכרות ממצרים העתיקה

עמים. אפילו באולת עצמם נראתה להם רחוקה, אף מיותרת. כדבריהם עצמם, לאחר שיצאו ממצרים „הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר, הדל ממנו ונעבדה את מצרים, כי טוב לנו עבד את מצרים ממותנו במדבר" (שם י"ד,י"ב).

שכן, תחושתם לא צעדה בד בבד עם מה שקרה במציאות. נבוכים היו כול המאורעות שהתרחשו באמצעותם בניגוד לרצונם ואשר הצמיחו משמעויות עמו־קות ומסעירות מעבר לנתפס על ידם.

ומסקנותיהם על הכתב הלאומי, היו כמובן, גמהרות ופזיזות.

ה„בנ"ץ"

בית העבדים במצרים דמה למחנה ריכוז. מן הדגם המוכר לנו. כבצד לקלסתר פניו האנטי מוסרי נשקף פר־צופה המבעות של אושוויץ. למרות אלפי השנים המפרידות, שניים אלו הם אחד. אם לא בהיקפם וממדיהם, הרי ברוחם הסוטה ובסגנונם האכזרי.

שכן, „לשם איזה צורך" — שואל פרופ' אנדרה נהר — „מסרב פרעה לספק לעבדים את התבן שבלעדיו אין ביכלתם לייצר את הלבנים? ועוד דורש מהם כי יספקו בסופו של כל יום את מכסת הלבנים במקודם"?

כאן לא מדובר יותר על התועלת ס־בעבודה. מתברר ש„עבודה זו הכפויה, לשמה נועדה — לדכא את האנשים המספקים אותה". („למען עַנותו בסב־לותם" — אומר הפסוק שמות א' יא). ועל כן „אנו נבנסים לתחום החשוך והמעורפל של עולם מחנות הריכוז".

ההקבלה איומה, כמפחידה. „הטבעת הבנים הזכרים — מעוררת בבירור את קשר הפשע של רצח עם... העבודה ה־משפילה היא בחוקת הצגה. הקרבנות הם השחקנים ואילו הנוגשים הינם בגדר צופים נהנים... במצרים כבאושוויץ — השוט הוא הסימן להשגחה פעילה ול־השתתפותו של הצופה במשחקו של ה־קרבן". („משה" — א. נהר עמ' 104).

■

והנה, דווקא באושוויץ מצרית זו, בתחתית העולם, בשעתם הקשה ביותר, הוכתרו בני ישראל המוכים, המעוררים,

חסרי תוחלת החיים, לראשונה, בתואר עַם. („ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלוקים. (שם ו' ז').

זהו איפה הרקע המתאים ללידתו של עם חדש שאין בדומה לו. „עם שאינו תלוי באותם התנאים אשר קבעו עד הנה את התופעות שבדברי ימי עולם". (רש"ר הירש על התורה).

עם, שגיבושו מתחיל במקום בו נעל־מים עמים אחרים. המפגין בנוכחותו, את זהותו המוחלטת מחוקי ההיסטוריה הרגילים, את אי תלותו בזמנות החומר. זו היא ההאצלה מחירות האלוקים, הכל יכול, יוצר החוקים כולם. ולא לתנם

דימו הפרשנים את פרשת יציאת מצרים, את בריאת העם — לבריאת העולם.

„הופעתו של עם אברהם" — ממשיך רש"ר הירש — „יעורר מחדש את תוד־עת החירות וישחרר את האנושות מכבי־לותה".

כאן טמונה אמת חיינו, כאן הפתרון וההסבר לכל הקורה אותנו מאז.

■

בהוות הלידה המשונה של העם, ש־עברה כל הגיון, וודאי סברוה באפיס לעד. ואם כי משולה כנסת ישראל ליונה, (ללא כל השלכות פוליטיות, בבק־שה.) הרי מענין, מאלף האקטואלי סיכן הנץ שמצא בנו — תוך התבוננות בתער־דה עם ישראל — דווקא סופר קתולי:

„כאותו נץ בעננים, אין אומה קטנה זו מתעוררת לחיים אלא כשהיא נבונה לטלטולי סערות. המבריקות ספינות אדי־רות. היא מגלה מהדש את כנפיה ומח־דשת אוניה, כתותיה ובירצה, צצמת יסודותיה הראשונים. היא רוכבת בתרי־צות על משבי הסערה, בעוד גופים מדיניים גדולים יורדים תהומות, כשהם מתנפלים זה על זה באיוולתם. מה שעשוי להרוס כל קבוצה אנושית אחרת נוטה להחיות את זו ולהחזיר לה את צורתה המקורית".

(Saint-Yves d'Alveydre.)

דברים אלו יפים לכל זמן, וודאי ל־תקופתנו אנו, לימים אלו כמש, בהם העורבים בעולם מקרקרים בשלוה אק־דמית, את תאריך ואופן פירוקה של ישראל והיעלמותה מעל מפת העולם. ואת סוד קיום עמנו הם לא יודעים.

בס"ד

דע את יהדותך

גליון מ'

יו"ל מדי שבועיים ע"י

האגודה להסברת ערכי היהדות

ירושלים, ת.ד. 156

*

העורך: שמואל חסידה

*

נא לשמור על קדושת הדף ולא להשתמש בו לצרכי אריזה וכו'

התחדשות

החודש הזה לכם ראש חדשים. שלושים יום הם פרק זמן שבו הופכים, כל ערך ומציאות חדשים — לשיגרה ולדבר טבעי. (ולכן אין אומרים ברכת „שהחיינו" על מאורעות המתרחשים בפרק זמן קצר מחודש). ערב היות שבט העבדים העברי לעם, ניתנה לו מצוות „החודש הזה לכם". מצווה המחלקת את הלוח, לפרקי זמן קצרים משלושים יום. היא מבשרת לעם המתהווה — ניפוץ מסגרות הטבע, פריקת עול השיגרה וההתחדשות מתמדת. אין לו לעם הזה קיום במסגרות טבעיות מקובלות. זכות קיומו היא — ההתחדשות הדינמית.

ההתחדשות אינה מסמלת לידתו של עם חדש, אלא שיבה אל קו ההתחלה, אל המקור שממנו התהווה העם. השורש שממנו יונקים גם הקיום וגם ההת־חדשות. שורשים אלו הם: אבות האומה היהודית. היתוקות מהם משמעותה גלות והשיבה אליהם — גאולה.

(עפ"י ספר „שפת אמת", לרבי יהודה אריה מגור, במלאות היום שבעים שנה לפטירתו)

כתב החידה

כתב החידה עסק בחלק מקורות חייו של רבי משה בן מימון (הרמב"ם). רוב ... החידון אמנם זיהו את האיש אם כי לא כולם גילו את כל הפרטים שבכתב החידה. ה... הטלפוני שהעמדנו לרשות הפותרים סייע לחלקם להתגבר על המשימה, והעניק לנו הזד... ליצור מגע חי עם חלק מקוראינו. באותה הזדמנות בלשו שיחות רבות מעבר לנושא ... החידה וסיפקו לנו חומר רב לעידוד ולמחשבה. לצערנו אי אפשר היה להענות לכל ה... בגלל העומס הרב על קוי הטלפונים, לפיכך נאלצנו לקצר בשיחות, ולהסתפק ב„מ... תשובות.

— הלו, האם זה „דע את יהדותך"?

— אני אחד מקוראי העמוד שלכם. אינני דתי, אך אני ... ענין בכתבות שלכם, ובמיוחד בכתב החידה ששימש לי כאתגר ... רותני מעניין וחשוב. אם הצלחתם לרתק אותי במשך כל השבת ... השולחן, ואלצתם אותי לעיין בספרי היסטוריה באנציקלופדיות וב... הרמב"ם, אז כל הכבוד לכם. (מתכנן מערכות בחברת מיכון).

[illegible]

בהמלטנו מחרב חסידי בן תומרת מצאנו מקלט בעיר שעל שמה קראו לאיש הגדול שקדם לי בחבור ספר הדינים.

רבי משה בן מימון, יליד קורדובה שבספרד (ד"א ת... 1138). נמלט עם משפחתו ... הפרעות והכבושים של תנועת האלמוהאדים (האל־מוחידון). שמייסדה היה כתומר... תומרת. אחת מתחנות מקלטם היתה העיר פאס שבמרוקו. זכתה העיר, ובשמה נתכנ... יצחק אל־פסי (הרי"ף), שנודע בעולם היהודי כגדול חכמי הלכה בספרד, ומחבר... ההלכות הגדול והחשוב „הלכות רב אלפס".

— הלו, זה „דע את יהדותך"?

— שלום. אבקש תשובה לשאלה 4, האם „יום הביעור" הכוונ... שריפת התלמוד? (סטודנט, האוניברסיטה העברית).

איש זה היה גם מורו של הבנו יוסף, הזכור לי מביקורי בלוסינה, שנים מספר אחרי הולדתי בצהרי יום הבעור בשעה אחת ועשרים.

רבי יצחק אלפסי, שנמלט הלשנה ממרוקו לספ"ד, ה... של רבי יוסף הלוי אבן... בישיבה הגדולה באליסנה, וציווה לו את ראשות הישיבה לאחר פטירתו. מפי רבי יוס... תורה אבי הרמב"ם רבי מימון, רבה של קורדובה. הרמב"ם הספיק להכיר את רב... בילדותו. האגדה מספרת כי לפני פטירתו נטל את רבי משה הצעיר בשקו. ברכו ו... עתיד מזהיר. למרות שלפי לוח הזמנים שבידינו לא הספיק הרמב"ם ללמוד תורה מפ... את רבי יוסף ואת מורו הרי"ף ברבותיו. תורתם שמשה אבן יסוד למשנת הרמב"ם (הרמב"ם נולד בערב פסח. שהוא יום בעור חמץ).

— הלו, זה „דע את יהדותך"?

— שלום. אפשר לדעת מה הם ימי הצום וימי החג?... צום יש בדי באייר? (50% מהמטלפנים).

בארצנו נוהרו לי מזכרת שני ימי צום ושלושה ימי חג אחד באחי עם טוחר היהלומים אל הארץ שיושביה עוברים מדי יום על שלשה איסורים.

בהתמשך הרדיפות נאלץ ... לעקור ממרוקו. וביחד משפחתו עשו דרכם לאר... (הנאנקת תחת עול הצלבנים). הד למסעו ושהותו בארץ מצאנו ברשימה שנ... לראשונה בספר „חרדים" ע"י רבי אלעזר אזכרי (מצות התשובה פרק ג'), אשר מכתב־יד הרמב"ם:

שני ימי צום ושלשה ימי ד...

...בליל אחד בשבת בארבעה ימים לירח אייר נכנסתי ל... שבת עשירי לאייר שנת חמשה ועשרים עמד עלינו נחשול שבים והיה זעף גדול בים. ונדרתי על שני הימים האלה, אצום בה... בהם תענית־צבור שלם, אני ואנשי ביתי וכל הנלוים עלי. ו... בני לעשות כן עד סוף הדורות שיצאו מחלצותם (מחלציהם) ות... כפי כוחם. ונדרתי שאהא אני יושב לבדי בעשירי באייר, לא אר... אלא מתפלל וקורא כל היום ביני לבין עצמי. וכשם שלא מצ... אותו היום אלא הקדוש־ברוך־הוא, כך לא אראה אדם ולא ... אלא אם כן לאנסי.

וליל אחד בשבת שלשה ימים לירח סיון יצאתי מן הי... ובאתי לעכו, וניצלתי מן השמד והגענו לארץ ישראל. ויום ... שיהא יום ששון ושמחה ומשתה ומתנות לאביונים, אני וביתי כל הדורות.

וביום שלישי בשבת ארבעה ימים לירח מרחשון, שנת שש... ליצירה, יצאנו מעכו לעלות לירושלים תחת סכנה. ונכנסתי לב... והקדוש והתפללתי בו ביום ה', ו' ימים לירח מרחשון. ובאחד בחודש יצאתי מירושלים לחברון, לנשק קברי אבותי במערה. ו... עמדתי במערה והתפללתי שבח לאל יתברך על הכל.

ושני הימים האלו שהם: שישי ותשיעי במרחשון, נדרת... לי כמו יום־טוב, ותפילה ושמחה בה' ואכילה ושתיה. אלוקים ... הכל ויקויים לי נדרי לה' אשלם, אמן. וכשם שזכיתי להת... בחורבנה, כך אראה אני וכל ישראל בנחמתה מהרה, אמן.

כפי הנראה בגלל התנאים הקשים בארץ, לא יכול היה הרמב"ם להשאר ושם... למצרים. אליו נלוה אחיו רבי דוד, שעל אף היותו תלמיד חכם גדול, נטל על עצמו ... כלכלת אחיו ומשפחתו במסחר היהלומים. וכהרר אב רבי משה מדאגת הפרנסה... לא שבע נחת משבתו במצרים. כפי שהעיד אחד מנכדיו באזני רבי אישתורי הפרחי ... ופרח, פרק ה') שכאשר היה במצרים „הרבי משה ז"ל היה חותם שמו באגרת שלו ... מכיים: הכותב, העובר בכל יום שלשה לאוין". (האיסורים לגור במצרים עפ"י ... בשמות י"ד, י"ג, דברים י"ז ט"ז, דברים כ"ח ס"ח).

— הלו, זה „דע את יהדותך"?

— שלום. אני תלמיד תיכון בהרצליה. האם אפשר לקב... לשאלה 10? בספרית בית הספר לא מצאתי את „היד החזקה"... תוכלו לומר לי היכן ניתן למוצאו?

שם הוצאת המאור, ובה עשיתי עשר שנים רצופות במלאכת היד. המכונה כאחרון ספרי התורה. למרות הלאותי ועול מלאכתי הכבד הודיתי לעצמי ולכל שוחרי מדע בפרק הראשון מן הקובץ השלישי, בדברים האלה:

במצרים סיים רבי משה הבור הנקרא „המאור (... שראג) והידוע יותר כ„פ... משניות להרמב"ם", פירו... לכתוב בצעירותו. עם הת... ספר, הקדיש עוד עשר ש... פות למלאכת ספרו הגדול „היד החזקה", ששמו המקורי: „משנה תורה" כשם ספר... בחלק הראשון הוא ספר המדע. בפרק ראשון מהלכות תלמוד תורה סעיף ח' כתב... את ההלכה המצוטטת:

כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה. בין ענ... בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין, בין בחו... בין שהיה זקן גדול שתשש כוחו. אפילו היה ענ... המתפרנס מן הצדקה מחזר על הפתחים, ואפילו... בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה שנאמר והגית בו יומם ולילה.

— הלו, זה „דע את יהדותך"?

— שלום. אינני שולחת את כתב החידה למרות שהקדשתי ... ארוכות והצלחתי לפותרו בשלמות. ראיתי תובה נעימה לעצמ... את ידיעותי בהיסטוריה, ביהדות ובביאוגרפיה של אחד האנשים ... שלנו. אני מודה לכם על ההזדמנות שנתתם לי. (מורת תיכון, בא...

היום הוא יום מותי.

תהילתו של הרמב"ם הג... רחבי העולם היהודי, כמו... ריז ובכללם ספרו החשוב „מורה נבוכים". שגרם בהופעתו סערת רוחות גדולה. ה... נפוצו ברחבי הפזורה היהודית שמו יצא למרחקים. מרבית שעות היממה עסק במלאכתו ... בחצר. כלך מצרים ובקבלת חולים בביתו, עד לשעה מאוחרת בלילה. הוא כסטר ... המרגש לרבי שמואל אבן תיבון, שלפעמים הוא נאלץ לעמוד לחולים בשוכבו על מיטו... הולשה ועייפות. כתב גם חבורים במקצוע הרפואה, שובו בזמנו להדר רב.

רבי משה בן מימון נפטר ביום כ' בטבת תתקס"ה (1204). היום שבו פורסם כתב... בו מלאו 770 שנה לפטירתו.

שמות הזוכים בהגרלת הפרסים יפורסמו בגליון ...

עמוד זה מוגש כמודעה ע"י האגודה להסברת ערכי הי...

מעריב ספורטאים

זקים עם ,נעלמים'

... בפתיחת החלק השני של עונת הכדורגל

צמות בכדורגל אינה זקוקה, כל שבת, למשחק גדול — כמו למשל, שהיה בשבת, בין נתניה לשמשון — די לשמור על המתח ההתעניינות והבוטר עם כניסתה (מחר) אל מחציתה השניה, כשהפתעות בצמרת בעינם.

נבית מחזור
אורה משחק
הילה, נתניה,
מרכז־טבלה
) ; מגניות,
את בביתה עם
(הפועל ת"א)
משחק על
מנקודת ר־
לה, יהיה ה־
בין קבוצות
חיפה והפועל
בליך" של ה־
„דרבי" התל־
יר למכבי —
צמרת.
ם אלה — ר־
וצים נעלמים
בתנודות ה־
ה, וביחוד ב־
יהודה של ה־

ואילו המכבים נחלשו מאוד ונדחקו עד סמוך לתחתית. לנוכח זאת מיוחסת בעיקר מכבי השי־בות רבה למשחק. ואם ב„תוכניותיה" לנצח — עליה לשפר במידה רבה את יכולתה, שאם לא כן, תשמור ביתר על מסורת בגמתוניותיה האוהדים על מכבי.

במשחק המוקדם ב„בלומ־פילד" תעשה מכבי פ"ת עוד נסיון להחלץ מן המשבר ה־חמור, כדי להישאר ב„חמות התצלה" — אף שבכל מקרה לא תיפרד השבת מן המקום ה־16. אולם, לאור יחסי־הכוחות, קשה להאמין שתצ־ליח להפתיע את יפו.

גם בני־יהודה זקוקה ל־נקודות־מזיה. והיא יוצאת מחר לחדרה למשחק השוב עם מכרה משוהפת (ירדה עמה לליגה א' — וחזרה עמה ללאומית). אף שחדרה פי־רורית, אפשר שלחימה של בני־יהודה תסלול את הדרך להפתעה — ולוא לתוצאת תיקו.

מפתיע — אך עובדה היא • גם הפועל פ"ת מדאיגה, עקב נסיגתה אל המקום ה־13. ב־מטרה להתאושש מעט, תאבק במגרש רב בקשמון, עם הפועל ירושלים, שלה נוטים הסי־כויים, גם בגלל הביתיות. אך תוצאת תיקו — לא תפתיע.

ליגה לאומית

תוצאות הסיבוב הראשון	
נתניה — ביתר י־ם	0—1
ב. ת"א — מכ. ת"א	1—2
הפ. ת"א — כפ"ס	0—0
מכ. יפו — מכ. פ"ת	0—2
הפ. פ"ת — הפ. י־ם	0—0
הכח ר"ג — שמשון	1—3
ב"ש — הפ. חיפה	1—2
חדרה — בני יהודה	0—3

יהיו התוצאות של שתי ה־מובילות, אשר יהיו — לחי־פה ולבאר־שבע, שיתמודדו בקרית־חיים. ברור שאם יוכ־רע המשחק ביניהן, תשפר ה־קבוצה המנצחת את מצבה בפיסגה ותיאורטית היא אף עשויה לכבוש את הפיסגה (אם שתי הראשונות יופתעו). המשחק בקרית־חיים יהיה ש־קול, עם יתרון קל לחיפה, ר־לוא בזכות הביתיות.

בגבעתיים תנסה קבוצת שמשון — שנידרדרה השבת מן הפיסגה אל המקום החמי־שי — להתאושש אחרי שני המפסדים רצופים ולנצח את הכח. אבל שחקני הכח, ש־הפתיעו את שמשון בסיבוב הקודם (1—3), יהוו יריבים שקולים לשמשון. כל תוצאה — אפשרית.

כל „דרבי" תל־אביבי מעו־רר התרגשות בכרך הגדול — ואפילו כאשר מכבי וביתר רחוקות מן הצמרת. בסיבוב הקודם, ערב המשחק ביניהן, היתה ביתר במקום ה־14, ומכבי — במקום ה־5 (ביתר ניצחה, כפי שעשתה פעמיים, אשתקד). מאז התעצמו ה־ביתריים והתקדמו למקום ה־7

שכבשה ה־
ת החורף, ת־
זו השבת ה־
ת, כדי לארח
ביתר ירושלים,
ה לשמור על
ב, האלופה מר־
לאור יחסי־
יות. אם תנצח
לא תנצח בתר־
תר את הפועל
ור האלופה ב־
, אך אצל ב־
— לעולם אין
ו האחרונה הופ־
לימקיא, בידי
— היהיה בכר־
במשחק־חוץ כה
הפתעה ?
מאולת בוודאי
צלחה, שהרי אם
יתנו לה סיכוי
את מקומה של
אי שכפר־סבא
את התחתית ו־
את קבוצת ה־
ל ת"א, שהתאר־
צחתות. אך כמו
כך בכפר־סבא :
מאפשרות של
תהיה בואת —
?

טבלת הליגה הלאומית
(לאחר המחזור ה־15)

1.	מכבי נתניה	22—15	21
2.	כפר־סבא	22—16	21
3.	באר־שבע	18—10	20
4.	הפועל חיפה	21—11	19
5.	שמשון ת"א	16—10	19
6.	הפועל י־ם	15—10	16
7.	ביתר ת"א	19—18	15
8.	הפועל חדרה	14—13	15
9.	הכח ר"ג	17—20	15
10.	ביתר י־ם	15—14	14
11.	מכבי יפו	15—17	14
12.	מכבי ת"א	12—14	13
13.	הפועל פ"ת	15—19	12
14.	הפועל ת"א	10—16	10
15.	בני־יהודה	8—19	9
16.	מכבי פ"ת	7—24	7

„אין דבר - בפעם הבאה..."

• „אין דבר הביבי, בפעם הבאה", אמר בשבת יואל שוהם, שוערה של הפועל חדרה (משמאל) לחלוצה הצעיר של הפועל ת"א, משה בגרשי (במרכז). מימין נראה מגן חדרה, נתן ברזילי. אך בפעם הבאה כאשר נקודה ההזדמנות בדרכו, ידע בגרשי למצוא את הדרך לשערו של שוהם ולקבוע את תוצאת המשחק 1—0 להפועל ת"א. (צילם : א. קשין)

לאן השבת בספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

מכבי נתניה — ביתר י־ם
ב. ת"א — מכ. ת"א (14.30)
כפר־סבא — הפועל ת"א
מכבי פ"ת — מכבי יפו (12.30)
הפועל י־ם — הפועל פ"ת
הכח — שמשון ת"א
הפועל חיפה — הפועל ב"ש
(השעה הראשית — 14.30)

ליגה א' צפון

מכבי הרצליה — הפועל ר"ג
הפועל עכו — מכבי חיפה
טבריה — קרית אתא
בני נצרת — מכבי חדרה
צפת — נווה־ליאל
הפ. נתניה — ב. נתניה (11)
קרית שמונה — נהריה
ע. כרמל — הפ. הרצליה 10.30

ליגה א' דרום

באר־יעקב — בת־ים
בית שמש — הפועל רמלה
(יהוד, 14.30)
מרמורק — ביתר יפו (10.30)
הפועל ראשל"צ — יהוד
אשדוד — לוד
דימונה — שעריים
ביתר רמלה — גם ציונה
רמת עמידר — הפועל חולון

ליגה ב' צפון ב'

מגדל העמק — הפועל הצור
מכבי טבריה — מגידל כרום
קרית־חיים — ביתר ק. שמונה
אפיקים — כפר רופין
בית שאן — תל חנן
טבעון — נצרת עלית
מכבי הצור — אחי ב. נצרת
ביתר נהריה — ביתר טבריה

ליגה ב' צפון ב'

גבעת חיים — בית אליעזר
מכבי השרון — ביתר בנימינה
סב. פרדס חנה — מכבי זכרון
מזכרת יהודה — רעננה
קרית ים — טייבה
ביתר דב — מכבי ביאליק
הפועל בנימינה — גבע הכרמל
גבעת אלנה — עתלית

ליגה ב' דרום א'

מכבי חולון — ראש העין
כפר שלם — אור יהודה
מכבי השקמה — קרית אונו
ביתר לוד — ביתר ר"ג
מכבי יהוד — כפר קאסם
עלית כפ"ס — ביתר חולון
ביתר בת ים — הפועל צפון
גבעתיים — ביתר הרצליה

ליגה ב' דרום ב'

מכבי ק. גת — מכבי ב"ש
מכבי יבנה — הפועל אשקלון
אופקים — אילת
מכבי י־ם — ביתר אשדוד
הפ. ק. מלאכי — שכון המזרח
ירוחם — מרחבים
ביתר אשקלון — מכבי רמלה
ביתר ב"ש — הפועל ק. גת

כדורסל

מכבי חיפה — מגידו
(מגרש מכבי ת"א, 8)
הפועל חיפה — עפולה
קרית חיים — ביתר י־ם
(כל המשחקים — הערב ב־8)

כדורעף

גען — בית זרע (6)
העוגן — שריד (6.30)
רמת אביב — קרית אתא
(ליל־שבת, 7.30)
המעפיל — עין שמר
עין המפרץ — אליצור ת"א (9)
געתון — חניתה (7.30)
הצור — אילון (7)
כל המשחקים — במוצ"ש.

צ'סטר־סיטי" - קבוצה התקפה מבריקה

...גיע ביום א' לישראל למשחק עם הנבחרת

...י. פינקלשטון, סופר „מעריב" בלונדון

„מנצ'סטר סיטי", העומדת להגיע ביום ראשון ... נבחרת ישראל, בתל־אביב — איננה כה ...תוך כמו הקבוצה היותר נוצצת, יריבתה המרה ...ירונית — „מנצ'סטר־יונייטד" — אך יחד עם ...נהלם קבוצה מעולה ובדרג אירופי.

הקודיהים הגדולים
, שקולין בל למשל
בשדה של „מנצ'ס־
שחקן־קישור ומב־
בוסד עליון —
ור בקבוצתו, כאשר
ונגלית.

כדורגלן נהדר" —
יותר מפעם אחת
...רת האנגלית לדן
...רק לעתים רחוקות
...יד מתעלה כדורגלן
...מה גבוהה של יכו־
מפגין בקבוצתו —
משחק במדים ה־

כל מצב ; תמיד בתנועה, תמיד בריצה — ויש לו עצמה רבה בבעיטה.

טיוארט נושא עיניו למקום בנבחרת — וכבר לכך כנראה את עינו של דון רוי. לדעתי ימצא את מקומו הקבוע בהרכב האנגלי, אם כי הדבר מחייב עוד תקופה מסויימת של התאק־למות ושיכבוע.

אבל כשמדברים על ברק טוהר בהופעת שחקן כדורגל — גם כל וגם טיוארט, אינם יכו־לים להתחרות עם הבינלאומי האנגלי רודני מארש. הוא הגיע ל„סיטי" מן הקבוצה הלונדונית קווינס־פארק־ריינג'רס, ובעדו היא שילמה 180 אלף לישי"ט. — אך מאז כמעט שאיננו יורד מן העתונות. אין כל ספק שכ־אשר הוא ביום טוב, מבחינה בריאותית ו...נפשית ; כאשר הוא שמח בחלקו ואין לו טענות וקובלנות על כל דבר — רודני מארש הוא אולי הכדורגלן ה־מבריק ביותר המלהיב ביותר באי־הבריטי, והשערים שהוא מבקיע הם באמת מלאכת־מחש־בת, המעוררת התפעלות והש־תאות. אבל הוא עצלן גדול ונתפס לעתים קרובות מאד בתיקולים עם מגיני היריב. בכל זאת, רודני הוא מבודר בחוסר, העושה זאת תמיד בקלילות ו־תוך שליטה ברורה בכדור ; הוא אימת המגינים — אבל רק ביום טוב ומוצלח.

„מחלתו" המתמשכת היא — שהוא רב תמיד עם השופטים ; נכנס לעימות עם שחקני־ה־יריב ; תמיד מתלונן במרירות — ו„מעופף" לתוך רחבת העונ־שין, בנסיון לסחוט בעיטות 11 מטר — צער שאיננו חביב על שום שחקן יריב...

רודני מכונה ה„קאבאלייר ה־שמח" של הכדורגל — ולמרות כל הצרות שעולל, מסרבת ה־„סיטי" למכור אותו.

כוכב עם חור בלב...

רק בזכות מערכת ההתקפה שלה — היתה צריכה ה„סיטי" להיות קבוצת־צמרת בטבלה. היא רכשה בשעתה מ„וסט־ברומביץ'" את אסא הארטפורד — למרות סירובה של „לידס" לרכוש אותו, בגלל חשד כי יש לו מום או חור בלב...

הוא בלי ספק כדורגלן יוצא מן הכלל, עם יכולת נדירה ב־הבקעת שערים.

כמו כן מופיע בשורותיה מייק סאמרבי, הקיצוני הוותיק של הנבחרת האנגלית. סאמרבי סבל מפציעות — יצא ונכנס־חזר לסגל ; אף סיפרו עליו כי הוכלל ברשימת ההעברות. אבל כאשר הוא „תופס יום" — קשה למצוא חלוץ מסוכן ממנו, עם יכולת בעיטה ומהירות כ־שלו.

עתיד וורוד

„מנצ'סטר סיטי" זכתה בעבר בכמה הישגים מכובדים בכדו־רגל האנגלי. בשנים האחרונות היתה אלופה וגם זכתה בגביע. ראיתי זוכה בגביע האנגלי ב־„וומבלי", כאשר דון רווי היה עדיין שחקנה — חלוץ מרכזי שמשחקו מעורר התלהבות ויש בו דמיון — סגנון שהיווה אז חידוש גדול בכדורגל האנגלי.

כיום, תחת הדרכתו של מנ־הלה החדש טוני בוק — לשעבר מגן, שהמשיך לשחק עד שנות ה־30 המאוחרות שלו — סבורים כי עוד נכונו לה ימים טובים ואולי אף תכבוש בעתיד את התהילה באירופה.

אני ממליץ לנבחרת הכדורגל של ישראל, לשחק נגדה בתוק־פנות, אבל עתות. ידוע זה שול לקהל הישראלי. אם שורת הה־קפה כה מבריקה, לא תבוא ב־תל־אביב לכלל ביטוי נאות, ולא ינתן לה להפגין את מלוא יכולתה.

ברמה עולמית

...לת מעולה לזהות
...על פני המגרש —
...ם ליד שער וכעבור
...פוס כדור לשער ה־
...בן שיש לו ריאות
...שכאפשרות לו לרוץ
...בם על פני המגרש
...זהב — וללא הפסק.
...כדורגלן ברמה עולמית"
...ם עליו המומחים ו־
— „מן היחידים ה־
...יום בכדורגל שלנו".
...וא ג'גסלמן מובהק
...ירלת מאד מעורב ב־
...ם שופטים או שחקנים
...בשום כך הוא בלי
הכדורגלנים המכוב־
...ר, ההולכים להערכה
...שחקן שכזאל בחולם
...בפעולה ולעים לב

...ליך כל איננו הכוכב
...ל „מנצ'סטר סיטי".
ההתקפה שלה תמצאו
...יואט, שנרכש על־ידה
...20 אלף ליש"ט בקירוב
...לנד". הוא נוקשה,
...קיע־שערים וכושם מ־

וזאת עליך לדעת על חמום הבית בחורף

הזמנה ישירה

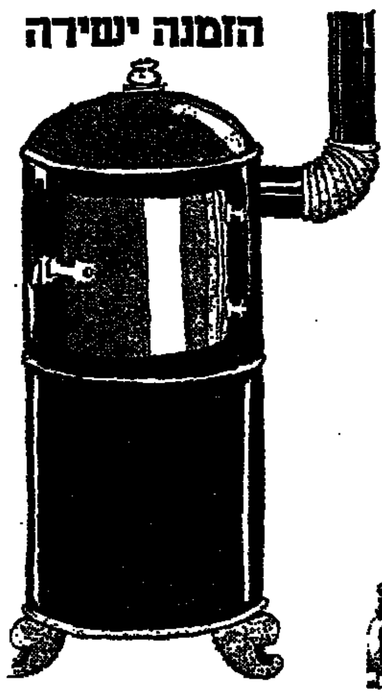

היום הנפט והסולר יקרים יותר. שמור על כספך והזמן ישירות מפז - חברת הנפט הגדולה בישראל.

מונה מדפיס

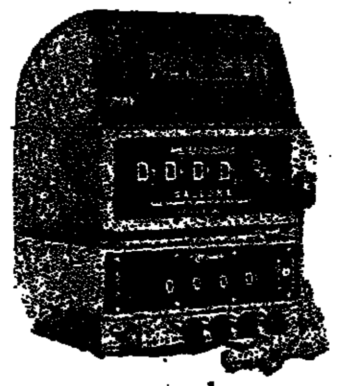

על כל מיכלית מונה המדפיס קבלה מדויקת לכמות המבוקשת.

טלפונים

הזמן נפט וסולר בכל רחבי הארץ מפז.
תל-אביב, טל. 52341
חיפה, טל. 667212, 668282
ירושלים, טל. 33394, 527177
באר-שבע, טל. 77224, 77039

פז

איכות הנפט והסולר

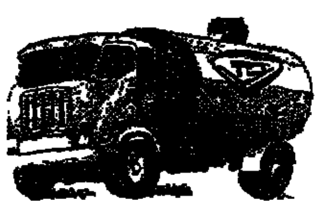

אספקה מהירה. פקוח מלא - (ע"י מהנדסי החברה וע' בקורת ממשלתית). איכות מובטחת בפז.

תרמופז
הפתרון לבעית הסקת הדירה

כהן-ג'רשנזון

صكنا من الاهل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

התיאטרון הלאומי הבימה
מק'בת — מחר 18.1 • יום ד' 22.1
הו, הו ילדיה — מחר 18.1 • יום ה' 23.1
בחתונה: יום א' 19.1
משחק המתולים: יום א' 19.1
ואביבות של קלות דעת הערב ב־9.30 • מחר ב־9

התיאטרון הקאמרי תל אביב
מקור הגברת הזקנה — מוצ"ש 19.1 ב־6.15 ב־9.00 • יום א' 19.1 • יום ב' 20.1
שלוש מסיבות — יום ד' 22.1 • יום ה' 23.1
חיי קאלינולה — יום ה' 23.1 ת"א צוותא

התיאטרון העירוני חיפה
התקוה האחרונה של... — מחר 18.1 חיפה
משפחת... — יום ג' 21.1 חיפה
שיץ — מחר 18.1 חאן; יום א' 19.1 ת"א בית־דור

פרסום בבקין

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 17.1 — ב־9.00 ובחצות: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכניתם „סע לאט". בחלק הראשון של התוכנית להקת תמוז — שלום חנוך, אריאל זילבר, אדם זימל. הערב יצולם ע"י הסלוויזיה.

שבת 18.1 — ב־11.11 בבוקר: סדרה 11:11 קונצרט מיוחד לעוגב וצ'מבלו. וילהלם קרומבך — עוגב, אלדד נוימרק — צ'מבלו. בתוכנית: באך ומוסיקת בארוק.

מוצ"ש 18.1 — ב־8.00 וב־10.30: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכניתם „סע לאט". בחלק הראשון של התוכנית: להקת תמוז.

יום ב' 20.1 — ב־9.00: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכנית „סע לאט". בחלק הראשון של התוכנית: להקת תמוז.

יום ג' 21.1 — ב־8.30: ערבי צוותא לצעירים במועדון: התנועה הציונית, הפלשתינאים וארגוני החבלה עימות לנצח? בהשתתפות: עודד ליפשיץ (ניר עוז), רוני מילינובסקי (צעירי חרות), אורי שפריר (החוג הרעיוני ללבון בעיות החברה והמדינה מפלגת העבודה), אליעזר שפר (צעירי המפד"ל).
ב־9.00: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) — יהונתן גפן ודני ליטני.

שחקני החאן מציגים
„משרתם של שני אדונים"
מאת גולדוני במאי מ. אלפרדס — כשף תיאטרוני
מחר מוצ"ש 18.1 ב־9 חיפה „שביט" ● יום ב' 20.1 ב־8 בחאן הירושלמי

מופעי תיאטרון • בידור • מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

מועדון התיאטרון — הרביעיה חוזרת. הערב 17.1 ב־9.30 ובחצות. יום ב' 20.1 ויום ג' 21.1 וביום ד' 22.1: ב־10.30. Lee עושה אנשים יפים.
שכונת ישראלי בהכנית יחיד „אני יורד בגורדון" מחר 18.1 ב־9.00 וב־10.45

שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון" — הצגת בידור חדשה. הצגות בכורה תל־אביב „בת־דור" הערב יום ו' 17.1 ב־11.30 טל. הקופה 263178. מועדון התיאטרון ת"א מחר מוצ"ש ב־9 וב־10.45. ת"א 20.1 הכרטיסים אזלו.

ערב שירי המשוררת רחל — תיאטרון יובל בעוז מציג: דוריה רוזנבלי, חנן יובל, דני... ת"א „בת־דור" הערב יום ו' 17.1 ב־9.30 טל. הקופה 263178. 19.1 אמנות לעם נערן; 20.1 אמנות לעם מורג; 21.1 אמנות לעם צופר.

אריה אליאס — זורבה היווני — עם גאולה לוקה ומאיר יגאר. גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 17.1 ב־9.30. תל־אביב „נחמני" מחר מוצ"ש 18.1 ב־9.00. ירושלים — 21.1 כל הכרטיסים אזלו. כרטיסים: „עתיד" 31688 והמשרדים.

זאב רווח — אסיר 00 — תיאטרון „הדר" מציג: חיפה „אורה" הערב יום ו' 17.1 ב־9.30. ת"א „אהל" מחר מוצ"ש 18.1 ב־9.30. תל־אביב „אהל" יום ג' 21.1 ב־8.30. כרטיסים: „עתיד" 31688 והמשרדים.

גבי עמרני — איפה הכסף? — יפו „אלהמברה" הערב יום ו' 17.1 ב־9.30 טל. הקופה 823457. תל־אביב „בית הס. המורים" מחר מוצ"ש 18.1 ב־9.15 טל. הקופה 260212. כרטיסים „רוקוקו" 223663.

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

להקת כוורת — סיפורי פוגי — הצגה אחרונה לתושבי גוש דן. רמת־גן „אורדע" הערב יום ו' 17.1 ב־9.30. ירושלים „בית העם" מחר מוצ"ש 18.1 ב־9.30. בקרוב תוכנית חדשה.

הגשם הזהוב — אופסייד סטודיו — יפו „אלהמברה" מחר 18.1 ב־7.15 וב־9.15; יום ב' 20.1 ב־8.30. כרטיסים: רוקוקו ובבכה. גבעתיים „הדר" הערב יום ו' 17.1 ב־9.30. רחובות בית העם 22.1. קונגרס־הול New-York.

בר מינן — מועדון אגד הסטודנטים בת"א. מארח הערב את בועז שרעבי. ריקודים לצלילי תזמורת „עונות השנה" מחר מוצ"ש 18.1. ריקודים לצלילי תקליטים. הכניסה לסטודנטים/יות.

יוסי בנאי — פרצוף של צועני — נעם סמל מציג: ת"א „אהל" (ב. ארלוזורוב) הערב יום ו' 17.1 ב־9.30. כרטיסים: „רוקוקו" 223, 663.

רבקה מיכאלי — בשעות נוספות — נעם סמל מציג: קרית ביאליק „סביון" הערב יום ו' 17.1. גדרה יום א' 19.1. אור־עקיבא יום ה'. חיפה „שביט" 24.1. כרטיסים לקבוצות: דיזנגוף 93, 223663.

אילנית — נדי יניל בלווי תזמורת — חולון „ריגה" הערב יום ו' 17.1. אוניברסיטת תל אביב. מחר מוצ"ש 18.1 ב־9.30. תל אביב „אהל" יום ו' 24.1 ב־9.30. כרטיסים לקבוצות: דיזנגוף 93, 223663.

ראובן בר־יותם — היידה יפו! — קומדיה מוסיקלית. חיפה „שביט" הערב יום ו' 17.1. תל־אביב „בית החייל" מחר מוצ"ש 18.1 ב־7.30 וב־9.30. הזמנה: „עתיד" 31688.

מועדון לילה קרוואן — יפו העתיקה. ערב ערב פרט ליום א. התחלת התכנית בשעה 23.00

* מרצדס — זמרת פופלרית
* LES COUGARDS — צמד ארוטי־לסטי־סוער
* THE PAUWELS — כפילים נועזים — באטרקציות
* אבנר דן — הבדרן המבוקש
* MISS SOPHIE — חשפנית לוהטת
* SUZAN LORN AND JOSE — באקרובטיקה — מדהימה
* LA POUPEE DE CHAIR — האיכר והחליל — בפרודיה משעשעת

בשבת ב־5.30 תה־מנחה עם התכנית המלאה

חיפה מועדון התיאטרון — בהנהלת אלי צבאלי רח' יוסף 47 טלפון...
תכנית חודש ינואר
* מייק בורשטיין — מנחה ומבדר
* שלישיית שוקולד מנטה מסטיק — רותי, ירדנה ולאה
* MARIA TUXEDO — סטריפטיז מפריס
* ENICE de TRINIDAD — אמן הלימבו מהאיים הקריביים

תיאטרון מחול ענבל
מעוניין בר קדנים ורקדניות
לסיור בחו"ל (לתקופה של 4 חדשים)
התנאים: חוזה מיוחד לשנה
בדבר פרטים נא לפנות למשרד תיאטרון „ענבל" ת"א רח' ארלוזורוב 74, טל. 237344.

האגודה למען החייל בתל־אביב־יפו
בואו לשחק „בינגו"
המשחק החברתי המרתק
במוצאי־שבת 18.1.1975, ב„בית החייל", רחוב ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 8.30.
כל ההכנסות מדמי ההשתתפות קודש לפעולות למען חיילינו

ב„חאן" הירושלמי
17.1 (3.00) בית ליהיים: „הלוליבה". 17.1 (9.00+11) סיבוב החאן: „ברסומי" עם ברברה הרטי. 18.1 (8.30) במה 2 של התיאטרון העירוני חיפה: „שיץ". 19.1 (8.30) קונצרט במסיקה קאמרית. 20.1 (8.00) שחקני החאן מציגים: „משרתם של שני אדונים". 21.1 (8.30) ... 22.1 (9.00) ... 23.1 (8.30) ... „ענבל"...

קולנוע אמריקאי בעשור האחרון / ז'אק דאמי (שבוע ד')
הסינמטק הישראלי

16.1	ב־18.00:	**מה נשמע, דוק?** — פיטר בוגדנוביץ
	ב־20.00:	**מטריות שרבורג** — ז'אק דאמי
	ב־22.00:	**מה נשמע, דוק?** — פיטר בוגדנוביץ
20.1	ב־18.30:	**האלוף** — סם פקינפה
	ב־21.00:	**נערת הטלפון והבלש** — אלן ג' פאקולה
22.1	ב־18.30:	**הנסיכה בעור החמור** — ז'אק דאמי
	ב־21.00:	**מיני ומוסקוביץ** — ג'ון קסבטס
23.1	ב־18.30:	**דיוור התוטא** — ג'ון יוסטון
	ב־21.00:	תולדות הראינוע: (1) **איש טיפש היה** (עם הדה בארה) (2) **שלומית** (עם נזימובה)
24.1	ב־14.00:	**ספורי קנטרבורי** — פייר פאולו פזוליני

ההקרנות מתקיימות במוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך.

הסטודיו לדרמה

אם...
אם איכפת לך מאד מהתיאטרון בארץ
אם אתה צעיר ברוחך ואוהב הרפתקאות
אם אתה רוצה להתחיל לבנות הכל מבראשית בצורה בריאה ובדרך חדשה
אם יש לך אמון באנשים צעירים

בוא אלינו
אנו מציעים:
* לימודי בוקר מקיפים בנושא הדרמה — קורס לשלוש שנים (משחק, תנועה, קול, תולדות התיאטרון, בימוי, הוראת דרמה).
* סדנאות ערב לעבודה נסיונית.
* קבוצות הפקה.
* קבוצות עבודה לילדים ונוער.
* קורס מרוכז של 5 חודשים למורים בנושא „דרמה יוצרת".

מספר המקומות מוגבל!

המעונינים מוזמנים לפנות לטלפון 418489 לצורך קביעת ראיון.

דני פלץ־גב מציגים: בדרך־מערבה
ערב שירי עם אמריקאים שירי בוקרים — BLUE GRASS MUSIC — רביעית מיתרי הזהב — סנדרה ג'ונסון

ת"א „בית ליסין" הערב 17.1 ב־10.00
ת"א „בת־דור" מחר מוצ"ש 18.1 ב־9.00
המשרד: רח' דיזנגוף 66 טל. 289835, 297193

בוא לרקוד עם רנזו גראנדי בבר יהודה מלון הילטון ירושלים
כל ערב החל מ־20.00 מלבד בערבי שבת

תיאטרון מחול ענבל
בית־ספר למחול
לגילאי 15־23
הרשמה ומבחנים
מתקיימים ביום ראשון 26.1.75 בשעה 6.00 אחה"צ בסטודיו „ענבל" רח' יפת 13, יפו (קומה ג').
בדבר פרטים נא לפנות למשרד תיאטרון „ענבל" ת"א רחוב ארלוזורוב 74, טלפון 237344.

משב רוח רענן
סרטו של עמוס אטינגר
ישראל באמריקה הלטינית
יוקרן בטלביזיה ביום א' 19.1.75 בשעה 21.45

במה 2 של התיאטרון העירוני חיפה
שיץ — הצגות בכורה
מחזה מוסיקלי — מאת חנוך לוין ובבימויו
מוסיקה: אלכס כגן, תפאורה ותלבושות: ארתור גולדרייך
משתתפים (לפי סדר א'—ב'): ליה דוליצקיה, אילן דר, יוסי ידין, חנה רוט, ליד הפסנתר: משה בלכרוביץ

בחיפה — בית־רוטשילד	בתל־אביב — אולם בת־דור	בירושלים בחאן
יום ב' 20.1 ב־9.15	יום א' 19.1 ב־9	מוצ"ש 18.1 ב־8.30; יום ה' 23.1 ב־8.30

מיבל טל בהופעת אורח בפאב „שיחת העיר" החדש במגרשי התערוכה בתל־אביב. משחקי חברה, מוסיקת רקע, אוירה נעימה. **בידור וגבינות**

שחרית לילדים

כל שבת ב־11 לפני הצהריים. עם תמר לנצר ועמוס הקוסם • תיאטרון בובות • חידוני פרסים • פרסים • שירה, נגינה ועוד. טל. 230000
הזמנות טל. 228880
מועדון 77 בן־יהודה 77 ת"א

בואו אל השמש
קפטריה, מסעדה, חוף רחצה ומלתחות
„לידו"
קליה, ים המלח — 10 ק"מ לפני עין פשחה

קזינו תל־אביב — המועדון לרמי
פתוח יום־יום
סיימנו את השיפוצים
ריהוט חדש — חימום — איוורור
רחוב הירקון 63

"מקום בצמרת"
מצעד הפזמונים הישראליים
הגל הקל — 13.1.75

1. לא הכרתי אותך	אריק לוי
2. ארץ אהובה	אורי שבת
3. די לירה	שלמה ארצי
4. בן	התנאלה
5. אני די מבסוט בר	בירית היתן
6. גשרונים	עפרה חזה
7. בודק המכס	
8. סינדלה	
9. זאת שמטל לכל המצוסה	
10. שבת המלכה	עפרה חזה
11. מה להב לבני אדום	
12. שירו שיר לשמש	אילנית
13. אל הגאוה	משה הלל
14. גדלתי שלי	יהורם גאון
15. מתנה בן אדם	
16. פגישה	
17. ירושלים שלי	צפי ירקוני
18. לכה הגדולים לא לוהבים המקבנים	דודו זכאי
19. בלדה למלכה הרחוב	
20. רק רגע יחיד	
21. ביתי	
22. הביתה	שיה בריסי

הפינה לעיונכם:
1. הביד עולה הכנעות — להקת חיל אויר
2. כהב אישוט — גבי האדם
3. שיר הפלפלים — להקת הפופלים
4. פיפורים ברוח — כלי ברנשטיין

כין המשתתפים יוגרלו פרסים
לכבוד מקום בצמרת — הגל הקל (מ.)
ת.ד. 1082 ירושלים
זה הדירוג שלי (מלא את מספר השיר):
1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 .....
7 ..... 8 ..... 9 ..... 10 ..... 11 ..... 12 .....
שם .....
כתובת .....
גזור ושלח — אולי הזכה בפרס

הַתֵּיאַטְרוֹן הַזַּמְנִי מַצִּיג

גבי עמרני
בקומדיה
"איכה לכסות?"
הערב ביפו "אלהמברה" ב־9.30
מוצ"ש תל־אביב "בית הסתדרות המורים" ב־9.30
כרטיסים: ב"רוקוקו" טל. 223663 ת"א ובכל המשרדים בארץ
טל. 03-222753

קולנוע אורדן ת"א, רח' טרומפלדור 6 טל. 5 58 51
בהצגות ערב 7.15—9.30

מייקל קיין בסרט המתח
"סורי, ביוך: תיק איפקרס"
בהצגות יומיות 4—2—12—10
"סנדקית ושמה קופי"

ישראל גוריון
עומד לי על קצה הלשון
בערב שירים גסים (ארוטיים)
הערב יום ו' 17.1
2 הופעות ב־9.30 ובחצות
מחר מוצ"ש 18.1 הופעה ב־10.45
מועדון 77, בן יהודה 77 ת"א
טל. 230000; 229880

במת בר־אילן
של אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בר אילן
במוצ"ש ו' שבט תשל"ה (18.1.75)
באודיטוריום בשעה 21.00
בתוכנית:
פיקניק לשניים (קומדיה)
עם ליא קניג ושמואל עצמון
לאחר ההופעה ריקודים במועדון
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד

בית הצנחן
רמת־גן
מוצאי שבת 18.1.75
ריקודים והרבה בידור
כוכבי הזמר האיטלקי
TONINO POLLIZI
FESTIVAL
S. REMO 1974
SALVATORE
POLIZZI
כוכב הטלויזיה האיטלקית
ריקודים לצלילי
הכוכבים הכחולים
כרטיסים בערב ההופעה בקופת בית הצנחן, רח' רוקח. כניסה דרך אבא הלל 155 (לפני שילוט)

קולנוע בבתי הקולנוע

ירושלים
מוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 4.00, 7.00, 9.00
אדיסון: ספטה נזירה, איינג'ל קלה... ההשתה
אדרבה: ... הבלשנים המשוגעים?
אוריון: ... מיליון הגשר הסתוהם
אורגיל: שבוע 4 צ'רלס ברונסון שאלת מוות
אריון: ... אוסף הראשון של אלפרדו גרסיה
הבירה: שבוע 3 קליינט איסטווד חוזי ורשב
חן: ספינה בויד ברוחה
ירושלים: ג'ין אוגה, לי מרווין ... קוה באה
סמדר: 8.30 מרלון ברנדו אל פצ'ינו הסנדק
ציון: ג'ולייאני בגת ...
רון: שבוע 2 ... אזל דמעה

רמלה
המגדל: 7.15, 9.30 השודד

לוד
בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: בשר התאומות
נוה דוד: הסרט התורכי היתומים
תלפיות: 7.00, 9.00 מייקל קיין תוזה בכרמל

ראשון־לציון
בשעה: 6.45, 9.00
נגה: הטיסה הספרדית
ראשון: בר מסנבר גבר ושמו פלסטום
המגדל: לינדה בלייר ...

נס־ציונה
נוה: 6.30 — ... 8.45 — הוליכה הנדודה

רחובות
בשעות: 6.30, 8.45
בית העולים: אליזבט טיילור לגילה אף שרים
הדר: ליל המכשפות
חן: ברמה בקלה 4 המשחקים

אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
אורלי: דקירות זהב
אסתר: 7.00 — שכוי החא ... 9.00 — להקה יהודה
אורלי: כלה מבית ...
רגה: הורה השערים

קרית מלאכי
בשעות: 7.00, 9.00
בירזן: ג'יינה ... לשואה המתפרצת
הוד: בר מסנבר גבר ושמו פלסטום

אשקלון
רון: 7.15, 9.30 ג'יימס קובורן הרי חיים

שדרות
הן: 6.30, 8.45 סידני פואטייה הארגה

נתיבות
שבים: 7.00, 9.00 בר מסנבר היהודי אוהבו ...

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
אואזיס: קלינט איסטווד הוזי ורשב
אורדע: 6.30, 9.15 שבוע 4 הגשר על הנהר קוואי
אורלי: ג'ורג' סגל אני אוהב את גרדשתי
ארמון: רוני הווארד אמריקן גראפיטי
גלאור: ג'יימס דין ...
הדר: רומי שניידר ...
לילי: 7.00, 9.30 שבוע 5 אוליביה ...
רמה: הסרט ההודי ...
רמת־גן: ...
שבים: פול ניומן, רוברט רדפורד העוקץ

קרית אונו
אור־און: 7.00, 9.15 אני אוהב את גרדשתי

חיפה
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 4.00, 7.00, 9.00
אורדן: הזון השקט
אורה: לאורה אנטונלי הכל נשאר במשפחה
אורלי: שבוע 4 ג'ק למון ג'וליט מילס אוהבים
אמפיתאטרון: ... ברשים קשוחים
ארמון: הקנינה הפורטוריקנית
בית רוטשילד: 6.45, 9 וודי אלן קח את הכסף וברח
גלאור: הרקודים גבר ... ברמה
חן: ריצ'רד האריס באנרגאום
כרמל: 6.30, 9.30 הצגת ... הסרט ההודי ...
מוריה: אורסולה אנדרס ... האנרדנה
כורזה: הסכה בכרמה
מצמון: שבוע 3 ז'אן גאבן, אלן דלון שני גברים בעיר
רון: דונלד סתרלנד ...
שביט: 6.45, 9.00 רוד שטייגר ...
עממי (נוה שאנן): לינו ונטורה שנה טובה לאוהבים
בית העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 רוג'ר מור גולף
היובל (ק. חיים): 6.45, 9.00 ...
כביר (ק. ביאליק): 5, 7, 9.15 רוג'ר מור גולף
סביר (קרית ביאליק): כמבו בויד לשיקות בוות
רימון (קרית ים): 9.15 אנטוני קווין ...
זהר (ק. מבעון): 6.30, 9.00 וודי אלן בננות
יובל־אור (ק. מבעון): 6.30, 9.00 ... פרפר

עכו
גניקון: 6.30, 8.45 גיים בראון ...

קרית שמונה
הרמון: 6, 8.15 סרט חקרמה ...
שגיר: 6.45, 9.00 סטיב מקווין הבריחה

פרדס־חנה
דקל: 6.00, 8.30 אני ג'ירדו איו עשן ללא אש

חדרה
בשעות: 7.00, 9.15
חדרה: הרולד בויקר ...
חן: ... בקומדיה הארמיטיש ...
אורה (בית אליעזר): שבוע 2 ... 7.00, 9.00

נתניה
אסתר: 5.00, 7.00, 9.00 ...
שרון: 7, 9.15 לאורה אנטונלי הכל נשאר במשפחה

הרצליה
דנניה: לפני השערה
חוד: שבוע 3 ריאו אגיל ...
היכל: ... בלאקי המטול
תפארת: ג'ורג' ספארד ...

כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
חן: שוד הכלבים המופלאים
שלל: לי ... שלל

פתח־תקוה
בשעות: 7.00, 9.15
הוד: 7.00, 9.30 ... ריצ'רד ברטון ...
היכל: שבוע 2 אלן דילון ז'אן גבן 2 גברים בעיר
שלום: קרין ... כיפורה של ...

---

5 שודדות ל־5 ברנשים

בריג'יט ברדו
קלאודיה קרדינלה
הצגה בכורה ארצית שבוע 3 בקולנוע בן יהודה
ת"א 4.30—7.15—9.30

מועדון 2.2 במכביון
יום שישי 17.1.75
* ריקודים לצלילי תקליטיה עשירה
* בחצות בצרציל: תכניתם של
דודו ועירית דותן
"כל בו בידור"
הסעות מאורגנות אל המכביון וממנו בסוף הערב להדר ולקריות
— ● —
מוצאי שבת 18.1.75
ויום ג' 21.1.75
* חוג ריקודי עם ועמים בהדרכת בר־ציון תירן
* דיסקוטק 2.2 בפעולה
הסעות מאורגנות להדר וכרמל בסוף הערב
הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א
קולנוע "דרייב־אין" טל. 477177

בשעה 5
מחיר אחיד 3 ל"י
האגדה הנפלאה להורים ולילדים
"נסיך העניים"

בשעה 7.15
"כוכב פרא"
סרט מצוייר
העוסק במדע הסכנולוגי המפותח

בשעה 9.45
שבוע 2
בכורה ארצית
מקצב הרוק כובש את העולם שנית
● ריצ'ארד הקטן
● צ'אבי צ'אקר
● ביל היילי
● צ'אק ברי
"זמנים סוערים"

במוצ"ש 18.1 בחצות
סרט האהבה המרגש
"קורטוב של אהבה"

ויטז
רהיטי יבוא
מבצע ללא תקדים
חדרי שינה
תוצרת חוץ מעץ תיק
כולל:
● מיטה זוגית עם גב ר־2 שידות
● ארון קיר 5 דלתות כפולות ברוחב 2.81 ס"מ
במקום 4550 ל"י
רק 3750 ל"י
★
ת"א: דיזנגוף 213
בני־ברק: רחוב רבי עקיבא 16

קבת אחרת
קולות וכלים עם:
שלמה גרוניך, שם טוב לוי, שלמה יידוב
הערב 17.1.75 חיפה "בית רוטשילד" ב־10
מחר 18.1.75 קרית חיים "בית גלר" ב־9.15

מועדון סקי גולשי חרמון
מודיע על הפגישה הבאה
ביום ב' 20.1.75 בשעה 8.00 בערב
ברחוב המלך ג'ורג' 48, תל־אביב
(ע"י קולנוע "מקסים")
הנדון: התארגנות לעונת הסקי 1975.

מועדון סינמסנטר

סינמה 1
הערב
בהצגות: 12—10
● סטיב מקווין
● אלי מקגראו
בסרטו של סקינפה
"הבריחה"

סינמה 2
הערב
בהצגות: 11.30—9.30
סרטו של ויטוריו דה סיקה
זוכה ב־4 אוסקרים
"גונבי האופניים"

תל־אביב, יונה הנביא 2 טל. 5 79 52

רות עוזיאל
פרפסיכולוגית
דור חמישי למגידי עתידות
ממוצא בדואי
מגלה עתידות
בעזרת חגורה וקפה.
עזרה ועזרה בפתרון בעיות נפשיות, מכשפות, גירושים, מקצוע ובעיות אהבה.
הודות לה כבאו את אושרם כמאה נשים וגברים.
לקביעת פגישה
טלפון 297191 ת"א

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל־אביב
אודיטוריום בר־שירה
היום יום ו' בשעות 22.00; 24.00
יוקרן סרט מעולה
מחר, מוצ"ש 18.1.75 בשעה 21.30
אילנית וגדי יגיל

הדקו החגורה!
הצגה מעניינת לחתונות־לבר־מצוה
ל־200־300 מוזמנים,
במועדון 77
13.00 עד 246990 טל.

אולמי גל
יד אליהו
ליד בריכת "גלית"
ערב ריקודים
מדי מוצ"ש
בתכנית:
גבי שושן
זמר השמה רוי יאנג
הזמרת יונה
ותזמורת לריקודים
הגרלות ופרסים

קולנוע "אורדן" טל. 55851
ת"א, רח' טרומפלדור 6
הערב 2 הצגות — 9.30:
"סנדקית ושמה קופי"
11.30: מייקל קיין
"תיק איפקרס"

קולנוע אלנבי
הלילה ב־10 וב־12
משתה ועד עולם
8 אוסקרים.
ברם לנקבפר,
פרקר סכסרה

להקת "הדובכסים"
מקבלת הזמנות לחתונות
מופעים, ריקודים וכו'.
414785 — 413668

חצי־חצי
מוטי כספי נתנאלה
ת"א, "בית לסין"
הערב 17.1 בחצות
ירושלים "החאן"
יום ג' 21.1 ב־8.30
כרטיסים: רוקוקו ובמשרדים

מועדון קולנוע בן יהודה
הערב ב־10.00
ז'אן לואי טרינטיניאן
אן מרגרט
בסרט המתח
המזימה
הלילה ב־12.00
רוברט רדפורד
ג'רמיה ג'ונסון

קונצרט בכנסיית סנט עמנואל יפו
שעה 8.30 בערב, 18.1.75, מוצאי שבת. אמנים אורחים: בוריס לכוב מבריה"מ פסנתר, י. ימפושי צ'לו, גדעון שמיר עוגב כנסיתי.
כרטיסים: הזמנות בטל. 820654 תל־אביב.

תיאטרון באר־שבע
השיבה
שאת מרים קיני
כוה, כרבוי — 18.1
בבית העם, שעה 8.30
לאגודה הסטודנטים
כרטיסים בקופות.

מועדון "פריז"
הלילה 12—10
רח' הירקון 106
ליד מלון "דן"
טל. 236605
● שירלי מקלין
● סמי דייויס
במחזמר
"צ'ריטי המתוקה"

מועדון קולנוע הוד
דיזנגוף 101 טל. 226226
הערב בשעה 10 בלבד
● ברט ריינולדס
בסרט
"הנוקם מקלינסקי"

סרסקטיבה
256141 בית קולנוע תקלן 4
ביום שישי 17.1 ב־10.00 בערב
1. המרד — פאול ניומן
2. ...
בהצגה
1. "Psycho"
2. "The naked is power"
...
255133 בלאוורדו דה ויגה 13
ב־10.00 בערב
1. ...
2. ...

לחברה דתיים ולסטודנטים
אי"ה במוצ"ש ו' שבט 18.1.75 בשעה 8
באולם בני ברית
רח' קפלן 10 ת"א
בתכנית:
נירה גל
תרקידכם תזמורת
האלמוגים
עם מוישלה גוי
נא להקדים!

מועדון דרייב־אין טל. 477177
הערב ב־10.00
* ג'יאני סאנטוקיו
* אורניו אורלאנדו
בסרט
"חקירה על אזרח"

בית הצנחן ... סרוסי
... העליזים
... ליבין
... הקראטה
... לצלילי להקת
... השנה
... ג'ורג' 48, ת"א

לימוזה
אבן גבירול 30
הערב 17.1
9.30—11.30
... קורפיו"

לחובבי ירושלים...
בר ומסעדה הנסיכים
הופעת ראוה עם האומן המפורסם
מיכאליס ולהקתו
והזמרת הרקדנית היפהפיה
פופי גרגו
החל מיום ששי 17.1.75 ומידי ערב ערב
— מספר המקומות מוגבל —
מסעדת "הנסיכים" רח' ינאי 6 מול בנין גד
טלפון 234792

ס'האט זיך אויסגעלאזט א בוידעם
פון שלום־עליכם

אליהו גולדנברג, שמואל סגל ושמואל רודנסקי בתכניתם החדשה של "הקליינע־מעמענטלאך"
17.1 יום ו' — חיפה — ביתנו
18.1 שבת — תל־אביב — בית יהודי בסרביה

מועדון הצפון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 18.1.75 ובכל מוצ"ש
באולמי רות
רחוב בן־יהודה 54, ת"א
(מול קולנוע "בן־יהודה")
עם תזמורת
הקונסולים
בתכנית האמנותית
חופני (סולימן הקטן)

קולנוע "גת"
הערב 10.00 ו־12.00
סטיב מקווין
הפרפר
אבן־גבירול 62 תל־אביב

מועדון קולנוע רמת־אביב
רח' ברודצקי 17
הערב ב־10.00 וב־12.00
אין עשן ללא אש
אני ג'ירדו ● מיריי דארק

מעריב ספר
על מה בוכות הידים?

מודיעין

● יום ו' ✱ ה' שבט תשל"ה ✱ 17 בינואר 1975
● פרק יומי: שמואל ב: ג
● משנה יומית: כלים: ל, ב—ג
● דף יומי: תמורה: יב
● הלכה יומית: תעב, יד—טו
● פרשת השבוע: בא

● יום שבת ✱ ו שבט תשל"ה ✱ 18 בינואר 1975
● פרק יומי: שמואל ב: ד
● משנה יומית: כלים: ל, ד אהלות א: א
● דף יומי: תמורה: יג
● הלכה יומית: פסח: תעג, א—ג
● פרשת השבוע: בא

✱ ברדיו
ראה „ימים ולילות", עמ' 46—47

✱ בטלוויזיה
ראה „ימים ולילות", עמ' 47

✱ בתי מרקחת

● ירושלים
שישי: עזה, רח' עזה 15, טל' 38262; התחנה־ארה, רובע הנחרים, 283401.
שבת: רוממה, רח' דוד ילין 31, טל' 222788.
מבשרת: בית וגן, רח' הפסגה 59, טל' 535626; אל זהרא, רח' אל זהרא, טל' 283543.

● תל־אביב
שישי: כנר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל' 246461.
שבת: הנביאים, רחוב המלך ג'ורג' 72, 286740; כנר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; נורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל' 242673; יפאני, רח' יהודה הלוי 67, 612474.
מוצ"ש: בני, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; יפאני, רח' יהודה הלוי 67, 612474.

● חיפה
שישי: הנשיא, רח' הנשיא 33, טל' 87312.
שבת: עליה, רח' עליה 44, טל' 522062.

● רמת־גן ובני־ברק
שישי: המגן, רח' ביאליק 30, 723674; רפואה, רח' רבי עקיבא 62, בני־ברק.
שבת: גרמנה, רח' ביאליק 50, 722237.

● חולון ובת־ים
שישי: גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים; נאות רחל, רח' אילת 36, חולון.
שבת: אסותא, סוקולוב־ דור 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.

● באר־שבע
שבת: הנגב, רח' קק"ל 108.

● נתניה
שישי: המגן, רח' ויצמן 13, טל' 23866.
שבת: הדסה, רח' הרצל 24.

● פתח־תקוה
שישי: אסותא, רח' ברון הירש 21, טל' 911710.
שבת: הירקון, שטמפפר 24, טל' 910946.

● רמת השרון
שישי: רמת השרון, רח' אוסישקין 41.

● הרצליה
שבת: קרמר, רח' סוקולוב 18, הרצליה.

מועדי התרמת הדם בתחנות מגן דוד אדום
שישי — בנק הדם יפו 8—12.30; ירושלים: 12—8; תל־אביב, חיפה, אשדוד: 8—12.30

✱ רכבת

מירושלים
● לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14
● לחיפה 7.04, 12.12
● לבאר־שבע ודימונה 7.40

מתל־אביב
● לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00
● לחיפה 6.44, *8.00, 9.42, *10.48, 12.20, *13.16, *13.46, *14.50, במוצ"ש 19.00
● לנהריה *8.00, 12.20
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52
● לדימונה 8.54, 12.52

מחיפה
● לירושלים 6.42, 11.50
● לתל־אביב 6.12, *7.18, *8.40, 10.00, *11.30, 12.33, *13.23, 14.10, במוצאי שבת 19.00
● לבאר־שבע ודימונה 6.42
● לנהריה 6.33, *9.08, 13.49

מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, *10.47, *15.00
● לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43

מבאר־שבע
● לירושלים 6.14, 13.17
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17
● לחיפה 6.14

מדימונה
● לירושלים 6.14, 12.47
● לתל־אביב ולחיפה 6.14
● לבאר־שבע 6.14, 12.47

* רכבת מהירה

✱ מטוסים

● נוחתים: טארום 245 מבוקרשט 10.20; אל על 006 מניו יורק 13.10; אליר טליה 239 מרומא 13.30; אל על 864 מפרנקפורט 13.40; אל על 358 מפרנקפורט 14.05; מ.ו.ו.א. 880 מניו יורק ואתונה 14.30; אל על 566 מטהראן 15.20; אל על 464 מרומא ואתונה 15.40; מ.ו.ו.א. 810 מבומביי, טהראן ורומא 16.35; אל על 468 מפאריס 17.30; סוויסאייר 336 מציריך וז'נווה 19.25; בריטיש איירווייס 484 מלונדון 19.35; אליטליה 8446 מרומא 21.50.

● ממריאים: טארום 246 לבוקרשט 11.20; אליר טליה 239 לרומא 14.25; מ.ו.ו.א. 810 לבומביי ובנגקוק 17.50; אליטליה 4739 לרומא 23.00.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656.

✱ רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א, טל. 614333 שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „מכבי"
תל־אביב — שישי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת) מד"א טל' 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר מרק דוגה, והמשמר מבואים 4, טל' 248228 (כללי); ד"ר אנגל יוסף (ילדים), כבר מלכי ישראל 10, טל' 268021. מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר — מד"א, טל' 101.
בני־ברק — שישי: (מ־14.00 עד 19.00) ד"ר פוטשקין (כללי), רמת־חן, הראל 4, טל' 744364; גב' ד"ר בנגחוצבסקי (ילדים), רי"ג הרצל 43, טל' 738591. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן במד"א, רי"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
שבת: (מ־70.00 עד 20.00 בערב) ד"ר צמח (כללי), רי"ג קריניצי 8, טל' 721686; גב' ד"ר אונסרמן (ילדים), רי"ג הרצל 17/75, טל' 738208. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' — רופא תורן במד"א, רי"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133 מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת ומ־19.00 ביום שבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
קרית־אונו: מד"א 4־781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.
הרצליה: טל' 981333.
ראשון־לציון: טל' 942333.
קופ"ח „מאוחדת"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גוש־דן: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.
קופ"ח „לאומית"
תורנות לילה בכל סניפי מגן דוד אדום ברחבי המדינה.

נתניה והשרון

קופ"ח „מאוחדת"
נתניה: מד"א, טל' 4/2333.
רמת־השרון: מד"א, 981333.
הרצליה: ד"ר טרלינג 930230.
כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772.
הוד־השרון: ד"ר רטן 924133.
אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.
קופ"ח „מכבי"
נתניה: מד"א, טלפון 923333.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ־7 בערב עד 7 למחרת.
קופ"ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טלפון 254530.
קופ"ח „מאוחדת"
נצרת: ד"ר עטאללה, טלפון 54096.
קריות: מקסי ביאליק, טלפון 711515, 713232.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר תבור: ד"ר א. קולה, טל' 37212.
קופ"ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה, מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
צפת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר): מד"א טל' 101.

ירושלים

קופ"ח „מכבי"
שרות לילה
מד"א, טל' 523133 שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „מאוחדת"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 4/54122.

רחובות והדרום

קופ"ח „מכבי"
רחובות: מד"א, טל' 951333.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
ערד: מד"א, טל' 057־97222.
קופ"ח „מאוחדת"
רחובות: מד"א, טל' 951333.
ראשון־לציון: מד"א, 942333.
רמלה: מד"א, טל' 961027.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
באר־שבע: מד"א, טל' 78333.

בתי־חולים

ירושלים

שישי: „הדסה" (ילדים, כירורגית מוח, פה ולסת, א.א.ג.); „ביקור חולים" (פנימית, נשים); שערי צדק (כירורגית, עינים).
שבת: „שערי צדק" (ילדים, נשים, עינים, כירורגית); „הדסה" (פנימית, כירורגית מוח, פה ולסת, א.א.ג.).

תל־אביב

שישי: „הדסה" (פנימית).
שבת: „איכילוב" (פנימית).

חיפה

שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עינים, א.א.ג., נוירוכירורגית, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (נשים).
שבת: רמב"ם.

מועדון קוראי מעריב

המפיצים הבלעדיים של אנציקלופדיה בריטניקה

מתקבלות הזמנות

Britannica3

המהדורה ה־15 הכל־חדשה (הדפסת 1975)
– חדשה לגמרי במבנה, בהיקף, בקונצפציה...
– הרעיון החדש הראשון בשדה האנציקלופדיה ב־200 השנים האחרונות..

30 כרכים גדולים, נהדרים, שנוצרו במיוחד לסיפוק צרכיה של החברה המורכבת בת־ימינו, מחולקים לשלושה מכלולים עניינים:

10 כרכי MICROPAEDIA מהווים אוצר המידע הבסיסי ואינדקס שוטף.
יותר מ־10,000 עמודים, 102,000 ערכים (עד 750 מילה הערך), 15,000 איורים (4,000 בצבעים), 280 מפות.

19 כרכי MACROPAEDIA המוקדשים לידע מעמיק: 4,207 מאמרים עיקריים, המשתרעים על פני יותר מ־22,000 עמודים, והמהווים מסות מקיפות, מוסמכות ומעודכנות על הנושאים המרכזיים בחיינו.

1 „המדריך לבריטניקה" — PROPAEDIA מחלק את כלל הידע לעשרה חלקי „מעגל הלמידה": חומר ואנרגיה, כדור הארץ, החיים על כדור הארץ, חיי האדם, החברה האנושית, אמנות, טכנולוגיה, דת, ההיסטוריה של האנושות וענפי הידע.

15 שנות עבודה מדעית מדוקדקת ו־32 מיליון דולר הושקעו בהכנתה של Britannica3 החדשה.

4277 מלומדים, מדענים ובני־סמכא אחרים מ־131 מדינות השתתפו בכתיבת החדשה, ובכללם 26 ישראלים.

Britannica3

Britannica3

אקוויולנטית בתבנה לספריה בת 1000 ספרים בגודל ממוצע.

● פילוסופיה ● היסטוריה ● מסעות ● חוק ● חינוך ● גיאוגרפיה ● ספרות ● כלכלה ● כימיה
● טיפול בילד ● אנרגיה אטומית ● ביוגרפיה ● סוציולוגיה ● ספורט ● אמנות ● מתמטיקה ● הנד
● ריהוט־פנים ● מדעי־המדינה ● רפואה ● אדריכלות־חוץ ● אנתרופולוגיה ● רדיו/טלוויזיה ● פסיכולוגיה
● פיסיקה ● דתות ● מוסיקה־דרמה ● מדעים צבאיים

אוניברסיטה בביתך - האנציקלופדיה של המאה ה־21, כתובה באנגלית קריאה ומובנת ל

שי חינם לבחירה למנויים:

Webster Third New International Dictionary [3 volumes] **+ Britannica Atlas**

Webster's Reference Library [3 volumes] **The Trans/Vision Book of Health**

או

CHILDREN'S BRITANNICA (20 VOLUMES)

או

BRITANNICA ENCYCLOPAEDIA OF ART (5 VOLUMES)

וכן הזכות לרכוש במחצית המחיר את ספרי־השנה הנודעים של „בריטניקה" ולהפנות 100 שאלות לספרית המחקר של „בריטניקה"

✱ מחירינו נמוכים באופן ניכר מהמחירים הבינלאומיים של ה„בריטניקה"
✱ תנאי תשלום נוחים במיוחד.
✱ הנחות נאות לאקדמאים, מורים, סטודנטים, ספריות וקיבוצים.

שלח עוד היום את התלוש המצורף למרכז האנציקלופדיה בריטניקה בישראל, רח' לבונטין 24, תל־אביב, טלפון 612948

לכבוד
מועדון קוראי מעריב בע"מ — התאריך ______
המפיצים הבלעדיים של בריטניקה בישראל
רחוב לבונטין 24
תל־אביב
אבקשכם להמציא לי — חינם וללא כל התחייבות מצדי — את חוברת ההסברה המצוירת של אנציקלופדיה בריטניקה.

השם: ______
הכתובת: ______
טלפון מס': ______ חתימה ______

מעריב ספרות אמנות ביקורת

על מה בוכות הידים?

(בשבעה ליעקב הורוביץ ז"ל)

מאת
משה שמיר

„וביחוד חיבבתי את ידיו המבכות. ידים כאלו לא נזדמנו לי כל ימי חיי."
(יעקב הורוביץ, „מזמור הנקמה")

עם מותו של יעקב הורוביץ נסתלקו שני סופרים. האחד יעקב הורוביץ שבגלוי — איש סופר בעצמו, בעל ארבעת כרכי כתבים מקובצים, בעל מעמד וזכויות, חביב על הבריות ואיש רעים ופעלים. השני — יעקב הורוביץ שבנסתר, הסופר יעקב הורוביץ האחר, שסיפרו להיוולד כל ימיו, ולא נולד; הסופר — ככאב מתמיד של אצילות שלא הגיעה אל עולם העשיה, אף כי צליו הת־נענעה כל ימיו.

פניו לא גילו את סתרו. פנים נאות־כהות של איש רוח יהודי ברור ומבוהר, קלסתר מוארך כלשהו, עינים בוחנות אך גם ענו־נות, פנים של איש בתוך עמו.

ידיו גילו את סתרו. ידים של מורם־מעם, כשהתבוננת בהן מן הצד: אצבעות דקות וארוכות, תנועות מלאות מבע, ידים של אח קורא לעזרה, כשלפתו את גרונך מעל למהפך — שם היה תופש בך תמיד, במין כוח לא־ישוער — ידים של איזו דחיפות לא־נבלמת. אולי למלך מחזה יש ידים כאלה. „וביחוד חיבבתי את ידיו המבכות. ידים כאלו לא נזדמנו לי כל ימי חיי."

את שלא עובד בהן ביכו ידיו של יעקב הורוביץ. שלונסקי, באצבעותיו הקצרות־העגלגלות, המר ואמר: „הה, מה נפש לי־אצבעות ביום שיעבוד בן די — שלונסקי ידע מה יעשה. הורוביץ לא ידע את שלא הוגשם, את שלא מומש, את הדהמות הד־צפיות המתמכות — ביכו ידיו של הורוביץ.

על כן, בכל ייחודו, בכל ריחוקו מקבוצות וחבורות ונגדי דור וטעם — לא היה אולי סופר בתוכנו שניתן היה להצביע עליו ו־

יעקב הורוביץ

לומר: הנה הסופר העברי כפי שהוא, הנה טיפוס דמותו האופייני של הסופר העברי בעיקר גורלו — כמו יעקב הורוביץ.

*

אין ספק, כי מה שהיה גנוז ביעקב הורו־ביץ מרובה היה ממה שיצא אל הפועל. האכזבה, שממון־הנפש למול הלוחות שנמוגו — הרי נושא סיפורו הנדפס הראשון, „סר־ליקה", ומבחינה מסויימת זהו נושאי־ יול עשרות סיפוריו, רומנו האחד, מחזו, ה־אחדים, שנתקבצו כולם באותם ארבעה כר־כים שיצאו לאור בהוצאת „מחברות לספרות" לפני עשר שנים. באותה מידה, אין ספק כי יצירתו לא זכתה להערכה שהיא־ראויה לה. אולי הביקורת החדשה והסיפורת של השנים האחרונות יגאלו את זכויותיו, שצורך התו־כות כפיני הרבים. כי אם חשים אנו היום נקודות־חיבור אל עולמו של ברדיצ'בסקי ומוצאים אותן מבצבצות פה ושם דווקא ב־סיפורי השנים האחרונות, או אם מחפשים אנו את קו התפר בין חללי האכזבות של שנות העשרים החלולי־האכזבות של חמשים שנה מאוחר יותר — אולי בו יימצא קו התפר.

אבל השאלה, בכל זאת, איננה אם קוראים או לא קוראים, אם מעריכים או לא מע־ריכים. השאלה, בכל זאת — ועל כך בוכות הידים — האם גילם האדם וגאל מתוכו את כל אשר היה בו. והרי יעקב הורוביץ היה כאילו בראשית דרכו — עד יומו האחרון.

*

הצטרפותו של יעקב הורוביץ אל קבוצת המודרנה המתמרדת של שנות השלושים והארבעים, קבוצת שלונסקי־אלתרמן — היתה הכרח אורגני של טבעו החיפושי. אבל הוא כאילו מיקדה את תחום התחייבויותיו ה־אסתטיות התימאטיות, כלפי עצמו וכלפי מעגל האיכפתיות הרוחנית שלו, סביב עק־רונות שהיו חיוביים לשירה והיו קטל־ניים לפרוזה. השירה העברית באותן שנים היתה זקוקה לבוהמה — כלאוויר־נשימה. המרד שלה היה נגד הבעל־ביתיות שהסי־תמלה בדמותו של ביאליק בעמידתו. ה־פרוזה העברית, כנגדה, זקוקה היתה לבית ולבעלות באותו בית. היא שבעה בו־המה, הידרדרה עם ספיחי הבוהמיניות של קבוצת ברנר־גנסין־שופמן. הצטרפותו של הורוביץ אל קבוצת המודרנה הבוהמית של תל אביב הקטנה — היתה, אפוא, גם הכ־רחית לו וגם קטלנית לגביו. ספרו „אור זרוע" היה נסיון בורח, דיקורסיבי, להחלץ מכך. אבל נסיון ההיחלצות לא הועיל הרבה כשם שלא הועיל הרבה לחבריו הפרוזאיקנים באותה קבוצה — יצחק נורמן, א.ד. שפיר ויבדל לחיים מנשה לוין. לא שפר גורלם של המספרים באותה קבוצה, אשר בה הת־רוממו כענקים וממש כיסו את עין השמש שלונסקי ואלתרמן, אשר בה הגיעו בת מרים ולאה גולדברג לידי גילוי מלא, אשה כ־כוהה וכיהודית, אשר בה עתיד לצמוח צמ־חה מאוחרת ומדהימה נופו של אבות ישורון. איזה הבדל עצום ומאלף בגורלם של משו־ררים מזה ובגורלם של מספרים מזה — בני אותה קבוצה, אותו גיל, אותו מהלך חיים פרטי וציבורי!

*

אבל גורל זה, של סופר שאינו מגיע לידי מלוא מיצויו, אינו רק עניין אישי, שבין סופר מסויים, שעליו נתונה דעתנו ברגע מסויים, לבין עצמו. גורל זה אף אינו רק פרי דור או קבוצה שחילקו את חסד שעתם שלא על דרך השווין. יש כאן עניין עמוק יותר ומאפיר יותר: בגורלו של יעקב הורוביץ התגלם גורל המספר העברי, ה־סופר העברי הכותב פרוזה, העוסק בסיפור, ברומאן, במחזה.

מן המספרים שהזכרנום לעיל — הקדישו שניים (א.ד. שפיר ומנשה לוין) את מיטב שנותיהם ואת תמצית כשרונם לעבודת תר־גום עניפה ומגוונת, שבלעדיה היה הקורא העברי בדור האחרון חסר עד כדי מחצית או אולי שני שלישים מן העשירות בתחו־מיו. שנים אחרים (שוב א.ד. שפיר, ובעיקר יעקב הורוביץ עצמו) הקדישו שנים על גבי שנים לעבודת עריכה — שבלעדיה היתה הספרות העברית חסרה חלק ניכר מגופה המרכזי. אבל האמת המרה היא, שבין כך ובין כך הפסיד גם הקורא העברי וגם הספרות העברית — את היצירות אשר לא נולדו. את המקור, את העיקר.

להיות מספר בישראל — הוא גורל נורא. הסיפורת העברית — גנובתי יום וגנובתי לילה היא. רק במקרה אחד או שניים העניק לו למספר עברי אותו מרחב נשימה, הצ־טברות, עבודה — שבלעדיו אין מלאכת הפרוזה ניתנת להיעשות גם על ידי גאוני הגאונים. המשורר — לשון־יחיד לעולם — הוא אולי נסיך הספרות. המספר — לשון רבים ממנו־ובו —. הוא סיעת־עבדים, הוא חבר כורים, הוא קבוצת אורגים, הוא מש־פחת בנאים, מרחב הזמן ברציפות סבירה ושהויה, בשלה ומבשילה — הוא לגביו הכרח שבלעדיו אין לתאר את עבודתו. אם אנו רואים את שדה הפרוזה העברית, הנה כל צמחיו וכל פירותיו — ככל אשר ייקרו לנו — כולם פגומים פה או שם, כולם יש בהם חסרון זה או אחר מבחינה זו או אחרת — הרי הסיבה האחת, העשויה להסביר את התופעה המשונה הזאת היא בכך, ש־המספר העברי אין לו מצע לעבודתו, אין לו חופש־נשימה, אין לו פנאי חיצוני — ועל כן אין לו פנאי פנימי.

*

במה אסיים דברים אלה על ידיד טוב, על אדם יקר־המעלה באמת? לפני כשנה נועדנו לבקשתו ליד שולחן של קפה. הוא דיבר. הספרות מבוזה ומבזה מושלים בה ביד רמה. הקוראים המעטים תועים ואין כוכב־מצפן להדריכם. העיקרים הגדולים — יהדות, עבריות, ציונות — מוטלים בעפר כשברי עמודים של בנין שתוכנן, אך עדיין לא הוקם. הבה, ניתן יד, נקים במה, נכתוב זה בצד זה, נלקט את הנאמנים והטובים.

הערצתי את דביקותו, את תמימותו — אבל יד לא נתתי. הייתי אז בשורה של אחת העשליות — באמצע עבודה גדולה — אני, לא אקריבנה. ועוד אמרתי לו: אתה, יעקב, שלאחר שנים כה רבות נחלצת מן העבודות — מה לך מחפש עבודות חדשה? עשה לביתך, שהוא עשייתך לאותו בניין שעדיין לא קם.

הוא סרב לראות את המחלוקת שבין הש־ניים. אפשר גם זה וגם זה, אמר. כש־רוצים, אמר. כשצריך, אמר.

ובאמת אפשר? האין מחלוקת? כה ש־לקח עמו יעקב הורוביץ. ולא הותיר לנו בירושתו זועק אלינו את זעקת ענותה ה־טראגית של ספרותנו.

זרבבל גלעד

שלשה שירים בגשם

א

עָנָף עָרֹם נִרְעָד
בַּגֶּשֶׁם וָאֹפֶל
קוֹל־זִין נִפְעָם
בְּכָל עוֹרֵק וָגִיד —
מַעְיָן שֶׁלִּי,
שֹׁרֶשׁ הַשָּׁמַיִם!

ב

מַחֲשַׁבְתֵּךְ,
שְׁתֵּי מֵינֵק
לַהַב הָאֹשֶׁר
הֶגְיוֹנֵךְ,
חוֹתֵךְ כַּיַּהֲלוֹם
לַחְשׂוֹף הַשְּׁבִיל הָרַךְ
בִּמְבוֹךְ הַנֶּפֶשׁ
הַקְּסוּמָה.

ג

אֱמֹר מִלָּה בַּחֹשֶׁךְ,
מִלָּה,
בַּת־בְּרִית קְטַנָּה, נֶאֱמָנָה,
לְהָאִיר, לְהַשְׁעִין,
לְהַאֲמִין בַּטּוֹב.
שֶׁתָּא גַם הַיָּפָה.
אֱמֹר, אֱמֹר,
אַתָּה שׁוֹמֵעַ?
הֶעָנָף רוֹעֵד,
הַגֶּשֶׁם.

...לעיר

...ז המות
אך

...לְמוֹת שֶׁל בַּד
וְשִׁמְשָׁמִין
מְגֻלָּלִים
...ל אֲבָנִים.
...אֲסִיפָתָם
...אֲשֶׁר יָבֹא
אוֹ הַקֵּץ
...הַסְבֵּר.
...לִי סְרוֹנָיָה
...זְמַן מְעַט
...בְּנֵי בֵּיתִי
...כִּי אֶת יָדֵךְ.
...חַיִּים
...בַּכְּתוּבִים
...עִמִּי
...ם עוֹד שָׁנָה,
...ךְ מַשְׁחִית כְּמוֹתוֹ
...נִמְזָק תּוֹכֵךְ
...חַי אָדָם
...שׁ בְּדִבְרֵי אִישׁ:
...ז שֶׁבָא
...מוֹעֵד חָדָשׁ
...ל אוֹ הַקֵּץ
...ת
...ד הָרְקִיעִים.

כה אמר ז'אן־לואי בארו

גלויות מפאריס [11]

מאת אמנון שמוש

ז'אן־לואי בארו עשה זאת שוב: הצגה גדולה בחומר איתיאטרלי, תיאטרון אמיתי ללא מחזה. לפני מספר שנים העלה את ראבלה. לפני ימים אחדים ראינו על הבמה שלו את „כה אמר זר־תוסטרא" של ניטשה. אחרי עבודה מאו־מצת של כמה חודשים פתח תיאטרון ד'אורסיי את שעריו לפני חובבי תיאט־רון מסוקרנים, לפני מעריצי ניטשה ו־יריביו, לפני אוהבי ז'אן־לואי בארו ואוי־ביו המצפים לאידו.

בארו עיבד. בארו ביים. בארו מש־חק את זרתוסטרא. עשרות השחקנים האחרים, וביניהם שחקנים גדולים, סוב־בים סביבו כלוויינים. הוא אינו נוטש את הבמה לרגע. הוא נושא על כתפיו את כל ההצגה, ובצורה שמעטים בער־לם יכולים לעשותה. כל מה שיש בו השקיע ז'אן־לואי בארו בהצגה זו, והוא ממשיך לעשות זאת מדי ערב בערב. מא־מץ אדיר, פיסי, נפשי ורוחני. „ויהי בהיות זרתוסטרא בן שלושים שנה..." פותח ניטשה את ספרו המפורסם; זר־תוסטרא שלנו גילו כפליים ומעלה.

פילוסופיה גדולה. שירה אמיתית. ה־מחפש דרמה לא ימצאנה. אך לא איש כבארו יסכים לכבול את התיאטרון לדר־מה, או למוסכמות כלשהן. ומדוע לא ישמש התיאטרון במה ליצירות שיריות ופילוסופיות, אם יש בהן יופי ואם יש להן מה לאמר? אחרי שאתה רואה את ההצגה אתה נוטה להסכים. באמת, למה לא?

בתנאי, כמובן, שיש בנאי בעל מעוף ובעל דמיון ובעל כשרון תיאטרלי. ה־מילוליות הניטשיאנית נמהלת כאן ב־תשעה קבין של תלבושת ותפאורת ו־תנועה ומוסיקה. סרטים מוקרנים בו־זמנית על קירות האולם סביב־סביב, מוסיקה באה בקצב מעברים, תלבושות ותחפושות חלומיות — פרות בקרינ־לינות, נחש, נשר, אריה, גמל ושאר הולכי־על־ארבע, לבד ממסכות שונות ומשונות על פני השחקנים המשחקים כל אחד כמה וכמה תפקידים — בקי־צור, תיאטרון חי ותוסס, קולני, רב־תנועה וצבעוני, ובמרכזו — אישיותו התיאטראלית של ז'אן־לואי ואמירותיו השנונות והחריפות והחכמות של ניטשה, שהלהיבו את כולנו בנעורינו, ואת ז'אן־לואי בארו בעורו הבקונות.

יש לו קהל נאמן ומגוון לז'אן־לואי בארו. למרות שיש כבר המטילים ספק במקומו כראש וראשון בתיאטרון הצרפ־תי, אנשים מכל הגילים ומכל המעמ־דות זורמים אל האולם החדש של איש־התיאטרון הוותיק. ועלה בזכרון פיסקה מן הראשונות בספרו של ניטשה: „אותה, הכוכב הגדול! גם אשרך כלא היה, לולא היו אלה אשר להם אתה מאיר!" אמת, מלים אלה אומר זרתוסטרא אל השמש, לאחר שהי עשר שנים בבדידות בין החיות.

אם לנקוט לשונו ומיונו של ניטשה, הטיפוס הדיוניסי לא ימצא עניין רב בהצגה כגון „כה אמר זרתוסטרא"; פא־ריס מציעה לו מבחר מסחרה, לפי רו־חו. מה שאין כן הטיפוס הסוקראטי, המחפש את ההנאה והסיפוק בהגות ה־מעמיקה ובביטויה המילולי הקולע. באר־רו, כאיש תיאטרון, ניסה לאזן וסרח לטובת הצד החווייתי החיזואלי. אך גדולתה של ההצגה הזאת מה שהיא אומרת ולא במה שהיא מראה ומציגה. בארו בחר בה לא משום שהיא דרמה גדולה, אלא מתוך שהוא אוהב אותה ומתלהב מתוכנה ההגותי ומדרך הבע־תה השירית. יתירה מזו, הוא מזדהה עם ההתקפה המוחצת של ניטשה־זר־תוסטרא על החברה האנושית על מוס־דותיה ומוסכמותיה: על הדת, התרבות, המדינה, המשפט, הידידות (המפוקפקת) והאהבה (המזוייפת). לא אופתע אם עבוביו של בארו, והם רבים, יטענו ש־הוא בחר בה כדי להפתיע, להדהים, להוכיח שוב, שלא חדל מהיות ה„אנפאן טריבל" והסאגן התורן של התיאטרון הצרפתי.

ז'אן־לואי בארו מכיר את קהלו ואת מבקריו. הוא מקדים רפואה למכה ומס־ביר ב„מחברות", תחליף לתוכניה, את מניעיו. „למה? מפני שיש לי חשק, מפני שאני זקוק לזה" והוא מוסיף ומצטט את זרתוסטרא: „מפני שזה טע־מי, והטעם שלי הוא הטעם שלי". ו־משום ששירת החיים של ניטשה ושל גיבורו זרתוסטרא מיטיבה לבטא אותו, את ז'אן־לואי. ומשום שאיש זה (ש־היה, אגב, בין ראשוני החותמים על הגינוי לאונסק"ו בנושא הישראלי) מז־דהה במלוא הכרתו עם האמיתות הנוק־בות והיוצאות כברקים מפי הדמות ש־אותה הוא מגלם. בארו רואה בניטשה אחת משלוש הדמויות, לצידם של פרויד ומארכס, שהשפיעו על המאה שלנו ב־צורה מכרעת. הוא אינו מתעלם מפרש־נויות שגויות במחלוקת על תורתו של ניטשה. הוא מציע איפוא אינטרפר־טאציה נוספת — אודיאו־ויזואלית, תיאטראלית.

ואכן, כאינטרפרטאציה לניטשה היתה זו הצלחה גדולה, גם אם תוגשה רק צד אחד בניטשה, ככל אינטרפרטאציה. כביטוי ליכולתו האדירה של בארו בביום ובמשחק — ההצלחה היא למעלה מן המשוער. אך אם תשאלו אותי, אני הייתי מעדיף את אחרון מחזותיו של שקספיר, אפילו בביצוע בינוני. שאלה של טעם? בוודאי. „כל החיים אינם אלא מריבה מתמדת על הטעמים ועל הטע־מים" — כה אמר זרתוסטרא.

פאריס, 18.11.74

...טלגיה

מאת
מרים אורן

..., לא שופט מדי. לא רק להושיט לא סתם לקטוף. רק כשמתבר־ ...ה עינים, כשכופפים ענף ועוד ...ויום עלה מתפרש ועוד עלה ...ה ידוקה בשלה להפתיע.

...ות ראשית קיץ. בתי ואני מספ־ ...ר האנה חינוכי: יגעת — ומצאת. ...מות, הרות עולצות בתוך העל־ ...לנגד עיני בקר אחד רחוק מאד. ...אחר, ילדה אחרת. גם היא ממ־ ...היא עולצת, הרה, מחפשת. לפע־ ...ז לפעמים קוטפה. מישהו תופס ...עם, הרה, מחזיק ולא מרפה.

...ה מפרפרת. כנסה לבפוס. כי־ ...זב תרגל שלי! עזוב תרגל די ...שמתוך עומד הנער. כבן אר־ ...גדול ממני בשנתיים. מדוע הוא ...כך? פתאם מתגלות פניו מבין ...ה בבת־אחת גם אני משתתקת. ...ו מחורה. מרוכזות מאד, רציניות ...ם מה לחות כאילו מחוננות. מה ...דבר אחד ברור: זה מה שקורה ...מאד. שנה לגמרי מכל מה שכבר ... ארוך כולו קופאת. לאט לאט ...ירות ובזהירות מפתלת את הרגל, ...תה.

...ם הוא מרפה ממני. קופץ ארצה. ...ק רץ בבקר שלו. בורח מעץ

...יקור

...ער לירושלים. נשארתי בבית לב־ ...שלא הייתי מוכנה לוותר על „לילי ...הנבועה".

בבקר שבת הארכתי לשכב במיטה. הת־עצלתי לקום. נעים לי מהשקט, מהבדידות שלא הייתי רגילה בה. נהניתי לחזור ול־שחזר את הערב שעבר. בעוד עברו סיסמ־אות מהמכוניות שעדיין היו מורות לי — „עולם ישן — היסגרת" וכו'. בכך השתלבו דברי המדריך הנועז: „אנחנו חייבים לקום שכם אחד לעזרה..." ועם כל זה הידהד באזני קטע כשיר הדש: „מת מרעב הפועל ב־ימינו".

צילצול רוגש פרץ לערבוביה ההוכה ב־מוחי. קמתי בעצלתיים, עברתי את המסדרון הארוך ופתחתי את הדלת.

לפני עמדה בחורה כוסמת במקטה בעלת צמה שחורה ועבותה. כששאלתי אותה מה רצונה אמרה: „קר לי". קרני שמש חדרו דרך חדר־המדרגות, אבל לא התווכחתי. הכנסתי אותה הביתה ונסיתי לברר את מי, בעצם, היא מחפשת. אבל במקום התשובה לשאלותי היא אמרה: „אני רעבה".

„היא רעבה" — כמה זה נפלא! היא באמת ובכל הרצינות רעבה!

הובלתי אותה למטבח, והזמנתי אותה ל־שבת לשולחן. פתחתי את המקרר, ולמרות שהשעה היתה עשר בבקר הגשתי לה תרנ־גולת צלויה, שלמה ושנקיה. (יונים צלויות לא היו לי לדאבוני).

בלי גינוני טקס התחילה האורחת שלי לקרוע ולנגוס, לקרוע וללעוס, כשאני עומדת עליה לשורתה, להוסה למלא את כל מאוייה.

— „מלפפון חמוץ?"

— „כן".

— „אולי קצת אפונה?"

— „כן, כן".

— „אורז?"

— „כן".

כאשר חיממתי את המרק, כשאני מזמזמה לעצמי „מת מרעב הפועל בימינו", התעוררה בי סקרנות. רציתי לדעת מה טיבה של האו־רחת הבלתי צפויה.

„מה המקצוע שלך?" ניסיתי לקשור אתה שיחה.

„כה?"

הבעירות היא נגע מבאיר בחיי הפועל הרעב, ציינתי לעצמי בעצב.

„מה את עושה?"

„אוכלת".

בנבוכותי למסגרת הנימוס הזעיר בורגני:

— „תה או קפה?"

בשלב זה הגיעו לאזני מבחוץ דיבורים נרגשים ומיד גם צלצולים היסטריים. רצתי אל הדלת ופתחתי אותה.

„היא פה? היא פה?" צעקו אלי בבת־אחת שלושה בחורים חסונים.

„מי?"

— „המשוגעת".

— „אבל..."

הבחורים התפרצו אל המסדרון, משם הת־פזרו בחדרים, ובעודני נדהמת ראיתי אותם גוררים החוצה את האורחת שלי.

כעבור רגע עמדו עלי מכל עבר שכנים נרגשים, שהסבירו לי כי הבחורה היא מ־טורפת מסוכנת, שברחה מהמוסד לחולי־רוח. קשה היה להם להבין איך הצלחתי להתגבר עליה ולהישאר בחיים.

„מה היא עשתה?" ביקשו לדעת.

„אכלה".

סגרתי את הדלת, הלכתי למטבח והתחלתי להדיח את הכלים.

כשהייתי צעיר חשבתי שהכסף יענה את הכול; עכשיו שאני זקן אני יודע שכך הוא.

— א. ויילד

אדם ללא כתובת קבועה הוא נודד; בעל שתי כתובות — רודף נשים.

— ג'. ב. שו

(ראה עוד עמ' 35)

...חק את ...טאניה ...התאהב ...מורים

על תופעות סגנון ב„שידה ושידות"

מאת
...ודית אוריין בן־הרצל

...נסואה סאגן מספרים כי לאחר שסיים ...הצרפתי לעיין בכתב היד של ספרה „שלום לך, עצבות" הודיע להתקשר ...חברת ושאל אם הרומן הוא סיפור ...אחר שהסבירה כי הרומן הוא פרי ...בלבד קבע: „אם כך את סופרת ...". בלי להתחייב בפרטי המעשה, ...ספק בכושרו הנבואי של המו"ל ...נראה כי שאלה זו מרחפת גם ...רה החדש של רחל איתן „שידה ו־ ...ובמקרה זה נדרשת עזרה לא מעט. ...י, „שידה ושידות" הוא מן הספרים המעניינים והיפים בספרות העברית בשנים האחרונות. לספר שני למחברת — בהפסקה של כ־10 שנים — ניתן לעמוד על הפרוזה של רחל איתן כתופעה ספרותית בעלת תכו־נות מיוחדות וסימני־היכר מובהקים. באספקט מיוחד זה אנסה לעסוק הפעם. אנסה לברר יסודות־סגנון כאלו שמתגלים בראשונה ב־ספרה החדש, ואלו שכבר ניכרו בספרה הראשון „הרקיע החמישי" ומתאוששים ב־„שידה ושידות", תוך הצבעה על כיבושי־שפה ומעידות, ולעתים מתוך הוראה ביחס דו־ערכי אל נוסח כתיבתה.

*

מגמה בולטת בשני ספריה ואחת המכשלות של סגנונה אני רואה בשיבוץ המופלג ב־מובאות, ב„מוטו" מספרות העולם, מהתנ"ך מהמדרשים, מתורת המוסיקה ומתחומי בקי־אות שונים. ניכרים הדברים הן בשמות ה־יצירות („הרקיע החמישי" מהקבלה, „שידה ושידות" מקהלת) הן בכותרות הפרקים — מ„מסכת כלים", משירי ר' שלמה אבן גבירול, מ„שיר האדמה" למאהלר וממקורות נוספים. שיתוף תרבותי בין הקורא לכותב חיוני בכל מפגש ספרותי, וספרה של ר. איתן על עימוד־ציטוטים המרובים עלול ל־היות אחד הקורבנות של העדר שיתוף תרבותי, אולי מתוך יומרה למעגל שאין לו כיסוי קולקטיבי. אם לנקוט לשונה שלה בענין אחר: „בקרוב לא נבין את הבדיחות של עצמנו בלי הערות שוליים מבספרי פול־קלור"; ואם ביחס לבו של יהודית נדרש בקרוב לבילותי כנהגים ונספחי אינפורמציה

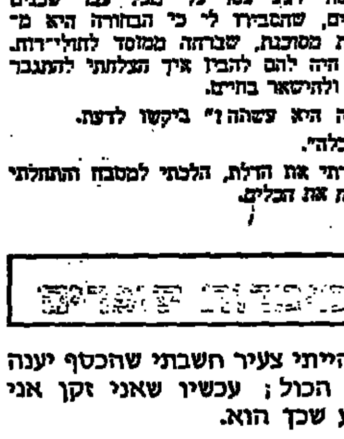
רחל איתן

יהודית — דומה שהדברים מתייחסים שלא ב־יודעין לפרוזה שלה גופא, עצם העובדה, שהיא נדרשת לציטוטי המוטו בשלמותו ו־לציון מקורותיו, מעידה על חוסר שיתוף תרבותי, העדר אסוציאציות רחוניות משו־תפות ועל הקצר הלשוני בין המחברת ל־קוראיה (יהודה הלוי, דרך משל, לא נדרש לציין מקורות־רמזותיו ושיבוציו, הציטטות והחרוזות נפלו על אוזנים כרויות של קורא בקיא).

הדברים מעלים קושי ראשון: מי הוא הקורא של ר. איתן, מהו מטענו התרבותי, כמותו, תבולתו? אף שקשה לשחזר יצור סטאטיסטי של קורא ממוצע, אין חולק על כך כי לא דרושה לו לאדם העדה בספרות גרמניה, בהיסטוריה ובתולדות האמנות, ב־שביל לקרוא רומן עברי שנושאו שילושים בלתי־מקודשים. יתירה מזו: ציון המקורות המובאות בשלמותם אינם מסייעים, ברוב המקרים, להבין את הכותרות, ואילו עצם ציון־המובאות מעיד על השדרנות המחברת בקוראיה. העיקר: קשה לגלות את תפקידן של המובאות. תפקידם של האירוגמים (אלו־זיות) לעורר בלב הקורא אסוציאציות משו־תפות המעבות את משמעות הטקסט ומעשי־רות אותו, אולם כמראי־מקומות והערות שו־לים אין בהם כדי להזהיר לכל היותר הם מתוכים אמצעים — והופכים לאורנמנטיקה כבדה שאינה מסימנית של אמנות־טעם.

הקורא הישר יודה כי הוא פוסח על ה־כותרות וה„מוטו", אינו נפגע במקורות המצויינים, ומה שחמור יותר: גם לאחר פעולות חריש בספריות, תוספת המובן היא מועטה ונראה כי אין המובאות אינטגרליות ברוב המקרים להתרחשויות ולדמויות, הט־טקסט בתעצה לעיתים. נמצא כי אף אם ימצא „הקורא האידיאלי" ונושא בידיהו הרוחנית את האינפורמציה הדרושה, ספק אם ייצא הרומן נשכר.

אף־על־פי־כן, אין כוונה של הסופרת עצמה מוטלת בספק, לפי סדרם של אנשים המרבים בספרות, שהם נוטים לחיות אף את חוויותיהם היומיומיות כשהן מתווכות (ר' שרוקה) באסוציאציות ספרותיות. יצירות הספרות (היום גם קולנוע ותיאטרון) הופכת למעין פילטרים בעדם מסתננת המציאות ו־מתעצבת, אלא שהיה עליה לאפק את תהליכי ההיזכרות הספרותית, ולהשאיר את הפילטרים הידועים להעשרת החווית הפרטית.

*

סגנונה של רחל איתן היה מן האספקטים המותקפים כשראה אור הרומן הראשון שלה. כבר אז תצוה הלשון בין הספר לקוראיו. על פי שני הספרים ניתן כבר לסכם סיכום ביניים, כי „מגבלות" הלשון מן הרומן ה־ראשון היו לתכונות מובהקות, שהבולטת בהן היא נטיעות הלשון, שאינה מקובלת בפרוזה. נהוג להבחין בין שירה לפרוזה בהרגשת שקיפותה של הלשון הפרוזאית, שקיפות במובן של חשיפת העולם המתואר בלשון אדישה, בלתי־מורגשת.

לשון השירה, לעומת זאת, הופכת לעתים ממתווכת לעיקר. כדיום הלשון כמעצבה ו־נעשה מורגשת. נוכחותה של הלשון ודווסותה בספרה של ר. איתן מעכבים את הקריאה הרהוטה, בולמת את שטף הקריאה בליכות קמבות והובעת הגישה דקה, שימת־לב, ידע במקורות וידיעת השפה העברית. קריאה חפוזה המעוניינת בעלילה ובהשתרריה בלבד, קריאה המתנאה בהספק של חמישה ספרי כיס אנגליים בשבוע, מאבדת את אחת ה־מעלות היותר־חשובות בפרוזה של רחל איתן. יתכן כי המחברת התמיצה את הקהל שלה מאחר שהתמטיקה שלה היא כבר של „רו־מנים לנשים" בעל—אשה—מאהב, והיא עשויה לפנות לקהל הצרכנים של התמטיקה הלת־זוגית זו, קהל שהצד הלשוני אינו מעניין אותו. התמטיקה „רומנטית" זו עלולה לטשטש את חכמת החיים, התבונה הנאמנת הפסיכולוגית שב„שידה ושידות". האפקטים של הלשון על הקורא מורכבים ודו־ערכיים. אף שהמספרת צמודה לנקודת התצפית של הגיבורה, מתלווה אליה ומתארת את ה־דברים מזוית ראייתה, היא מתגלה כנבונה יותר מכל גיבוריה — מרוחקת, מלעיגה, מסתפקת אם מבכי האומללות בוליפות קט־נות נטולות־חמלה. לעתים מתחלפת המספרת בגיבורה, זו אף זו מרבות להתחכם, הגיבורה מתוך מבוכה והמספרת מתוך בריחה מן הבנליות. אז מתחוור כי השכלתן, מטענן התרבותי, החכמות היתירה ומכאן האירוניה העצמית הם מאותי המספרת והגיבורה כאחת.

*

אחד הקשיים שמעורר הטקסט של רחל איתן הוא בורות הקיימת בין ה„תלמודיזם" היהודותיות של הסגנון לבין העולם המתואר. התגובה המיידית מצד הקורא היא „מה שייך?" קיימת דיסהרמוניה מובהקת בין העולם המתואר (נאצופים, „החוג הנוצץ", עולם הוללות) לבין סגנונם של בני־תורה ובעלי־תריסין. הדברים נראים מלאכותיים, וכאולצים — כאילו לשם הפגנת „ידענות". אנשים אינם משוחחים כך, אינם חושבים במונחים כאלה, אין להם אסוציאציות ממין זה, קל וחומר גיבורי הרומן, שאינם מחובקי בתי־מדרשות. אף־על־פי־כן קריאה שניה יותר מגלה כי הסגנון המחד המריע הוא פרובוקטיבי ויוצר אפקטים מצויינים של קו־מיות (סגנון גבוה והמציאות נמוכה — וה־

(סוף בעמ' 35)

هكذا من الاصل

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

הקומיסאר נאשם ב... פלאגיאט ✱ „פרסטיטוציה" בצרפת ✱ סיכומי שנה ספרותית ✱ הקלאסטרופוביה האירית הנפלאה ✱ סופרים כציירים ✱ פאטון מסרב לצנזר בדרום־אפריקה ✱ סארטר נאסר להצגה במערב גרמניה.

עשרה סופרים סובייטיים האשימו בפומבי אחד בצבודי־התוך של המפלגה הקומוניסטית, אנדריי איוואנוב, בגניבה ספרותית — הוא בעצך מיצירתה של המשוררת נאטאליה גורובה וזכה במוניטין לאומיים בפרסמו את השירים כיצירותיו שלו.

איוואנוב תופס, זה זמן רב, מקום מרכזי באיגוד הסופרים של אוזבקיסטאן, שבו הוא כשמש יועץ ספרותי, או בבלים אחרות, קומיסאר פוליטי. נאטאליה גורובה היא סופרת אוזבקית, אך רוב שנותיה לא נתאפשר לה להיכנס לשורות האיגוד ובאופן כזה נבצר ממנה לפרסם את שיריה.

עד עתה לא העז איש להעלות את עניין. הדבר נתגלה הודות לפלמוס, שפרץ בעקבות טענתו של אלכסנדר סולז'ניצין, כי הרומאן הסובייטי הגדול, „הדון השקט", הוא — בחלקו הגדול — גניבה שגנב מיכאיל שולוכוב מן הסופר הקוזאקי פיודור קריוקוב.

הטענה נגד איוואנוב הועלתה במכתב גלוי, שפורסם בבטאון אגודת הסופרים הסובייטיים, „ליטראטורנאיה גאזטה".

עשרת הסופרים כותבים: „לפני שנים רבות ניצל איוואנוב את מעמדו הרשמי, שאיפשר לו לגשת אל רשומותיה הספרותיות של המשוררת גורובה. הפקיע חלק ניכר מיצירותיה ופירסמן תחת שמו, בהכניסו בהן אי־אלו שינויים קלים לרעה". המכתב מוסיף וקובע, כי איוואנוב לא ידע ששירתה של גורובה כבר היתה ידועה למספר סופרים בבוכרה ובמקומות אחרים. שיריה של גורובה — כלומר אלה המיוחסים לאיוואנוב — נחשבים לנכסי־צאן־ברזל של הפיוט הסובייטי.

✱ ✱ ✱

מי שמתבצא בעסקי הפרסים הספרותיים שלנו, בוודאי ישאב ניחומים מגיחות המצב השורר בתחום זה בצרפת. ניחום זה — בעקבות חלוקת־הפרסים האחרונה — שראה אור באחד הגליונות האחרונים של השבועון הבריטי „ניו סטייטסמן", בציינו את הפרסים הספרותיים של צרפת ככלי ריק: „השופטים של הפרסים הספרותיים הצרפתיים העיקריים", כותבת גליניה קאמבר, „נוטים להעניק את חסדיהם — מכירה של רבע־מיליון עותקים לפחות וערובה לתרגום לחצי־תריסר לשונות — לסופרים שבינוניותם נתגלתה לעתים קרובות כבקיר בבר כה לאחר מעשה".

אין זה פלא — מוסיפה הגברת קאמבר — כי חבר־השופטים היחיד שגילה עקביות ביקורתית, זה של „פרס המבקרים" שנוסד ב־1945, ראה חובה לעצמו להתפרק לאחר שבע שנים בסך־הכל. בין הזוכים בפרס זה היו אלבר קאמי, רומן גארי ז"ל בהפרזה, וכדי פעם בפעם שונה הרכבו של חבר השופטים.

אם משווים אל שופטי „פרס המבקרים" ואל הזוכים בו את שופטיהם ותחניהם של הפרסים הספרותיים הנכבדים הקיימים — התשכבה העינים. חבר־שופטים טיפוסי של „פרס גונקור" — הם נבחרים לכל ימי חייהם — כולל, באורח בלתי־נמנע, צמד מספרים קאתוליים חולניים, שניים או שלושה אגנוסטיקים מושבעים — הן אראגון הון קנו נמנו עצם — אי־אלו בניינים של האקאדמיה הצרפתית ואחד או שני בודדים (סמלים) ומדיליס. כבר עשרים וחמש שנים לאחר שנוסד הפרס וזה ב־1903 ניבא אימיטר זאולה, כי סופו להעשות זהה עם זכייה בפיס, עם מזל או פשוט עם כסף. הצרה היא, כי כל הנסיונות להתחרות עם פרס גונקור נגזר עליהם ללבוש את דמותו שלו: חבר שופטים, הפוסק על־פי שיקולים שהקשר שלהם עם הספרות האמיתית הוא קלוש ביותר. זאת ועוד: בניגוד לאיטלקים, שאומרים עליהם כי שופטיהם קוראים את הרומאנים בדרכם אל עיר־הנופש הסמוכה לחלק בה את הפרסים, מתייחסים הצרפתים ברצינות רבה אל פרסיהם. דווקא הרצינות הזאת מעמידה את הפרסים באור מפוקפק ביותר".

עתידם של הפרסים הספרותיים בצרפת תלוי, איפוא, באותם עיקרים, שקיימו אותם עד הנה: הצביעות המרודעת מצד סוחרי הספרים, העוסקים כאתרי הפרסים, ואי־גבנותו של הציבור לשפוט בעצמו.

מי שרוצה, יכול להרהר על הדמיון בין הטבע האנושי — בצרפת ובישראל.

✱ ✱ ✱

סיכומי השנה החולפת בשדה הספרות הבריטית מעידים, כי זר־הדפנה של הביקורת עיטרו בה ביוגראפיות מצוינות, אולם ציבור הקונים חבב אחרת, ואת רשימות רבי־המכר הכתירו מספרים חביבים על הקהל או רומאנים שהטלוויזיה עשתה להם מוניטין בציבור.

בפסח הפרוזה צועדים איפוא בראש „כלבי המלחמה" של פרדריק פורסייט, „פחח, חייט, חייל, מרגל" של ג'ון לה־קארה, „שארדיק" של ריצ'ארד אדאמס, „הארלקין" של מוריס ווסט, „מהלכה כותבה" של דיק פראנסיס, „שודד־הים" של הארולד רובינס, „כוכבי הצפון" של האמונד אינס, „בגדל ההבנה" של ג'ין פאואלס, „דודות אינן ג'נטלמנים" של פ.ג.ו. ודהאוז ו„מעבר שבריון־הלב" של אליסטייר מקלין.

בראש הלא־סיפורת צועד „אמריקה" של אליסטייר קוק, קובץ השיחות הטלוויזיוניות המפורסמות. אחריו בא הקובץ „כותר ה־אדם" — גם הוא אסופת שיחות טלוויזיוניות באות המדען יעקב ברונובסקי.

✱ ✱ ✱

ומה בארה"ב? מחיר הנייר עלה פי שלושה במרוצת 1974 והמו"לים הללו מתכוננים לשנה כלכלית קשה. רוב בתי־ההוצאה מתעתדים לצמצם את מספר הספרים החדשים שיראו אור ב־1975. השנה החולפת עמדה, בכל אופן, בסימן רבי־המכר הסנסאציוניים. ראש וראשון להם היה „ארכיפלג גולאג" של אלכסנדר סולז'ניצין, שפורסם לראשונה ברוסית, בפאריס, בראשית השנה שעברה, ורק אחר־כך תורגם ללשונות זרות. הספרות היפה משתבחת ברומאן של פיליפ רות, שכמה מבקרים סבורים, כי הוא הגיבוב שיצא עד כה מתחת ידו. „היי כבן־אדם".

✱ ✱ ✱

באנגליה מציינת הביקורת כגולת־הכותרת האסתטית של 1974 את הרומאן „קורות חייו" של אלזה מוראנטה, סיפורם שופע־הרחמים של אנשים רגילים שנלכדו בשבי כוחות גדולים מהם במשך מלחמת־העולם השנייה ומיד לאחריה. זהו רומאן המבטא גם חרדה מפני התחדשות הפאשיזם. בצרפת עורר עניין רב ספרו של אנדרה מאלרו, „לאזאר", — אלעזר בלשוננו — שגולל את קורות מחלתו הקשה ושהוהו על עברי פי מות. בגרמניה — הרומאן „הכבוד האבוד של קאתרינה בלום" מאת היינריך בל, חתן פרס נובל לספרות, שצייר את הטראגדיה של אשה שנדחפה לרצח על־ידי מסע־ההסתה של עתון.

אלן פאטון

פיליפ רות

ז'אן קוקטו

✱ ✱ ✱

„אינו ארץ קטנה היא אירלאנד, שבה כל מי שאינו שאר־בשר מכיר מישהו הבכיר עד מישהו שאתה שותף לו בידיד או באוייב".

הערה זו של מוראן, המספר ברומאן החדש של ג'ין מקגאהרן, יש בה כדי ללמד, במידה מסויימת, על האווירה הקלאסטרופובית האינטנסיביות של „הפרידה". אולם חלק ניכר מן הספר אינו מתרחש באירלנד אלא בלונדון, ואיזובל (הדמות הראשית השנייה) באה מניו־יורק. „השנאה הגדולה, המירווח הקטן" של אירלאנד היא כמעט מיטאפורה למלכודת הנוקבנית שבה מוצא מוראן את עצמו, אף כי להיסטוריה ולפוליטיקה אין כל נגיעה לכך. הוא נוטל בשבי המסורת הפרובינציאלית, בכבלי אותה בדידות אכזרית שג'ויס התמודד אתה ב„דיוקנו של האמן כאדם צעיר". מבחינות אחרות מוראן הוא סטיפן דידאלוס מהדרגי, הנידון לגלות.

מוראן, מורה צעיר בדאבלין, נושא אתו את המשא המקומי של עברו, ביחוד זכר אמו המנוחה והדתית, שהועידה אותו לכמורה. ג'ין מקגאהרן כותב מלב־אל־לב של עולם זה, שיסודותיו הם התפילות השחרית והערבית, הצגג האשמה שאחריתן היא הושגיות, — והוא עושה זאת בחומרה נפלאה, בדייקנות ובלתי־אמצעית. באנגליה מוצא מוראן אמריקנית גרושה המשחררת אותו ונישאת לו. לאיזובל יש משא משלה — נישואין שנתנפצו, אב שתלטני — ובצוותא הם מגרשים את שדי העבר. אולם המסורת לא תניח למוראן לחזור לאירלאנד וללמד בה — לא הכנסיה ולא בית־הספר מכירים בנישואיו — והאידיליה הקצרה נגזר עליה קץ, ולשניים מחכים חיים חסרי־שורשים.

הרצינות והאינטנסיביות של ג'ין מקגאהרן יש להן צביון אירי מיוחד. הוא מצטיין בפיוטיותו, בנגנונו החינני והמכושף, בפאתוס הבילולי והריתמי הנפלא שלו. „הפרידה" הוא הישג עדין ואיתן מאוד גם יחד.

✱ ✱ ✱

תערוכה מעניינת ביותר הוצגה בימים אלה בפאריס — ציורים ורישומים מפרי עטם של כ־50 דמויות ספרותיות, מספרים, מחזאים, משוררים, מסאים, מהם חיים ומהם שהלכו לעולמם. האחראי לתערוכה הוא מו"ל צרפתי, פייר בלפונד, שתרם את המוצגים מן האוסף הפרטי שלו.

ז'אן קוקטו כמעט גונב את ההצגה — תרומתו העיקרית היא דיוקן עצמי, שנעשה בעט ובדיו, המשמש לוח של מכתב ששיגר למלחין איגור סטראווינסקי ב־1924; מתחרה בו ויקטור הוגו ברישום כבבר מימי־הביניים המוכתר בשם „מזכרת מאפרויל", שערכו נאמד ב־25 אלף פראנקים. מצויות שם גם ארבע יצירות של מאכס ז'אקוב, המשורר היהודי־צרפתי שמצא את מותו במחנה ריכוז נאצי ב־1944; יצירה של מופאסאן, או במדוייק יותר: מכתב המאוייר בציורים לאורך השוליים וחתום בפסיודונים, דיוקן פרוניה; מארסל פרוסט מיוצג על־ידי מכתב לידידו ריינאלדו האהן המכיל רישומים של שני זוגות מלאכים, שאת פסליהם גילה בביקוריו בכנסיות בליון ובלאון. כן בולטות תרומותיהם לתערוכה של מאסה ג'מרי, אנה דה נואיי, הנרי מילר, אפולינר, ז'אק פרוור, ז'אק אודיברטי, פול אלואר, ז'ול ספירו ומאק אורלאן.

✱ ✱ ✱

הסופר אלן פאטון, מחבר „זעק ארץ אהובה", נתבקש על־ידי ממשלת דרום אפריקה לשמש צנזור, אולם סירב.

פאטון אמר, כי בקשת הממשלה ממשרד הפנים וכי הוא נתבקש לשמש מחברי ועדת הצנזורה האזורית [...] מטעם מיסוד הפירסומים, שהוקם [...] „אני מסרב משני טעמים", הכריז [...] „ראשית, אי־אפשר להיות סופר וצנ[זור] בעונה אחת; שנית, ממילא אינ[י] בצנזורה. בבדיקה זו תהיה תמיד [...] יהיה מעשיך אשר יהיה. אבל הנ[...] פנייה סופית אל בתי־המשפט".

אלן פאטון הוא, כידוע, יריב [...] מישטר האפליה הגזעית הדרומ[...]

✱ ✱ ✱

המרכז התרבותי של העיר מונ[...] במערב־גרמניה הודיע, כי אסר [...] מחזה של ז'אן־פול סארטר, הסו[פר] [הפי]לוסוף הצרפתי הנודע. בגלל הבי[קור] הסופר אצל אנדריאס באדר, ראש [כנופיית] באדר־מיינהוף, העצור בשטוטגארט למשפטו.

המרכז ציטט את ראש העיר, [...] העומד בראשו, שאמר, כי סארטר [הפך] עצמו למכשיר בידי פושעים ונגד הציבור" בביקורו אצל באדר, הו[אשם בין] השאר, ברצח ובשוד באנקים.

לאחר הביקור טען סארטר במס[יבת עיתונ]אים, כי תנאי־המאסר של חב[רי] באדר־מיינהוף — הרואים עצמם גרילה עירוניים — מכוונים לשלול [את] היכולת להגן על עצמם, להוציא[...] או פשוט להביאם להם לגווע.

ספרים חדשים עיון ראשון

שירה

קובץ רביעי

קובץ שירה של המשוררת מכיל עשרים ושישה שירים, הטבועים בחותם החוויה התהרה ויש בהם משום תוכחת מסותרה, כעדות שם הספר. (בת שבע שריף, „מילות בירבורים", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 40 עמ').

סיפורת

ילדים מול המוות

סיפור על ילד וילדה יהודיים הלוחמים על חייהם מול אימי השואה. תורגם לעברית מליטאית בידי יוסף כרוסט. (יצחק מראם, „מול פנס הרחוב", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 88 עמ').

סיפורי מקונדו

צרור סיפורים מאת מחבר הרומאן „מאה שנים של בדידות", המעלה גלריה של בעלי־אוב, לוליינים, מגפות ועושי כשפים, על רקע העיירה מקונדו המיסטית, שהיא אב־טיפוס לעולם לא־מבוטא. (גבריאל גארסיה מארקס, „אין לקולונל מי שיכתוב אליו", עברית: יוסף דיין, הוצאת ספריית פועלים, תל־אביב, תשל"ה, סידרה בעריכת נתן יונתן, 204 עמ').

עיון ומחקר

עולמו של קארל מארקס

אספקטים מרכזיים של השיטה ההגליאנית: היחס בין הנושא והנשוא, בין הפרטי והכללי, בין הסופי והאינסופי, בין אדם לאלוהים. (צבי רוזן, „עולמו הרוחני של קארל מארכס", הוצאת „מסדה", רמת־גן, 1974, 218 עמ'. המחיר 22 לירות).

עיונים ביצירות מנדלי מו"ס

מהדורה שניה של חיבור העוסק ביחסו הדו־משמעי של המספר אל ההוויה המעוצבת ביצירותיו ועל דרכי העיצוב שמקורם בזיקה דו־משמעית זו. (גרשון שקד, „בין שחוק לדמע", הוצאת „מסדה", רמת־גן, תשל"ה, 198 עמ'. המחיר 22 לירות).

מחקר על עובדים ושכר

מבנה השכר בסקטור היהודי בארץ־ישראל בתקופת המנדט מתואר ומשווה למבנה השכר בישראל ובארצות אחרות בשנות השישים של המאה במחקר מיוחד, ההורס את מיתוס שיוויוניות השכר בסקטור היהודי בתקופת המנדט. (צבי זהבמן, „שכר ושוויון בהסתדרות 1930—1939", הוצאת „מסדה", רמת־גן, תשל"ה, 138 עמ'. המחיר 20 לירות).

יהודי לפני האינקוויזיציה

המשפט הראשון של יהודי לפני האינקוויזיציה, שנערך בפאמייה בשנת 1330. הפרוטוקולים של המשפט ושיחותיו של היהודי הנאשם עם חוקרו ז'אק פורנייה, שהיה לאחר מכן לאפיפיור בנדיקטוס השנים־עשר, נרשמו על ידי הנוטריון של בית־המשפט ונשמרו בשלימותם. התרגום העברי נעשה מתוך כתב־היד הלאטיני בידי המחברת, שהיא מורה במחלקה להיסטוריה כללית של אוניברסיטת בר־אילן. (בת־שבע אלברט, „משפטו של ברוך", הוצאת אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן, תשל"ה, 122 עמ' ועוד תקציר באנגלית בן 18 עמ').

ידיעת ארץ־ישראל

חצור

סיכום החפירות באתר העיר התנכית הקדומה בגליל וממצאיהן — מאת חושפם, הפרופסור יגאל ידין. מהדורה אנגלית, בתבנית אלבומית ומלווה הצלומים רבים. המהדורה העברית תופיע בקרוב. (יגאל ידין, „חצור", הוצאת וידנפלד וניקולסון, ירושלים, 1974, 280 עמ').

ירושלים

קובץ בשפה האנגלית, שהוצא לאור על פי הסכמה של האגודה האקדמית האמריקאית לשלום בצורת התיכון, בעריכת ג'והן מ. אוסטרייכר ואן סיני. („ירושלים", העורכים ג'והן מ. אוסטרייכר ואן סיני, הוצאה ג'והן די' ואינסקס, ניו־יורק, 1974, 302 עמ').

מפירות הארץ

המחבר, חוקר טבע, בנו של בעל המילון העברי הידוע יהודה גור (גרזובסקי). ליקט ממקורות יהודיים ואחרים את החומר על פירות ארץ־ישראל והגישו לקורא בכלי מפואר. (אבה גור, „פירות ארץ־ישראל", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 336 עמ' בתבנית אלבומית).

מן המקורות

אוצר לשון התלמוד

כרך ל"ב של מפעל לשוני עצום, מיסודו של הרב חיים יהושע קוסובסקי, הנמשך בידי בנו בנימין. הכרך כולל את האותיות פ—צ. („אוצר לשון התלמוד" מיסודו של חיים יהושע קאסאוסקי, ערך וסידר על פי שיטה חדשה בנו בנימין. הוצאת משרד החינוך והתרבות, ירושלים, ובית־המדרש לרבנים באמריקה, תשל"ד).

אוצר לשון התנאים

ספר המתאימות (קונקורדנציה) לספרי (במדבר, דברים), כרך חמישי, המשלים סידרה של 14 כרכי אוצר לשון התנאים ונלווה אליו אוצר השמות של ספרי במלואו. המפעל כולו נעשה בידי בנימין קוסובסקי במקביל למפעל כינוס אוצר לשון התלמוד, שבו הוא ממשיך את מפעלו של אביו (בנימין קוסובסקי, „אוצר לשון התנאים", כרך ה', אותיות צ'—ת', הוצאת בית המדרש לרבנים באמריקה, ירושלים, תשל"ה, 378 עמ' בתבנית גדולה ובשלושה טורים בעמוד).

הגן הנעול

הגדה המשפחה היהודית על חייה ומסורתה, כיסוד לקיומו ולייהודו של העם מתוארת בספר מקיף שהופיע בשפה האנגלית בתבנית אלבומית ובליווי תצלומים ואיורים רבים (חיים ברמנט, „הגן הנעו[ל]", ויידנפלד וניקולסון, ירושלים, [...] עמ').

זכ[רונות]

אישים וזמנים

ספר זכרונות, המעלה מעין מ[...] שלם ביהדות רומניה, דורו של [...] שהיה המנהל הכללי של מפעל[...] לפני שנים אחדות (מיכאל לנד[...] „[אישים] וזמנים", הוצאת „מסדה", רמת־[גן ...] 206 עמ').

חיי כלב

סיפור חייו של כלב, ידיד [...] היוולדו ועד מותו הטראגי, תו[...] בידי דיוידה קרול ומלווה איורים (ג. סרזיפולסקי, „בים הלבן [...] שחורה", הוצאת „מסדה", רמת־[גן] 144 עמ', המחיר 15 לירות).

תיקון טעות

ביום ששי (10.1.75) נפל לצ[ערנו ...] בשמו של מחבר הספר „מיפה[...]" עליו דווח במדור „עיון ראשון" [...] של המחבר הוא: יצחק נתני.

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

הופיע:
תורה לבית־הספר
בראשית
עם באור וליקוטי רש"י לכתות ב'—ג'
ערוכים על ידי
גרשון ברגסון וירחמיאל וינגרטן
באישור משרד החינוך והתרבות
ספר לימוד התורה מרהיב עין המהנה את הלימוד על התלמידים. מדפס בצבעים ומצטיין בשיטתו הפדגוגית ובחידושיו המתודיים. לספר נלוות: א. מחברת עבודה לתלמיד; ב. חוברת למורה — הכוללת הערות מיתודיות ורשומה מעורת של האיורים שבספר.

אני כורדי!
מאת יהושע זמיר
אלבום אמנותי מפואר מעשה ידי הצלם־האמן י. זמיר המגיש לנו בתמונות ובמלים תאור מרגש מחיי עדה מופלאה שהגיעה אלינו מהרי כורדיסתאן ואנשיה התנחלו בירדנה ובית־יוסף בפינה נדחת על הגבול ממש. זהו סיפורו של עם המקפל בתוכו עולם יהודי בעיר אנפין החוזר למולדתו.
מהדורות חדשות:
שארית החיים / לאה גולדברג
צריף קטן / לאה גולדברג
מכתבי ילדים לאלוהים מאת א. מרשל
אותלו / ו. שקספיר מהדורה לבית הספר
חיים בן־דור — מבחר מכתבים ורשימות

לכל המעונינים בגיור
בויה ידידי הגר בישראל הכיית, לרא כל היהום לכל הפונים אליה בבינע ובהדרכה במ"א ת.ד. 3333, טל. 225853; 479786; בנתניה ת.ד. 1172, טל. 053-24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 78787; בבני־ברק ת.ד. 601, טל. 798016.

הוצאת ספרים יוסף שרברק בע"מ
הופיע הספר
עברית עליזה - צימודים וצימוקים
מאת חנניה רייכמן
אוצר מגוון של חומר לשוני לשם לימוד אגב בידור — בשילוב סממני חריזה, הומור וסאטירה.
ספר־עזר רב־ענין לכל מורה לעברית ולכל מתלמד וחובב־לשוננו. מתנה מהנה ומועילה.
464 עמודים — המחיר 40 ל"י
עד 31.3.75 מחיר־הנחה מיוחד 35 ל"י

המכון לחקר יהדות שאלוניקי
ת.ד. 31028 תל־אביב
הופיע
בהוצאת המכון לחקר יהדות שאלוניקי
ב־250 עותקים בלבד
הספר
„מצבות בית העלמין של יהודי שאלוניקי"
לקט, פענח והסביר
מיכאל שלמה מולכו
בהזמנות נא לפנות לטלפון 03-245404 או להגיע ישירות: ב„מועדון קריבה" תל־אביב, רח' נחלת־בנימין 12, טל. 57384 בימות השבוע בין 5 ל־8 בערב.

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר „רימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

אנגלו־סכסון
קיראון/סביון
דירות 4 חד' + פינת אוכל, פנטהאוזים
ב־קרית קריניצי
פרבר הגנים המפואר והחדש בקרבת בר־אילן, תל־השומר, סביון וקרית אונו.
✱
ההזדמנות האחרונה במחירים שלפני הפיתות
רח' המעגל 54, דימון
08.15-19.00
יום ו' עד 12.00
טל 757281, 753385

למכירה
עגורן צריח פוטיין
מודל 427
פרטים בטלפונים
04-642781 04-669263
בשעות העבודה

בא לחופשת קיץ בחורף לים המלח
120.- ל"י פנסיון מלא
95.- ל"י חצי פנסיון
כולל מסים
רק עד סוף פבר' 75
מלון
גלי זוהר ים־המלח
הזמנת מקומות:
ת"א שד' רוטשילד 66 טל. 625955
סדום: טל. 057-88051/2/3/4, 97848
טלקס - 05-294

הופיעה מהדורה חדשה
מישור החוף התיכוני והדרומי
מאת רנה הברון
מחיר הספר 13 ל"י
תיק עבודה (ניתן לרכשו בנפרד) 3.50 ל"י
בהזמנות נא לפנות ל„עם עובד", מזא"ה 22, ת"א, טל' 611526
(ב־21 בינואר יוחלף מס' הטלפון ויהיה 291526)

חיים שמי השקעות ב[...]
קבלן בנ[ין]
מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פתח־ת[קוה]
ע"י כרי דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדר[ים]
כוללים: מעלית ✱ מים חמים מ[...] 3 כווני אוירה, כניסה מפו[ארת]
פרטים במשרד: רח' חנה 15, בשעות 17—19 אחה"צ — טל. [...]015

האוניברסיטה העברית ב[ירושלים]
הפקולטה למדעי הרוח
המרכז לבלשנות שימושית
לימודי התעודה בתרגום כתבי[...]
הרשמה לשנת הלימודים [...]
מטרת הלימודים — הכשרת מתרגמים מקצועי[ים] לתרגום סימולטאני.
משך הלימודים — שנתיים.
הרכב הלימודים — לימודים ועיונים בתחו[ם] התרגום, השלמות בלימוד לשונות (לפי הצורך), מעשית בתרגום בהדרכת חונכים.
תנאי הקבלה —
1. בעלי תואר ראשון, שקיבלו ציון „טוב" בחוג הרלוונטי, או תלמידים העומדים לס[יים] לימודיהם לתואר הראשון עד 26.10.75
2. בחינת כניסה.
3. ראיון.
מועד ההרשמה — עד 28.2.75
פרטים ניתן לקבל במזכירות המרכז לבלשנות ש[ימושית] בניין פאפיק, קומת מסד התחתונה, בין השעות [...] 13.00 מספר התלמידים [...]

...נוכח ...פירה

...קובייקטיבית ...ן בן־יוסף)

מאת

איתמר יעוז־קסט

...ם ואוהבים", שירים מאת ...־יוסף, הוצ' מסדה / אגודת ... 1974.

כמה אנשים, הנושאים שמות ...ראל, חיים במודע את ...אליות של כינוייהם, למעשה, ...ל ראובן בן־יוסף נקלטה תוע־ ...רק לאחר פירסום ספר שיריו ... ואוהבים", אף כי ה„גילוי־ ... המתייצני ביותר — כי הרי ... סיפורים על־אודות בני־משו־ ...ם בארצות־הברית, ב„ביטוש־על־ ...שם קנו עושר וגדולה. ואף־על־ ...ורות בודדות של שירו על האב ...מחודש על אורח חייו וכתיבתו ... בסימן של התחייבות־נפשית ...קטע של קול הקורא לאבי יוסף ... / ניתנה לו כתונת פסים בימי ...ל צבעונין בעד תקות חלום, / ...ת אבי קטעים־קטעים / בתכלת ...א ידעתי / פירוש רש"י, כי ...רותיו / שנמכר לפוטיפר ולסו־ ...שמעאלים למצרים להורידו / ...ה שחשבתי לחלום / היה פתרון ... הרעב", הנה, יוסף האב, המכל־כל את היו ברווחה בקרב זרים, צובע אותם בתכלת ובזהב — ואילו הבן (המשורר), כל הווייתו היא הליכה בדרך המובילה חזרה אל צור־מחצבתו מאותה „מדריכי צחיחת־השפע".

ואכן, נקודות אלו מתבהרות במשנה־תוקף, תוך שאני חוזר ומעלעל בדפי הספר — אגב ויכוח עם השירים: וכיוון שהוזמן לי לשמוע את המשורר, פעמים מיספר, קורא את שיריו בפני ציבור־אנשים, מדומה אני לשמוע גם את נצינת קולו בעלת המיבטא האנגלוסכסי, כאילו מצטרפת היא אל קריאתי הדמומה — לשם הדגשת המוצא הרקע לשירתו. הוא קורא שירים בעלי מטען אידיאי וסתם שירים יפים. ואני יודע כי הציבור מסביר פנים לשירים החביבים היפים כדוגמת הרומנסה הנחמדה „שיר עצוב" על מעשה־אהבים של משורר בדמות זאב, והוא מוחא כפיים בכנות של אהבת שירה. ואף־על־פי־כן חש אני אי־נחת. ולא שמתנגד אני עקרונית לשירים בעלי יופי לשמו, לשירים נחמדים — אלא שרוב השירה העברית הצעירה נכאת עליה חותם בעין זה של „התייפייפות"; והלא ראובן הוא שונה, הוא בעל ביוגראפיה כוויית של „משבר־והיהוד", כלומר — בעל עולם התובע (לכל הפחות לפי מיטב הרגשתי הכרתי) התמודדות עם תהליך לאומי־תרבותי, שהוא שותף לו במישור האינדיבידואלי, בצורה של חזרה אל מעגל היהדות — והוא אף מצליח להעניק לו ביטוי אישי משלו בחולק משיריו. ועל־כן מעדיף אני להסיח את דעתי (עם כל העוולה שבכך מנקודת־ראות ספרותית „טהורה") מסתם שירי אהבה יפים — של־דעתי לא בהם ייחודו של ראובן בן־יוסף, ואשר עשויים היו להיכתב, מבחינה מסוי־מת, גם על־ידי משורר אחר, בעל־רמה. והנה פונה אני אל השירים „לזכרו בשם ביאליק", „השבויים", „ביום הולדתי" ואל הפואמה הבלתי שיגרתית הן בנישתה והן בעצמתה „צוה כמוחי" — שיר על ימי־מילואים בעיר כבושה ועויינת. ואחר־כך אני חוזר אל השיר „לזכרו בשם ביאליק" ועולה בזכרוני בדל־שיחה עם המשורר מלפני חוד־שים אחדים, עת שאלתי אותו על איזה

ראובן בן־יוסף

מבחור אמריקאי צעיר, שיצאו לו מוניטין. שאלתי לדעתו עליו. „לא... אני אין לי פנאי לבזבז על שטויות כאלו... אני חייב לקרוא עכשיו... פעם נוספת... את ה„שולחן ערוך" ואת שירי ביאליק..." השיב לי באמת ובתמים. ואמנם תמימות זו של ראובן לער־כים מופלאה היא בעיניך, כלומר — היא נראית יוצאת־דופן מאוד (גם בשירתו!), כל עוד אינך מביא בחשבון את הפלוראליזם של החברה הישראלית, שבה דרים בכפיפה אחת „עולמות" הסותרים איש את רעהו — הוויות של מיפגש ראשוני עם היהדות ועם התרבות העברית (כבמקרהו של ר. בן־יוסף), לצד תפיסות „כנר־כנעניות" וקוסמו־פוליטיות. במה דברים אמורים? הוויה לאור־בית הנתפסת בעיני הקורא העברי הוותיק או יליד־הארץ כ„מיושנת", כשייכת לימים עברו — יש שהיא שבה ומתגלית בכל עוצמתה האינדיבידואלית אצל אנשים, אשר הגיעו ארצה במסגרת גלי העליות מאז קום המדי־נה, מתוך סביבה מתבוללת, והם מגלים את התום היהודית בכלוא משמעותה הלאומית והמסורתית.

ואמנם, את תשתית כתיבתו של ראובן בן־יוסף ניתן להבין ולהעריך כיאות אך ורק תוך הקדשת תשומת־לב מירבית לנסיבות צמיחתה, שכן לפנינו שירה בעלת עולם ציוני חי, ועל־כן גם נשקפת לשירה זו סכנה, שהיא תיראה ותיתפס כבלתי־שייכת לאקלים הספרותי בישראל, שהנו כיום אקלים „ילידי" בעיקרו. הנה־כי־כן האתגר, שהמשורר ניצב בפניו, הוא מן הקשים ביותר — עקב הצורך לעצב נוסח שירי, שיאפשר הבעת הוויות „לאומיות" אישיות בכלים שיקנו את לבו של הקורא, אשר הוויות אלו בדרך־כלל זרות לו ואולי אף זוהות אותו. ומכאן הצלחותיו המרשימות של ראובן בן־יוסף ומכאן גם נפילותיו. ואכן, לא מן הנמנע כי על רקע זה אפשר גם להסביר ולהבין את „בריחותיו" אל נוש־אים פחות מסוכנים מבחינת התגובה של ציבור־הקוראים הכללי. זאת ועוד — האמת היא, שהאתגר הספרותי, שהמשורר נוטל על עצמו במיטבו, אינו בולט ביותר למראית־עין, באשר כתיבתו של בן־יוסף מתרחקת ברובה מאקספרימנטים צורניים ויחד עם זאת ראובן בן־יוסף הוא משורר מודרני מן הבחינה המובהקה ביותר של מהות המודרניזם — דהיינו מבחינת התוך, מבחינת התהירה לבטא את המהפכה הסוטאלית, שעבר אדם יהודי כמוהו, בעקבות התפנית מהות־עצמית אל הפת־עצמית; ביוגראפיה יהודית זו (יהודית בהשוואה למרבית המשוררים היש־ראלים בני גילו!), היא המוליכה את ר. בן־יוסף, לדעתי, לבקש אחר סגנון עברי „קלאסי" הדוק־צורות (לעתים — יותר מדי, לטעמי!), שהוא גם בבואה לתהליך של קבלת־עול, המאפיין אף את הרקע הביו־גראפי שלו. והוי דרך־כתיבה המתרחקת ביודעין מכל האופנתי מבחינת סוגי ה„נוסח" ומבחינת „דגמי־המופת". (וכי כמה משור־רים ישראלים צעירים יחושו צורך לכתוב על מיכיל המשורר?); התרחקות זו כמעט מכל אפקט של חדשנות חיצונית מופגנת, מתמיהה היא לכאורה, כי הרי אדם שהתחנך על ברכי השירה האמריקאית המודרנית, מה טבעי יותר ומה צפוי יותר מנקודת־ראותו — ליתר דיוק: מנקודת־ראותו של קהל־הקוראים העברי — מאשר לעטות אדרת של „חושך", ובהחוויות זאת של „בציר שירה גדולה" לפלס לו דרך קלה יחסית בתוך ההמולה הספרותית בישראל. אבל בן־יוסף יאמר לך בשיחה, ומתוך אמונה שלימה בצדקתו, כי הספרות העברית היא רחבה יותר ונחשבת לאין־ערוך מן הספרות ה' אנגלוסכסית, אלא שהוא יתכוון, בדרך־הטבע, לכל רציפות הדורות מן התנ"ך, לאורת ספרות ימי־הביניים ועד ימינו. ואמנם נאמן הוא עליך כי הנו חש תחושה אישית ובלתי־אמצעית את כל „סבל־הירושה" הזה. ואולם, דווקא בנקודה זאת מתעורר הצורך לשוב ולקשור ויכוח עם ספרו החדש, בדומה לויכוח עם ספריו הקודמים; שירים כמו „לזכר הרי החיים", „אבי אמרי", „לפרומקה דיל", „לקוראים", „קטעים", „ביום הולדתי", „השבויים" ו„צוה כמוחי" — שירים אלה תומיהם, אתה כאילו שומע בהם הד עוצמת להט, בעוד תקופה נמוגת לתוך תקופה בהר־מוניה יוצאת־מן־הכלל ובמתח פיוטי גבוה — כשלפתע מתיצב לפניך איזה משורר־פרובאזדור ואינך יודע מה לך ולו; הוא סרקאסטי במקצת חוצב במקצת, הוושק ומג־עים ומידות — לעתים בהצלחה ולעתים בחוסר־הצלחה — ונדמה כאילו אינו ישות אחרת של המשורר, ישות הנגררת אחריו מתוך חיים אחרים, נכנסת לתוך הדפים: אפשר, מה שהיה ראובן בן־יוסף אילו נשאר משורר אמריקאי... ובוודאי לא לטובתו!

אך יודע אני כי אלו הן ספקולאציות כמעט־אסורות על דרכי־שירה, שכן יש בהן משום ראייה מהרהורי־הלב הפרטיים, לבד מן האבסורד שבכל ויכוח עם שירים; וגם אין כוונתי לומר בזאת, כי קורא כמוני אינו נהנה למצוא סתם שירי אהבה יפים, יפים מאוד, בארבעת ספרי השירה של ראובן; ואולם בשעה שאני שואל את עצמי מהו ייחודו הבולט המכריע של ראובן בן־יוסף כיוצר, בהכרח מגיע אני למסקנה, כי את־ייחודו המובהק אכן טבוע באותם שירי־התחייבות לא־קלים ולא־חביבים (וכמעט כתבתי: באותם שירים לאומיים) בהם עומד הוא בעימות עם עברו, שניתק ממנו מתוך בחירה חופשית מלאה (ובזאת נבדל הוא מרוב משוררי „משמרת העליות ההמוניות", כבון יעקב בסר, מ. וינקלר ועוד — אשר עולם־האתמול שלהם נחרב, מבלי יכולת

ביקורת

לשוב אליו פיזית!), וזאת במקביל לקונ־פרונטאציה עם הוויית הארץ החדשה ועם תרבותה.

אבל בנקודה זאת של התחייבות־נפשית כלפי ספרות־ותרבות, שראובן חצן בה — בעל־עדות הוא לעצמו:

„האדם היהודי חייב לפעול יומיום למען הגאולה שאינה ניתנת להשגה בעולם הזה... אבל בסביבה בה אני גדלתי... שם יש מושיעים הרבה, המבטיחים את הגאולה במ־הרה בימינו... כך שמבחינה זאת יכולתי להישאר שם... במקום שבו גדלתי... ואת אילמלא שאלתי להוויה היהודית, שפירושה לגבי — שאיפה מתמדת למיצוי הלאומיות שלי... ואמנם בספרי החדש יש יותר נקודות של עלייה מעבר לים... ובאופן זה — שירים הקשורים באבי שמת בניכר ובהבאתו סירב להיות מובא לקבר ישראל;... ועוד... אני כל הזמן יוצא לשירות־מילואים... ועובדה זאת נוטעת בי את ההכרה שבכוח הנשק בלבד לא נוכל להחזיק כאן מעמד;... אבל לסופרים יש תשובה... כי לגבי סופרים המאבק העיקרי הוא בתחום התרבות העב־רית... בתחום האידיאות... והראה... מעולם לא קראתי שיר טוב שלא יכולתי להזדהות איתו גם מבחינת תוכנו... אידיאית..." (מ־תוך שיחה).

אינני יודע אם אמנם צודק ראובן בטיעון של הפיסקה בדבר ה„שיר הטוב", אף כי הוא מנסח את דבריו באורח סובייקטיבי בתכלית — אך נכונים הם מבחינתי־שלי, בשעה שאני חוזר ומעלעל בכלל שירתו של ראובן, אשר חש אני קירבה יתרה כלפיה מן המסד, אך מבקש להזדהות איתה עד הטפחות. ואולם, מה אני כי אבוא אליו בטענות? וכי למעני הוא כותב? ומדוע לא די לי בכך, שצרור שירים לא־קטן בספריו הוא חלק בלתי־נפרד ממפת־אהבתי השירית־האינטימית, חלק מהווייתי — ואת השאר יאהבו האחרים...

...ורים ...גרות

מאת

מרדכי אבישי

יונתן, שירים, הוצאת ספרית ...ב, 1974, 78 עמ'.

...י נושב נתן יונתן במשך שנים ...נעורים, אף זכה לפופולריות בקרב ...בני־הנעורים. בכמה קובצי־שירים, ...ספרי־פרוזה שפירסם, הוא בלט ...נעורים במידה כזו, שקשה היה ...מבדיל ברור בין שירתו לצעירים ...ים — השתיים נשמו אהבה וריחות ...וכפר וים, נופים קרובים־רחוקים, ...פרורים יום־יומית וחן של אגדה, ...לות רומאנטית־עצובה כלשהי.

...ור הנעורים היו כבר ממנו והלאה, ...ף לבטא כיסופים של נער רגיש ...ת הרחוקה שאהבתה, אל „אור־ ...„היפה", „הגבוה" — אל העולם ...מעבר לקו האופק, שלב הפיוט ...י מאז ומתמיד. אותו נער חכם ...הבים סביבו בעינים אוהבות, אך ...על היעלמם של הדברים היפים, ...שלא נתגשמו, על פרחי־ים ש־ ...ער היה בחולקו על הדברים, ש„אי־ ...מים לאורך ימים". נתן יונתן ידע ...ך עם הילדים והבוגר עם הבוגרים ...שיר עצמו, תכופות היתה כאן ...של עולם הילדות ו„זקנת" העולם, ...בות וחכמה, של קלילות משעשעת ...ש מעציב.

...ההשתנות הסתמן בבירור בשני ...שלפני האחרון: „שירים לאורך

נתן יונתן

הזמן", ו„שירים בערוב היום". השינוי חל לא רק בצורה, שהוא העניק לפחות לחלק משירים אלה, במבנה ובגיבוש הכלים הלשו־ניים־השיריים, אלא בעיקר בגישה אל הדב־רים התחופים, בהפליגו אותה המילות ראשו־נית, אותו פאתוס־נעורים חביב ומיוחד, שציינו פעם את שיריו.

בספרו החדש של יונתן, „שירים", דומה שתהליך זה של השתחררות מסמלי „העבר הנעורי" הגיע להשלמתו. הדבר נעשה גם בסימן הנעורים, הכאב השכול: הספר מוקדש לבנו של המשורר, ליאור, שנפל במלחמת יום הכיפורים.

הוא הביא בו שירים, שנדפסו כבר בספ־רים קודמים שלו, הוסיף חדשים — וכמו העביר את רובם מבעד לפריסמה של התחו־שות הכאובות אחרי מות הבן. יש שהוא שינה לשם כך שורות בשיר זה או אחר, או כתב שירים חדשים, המוקדשים לזה שאיננו, המבקשים לדבר אליו ועליו, באהבה גדולה ובגעגועים צורבים, שגם אם אין להם מלים — הופכים את מילות־השיר למכשות. חיה. השיר כאן הוא כמו זעקה כבושה, כמו בכי חרישי, כמו ליטוף־של־אהבה: „אהוב שלי / האור והצללים / בשבילים כוכב הערב. / הזיוף שלו, המר / הכאב שלא נגמר לי, נערי, / חלום עצוב של יופי / הזיוך שלא יחלוף לי לעולם". ובמקום אחר, בשיר „אבי", הבן הוא המדבר אל אביו, בבקשו להושיט לו יד עזרה: „העיר לא תורב, רק אתה בודד בשרב / קיקיון, יחידי ברוח קדים / קח את ידי / כשתלך בדרך האבות / אני אתך עד חשכה העצום אותך עד / אתן לך יד בשכחה / אתן לך אבא, יה, / אל תפחד".

אתה קורא את כל השירים שבקובץ, אלה שנכתבו „לפני" ואלה שנכתבו „אחרי", היש־נים והחדשים, והנה כולם טבועים באותו חותם של עצבות ויגון; שירי־האתמול הת־חברו אל חכמת־הכאובים של היום.

יונתן אוהב פגישות עם נופים, עם דמויות מן המיתולוגיה היוונית או מן התנ"ך. הוא מזכירם או מספר עליהם בלשון־השיר, משקיף עליהם מתוך זווית־ראייה עצמית ולא אחת גם נותן להם פירוש משלו. הללו הם סוריה כאגדה עקובה מדם, זכרון־מלחמה, אבשלום — „צוים כאשה יפה כנחש בישן כאליל", שלמכם, אודיסאוס, אלפנור, פנלופה ואיתקה, ויקטוריה ופלורנץ, יונתן ודוד. ה־דמויות הידועות לובשות גון אישי, הן מפרות את שתיקתן, נענות למשורר הרוצה לשוחח עמן.

וכמו באסופת־שיריו הקודמות גם בזו רב מספרם של שירי־הים. נושא הים חוזר בשי־רים אלה בוואריאציות שונות, הוא משנה פנים, לובש צורה ופושט צורה. הים החוזר הם נוף וגם סמל. הים רושם ומצייר על פני החוף „פרחים של קצף", הרמוזים על צול־מות רחוקים, על מאבקים, שמחות ואכזבות: „אהבנו להביט אל חוף המים הכבדים הצ־לולים / אך לפעמים כשבא לנו רוח עצב / היא נושאת מן המצולה את האצות או הגלים / מציירים על פני החוף פרחים של קצף. // צינים של מלח לבנים פרחי אלמות בחולות / כאקורד אשר הים רשם בעצב מכחולו / רוסט חיור בין קו החוף והמצולות. // הוא כל אשר תוותיר לנו חשרת־אוקינוסים, בסוף / הכל ישוב אל חיק הים גם הדגה וגם הצוף. // רק הקצף ישאר על פני החוף".

גם שמות שלושת שערי הספר, „ליאור", „הכסף הופך לילדי", „אבנים בחשכה", כש־תלבים באותה מסכת של בגרות ודאבה, שנתן יונתן רקם בשיריו.

פזמוני האנונימוס

מאת

מאיר חובב

פזמוני האנונימוס, יוצאים לאור בצירוף מבוא, חילופי נוסחאות ובי־אורים בידי עזרא פליישר, בהוצאת המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה שליד האקדמיה הישראלית למדעים, ירושלים תשל"ד, 360 ע'.

בספרו המרתק „שאלת היהודים כתחיה" מספר קורט בלומנפלד על שיחותיו עם ש"ז שוקן המנוח. הוא כותב כי „שוב ושוב היה שוקן מעורר את השאלה מפני מה אין ספרות ציונית! כשאמרתי לו, כי תנועה כמו התנועה הציונית מוצאת את ביטויה ה־מכריע על ידי החיים ולא על ידי הספרות, התנגד לדעתי: בראשיתה של התנועה ה־סוציאליסטית עמד ה„קאפיטאל". בראשיתה של המהפיכה הצרפתית עומדים האנציקלו־פדיסטים. איך אני יכול להבין כיצד ייתכן כי תנועה יהודית תהיה נפתחת ומלווה על ידי כמה חוברות בלבד" (עמוד 81). כש־קראתי את הדברים בשעתם הרהרתי בהם הרבה. מתוך זימון של מקרים הופיע הספר בשלהי מלאת מאה שנה לחברת „מקיצי נרדמים". אז עלה בדעתי כי הייתי משיב לשוקן ולשואלים אחרים, כי בשנת 1863 קמה „חברת מקיצי נרדמים", והיא הוותיקה והראשונה להוצאת ספרים מדעיים, ששמה לה למטרה להוציא בהוצאה מדעית ומדוק־דקת כתבי־יד עבריים בכל תחומי היצירה. בין ראשוני הספרים הדפיסה „מגלה ראשונה כוללת פ"ו שירים" מן הדיוואן של רבי יהודה הלוי במהדורת שד"ל. הקמתה של חברה זו, והוצאתם לאור של ספרי־קדמונים, היה בהם הרבה יותר מאשר כינוס של פזורי־יצירה. שכן עם ישראל בדורכו תורה למכורתו אינו צריך לספרים חדשים. הרעיון על שיבת ציון מלווה אותו כל ימי גלותו. בקיבוץ פארי יצירתו, ציוני דרך וסיכומי ערגה לציון.

דומה ששוקן עצמו עמד על כך. שכן בצד תחביבו — ענייני איסוף ספרי ישראל לדורותיו — אף הקים את המכון לחקר השירה העברית, שראשיתו בברלין ולימים עבר לירושלים. ב־מכון זה ביקשו לכנס אל מקום אחד את כל יצירתו השירית של עם ישראל לדורותיו, ספרים וכתבי־יד והצלומים. לכתחילה נתכוונו לשירת ספרד, שהיתה מוכרת היטב, וראש המכון, ד"ר חיים בראדי ז"ל, היה מחשובי חוקריה. אך משהחלו בעבודה מעשית, נתברר, שאף כאן חל שיבוש בראייה. התצלומים מאוספי הגניזה והכתבי־היד הרבים לימדו את אנשי המכון, כי יש להרחיב את תחומי ה־איסוף והחקר אל מעבר לשירת ספרד, וכי הפיוט הארץ ישראלי הוא הנבוע שממנו נס־תעפו הענפים של השירה העברית אם לבבל (רס"ג) אם לאיטליה (אמיתי, שפטיה) ומ־שם לאשכנז ולצרפת, ואם לספרד דרך בבל.

עמד לו לפיוט הארץ־ישראלי גואל, החוקר החשוב מנחם זולאי ז"ל, שפעל במכון משעה שהוקם. מתוך ידע רב, התמדה בלתי־נלאית ואינטואיציה מדעית, הפליג זולאי לים עצום זה ונתן לו את כל חילו ואונו, ומי שישוב ויקרא במחקריו של זולאי יוכל ללמוד היטב פרק זה בקורות השירה העברית. זולאי אף זיכה אותנו במהדורה מדעית של פיוטי ינאי, הניח במאמריו ובחיבוריו האחרים יסודות לחקר הפיוט הארץ־ישראלי. יבול מחקריו שבדפוס אינו גדול אמנם, אך כולו בחינת מועט המחזיק את המרובה. וכל מי שהפיוט הארץ־ישראלי קרוב אליו, לא יוכל לעשות את דרכו בו, בלי שיזדקק לעבודותיו.

זולאי נתבקש לבית עולמו בהיותו בן חמישים ושלוש, ולא הספיק ליתן כל מה שהיה בידו לתת. בימיו ואף אחריו היו עוד חוקרים שעסקו בנושא זה לבחינותיו השונות, אך ממשיך שיראה את יעודו ב־כינוס הפיוטים כולם ובהוקירתם לא קם כל השנים.

עתה בא פרופ' עזרא פליישר, שדומה כי רואה הוא את ייעודו במדע בהמשכת מעשהו של זולאי. ליד האקדמיה הלאומית הישרא־לית למדעים נוסד בשנת תשכ"ז ביוזמתו של פרופיסור חיים שירמן „המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה" ובראשו עומד פרופ' פליישר. לכאן מקבצים את כל דברי השירה והפיוט שבגניזה ובכתבי־היד ובדפוסים, כאן מעבדים אותם ועוסקים בהוצאתם של מחב־ריהם. חבל שלא נמצאה דרך להקים את המפעל הזה כהמשך למכון לחקר השירה העברית, והיה על אנשיו להתחיל כאילו מ־חדש. בין כך ובין כך זיכה אותנו המפעל בקובץ ביכורים שלו, „פזמוני האנונימוס", חמש מאות ושמונים פזמונים של פייטן עלום־שם, שזולאי כינהו האנונימוס.

פזמוני האנונימוס באו לקשט יצירותיהם של פייטנים קדמים, ובעיקר את פיוטי שמעון בירבי מגס. זולאי כבר העריך אל נכון את חשיבותם של הפזמונים הללו הן מצד עצמם והן בשל כך שהם נותנים בידינו לזהות פיוטיו של הפייטן הזה. שכידוע זיהוי מחבריהם של הפיוטים הוא נושא נכבד ב־חקר הזה.

בהקדמתו הקצרה ומבואו המקיף המאלף, מעמיד אותנו המהדיר על ערכם של פזמוני האנונימוס להבנת פרק מכריע בתולדות ה־שירה העברית במזרח, במעברה לשירת ספרד והפייטנות האירופית, החוקרים ימצאו בו עניין רב. אך גם לקורא המשכיל יש עניין בלימוד זה. מבוזים הינו אצל פיוטי יוסי בן יוסי ינאי, ראשוני הפייטנים, שפיוטיהם נקראים בשטף ובהבנה והם עדיין מחממים את הלב. אחריהם בא אלעזר הקליר ואס־כולה שלו, שהיום לאחר דורות ההשכלה, אנו מוצאים אף בהם יופי. אלא שלשונם עמוסה ויש להתאמץ כדי להבינם. פזמוני האנונימוס כאילו סוגרים את המעגל עם שאתה מופתע למצוא, שהם נקראים בקלות ובנעימות המזכירה את פיוטי ינאי.

הפיוט הארץ־ישראלי, שנשמר לדורות, עיקר ענינו היתה התפילה. הוא כולל בתוכו עניינים רבים מן התורה־שבכתב ומן התורה שבעל־פה, צורותיו ומבנהו כבר משוכללים בראשיתו, וראש לכל ה„קרובה" בעלת ה־מיבנה המדוקדק. איסוף היצירות וגיבונן עשוי לסייע לחוקר השירה והפיוט לפתור בעיות רבות שעדיין לא נפתרו. אף ההיס־טוריון ימצא בשירה זו עניין. שכן, מבין קפלי השירים בוקע הד הימים שבהם הם נאמרו ומאורעות השעה, כמהם כמדרש.

המהדיר עשה עבודה נאמנה כשנתן בידינו את הפזמונים מנוקדים ומבוארים. אף מבואו רחב היריעה עשוי להכניס את הקורא לעולם מופלא זה של הפיוט הקדום, ועל כך יבורך.

...חק פיסאניה ...התאהב ...מורים

(סוף מעמ' 33)

...דועים), ומגביר את הריחוק האירוני ...יגות שבה נתון אדם כשהוא שרוי ... לסגנון אלוהיוני המשיג הלעגה

... הגיבורה פוגשת באיל ספנות יווני ...ליה בקורסיקה. הוא מתרועע איתה, ...ימה בנעיני נפשו אך תוך כדי כתן ...לא גם מנסה לעגוב עליה. היא נת־ ...דה ומנסה להתעשת „התחזקי והיי ... שכמוה. שכמון, ואל תעשי מה ... לך בעל הבית חוץ מצאי". ...בה התכמה משתוממת: מה עניין ה־ ... „כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה ...צא" למסכת חיזוקים זו? הרהור נוסף ...את האפקט האירוני־קומי שנוצר ב־ ...גירת הביטוי המסורתי אל העניין. ...נוסף לגיבוש סגנוני שקומיות בצירוף: ...לא האותסיני, הבין של הנשים, כמשפת ...ת רבות לנחותו. אותה מהן מצלצלת ...נסיעותיו על פני הגלובוס כדי שתינתן ...כות להקביל את פניו בבואו ללוה. ...זות הטלפון היא מקיימת על חשבון ... העוף. „פקיד גבוה במשרד החוץ ... שיר לה שיחת טראנס־אטלנטית, ... תחת ההרה" (ההדגשות אינן ...) קטע־משפט אחד, „התורה תחת ... והרי לך שעשועי־לשון בכמה הוראות ... אחד, התורה לשון הריאשה ולשון ... ולפנינו מערכת יחסים שלמה של ...ת כשהיא נתונה בנוסחה תנ"כית של ...נחות עיף והוספת חברה של טובות־ ...מדורות.

...אה רוצעת שאצה לה הדרך תגלה ב־ ...שיפור רבילות של אנשי התמודה ה־פילהרמונית וספיחיהם אולם הנזהרין במקרה זה הוא בקולט ולא בטקסט. כגודלך כן השגתך, מי שקשוב לרכילות ישמע רכילות, מי שקשוב ללשון יגלה משמעויות נוספות.

דוגמה אחרת מותירה טעם־לוואי של העכרת פנים: המחברת עורכת השוואה בין אביבה, הנקלעת למעמד של עלבון, לבין קורח. בשיח העממי מתקשר קורח בעושר מופלג. והקורא ממשש את העושר ומתקשה לקשור עם עליבותה של הגיבורה. אך בהר־הור שני מתממש סופו של קורח, ומתבאר רצונה של אביבה המתבזה להיבלע באדמה. (אף במקרה זה שאינו נקי מפלאכותיות, ספק אם כדאי לוותר על עיבוי המשמעות רק בשם פשטות הניסוח)

לארשת המלאכותיות המתהדרת תורמות גם צורות הדבר־נוידה נדירות („אשה דהומה־ — אחות תדהמה; „ברך תוחות־ —אחות תזזיה) או מימוש של הוראות ארכאיות תוך התעלמות מן הוראות העכשוויות: „או מגיעים הגופות זה בזה" בקטע יפיפה על אהבות־החוף של תל־אביב. „בגיעים" לא בהוראה הרווחת (פועל עומד) אלא בהוראה המקראית (פועל יוצא), הכדגישה את ה־שורש נגע („הר מגיעי בית בביה"). ובהמשך:

„... היתה גבעת־ברוך, הצופה אל הים, למוקד הטילוסים של תל־אביב. לקים הילכות גוברין יהודאין כפי הנאמר. שאם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירים אותו — משמע קפדנים במצוות הם התל־אביבים!

להטוטי הלשון מזכירים את מנדלי, אף כי בכמה הבדלים יסודיים: מנדלי כתב ב־מחצית השניה של המאה הקודמת לפני תחיית הלשון המדוברת, ולשון התלמוד נר־אתה לו הולמת ביותר תיאור מציאות היום־יום, לפיכך הסתלק מן הלשון המקראית, שהיתה חגיגית מדי לטעמו. מנדלי תיאר עולם יהודי חרדי, ולבסוף: לשונו ממוזגת משנה, תלמוד ויידיש — לכדי שלמות סג־נונית.

מאחר שאף אחד משלושת התנאים ה־ראשונים אינם מתקיים בלשונה של רחל איתן, ומאחר שהתאמה פנימית סגנונית איננה מתכונות היצירה האמנותית בעידננו (ל־היפך; השבירה, הדיסהרמוניה, ערוב מין בשאינו מינו הם מטעם התקופה) — לפיכך היא מתחברת ביטויים זרים קושרת רובדי סגנון שונים בקישורים שהיו צורמים אוזנם של סטייליסטים מושלמים כ„הטבא כאודיסה". ברוח הזמן הוא צירוף „צורם" מעין זה: אביבה שי"ך פוגשת במישל, הגנן הצרפתי, רצונה לכובשו בזיפוּנות. המספרת נעזרת ב־דימוי מפותח של התבצרות: „והנהו חדש לחלוטין, לא מוכר, גברי כמעט פעם בה פתע: מהר־שלל־חש־בז. להשכיבו למצותו עד שורשו ולסלקו חיש מהר מחייה" (בהמשך „מדאם, עכשיו כשנפגשנו סוף סוף', אמר לה הדפקן אנגלית וכו'" (ע' 126).

עיון יסודי בצרימות לשון מכוונות אלו יגלה מידה של אינטגרציה בלשון ויראה בכך פתרון מיוחד ולפתות מקורי: להת־גבר על קושי הניסוח העברי, הנודע לכל סופר, הקושי לפלס דרך בין הסגנון העיתונאי שכולו חולין וכותר בזיהות המדוייק, לבין הסגנון הספרותי החגיגי שעיקר כוחו בהת־ייחסות. כאמור, פתרון מקורי אף כי לא נעדר מלאכותיות.

✱

בניחוח־סגנון־מצויין שערך גרשון שקד ל־„רקיע החמישי" בספרו „גל חדש בסיפורת העברית" מציין שקד, כי הנאטורליזם של ר. איתן בא לידי ביטוי גם בסגנונה: לא זו בלבד שהדיאלוגים משולבים ענה אירופית (קדמיה שילבו ענה מזרחית פלמ"חית), אלא שהיא משתבשת ב„פינו סטייל" — ב„לשון כפי שהיא נשמעת ולא כפי שהיא נכתבת" („גל חדש בסיפורת העברית" ע' 66) אם זו לשון ילדים או לשון יוצאי גרמניה או עברית של ערבים („אוכל יש? ברנמה יש? — „שידה ושידות" ע' 154).

הדיפרנציאציה התרבותית מוצגת איפוא אף בצורת הפונטיקה, כלומר: תחת למסור כי־כה של התרשמות, סיכום המנוסח בידי המספר (כגון: אמר פלוני אלמוני בהחזיו בע"י) היא מוסרת באמצעים פונטיים צליליים את ההתרשמות כפי שהיא, אם באמצעים מתוחכמים כ„דרורוני". (דרור ורוני אחים המגיבים כתאומים סיאמיים המחוברים ב־תיבה אחת). ואם באמצעים אונומטופיים „פר" — צניחת הפין „פראך" — שריקה טלפון, שאף אלו מתקבלות הלשון העירוני (כשלעצמם הוויים עלי אמצעים אונומטופיים, נוקצה הנפש משעשריקות רוח, צרצורי צר־צרים וקרקורי־צפרדעים), אולם גם בכך רד־קמת המחברת מעשה יוצר, ומעניקה מש־מעות לצלילים תוך בניה אישית של ה־משמעות על גבי הצלילים. דוגמא נוספת מפרק שלושה עשר הבאה: המנצח הדיגול מתעכב בגלל „פקק תנועה" ו„רק המודגבות, היושבות באולם, סמוכות זו לזו בכרטיסי הזמנה, ריסים מלאכותיים ושמלות פוצי — ומכונות זו לזו פיצ'ייפ פוצ'ייפ לא פחות — רק הן יודעות אשה לליבה מה פשרו של פקק תנועה". כינויים פוצ'יים — מילון פרטי של המספרת אפפ"כ בהקשר מיוחד זה שבו מוכר בית־האופנה מקבל הכל אופי של פוצ'י־פוצ'י בתוק ומתמרת (אף לפוצ'י־פוצ'י אין דוינגנאציה מילונית). יש שהיא מבקשה להמחיש אינטונאציה ונגינה, ש־אינם ניתנים להעברה באמצעות סימנים מו־סכמים, ואז היא משתמשת בסימני פיסוק שאינם מקובלים לדבר, ואפילו במסירה עקי־פה „עוד בילדותה גמרה אומר כי ל—עו—לם לא תיהפך לאחת מאלו הבהמות" כך „ל—עו—לם" ו„ת—מי—ד" וכיו"ב.

✱

פתחתי בטענה נגד רחל איתן ש„אנשים לא מדברים כך" ונמצאתי מראה כי יותר מסופרים אחרים מנסה היא למסור דבריהם ורגשותיהם של אנשים בדיוק בדרך שהם מדברים, היא מנסה לאפיין אותם במצלולים אמיצים מקובלים בסלנג לאומי ומעמדי בלא ועתק שלה. דברי מטולטלים, אפוא, בין שלילה להערכה וזאת מבלי להשתחרר מן ההכרה כי פתרונותיה של המחברת מקוריים ומתחכמים, אך ישארו בבחינת פתרונות אישיים וספק אם יפתחו דרכים סלולות ל־אחרים.

רחל איתן אף איננה נראית כממשיכה ו־יורשת של הפרוזה הספרותית הקיימת — אלא כמגששת במחוזות לשון בידוּים עם שידיים שלתסקאים ועם דומי עד להשיג איזו ראשוניות. מכל מקום, נקיה ר. איתן מכל בנאליזה ואפילו בטריביאליות שלה, שיחותיה אין בהן תיפלות אך גם אין בהן פלטנוסים רעיוניים. כי שניסה לסווג את הרומן עם ה„רומן הרומנטי" מתעלם מן העובדה ה־בסיסית כי אין התימטיקה קובעת את אופי הרומן. ורומנים אלה בנויים בראש וראשונה על שבלונות ועל אפיטטים שחוקים, נוסח „שער גולש" ו„עינים בורקות" — ואילו אצל רחל איתן לא נמצא אף אפיטט שיגרתי אחד. כתיבתה מרוכזת מדי בשביל פרוזה לקריאה תוך כדי נסיעה ברכבת. אין בה פיסקה, משפט, שאפשר בלעדיהם. להיפך היא נוטה לקטיעות משום ריכוז־היתר, חיבור־הפרקים חורק לעתים, אעפ"כ בדומה לרומן הראשון שלה, אף כאן מצויים פרקים מרת־קים המעידים על כושר התבוננות ופסיכולו־גיה רגישה (ראה הפרק „גניבה ממערכת הזמנים"). הכרונה של ר. איתן היא קודם כל בכך שהיא לא הציבה סכימה אשר על פיה תוביל את דמויותיה. היא לא בנתה בהשאי מבנים סימבוליים כאלו שהשתלטו על הספרות העברית בשנים האחרונות. אין היא מתמודדת עם בעיות רוח ולאום וקיום אנושי, אין היא עוסקת כלל בבעיות אלא באורחם־ורבעם של אנשים, מה שקוראים ריאליסטית והמבא ליצלן, כמרכן הצזה ליסול את התימטיקה המסובכת בעולם, בהשוואה של עכשיו וכאן (לא בפריס, אלא בפרובינציה התל־אביבית) ואכרה דברים וחכמים על העולם האדם יותר מספרים כבוד־דיבור המגידים הגוה גבוהה. הגדול שב־עוזנות הוא הדגשת בורותם של קוראים דיכים. בלא־יודעין עודרה עליה שנאת עם הארץ לתלמיד חכם, זו שבשבת כחמור. אין משום הפרזה בדריכה שקורא רומן עברי ידוע. עברית ככבות הצולה על כמה מאות המילים הנדרשות לעתון בוקר. אולם אם מי שעוסק בספרות ובעניינים בוזים מכריז במצח נחושה כי אינו יודע פרוש השם „שידה ושידות" — זה חורג מ„לא כבוד גדול" ההפך ל„בושה גדולה". הדבר הפך ל־סימפטום מדאיג כהיותו בוזות שחדלה להת־בייש (אפשר בשעת הדחק גם להציץ ב־מקורות כשקוראים ספר עברי, אין זו פרב־רסיה שיש להסתיר אותה). ויש להתקומם על כך, שגורלם של ספרים עבריים יחתך על ידי פוסקים שאינם בקיאים בספרות מקור משום שהוא קוראים בעיקר ספרות אנגלית. זהו מין קוסמופוליטיזם מוכר היודע כמה שפות והוא תייר בתרבות העולם, אולם הוא נכרי לשפתו, ושפה היא, כידוע, תר־בות — ועל כן אינו בן־בית בשום מקום.

מאחר שכותרת הרומן משקפת להפליא את הסיטואציה האנושית המתוארת בספר ותשפת בו נבכים רבים אצביע על הוראותיה של הכותרת: הביטוי שידה ושידות מוקשה גם בקהלת. יש מפרשים נשים, פילגשים, נשים שבויות. מפרשים אחרים פרשו נשים שבויות המתאבקות בזירה על מנת שהכובש יבחר במנצחת. עפ"י התלמוד הבבלי ניתן להרמז על נשים שרוח רעה (דיכונים) נכנסה בהן. (והית שלמה רודה בשדים ושדות" — קרבת הצליל גורמת!) ויש הרואים בכך כלי נגינה (על פי „שרים ושרות") וגם בזה יש משום רמז לגיבורי הרומן שלנו. הפירוש מצוי ב־קהלת פרק ב', בדברי המלך שבע הימים ההתענגות שאמר: „הנה הכל הבל ורעות רוח ואין יתרון תחת השמש". כל הפירושים נראים כאילו כוונו מתחילת בריאתם ל־גיבורי הרומן של ר. איתן — ו„יש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן ה־חושך".

מימרות סופרים

שבע החכמות אינן נכתבות בטיבול קולמוס בלבד. — **ש"י עגנון**

לכתוב שירה בלי חרוז ומשקל הרי זה כאילו לשחק בטניס־שולחן בלי רשת. — **ר. פרוסט**

חציו של העולם מורכב מבני אדם שיש להם מה לומר ואינם יכולים, וחציו השני מבני אדם שאין להם מה לומר והם אינם פוסקים מ־לומר. — **ר. פרוסט**

אם אתה רוצה להעשיר מכותבה, כתוב דברים לקוראים ששפתותיהם נעות בשעת קריאה. — **ד. מרקיז**

מתוך ספרו של ד"ר ראובן סיון: אוצר מימרה, שעומד להופיע בהוצאת א' רובינשטיין, ירושלים.

חיים שמי... קבל... מציג... האוניברסיטה... לימודי התעודה ... לשנת הדרשנה...
هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

דמויות עצובות

מאת

רחל אנגל

צבי מילשטיין, היושב זה שנים בפאריס, זכור לשוחרי האמנות הישראליים בתמונותיו המלנכוליות, האפורות־שחורות, שבהן דמויות אדם תמירות, צנומות, עצובות־מבט היו מבטאות אולי את מצוקתו של נער שבגר הבשיל פתאום טרם זמנו, בתוך הנסיבות הנבובות שהזמן גרמן (מילשטיין עלה לארץ ב־1948, בן 14, מקישינב, דרך קפריסין).

התמונות שמציג מילשטיין היום בתערוכת־היחיד שלו במוזיאון תל־אביב (הבנין החדש) — דמויות האדם בהן עודן גם היום שדודות, עצובות ומדוכאות — בנות תקופתן.

תערוכה זו של מילשטיין מביאה לפנינו מהישגיו באמנות ההדפס (מהם גם קובצו בספר שראה אור השנה בהוצאת „מוזיאון הפרי הנרע בפאריס — „מילשטיין ההדריסאי", הכלולה דברי מבוא מאת ז'אן אד־מאר, אוצר הכינוס הגרפי של הספריה הלאומית, פאריס). המוצגים כאן הם עדות, קודם כל, ליכולתו הטכנית שבה השתכללה במרוצת הזמן. טכניקה רבגונית מיוצגת בתערוכה, מבוצעת ברגישות מיוחדת במינה, ביצועים „נפשיים", אם מותר לכנותם כך. מבחר הדפים מקיף מאד, והוא משתרע על פני שתי קומות התצוגה של מדור הגרפיקה במוזיאון.

עבין מעורים בעיקר מוצגי הקומה התחתית, שם אתה מוצא בתוך שולחנות־התצוגה, סדרות־סדרות של תחריטים מיניאטוריים — תמונות יפהפיות של דמויות אנשים וחיות. יש עצבנות, דינאמיקה ואינטליגנציה בתיאורי־הדמות הללו; בהם קטנים כבול־דואר קטן מאד — ועדיין, אפילו בהם, הקומפוזיציה בנויה בקפידה, שקולה ומאוזנת.

באחת הסדרות הללו גם ארנק־לבנות, עשוי עור, צבע חום, ועליו ריקום בחוטי־מתכת בידי מילשטיין, ובצד הארנק — תחריטי מטבעות כארבעת שיניה, מוסבים שורנים, בבדיות האוריגינליה. מילשטיין הוסיף תחריטות־ריקום כיצלו על פני המטבעות, ויצר כך מיני מטבעות סוריאליסטיים. — סדרה אחרת על המוריפר־ביזאריות היא של קלפי־משחק אבוהיים־מסוגננים, ויש סדרה של ספרים קטנים, מצוירים בידי האמן.

על הקירות שבאולם זה — ליטוגרפיות גדולות, מהן בשחור־לבן — „הפסקה", לבשל, או „המסעדה הציליאנית", או „לילה ארוטי", ומהן בצבע — הן אולי הבוהקות יותר, ובולטים כאן במיוחד הדפסי־אבן צבעוניים כמו זה הקרוי „בידולע", ואף יותר מכנו הדפסי־האבן הנקרא „צהובאי עם חדבתי — בירוקים ובאדומים לביניהם המשמשים כאן תוספת כיעגנה וכחיה לשחור הלבן המוריי־הכבר.

עיוותים זועקים מדי

בגלריה הנה דרום יכול אתה למצוא כעין המשך לתערוכת־מילשטיין שבמוזיאון — ציורי שמן, גואשים, וכן גם עבודות פיסול. גם כאן דמויות האדם של מילשטיין, הן אותן הדמויות ידופות־הסבל־והבועקה, הן מצוחתה כאן אף יותר כשם, עיוותים אכספרסיוניסטיים־זועקים. המבקש לשבור על בעם העידון שבוחירים אהרים הדפים הגרפיים של מילשטיין המוצגים במוזיאון, יסתפק רק באלה.

צבי מילשטיין — תחריט מיניאטורי

חקרי צילום

בגלריה גורדון — תערוכתו של יוסף כהן, תמונות־תצלום, מעין סיכום של עבודה מחקר שנערך במשך כארבע שנים והיא היתה מוקדשת לנושא „החוף והים". — יוסף כהן נולד בניו יורק, והשתלה לארץ ב־1971 (עם אשה ותוף) כבר היה בעל תואר מ.א. בצילום ממכון רוצ'סטר לטכנולוגיה. כיום מלמד הוא צילום בחיפה, שם הקים את ה„סדנה לחקר הזותי", השמה לה למטרה לעבוד על כיבון של דרכים חדשות בתחום הצילום.

חופים וים — התערוכה מלאה אותם. ב„גבהותיהם" השונות, הרבגוניות. הנה החוף לאחר שגל אדיר התנפץ אליו, ועכה עוד נראה הקצף הלבן שהניח אחריו הגל הנסוג. הנה מקלעות הכורסים, המסורות הלופחות סלעים בים, צמחים כופלאים־בת־מיהים הנגליים מתחת לפני הים, צדפים ושלדי חיות שקעו עד קרקעית. הנה — שורה של תמונות מים. תמונה אדומה כדצפת מים. אדמה לחה, דשנה שהמים לשים בה ולישים בה, כבו היתה כיכר־חומר ענקית. הנה — שורה של תמונות ים־וסלעים, ושמש מנצנת על פני המים, נצנוצות אור קטנות, לבנה ושוב — סלעים שחורים מאד, וספירת הים הובקת אותם, לבנה־בוד הקת־שותפת בשכיה ים וסלע — שני יסודות שלעולם לא תלאה העין להתבונן בהם, בכאוזה המשתנים שמשחק בהם הטבע.

רק פה ושם צילם האמן גם קופסת שימורים ריקה על שפת הים, וחריף מאד, היפר־ריאליסטי. הוא הקונטרסט הזה בין הפתית שימיה הולפים, ובין ים הנבה.

אמנות

ארבע ציירות

ארבע ציירות בגלריה צ'מרינסקי. ארבע ציירות־צעירות, בוגרות אחד מבתי־הספר לאמנות בארץ.

הנה הזמן כציירת נופים דוממים המחפשים להם דרך־ביטוי משלהם בעולם הפיגורטיבי, ובעיקר — סולם־צבעים להם. ולפי שעה יש לראותם כנסיונות. מוצלח בהם הוא אולי הציור מס' 4 מעין טבע דומם, או אינטריור שיש בו עוגות רעננה.

נופים גדולים ואבסטרקטיים יותר של שושנה פרגמני — היפה בהם כבודנו מיבנה ובמחינת הגוון נראה לי מס' 35.

שרלה וייבר מציגה כאן תמונות פיגורטיביות, תמונות־גוף, נופים של או נופים של אינטריור, ולפעמים זד תוך אחד הנופים הללו אנשים, הם קרובי־בנפשה של האנשים שבתמונות אהרון גלעדי. התמונות מס' 12, ומ נבדלות בצבעוניותהן משאר התמונות ציירה זו, הן מרוסנות יותר, „עניות" בצבעיהן, ויש בכך להחמיא לאישיות.

מבין בדיה של חנה בנקס, שאופיים ובמושבע, ולפעמים הוא כשל אופי אסידרים שעודם זוכרים את לקח ואת ציגם המפקחת בסטודיו — יותר את קטע המבנים החפסי וצבעא יותר (מס' 5) בעל הצבעוניות האפרפרת.

ליפשיץ - לא מפתיע בירושלים

מאת

יגאל צלמונה

התערוכה בבית האמנים מורכבת ממבחר מעבודותיו של אורי ליפשיץ במשך ארבעת השנים האחרונות: ציורי שמן, קולאז'ים, רישומים, הדפסים ומעט פסלים.

התצוגה אינה מפתיעה. חלק מן היצירות מוכר מתערוכות קודמות. לא עבר די זמן מאז הערכתו האחרונה של האמן במוזיאון תל־אביב, כדי שניתן יהיה להצביע על כיוון התפתחות מכויים או על הסתמנות פתרונות חדשים לבעיות שמציבה אמנותו של ליפשיץ בכל אחד משלבי התחדשותה. נראה שאחד הקריטריונים לבחירת העבודות לתערוכה היה הפישוט ההוזי של אמצעי הביטוי. בראיון עם האמן שהובא בקטלוג תערוכתו האחרונה אמר ביחס לסדרת ה„מתאבקים" (1973):

„הנו פישוט של התפישה, המוטיבים הקודמות היו למעשה רישום בשמן יותר מציור. ציור בשמן הוא הרבה יותר קשה. ברישום אני די הוק, בעוד שציור בא בצורה איטית יותר, קשה, מופשטת, מסובכת יותר.. ציור מבט הוי פיסום, הן בנושא והן באמצעים, והוא קיים בתמונות האחרונות"...

ה„רישומים בשמן" סבלו מעט מהוהל ביקורת־עצמית, מחוסר ריסון של רכיבי היצירה ושל הוירטואוזיות שבעשייה. הללו אינם מופיעים בתערוכה. במקומם נבחרו עבודות שבהן הדגש מושם על ה„ציור", על המבנה, על המישטור היחסי של הרכיבים. הרכיבים הללו, לא כמו ביצירות אחרות של האמן, מספרם מועט. התמונות בנויות על מתח בין שניים־שלושה ערכים, על עימות בין מספר קטן של דימויים. מורגש הרצון לאפק את ה„ליפשיציזם", כפי שקורא האמן לתופעה של „קלות היד", לכניעה ליכולת העשייה, ל„בשרוף". ואף עד כדי כך שבבכה המגנות משתמש ליפשיץ באלכסנים כצולמים בלבד (דמות אחת בוריאציות שונות), וכמעט שאינו מוסיף אליהם צורות הדימויים פרי כחולו.

נוסף לריסון הרכיבים מצטיינת התערוכה הפעם בחוסר הברוטאליות של היצירות המוצגות. ברוטאליות זה הורגלנו מעבודותיו האחרונות של אורי ליפשיץ. כאן מובלט דווקא החלבט הרגוע, הסנטימנטאלי לעיתים (סדרת „רבינוביץ'"). התייפייפותם של קבצים כמרימים, ההומור של אחרים, האלכסנים של „קישש כשוגער", משחקי הילדים, והבגנבוירזות הפומדים, במרכזן של עבודות רבות — כל אלה מובילים למתקתקות חגיגיות בתצוגה, הגורעת לעתים מן האפקטיביות. ביסוד אמנותו של ליפשיץ ישנה עבדה מרכזית אידיאולוגית. אין אצלו היאררכיית ערכים, אין חשוב ופחות חשוב („... אינני אלא אדם עצל שלא יודע להבדיל בין שוכנה לקוף ובין שדירה ליער ומוצא עניין בבואה כבמתחרות פניניפי"...) ולכן חשיבות דמות האדם בחלק מתמונותיו שווה לזו של כתם צבע, או שרבוט לא משמעותי, לכן אין בהן דימויים בעלי מקום חשיבות גדול יותר מאחרים, אין אלכסנים מובלטים לעומה מרצים. אורי ליפשיץ מאמין בחשיבותו של הספק, העגמור, המוכלם, הוודאות, אותם הערכים היהודיים של הציור המסורתי — הם האויב לגביו. מכאן חוסר העיבוד הסופי של יצירותיו, הרכיזות שבוהן, אי ההדגשה של הפתרונות הפלסטיים. מכאן אף השימוש באלכסנים לא בקודשים — כמשחקי ילדים, צשיפות צלופן, מערכות שיניים תוהבות. ההנאה ההרשנית מיצירותיו של האמן, כמוה כהנאה שבהתבוננות בביצועים בוחירים של להטוטן המצליח להעביר לצופה את חווית היצירה שלו במלואה.

צילום מבויים

יליה אבנר מציגה סדרות צילומים בשחור־לבן בגלריה „דבל" שבעין־כרם, צילומי נוף, צילומים על נושא של „בית ביתי" וסדרה „בביימה" של „הגולם והים". בדרך כלל מצטיינים הצילומים בניצול מוצלח של ערכי הכהה והבהיר, בניצול טוב של הגוונים השונים של השחור, האפור והלבן.

הקומפוזיציות בנויות היטב, כשבדרך כלל משחקת בהן המסגרת השחורה על הצילום תפקיד חשוב והיא איננה באה לשם התרפקות רומנטית על העבר.

ראויה לברכה יוזמת הגלריה שהחליטה לערוך תערוכות צילום. כיום זוכה בעולם כולו לפריחה מחודשת ולגיטימציה כשווה ערך לאמנויות פלסטיות אחרות. במשך שנים רבות של שלטון הזרמים ה„לא פיגורטיביים" בחיי האמנות. עם עליית קרנם של ה„ריאליזם", ו„צילום המציאות" והדוקומנטציה האובייקטיבית באמנות (ראה ב„פופ", והאמנות ה„קונצפטואלית", והיפר־ריאליזם) זכה גם הצילום האמנותי לקום כבוד על קירות היכלי האמנות. כאספר הצילומים וחתימתם בידי האמן שבא כדי לשמור על ערכן הפיננסי המיתנה בנדירות ובמיתוס ה„אותנטיות". אף הוא לגיטימי בקונטקסט של שוק היצירות, על אף העובדה שאין קשר בין איכות בצילום ומספר ההכפלות הנעתרות מן הפילם שהוא אין סופי.

הרופא כשליח־ציבור

מאת

ד"ר הרצל קוק

ד"ר דוד מרגליות, רופאים מבשרי ציון ובוניה, 220 עמוד, 50 תמונות בהוצאת האקדמיה לרפואה ירושלים תשל"ד, (אנגלית).

במחקריו וספריו הקודמים בשפה העברית התחיל ד"ר מרגלית להכניס תודעה יתר דית־רפואית בציבור הרחב ובעיקר בציבור הרופאים, אשר ידעו אך מעט מעיר בנושא.

בספרו זה (באנגלית) ממשיך המחבר בשיטתו להחדיר את התודעה הזאת גם ביחס לצידן ההיסטוריה החדשה — תקופת ההה בישראל, החל בסוף המאה ה־19.

ד"ר מרגלית מבאר את תולדותיהם ופעלם של רופאים רבים. שהיו בין מניחי היסוד „לשיבת ציון המודרנית", כפי שהמחבר מגדירה בהקדמתו, ומצביע על השינוי לרעה שחל בדורנו. כאשר הרופא המצוי לא רק שאינו יודע את עברו המקצועי, אלא גם אינו לוקח חלק בחיי התמ ייצוג העם בארץ ובחוץ לארץ.

הספר שלפנינו גדוש פרטים כעני אישים בולטים מבין הרופאים.

עוד בתקופת התלמוד היו רופאים בעניני ציבור, וכנראה אף יתר על כי חז"ל מצאו לנכון לצמצם פעילו כפי שמשתקף מהגמרא, שאסור לדו שראש העיר שלה הוא רופא. ומצב זה של רופא־עסקן ציבורי, הענו לאורך הדורות. בימינו התפשט מדע מצד אחד והצטמצם העניין בעסקנות בצד שני, ונעשים מאד מרופא מוצאים ענין בצרכי ציבור אף של הם. כמעט אין למצוא רופא בין העם במוסדות הממשלתיים, העירוניים ציבוריים בכלל. וגם בענינים ישירות לעניני רפואה, בקופות חולים, בהדסה ואפילו במשרד הבריאות קולם של רופאים נשמע ברמה. ואם נים רפואיים כך, הרי בענינים כלליים אין לרופאים זכר. ד"ר טוען, שמצב עגום זה הוא לא רק אלא גם בתפוצות: אין הרבה רופאים קים בצרכי ציבור.

ספרו של ד"ר מרגליות עשוי אול פני הדברים ולהחזיר עטרת הרופא נה. רופאים בעלי שאר רוח ילמ כיצד יכול רופא מצליח בימינו ל בחובותיו הציבוריות כלפי העם ו

צבא הגנה לישראל
אגף כח אדם

הנחיות לחיילי מילואים היוצאים לחו"ל ושוהים בחו"ל

במגמה לשפר ולעדכן את הקשר עם חיילי המילואים היוצאים לחו"ל והשוהים בחו"ל, פרסם ראש אגף כח אדם במטכ"ל את ההנחיות הבאות:

* חייל מילואים המחזיק בפנקס מילואים יצטייד ביהידתו בעת קבל אישור יציאה לחו"ל, בטופס 431.
* בהגיעו לארץ היעד בחו"ל, ימלא החייל שני עותקים של טופס 431 בציון כתבתו הקבועה וישלחם בדואר לקונסוליה הישראלית הקרובה למקום מגוריו.
* חייל מילואים השוהה בחו"ל בעת פרסום הודעה זו ואין בידיו טופס 431, יקבלם בדואר מהקונסוליה הישראלית הקרובה ע"י פניה בטלפון או בכתב וציון כתבתו המדוייקת. החייל ימלא את הטפסים וישלח לקונסוליה לשם הדוח ועדכון הקשר.
* על חייל המילואים השוהה בחו"ל לדווח בעתיד לקונסוליה הישראלית הקרובה על כל שנוי במקום מגוריו על גבי טופס 431.

מתנה לכל —

ובפרט, לכל איש מלחמה, שירותו או ביקורו ב„ארץ גושן"

להשיג במחיר מוזל — 26.— ל"י (בחנות — 36.— ל"י) כולל מילוה עד ה־15 בפברואר 1975 בלבד

עם הזמנות נא לפנות: לספרית פועלים מוזה"ס תל־אביב, רח' אלנבי 73, ת.ד. 536.

תלוש ושלח!

אל מחלקת ההספקה של ספרית פועלים ת.ד. 526 תל־אביב (מ. 17.1.75)

אני החי"מ מזמין בזה את האלבום „מעבר לסיני" מאת שמואל כץ .... עותק(ים) ומצרף בזה שק — הכמואה דואר על סך .... את האלבום(ים) נא לשלוח לפי הכתובת:

השם: .... הישוב ....
רחוב ....
התאריך .... חתימה: ....

לדעת

הופיע גליון מס' 5 בכרך ה'

ובו: איך עושים מפות? הכוכבים שמעלינו; מספרים ראשוניים תאומים; מה אתה יודע על העפרון ויתר המדורים הקבועים.

בערבי החורף הארוכים - את „לדעת" קוראים!

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים
מחיר חוברת בודדת 2 ל"י.
מנוי על כרך ה' 18 ל"י.

יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים. רח' המלך ג'ורג' 33

גזור ושלח

לכבוד מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה ת.ד. 801 ירושלים 91 000 — ב/5

אבקש לחתום על „לדעת"

כרך [א] [ב] [ג] [ד] [ה]

(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה).

מחיר הכרכים א—ב 15 ל"י הכרך. כרכים ג, ד, ו־ה 18 ל"י הכרך. מחיר כל אוגן 2 ל"י והוא מיועד להכיל שני כרכים.

מצ"ב .... ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן

השם .... המשפחה ....
הכתובת .... המיקוד ....

ספרים חדשים ב„עם עובד"

פ.מ. דוסטויבסקי: שדים
הפעילות המהפכנית המחתרתית ברוסיה של שנות השישים והשבעים למאה הקודמת, ששמשת לדוסטויבסקי רקע לרומן רחב־יריעה זה, מיצירותיו החשובות והנודעות ביותר. נוסח מתוקן ובחודש של התרגום העברי שראה אור לפני למעלה מארבעים שנה. לראשונה נכלל בעברית הפרק "אצל טיכון". 700 עמודים. המחיר: 38 ל"י.

גרהם גרין: קונסול של כבוד
פרשת טרור והטיפה, שניכר בה שוב כשרונו המובהק של גרהם גרין לגולל עלילה סוחפת של מתח ופעילות; מבין השיטין מתהמע דיון בשאלת האהבה והכבוד שבאדם בעולם של אלימות. ("הספריה לעם"). 264 עמודים. המחיר: 8 ל"י.

מרדכי טביב: כעשב השדה
רומן מחיי נער תימני, יליד הארץ — תווית ילדותו בשכונה התימנית ופרשת התבגרותו והשתלבותו במערכת חיי הישות היהודית בארץ־ישראל, בשנות העשרים והשלושים הסוערות. מהדורה מתוקנת וערוכה מחדש בידי המחבר. (כריכה רכה). 264 עמודים. המחיר: 12 ל"י.

סאנה חסן ועמוס אילון: היש דרך לשלום
במידה רבה של גילוי לב בוחנים עמוס אילון הישראלי, וסאנה חסן המצריה, בדו־שיח שביניהם, את סיכויי ההידברות בין יהודים וערבים, ושואלים: "מדוע דיאלוגים כאלה היו בלתי אפשריים עד עתה?" (כריכה רכה. "תרבות וחינוך"). 110 עמודים. המחיר: 7 ל"י.

הלגה קלר: עולם בדים
אנתולוגיה המציגה את תהליכי היצירה הקולנועית, את בעיית האסתטיקה של הקולנוע ואת השפעותיו ההרבותיות, החברתיות והפסיכולוגיות. מסות ומאמרים של חשובי התיאורטיקנים של הקולנוע, וכן ראיונות ומאמרים של גדולי הבמאים כברגמן, טריפו, פליני, בונואל, אנטוניוני ואחרים. (אפקים). 384 עמודים. המחיר: 18 ל"י.

יהואש ביבר: עלילות סיירת רימון
קבוצה לוחמי סיירת נועזים יוצאת למשימה מיוחדת מעבר לקווי האויב, המטרה — שיחרורם של שבויים ישראליים מהכלא המצרי. ספר מתח מרתק. ("ידע חסכר"). 144 עמודים. המחיר: 14 ל"י.

הומור וסאטירה —
עריכה מאוד ובהוצאת בידי משה גרנות
ספר ליהנה לכיתה ט' הכולל מבחר יצירות משל א' אבן עזרא, י' אלחריזי, ד' אלצ'אהרי, ח"נ ביאליק, ד' פרישמן, י"ל פרץ, שלום עליכם, א' ציבוב וא' קישון. לפי תכנית הספרות החדשה לחטיבת הביניים. 78 עמודים. המחיר: 9.50 ל"י.

הופיעה מהדורה חדשה:
מישור החוף התיכון והדרומי — מאת רנה הברון
המחיר 13 ל"י. תיק עבודה (נפרד). המחיר 3.50 ל"י.

בכל חנויות הספרים

הזמנות: עם עובד, מאז"ה 22, ת"א, טל. 611526 (החל מ־21 בינואר — 291526).

באשדוד נפתחה גלריה לאומנות „רביבית"
מרכז א' חנות מס' 6

הגלריה מציעה: דברי אומנות מקורית, ציורים, פסל קרמיקה מקורית, תכשיטי כסף בסגנון תימני מודרני תכשיטי זהב, בעיצוב מיוחד ולפי הזמנה.

אומנים ויוצרים
מוזמנים להתקשר עם הגלריה בהצעות

גלריה לאומנות „רביבית" בהנהלת י.א. גמליאל
ת.ד. 537 אשדוד. טלפון בבית 23559־

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים ב...
ת.ד. 92 ירושלים

הופיע:

„רבי ישראל מסלנט"
הרב דב כץ
משנתו, חייו ופעלו של אבי תנועת המוסר. מ... מחיר: 15.—

הופיעה מהדורה שנייה ומתוקנת

„על אבות לילדים"
מאת רבקה אליצור
סיפורי תורה לילדים בגיל הרך. מקראה לכ... הראשונות. מבוססים על מדרשי חז"ל. מנוקד. מ... צבעים. מחיר: כריכה קשה: 28.— כריכה רכה: 24.—

ההפצה בידי: הוצאת הספרים של הסוכנות היה... ת.ד. 7044 ירושלים

למכירה
בהזדמנות
מנוף נייד
LORAIN
במצב טוב
כושר הרמה 15 טון
זרוע 22 מטר
(אפשרות השכרה לתקופה ממושכת)
לטלפן 03־725398

מחלקת ההספקה של ספרית פועלים
תל־אביב, רחוב אלנבי 73, טל. 611431

הופיעו — בהפצה ראשית שלנו:

הערבית־היהודית של בגדאד
מאת יעקב מנצור
פרקים בפונולוגיה ובמורפולוגיה, ספר א.
בהוצאת אוניברסיטת חיפה

אות, אות, אות
שירים ומנגינות מתוך תכנית הטלוויזיה
ספר ראשון בסדרה זו היוצאת לאור ברשותה האדיב... של רשות השידור. היא ההיה מורכבת מ־11 ספרים שכל אחד מהם יוקדש לשתיים או שלש אותיות, ויכלול מבחר מתוך השירים והסיפורים שעסקו באותיות אלה.

ספרית תרמיל
פרסומי קצין חנוך ראשי

הופיעו ספרי תרמיל חדשים
אגדות וסיפורים — אוסקר ווילד מס' 94
בעל הבית והפועל — לב נ. טולסטוי 95
כלב שחור ועוד סיפורים — אהרן אלמוג 96
מחיר כל ספר תרמיל 2.50 ל"י
להשיג בחנויות ספרים ושקם
ובבית ההוצאה, רח' ב' 29 הקריה תל־אביב.
המחיר כולל דמי משלוח.

מערבות סטראו לכל כיס
פונן — סטראו פספודט
בן יהודה 8, תל־אביב

נשים באמנות ותמונות על בולי 74'

פינת הבולאי

מדינות רבות כבר הודיעו שיופיעו בולים מיוחדים, שי־ הוקדשו ל„שנת האשה הבינ־ לאומית" ושלהם דיוקנות של זוכות המקום שהיתה האשה וכן הישגי האשה ב־ התחומים שונים. ברזיל הופיעה ההצגה מיוחדת ב־7 ביוני, שהקדישה לנושא זה. גם בשנה שחלפה הופיעו בולים רבים המציגים ציורים מציירים ידועים שהם, שנושאם נשים, המציגות של נשים מפורסמות ובולים המוקדשים להגעות נשים.

רופאה אמריקנית ראשונה — על בול

רופאה נשים ראשונה ב־ ארצות הברית, ד"ר אליזבט בלקול, מופיעה על בול ש־ הונפק ב־15 בפברואר, בערך נקוב של 18 סנט, המציג את דיוקנה לפי תמונה שנעשתה על ידי רוברט גייסכן.

„האשה" של רנואר.

„הנערה נשואה בגמון דייפ־ טאב — מופיעה על 2 בולים, שהונפקו ב־1 ביוני, בערך נקוב של 12 ק (2), המציגים פרצלה איכרה ושרגת וכן סמל התנועה.

„אם" על בול קובני

„נשים בהתייעצות על תכנון המשפחה" בבורות אפריקה — מופיעות על בול משותף של איגודה סנגניה וקניה, שראו אור ב־16 באוקטובר, בערך נקוב של 40 סנט, המציג 3 נשים לומדות הסבר על תכנון המשפחה, בפיה של מנהיגת נשים.

„האשה" בציורו של אוגוסט רנואר — מופיעה על בול ש־ שהונפק ב־21 בספטמבר, ב־ גירנסי הבריטית, בערך נקוב של 8 פני.

נשים בהתייעצות על תכנון משפחה באפריקה

„מגורות קאבאלה" — ציורו של פיקאסו הנמצא במוזיאון פיקאסו בברצלונה, מופיע על בול שהונפק בגינאה המשוונית ב־20 ביוני, בערך נקוב של 50 א. בכמסגרת סדרת בולים ש־ הוקדשו לציורי של פבלו פי־ קאסו. בול אחר של 65 א.

„נשים בציורים" מופיעות על 7 בולי הונגריה, שראו אור ב־ חודש אוגוסט ומציגים ציורים של 5 ציירים הונגריים. פרטי הציורים הם: „אשה מתרחצת" מאת קרולי לוץ (1833—1904) על בול של 40 פ.; „התצור־ רות" מאת קרולי ברוקי (1807—1855) 60 פ.; „ונוס ו־ אהבה" קרולי ברוקי, 1 פט; „אחרי הרחיצה" מקורלי לוץ 150 פט; „מנוחה" מאת איש־ טוון צ'וק (1865—1961) 2.50 פט; „אחרי האמבטיה" מאת ברטלן סקלי (1835—1910) 4 פט; „המחשבות" מאת ארזי־ בט קורב (1869—1925) 5 פט.

„ההעוררות" — על בול הונגרי

נשים ברפואה ובעבודה ב־ כפר בסין העממית — מופיעות על 4 בולים, שהונפקו ב־6 ביוני, בערך נקוב של 8 פ. כל אחד, המציגים רופאה מזריקה זריקות חיסון לילדים, רופאה בדרך לטפל בכפר, נשים ב־ איסוף הכרוב וטיפול של רופאה באיכר.

אשה עובדת בצפון וייטנאם

„האהבה" של האמן" — מאת הצייר האמריקני ג'יימס הויסלר (1834—1903), מופיע על בול ירדני שהונפק ב־15 באפריל, בערך נקוב של 60 פ. כן מופיע על בול של 50 פ. ציורה של אנג'ליקה קאופמן — ציירת שוויצרית (1741—1807) „האמנית ובתה".

18 ציורים מפורסמים על הנושא „האשה" שנמצאים ב־ מוזיאון גולבנקיאן בליסבון, ראו אור בפורטוגאל ב־4 ב־ פברואר והם מציגים יצירותי־ הם של אמנים אירופים ו־ יפאניים, המתארים את האשה בצעירותה, בעבודה, בחיי ה־ משפחה בסבל ובשמחה.

רופאת כפר בסין העממית

סדרה נוספת בנושא זה הו־ פיעה ב־20 במארס ובין ה־ בולים אחרים המראים את „אדם וחוה".

ראש אשה על בול קובני

„ראשה של אשה" — ציורו של פ. פונצה דה ליאון, מו־ פיע על בול שהונפק ב־10 בינואר בערך של 1 ס. בקובה.

„האלמנה" — פסל מאת איוון מסטרוביץ' (1883—1962), מופיע על בול יוגוסלבי, ש־ הונפק ב־25 באפריל, בערך נקוב של 6 ד. הוקדש ל־ „אירופה 1974".

ציור של פיקאסו על בול של גיניאה המשוונית

ראשי נשים מחלקי תבל שונים: אירופה, יפאן, ד־ אפריקה וכו', מופיעים על 4 בולי ניגר, שראו אור ב־9 באוקטובר והוקדשו ל־100 שנה של ארגון הדואר הבינלאומי.

בול המוקדש להסכם שלום בלאוס

אנדרומה של אשה — מופיעה על בול רומני, שהונפק במאי הוקדש ל„ארכיאולוגיה הרומ־ נית". הערך הנקוב של הבול הוא 1.75.

אשה מיניקה — על בול של פאראגוואי

דמות „האשה" מופיעה על 2 בולי ספרד, שהונפקו ב־29 ב־ אפריל, בערך נקוב של 2, 8 פס. המציגים שני פסלים של נשים בלבוש לאומי.

„האלמנה" על בול יוגוסלבי

26 בולים אירופיים — ש־ ראו אור ב־28 במארס, הוקדשו ללבושי נשים ב־26 איזורים של המדינה. הם מציגים את הנשים כנהוג לובשות את בג־ דיהן המקובלים.

3 בולי ישראל, שהוקדשו ל־ נשים באמנות, ראו אור ב־11 ביוני הם מציגים „הגברת ב־ כחול", מאת משה קיסלינג על בול של 1.25 ל"י (הציור נמ־ צא במוזיאון תל־אביב); „ה־ אם והילד", מאת חנה אורלוף, על בול של 2 ל"י (הציור נמ־ צא במוזיאון עין חרוד) ו„ה־ נערה בכחול" מאת חיים סוטין על בול של 3 ל"י (הציור נמ־ צא במוזיאון ישראל ירושלים).

חותמת לכבוד שנת האשה הבינלאומית

החתמת יובל האוניברסיטה העברית

השבוע ב־14 לחודש, הונפ־ קה בישראל חותמת מיוחדת שהוקדשה ליובל האוניברסיטה העברית ירושלים. על החותמת נראה סמל האוניברסיטה.

חותמת ליובל האוניברסיטה העברית

שנתיים להסכם השלום בלאוס — עד בול

ב־21 בפברואר ימלאו שנ־ תיים מאז נחתם הסכם השלום בלאוס, וביום זה יונפקו 3 בו־ לים זהים המציגים את דיוקנ־ הם של מלך לאוס, הנסיך סו־ בנה פומה והנסיך סופנה נו־ בונג.

אליעזר בן

תשבץ „מעריב" מס. 940 (לבן)

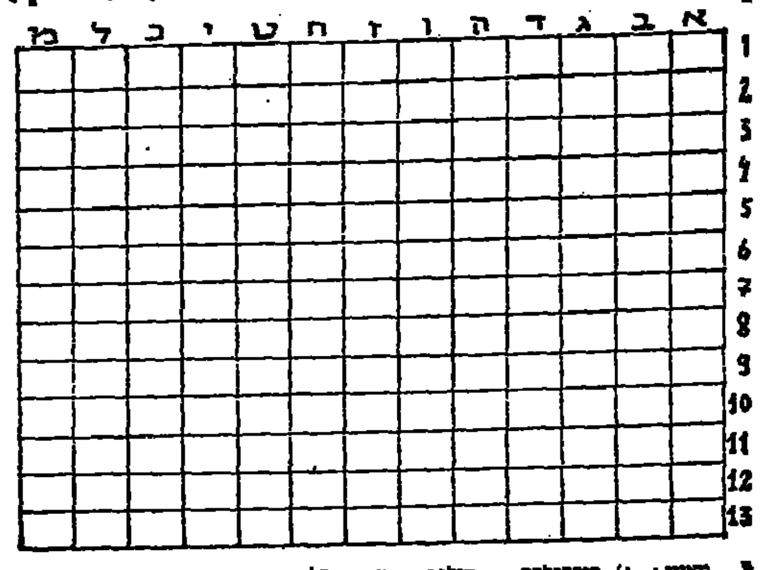

מאוזן: 1) סכבב־לכה; כירות אורך, 2) כלי־שרי־ סות; בירה בצפון־אירו־ פה; בזק לספרים, 3) כליישים ונציאני; מדינה באפריקה המערבית, 4) רצוץ; ללזן, 5) בת־קול; די; שויי בתענית, 6) יל־ קוס; יציאה לים, 7) לא סוב; חודש עברי; קריי את כאב, 8) הורן; אגוד־ הזהו, 9) קדומת לשם ב־ הולכי; צונן; כלי־חפי־ רה, 10) פגום בקצה; צד במערב, 11) הרטבה; עיר המשפטים נגד פושעי־ ההלכה בגרמניה המער־ בית, 12) קרס; אקריבס בקרקע; חופה, 13) כלי של הקשורה הבוגית; דפי־ קה.

מאונך: א) ביה־תפילה מוסלמי; בגד־עבודה; בן הרן, ב) תגלדת הפצע; גמי; ריקוד, ג) מקשתת התבואה; אמונה; ילד, ד) בת; תרביך; פועל סיני, ה) גבוה; משק שי־ הוסי בבריה"מ, ו) חומר כתבב סקוף; כלת־זירוז; לפגמי, ז) שומר בית־כלא; צבע בהיר; בירתה ניי־ רובי, ח) דגל; ניצוץ; אילם־אורחים, ט) מברק; שוכן, י) ספרי־זכרונות; כי־ נוי למי שמאמין לכל דבר; בית־ברות, כ) גבעה; מלה־סרוב; ודאי, ל) סרדינה; פנים; יין צעיר, מ) חלים; צת; תיבה ה־ מוצאת ומוכנסת בגרירה בכתוחן כתיבה.

(בתשבץ „לבן" זה חייב הפותר למצוא בעצמו את מקומותיהן של המשבצות השחורות).

פתרונות לחידונים הקודמים

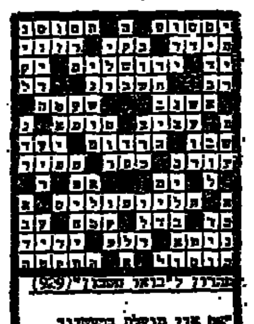

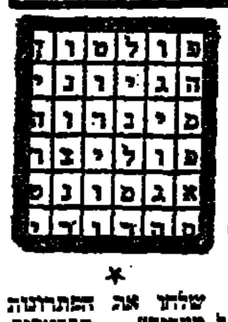

בואו חשבון (930)

פ ג ם	מ ו ס ר י
א ר ס	ר פ ו
	נ ג ד ם
	ר א ה.ם
	מ י ה ד
	א מ ה ד
	ר פ

האימרה: 8ק 951 80קק נמ2936

על 919 0ח7ק,לל97ח29נ94ן

470 9כבל

בפעולה חילוק זו הוחלפו הספרות באו־ תיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את ה־ אותיות המתאימות במ־ קום הספרות בשורה ל־ מטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי לפניך אימרה של ג'והן הייוד.

רז המרכז

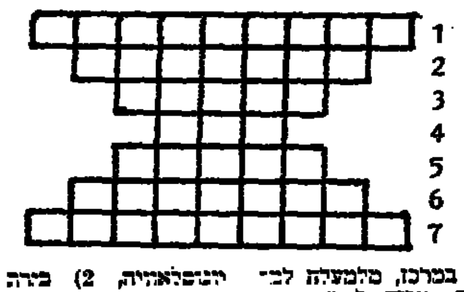

במרכז, מלמעלה למ־ טה, צריך לרשום שם של משורר אמריקני, בן המאה ה־19. אולם, שם זה יצטרף נכונה, אם קודם לכן יירשמו שבעה ערכים כבאוזן, בהתאם להגדרות.

הגדרות: 1) עיר ב־ יוגוסלאוויה, 2) בירת קפריסין, 3) נהר באי־ רופה, מקורו בשוויצריה, ליד מעבר סאנט גוטהארד, 4) דרוב, 5) בירת של רפובליקה עממית באי־ רופה, 6) בירת ארקנסו שבארצות הברית, 7) בירת האיטי.

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", תל־אביב, ת.ד. 20044. צרפו את המספר הרשום מעל כל אחד מהחידונים: „תשבץ" בן מס' 940, או „בואו חשבון" (930), או „רז המרכז".

שלושים פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

הפתעות

במקצת את דרישותיו ולהתמו־ דד עם יריבו הסובייטי.

מבין חורש שהמאבק יהיה בלא הגבלת כמספר המשחקים (פידיא קבעה 36 משחקים) ו־ שההכרעה תיפול לפי 10 נצ־ חונות, בלא לחשב את תוצאות התיקו. במקרה של 9:9 דורש פישר שהמחזיק יפסק והוא יישאר אלוף העולם.

נשיא פידיא, ד"ר איבה, אמר שהוא מסכים לדרישות פישר. שכן דוקרב קרפוב — קורצ'נוי נסתיים בנצחון זעום של 3:2 ו־19 תיקו. אולם דעת יחיד של ד"ר איבה אינה עשויה לקבוע, כי ההחלטה נתקבלה בקונגרס פידיא.

פלורנציו קאמפומאנס הפי־ ליפיני, סגן נשיא פידיא, נפ־ גש בשבוע שעבר עם פישר ב־ קליפורניה והתרשם שהוא אינו מוכן לסגת מעקרונותיו. ד"ר איבה יסע אל פישר במחצית מארס. אלה שעוקבים מקרוב ש־ „קרב הכתר" ייערך בכל זאת בונים תקוותם על דבר אחד בלבד: תמורתו של בובי פישר לכסף. אולי יתרכך קצת לנוכח נכונותם על 5 מיליון דולר...

הורט ניצח

תחרות חג המולד בהייס־ טינגס נסתיימה בנצחונו של הצ'כי הורט עם 10.5 נקודות, אחריו האגאניאן והיגוריונסון 10 (האיסלנדי נחל בכך דרגת רב־אמן).

האגאניאן נוצח ב־22 מסעים ע"י פלאנינץ! האנגלי מיילס ניצח את שני הרוסים.

● טביליסי: התחרות ל־ זכר גוגלידזה נסתיימה בנצחו־ נם של גיאורגאדזה וגופילד, שצברו 10 מ־15 (ללא הפסד!). אחריהם באגירוב וחולמוב 9, גפרינדשוילי, סיגוריונסון, וי־ לאבה וצ'וקילטיה 8 וכו'.

אליפות פתוחה בארה"ב

מספר שיא של משתתפים ציין הקבה את האליפות ה־ פתוחה בארה"ב: 468 איש! הם חולקו לשתי קבוצות וה־ מאבק התנהל בשיטה השוויי־ צית: 8 סיבובים ב־4 ימים. ניצחו קומנס והקנדי ביאסאס, שצברו 7 נקודות. חצי נקודה אחריהם הגיעו בראון וגריפ.

הנה כיצד נחלץ המנצח מ־ מצב קשה:

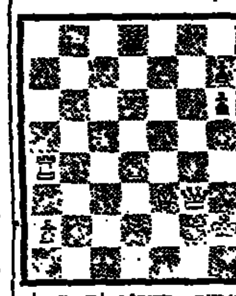

ביאסאס, בשחור, הגיע ל־ עמדה אבודה נגד גריפ. אולם הוא נחלץ בתחבולת כפת ה־ קרב נמשך:

39. — מה־ד6, 40. צ־א8 ! פ־ו4+, 41. ר־פ צ־ה, 42. צ־ד8 צ־ו4+ !, 43. מה:צ מה־ה3+ ! תיקו, כי הכאת המלכה גוררת כפת.

הקרב המעניין הבא נערך ב־ תחרות דיבוקבצי, יוגוסלביה (ניצח מיניץ עם 10 מ־13).

משטובין — גיבסק

1. ה4 ה5, 2. פ־ו3 פ־ג6, 3. ר־ב5 א6, 4. ר־א4 פ־ו6, 5. 0־0 ר־ה7, 6. צ־ה1 ב5, 7. ר־ב3 ד6, 8. ג3 0־0, 9. ה3 פ־א5, 10. ר־ג2 ג5, 11. ד4 צ־ג7, 12. ג:ד מה־ג7, 13. פב־ד2 ר־ב7, 14. פ־ו1 צא־ג8, 15. צ־ה2 פ־ו8 (מסע שנוסה עוד ב־1951 ונהל כמה פעמים, במקום ר־ג3), 16. פו־ח2 צו־ה8; 17. א4 ג4, 18. ר־ד3 פ־ו4, 19. ר:פ ה:ר, 20. צ־ב1 פ־ג6 (מוטב מה־ג6), 21. מה־ד2 מה־ג6, 22. א5 מה:א5 ! 23. מה:ו4 ר־ו6 ! (ההגנה ה־ יחידה היא מה־ה5), 24. פ־ו3 ! ר:ד4, 25. ה5 ! ר:ה5 (על ד:ה יבוא מה־ו4), 26. מה־ז5 פ6, 27. פ־ח6+ מ־ח7, 28. מה:ו7+ מ:פ, 29. א4 מה־ג7, 30. ה5+ מ־פ5, 31. ר־ו5 ! שחור נכנע.

שאול הון

פינות אוכל בשלל צבעים

חדש במחירים ללא תקדים.
מערכת 4 כסאות "מצפה" ושולחן פורמאיקה.
כיסאות פלסטיק מהודרניים בשלל צבעים עם ריפוד או בלעדיו.
כל המערכת רחיצה ויציבה.
מתאים לבית ולגן, לאולמות ולכל מטרה.

המכירה בסיטונות במחירים הישנים

מצפה
תעשיות פלסטיקה מצפה רמון.
המכירה:
דהם בע"מ. רחוב שפרינצק 9 תל אביב
טלפונים 259961, 257647. עד שעה 14.00.

השקעה טובה בזמן הנכון!

מבני תעשיה ומלאכה בקרית אריה
האזור המבוקש ביותר ליד ת"א

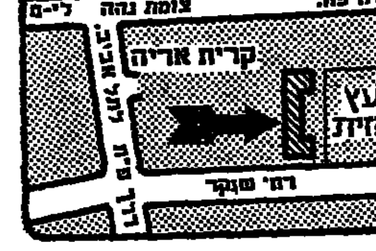

* קרוב לכל מקום: לתל אביב. לכביש נהה. לקוי אוטובוסים.
* שרותים מלאים במקום: מניק, בנק, מסעדה, מאליות, כלים וספרי עבודה.
* מועד כניסה: תוך 6 חודשים.

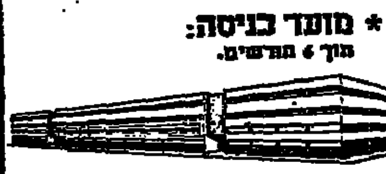

אוריאלי תיור תעשיות
רח' גור 9, ת"א, טל. 252864, 259042

בדי יוקרה
במחירי סוף העונה

בד סינטטי לחולצה 14 ל"י!
בד סינטטי למכנסיים 24 ל"י!
בד סינטטי לשמלה 28 ל"י!
בד צמר לחולצה 23 ל"י!
בד צמר למכנסיים 40 ל"י!
בד צמר לשמלה (עם שרוול) 60 ל"י!

המקור הבלעדי בארץ
Jercoli
ת"א, חומה ומגדל 20 (פינת המסגר 19)
שעות המכירה: 8.30—14.00

...צרכי משרד מתנות ומתנות
...ע, קרמיקה, מתכת, זכוכית וכד'.
...לים לספק בכמויות גדולות ובטיב מעולה המיועד לשוק האמריקאי.
...ים ופרוספקטים של מוצרים יתקבלו ע"י ...חברה הנמצא בארץ עד התאריך 4.2.75.
...בפרטים לכתוב ל־ RAZ-MOR LTD.
רח' החייל 19 רמת־גן.

תל אביב — בית ספר למקצועות האופנה — אלנבי 19 טל. 58408

תפירה בכתב
בגדי נשים ובגדי ילדות
ת.ד. 4402 ת"א

גזרון/בית קונפקציה
חולצות ומכנסי גברים
בגדי ילדות

"קרים" ומכנסים
התחלת הקורס 29.1.75

מודליסט/ית מתכנן/נת אופנה
התחלת הקורס 21.1.75

עשי בעצמך בחודש
חולצות חצאיות שמלות

תופרת סלון
צייר/ת אופנה

هكذا من الأصل

صكدا من الاهل

חינוך על־יסודי · ב״ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

המועצה האזורית מרחבים

מפגש מרחבים ד.נ. נגב טלפון 83014 — 057-83051

* מכרז מס' 50/196/75 — הקמת מלתחות ובניין שירותים במרכז ספורט אזורי מרחבים.
* מכרז מס' 50/214/75 — הקמת בית כנסת כיפתי באשל הנשיא.
* מכרז מס' 50/215/75 — הקמת גן ילדים בניר עקיבא.
* מכרז מס' 50/300/75 — הקמת בית עם ומזכירות במושב ניר עקיבא.
* מכרז מס' 50/301/75 — הקמת בית כנסת במושב ניר עקיבא

1. המועצה האזורית מרחבים מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע עבודות הנ"ל.
2. רשאים להשתתף במכרז זה קבלנים רשומים לעבודות נושא המכרז בהתאם לחוק רישום הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט ותקנותיו.
3. תוכניות מפרטים תנאי המכרז וטופסי הצעות מחירים אפשר לקבל כל יום בשעות העבודה הרגילות בקופת המועצה תמורת תשלום (להלן התשלום): תשלום זה לא יוחזר.

מכרז מס'	הסכום	העבודה חייבת להסתיים תוך:
50/196/75	40 ל"י	עד 180 ימי לוח
50/214/75	100 ל"י	240 ימי לוח
50/215/75	120 ל"י	עד 300 ימי לוח
50/300/75	155 ל"י	עד 300 ימי לוח
50/301/75	160 ל"י	עד 300 ימי לוח

4. תנאי תשלום 40 אחוז במזומנים בשלבי העבודה, 60 אחוז בגמר מסירת כל העבודה בשטרות למשך 12 חודשים ללא ריבית.
5. הצעת מחירים תבוסס על מדד בניה ליום 15.1.75, על הקבלן לספק 3 אחוז מההתייקרות.
6. א. קבלן הרשום כנ"ל המעוניין להשתתף במכרז זה יגיש למזכיר המועצה הצעת מחירים בשני עותקים על גבי טפסים שהומצאו לו וישלח אותם בדואר רשום במעטפת ההצעה שהומצאה לו לפי הכתובת מזכירות המועצה האזורית מרחבים ד.נ. נגב או לשלש לתיבת המכרזים במזכירות המועצה.
ב. מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 14.2.75 שעה 12.00 בצהריים.
7. להצעות יש לצרף 10 אחוז ערבות בנקאית למשך 3 חודשים לבטחת קיום ביצועה כל עבודה (ביצוע בנין) האישור מתארים על רישומו וסוגו כקבלן מורשה לנשוא על פי החוק.
8. הרשות בידי המועצה לקבל הצעת המכרז כולה או חלק ממנה.
9. המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה, או הצעה כל שהיא.

חביב שרקי — ראש המועצה

סיבי דימונה בע"מ

מציע בזה

למכירה חמרי עזר ואביזרי טכסטיל

הנמצאים במפעלנו בדרום.

על המעוניינים לפנות למר א. חן טלפון 057-71273.

את ההצעות יש להגיש במפעלים או ברח' סלמה 60, תל־אביב.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסה אזרחית

מודיעה על

מלגות מחקר ולימודים לסטודנטים לתואר גבוה

בשטחי ההידרוטכניקה.

מכניקת זורמים, הידרודינמיקה ימית, והידרולוגיה.

מעונינים, בוגרי פקולטות להנדסה אזרחית, מכונות, חקלאות, אוירונאוטיקה, יפנו בהקדם למזכירות הידרוטכניקה קו פנימי 306.

בית ציוני אמריקה

מתחילה הרשמה חדשה לחוגי בית ציוני אמריקה

בכל יום רביעי	בכל יום חמישי
החל מה־29.1	החל מה־30.1
חוג ברידג' לדוברי אנגלית	**חוג ברידג' לדוברי עברית**
בהדרכת מר י. גורביץ	בהדרכת גב' ניטה אורנשטיין
5—7 למתחילים	5—7 (למתחילים בלבד)
7—9 למתקדמים	

דמי השתתפות — 125.— לכל קורס, ההשתתפות רק על פי הרשמה מוקדמת.

נותרו מספר מקומות לחוג לציור ביום ראשון 5—7.

דמי השתתפות — 30.— ל"י לחודש.

טכניקום

בתאריך 19.1.75 ייפתחו קורסי ערב

חשמלאים מוסמכים

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

מעוניין לקנות

מכונה אוטומטית לרישומים בהנה"ח

כולל מכונת כתיבה, 2 מונים

הכרון אחד או שניים.

דורון: בשעות העבודה 733157, בערב או בשבת 783157.

חנויות לתקליטים

וסוכני תקליטים

יש לי חדשות עבורכם!

נא להתקשר בין השעות 10.00—2.00 לפנה"צ

רק ביום ראשון

03-783750 — יגאל צליק

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה

מודיעה על

המשך הרישום לשנת הלימודים תשל"ו ללימודים לקראת התואר הראשון

הרישום יסתיים

ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה 23.2.75.

יחידות הלימוד

הפאקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
הפאקולטה לאמנויות
הפאקולטה למדעי החברה
המגמה לחשבונאות
ביה"ס לעבודה סוציאלית
הפאקולטה למשפטים
הפאקולטה למדעים מדוייקים
הפאקולטה למדעי החיים
הפאקולטה להנדסה
בפאקולטה לרפואה

1. **ביה"ס לרפואה**
א) לימודים לקראת התואר דוקטור לרפואה
ב) ביה"ס ללימודי הפרעות בתקשורת
2. **ביה"ס ללימודי המשך ברפואה — החוג לסיעוד**

חוברת הסברה „לקראת שנת הלימודים תשל"ו" וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י, בחנות בבנין האקדמיה למוסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת אביב — בימים א'—ה' מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.00.

כמו כן אפשר לפנות בכתב ל„מפעל השכפול", בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת ת"א, ת.ד. 39287, רמת אביב, תל־אביב (ללא צרוף המחאת דואר על סך 5 ל"י, לא תשלח החוברת).

חיילים בשירות סדיר יקבלו את החוברת חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

מתעמדים המשוחררים בצה"ל או המתעתדים לנסוע לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי רישום במועדי הרישום הרגילים.

תלמידי אוניברסיטת תל־אביב המתבקשים להוסיף / להחליף חוגי לימודיהם יירשמו במועדי הרישום הרגילים.

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה

ביה"ס לחינוך / המרכז לחינוך טכנולוגי בחולון

מודיעה על

המשך הרישום לחוג לחינוך טכנולוגי

החוג מכשיר מורים להוראת המקצועות הטכנולוגיים בחינוך העל־יסודי במגמות הבאות:

מכונות
חשמל ואלקטרוניקה
בניין

ייפתח שלוחה מגמה לעיצוב טכנולוגי

משך הלימודים 4 שנים. לבוגרי החוג מוענק התואר „בוגר במדעים לחינוך טכנולוגי" B.Sc.T.E.

שכר הלימוד —150 ל"י לשנה.

לכל סטודנט ניתנת הלואה או מענק מותנה (לפי בחירה) בסך —2000 ל"י לכל שנת לימוד.

רשאים להירשם בעלי תעודת בגרות או בעלי תעודת גמר מורחבת בגוגרי בית ספר תיכון מקצועי ארבע שנתי.

הרישום יסתיים ביום א' י"ב באדר תשל"ה 23.2.75

חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י במפעל השכפול בבניין האקדמיה למוסיקה, קריית האוניברסיטה, רמת אביב — בימים א'—ה' מ־9—17, וביום ו' מ־9—13.

כמו כן אפשר לפנות בכתב למפעל השכפול — בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת ת"א, ת"ד 39287 רמת אביב (ללא צירוף המחאת דואר על סך 5 ל"י, לא תישלח החוברת).

חיילים בשירות סדיר יקבלו את החוברת חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

פרטים נוספים ניתן לקבל גם במרכז לחינוך טכנולוגי, במזכירות החוג, רח' גולומב 52, חולון, בימים א'—ו' בין השעות 08.00—13.00.

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף. הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ______ מעוניין בלימוד: ______

כתובת: ______ טל. ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב · רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית)	חיפה רח' בלפור 5 (בבנין המשרד לסחר והתעשיה)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	באר שבע רח' החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)
	חולון רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 (במרכז)	ירושלים רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות רח' יעקב 3 (מול אגד)

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו 3 בשיתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכינו בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה.

לכבוד „המכונים האמריקאים להשכלה בכתב", ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77.

אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמה למקצוע הגראפיקה.

שם ______

כתובת ______ טל. ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

טכניקום

בשנת יובל ה־15 לביה"ס

15% הנחה לכל הנרשמים

15 מלגות ללימוד חינם

לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

בתחומים אלו ערב בהסמכה המקצועית בפקוח משרד העבודה

* אלקטרוניקה תקשורת
* חשמלאים מוסמכים
* טכנאי ביוחשבים / טכנאי חשמל
* הנדסאים ערבים
* שרטוט טכני (תכנות)

יובל 15 שנים 1960-75

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · אורט ישראל

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

היחידה לכתות קדם

נמשכת ההרשמה לכתות הכנה מיוחדות בקר וערב

★ קדם טכנאים
★ קדם הנדסאים
★ קדם מדריכים

מתקבלים בוגרי י"א

למעונינים תנתן הכנה מיוחדת לקראת בחינות בגרות חיצוניות

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק — לימודי חינם

בעת ההרשמה יש להציג:

- תצלום של תעודות השכלה
- החייל המשוחרר יציג תצלום מתעודת זכאות ללימודי חינם
- 50.— ל"י דמי הרשמה.

מנהל היחידה ייעץ לפונים כל יום ג' אחה"צ במשרד הראשי בת"א בשדרות דוד המלך 39.

בפרטים נא לפנות: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00.

תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 264193; 267436.
שד' החשמונאים 6, טל. 32634.
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455.
כפר־סבא: ביה"ס אורט (ליד המשטרה) בימים ב', ד', בין השעות 17.00—19.00.

למד מקצוע נדרש בתנאי תשלום מיוחדים

★ אלקטרוניקה תקשורת
★ חשמלאים מוסמכים

לבוגרי 8,9 שנות לימוד כתות מיוחדות

בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה

לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00

תל אביב: רח' בוגרשוב 66, טל. 225690, 225795 חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671
שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193. באר שבע: רח' הפלמ"ח 47, טל. 77781
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

משרד העבודה · אורט ישראל

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים

המשרד לקבלת תלמידים

רישום המועמדים לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)

החל ביום א', כ"ט בטבת תשל"ה (12.1.75)

ויסתיים ביום ו', י"ז באדר (28.2.75)

מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי ספר:

הפקולטה למדעי הרוח	ביה"ס לרפואה
ביה"ס לחינוך	ביה"ס לרפואת שיניים
הכשרת מורים (תעודת הוראה)	ביה"ס לרוקחות
הפקולטה למדעי החברה	הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
ביה"ס למינהל עסקים	ביה"ס למדעי ...
ביה"ס לעבודה סוציאלית	הפקולטה לחקלאות
הכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים	ביה"ס למדעי הבית
הפקולטה למשפטים	ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
המכון לקרימינולוגיה	

בעל תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ שנה אחת לפחות, יפנה או בכתב ל„אקדמון", ת.ד. 41 גבעת רם, ויקבל את ה„מדריך לתלמיד החדש" וטפסי רישום תמורת —8 ל"י (ללא צירוף המחאה על הסכום לא יישלח המדריך). חיילים בשירות חובה יקבלו את המדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בעל תעודת בגרות שאינה ישראלית ושטרם למד במוסד להשכלה גבוהה בארץ כתלמיד מן המניין, יפנה למשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים.

תלמיד האוניברסיטה העברית המבקש להוסיף או לעבור לתחום לימודים מפקולטה אחרת — יפנה למשרד לקבלת תלמידים (טפסים ניתן לקבל גם במזכירויות הפקולטות/בתיה"ס).

מועדי הרישום שלעיל חלים על כל המועמדים

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה.

לכב' המכון להכשרה מקצועית

ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)

נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.

שמי ______
גיל ______
השכלה ______
כתובתי ______

בית ספר למטפלות – ויצ"ו

תל־אביב, שד' דוד המלך 40

מודיע:

ההרשמה נמשכת לקורס המתחיל בחודש פברואר

מתקבלות מועמדות בנות 17, בעלות השכלה של 10 שנות לימוד.

דיור וכלכלה במקום — ללא תשלום.

ההרשמה: כל יום בשעות 9—12 לפנה"צ

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא ושגר

לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור (1)

שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב

נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה

שמי ______ גיל ______

כתובתי ______

לימודים

• • • על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES

המכללה העברית להשתלמות בכתב

37 שנות נסיון • 125,000 בוגרים • 115 קורסים לבחירתך

למד בביתך בהתכתבות

בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

אם הנך מתכוון ללמוד באמת ובתמים... אם אתה מתכוון להצליח בלימודים...
המכונים הבריטיים – המוסד הותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שעוצו בהצלחה בארץ ובחו"ל, שיטות המקנות לך ידיעה תוך תקופה קצרה.

הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם מטובי כוחות ההוראה בארץ.
קצב ההתקדמות ורמת הלימודים יותאמו במיוחד לרמתך ולכישוריך.

בגרות ומוקדמות *
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקלים
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים

12. עברית - שיפור הסגנון
13. עברית - שיפור הלשון וההבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה - בניית מכשיר רדיו ואנטנה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אנטנה ומכשיר רדיו
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלויזיה

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

אנגלית לאוניברסיטה והכנה לטכניון *
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

טבנאות
1. שרטוט מכני - בנין וסבנות
2. מבנאות סבנות
3. מבנאות דרך
4. מבנאות בנין
5. מבנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ______ טל. ______
שם ______
כתובת ______

משרדי ייעוץ והרשמה:
תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162
חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה: 8.00–20.00 ללא הפסקה

לחיילים משוחררים ע"פ החוק - לימודים חינם.

אנגלית צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג
Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה
שעורים פרטיים - 10 ל"י לשעור

לחיילים משוחררים עפ"י החוק - לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל' 252337 שעות הקבלה 8.00—20.00
רמת־גן: שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83, טל' 723466, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
חיפה: נורדאו 30, טל' 667040 שעות הקבלה 8.00—20.00
אשקלון: מדור לתרבות בי"ס אילנות (הישן) אפרידר, טל' 2773, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
ירושלים: 1. ההסתדרות 22, טל' 224769 שעות הקבלה 8.00—20.00
2. בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מסריק 10, טל' 66380, 68383, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00

ההרשמה לאוניברסיטה החלה!
האם את(ה) מוכן(ה)?

נפתחים קורסי ערב נוספים מרוכזים

אנגלית הכנה לאוניברסיטה

לקראת בחינות המיון באפריל 1974

קורס חדש - הפתיחה 22.1

לבחירתך גם קורס בהתכתבות

הצטרפו אל המרוצים, למדו ב־
תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

פרטים והרשמה: בת"א הלימודים בבנין „גמנסיה הרצליה"
תל־אביב 1. בנין „גמנסיה הרצליה", ז'בוטינסקי 106, 4—8 בערב.
2. שד' דוד המלך 11, 9—1 לפנה"צ בלבד.

טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128

העתודה האקדמית

ההרשמה לעתודה האקדמית תסתיים ב־24 לינואר 1975

יוכלו להרשם תלמידים הלומדים בכתות י"ב של בתיה"ס השונים.

על המועמדים להביא עמם בעת ההרשמה צילום ומקור תעודת ציונים של כתה י"א ומכתב מביה"ס כי הם ניגשים לבחינות הבגרות בקיץ תשל"ה, או במועד אפריל 75.

פרטים נוספים, חוברות הסברה וטפסי הרשמה אפשר לקבל בבתי הספר ובלשכות הגיוס האזוריות.

בימים ב', ד' בשעות 07.30—14.00 וביום ו' עד השעה 12.00.

צבא הגנה לישראל

אוניברסיטת חיפה

מזכירות ההרשמה וקבלת התלמידים
מודיעה כי

ההרשמה לשנה"ל תשל"ו
נפתחה
ביום א', כ"ט בטבת תשל"ה — 12.1.75

ותסתיים
ביום ב', י"ג באדר תשל"ה — 24.2.75

מועד זה חל גם על תלמידים המבקשים לחדש הרשמתם ומועמדים שלמדו במוסדות אחרים.

לימודי התואר הראשון (ב"א)
בפקולטה למדעי הרוח
בביה"ס לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים ע"ש א' בירם וביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית, „אורנים").
בפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה (כולל ביה"ס לניהול).
מכללות: מכללת עמק יזרעאל „אהל שרה" מכללת „תל חי"

לימודי התואר השני (מ"א)
בפקולטה למדעי הרוח
בביה"ס לחינוך
בפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה

לימודי תעודה
ספרנות
מינהל במלונאות

בחינת המיון הכללית
תתקיים ביום ב', י"ב בניסן תשל"ה — 24.3.75.

חוברת הסברה וטפסי הרשמה ניתנים לרכישה:
1. בחנות אגודת הסטודנטים באוניברסיטה (בנין רב־תכליתי) בימים א'—ה' בשעות 10.00—16.00
2. בחנות ספרים „זהר", רח' החלוץ 22, חיפה. מועמדים המבקשים לקבל את ה„מדריך לנרשמים" בדאר, ישלחו מכתב בצרוף המחאה דאר בסך 5.50 ל"י.

אוניברסיטת בר־אילן

המזכירות האקדמית
מודיעה על

פתיחת ההרשמה של מועמדים לשנת הלימודים תשל"ו (1975-6)

לפקולטות ולבתי־הספר דלקמן:

* מדעי היהדות
* מדעי הרוח
* מדעי החברה
* משפטים
* מדעי הטבע
* בית הספר לעבודה סוציאלית
* בית הספר לחינוך
* שלוחת האוניברסיטה באשקלון
* שלוחת האוניברסיטה בצפת
* שלוחת האוניבר' בעמק הירדן

טפסים ופרטי הרשמה יישלחו לכל דורש לפי פניה בכתב. נא לפנות לפי הכתובת — המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.
המתעניינים בשלוחות באשקלון, צפת ובעמק הירדן, מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

— מספר המקומות מוגבל —

ההרשמה נפתחה בעז"ה ביום רביעי, י"ח בטבת תשל"ה (1.1.75), ותסתיים ביום שישי, י"ז באדר תשל"ה (28.2.75).

• ערבית • אנגלית • צרפתית • גרמנית • איטלקית • ספרדית • עברית

למתחילים ולמתקדמים
שיחות קבוצתיות.
קבוצות מיוחדות לילדים מ־ABC ולתלמידי בתי־ספר תיכוניים
לפנה"צ, אחה"צ, בערב

גם שעורים פרטיים

מרכז לשפות קורן COREN
תל־אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
בזלה בנימין 2, טל. 56347

משרד העבודה
המרכז לעדכון טכנולוגי
בשתוף
הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

וביה"ס הארצי להנדסאים
מודיע על פתיחת הקורס:

עבוד ושמוש של חמרים פלסטיים ודביקים

ביום ה' 6.2.75 בשעה 17.00 בבנין ביה"ס.

הערות:
1) נותרו מספר מקומות.
2) ההרשמה תמשך עד 2.2.75.
3) הקורס הוא בן 12 פגישות בנות 2 שעות הרצאה + בקורים במפעלים.
4) מחיר הקורס — 260.— ל"י + 5.— ל"י דמי הרשמה.
5) בדבר פרטים והרשמה לפנות אל מזכירות המרכז לעדכון טכנולוגי בביה"ס להנדסאים מבוגרים בקרית הטכניון חיפה, ת.ד. 4459.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מדור לקבלת תלמידים מחו"ל
בנין גולדשמידט — הר הצופים

רישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)
הרישום החל ויסתיים ב־28.2.75
מתקבלות בקשות לכל הפקולטאות ובתי הספר

מועמדים הבאים מתבקשים להרשם באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל:
בעלי תעודות־בגרות מחו"ל (מלבד מועמדים שהשלימו לפחות שנת־לימודים אחת כתלמידים מן המנין באוניברסיטה בארץ).
מועמדים הלומדים בתוכנית הכנה לעולים חדשים באוניברסיטאות בארץ.
עולים חדשים המתכוננים לבחינות־בגרות ישראליות מיוחדות לעולים.
מועמדים ללימודים מתקדמים שלמדו במוסד להשכלה גבוהה בחו"ל.
לקבלת טופס בקשה — נא לפנות בכתב למשרד לקבלת תלמידים מחו"ל, ת.ד. 24100, הר הצופים, ירושלים, או אישית (לחדר 311, בנין גולדשמידט, הר הצופים).
מועמדים המעוניינים בייעוץ אישי מתבקשים לפנות לכתובת הנ"ל, או להתקשר לטלפון 222131 או 2... — שלוחה 64, כדי לקבוע מועד לראיון.
מועמדים לשנה א' חייבים להגיש את הטפסים עד 28.2.75.

הישיבה התיכונית מקצועית
תורה ומלאכה
פתח־תקוה

נפתחה ההרשמה לשנה"ל תשל"ו

המגמות: **מכניקה כללית**
אלקטרומכניקה
אלקטרוניקה

מסלולים: **1. בגרות מקצועית**
2. תעודת גמר מקצועית.

ההרשמה:
במשרדי הישיבה בימים א'—ה' בין 8.00—12.00
בימים ב'—ד' 8.00—12.00, 4.00—6.00
יש להביא ציוני שליש א' ותעודת זהות.

הנהלת חשבונות

1+2 משולב · תחילת לימודים 4.2.75 · **3** למתקדמים

* בפקוח משרד העבודה * כתות ערב ובוקר
* לימודי חינם לחיילים משוחררים ע"פ החוק

פרטים והרשמה ביה"ס גינת
רח' בן זכאי 6, ת"א, טל. 290775
(ע"י אחד העם 35).

בהסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הסתדרות פועלי א"י - יגו / הסתדרות הפקידים

ביה"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת
תל־אביב, רח' בן־זכאי 6

החודש נפתחים:

פקידות
● מזכירות
● חשבונות

כתבנות
● עברית
● אנגלית

● הלמודים בפיקוח משרד העבודה
● פרטים והרשמה: ביה"ס גינת, רחוב בן זכאי 6, תל־אביב, טלפון 290775 (ע"י אחד־העם 35).

בהסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הסתדרות פועלי א"י - יגו / הסתדרות הפקידים

ביה"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת
תל־אביב, רח' בן־זכאי 6

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה
קורסים ל־ ספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
מכון דיאנה
ת"א רח' יורדי הסירה 4
פנת דיזנגוף 190 טל. 226061

קורסים מזורזים

נפתחים ביום חמישי
בוקר • צהרים • ערב
● הנהלת חשבונות
● פקידות ומזכירות
● ניקוב I.B.M.
● כתיבה במכונה

שרוטל

תל־אביב אלנבי 140
תל־אביב דיזנגוף 82
ירושלים סרדי' בן הלל 10
רמת־גן ז'בוטינסקי 54

קורס לצרפתית

יפתח בתחילת חודש פברואר בבית צרפת באוניברסיטה העברית בירושלים, גבעת רם

ההרשמה במזכירות בית צרפת בימי ב' ו־ד' בין השעות 10.00—12.30 טלפון 63862

صكنا من الاهل

חידון סמלים של מעריב נושא פרסים מס׳ 9

1. בראשון לציון, בפתח תקוה וברחובות אנו צועדים במקום הראשון — הצעת השבוע: לוחות צעירים 3 חדרים בראשון לציון 155.000 ל״י.
2. הרמטית — הממתיק השוויצי בעל המוניטין העולמיים, בקופסא הכחולה השטוחה. כיום יותר זול מסוכר. להשיג בבתי המרקחת והחנויות לשרות עצמי. מיובא ע״י מ. פרופ ובנו בע״מ, ת.ד. 1063, תל־אביב.
3. „קסיו" מכונות החישוב האלקטרוניות במבחר דגמים רב, מפאר תוצרת יפן. מופצות בישראל ע״י פויכטוונגר ובניו בע״מ.
4. גם הילדים נהנו מעוף עם ירקות — חטמני רטעים. TAMI — שימורי איכות ללא חומר משמר — תוצרת פרי סעים, חדרה.
5. מחשבי הכיס הידועים בעולם ב־12 דגמים הכוללים: מחשב מדעי עם לחצנים נפרדים לפעולות הפונקציות; מחשב להוצאת שורש; מחשב עם ובלי זכרון ועוד דגמים מיוחדים לסטודנטים ולתלמידים. צרגים בישראל: „רפכו אינטרנשיונל" תל־אביב, לווינסקי 49, טלפון 824136.
6. אל תקנה מכונית לפני שתראה את 5 דגמי הפאר של סובארו — מכונית היוקרה שמחירה נמוך והוצאות אחזקתה זולות (15—28 ק״מ לליטר). סעו... סעו... סובארו.
7. הטובה והוותיקה שבחברות האירוח והנופש. שרותיה ניתנים ללא תשלום נוסף, משיגה מקומות לכל בתי המלון ובתי ההבראה בארץ, בעלת סניפים בכל הערים הראשיות.
8. משוויץ מכונת התפירה הטובה והמשוכללת בעולם, מומלצת בציון גבוה ע״י מכון התקנים הישראלי והבינלאומי, מבצעת כל פעולות התפירה. לבחירתך 15 דגמים לכל הקציב. הפצה בלעדית: ברגמן, בן־יהודה 10, טל. 297660.
9. מרכז השטיחים הגדול, בו תמצאו את מבחר השטיחים העשיר ביותר בארץ וכן שטיחי יבוא. דרך יפו ת״א 45.
10. חברת המים הלאומית המביאה את המים לכל ישוב ולכל נקודה. „מקורות" החלוץ ההולך לפני המחנה.
11. מכונת התפירה העולמית שתעשה אותך אופנתית ויפה ותחסוך לך הרבה זמן וכסף. „פפאף"... והשמלה גמורה.
12. ונסה — המאוורר הדו־כיווני, המיוצר לפי ידע אנגלי, והנו היחידי שהוכיח את עצמו בארץ מזה 20 שנה.
13. ביהח״ר לעגלות ילדים הוותיק ביותר בארץ, והידוע בטיב מוצריו. מייצר את הדגמים החדישים ביותר. טל. 224650 ת״א.
14. הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע״מ. הבנק החושב על טובתך. שד׳ רוטשילד 39 ת״א, טל. 622311.
15. גם השנה ג.ד.י. באופנה! יותר דגמים... יותר גוונים, בסריגי ג.ד.י. החדשים. דגמים מרשימים... ביופיים ובצורתם. אופנה עילית ג.ד.י. בבתי האופנה המובחרים בארץ.
16. אויקור בע״מ, חברה לקירור ומיזוג אויר וקירור ומיזוג אויר לרכב. תיקון ושרות למערכות חימום ברכב. תל־אביב, רח׳ שבח 1, 38906.
17. חברה המציעה תוכנית משולבת עם מכלול שירותים לנהגים, היחידה הפועלת באישור ובפיקוח של איגוד המוסכים. טל. 30413, 30440, 38936.
18. חולצות ומכנסיים תוצרת ט—ז, המילה האחרונה באופנת בגדי ילדים ונוער. דגמים אופנתיים לשנת 1975 בעיצוב אקסקלוסיבי ומקורי. להשיג בחנויות המובחרות בכל רחבי הארץ. המפעל: לוינסקי 4 ת״א.
19. אקלימט — החברה המאוחדת לחימום, מטפלת בכל שיטות החימום והסקה בדירה, בתעשיה, בחקלאות. אקלימט — התנור הנפוץ ביותר באירופה והנמכר ביותר בישראל.
20. סטודיו א..... המומחה לצילום צבעוני אמנותי עם 20 שנות נסיון בארה״ב ובישראל. בן־יהודה 128, טל. 231032.
21. החברה המגישה תכנית חדשה המאפשרת לכם להשלים את המטבח. 3 מוצרים חשובים ביניהם תנור סברה, ב־24 תשלומים נוחים בלתי צמודים. לרשותכם קורעז, יהודה־הלוי 59, ת״א ובסוכנויות בכל הארץ.
22. חברת הבניה הגדולה בפתח־תקוה. הלוואות ומשכנתאות לא צמודות. חיים עוזר 20 פתח־תקוה, טלפון 918091.
23. חברה לשווק, המשווקת מוצרים של התעשיה הקיבוצית ויש לה סניפים בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע והמשרד הראשי ברח׳ הארבעה 12 טל. 268251, ת״א.
24. מערכות אזעקה האמינות ביותר להגנה על ביתך ורכשך. חברת השמירה בע״מ הגדולה והוותיקה בישראל שומרת על כל היקר לך. טל. תל־אביב — 621975, חיפה — 640972, ירושלים — 227865.
25. מספר אחד בחימום, אויקל בע״מ, פינסקר 70, ת״א. עם תנור אויקל בבית — החורף נשאר בחוץ.
26. חברה לשיווק רהיטי איכות המצטיינת גם בשרות מעולה. אולמי התצוגה בז׳בוטינסקי 22, ר״ג.
27. אלפא, חברה לקוסמטיקה מייצרת מוצרי קוסמטיקה, מי קולון ברמה ואיכות בינלאומיות לטיפוח יופיה של האשה. עם מוצרי אלפא את מקבלת את מלוא התמורה לכספך.
28. המגפות הרכות וחד־מלטפות.
29. השתף — סמלה של תעשיות מוזה ירושלים בע״מ, המייצרת מגבות, חלוקי רחצה ובגדי חוף מבד מגבת מעולה (WALK-FROTTIER) בדגמים חדישים ובצבעים חושניים.
30. האירוסולים המיוחדים, המחדשים ומשמרים תמונות, מסמכים, צילומים, רישומים, תכניות, שרטוטים ועוד. סוכנים ומפיצים: כימיקלים קופמן בע״מ, החשמונאים 105 ת״א, טל. 268155.
31. הראשונים בארץ בייצור סולמות ורהיטי אלומיניום ובאיכות מעולה, ביח״ר שושנה, ת״א, המסגר 31.
32. קופ״ח אסף — קופת הבחירה החופשית, המעניקה לכל חבר טיפול אישי ללא תור הכויות לשכירים.
33. קוייקר — פתיתי שבולת שועל (QUAKER OATS) וקורן פלקס. מיובאים ע״י מ. פרופ ובנו בע״מ, ת.ד. 1063, תל־אביב.
34. הארגז — גדול יצרני אוטובוסים למשק התחבורה, גדול יצרני רהיטי מתכת למשרד ולמוסד, יצרן ריהוט ביתי מעולה המשווק ע״י „ארדן" ויצרן רהיטי ילדים ונוער — עלומים.
35. אם יש לך מגהץ, שואב אבק, מייבש שיער, טייפ ריקורדר, רדיו, מכונת כביסה או טלוויזיה מתוצרת AEG TELFUNKEN השרות הבלעדי הוא של „אויס" תל־אביב, שפרינצק 10 טלפון: 258445.
36. רב בריח המפתח לבטחון — מנעול הבטחון החדיש והבטוח נגד פריצה. רב בריח פועל על עקרון הנעילה האוטומטית, המנעלת 4 בריחים נפרדים ועצמאיים.
37. מספר רב של אפשרויות לרכישת מכשירי בית בתנאים נוחים. כל הרוכש מכונת כביסה 487 או כל מוצר אחר של קורעז (אפשר גם 2 מוצרים) יהנה ממוצרי איכות מעולים ומתנאי תשלום בלתי צמודים ל־24 חודשים. תצוגה ומכירה קורעז, יהודה הלוי ... ת״א ובסוכנויות בכל הארץ.
38. התשובה הטוטאלית לקשקשים. השמפו ... נגד קשקשים ... „וולה" — החברה ... המוניטין הבינלאומי ... קוסמטיקת השיער.
39. החברה הבינלאומית לציוד הקפי ולמחשבים אלקטרוניים, רמת־גן, ... הלל 17 א.
40. החברה הראשונה בארץ המייצרת מכשירים למניעת התחשמלות לפי רשיון ייצור של חברת ... גרמניה. „אלקר" בע״מ, ארבעה 16 ת״א, 125...
41. סמל הגמד המלווה מוצרי היוקרה של ...ראן": מקררים, סלו... מזגנים, מערכות ס... רדיו למכוניות וטו... תדיראן שיווק ושיר... קרליבך 27, ת״א.
42. אורדע — ... חברה ישראלית. ל... הוראה ומשחקים לימ... ספק מרכזי למוסדות ... נוך בישראל. ... ת״א, טל. 252336.
43. אגודת ספורט ... רץ 1.5.75 תערוך ... כינוס ה־10 שלה, ... ביותר שנערך ... ישראל.
44. הרבה יותר מים עם דוד השמש — ... שמש המספק 300 ... מים חמים, בעוד ... אחרים (באותו נפח) ... קים פחות מ־170 ל׳.
45. שעוני היוקרה ... זן, לשעות היפות ... גדול. אדיסמה בע״מ ... זת בית 3, ת״א. טל.
46. עדיין אפשר ל... זול בארץ הזאת ... הרכב הזול בקניה ... קה. סילון — נסי... בעיות.
47. „נקי" NECCHI ... נת התפירה האיד... טובה בעולם, הת... כל סוגי התפרים ... רים. המקור: ... בע״מ, ויטאל 18, ...
48. מקיר לקיר ... TAPISON שטי... מעונך לחלום! ש... האדריכלות, ת״א, 2, טלפון 222723

כיצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המתאימה לסמלים למטה אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת״א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות. כל טופס יש להכניס ולשלוח במעטפה נפרדת.

(עובדי „מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).

בהצלחה!

הפרס הראשי: מכונית Alfasud כולל מסים

מכונית היוקרה
מפעלי Alfa Romeo
זריזה במצבים * מרשימה בביצועים * עשירה בהשגים

מקרר 400 מקרר טוב — תדיראן

מכונת כביסה פילקו — PHILCO

PHILCO

מזגן אויר אלקטרה MEP 100

פילקו 20 - SUPER — PHILCO

כרטיס טיסה ת״א-רומא-ת״א באחד ממטוסי אל על — מתנת „מעריב"

תנור ראנד 886 — RAND ראנד

אויקל

מכונת תפירה מרדיקס 293 — MARDIX

ריהום — RIM

שעון ... של 50,000 ל״י

שטיח ארבל

Dimplex

רדיו למכוניות — תדיראן

כרמגן

ASP

חליפה לגבר — מתנת

סוף שבוע ארוך בלוזן

סוף שבוע זוגי במלון גולן

ריקרדו — RICARDO

2 שעוני מיס — TISSOT

אזעקה ביתית

מינוטגריל — אמקא

מוספר פיצה — אמקא

אימקס־כרום — INOXCROM

5 מפסיקי זרם אוטומטיים — SIEMENS

Giordani

DANIEL

5 מערכות כלי מיטה של כיתן

10 המחאות ... ע״ס 50 ל״י

2 שמיכות

5 מגהצי אינטרקול — אמקא

5 קורסים DO IT YOURSELF

50 חבילות של עץ בזיז

LEGO

בולוורקר — אבות פיילקס

פיצריה רימיני

10 מערכות של כלי נשים

20 חולצות גברים

5 מערכות כלי איפור — LON

5 זוגות נעלי ספורט — המגפר

פרסי ביניים שבועיים

בנק לאומי

בתכנית החסכון

3. הצופית (השמירה)
5. „בד"
7. א ק--עוד מכונת כביסה 487
8. מס׳ 1 גינז
9. און
10. OLAL · עולל
11. עם תנור א בבית, החורף נשאר בחוץ
12. Talens ... ENS SPRAY
13. PFAFF בבאר
14. אלקו ELCO
16. Casio
17. Hermesetas blue
18. ישראל רוזן
19. נקי NECCHI
20. VERDOU INTERNATIONAL ורדו אינטרנשיונל
21. שוש
22. מודה MOVE
23. אלנא elna
25. טופז topaz
26. ASP
27. קופת חולים אסף
28. realtone Kings Point
29. החושב על נהבנך
30. TAMI
33. שמגר
35. א ק--עוד תנור סברה
36. TAPISOM SOMMER
37. בליטות מוצרים ביתיים
38. IPE
41. EVS
42. אלפא
43. SUBARU
45. ... מנהגת
46. ראובן
47. סילון
48. ... עוף

לוח 1

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

...לה: ביום חול —.3 ל"י · בערבי־שבתות וחגים —.4 ל"י (מינימום 8 מילים)

עבודה

מחפש עבודה? השירות החדש מחשב באלנבי 123 מוצא עבורך את מקום העבודה המתאים לדרישותיך.

דרושים שרברבים ועוזרים — 6—8 בערב.

נער בניין לעבודה קבועה וכו' תנאים טובים. "גלבוע".

דרושים נשים להדבקת מעילי עור לפנות "טיה" דיזנגוף 133 ת"א.

פקידים

דרושה פקידה, כתבנית עברית ואנגלית, רצויה ניסיון.

לתעשיין דרושה: מנהלת חשבונות.

יהלומים

יהלומים! דרוש מנסר בתנאים טובים.

גזירה ותפירה

עוזרות ומטפלות

חרסים ומסגרים

מספרות

זבנים

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

ביקוש עבודה

מסור ארכיטקטורלי לילדים בגיל הרך.

כתבנית לפי הצעות, תרגומים, הדפסות ושכפולים.

(המשך המדור בעמוד 7)

הלוואות

אנו 20 עד 60 אלף בערבויות מתאימות, ת.ד. 39299 ת"א.

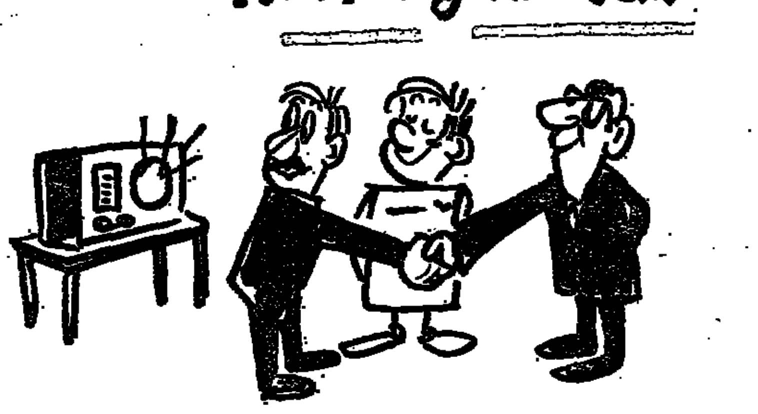

ההסכמים המסחריים הנעשים באמצעות הלוח מס' 1 - אינם מתבטלים!

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

עסקים

(המשך המדור בעמוד 7)

מגרשים

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

(המשך המדור בעמוד 7)

תזמורות מלווה

תריסים

אולמות למסיבות

חנויות

(המשך המדור בעמוד 7)

משרדים

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

(המשך המדור בעמוד 7)

טרקטורים

(המשך המדור בעמוד 7)

ציוד

לידה

לידה שחסכת — היא לידה שהרווחת

לוח כלכלי — במדור "כדאי" ביום ב' וביום ד'

נרשמו לנישואין

ע"י לשכת הרבנות אשדוד

חקלאות

(המשך המדור בעמוד 7)

מודעות ל־ לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2 · סניף "מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33 · בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) · אלנבי 123 · בן־יהודה 7

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32 · סניף "דחף" הרצל 11 · ובכל משרדי הפרסום

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16 · סניף "דחף": רח' יפו 43 (פתוח עד חצות) · ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81 · ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكنا من الامل

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

קבלני בנין

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות למכירה

1-1½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

3 חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

3½ חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 7)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 7)

בשכר חדשי

(המשך המדור בעמוד 7)

בדמי מפתח

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

(המשך המדור בעמוד 7)

לוח

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

[illegible] מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

[illegible] העמוד הקודם
[illegible] לגבר תל־אביב נחלת [illegible] 3.
[illegible] דירת 2, + טל' [illegible] תל־אביב. טלפון [illegible]
[illegible] בוילה במרכז הילון [illegible] 846
[illegible] יפה יהודה־המכבי [illegible] ויסמן.
[illegible] יפה להשכיר + [illegible] מעלית 263952
[illegible] חדרים בסביבות [illegible] טלפון 240912

(המשך המדור בעמוד 7)

[illegible] דירות

[illegible] בתל־אביב בת 2 [illegible] טלפון בסבירות — [illegible] 321 תל־אביב.
[illegible] 2 חדרים במרכז [illegible] 954392
[illegible] ברמת־גן הדר מרוהם [illegible] 735214
[illegible] מרוהם המתאים [illegible] 911827

(המשך המדור בעמוד 7)

[illegible] להחלפה

דירה 4 חדרים בגין [illegible] לת"א תכנית [illegible] 03"445[illegible]
להחליף דירה 4½ [illegible] 443590
להתקשר של שנה [illegible] 4 חדרים + [illegible] 725725
2½ חדר מעלית + [illegible] להחליף בדירה [illegible] 254266

מחסנים

מחסן בגודל ב־200 מ"ר [illegible] 130. לפנות [illegible] 30 [illegible] 68520
[illegible] באיזור מחסן 500 מ"ר [illegible] תל־אביב. 03"242341
[illegible] תיק 281 [illegible] 237146
[illegible] מחסן עם טלפון [illegible] 965510
[illegible] 3 חדרים. 263012
[illegible] מחסן 30 מ"ר [illegible] 34/614554

(המשך המדור בעמוד 7)

שרותים

[illegible] בדירות ובוילות [illegible] טלפון 052"34773
[illegible] 03"762897
[illegible] 200 [illegible] 30344
[illegible] 261311
[illegible] 03"545[illegible]
[illegible] 751556
[illegible] 938662, 625110 [illegible] 526623
[illegible] 03"615547
[illegible] 31695
[illegible] 880462
[illegible] 905266
[illegible] 052"97563 052"97563

(המשך המדור בעמוד 7)

שעורים

[illegible] 759559
[illegible] 03"753125
[illegible] 21 הרצליה.
[illegible] 267373
[illegible] 299830
[illegible] 799490
[illegible] 221
[illegible] 238241

(המשך המדור בעמוד 7)

בתי ספר

[illegible] 281485

ספרים

[illegible] 248616

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

כלי רכב

מכוניות למכירה

המבה אס. 25 מודל 1971 [illegible] טלפון 02"912523
[illegible] 821366 [illegible] 8.00—14.00
[illegible] 1972 [illegible] 789972
[illegible] 55 [illegible] 798769 — 798000
[illegible] 123 [illegible] 38906
[illegible] 6.2 [illegible] 730204 — 784335
[illegible] 59 [illegible] 821473
[illegible] 123 [illegible]
[illegible] 1973 4 [illegible] 36115
[illegible] 1953 [illegible] 70 [illegible] 2800 [illegible] 413944
[illegible] 1972 909248
[illegible] 71 [illegible] 739458

אמריקאיות

[illegible] 1965 [illegible] 756573
[illegible] 1974 [illegible] 053"96183 739681
[illegible] 64 [illegible] 251515
[illegible] 1965 [illegible] 981359
[illegible] 1954 [illegible] 053"25588
[illegible] 65 [illegible] 442790
[illegible] 66 [illegible] 737219
[illegible] 1973 [illegible] 226840
[illegible] 1973 [illegible] 55637
[illegible] 500, 1964 [illegible] 444043
[illegible] 298064
[illegible] 1962 [illegible] 913[illegible] 919557
[illegible] 65 [illegible] 762598
[illegible] 2 [illegible] 64 [illegible] 919724

אאודי נ.ס.או.

נ.ס.או. 1000 1969 + [illegible] 986207
[illegible] 4 1970 [illegible] 055"21921
נ.ס.או. 1000 66/67 [illegible] 051"5040 051"2182
[illegible] 12,000 [illegible] 471151 35385
[illegible] 100 1971 [illegible] 75,000 [illegible] 057"71870 057"77515
[illegible] 66 [illegible] 780321 [illegible] 8—13
[illegible] 4 67 [illegible] 768971 — 766955
[illegible] 100 [illegible] 955323 — 33,500.— 83,600
נ.ס.או. 1300, 1969 [illegible] 063"78710
[illegible] 1970 84,000 [illegible] 055"91563
[illegible] 4 68 [illegible] 723359
נ.ס.או. 1000, 1971, 38,000 [illegible] 786237
[illegible] 80 [illegible] 1974 — 1400 [illegible] 057"75003
[illegible] 914597
[illegible] 1972 [illegible] 1000 [illegible] 26000 [illegible] 03"904977
[illegible] 100 [illegible] 1972 [illegible] 455953 41,000.—
[illegible] 4 1968 [illegible] 845733
[illegible] 100 [illegible] 1972 49,000 [illegible] 986[illegible]
נ.ס.או. 1000 [illegible] 03"941973 65,000

אוסטין — מוריס

[illegible] 72 45000 [illegible] 720447
[illegible] 1962 [illegible] 447539
[illegible] 1100 1968 [illegible] 766972
[illegible] 1000 1970 47,000 [illegible] 856403
[illegible] 1970 [illegible] 755561 22,000 64,000
[illegible] 61 [illegible] 731456
[illegible] 14.00 757306

אופל

אופל רקורד סטיישן 65 [illegible] 72 + [illegible] 245484— 624135
אופל [illegible] 12, 1974, 4 [illegible] 1800 [illegible] 053"285335 [illegible] 22.00—19.00
אופל 59 + [illegible] 7500, 246316 [illegible]
אופל רקורד 70 [illegible] 1900 [illegible] 947792 [illegible] 230682
אופל רקורד 1970 60,000 [illegible] 52782 47,000.—
אופל רקורד [illegible] 1700, 1973 39,000 [illegible] 067"37072
[illegible] 1972 3600 [illegible] 941454 — 946061
[illegible] 1964 [illegible] 758060
אופל 1700 [illegible] 49,000 [illegible] 43,000 678851 889355
אופל רקורד 1700, 1965 [illegible] 758871
אופל [illegible] 1971 [illegible] 65,000 [illegible] 31991 12.00 10.30—13.00 [illegible] 723441
אופל רקורד 73 [illegible] 057"76754
אופל רקורד 64 [illegible] 052"32793
אופל רקורד [illegible] 1966 [illegible] 473271
אופל רקורד 1700 [illegible] 1973 [illegible] 751507
אופל רקורד 1700 [illegible] 1973 34,000 [illegible] 282522
אופל רקורד [illegible] 71 [illegible] 765466 [illegible] 741207

אלפא רומיאו

אלפא רומיאו [illegible] 1300 [illegible] 35,000 [illegible] 03"25211 —

ב.מ.וו.

[illegible] ב.מ.וו. 1971 [illegible] 1600 882308
ב.מ.וו. 2000 1970 16,000 [illegible] 781791
ב.מ.וו. 2002 [illegible] 1973 [illegible] 440505

וולוו

וולוו 1971 [illegible] 47000 [illegible] 733573
וולוו 73 [illegible] 10 [illegible] 39131
וולוו [illegible] 74 — 12,500 [illegible] 473572
וולוו 1970 [illegible] 120,000 44,000 [illegible] 03"957030
וולוו [illegible] 1969 [illegible] 063"24341 063"23273
וולוו 70 [illegible] 90,000 [illegible] 458215
וולוו 144/70 [illegible] 95,000 [illegible] 02"534765
וולוו 164 [illegible] 1972 [illegible] 50,000 [illegible] 259647 366736
145 [illegible] 1970 [illegible] 88,000 [illegible] 747652 46,000.—
וולוו [illegible] 1969 [illegible] 478657
וולוו [illegible] 1973 [illegible] 45,000 [illegible] 04"243673
וולוו [illegible] 73 [illegible] 796236
וולוו 121 [illegible] 64 [illegible] 738853
וולוו 164 [illegible] 1972 75,000 [illegible] 716449
[illegible] 204 [illegible] 75 2000 [illegible] 34923 284831
וולוו 72 + [illegible] 859540 851024

ווקסהול

ווקסהול ויקטור 1968 [illegible] 730936
ווקסהול ויקטור סטיישן 1968 [illegible] 916450 918140
ווקסהול ויקטור 1963 [illegible] 7,000.— 238170 768731
ויוה 1964 [illegible] 70 [illegible] 762253 — 8,500
ווקסהול ויקטור 1960 [illegible] 759056

וויליס

וויליס [illegible] 4 [illegible] 844736
[illegible] וויליס 1960 [illegible] 880462
[illegible] וויליס 1964 [illegible] 247468
1963 [illegible] 470174 14

טריומף

טריומף 1972 [illegible] 052"23703
[illegible] 1500 [illegible] 68 [illegible] 053"23248
טריומף 1300 [illegible] 1970 [illegible] 8 [illegible]
טריומף 1300, 1970 [illegible] 77,000 [illegible] 03"451342 03"947714 16,000.—
טריומף [illegible] 1963 [illegible] 055"31618

לארק

לארק 1965 + רדיו 7,000 ל"י [illegible] 057"73057

מרצדס

מרצדס 230/6, 74 [illegible] 55390 [illegible] 841473
מרצדס 1973 [illegible] 8000 947142

סאאב

סאאב — [illegible] 99 [illegible] 24,000 69 [illegible] 25,000.— 728361
סאאב סטיישן 1964 [illegible] 744146
סאאב [illegible] 1965 [illegible] 794844 795753
סאאב [illegible] 66 [illegible] 953075/269 957521
סאאב 96 1973 [illegible] 917464
סאאב 66 [illegible] 948360 949284

סובארו

סובארו 1300 1972 65,000 [illegible] 720447
[illegible] סובארו [illegible] 73 31,000 [illegible] 03"737858
סובארו [illegible] 60,000 [illegible] 300 [illegible] 63 [illegible] 70 [illegible] 065"81762
סובארו 1400 31,000 1973 [illegible] 735091
סובארו 1400 [illegible] 1973 [illegible] 724567
[illegible] 45,000 1973 [illegible] 953746

סוסיתא

[illegible] סוסיתא 1969 [illegible] 848273 — 12.00—16.00
[illegible] 1970 [illegible] 58056 614711
[illegible] 1973 [illegible] 71/2/3 [illegible] 10 [illegible] 251980
[illegible] סוסיתא [illegible] 1974 23,000 [illegible] 5—7 847750
[illegible] 33918 6,500
[illegible] סוסיתא 1972 [illegible] 446829 267438
[illegible] 1970 [illegible] 919596
סוסיתא [illegible] 1969 [illegible] 12,500 [illegible] 055"96942
סוסיתא [illegible] 1965 [illegible] 03"55837
[illegible] 69 [illegible] 795787
סוסיתא [illegible] 1967 [illegible] 9500 053"25409 824423
סוסיתא [illegible] 68 [illegible] 057"71027
[illegible] 73 37,000 [illegible] 055"91351
[illegible] 8000 1970 [illegible] 48 [illegible] 894636 17.00—8.00
[illegible] 1968 [illegible] 10 [illegible] 14.00 055"31198
[illegible] 71 [illegible] 7 [illegible] 906357
[illegible] 71 [illegible] 259939
סוסיתא [illegible] 1965 [illegible] 473692
[illegible] 1973 [illegible] 910212

סימקה

סימקה 1000, 1970 [illegible] 36115
סימקה 1000 67 [illegible] 764694
סימקה 1501, 1970 [illegible] 36115
סימקה 1000 1970 18,500.— 891719
קרייזלר 180, 1972 [illegible] 36115
קרייזלר [illegible] 1974 [illegible] 360620 254687
סימקה 1000 1972 + [illegible] 847784
[illegible] קרייזלר 180 [illegible] 1971 720548
קרייזלר 160, 1971 [illegible] 773716

פולקסווגן

[illegible] פולקסווגן [illegible] 68 [illegible] 877919
[illegible] פולקסווגן 411 [illegible] 1970 262649 9.00 17.00—15.00
פולקסווגן [illegible] 1973 26,000 [illegible] 951721/334 725254
פולקסווגן [illegible] 1600 [illegible] 1968 + [illegible] 03"743904
פולקסווגן [illegible] 1973 38,000 [illegible] 882776
[illegible] 1300, 1971 45,000 [illegible] 743211
[illegible] 1200, 64 [illegible] 854864
[illegible] פולקסווגן 1969 [illegible] 265318

[illegible]

פולקסווגן [illegible] 69 [illegible] 055"25713 474855
היפורשית 1200, 61 [illegible] 70 [illegible] 824208
פולקסווגן 1303 [illegible] 1973 14,000 [illegible] 873164 [illegible] 8
היפורשית 1964 [illegible] 962839 [illegible]
פולקסווגן [illegible] 74 [illegible] 764396
היפורשית 1300 + רדיו 1972 65,000 288321
היפורשית 1300, 1973 30,000 [illegible] 03"984357
פולקסווגן [illegible] 1973 — 36,000 [illegible] 10 953582
היפורשית 65 — [illegible] 727274 789301
היפורשית 1965 [illegible] 052"24597
פולקסווגן 1964 [illegible] 873781
פולקסווגן 411, 70 [illegible] 70,000 747497
היפורשית 68 [illegible] 863525 17.00
היפורשית 1200 [illegible] 1971 89,000 [illegible] 261346
[illegible] 1500 [illegible] 1969 [illegible] 19 [illegible] 417241 9—16
פולקסווגן [illegible] 1971 93,000 [illegible] 755364
פולקסווגן [illegible] 73 [illegible] 860882
פולקסווגן [illegible] 1970 [illegible] 314262
היפורשית 1200 + 1969 [illegible] 412645 863841
פולקסווגן 1300 [illegible] 41,500 782230
היפורשית 68/1500 [illegible] 964198 962032
היפורשית 1300 1970 [illegible] 052"96096
[illegible] 1200 — 1969 [illegible]
היפורשית 1200 [illegible] 64 [illegible] 34 [illegible]
היפורשית 1200 63/4 [illegible] 71 767121
פולקסווגן 1500 [illegible] 66 954956
היפורשית 1200 [illegible] 58,000 [illegible] 477418

פורד

[illegible] 1600 [illegible] 1974 17,000 [illegible] 03"415035
פורד [illegible] 65, [illegible] 72, 886295
אסקורט 1969 [illegible] 1100/2 474072
[illegible] 64 + [illegible] 13,500 222663
אסקורט 72, 39,000 10 [illegible] 965130 — 28,000
קורטינה 68 [illegible] 055"95439
אסקורט 1971 1100/4 69,000 [illegible] 846863
[illegible] 1973 1100 [illegible] 952685
פורד [illegible] 1967 + [illegible] 259950 — 10,000
[illegible] 1970 [illegible] 65,000 [illegible] 03"938672 — 32,000
[illegible] 62 [illegible] 720606 859980
פורד [illegible] 1970/20 [illegible] 477151
קורטינה [illegible] 1965 [illegible] 908030 90
אסקורט 69 [illegible] 03"880219 — 22,500
אסקורט [illegible] 71 4 + [illegible] 693550
פורד [illegible] 1965 [illegible] 37967 — 31928 3—8
אסקורט 73 — [illegible] 262848
אסקורט 70 1100 [illegible] 781903
[illegible] 1965 [illegible] 737266 942036
אסקורט 71 [illegible] 64,500 [illegible] 17—8, 283023
אסקורט 69 [illegible] 15.00 741673
אסקורט 1970, [illegible] 063"22965 063"[illegible]186
[illegible] 1969 [illegible] 052"24025 17,400
קורטינה [illegible] 1964 [illegible] 413975
פורד [illegible] 43,000 [illegible] 69 [illegible] 40,000 [illegible] 956751
פורד [illegible] 17, 1973 [illegible] 740037
אסקורט 1100 4 [illegible] 764016
אסקורט [illegible] 1100, 2 [illegible] 203411 14.00
קורטינה [illegible] 743565
קורטינה [illegible] 1600, 1970 [illegible] 904398
פורד [illegible] 64 [illegible] 67 827675
פורד [illegible] 1972 61,000 [illegible] 39,000 841824/57566
פורד אסקורט [illegible] 1973 29,000 869798
[illegible] 72 [illegible] 9.30—16.00 051"5377 051"2766
[illegible] 69 [illegible] 766017
קורטינה 68 72 [illegible] 886221 33,200.—
קורטינה [illegible] 1969 [illegible] 745234 86,000
קורטינה [illegible] 1970 [illegible] 965195
פורד [illegible] 73 [illegible] 728043
אסקורט 1100, [illegible] 755340
אסקורט [illegible] 4 1970 1300 [illegible] 731062

פיאט

פיאט 1100 מודל 1962 252554 [illegible] 18.00
פיאט 124, 1972 [illegible] 415231 43,000
פיאט 132, 1600, 1973 [illegible] 856393 451328
פיאט 124 [illegible] 50,000 [illegible] 442282
פיאט 127 [illegible] 1972 53,000 [illegible] 759375
פיאט 124 6/73 [illegible] 03"245878
פיאט 124, 1974, 25,000 [illegible] 03"242715
פיאט 124 [illegible] 72 56,000 [illegible] 471932
פיאט 127, 1973 20,000 [illegible] 03"732956
פיאט 125 1972 [illegible] 932035 30,500
פיאט [illegible] 1968 — 057"79827 [illegible] 057"91951
[illegible] 1614 052"22579
פיאט 132 [illegible] 73 [illegible] 450292 246213
פיאט 850 1965 [illegible] 851497
[illegible] 124, 1973 [illegible] 7000 [illegible] 053"22270 20,000
[illegible] 124 [illegible] 1973 — 03"253154
פיאט 850 [illegible] 1968 [illegible] 03"908059 9.00
פיאט 125 [illegible] 1972 [illegible] 03"956377
פיאט 238 [illegible] 1975, 3500 [illegible] 905186
[illegible] 134 [illegible] 1971 66,000 [illegible] 36,000 419720
פיאט 124, 1968, 20,000 [illegible] 58020
[illegible] 125 [illegible] 1972 238322 [illegible] 767563
פיאט 600 [illegible] 930721

פיג'ו

פיג'ו 404 66 [illegible] 052"97135
פיג'ו 404 1962 [illegible] 03"991731
פיג'ו 404 1972 [illegible] 71,000 [illegible] 03"842497
פיג'ו 403 1964 [illegible] 1969 — 731216 226633 12,500
פיג'ו 304, 1972 [illegible] 42,000 37122 [illegible] 410282
פיג'ו 404 [illegible] 69 [illegible] 845159 — 908896
פיג'ו 404 [illegible] 1972 [illegible] 483815
פיג'ו 404 [illegible] 1971 [illegible] 947309
פיג'ו 404 1972 [illegible] 36,000 [illegible] 448215
פיג'ו 504, 1973 [illegible] 02"281772
פיג'ו 404 1965 [illegible] 416366
פיג'ו 404 1969 [illegible] 33000.— 415068
פיג'ו 504 [illegible] 1970 [illegible] 282115 914881
פיג'ו 404 [illegible] 1971 + [illegible] 783205
פיג'ו 504 1972 [illegible] 82,000 [illegible] 932218
פיג'ו 504 1970 [illegible] (205) 453351 34,500.— 267272
פיג'ו 404 1969 [illegible] 26,500.— [illegible] 053"96324
פיג'ו 403 1964 [illegible] 768104 828278
פיג'ו 403 1966 [illegible] 411356 14,500
[illegible] 053"99026
פיג'ו 404 5/1972 [illegible] 36153 47,000
פיג'ו 304 [illegible] 1971 [illegible] 85,000 [illegible] 942233
פיג'ו 404 1967 [illegible] 842179
404 [illegible] 1964 [illegible] 635664 57.8
פיג'ו 404 1971 [illegible] 417934
[illegible] 66 404 [illegible] 847201
פיג'ו 404 [illegible] 1971 [illegible] 961810 228434

ציטרואן

ציטרואן [illegible] 1973, [illegible] 471132 [illegible]
[illegible] 1966 [illegible] 845302
[illegible] 62 [illegible] 846345
[illegible] 1964 [illegible] 478367

קונטסה

קונטסה 900, 1965, [illegible] 268458
קונטסה 1300, [illegible] 3.4661 14.00—20.00 9.00—20.00
קונטסה 1300 1968 [illegible] 03"254998
קונטסה 1300, 1967 [illegible] 954281 10,000
קונטסה 900, 64 + [illegible] 6,250 760983 14.00
קונטסה 900 [illegible] 441038
קונטסה 1300 [illegible] 1967 [illegible] 901109
[illegible] 1300 [illegible] 1968 [illegible] 052"22886
קונטסה 900 [illegible] 1965 [illegible] 738941

רנו

רנו 4 69 [illegible] 5/7 [illegible]
רנו 12 [illegible] 360863 254687

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

אין צורך להמר

כדי לזכות

הזוך האחרת — [illegible]
הוכיחה את עצמה.

אתמול זכה בטיסה לזוג ב־ ארקיע
לאילת וחזרה וב־3 ימי נופש (אירוח מלא לזוג)
במלון "לרום" אילת

משרד תווך „הוד", הוד השרון, דרך השרון 78

שמסר את המודעה: בהוד־השרון, דירות 3, 3½, 4 חדרים ובנטהאוז. טל' 052"21993

המבצע נמשך!

ארקיע מטיסה-אילת מארחת

פרסם גם אתה מודעת מלים ב„לוח מעריב". באותו יום בו תופיע מודעתך, תשותף בהגרלה, בה עשוי אתה לזכות בנופש חורפי בלתי רגיל באילת החמימה.

בהצלחה! ארקיע [illegible]
בתי המלון ב־ אילת

אוטובוסים וקטנועים

[illegible] בי.אס.איי 4.5 כ"ס 1970, [illegible] 03"254218
[illegible] 1964 [illegible] + [illegible] 261727 תל־אביב.
למכירה [illegible] 71 [illegible] 851918
[illegible] 69 [illegible] טלפון 789654 בשעות 4.30—1.30

ביקוש מכוניות

[illegible] 25,000— [illegible] 286140

בתי ספר לנהיגה

[illegible] 454716 [illegible]

אביזרי רכב

98 ל"י — [illegible] 8 [illegible]

בולים

[illegible] 94, ת"א טל' 612047
[illegible] 6.— ל"י [illegible] 2 ת"א.
[illegible] 229229 [illegible]
[illegible] 94 [illegible] 216 [illegible] 613924
[illegible] 1235 [illegible] 02"419035

(המשך המדור בעמוד 7)

מתכות ומתכות

[illegible] 61 [illegible] 613929
[illegible] 759187 [illegible]
[illegible] 4,100.— [illegible] 942590
[illegible] 852794

(המשך המדור בעמוד 7)

חימום והסקה

[illegible] 13 ת"א 821298
[illegible] 700 [illegible] 725953 251632

מיזוג אויר

[illegible] 4 [illegible] 1½ 239684

לוח נתניה

פרסומים

מודעות למדור זה ול„מעריב" מתקבלות ב„פינת הספר", רחוב סמילנסקי 8 (מול בית זאב) טלפון 24102 נתניה.

מודעות למדור זה ול„מעריב" מתקבלות ב„תרבות" שד' בנימין 7 (בנין אגד), טלפון 22949 נתניה. פתוח מ־6.00 עד 13.00 ומ־16.00 עד 19.00.

דירות למכירה

3 160,000 במרכז: 50,000 בחוזה, 40,000 משכנתא והיתר בתשלומים. „דירונדירות" הרצל 30 — 053"25195

למכירה דירת 4 חדרים [illegible] 140 [illegible] 310,000 [illegible] 3, טל' 053"22651

[illegible] 4½ חדרים [illegible] 055"24991 055"24521

וילות ובתים

למכירה קוטג' 4 חדרים משקיף לים מגרש של ¼ דונם אזור וילות מכירה בקרוב. לפנות: אי.בי.אס. רחוב אוסישקין 3, נתניה טלפון 053"23633

דירות להשכרה

[illegible] בבית חדש המשקיף לים דירות 2, 3 ו־4 חדרים [illegible] לפנות אי.בי.אס. רחוב אוסישקין 1 נתניה טלפון 053"23633

ביקוש דירות

דרושות דירות ריקות או מרוהטות להשכרה לזמן קצר או ארוך בנות 2, 3, 4 חדרים. לפנות: ריצמן את ריצמן מלד"ן, שער הגיא 3, טל' 053"22651

מכוניות למכירה

[illegible] פיאט לכל הסמרות — [illegible] בפיאט נתניה. הרצל 44 053"23453

לוח הנגב

דירות למכירה

באילת למכירה 3 חדרים [illegible] 03"967589
[illegible] 057"90151
[illegible] 3½ חדרים [illegible] 03"949000
[illegible] 3 חדרים [illegible] 77145
[illegible] 3 חדרים [illegible] 051"2556

[illegible] 3 חדרים [illegible] 057"77939 052"20997
48 [illegible] 2 חדרים + [illegible] 057"77321/47

פרסומים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע רח' הפלמ"ח 18 פתוח מ־8 בבוקר עד 13.00 ומשעה 16.00 עד 18.00 בערב.

קבלת מודעות באילת, אצל ברוך [illegible] 601/6 טלפון 2553 בכל שעות היום.

לוח רחובות

דירות למכירה

דירת 3 חדרים + [illegible] 955029

3 חדרים, [illegible] (03) 786664 23.00—21.00

דירות מרוהטות

[illegible] 105, 2 חדרים, [illegible] 03"242715 או 055"91398

דירות להשכרה

[illegible] 3½ חדרים [illegible] 03"418983

[illegible] 3 חדרים [illegible] 03"232933

דירה [illegible] 3½ חדרים [illegible] 955731

לוח מעריב

صكذا من الاهل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3.— ל"י בערבי־שבתות וחגים — 4.— ל"י (מינימום 8 מילים)

שידוכים

שידוכים

יופי — 230868 — דיזנגוף 212 מציע: אקדמאים, רופאים, תיירים, מכובדים.

שידוכים לכולם! תיירים, אקדמאים, עורכונה, אילנות 29 ה"ע, כל' 291004

„אביבי" — מכון עם להכרויות, ת.ד. 18035/3, תל־אביב. בקשו פרוספקט ומאות הצעות.

„ברכולו" משרד לשידוכים מרדכי, בדיזנגוף 131 תל־אביב, טלפון: 228647 קבלת קהל מ־5—8 בלילה.

מחשב אלקטרוני יכול לדעת הלומטית, פרוספקט ושאלון חינם: סי.אף.יו. ת"ד 6230 ת"א.

חינם וללא התחייבות! שאלון והכרויות. במחשב האלקטרוני י.ב.מ. 370 יעיל, סודי ומהימן. אדם והוה (ישראל) ת.ד. 4742 ת"א (לצרף מעטפה מבויילת).

„גולדה" משרד שידוכים, חיפה הנביאים 27, טל' 668971

„רעים" מכון רציני להכרות רציניות! שרות אישי ומהימן, יחס חברי וסודיות מוחלטת, הצעות ללא הגבלה! ת"א בן יהודה 58 א' 282932 חיפה, ירושלים 16 667348

„ההדרה" 02'233838 המכון הירושלמי להכרויות סודיות מ־8—5 בערב: ברחוב ש"ץ 3, ביקור ביתי.

כל המעוניין להכיר בת זוגתו וכן זוגתה יבוא ל„כוכבא" ושם יקבל לפי אהבת נפשו. יש לנו מכל הגילים ולכל העדות טלפון 03'615360

„כוכבא" הכרויות לא שגרתיות למטרה ידידות ולנישואין — לוינסקי 73 03'615360

מוריטנאל משרד לשידוכים, אירופאי, ביועץ לכל המינים והגילים, ביהודים רבים אקדמאים ודתיים. שמאי 23 — 02'231334

אם ברצונך למצוא בחור/ה שלא מצאם במשרדים אחרים תמצא/י ב„עופר" במשרדנו בבחר גדול מכל הגילים. תבוא/י ולא תתחרט/י. זמנהוף 10 282019

ב.„יימור" גברים נחמדים ומבוקשים מכל הגילים מעוניינים להתחתן.

תחדש חברה הינה לקבלת פרטים נא לפנות ל„מילר" מכון ישראלי להתכתבות ומפגש. ת.ד. 30922 תל־אביב.

הכרויות ברמה גבוהה ובפומביאל עצום בשיוך ה„אקדמאים/ות, מספר סודי לרווקים בירות מעולה ובסודיות מוחלטת. עבריים לתושבי חוץ שיבו תקוו באורץ 284829 „עופר" דיזנגוף 85 ק"ג.

ב.„יימור" הכרויות בהיגע ללא התחייבות ציינו פרטים ת.ד. 28309 ת"א.

(המשך המדור בעמוד 7)

בת זוג

תיירת 58, רופאה בגרמניה, מעוניינת במשכיל. ת.ד. 16292 תל־אביב.

צבירה 30, אקדמאית מיליונרית מעוניינת באקדמאי. ת.ד. 3068 תל־אביב.

הכרויות לידידות, בילויים, גרושאין, חברות. „מכון אמרי קאי" 237555 — כולל שבת.

מבודנית 30/170 מעוניינת ב אירופאי מבוסס ותרבותי, למטרת נישואין. אפשרי גם מחו"ל. ת.ד. 1334 ת"א ד/34112.

דתית 27, סורה נאה, מעוניינת במתאים לנישואין. ת.ד. 588 בני ברק, לויסי.

צבורית 26/160, אהות, מעוניינת באירופאי למטרה רצינית ת"ד 214 פתח־תקוה פרטית לויסי.

רווקה 35/174 אקדמאית לרציני בלבד, לכתוב מעריב שד' רוטשילד 33 ת"א למספר ר'/7525/6.

רווקה נחמדה מעוניינת במשכיל גבוה נאה עד 30 ת"ד 390 פר בית נחביה.

רווקה 31/156 המכלה על תיכונית, לרציני בלבד לכתוב מעריב שד' רוטשילד 33 ת"א למספר ר'/7525/5.

גרושה 35/173 + 1 משכילה, במשכיל ורציני ת"ד 26363 תל־אביב עבור ג' (פרטי).

פקידה נאה ותרבותית מעוניינת במתאים 37—33 ת"ד (פרטי) 29572 ת"א.

אירופאית אקדמאית רווקה — 157/28 מעוניינת במתאים ת"ד 4383 חיפה.

בוא תכיר בית חם, תרבותי, מבורך, אירופאית, 29/170 גרושה בחיכון ת"ד 12018 ת"א.

פרטי! נאה ותרבותית מעוניינת במבור עד 70. ת.ד. 1334 ת"א, 31896/5.

מאות הצעות הכרות למסודרים ותיילים במכון „אורנים" — ת.ד. 30787 תל־אביב.

פרטי! משכילה, נאה, 34/169 גרושה מעוניינת במשכיל, נאה, למטרה רצינית. ת.ד. 31017 תל־אביב.

מחשב אלקטרוני יבחר לך בת זוגך האידיאלית. פרוספקט ושאלון חינם: סי.אף.יו. ת"ד 6230 ת"א.

שרות מיוחד! פירסום בדואר נשלח מודעתך לת.ד. 16466 תל־אביב + תשלום —4. לידות ה' מלה, ונפרסמה בשבי הקרוב.

בגרוששת (22), יפהפיה ומוצלחת: ת"ד מ/18035, תל־אביב (ל/6151).

בחורות ונשים בכל הגילים בכל החוגים. נאות מסודרות רציניות ב„רעים".

פרטי! רופאה 33/165 רווקה נאה מסודרת מעוניינת במתאים ממוצא אירופאי למטרה רצינית ת.ד. 7086 רמת־גן.

„רעים" מכון רציני להכרות רציניות! שרות אישי ומהימן, יחס חברי, סודיות מוחלטת, הצעות ללא הגבלה! ת"א בן יהודה 58 א' חיפה, ירושלים 16 667348

אלמנה נאה ומשכילה אשכנזיה 35/165 ידידות היטב + מעוניינת במתאים למטרת רצינית ת.ד. 350 רמת־גן.

אקדמאית 40 יפה ותירה, תעונינת בחבר אנגלית עד 55 „עופר" 284829

מורה 27/160 רוקה מכה ליחס עשר רציני עם מתאים, ת.ד. 29547 ת"א.

(המשך המדור בעמוד 7)

בן זוג

אירופאי מסודר 28/165 (מבכלה רוסית) מעוניין בחמתאימה לכתוב למעריב חיפה למספר 435

אקדמאי 178/45, מהנדס ידידה נאה תרבותית ת"ד 36258 תל־אביב.

מסודר 24 בריאה לחיות בקיבוץ ת"ד 30465 תל־אביב.

פרטי נהגר 178/30 + דירה מעוניין ביפה מכה לידידות (הגיל אין משנה) טל' 03'790163

אקדמאי חסון נבון ומצוחק 44/176, מעוניין לעבור לחיי כפר עם מתאימה בה מושב או קיבוץ ת"ד 8698 תל־אביב (פרטי).

רווק רציני 29/173 מבקש יפה ובעלת רמה, מכל העדות מכיסה נתונים רושים ת"ד 3679 ת"א.

פרטי 37/175 רווק בוגר דרום אמריקאי מסודר בעבודה מעוניין ברצינית מתאימה לכתוב למעריב חיפה למספר 436.

משכיל נאה 36/174 באירופאיה משכילה לנישואין ת"ד 627 אשדוד.

פרטי 37/165 מעוניין בידידה נבנה המסכתה לא הגיע ועד דיוה אלמנה ת"ד 22185 תל־אביב.

פרטי, רווק 38/162 אקדמאי נאה מעוניין בהיכרות עם נאה ומעיינת ת"ד 481 חיפה.

אקדמאי 168/27 מעוניין בבכילה והגונה למטרה רצינית ת"ד 30128 תל־אביב.

פרטי! רווק אירופאי 35/164 אינטליגנטי תרבותי ונה, בעל מקצוע והופעה נאה, לא עשיר אין, מעוניין בנישואים לנשית סיהוית ובעלת ציון המוצא ומספר הטלפון הכרחי ת"ד 113 חיפה.

דתי מודרני 22/180 בחור טוב ומתמסה מוכה צבר מבאר אלקטרוניקה, מסודר, נאה מעוניין בממתאימה לנישואין — יפי, רמב"ם 44 פתחתקוה. כפרסבא.

פרטי! 33/165 מעוניין בנחמדה למטרה רצינית ת.ד. 1334 ת"א 31923/5

בן 37/170 מעוניין להכיר מעונית עד 25. ת.ד. 1382 רחובות.

רווק דתי אירופאי מסודר 43 ת.ד. 8336 תל־אביב.

פרטי 44/170 מעוניין ברצינית מתקרמת. ת.ד. 36414 ת"א.

רווק 24/180 מעוניין בנאה ומיפתית, בין אברהם רח' פקוה ישראל 8 חולון.

רווק נחמד 25/165 מעוניין בתמורה למטרה רצינית. ת.ד. 30579 תל־אביב.

אקדמאי 34/182, מסודר: ת"ד 18035/6 תל־אביב (ל/60085).

שרות מיוחד!! פירסום בדואר נשלח מודעתך לת.ד. 16466 תל־אביב + תשלום —4. לידות ה' מלה ונפרסמה בשבי הקרוב.

מחשב אלקטרוני יבחר לך זוגך האידיאלי. פרוספקט ושאלון חינם: סי.אף.יו. ת"ד 6230 ת"א.

מודיעים לרופאה (25), נבונה ת"ד פ/18035 תל־אביב (ל/61222).

למעוניינים בנישואים אתה תקבל הצעה המתאימה ביותר ב„רעים".

כתבי (ואנא האורזי) אורחוד אקדמאי 31/180 ת.ד. 7358 ירושלים.

„רעים" מכון רציני להכרות רציניות! שירות אישי ומהימן יחס חברי, סודיות מוחלטת, הצעות ללא הגבלה! ת"א בן יהודה 58 א' 282932 חיפה ירושלים 16 667348

רווק 25/170 מעוניין בידידה — ת.ד. 1062 גבעתיים.

„להורים המודאגים ב„רעים" — הכרות לילדים ללא ידיעתם הסודיות מוחלטת.

רווק אקדמאי 30/166 אשכנזי, חילוני למטרה רצינית ת.ד. 14787 ת"א (1005).

שופט צעיר אקסקלוסיבי בחוג אקדמאים. טלפון 04'733356

רווק נאה וסימפטי, 170/28, מעוניין בבחורה נאה ונחמדת, ת.ד. פרטית 36949 ת"א.

פרטי: 26/180 נאה מאוד בוגר אוניברסיטה מעוניין בבחורה משכילה ויפה. לציין מס' טל' ת.ד. 2639 ר"ג.

גבר 50/179 סולבי, מסודר, מוכן להכיר אלמנה עד 44 אשכנזיה + ילד אחד. לפרט ולצרף תמונה ת.ד. 4663 תל־אביב.

רווק 38/175 נאה מאוד מסודר היטב, בציון טלפון ת.ד. (פרטית) 26050 ת"א.

גבר 50 + תרבותי, בודד, מעוניין להכיר בודדה בירושלים (סודיות מובטחת) ת.ד. 262 באר־שבע.

רווק 33/173 אשכנזי להכיר נחמדה ת.ד. 4123 ת"א.

אקדמאי 29/168 (הוא"ר שני) נחמד ומסודר מעוניין במודרנית מכה ויפה לנישואין. ת.ד. 37054 ת"א.

נאה 32 מעוניין בקבוצה בחברת לכתוב למעריב חיפה למספר 438.

ידידות מוחלטת והצעות מהאיכות עד הנישואים ב„רעים" 04'667348 .03'282932

נאה משכיל דיפלומט + רכב מחפש אשה נאה עד 40 לידידות ואהבה. לציין טלפון ת.ד. 28289 ת"א.

להכרות המעלות לנישואים! בחורים רציניים ומסודרים בעלי רמה הזיבוניות ב„רעים" כראי לך לפנות!

אמריקאי נאה עשיר בגיל ה' קשירה מעוניין לנשוא באשה נאה ובעלת השכלה בגיל עד 40 ל' חברות יהיה בישראל בחודש פברואר. לכתוב פרטים בצרוף תמונה ל:

P.O Box 59144 Chicago Ill. U.S.A. 60645.

רווק מעונין בידידה עד 40 לכתוב: מנוי „מעריב" שד' רוטשילד 33 ת"א למספר ר/4/7527.

בחור 29/168 מעוניין לממרה רצינית ת.ד. 1295 פרטי ת"א.

29 נאה, אקדמאי (מכורתי) — מתרגם ופורה מעוניין בבוגכת (אפשרי עם ילד בבורה) — ת.ד. 1334 ת"א לכל' 98056130.

מהנדס באשכנזיה 38—32 לנישואים. ת.ד. 2404 תל־אביב.

מהנדס בירושלים 29 מעוניין בהיכרות. לכתוב ל„מעריב" חיפה למס' 443.

משכיל 35/180 מבוסס היטב מה מב רצינית. 245456

הבה אקדמאית 35 יפה ורוצה להתחתן? — בהבי פרטים לבוא 43 בתכונות דומות. ת"ד 30652 ת"א.

פנסיונר מעוניין בידידות. לכתוב ל„מעריב" חיפה למספר 440.

מסודרים 25/180 גברי יפה מעוניין — טל. 245456

רווק נאה ומבוסס 27/170 רציניה ונחמדה לצרף טלפון ת.ד. 36386 תל־אביב.

רווק 38/170 בעל דירה ומבוגרה מעוניין בידידה רצינית ת.ד. 31023 תל־אביב.

35/170 מעוניין בידידות עם אשה ת.ד. פרטי 4379 ת"א.

פרטי! בחור 24/165, מכורתי ומשכיל מעוניין במתאימה, לשם מטרה רצינית ת.ד. 3198 ת"א „פואל".

קיבוצניק חילוני (61) סקור י' יודע לרקוד מתנעת לקיבוצית כתיבה, חדשה או ותיקה, מתמסרת אליו ולקיבוצו. תשובה בעברית, בגרמנית או באנגלית לכתוב „מעריב" שד' רוטשילד 33 ת"א למספר ר'/7529/1.

משכיל 25/169 מעוניין להכיר למטרה רצינית ת.ד. 166 נב צינות.

פרטי! גרוש 44/171 סימפטי מסודר מעוניין באשה לידידות טל. 723116 רמת־גן.

פרטי, רווק 24/173 ללא אכצעים מחפש מישכונית לנישואין, ת.ד. 1131 נתניה.

אקדמאי נאה מסודר ורציני 31/178, טלפון 04'733356

בחור 23/180 מעוניין להכיר את הפיוזחרות והעליזות. ת.ד. 61 רמת־גן. פרטי!

פרטי! בחור נחמד 33/167 — מעוניין במתאימה. ת.ד. 37507 ת"א.

מעוניין להכיר אשה צעירה לידידות ולמטרה רצינית. ת.ד. 1115 ירושלים.

אקדמאי יפה איכויות מקסימה 35, מבוסס. ת.ד. 6453 ת"א.

בחורים משכילים ונגרים נחמדים ורציניים מעוניינים בנות אימות!! 02'521321

קצין מבטע (מטורגן למסבר לגביה) 26/171 + רכב. מעוניין בצעירה אירופאית בעלת הופעה נאה. ת.ד. פרטית: 9297 ירושלים.

רשיד מקבים ונחמד 26, מסודר. ת.ד. 6453 ת"א.

פרטי צעיר תרבותי מעוניין בידידות עם בחורה, גם מסורתית. ת.ד. 28119 ת"א.

מבנאי חשמל (42) רציני מאר. ראובן, ת.ד. 74 נתניה.

אקדמאי יפה ומעוניין 29 מבוסס ת.ד. 6453 ת"א.

קיבוצניק רווק 24, מעוניין במתאימה. ת.ד. 1738 ר"ג.

צעיר 24, מעוניין בנחמדה ר רצינית. ת.ד. 545 חיפה.

אחות מוסמכת יפה 33 מבוססת — ת.ד. 6453 ת"א.

רוקים

מצרפים לחוג קיים גברים/ות 50—45. ת.ד. 6200 תל־אביב.

חוג ביתי לבודדים, לטלפן — בערב 03'730631

בקבוצות „מיבוין" מתעמקים לי הבנה עצמית ובהתקרבות לזולת. כפר שמריהו, ת.ד. 808 03'937358

ההייב משעמם? הצטרף לי חוג לדינמיקה קבוצתית 843504 הולון.

פרטי, 46/178 מעוניין בידידות. ת.ד. 6546 תל־אביב.

בודד, מסודר בידידות עם בודדים/ות נבונים ורגישים עד 35 לציין טלפון ת"ד 1480 יורדי שלום.

בני 22 — לחיים בלבד! במר צ'ים ובליינים — לבולים, מקרחם הסמודנים והאקדמאים שלמטי המלך 95

זוג 25/30 מעוניין בזוגות דרים לפעילות חברתית ת"ד 30892 תל־אביב.

לחברה אקדמאית מצרפים חברים וחברות למטרת הכרות!! 02'521321

לבלתי שיגרתיים, רציניים, הצעות רבות, סודיות מובטחות — 245456

זוג אקדמאי 44/38 מתעניין בהתקרבות שמאבינה בפסיכולוגיה ודויוסרויטית. לציין טלפון. לכתוב: מניף „מעריב" שד' רוטשילד 33 ת"א למספר ר/7529/8.

זוגות מעוניינים בזוגות לבילוים משותפים ובודדות „כוכבא" לוינסקי 73 03'615360

רגשני להתכתב עם צעירים וצעירות, להכיר חברה נעימה? — נא לפנות ל„מילר" מכון ישראלי להתכתבות ומפגש ת.ד. 30922 תל־אביב מציגים בכל הארץ. תורש ראשון חברות הינה.

מומחים מעדון כמו הק"ל 26 מזמינה לרקוד ולהתבדר.

(המשך המדור בעמוד 7)

מסגים

בתנשבר ראשון־לציון, רחובות וחבביבה, לנשים ולגברים, אליבם שוב, קוסמטולוגית מודולמת, במציוה, באיליק 10 03'954387, בירקוסמטיקה — סיפול בעור בשיטה טבע, סמנים לפואים ובלליים, פדיקור רפואי טיפול בכף הרגל, שעה קבלה 17—8.

מבניקורית נאה מקבלת בביתה. יהורה 139 223962 „פירי".

ריפוי!!! שאני!!! המסג' הרב קוק 13 מכון „שלום" — 56753

מבניקורית צעירה מקבלת בביתה שד' בן גוריון 43 בגיסה ראשונה דירה 1.

שלרשת סודות החיים רק ב מכון „ארז" אחדהעם 120 טל' 229714 גם בשבת.

המסג' המיוחד רק אצלנו „ארד" דיזנגוף 274, ת"א 225451 גם בשבת.

ב־30! „הסנבריוסטיות" (לרויי פור ובריאות) הנביאים 34 „ארם" 288970.

(המשך המדור בעמוד 7)

דורי שאלוחסלו

ה.„יובור" הדוד, גנול? טלפון — שבעה 18.00 :767272, 825678, 865888, הרצרה דודים רח' סלמה 16 תל־אביב.

קרנדור! הדוד גנול? טלפון 32590 או 31929 יצרן מספר אחד לדודי שמש ותשמל, תל־אביב. רח' גולומב 34.

שחיתריכד „אקסר" לדרותך ב עיר ובכפר. המלקר'נדב' 68 — 03'280933

ב-קר־זהב תבצא רכיכת השתקנים בחוג דוהי השכל השמש.

„ברומבב" בנית עשר העסקים כבשק את תדור המעולה. המארשר ע"י „מכון חתקנים" וחברה החשמל, עם שנים אחריות. אבר־סקה דודים חדשים וצמיפים, תיקונים בכל הסוגים, ברצע סיירי, כרומצו, רחוב זמנהוף 15, ת"א, 244640, חיפה רחוב אלנבי 3, טל. 04'645872

(המשך המדור בעמוד 7)

סטרס

מכון „הכח" להתעמלות ארליגוב 76 ת"א, מכנ'ים, מטפל בבנו, הורבה משקל לרזים, הרזיה לשמנים בדור נופני לילדים נשים וגברים טלפון 248076

ריקודים

מור ריקוד ב־5 שעורים אצל כפר קק"ל 26.

רפואה

נעלי כף, נעלי בריאות לגברים ולגבירה, פריקה רגליים וייעוץ ע"י מומחה מאנגליה ללא חיוב. תל־אביב, שינקין 44, טלפון: 232050

שונות

מכוונות כתיבה וחשוב, מכירה, השכרה ותקונים „רייך" שדרות רוטשילד 10 טלפון: 59046

מכירות

בגרכת סטריאו בהזדמנות — 4,200, מכיבון לנקה, מגבר רבי קוליס סוליסם 31 זום, 727698

מכירת 2 מכונות — יגבור להתגונות — חרושת — 621518

2 ספריניות (ארון + סימה כתקפלת) נימרה חסשלות — 902145

אבזי קלקטו וקמוס מקומות בהזדמנות כלפון 722095 בערב.

טולטי סתכת בהזדמנות במצב מצוין מ־3—20 מ"ק 722095 ב ערב.

למכירה שולחן עור 135×80 להתקשר בשעות הבוקר 953503

מקררים צבות ועציצית ללא נהיג ומנבה מאפייקה. 844614

מזגן מכירה בהיר בזול ועגלת תינוק אפריקאית 237227

מאממן למכירה ריהוטים מובחרים של יעקב — אורלי סלי 03'937542

אמפליפייר + 2 רמקולים דר אי גבעתיים רמז 25 בתריאל בערב.

למכירה בזול מכונת כביסה, מכונה פרינה ודלתות זוגת — טל' 454865

מתיבואן!! טלויזיות —2,450. מטיפונים מקצועיים!! —575. טייפריקורדרים —395. „אכמור" עליה 25 תל־אביב.

בהזדמנות מערכת דואל ואל ק.א. 60 כמעט חדשה באריזה מקורית 844669

מכירה כללית! בגדים, כדים, קריסטלים, כלי בית, ויטרונות, — יום ששי 16.00—18.00, שבת — 16.00 — 18.00 10.00—13.00 טלפון 932616

בהזדמנות מחשב כיס היולט פאקארד — 35 טלפון 828646

בבימונות ולדחודים! מקררים, מיקסרים, שואבי אבק, מכונות כביסה, טלויזיות, תנורי אפיה, טרנזיסטורים, מערכות סטריאו ומייבשי כביסה, טייפ „מוריה" ברזילי 5, תל־אביב.

לרגל נסיעה רהיטים אירופאיים ותמונות. טלפון 03'752844

במחירי הזדמנות! מכונות כביסה, תנורי אפיה, מדיחי כלים ומקררים חדשים, שקבענו קלות היציבות בהובלה. אחריות מלאה מפעלי פילוסאינדסים. הצפירה 9 ת"א.

במחירי המפעל זקסים וחליפות מצמר וז'מם מודרים תולצות ר' סמלה לאשה ולגבר „רוקרט" שדרות רוטשילד 25 תל־אביב. בעות 8—12. לוה, ע"י „מולרד" (פרט ליום ששי) שעות 16—8.

מיטת תינוק גדולה, לבנה, במצב טוב, למכירה, טל' 242291

מייבשי וציפית אפריקאיים ללא גיהוץ — קנו! בהזדמנות! דובי יפאים ממוך לדואר אלנבי.

מכונת יבבש כביסה ומכשיגי האייז באריזות 4100 ל"י, טלפון 052'96024

שעון אופנה „פליימסטר" חדש אחריות לשנה. 475392

משקלות, סצוך, כוסות, סול סות, מראות, מנופים ומכשירי חרוליה. למכירה, גם ליחידים. 476716 248076

„תרמוס" — כרית לכל תקופות הישנה! להשיג בחנויות מטורים וכלבו־בית.

כל ציוד לפלסנגים!!! יבואנים ויצואנים, מכונים, תייגנים. מגברי קול, מרכזיות דאר, סבירי צלצול, טלפון פנים — רבי קומות חיילות, סלפונים מכל צורה וצבע, חלקי חילוף, סחורי פאקנים. בדיזנגוף 158, 03'241644

למכירה אוזני בסורם אוזני בסורם אי.סי. אם. חרוזות 798303 לא בשבת.

למכירה עגלת ילדים, שכיבה, כב חדשה טלפון 415685

ציוד למפעל מבחקים כל' 416048

למכירה מכונת בביכה א.א.ג. — מיים עם אמפליפייר רב דמי קולס כוכי — ז'וליקו וכבאות מודרכים לפינה אוכל 03'938672

כך מעיכת סטריאופוניות, מכל הבררה הרב תוכ, במחיר שלא יסור צא באף מקום. שירות עד ל' ביותר. הדרכה יעוץ ותמנות 849550

רהיטים משומשים במצב טוב סיסת תינוק, דרוג, מסעות, אמבטאות ונלהגות לילדים. — בערב 746923

אורסנה רמקולים חדשים פיוסר תנור היפום יפני ובלינקולר — 03'454852 ,03'258602

בהזדמנות מטיפון מקולקל מסראי ס.ר. 3050 חרש באריזה 2800 ל"י במקום —4000. — 052'96633

בהזדמנות טייפרוורר אקאי כ־10 כמעט חדש 455953

מכונת כתיבה חשמלית איי.בי. אם. איסקומיב מודל די מצב מצויין 02'31652 ,02'66240

למכירה טלויזיה חסטיננהאוז וכיריים גז, 5 להבות 795780

אמפליפייר 45×2 זוג רמקולים פיליפס ואמפליפייר שאב 35×2 חדשים. 417049

עגלת תינוקות „מרה" + דר לבוש + כיסוי לגשם לטלפן 233804

עגלת תינוק גם איטלקית במצב מצויין. טלפון 746657

150 תקליטים פופ ומתערת — אוסף פרטי בהזדמנות 794272.

מכונת חיבוד יאורס, במצב חדש: דגם אוראל8, 868028

במכירת חסרת של מכונה כבי־כה, מכונת תפירה טלויזיות, מערכות סטריאו כיפים תנור אפיה וביסול מקררים שואבי אבק, תנורי חימום, לכל אליהו יפה, שדרות ירושלים 29.

אופניים תנורים ודגולים אוהל ליב נברבות תנורי חימום — 722783

מערכת סטריאו היידרו + מיים + מכיפון פישר 11,000 416761

מכונת תפירה אטסימל חדשה + כחשב למכונה, טלפון 254636

למכירה ענקית־תיגוק בג במצב טוב. להתקשר טל. 852444

בהיבואן מחשב כיס־לבמודדים ומהנדסים מ־הצגות כרונומטריות ולוגריטמיות זכרון — 295603

החפר מכונה שסיפת כלים, חדר שינה תערובות חוג, טלפון 267185 מ־1.00 עד 4.00, ואחרי 7.00

כסיפון סטריאופוני „בנגי" במצב חדש בהזדמנות, כל. 412645

בהזדמנות פקרגה „אלמור" 8 רגיל ובסופר — חדשה. 725230

מקרר ג'נרל מוטור וכיריים גז במצב טוב — טלפון 917050

מצלמה ניקון ה.ס.ב. עדשה 1.4 + כלה 300 מהבט משלולל אמ"אר 50 מכונת כרינה, מיטה תינוק 738088

600 דעפי פרכלים נקיים — טלפון 052'97417 בערב

למכירה ענלה שכיבה איטלקית במצב מצוין. טלפון 783391

למכירה מכונות סריאו בהזדמנות נגרה: אבריכה, דויכם, בוויר, ופריידר — 052'91086

מערכת סטריאו מצויינת מי סיפון אמפליפייר, רמקולים בהזדמנות. 264335

למכירה צנורות ברזל מגולבנים 3, 8, 10 צול. 055'91582

חדר שינה קנדינבי + מנורות קיר, שמיה ותנור. 227041

(המשך המדור בעמוד 7)

כלי נגינה

למכירה פסנתר גרמני במצב טוב —4,500. להתקשר 241866 16.00—20.00, 9.00—13.00

השמורה כי להכרה: המעונייבים/ות להכיר גברים ונשים ת.ד. 11435 ת"א. 40—27

מעוניין לקנות פסנתר משומש להתקשר טלפונית 482517

כוס שכוש זוגי באיזית לכל דייס אורגן פסנתר ב„צליליות" — ביאליק 10 ראשל"צ 949229 אחה"צ.

פסנתרים חדשים ומשומשים לאורגנים, פסנתר גדול וכתנאים נוחים. מלניק, דיזנגוף 125 — טלפון 220303

פסנתרים חדשים וגם הזדמנויות קניה מכירה, החלפה — „גוססטן" אלנבי 38 (מול מוגרבי) ת"א טלפון 55662

פסנתרים חדשים ומשומשים ענבים ונימורות „דודהרטי" ת"א פריסמן 37 236458

מתקן וסכוון כל מיני פסנתרים אורגנים 46 שנים הזדמנויות, קניות, תונו חלף 866817

עתה גם בישראל! מגבירי קול „סאונד" לגיטרה לאורגן ולבם למקצועי ולתלמיד ב„רכיבל", בדיזהורה 148 239891

למכירה פסנתר גרמני „גוטו לינג" פורניר הום. 415944 ב ערב.

בהזדמנות אורגן קומוחים — בצב אוקטבות טלפון 419971

מציאה באקורדיון 80 בסים להתקשר 737561 ואבוא לראותו.

אקורדיון האולר סופרני 80 — הוים, פרידנברג דיזנגוף 118 22—20

בהזדמנות למכירה פסנתר — טלפון 866569

קבל פסנתרים — פסנתר עם מוביזון בינלאומי מותאם ל' אקלים טרופי, אחריות המפעל ל־5 שנים, בכל גוני הפורניר לבקש בכל הנציגויות המוסמכות, ניתן לרכוש בתשלומים, המפעל רמת ישי טל' 04'934581

לרגל נסיעה אקורדיון, ריבולי 20 בסים, טל' 749450, שישי ושבת

לרגל נסיעה בהזדמנות הד מטרוס סית פסנתר „איבר" כנף, לכוכ צרסים חדש!! רצוי לפסנתרים או מוסדות 34332

„לולו מסיקר" למכירה לאורגן או לגיטרה. טלפון 03'740935

למכירה בהזדמנות אקורדיון „אולדרוסודרו" מודל „ליידר" חדש 053'23411

פסנתר „צימרמן" כמעט חדש. אסטרונג, שבוין 51 קיראון או 257741

(המשך המדור בעמוד 7)

מכונות כביסה

כל הסוגים זהב! במחירי הזדמנות מבחר מצומצם של מכונות כביסה „מדראמקום" חוביה, אחריות מונקציונלית מלאה, עם פגיעות קלות בצבע ונח שנגרמו בהובלה. לראות באולם התצוגה, רח' מוריעין 19 בני ברק.

בהזדמנות פרידמן „נולי" במצב מצויין 958457 אחה"צ ובערב.

מכונת כביסה במחירים נמוכים חמלופות כל הייסוגות, הללה את ורדי תל־אביב, בן יהודה 100 טל' 223766 מול קלון דבורה.

מכונת כביסה אמקור — מצב מצויין, טלפון 448288

למכירה קומסקס כופר אוטומט אמקור טלפון 30570 10—8

מכונת כביסה „הובר" — קסיה מצב מצויין טלפון 415574

למכירה מכונת כביסה „אמקור" טלפון 248569 לטלפן בין השעות 15—20 מלבד שבת

מכונת כביסה „זופי" 1970 — אוטומטית + ביטוח טלפון 053'23070

צרב, חצי אוטומטית במצב מצויין —500. 797768

וסטינגהאוז אוטומטית במצב טוב בהזדמנות —650. ל"י — 953162

פילקו כופר במצב מצויין בהזדמנות 267548 בשעות העבודה.

מכונת כביסה „דורה בלה" מצויין, לרגל נסיעה. 962839

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

גורים כמו אירי גיזעיים במחיר הזדמנות 944619 לא שבת.

גורי זאב רועה גרמני שחורים יפים מאד עם תעודות. 474030 בין: 18.00—20.00 ובשבת.

היבואנים אפריקאיים. כל הגילים, דקלים שעירים נהדרים, מחירים מיוחדים, 903144 מישב תנור.

פרס למוצא כלבת פוינטר — (צעירה) חום נקוד 947309

קריטים כמוב ביותר: גורי קולי מקסימים. 053'27471

אלסוריה בציע קוקר — פינצ'רים ריל, סרבנרד, קופה וטכסים ותוכי ז'כו — 04'661189

גורי ספניל והובים + תעודות למכירה טלפון 04'923651

מתורה גורה אחת מכונ לאסי ישתפה + תעודות 869598

למכירה גור פוינטר גזעיים בני חודש וחצי. 03'982032

בהזדמנות גור קולי כיוקולר ח"ה הרישיים 0485973

למכירה גורי רועה גרמני הורים מיוהבים, טל' 052'27519

אשר כלב זכר אירי בצבע חום ג'ינג'י, המוצא יבוא על שכרו 03'911375 ,03'470925

בהזדמנות למכירה דוברמן 5 הרים ישהפה מהורים 8 אלופים — 411924 ,411996

דוברמנים, קו דם אמריקאי — (גרולים) + תעודות היי"ל. 03'451869

(המשך המדור בעמוד 7)

שמלות כלה

מעכסי — „גני של רני" עבר לדיזנגוף 101, מכב' קולנוע חן. להתראות 231062

למכירה שמלת כלה תוצרת חוץ בהזדמנות מידה 40—38, טלפון 298064

מקררים

אמקור 11 מבונה 4250, חדד וזקן ברג 10 כאחורי אילת 12.

מקרר אמקור במצב מעולה. ס.ל.ו. 73161 — בשבה 15.00

הבמירה מקרר לתצוגה סחורה. וקפור 2.50×2.20×3 (מתאים לי מגרלי פרחים) 525906 פרט ל' שבת.

במחירי ההזדמנות! מבחר מצומצם של מקררי פיו חדשים, אחריות פונקציונלית מלאה, עם פגיעות קלות בצבע ונח שנגרמו בהובלה. לראות באולם התצוגה, רח' מוריעין 19 בני־ברק. כל הקודם זוכה!

קונה! מקררים במחיר גבוה ביותר ובכוזום. טלפון 824535

קונה!!! מקררים משומשים במחיר גבוה ובמזומן!!! מידי! טלפון: 826997

מקררים בתחנה המרכזית. מסר משים כל הסוגים וכל המחירים, עם אחריות מוכר, קונה ומחליף, טלפון! 22, תחנה מרכזית תל־אביב, טלפון 31957

מקררים השמציים להשכרה — 25—30 לחודש, שכטר, דיזנגוף 123 224627

מרכז המקררים!!! קניה, מכירה, השכרה 25—30 ל"י לחודש, תקון וצביעה, צ'לנוב 13 פינת לוינסקי 74, טלפון! 821864

מקור המקררים!!! מיסב בזול ביסות, מוכר, קונה, מחליף ר מתקן, הזדמנות אמקור 10 ב־390 ל"י. „קרור לוינסקי", שדרות הרצל!!! 17 תל־אביב, ליד התחנה המרכזית פינת לוינסקי. טלפון 829554

פריג'ידרים הספקה מיידית, החלפת מקררים משומשים. הללה את ורדי, תל־אביב, בדיזהורה 100, טל' 223766

קונה!!! מקררים משומשים ב מחיר גבוה!!! 827061 ביום, ב ערב 880141

„קרור אביבי" המלך ג'ורג' 29 תל־אביב, קנית פריג'ידר שאלה של אמנו, בקנותך פריג'ידר פנה אלינו, ההגנות חוותיקה למכירת פריג'ידרים.

קונה!!! טלויזיות במחיר גבוה ביום, בערב ובשבת 297651

„תיקרדי" — טלויזיות באחריות! אצל המוכחה, נאגלה 44 ת"א 55558 יעוץ חינם, שרות ותקון טלויזיות.

אמקור 11 אוטומטי במצב טוב טלפון 03'789211

מקרר קרוטן 16 גי'ואל חדש טלפון 03'450328

אמקור „פאר" במצב מצויין — מנוע חדש טלפון 441232

למכירה מקרר וסטינגהאוז מ־16 ללא קרח חדש 730089

קונים מוכרים מתקנים וצובעים מקררים ביתיים ומסחריים. טלפה 76 תל־אביב. 826282

קונה! ! מקררים במחיר גבוה ביום, בערב ובשבת 297651

למכירה מקרר אמקור 9 קוב, במצב טוב. לפנות 983271

למכירה מקרר אמריקאי „פריג'ידר" 10 קוב במצב טוב טל' 446054

בהזדמנות מקרר אמריקאי — „הוטפוינט" 11 במצב טוב — 32028

מקרר פילקו 9 מצויין 480 ל"י כל' 236769

בהזדמנות מקרר וסטינגהוז ב' מצב טוב, לטלפן 792762

אמקור־אמקור 8 קוב, במצב מצויין, טלפון 244065

למכירה מקרר אמקור באר מצב מצויין 736375 פרט לשבת.

מקרר אמקור 10 במצב טוב, טלפון 745835

בהזדמנות מקרר אמקור 11 ב' מצב טוב, טלפון 741710

אמקור 11 במצב מצויין, 1200 ל"י, טלפון 03'417189

צבירת מקררים במחיר הזדמנ' נוהי בביה הלקוח, טל' 749411

אמקור פאר במצב מצויין — 796151 (פרט לשבת).

אמקור 10 במצב מצויין. 743257

18 קוב אמריקאי במצב טוב ל' מכירה — 937084

אמקור 10, חצי אוטומטי, במצב טוב, טל' 243745

ג'נראל־אלקטריק 18 קוב, 6 שנים, מצב מצויין 725492

(המשך המדור בעמוד 7)

קניות

מעונינים לקנות במות גדולה טלפון 04'931357 משעה 8.00—13.00

להתקשר קונים כל סוגי חרוליות במחירים גבוהים, אברהם — אבנר, טלפון 53552

יהושע קונה רהיטים חשמלים ירוקות וספרים 867494 בערב 680608

מכונת תפירה זינגר פיפ 138 מתוקנת. 824417 אברהם.

מעוניין לקנות תלונות עם תריסים. 476863 בערב פישר.

כדאי לטלפן! קונה כל סוגי רהיטים משומשים ודברים אחרים 055'32908

(המשך המדור בעמוד 7)

רהיטים

סבה מעולה + ארונות מטבח, כמעט חדשה 726564 ת"א.

מיטת תינוק במצב מצוין לינסקי, עוזיאל 131 רמת־גן טל' 740566

סלה + כורסאות ורהיטים שונים במצב מצויין בהזדמנות 789643

„ברסלר" רהיטי מתכת, בדיזהוה 198 תל־אביב, טלפון 241306 מערכות אוכל מטבחיות, שולחנות, כסאות, מוכן ובהזמנה

למכירה — „ארונטיס", מעולה בביסין 122 ת"א, טלפון 23362

באו והכירו קונים רהיטים עתיקים, משומשים וירושות 25681 „שוויבר" — קניה ומכירה ריהוט משומש, פריג'ידרים ומיני דברים עתיקים ובמיוחד רח' סלור 21 פתח־תקוה 10294

למכירה כפה ושתי כורסאות, במצב טוב לטלפן 790213

בהזדמנות, מערכת כלים 3000, ז'בוטינסקי 100 רמת־גן.

ארון קיר במצב מצוין, 3 דלתות, טלפון 251991

רהיטים משבחר הוצרה אירופה 1975, חדרי שינה קומפלט 10 ל"י חדרי נוער קומפלט 10 ל"י, מזנונים 2,700 ל"י, המשירות, תנאי תשלום נוח. תצוגה ומכירה גם בשבת טל' 03'752688

ספה כפולה מצויינת דיינ ביאליק 52, רישבצקי לא בשבת

ארון פורניר 6 דלתות 3.00× טלפון 229608

רהיטים לסלון גדול סקיי כאר + זכוכית צבעונית. 724567

כסת סלון ושתי כורסאות במצב מצויין לפנות לד"ר רופא בתים. 861881

4 שולחנות כתיבה (תהיה למשרד / לבית. 887226 בערב

חדר שינה, ספה נגרר, ורדיו, טלפון 795787

קומפלט חדש ושישה מיני, כורסה ושולחן, 17

(המשך המדור בעמוד 7)

טלויזיות

מ.ב.מ תיקון וביטוח באיום ההודעה בזול 28945

קונה!!! טלויזיות מכל הסוגים משלם מחיר גבוה. 827061

במחירים מפתיעים! קיים מגברים, „טליפוס", רפ „מגרבינג", רולה צלמטיג, „אלקטרון" ציילנה, החשב 107, טלפון 260533, תל־אביב.

טלויזיה רדיו וטייפים ב כרהים, 1,950 ל"י, טלפ 828256

טלויזיה פילקו 1500 ל"י מצב טוב טלפון 763751

תיקון כל סוגי הטלויזיות אחריות. אינרוסטרוניקס. מינסקי 27 — 03'243008

מ־800 הזדמנויות + אר החלפ בתרשה ז'בוטינסקי רמת־גן.

(המשך המדור בעמוד 7)

מכונות גלו

אליאס מכירת ותקונים יות מלאה עליה 19, 10

מרכז מכונות גילוח, מכ תיקון ויעוץ, רובין 4, מעלה 6 ת"א טלפון 51

מכונות תפ

מכונת תפירה אוטומט מצויינת, בהזדמנות, טל'

2 מכונות תפירה תעשי מצב מצויין, טל. 795787

מכונת תפירה זיגזר תשלוייות במצב מצויין ברנבין בן יהודה 10 297660 (לא בשבת).

עורף אשה

דירות למכי

דקוף למכירה! 3½ מישוכרים, רחוב יהודה טלפון 055'24521 — 055'24661

דירות להשכ

באשדוד באזור ד' 4 השכרה לשנה —700. 34

פרסומים

מתקבלות הרשמות לכל גים בפרסום ברש ובגוו מעריב ע"י אגד 2561 בבית 055'25949

בפתח־תקוה

חיסול! חיסול! חיסול

אופנה חדישה לצעירים וצעירות

מכנסיים —

גזרה צרפתית	במקום 115 ל"י	רק 45
סוודרים לנשים	במקום 79 ל"י	רק 19
חצאיות שנאל	במקום 95 ל"י	רק 45
שמלות — בדים משובחים	במקום 79 ל"י	רק 29
סוודרים גולף ניקי איכות גבוהה		רק 29

חליפות — מעילים — ג'קטים

גיזרות צרפתיות

הכל בחצי חינם!!

רחוב ההסתדרות 32 (פינת חיים עוזר)

פתוח כל היום רצוף, גם במוצאי־שבת

לוח חיפה

"מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
הנביאים 32 פתוח מ-8.00 עד 19.00

מכירות

למכירה ארון לחדר ילדים ב מצב טוב טלפון 244815.

נמכרים משאבות מהיצרן ל' גרבו ,,נאמא" הרצליה 9. — 534696.

למכירה 4 מכונות כתיבה חד' מכ' אנגלית לא חשמליות לפנות לחברת ,,ליוה" טלפון 04-720126 ליהושע.

הגור 4 להבות ותא אפיה לגז במצב טוב בהזדמנות 223645.

אקספלואיטר מקרר 90 ואט ציפורה בס טלפון 82714.

בהזדמנות תנור אפיה זהר + כיריים במצב מצוין 252656.

משיר זמש הדש תוצרת חוץ באנגליה טלפון 87455.

מקרר "אדמירל" 11 קוב חצי אוטומטי מצוין מכונת כביסה 7, כוכבים" חצי אוטומטית — 537479.

פלזן + ת.א. מגנון לזאי 15 + שטיח הודי עבודת יד 3x2 04-538495.

ציוד לבנין קומפלט + ציוד לאינסטלציה. קומפלט 720886.

לרגל נסיעה בהזדמנות למכירה שתי שמיכות צמר וכוורות ושתי כריות גדולות 222526.

למכירה בהזדמנות כ-500 ק"ג את מנוהלן חדש התוך במידה אחידה של 40x100 ס"מ. לפנות לטלפון 644411 חיפה.

למכירה מכונת כביסה פילוס חדשה, מזרון כפול חדש, פייבש שיער בסקרוני 235311.

לסלון: 2 ספות + 2 כורסאות + שולחן בעיצוב פיוחה, במצב חדשים טל' 251402 — 531007 לא בשבת.

סלון מיטה זוגית שולחן + 8 כסאות טלויזיה "שאוב לונדס" 729307.

6 כסאות סלון במחיר 350 ל"י 664932 בערב.

ציוד למראות עיניים במצב טוב למכירה. טל' 04-523010.

למכירה כסא גלגלים לנכים ב מצב מצוין טלפון 89634.

למכירה עילות למיני מרקם ומכונה לנקניק טלפון 83684.

מערכת סטריאו + רדיו אף.אם. + רמקולים. מייס דק אקאי. — 241652.

אקוס-טיפר ב.ס.א.ב. כמדיאו 25 חום + 2 רמקולים גדולים סליווה להתקשר 04-722918.

מזנון, שטיח גרמני, תמונות ובניות מקבימות, סלים — 85560.

בהזדמנות סיזנג אויר חדש צל' ל' אלקטריק, טל' 252605.

מקררים

מקרר אמקור 10. במצב טוב מאד טלפון 04-717755.

פריגידר אמקור למכירה במצב מצוין טלפון 84330.

מקפא עמוק מצומק מצב טוב 1,400 ל"י 19—22. 04-535372.

מקרר חו קוב אמקור מצב מ' צוין חצי אוטומטיה 221665.

אמקור 11 במצב מצוין במחיר לפנה + עגלה 231494.

בהזדמנות אמקור 11 במצב מצוין טלפון 04-244925.

מקרר אמקור פאר כולל עגלה, וביטוח להלצל 720002.

מקרר קירעוה 11 קוב במצב טוב טלפון 254081.

אמקור 11 חצי אוטומטי במצב מצוין טלפון 243895.

למכירה אמקור פאר 10 במצב טוב טלפון 724293.

אמקור 11 חצי אוטומטי במ' צב טוב טלפון 522085.

אמקור פאר במצב טוב טלפון 231128.

כלי נגינה

מחק הקלידים במבחר ענק ב' מחירי הפתעה אכילאה הנבי' אים 6 663395.

מנפשים אקורדיונים עד 80 בסים אכילאה הנביאים 6 663395.

למכירה אקורדיון ואולו סופ' רן 80 טל' 04-667950 בערב.

למכירה פסנתר אנגלי חדיש — חום, בהזדמנות, טלפון 04-717058.

אקורדיון ,,אאולו סופרנו" 80 לירדי במצב מצוין טלפון — 643917.

רהיטים

ויהוד סלון קפרינוני חדש קומפלט כולל 2 שולחנות 2 ספות וכורסה 5,000 ל"י טלפון 256529.

קנים רהיטים משומשים, עתי' קים ותיקולי בית 662066 832861 232303.

כפה כפולה 2 כורסאות שולחן מקרר אמקור 726745.

ארון 5 דלתות במצב מצוין — טלפון 254081.

מכונת כביסה

מכונת כביסה אמקור במצב מצוין ביטוח לשנה 255420.

מכונה כביסה "אמקור" אומר כמות במצב טוב טלפון 641677.

מכונה כביסה פרידמן סופר אוטומטי 6 שנים 522404.

שטיחים

בהזדמנות שטיח קשן 360x260 רק ישן סופר הכי טוב בעולם 528092 בערב 20,000.

בהזדמנות 2 שטיחים גרמניים חדשים מרהיבים 3x4 6,000 — 3x5 7,000.— 528092.

שמלות כלה

במבצע 30% הנחה לגרושות ב' ינואר בסלון כלות "סופר" הרצל 19.

דרושה קצרנית מניפה בעברית בהור סורה, טלפון 065-22733.

בהזדמנות מיאט 600 במצב מצוין; טסט לשנה. 729518.

לגן צעיר דרושה גננת לפנות בכתב לקיבוץ בצובה ד.נ. גליל מערבי או בטלפון 04-968165.

דרושה אשה צעירה ותביבה עם לינה למשק בית וטיפול ביל' דים טלפון 241669.

דרושה פקידה עם נסיון בהני' הלת חשבונות וניהול ספרי מלאי ליום שלם. טלפון 04-528888 7.30—15.30.

מטפלה להינוק + עבודות בית 4 ימים בשבוע — 85054.

משרד תכנון הנדסת חשמל מח' פש שרטטת חשמל עם נסיון — טלפון 644102.

משרד תכנון הנדסת חשמל מח' פש מבנאי או הנדסאי עם נסיון 3 שנים — טלפון 644102.

באחוזה דרושה מטפלת אחראית לתינוק וילד בגן — 252477.

בנוה שאנן דרושה מטפלת לשתי בנות חמש פעמים בשבוע — 12—16.30 טלפון — 667082.

ביקוש עבודה

בוגר מכונות מכנית מעוניין בהצעות עבודה לחיפה והסביבה — 726942.

אשה מנוסה ואחראית מקבלת ילד לטפול 521443.

בוגרנט מעוניין בעבודות משרדיות ובדומה בין השעות 7.00—16.00 טל' 717375 לבקש ציפי.

צעיר דינמי + רכב מעוניין ב' הצעות בחיפה והצפון 04-232570 04-523955.

מנהל חשבונות סוג ד' מעוניין בעבודה חלקית 725577.

מגרשים

חצי דונם בקרית-כנים עם תכנית בניה. 720886.

כרמליה מול הבוגולו המשך הד' אגמונים, 709 מ"ר, 180,000 ל"י טלפון 256254.

דרוש מגרש בדניה, מאחוזה ל' דניה או בנוה-שאנן 04-223343.

ארבעה תעשייתית. בגוש 11599 חלקה 23 בכפר אתא בשטח 2.5 דונם טלפון 03-473808 בשעה 15—17.

בכרמל מגרשים 10 דקות מהור' לות של "דניה" באזור מתפתח בבילוי בישה אדמה פרטית מש' קיף לים החל מ-8,000 ל"י — "איתן", הרצל 55, טל' 663404.

מגרשים בהר הכרמל מקום נ' בהה כותף בפיתוח, נוף מרהיב 5,000 ל"י והיתרה בתשלומים נוחים "ארמון מבטחים" אורלו' זורוב 15 645542.

בנויה לבית אחד ודו-משפחתי במקום לתעשיה הורוביץ 662644 (מלר"ן) 255874.

באזור יוקרה מגרשים, בקרית ביאליק (סביונה) קרובים לאזור' רי בניה אדמה פרטית — החל מ-10,000 ל"י, "איתן", הרצל 55 טלפון 665404.

אם ברצונך למכור את מגרשך במחיר הגבוה ביותר פנה ל' אליך את זינגר שבתאי ל"י 2 טל' 668397.

מגרשים למכירה בדניה מפרץ ובקריות אנגלו כבכון שד' ה' נשיא 129 א'.

עסקים

מסעף פיין מבוסם מרכזה בחר הה לכ' למכירה או להשכרה בסביבות מהלם. לכתוב למעריב חיפה למספר 442.

מכולת, בהרצל, ק"א, מקום גדול + טלפון למכירה, מרפאה, מוסיף, ספר. 667191 .662568

השקעות והלוואות נגד ערבויות בנקאיות ואחרות "דמתי" חברה להשקעות בע"מ חיפה, הנביאים 24, טלפון: 669974.

למכירה בוטיק נוסף ותחזוקה 88729 ב-20.00 בערב.

שותפות למכירה ב-2,000 ל"ר עסק גדול משגשג אנגלו כבכון שד' הנשיא 129/א'.

בהזדמנות למסירה חנות במקום מרכזי מכירה לפנות 04-660892.

דרוש/ה משקיע/ה — 150,000 בחברה רצינית. במחובות וס' כום עבודה ת.ד. 9511.

מכירה חדר בבנין משרדים ד' אולפנות לרכירה מרפים נוספים אנגלו כבכון שד' הנשיא 129 א'.

חנויות

להשכרה או מלאכה במרכז מסחרי ביאליק טל' 913275 — 722845.

בגלל מחלה למסירה חנות מ' טורלה בהדר הכרמל 662314.

חנות למסירה מיידית. רחוב הרצל 109 מכולת ורבנו.

חנות פרחים בקריות בבוסכה בע"מ פרנסה לשתי משפחות 726362.

חנות בסעקרוז 17 37 ממר כבוה לפנות לשד קובי או שאול בהרצל 40 644703 בין 8.30 עד 13.00.

חנות לאופנת נשים בהדר הרצל להשכיר בסכ"ח 86138.

קניות

דרושים מדהים משומשים ל' מכשר רוהב המדיפים כ-90 ס"מ לשטבים של 1—1½ סוג. בין 1,000—5,500 מ"ר אשרי גם מסגרות בלבד לשם אחכון על גבי משחים הגשות לת.ד. 3030 חיפה.

טלוויזיות

טלוויזות משומשות לאחר שי' רות אחריות לשנה מיכמון הר' צליה 15, 512749.

עד 1500 ל"י תקבל תמורת המל' ויזיה הישנה שלך בקנותך חדשה במיכמון הרצליה 15 512749.

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

למכירה
כמות גדולה של משטחי עץ
בגודל 1.25 x 1.50
* לאחר שיפוץ * לשימוש מידי
המעוניינים יפנו לאגף האספקה
טלפון 04-538261.

הצעות עבודה

דרושה ממעילה למכונת הנה"ח אוליבטי טלפון 723251/2.

דרושה בכרמל למורה מטפלת מנוסה 4 ימים 253158.

לשורה דרושה מטפלת מנוסה לתינוק טל' 705213 קריית-שמואל.

משרד בקיפת בחיפה דרושות פקידות קהל מעולות. שעות ה' עבודה 08.00—16.00 או 16.00—19.00. נא לפנות בכתב יד בלבד ה'יד ציון הכשרה המבוקשת, לת.ד. 1334 תל-אביב למס' 25859/ד.

דרושה מטעילה למכונה להנה"ח + ידיעות בהנה"ח ובהבנות — 640347.

מטפלת לטפל 4 שעות ב' נוה-שאנן. 533431 אוטובוסים 16, 17.

דרושה מטפלת + עבודות בית מ-7 עד 15.30 להתקשר אחה"צ — 89352.

דרושות עובדות נקיון לחצי יום עבודה טל' 644394.

דרושה כתורה לעבודות בית ומיטול עם לינה רצוי דוברת אנגלית 245223.

דרושה עובדת בסטקיבית פעם בשבוע טלפון 295385.

דרוש פרפים לנטסלים/מולפיר' לים טלפון 666378 בערב 83774.

דרושה מטפלת מנוסה ליום יש' לם לילד בן 8 חודשים פרטים 539533.

מטפלה לתינוק 5 שעות + עבודות קלות 243322 בערב.

דרוש מנהח"ש מנוסה ואחראי פעמים בשבוע 4 שעות כל פעם נא לכתוב למעריב חיפה ל' מספר 437.

מטפלת שעות 15—19 5 פעמים בשבוע 254251.

לחברת סימנאות דרושה אשה בעלת בגיל 30 לעבודה שעות 8—16 טלפון 663194.

דרוש/ה עובד/ת רציני/ת ליום שלם מטוטל לפנות לקוסיקה ופוס, שד' הנשיא 131, טל' — 84604.

דרוש מהנדסאי לחלקי חלוף עם נסיון בפרכים נא לצלצל — 510296.

מטפלת דרושה מטפלת לילד בגן ותינוקת בבית 536477.

פקידה + הנהלת חשבונות — ידיעה תושבת הקריות לפנות בכתב: ת.ד. 44480 חיפה.

למשפל כתבת דרושים חרשים כרסמים — מסגרים מנוסים תנאים טובים טלפון 722119.

פקידה כתבנית דרושה למשרד עו"ד. לשעות לבנה"צ 83666.

מטפלה לילדה בגן + תינוק. שפר, יעל 29, ק. מוצקין 719534.

דרושה אשה בקריית-ביאליק — למשפחה חרדית 711998.

מכיל דרושה אשה למשק בית וטיפול בילד לחצי יום, טלפון 714497.

למערכת ריצה דרושים מהנ' דסי/הנדסאי/מכנאי אלקטרוני' קה, בשטח מכ"ם, בקרה ומעב' לים. לפנות ת.ד. 8095 חיפה טל. 511663.

למשרד יבוא דרושה מזכירה טלפון עם ידע בסיסי בהנהלת חשבונות ידיעת אנגלית יתרון. לקביעת ראיון נא לפנות טל. 530525 .522981

1) עוזרת מכנאית לעבודות מיכ' שור ערינות, בעלת תעודת גב' רות או תעודת גמר של בי"ס תיכון. (הערה: ראיה טובה, ללא משקפיים). 2) מכנאי מכר' נות לעבודה מעבדתית (מחקרים ובדיקות) יועדף בעל נסיון ב' תחום הוראה נא להתקשר — טלפון 532410.

דרוש פרינטר בעל נסיון ב' עריכת מעגלים מודפסים. לפנות איישות לאלבים מחשבים בע"מ, חוף הכרמל (אוטובוס 45) חיפה.

דרושה מטפלת עם המלצות ל' טפול בילדה בת שנתיים. פעמיים בשבוע 11.00—19.00 252855.

למשרד מכנר לבכירים דרוש מהנדס לפנות טלפון 663588.

דרושה חניכה מדפיסה בעברית למשרד מהנדסים בחיפה, טלפון 04-523166 לנאוה.

דרוש הסלאי תעשייתי בעל נסיון בנח וספור, רצוי בעל רשיון לעבודה במפעל ביטחי. להתקשר 726952.

פקידה כתבנית אחרי צבא. נער שליח למשרדים טל. 724401.

באחוזה דרושה מטפלת לטבך שי' עות. 252327 לא בשבת.

דרושה אשה אחראית לניהול בית וטיפול בילדים שבר י' תנאים טובים רצוי לינה במ' קום מבעון 04-931644 בערב.

מכנאי רכב סוג 6 או 8 מב' שלתי, דרושים להשתלמות לבור' חני רישוי 726234.

מורה מוסמכת מטפלה לתוף ע' כורה נותה טל' 88898.

דרושה מטפלת לילדה בשעה 12—16 להתקשר 710965.

דרושה מטפלת להיוק + ע' בורות בית קלות לצלצל בשעה 9—15 527380.

דרושה לחברת ביטוח בחיפה פקידה כתבנית ועבודות משרד עם נסיון בביטוח. תנאים טו' בים. לפנות לת.ד. 4496 חיפה למס' 60554, בציון גיל, לודות היים ונסיון.

לפיות תדיש "אירשי" חיפה, דרושה מנהלת מטבח, אשכרית מרורה חלקית, מעוזרת מטבח לנות לפנות למזכירות בית החו' לים, טלפון 81418, לקביעת רא' יון אישי.

לפרודיסום רשואי הצעת עבר' דה מעונינה לפנות לאוטוסטרדה "אוריאל" שפירא 8 חיפה.

דרושים מחסנאי מכונות — הנ' דסאי בנין הנהאי/ת כימיה מנהח"ש — מהנדסאי — "בר סונלב" הרצל 16 669071.

דרושה עובדת נקיה למשרה מלאה תוכנת הקריות 714132.

דרושים מכנאי יצור במחצית פרמיות רצוי בוגרי בי"ס ממ' גמת מכונאות. יוכשרו במשמר' רים למעלי כדרים עלקמה. להתקשר לקיבוץ טל' 065-40257 065-40422.

למשרד מכני דרושה מזכירה כתבנית בעלת נסיון לפנות ב' כתב יד לת.ד. 9628 חיפה.

דרוש נהג משאית על רכב כבד משאית מק חרשה עם נסיון רב בעבודה הבעוזה בי' סיגי תנאים טובים להתקשר — 04-86024.

דרושה מזכירה למשרד במרכז הכרמל השולטת באנגלית ובעב' רית שעות עבודה ב-8.30—13.00 ב-16.00—19.00 טלפון 80228/9.

דרושים ותבים לפנות 721661 אנים שחורבים במרכז חיפה.

צעירים "יד נתן" להנדסאים חקלאיים דרושים זוג מדריכים חינוכיים רצוי זוג צעיר מגור' רים במקום. נא לפנות "יד נתן" ד.נ. אשדות (עבו) טלפון — 04-912242.

מכונית כטיישו 1964 מנוע פורד טלפון 525637.

ביוסקה 63 1000 אוטיל מנוע — נורדוי 53 קרית אתא.

אסקורט 1100 1975 3,500 ק"מ + טסט טלפון 223426.

אופל 69 1700 במצב מצוין ב' הזדמנות 533891 עד 19.00 — 719339 בערב.

פולקס 4 מודל 1967 מצוין טסט לשנה 04-532645.

פיאט 1500/64 מנוע 74 במצב טוב 245992.

פיאט 124 68 + טסט לשנה + רדיו + הוספות במצב מצוין 933821 עד 17.

פולקסוגן קומביייה 1600 מו' דל 71 76,000 ק"מ 242512.

טנדר סוסיתא 70 במצב מצוין לא בשבת 04-952456.

אסקורט 1100/4 70 יד ראשונה + רדיו 24,000 ל"י 710457.

כרמל סוסיתא 63 מנוע פורד 71 במצב מצוין 512510.

אופל קארם 68 טל' 224563 בש' עות 16—20.

פולקסוגן היפושית 1303 1973 28,000 ק"מ + רדיו בצוינות 725382.

סוסיתא סטיישן 63/64 מנוע 73 שמורה — 718671.

בהזדמנות פנדר מו'ל 404 1972 טסט לשנה — 710067.

בריטיקה 20,000 1966 אחרי אוב' רול שמורה — 710344 .719037

הולבר 73 אוטומטי 04-521559 — 19.00.

פג'ו 404 69 מצב מכני מצוין 934906 — 27,000.

הילמן סטיישן 71 + רדיו מצב טוב 234176 95,000.

אנגליה מסחרית, 60, טסט, ריפוד, 3,500 טל' 520462.

פולקסוגן וריאנט סטיישן 66 אוברול + טסט, טל' 252448.

פולקסוגן 1302 71 85,000 ק"מ במצב מצוין 523423.

סוסיתא 12 סטיישן 1966 מנוע פורד במצב טוב מאוד טלפון 233635.

היפושית 1964 טסט ספטמבר בעבודה 644849 717304.

פיג'ו 404 1970 יד ראשונה 28,000 ל"י טלפון 732170.

ב.מ.וו. 1975 מודל 1602 חדשה 5,000 ק"מ טלפון 223889.

היפושית 1300 יד ראשונה 1968 אוברול + טסט 244950.

מכונית דוג' אנגליה דגם ק. 700 שנת ייצור 1970 אורך ה' ארגז 5.5 מטר אקלימה המנוי' עים 39 טלפון 532102.

ב.מ.וו. 1800 71 במצב מצוין רדיו טסט ותוספות 512946.

פיאט 1970 בסחרית 85,000 צמיגים מצוינים טל. 530843.

בהזדמנות רומני 59 ראש חדש לפני אוברול 664695.

למכירה תיפושית 69 שמורה יוצאת מהכלל טסט + תוספות 951140.

למכירה פולקסוגן וריאנט מודל 68 שנה טסט 233256.

פיאט פריטולת (124) 1969 מצוינת רדיו 16,500 667446.

אופל רקורד מסחרי 1966 + טסט מצב טוב מאוד 662526.

פיאט 127 יד ראשונה 73 — טלפון 15,000 ק"מ 731097.

פג'ו 404, אוטומטית 1971 — ק"מ, יד ראשונה מורד 63,000 — 80726.

בהזדמנות ווקסהול קרסטה 66 אחרי אוברול במצב מצוין — 661071.

פג'ו 404, 1969 יד ראשונה, טסט בהזדמנות. 529236.

טנדר פרדים דבל גיבס 1971 במצב טוב, 065-22182.

למכירה פיאט 128, 71, מצב מצוין טלפון 80827.

פיאט 600, 1964, 500, ל, טסט עד יוני — 04-84390.

פיאט 124 סטיישן אוטומטי — 1972, רדיו, סיים, 04-88934.

היפושית 1300 חצי אוטומטית 1972, לרגל נסיעה — 661071.

פולקסוגן 64 1200 במצב טוב רדיו — טלפון 224411.

אדמה פג'ו 17,000 ק"מ, 1974, טלפון 529340 662379.

סימקה 1000 68, ג'י.אל.אס, — צמיגים + רדיו טלפון 87942.

פיאט 127 שנת 1972 במצב טוב טלפון 04-255005.

פולקסוגן מסחרית גבוהה 1971 טסט לשנה וילונות קולמאר בע"מ גורדון 31 חיפה 665218/9.

אופל כדם 70 85,000 ק"מ ב' מצב טוב 730940.

פולקסוגן קומביות 1973, יד ראשונה, רדיו, 55,000 ק"מ, טסט אפריל — 41,500 ל"י טל' 04-85511.

פולקסוגן 180 אוטומטית 1971 יד ראשונה — 60,800 04-85621.

פורד טאונוס אוטומטית 1969 75,000 ק"מ במצב חדיש בערב — 84472.

וילים 6 צילינדר הנעה קדמית למכירה + טסט — 717383.

פולקסוגן ליטוזין 1500 1963 — מחיר הזדמנות, כל הקודם זר' כה — 89431.

פולקסוגן מסחרית גבוהה 65 ב-14.00, 712951 —

ביקוש מכוניות

מכוניות במצב דודג' די 200 קבינה כפולה טל. 04-712660.

קטנועים

אופנוע מרויזי 650, שנת 65, במצב טוב. 04-254532.

הזדמנות הונדה סי.די. 50 — 100 ק"מ 1974 04-521486 04-521395.

ב.ציספר לנהיגה

לימוד באוטובוס, משא, פרטי, אוטומטי לכביש מורים צעירים ומעולים ביה"ס לזין הפגינים 535853 100.

למכון במשאית 500 די מכית כסף 04-520115 04-524096.

דרושים מורים לנהיגה. לכן הרשם לקורס מורי נהיגה ולכשת מקצוע נדרש, מעניין ומשתלם. פרטים: וחש"ן, אלגבי 145, טל' 523848 בין השעות 8.30—11.30.

50 שקל מתנה אחר ההרשמה במשא ביה"ס עוזן. לימוד בפרטי, במשאית, אוטומטית ותסמונת עם פירה. טלפון 537323.

לימוד באוטומטית של עובו די הסכת בתשעורים, הנה ובלבבי כה. בזוג אויר לכלת הליכות, מבי גנון לכל גבות, טלפון 537323 50 כמה מתנה אחר ההרשמה.

חימום והסקה

מכרנים שרות, תיקון וגוגי תנו' רי חמום ביותיים 81408.

הדואק דימפלקס 3000 הוס המ' 04-923117.

מכוניות למכירה

כרמל 1971 מצב טוב עם רדיו צלע הרס טל' 222517.

סימקה 1500 1965 טסט שנה רדיו טלפון 525439.

אופל רקורד סטיישן 1966 טלפון 242715.

פיג'ו כנד גד במצב חדש — 643664 ק"מ 17,000.

למבוטאים — אלפא רומיאו 1963 לבני שפוץ כללי. 2,500 ל"י. 04-251889.

היפושית 1500/50 יד ראשונה טסט לשנה. טלפון 242633.

אופל 1700 קכחרי 65 15,500 ל"י טל. 522371.

מאטוס 12 מסחרי 66 דרוש 11,000.— ל"י טל. 522371.

פולקסוואגן מודל 1303 1973 חדש. טלפון 231617.

מריטיס 1500 1970 במצב טוב בעבודה יבלה 920725.

פג'ו 404 מודל 1967 אחרי אוברול טסט שנה 24,000 ל"י טל' 922540.

סימקה 1000 ג'י.אל.אס 1972 ק"מ, סיד ראשונה 43,000 526442, פרט לשבת.

בהזדמנות פולקסווגן וריאנט מסחרית 1972 מצב מצוין — 512320.

דיאגם 66 100 + מזגן + סיים + רדיו. שמורה יפה ובמצב טוב. 85334 — במשך היום. 81065 — בלילה.

בהזדמנות רנו 12, סי.אס. 1974 טל. 88442 251369.

פיאט 124 67 120,000 ק"מ טל' 04-521578 04-85575.

קורטינה 65 1200, 9 חודשים טסט שמורה 702364.

אוזדי 100 אליאש אוטומטית — 04-231329 1972 ק"מ 73,000.

פורד קורטינה 1600 סופר, שנת ייצור 1968 להתקשר 83602.

טנדר דודג' דיי 200 שנת ייצור 72 פרסים 669263 642781 בשעות 8—13 16—18.

טנדר פרדים 2075 חדשה גבוה הה טסט לשנה קבינה כפולה טלפון 664971.

למכירה מכאית סוסרווייס 1952, הייבר 711616 כשעה 16.

פרייט 4 1967 מצב מצוין + רדיו טל' 527139.

פולקסווגן 1303 אל. יונד 73 מדרכון לרדבון 04-242636.

אלפא סוד 14,000 1974 ק"מ במצב מצוין 04-538732.

לילנד רכל 70 + צמיגים, קלטה, כמרמה, מצברים, טסט חדשים 60,000 04-924159.

פיאט 27,000 1973 128 ק"מ מצב מצוין 89938.

בהזדמנות כרמל דוכס 1968 ב' מצב טוב טלפון 714576.

אופל רקורד 1700 סטיישן אוטומטי 1971 במצב מצוין 04-715086.

פולקסווגן 68 במצב טוב + רדיו לרגל נסיעה 241369.

היפושית 1972 + שיפורים 537902 31,000 ל"י 46,000 ק"מ.

פורד אסקורט 1100/2 מודל 1973 טלפון 04-539130.

כרמל דוכס מודל 71 מצב טוב טלפון 83712.

זהירות!!! אוטורדיו בן קלריון 450 רדיו צפון טל' 04-665687.

פולקס 6/72 1300 במצב מצוין 46,000 ק"מ 251461.

אופל קדט רנולוקס 73 הרצל 109 מכולת ורטנר.

בהזדמנות סטיישן גוגומוביל — 700 1963 ידראשונה 932443.

ב.מ.וו. 2000 מודל 71 — מצב מצוין 04-534403 בערב.

פורד פרבים 73 חוץ 38,000.— במצב חדש 04-526309.

פיג'ו 404 ידראשונה 27,000.— ל"י טלפון 245223.

סוסיתא מסחרית 1971 — 15,000 ל"י טלפון 241613.

פיג'ו 1963 ידראשונה טלפון 83848.

טנדר פיג'ו 73 במצב חדשה — 50,000 ק"מ 720886.

פיאט 850 שנת 1970 — במצב מצוין טלפון 931928.

פריגיט 4 — 65 — מצב טוב + רדיו בשבת צהל 51/8.

מאטוס 12 מסחרי 66 רדיו — 11,000 ל"י טל. 522371.

היפושית 1200, 1969, יד ראשו' נה, טסט לשנה. 04-252692.

פיג'ו 104, 1974, 20,000 ק"מ 523498 ל"י 38,000 בערב.

פיג'ו 504 1974 במצב מצוין והוספות למכירה — 04-225628.

פולקסוואגן היפושית 1300 — 1971 55,000.— קרנים דוד גוה 77/7 באכן.

פולקסוואגן היפושית 1500 — 100,000 ק"מ טסט אפריל — 17,500 ל"י. טלפון במשרד 660991 יהושע.

היפושית 68 1300 טסט לשנה במצב מצוין 538045.

פורד אסקורט 1100/72 33,000 ק"מ מצב מצוין מסכ בירד נוסם 04-224491.

אוידסמוביל 74 קטלס סופרים ההגות הידראוליות חשמליות, כחול עם גג גיל לבן + תוכנות — במצב מצוין טסט לשנה 18,000 ק"מ. טלפון 669119 604693.

מוסקוויץ' סטיישן 73 טסט לשנה במצב מצוין — 31,000 ל"י. טלפון 243301.

מוסקוויץ' 1400 מודל 73 מצב מצוין 251755 לא בשבת.

מאוס סכחרי 66 יד ראשונה טלפון נחלל 065-66206.

זילי מסחרית דגם 1963 טסט לשנה טלפון 84855.

אוסטין 68 מצב מצוין, טסט אוגוסט טל' 533865.

סוסיתא גג בסחרית 1968 + רדיו נגנן ושיפוץ 718060.

מאוס 65, פרטית מצוינת מסבת בינ, 721870.

פיאט 600 פג'רי, מודל 64, מצב מצוין. טלפון: 04-920771.

פורד לאסקורט 1100 4 דלתות 1970 במצב טוב מאוד בעבודה 718161 בבית 701513 אלברט.

ב.מ.וו. 1000 מודל 1968, טסט ורדיו. טלפון 234834.

אסקורט מסחרית 1974 1300, — חדש, דריאלי 14,000 ק"מ — שימוש בכרמיות. טלפון 535515.

404 73 במצב חדש 30,000 ק"מ 52,000 ל"י טל' 726534.

אופל קדט 1971, 43,000 ק"מ, 16.80 טלפון 04-665984 מישה.

מקבלת הדפסות כולל ערבור סים כבית. פרטים 224812 בערב.

הילמן סטיישן 1973 26,000 ק"מ טלפון 525128.

השבו בדיה, שפוץ קרבורטורים אצל אורי בלמר צה"ל 10 טל. 522462 קרית אליעזר.

פיאט 850 קופה 69 טסט לשנה 643715 נהדרת.

למשוך החלפה בהזדמנות סימ' קה 1301 1972 טל' 243314.

דודג' 1968 בהזדמנות טסט ל' שנה + רדיו. טלפון 310296.

ביקוש דירות

רוצים לקנות — רצוי בסביבת המכיון — דירה 1—2 חדרים 03-232952.

דירה 1—1½ חדר מרוהטת לזוג. בסכ"ח 524477.

דרושות דירות לקוחותינו ב' שכ"ח קניה ובדמ"מ "רוו" ה' ההיק 54 642693.

משרדים

להשכרה הדר (משרד), הרצל 4, עם טלפון 524175.

בסכ"ח + טלפון משרדים ב' מרכז סבריה 04-522808.

אנגלו מכבון כחצאת משרדים אולמות להשכרה סבירה ב' כרמל 04-81296 בקריות 04-714006.

דרושים להשכרה: 2½ חד' רים + טלפון באזור בתי ה' כיסוי. כל' 04-245578.

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" חיפה רחוב הנביאים 32 משעה 8 ב' בקר עד 7 בערב ללא הפסקה ביום ששי 8—14.30.

לקבלת מודיעה במחירי המחוז פרסום שמי לרחותר ההוב הר צליה 26 טלפונים 666666 — 5331667.

שדוכים

חדיש חברות הנים לבנית פר' טים נא לפנות ל"סילור" מכון ישראלי להתכתבות ומפגש ת.ד. 397 חיפה.

רחל מכרת בהיכרה מידותית במסיבות פרסיות — טל' 251596.

חקלאות

טרקטור אינטרנציונל 434 1968 כל. 04-952251 או 04-952246.

למכירה לבעל רשיון אסקוליות על העצים 04-86779 פרט לשבת.

חיות בית

למכירה גורי כלבים אירי בע' לי תעודות לפנות טלפון — 065-66230.

שעורים

שעורי עזר בצרפתית (שפת אם) טל' 235667.

דירות מרוהטות

בקרית חיים המזרחית להשכרה 3 חדרים בסכם חדשה 725032.

שלושה חדרים מרוהטת כליל בקריות מביסה מיידית. טל' 713429.

2 חדרים בהדר, מיידית, עם ריהוט, להשכרה. 533658.

4 חדרים, חדשה, מזרח תלפיות, עם/בלי ריהוט + טלפון — 02-295286.

דירת 3 חדרים מרוהטים (בית בודד) להשכיר בקרית חיים — 03-444391.

מרוהטת + טלפון 3 חדרים 85071.

בהדר נוה-שאנן, קרוב לטכניון, התכנית דירה שלושה חדרים עם הפסקה מרוהטת ומרוהטת. למשפחה. אפשרות גם לשיפוץ — טלפון 235345 בערב.

דירת חדר מרוהטת + מרפסת, גג, הלל 19 — מאיר.

להשכרה דירה 3 חדרים מרו' הטת + טלפון 235311 פרנק.

לזוג 3 חדרים בנו"ש מרוהטת יפה + טלפון 231690.

בקרית אליעזר 3 חדרים מרו' הטים + טלפון בסכ"ח טלפון 81693.

בכרמל ק. אליעזר 3 מרוהטת, מקרר + גז + טלפון, 04-711865 ב-9.00—6.00 בערב.

ברחוב פרוליה דירה נהדרת נוף 4½ חדרים להום לני' נתיים אנגלו כבכון 04-81296.

כרמל במכבון 3 חדרים נוף טלפון לתקופה ארוכה. אנגלו סבכון 04-81296.

חדרים מרוהטים

בסמיכה הטכניון חדר מרוהט עם טלפון מחודש פרק 03-232552.

השכיר הדר ברוהט לבודד דיים ההליץ 46 בבוקר.

בכרמל מרכזין להשכיר דירת חדר מרוהטת קומפלט טל' — 718195.

בגבעת בת יום 3 + ארונות + מר' פסת. יחסית + ארונות בסביבה 731097.

ביפרים דירה 3½ חדרים + 3 מרפסות בעיר 642629.

באלנבי דירה 3 חדרים + ארונות קיר ושיפוצים 525015.

למכירה דירה 3 חדרים ק"ב, כרמל 05-785564 242931.

בקרית אתא למכירה שיכון עממי, 2½ חדרים אפשרות לבניה 726794.

2½—4 בסביבת מרכז הכרמל נוף יפה, בהזדמנות — 88177.

בכרמל 3, בפרבה, 195,000 — 5 דירות 235,000 87387.

בירושלמית 3 חדרים נוף, ג' + מרפסת סגורה + ארונות 223065.

דירה מרווחת 3 חדרים + מר' פסות + שיפורים בנת גלים 527709.

בקרית אתא וילה 3 חדרים 663780 240,000 14.00—16.00.

3 + פ"א + שיפורים — משפחת סל, התשבונאים 16, קר' יתשמואל 713343.

מוכרת דירה 2 חדרים בבית משותף הרית אליעזר 663995.

דירת 3 חד' 77 מ"ר, קומה ארוכה, מיידי 222652.

בסביבה בית יפה על ½ דר' גם 3 חדרים מפוארים אנגלו כבכון דרך עבו 16, 04-714006.

ברחוב הפרחים דירה נהדרה 3 חדרים נוף שמנציא אנגלו כב' כון שד' הנשיא 129 א'.

3 + הול ברחוב הנפו 115 מ"ר 180,000 ל"י. 3 בבת גלים 85 מ"ר 165,000 ל"י. טל. 668397.

בכרמליה 3 חדרים מסודרת ב' בקופת הזדמנות 175,000 ל"י אנגלו כבכון דרך עבו 16 — 714006.

מהדר חיפה 2¾ גדולים, ב' מצב מצוין + תוספת + מרפסות סגורות, ק"ב, הייה 640243.

בקרית ¾ 2 2—3 חדרים, מפתחות 662644 הורוביץ (מלר"ן).

בכרמל אחוזה 4 חדרים והסקה מרכזית. המפתחות 662644 הור' וביץ (מלר"ן).

בקרית ים א' דירת 2 חדרים במודות קרקע 70,000 ל"י 719419.

3 חדרים + פינת אוכל דרך נוח נאנה, טלפון 223076.

בקרית מוצקין 2 חדרים + פי' נת אוכל + ארונות קיר, אר' שרי מרוהטת, סביבה טובה ב' 733267 או 17—20.

בקרית מוצקין 2½ חדרים ב' מקום מרכזי, טלפון 701341.

דירה 2½ + מחסן דוד שמש ואפשרות בניה. מ. הרמון 7 קריה ביאליק.

שוכרת הכרמל שלושה חדרים + מרפסות סגורות + ארו' נות + גוף קופה א' טלפון 88203.

בקריות ק"ד הזיתית 80 מ"ר כניסה מיידית — 730862.

וילות ובתים

ברמה א' קוטגים דו משפח' תיים בסכונדרם גבוה בגלבוי בניה, ברח' אליהלה 43, 39 — פרטים 254226/7 בימי הול.

מפגשת במקום יפה ביותר פני' רי לווילה. טל' 05-415913.

למכירה וילה 156 מ"ר, באזור הווילות בכרמאל. טל' 988670.

בכרמאל בית עם. גינה 3 חד' רים ותנויים, שכה — 988569 הול — 04-753652.

מכירה למכירה בית חדש דר פאלכי 523177 256138.

בכרמל ובדניה — וילות ודי' משפחתיות, המשכנתת הורוביץ 665930 (מלר"ן).

דירות להשכרה

בסביון 4 חדרים באחוזה + טלפון מיידית, 04-640636 — 02-61553.

להשכיר ביזרעאליה 3 חדרים חצי מרוהטת, טלפון 253675 — בערב.

מסכ"ח דירת הדר בנויה נג' רת ביזרעאלה 13, אביה 300 תשלום מראש.

בקרית חיים שלושה + הול לזוג 225803 מהיום אחרי 16.00.

בסכ"ח דירת 3 חדרים בסביבה בודדר טל. 04-535902.

בקרית אליעזר חדר וחצי להש' כרה + גז ומקרר כל. 536932.

2½ חדרים בסכ"ח, בשד' ה' ציה. הדירה ריקה + הסקה. 86975.

3 חדרים חדשה מול מרפסות לין, 520128 לא בשבת.

מיידית! בקרית מוצקין, 3 חד' רים, משופלות ומרוהטת, — 04/712593 — גולדהמר.

בקרית-ביאליק 2 חדרים + ריהוט חלקי בסכ"ח 536992 עד 1/2/75.

מתחיר 2 חדרים ק"ב בגרת 3 כניסה 3 בודיות 665413.

איש קבע מעוניין בשותף/שותפה להשכרת דירה אחה"צ טל. שאול. 537194.

בנוה-שאנן בסכ"ח 3 חדרים + ריהוט + מקרר טלפון 538919.

במפרץ דירת 2½ קרית-חיים א', זייר 53 אדר 722176.

בסביבה בנוה-שאנן 2 חדרים גדולים ק"א 235721 משרה"צ.

בכרמליה (ה. סבריחו) 3 חדר' רים חדשה ע"י הסופרמרקט, 539447.

מהדר עליון לזוג 2¾ מרוהטת קומפלט טלפון 242459.

להשכיר 2 חדרים מרוהטים בהרצליה 1 ק"ד + טלפון בי"ם 5—8 בערב 669375.

השוה רבת 2 + הול טלפון 221705 כיתה 17.00.

באחוזה 3 + הסקה, ארונות ובלפון — 04-243336 700.— 03-427608.

להשכיר דירה 4 חדרים מסר' רוקת בקרית אליעזר טל' 513893.

להשכרה בקריות א', דירת 1½ חדרים טלפון 726569.

בבת-גלים בסכ"ח 3 חדרים — ריקה 500 ל"י 04-529448.

ברוממה בסכ"ח דירה 3 חדרים ריהוט חלקי 525110.

להשכרה חדר + שרותים + טלפון כמשרד במרכז הדר — 04-665150.

3 חדרים נוהיצאנו הגליל — מתחנה באפריל טל. 536231.

דירת 3 חדרים + שפורים + כתם קוסה ג' 716182.

דירה 2½ מודרנית + ארונות. קרית-חיים מזרחית 721214.

כלמנים דלבה, בית בודד ב' עין הוה, 04-252617.

למכירה דירת שלושה חדרים אלנבי 88060 520147 בערבים.

בהתלבים מול רמב"ם 2½ חד' רים, ק"ג בקרב 526857.

בקרית שפרינצק 3 חדרים 60 ס"ר 130,000 ל"י 522404.

בירושלמית דירה 2 חדרים מו' נת אוכל ק"ב, 253688.

דירה חדשה 4 חדרים קומה ב' אהבת ציון 7/5 קרית-אתא א' משפ' גולדנשל.

משקיעה 3 חדרים ק"ג פרמון אלונים 18, 712888.

2¾ חדרים + ארונות קיר + שיפורים בנשר 84,000.— 225756.

ברמה דירה למכירה 3 + פינה אוכל + שיפורים טלפון 253967.

ביזרעאליה 3 חדרים עם שפור' רים. טלפון 234834.

בנוה שאנן 3¼ חדרים, גוף והוספות טלפון 520743.

ביזרעאליה פינתית מסודרת 3 + פ"א + מרפסת סגורה. — 221352.

אחוזה 2½ קומת קרקע בגינה נפרדת 210,000 244627.

ברוטשילד 3 חדרים + מרפסת + ארונות. במצב מצוין — 538732.

בהזדמנות 3 חדרים בקריותים ב' 95,000 מיידית 233377.

כרמל כמעט חדשה 3 + פ"א + שיפורים מיידית. מכובנה, 232650.

3, בסביבת האוניברסיטה וה' טכניון 145,000 פרט לשבת 04-254570.

בקרית אליהו אחוה 17 3 חד' רים קומה ג' טלפון.

ברוב לאנגר 2½ חדרים והוי' טים + פריגידר + גז במכ"ח טלפון 538346.

3¼ חדרים יפו 149 ק"ד שיכון ,,מזרחי" ארונות קיר. 531350 135,000.—

בקריות דירת 3 + סמבת ב' דול + שיפורים מיוחדים — 728366.

בקרית חיים קומה ב' 3 חד' רים + שיפורים מל. 731803.

למכירה 3 חדרים + פינת אוכל בקרית חיים טל' 731304.

בשפרינצק 3 חדרים + פ"א מסודרת 70 מ"ר 532543.

בנות שאנן 3½ חדרים מטוד' רת למסירה מיידית 180,000 223426.

ביזרעאליה 3 + פ"א + חר' ספות + מטמים בהזדמנות — 223186.

מציעה ביזרעאליה 3 חדרים + פינת אוכל + שיפורים טלפון 225958.

דירות 3 חדרים + פ"א + מר' פסות, יוסף 28 א' ק"ב.

דירה מקסימה. מרכזית בקרית ים ב' אשפר מרוהטת 719526.

3 + פינת אוכל דגניה 13/8, א' טל' 721698 קרית חיים.

דירה בת חדר עם מכבה ונו' חות בנוהשאנן, הה' פינון 46, שמעד כ"ב.

3 בנות שאנן נתיב חן 29א' קורכולי 22,000 + 115,000 מ"ש בבוא 17—20.

קרית-חיים חדשה פינתית 3 + פ"א ק"ב ערב ותובנה בוקר 910746.

בקרית מוצקין דירות 1½ ק"ב 719037 710344.

מוצקין 3 חדשה 80 מ"ר, 225567.

נו"ש 67 מ"ר נוף מרהיב, ארו' נות קיר — 225667.

ברחוב פרץ בהזדמנות חדשה 2 גדולים + מרפסות 140,000, 5 רבעונים — 641697.

דירה בת 3 חדרים קומה 13/5 קרית ים ב'.

3 עם שיפורים רביב ברב קומה ביזרעאליה — 223928.

בהזדמנות 2 חדרים — הול ב' עיר + כעליה מנאים למשר' דים ת"ד 868.

ברח' פילטר, רב קומתי, 3 הד' רים + ארונות. 04-225969.

ביזרעאליה 3, ק"ג, פ"א, מרפ' סת, מגודת נוף 234560.

רחל הניוכה, 3 חדרים, ק"ג, — ארונות מטבח פורמייקה מסירה מיידית — 189,000 ל"י — אנגלו מכבון, שד' הנשיא 129 א'.

בשפרינצקי 3 חדרים 2 מר' פסות — 170,000 ל"י אנגלו כב' כון שד' הנשיא 129/א'.

בטכניון 3 חדרים ח"ג ארונות קיר, מטבח פורמייקה 120,000 ל"י, אנגלו סבכון 16, 714006.

בשבינה 3 חדרים קומה א' — 716366 88 מ"ר.

2 בנה שאנן גבוהה פרטיה — 3 בכרמל באזור המרכז — 4/ה בדרך אבא חושי. פרטים והצעות אחרות בכל אזורי חיפה במשרד לתנוך שפרכבר הנשיא 130 83360 88806.

בקרית חיים 3 + מרפסות, — בתוספות + גינה פרטית 727566.

בסביבה בהזדמנות 3 חדרים ק"ב 78 מ"ר 700524.

בקריתחיים ב' מידית 3 חדרים 711518 9.00—7.00 בערב.

2 + סלון + מרפסות + הוב' מות במרכז הליחבו טל. 184.

בקריות דירת 2 חדרים + הול קומה ב' 721837.

בקרית אליעזר לדיפנים 2½ ק"ב מסירה 1.10.75 130,000.— 510411.

בית כאשר בכרמל הצרפתי רחוב זאב 10 טלפון 537087.

בקרית אתא 2½ מפוארת חד' שה "רוו" ההליץ 54 643693.

בקרית אתא 4 כהתכנת קומה ד' 125,000 ומשכנתא 20,000 — 720012.

דירה 3 חדרים + פ"א במצב מצוין בעלת שיפורים קרית אליעזר 717548.

2½ חדרים ליד כרמו הכרמל קומה + גג 85089.

בכבאס 3 + ארונות נוף + שיפורים להתקשר אחה"צ — 526366.

אורך 3 חדרים גדולים עם או בלי רהוב חדר הלבשה ארונות בידי מטבח "קיכטר" שד' ה' נשיא 99 טלפון 80228/9.

בנין

דירות בנות 4½ חדרים 18 נוף יפה 180,000 ל"י ... במשרד הה' 5—7 או טל'.

למכירה

صكنا من الاهل

מעריב ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רח' הלל 14/16 פתוח מ-8.00 עד 18.30

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

מכוניות למכירה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

השקעות

שעורים

פרסומים

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

תריסים

מסגים

אבידות

קטנועים

עסקים

חנויות

מחסנים

מכירות

מקררים

כלי נגינה

חיות בית

מכונת כביסה

רהיטים

משרדים

הלבשה

טלוויזיות

שדוכים

שרותים

קניות

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

עיריית חיפה

פגישה אישית עם ראש העיריה

מאות פניות מאת תושבי העיר המבקשים פגישה עם ראש העיר התקבלו לאחרונה בעיריה.

על מנת למנוע המתנה ממושכת החליטה הנהלת העיריה כי החל מיום 1 בינואר 1975 יתקבלו אזרחי חיפה לשיחות אישיות גם ע"י סגני ראש העיריה.

אזרחים שנרשמו לפגישה עד לתאריך 31 בדצמבר 1974 יתקבלו אישית ע"י ראש העיריה.

ההרשמה ופרטים נוספים בלשכת המ... עין בבנין העיריה.

בברכה,
יוסף אלמוגי
ראש העיריה

ואהבת לעירך כמוך – תן ידך לנקיון

חווה חקלאית באיוה
(ארצות הברית)

בשיא כושר הייצור

השטח 2100 אקרים בקירוב

הזדמנות חד-פעמית לקנות אחת מ... המצויינות ביותר באיובה (ארצות-הברית). 2100 אקרים של קרקע מישורית ש... כל הקרקע גובלת זו לזו וראויה ל... 150 בושלים דגן, 50 בושלים שעועית; ל־3500 ראשי בקר, כולל מבנים עם ... מיתקנים ל־1500 חזירים; מחסנים ... ותחמיצים.

שאלות כלשהן יש להפנות באנגלית ... אנדרסון לפי הכתובת דלהלן:

...ERT F. ANDERSON
...897
... DES MOINES, IOWA 50265

לפרסום "לאן" ירושלים

דרושות

שקופיות צבעוניות מנוף הארץ

עבור פרויקט פרסומי

פרטים נוספים: פרסום „לאן" רח' ש... טלפון 224624, ירושלים, ת.ד. 091

למכירה

מפעל מאושר רווחי בענף המתכת

מחיר 1,350,000 ל"י

בהצעות רציניות לפנות:

ת.ד. 87־320 תל־אביב, מיקוד 320...

היכרות? חברות? נישואין?

להכיר אנשים חדשים... להכיר חברה חדשה... לצאת ממעגל ההיכרויות המצומצם... „לשבור" את השיגרה — ולהכיר את הבלתי מוכר...

לכל זאת (ועוד) לרשותך

המחשב האלקטרוני I.B.M / 370

יעיל — סודי — ומהימן!

שלחו את התלוש (בצרוף מעטפה מבוילת) ותקבלו שאלון והסברים חינם וללא כל התחייבות

שמי .... לצרף
כתובתי .... מעטפה מבוילת

אדם וחוה (ישראל)
לקידום יחסי אנוש
ת.ד. 4742 ת"א

...ים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים •••

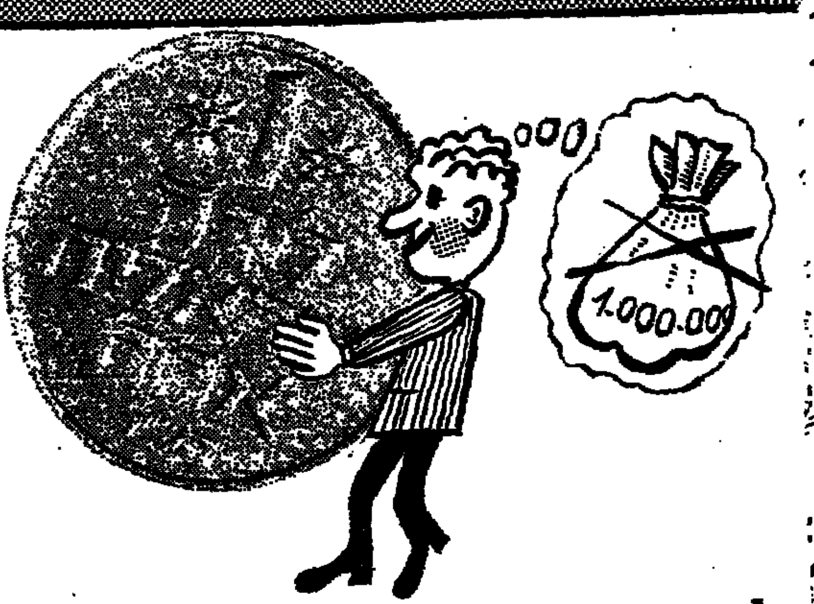

לא מצפה לך שום ירושה- עשה את הכסף בעצמך

אל תשגה בחלומות על ירושות דמיוניות.
אתה יכול להרוויח הרבה כסף בכוחות עצמך
ואז, ילדיך יזכו בירושה...

- אם אתה אוהב לדבר, לשכנע ולהלהיב —
- אם אתה שאפתן, מוכן לעבוד קשה ורוצה להרוויח בהתאם —
- אם אתה צעיר מעל גיל 25 הרוצה להיות עצמאי —
- אם אתה בעל השכלה תיכונית ומעלה והופעה נאה —

בוא אלינו ולמד ביטוח.

אנו רוצים אותך בכל מקום בארץ.

בקרוב ייפתחו קורסים לסוכני ביטוח-חיים של „הסנה", קבוצת הביטוח הגדולה בישראל.

פנה בכתב מיד למחלקת ההדרכה של „הסנה", ת.ד. 805 תל־אביב.

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

לחברת „אפריקה ישראל" להשקעות בע"מ
— אגף הבניה סביון —
דרושים
* **קבוצות**
* **קבלניות** להרכבת בתים טרומיים
* **מסגרים**
לעבודה קבועה בתנאים טובים
לפרטים נא להתקשר לטלפון 5—757191
(בין השעות 9.00—16.00)

יד הנדיב
דרוש
אדם אחראי לניסויים חינוכיים
בפיתוח מנהיגים צעירים מתוך בני נוער שבמצוקה.
הניסוי יערך באזור זכרון־יעקב.
המדובר על שנה אחת, מתוך מגמה לראות במועמד את המנהל הקבע של מוסד קבע כזה.
הכישורים הדרושים: השכלה חברתית או חינוכית, נסיון של מספר שנים במגע ובהדרכה עם נוער (רצוי נוער שבמצוקה); כושר ארגון ונסיון בקבלת החלטות כספיות. רצוי שהמועמד יהיה מסוגל להתמודד אישית עם אתגרים רוחניים ופיסיים.
על המעוניינים לפנות אל: יד הנדיב, שדרות דוד המלך 1, תל־אביב, ולצרף קורות חיים מפורטים.

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA
דרושים
מנהל חשבונות בכיר
בעל נסיון של מספר שנים בתעשיה
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 5390, חיפה.
פקידת תמחיר
בעלת נסיון בתמחיר או בהנה"ח
לפנות אישית למחלקת כח־אדם „אלביט" חיפה (קרית המדע, ע"י טירה הכרמל, אוטובוס מחיפה — קו מס. 45).

כור מתכת בע"מ
למפעל „רמים" בקרית שמונה
דרוש טכנאי אחזקה
לטפול ואחזקת מכונות לעבוד מתכת
המעוניינים בהצעות לפנות בכתב לכור מתכת ...

מפעלי תובלה בע"מ
דרושים
נהגי סמיטרלר מכונאי דיזל
המוכנים לגור באילת או דימונה
נא לפנות למחלקת כח אדם אזור התעשיה באר־שבע טלפון 057-74961.

למשרד תכנון בת"א
דרושה:
מזכירה כללית
בעלת נסיון
* ידיעה בהנהלת־חשבונות.
* ידיעה בהדפסה.
נא לפנות טלפונית: 223128/9.

לגוש ציוד בע"מ
רח' תמנע 19 איזור התעשיה חולון
דרושים:
* 2 מסגרים
* 2 מכונאי דיזל
* 2 מתלמדים
* מדפיסה בכתבה כתיבה אנגלית

לחברת ביטוח בתל־אביב
דרוש
מנהל חשבונות
עם נסיון של שנתיים לפחות
★
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 1488 תל־אביב, או טלפונית 622836.

דרוש
להבי נעם לעבודה בנה בע"מ
מהנדס ביצוע
בעל נסיון וידע בחישוב כמויות והגשת חשבונות.
בצרוף קורות חיים, לפנות לת.ד. 39045 ת"א או לפנות בשעות העבודה לרחוב השומר 101 בני ברק וליד קוקה קולה).

מהנדס מכונות בכיר
נסיון בניהול בכיר ייצור, נסיון בפיתוח מוצרים וכלים, נסיון בניהול מו"פ בדרג גבוה. מעוניין להוביל מקום עבודה
פרטים ת.ד. 22036 תל־אביב.

למושב צור־משה
דרוש
1) מרכז פנים
2) מנהל מחסן
בהצעות נא לפנות למזכירות המושב בכתב או בטלפון 053-98295

דרושים:
* כרסמים
* חרטים
* משחזים
לפנות בין 3.30—5.30 טל. 262936

מפעל תעשייתי בבת־ים
דרוש מסגר מכני
...צוי בוגר בי"ס מקצועי
לפנות: טלפון 821861

חברת שמאים מעריכי נזקים
דרוש שמאי כללי צעיר
עם נסיון של 5 שנים לפחות.
*
לכתוב בכתב־יד עם פירוט נסיון קודם לת.ד. 14164, ת"א

דרוש
למפעיל מעולה לשופלדוזר 930
להתקשר 787804 בשעות הערב 788644

דרוש/ים
מפעיל/ים לטרקטור 950—951
רק בעלי נסיון לפנות 03-955071

מוטורולה ישראל בע"מ
דרושים
מתכנן זיווד מיכני
לתיכנון מיכני של דגמים, פקוח על בצוע הדגמים וגיבוי טכני במהלך הייצור.
נדרש נסיון של שנתיים בתכנון זיווד אלקטרוני.
שרטט/גרפיקאי באלקטרוניקה
לשירטוט מערכות חיווט, הנחת רכיבים ומעגלים אלקטרוניים וכן שרטוטים גרפיים.
נדרש נסיון של שנתיים בשרטוט אלקטרוניקה והכרת תקני שרטוט אמריקאיים וצבאיים.
מועמדים יפנו בכתב או ישירות למוטורולה ישראל, תוך פרוט נסיון קודם, למחלקת כח אדם, ת.ד. 25016, - רחוב קרמנצקי 16, ת"א (ליד השינרמה)
— סודיות מובטחת —

למפעלנו בירושלים
דרושים
* **מהנדס ייצור**
בעל נסיון בשיפור שיטות, חקר עבודה ושתי שנות עבודה בתעשיה.
* **טכנאי ייצור**
בעל נסיון במדידת זמנים בתעשיה. יועדף בעל מרץ.
* **תכניתן בכיר**
בקיא בכל נושאי עיבוד נתונים. ידיעה טובה ונסיון ב-COBOL הכרחיים.
יועדף בעל נסיון בנושאי ייצור ומלאי בתעשיה וכן ידיעה בבחינה ופיתוח מערכות.
לפנות בכתב
אגף מינהל וכ"א, ת.ד. 3495 ירושלים.

למשרד אדריכלים
דרושים
שרטט/ת
שלש שנות נסיון רמה גבוהה של שרטוט גרפי. משרה מלאה בלבד.
נהג מנוסה
שיעסוק גם באחזקת המשק
לטלפון 03-760263

Relax
לרוסקט
דרוש/ה
מנהל/ת עבודה
למחלקת קפול ואריזה
*
לפנות ז'בוטינסקי 7 בני־ברק טלפון 789191

ועד מקומי סביון
דרושה
גננת מוסמכת
בקשר לפרטים נא לפנות בשעות העבודה בימים א'—ה' בין השעות 8.00 עד 12.00 לועד מקומי סביון, רח' השיקמה 8 סביון או לטלפון 752614.
טובית לשם
יו"ר הועד המקומי

דרוש סוכן לאיזור ירושלים
להפצת מוצר בלעדי
בענף הצבע
השקעה 20,000 ל"י
להתקשר טל. 03-473561.

דרושה
מדריכה חברתית
דוברת צרפתית
לנתניה
טלפון: 479195

מחפשים
פקידה
זריזה, מסודרת, הדפסה, עברית אנגלית וחשבונות.
621997 — מ־11—14

למושב מרחביה
דרוש
מרכז פלחה ומושך
טל. 065-22018

חיפה כימיקלים בע"מ
לוגל הנהלה הכללה דרושים
1. **טכנאי - הנדסאי ייצור**
עדיפות תינתן לבעלי נסיון
2. **פקידה**, למח' הנהלת חשבונות
בוגרת תיכון עם תעודת בגרות
3. **כתבנית עברית**
תנאים טובים למועמדים המתאימים
על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1809 חיפה „עבור מנגנון".

דרושים טכנאי-ייצור
למחלקת או"ש
בוגר קורס טכנאי־ייצור ובעל השכלה תיכונית
*
לתיאום ראיון נא לפנות: „רסקו" טל. 03-622211, למר דב שבו.
על רסקו אפשר לסמוך!

למשרד הנדסי גדול
דרושות
1. **מזכירה טכנית למנהל משרד**
הכישורים הדרושים: ידיעה מושלמת של השפה העברית, הדפסה כולל כתבי כמויות, חשבונות וכו', מגע עם קהל (אדריכלים, קבלנים וכו').
תתקבלנה רק מועמדות בעלות נסיון רב המוכנות לעבוד תחת לחץ בתפקיד מעניין עמור תמורה נאותה.
2. **מזכירה כתבנית מעולה**
עבריה עם ידיעה טובה בהדפסה באנגלית — **למחלקה המשפטית**
משרה חלקית מ־8.00—13.30.
תנאים טובים
לפנות טלפונית 615452 או 624291 תל־אביב

מעל 1000 ל"י תוכל להוסיף למשכורתך
ע"י מכירת מוצרי בית מדלת לדלת.
אם הינך בעל הכשורים המתאימים פנה לטל. 237568 בשעות אחה"צ

למשרד יועץ מס
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
נא לטלפן 524489 תל־אביב.

דרושים
מרכיבים
לעבודות אלומיניום בבנין
בעלי מקצוע יפנו ל־ תריסול בע"מ נורדוי 3, חיפה טלפון — 04-644184/5.

דרוש
נגר
לתיקונים קלים
לפנות דוהיטי כל־גל טלפון 886911 ת"א

חב' „השמירה" בע"מ
דרוש
מפקח אזורי
לסניף תל־אביב
לעבודה מלאת ענין ואתגרים.
בעל רכב וטלפון.
כושר ניהול צוות עובדים גדול.
עדיפות לבעל נסיון בפיקוד.
תנאים טובים למועמד המתאים.
*
נא לפנות בכתב יד בציון נסיון בעבר וקורות חיים לת.ד. 29576 תל־אביב, עבור: „מפקח".
„השמירה" שומרת על כל היקר לך

هكذا من الأصل

דרושים
מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

תדיראן

דרושים

1. מהנדס מכונות
לאחר שרות צבאי, נסיון קודם בייזוד ומתקון ציוד אלקטרוני בתיבות. ידיעת עברית אנגלית.

2. כלכלן - בוגר מנהל עסקים
(לאגף השיווק ופעילות בנ"ל). לפעילות מגוונת הקשורה ביצוא ציוד אלקטרוני וכוללת: ריכוז תחזיות, תמחיר, מעקב תקציבי, מעקב פרויקטים גדולים, שיטות בקרה ממוכנות. רצוי נסיון ב־תהליכי יצוא והתמחות בשיווק (אפשר להתקשר ישירות לסל. 260116).

3. שרטט מכונות
רצוי עם נסיון במעגלים מודפסים

4. פקיד יבוא
השתלבות בעבודת צוות בטפול ושחרור משלוחים. בקורת מסמכי יבוא. ידיעת אנגלית, ידע בסיסי בהנהח"ש.

*

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב (מחלקת כח אדם) ב־ציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

חב' "השמירה" בע"מ

לסניפנו בחיפה דרושים

אנשי אבטחה ושומרים

לאחר שרות צבאי
יודעי קרוא וכתוב עברית.

נא לפנות אישית למשרד הסניף, רח' הנמל 33 חיפה, בשעות אחה"צ

השמירה שומרת על כל היקר לך

למוסד צבורי ארצי
דרושה

פקידה - כתבנית

(אחרי צבא), נסיון בכתבנות, בוגרת בי"ס תיכון, לעבודה ליום שלם (4—8).

*

בהצעות נא לפנות תוך מתן פרטים מלאים המלצות ודרישת המשכורת לת.ד. 7065 תל־אביב.

לחברת בניה ארצית
דרושים

מנהלי ביצוע:

1. למחוז המרכז
2. לדרום — אזור באר־שבע
3. לאילת

יועדפו מהנדסי בנין בעלי נסיון ותק של לפחות 10 שנים. למועמדים מתאימים מובטחים תנאים טובים מאד.
לפנות לת.ד. 1334 ת"א למס' ד/25849.

אתגר
לעורך דין דובר צרפתית
משרד גדול של עורכי דין מחפש

עורך דין

ששפת אמו צרפתית, לעבודה בעלת אופי עצמאי ואחראי.
נא לפנות בכתב לת.ד. 29141 תל־אביב.

אלביט מחשבים בע"מ (CONTROL DATA)

דרוש

בוחן מתחיל לארגון ושיטות

בוגר אוניברסיטה
במדעי החברה
(תואר B.A. בסוציולוגיה — הכרחי)

אם אתה עונה על הנתונים הנ"ל — והינך מחפש אתגר ועניין בעבודה — תמצא אצלנו כר פעולה נרחב ליוזמה ולרעיונות מקוריים.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

מהנדס במיקרוגלים מכון רקח לפיסיקה

מכרז מס' 499/74

תיאור התפקיד — השתתפות במחקר של שימוש בחומרי פריט (FERRITE) לרכיבי מיקרוגלים.
הכישורים הדרושים — ידיעת השפות עברית ואנגלית. תואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה, נסיון מעשי של שנתיים לפחות בתיכון ובניה של רכיבי מיקרוגלים.
הערה — העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד לתקופה של עד שנתיים.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

*

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך ט"ו בשבט תשל"ה (27.1.75) אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה: "מועמד למשרה מספר 499/74".

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה
במכון המתכות הישראלי

מהנדס - כימאי

במעבדה לקורוזיה
יועדף בעל נסיון תעשייתי או מחקרי בנושאי קורוזיה וטיפולי שטח.
קיימת אפשרות להשתלמות לתואר גבוה.
מועמדים מתאימים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פרוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה 32000, עד יום ו', 24.1.75 בציון מס. המכרז 145/74.

למלון "הסלע האדום"
דרושים

★ **סגן מנהל**
★ **פקידי קבלה**

לקביעת ראיון אישי נא לפנות למשרדנו בתל־אביב, טלפון 446288, 445405, בשעות 8.30—16.00.

דרושה פקידה
רצוי עם ידיעת השפה האנגלית
אחרי שרות צבאי, לעבודות מזכירות. טלפונים 2—424121 או ת.ד. 33201 תל־אביב

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

דרושים

בעלי מקצוע במתכת
★ חרטים
★ כרסמים
★ מסגרים
★ פחחים
★ משחזים
★ מסגרים מכניים

בעלי מקצוע בתעופה
★ חשמלאי מטוסים (חמ"מ)
★ מכונאי מטוסים (ממ"ס)
★ מכשירנים ואלקטרונאים תעופתיים

בעלי מקצוע באלקטרוניקה

אצלנו תמצא: תנאי עבודה טובים, קביעות בעבודה, אפשרויות קידום מפעל דינמי מתפתח.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב אל יחידת התעסוקה של התעשיה האוירית, נמל תעופה בן־גוריון או אישית בימים א'-ה' בין השעות 08.00-15.00.

סאי־טקס בע"מ (SCITEX)

דרושה

מרכזנית

הכישורים הדרושים: נסיון בהפעלת מרכזיה אוטומטית רב קווית. ידיעת עברית ואנגלית.
זריזה ואדיבה. הדפסה עברית — רצויה.
שעות העבודה 8.00 עד 17.15,
5 ימים בשבוע.
תנאי עבודה טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב אל "סאיטקס קורפוריישן בע"מ", ת.ד. 330 הרצליה ב'.

הנדסת התפלה לישראל בע"מ
(תהליך זרחין)

דרושים

1. **מסגר**
מכונאי בוגר בי"ס מקצועי, דובר אנגלית רצוי נסיון באחזקת מתקנים כימיים ומשאבות
2. **מסגרים כלליים**
3. **רתכים**
4. **מחסנאי טכני**
5. **לבורנט/ית**
עם נסיון בכימיה אנליטית

לפנות בכתב לת.ד. 18041 תל־אביב או לטלפון 417171 למחלקת כח אדם.
הסעה מובטחת,
תנאים סוציאליים מתקדמים.

לחברה פיננסית גדולה
דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג'

נא לפנות בכתב בפרוט נסיון ותולדות חיים, לת.ד. 36236 ת"א.

בלצן ושות' מהנדסים בע"מ
יועצים לניהול ולכלכלת בניה
רח' ליסין 11, ת"א, טלפון: 265903 — 254603

דרושים

1. **מהנדס בנין**
2. **מהנדס "יצור"**

לניהול מערכות שליטה על פרויקטים רבי היקף באמצעות מחשבים.
המועמדים שיתקבלו יעברו הכשרה מתאימה.
לפנות טלפונית או בכתב לקביעת ראיון.
— סודיות מובטחת —

FIAT

דרוש מוכר

בעל נסיון **לחנות חלקי חילוף**
בהצעות בכתב יד נא לפנות לחברת מוסמך ת.ד. 9721 חיפה.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מכרז מס' 74/25

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
מודיעה על משרה פנויה:

בפקולטה למדעי הרוח והחברה: החוג לאנגלית

מזכירת חוג

תאור התפקיד: מבצעת עבודות מזכירות אישית לראש החוג ועבודות מזכירות כלליות לחוג. מטפלת בדואר נכנס ויוצא. מדפיסה חומר שוטף בעברית ובאנגלית. מזמנת ישיבות של ועדות מחלקתיות ורושמת פרטיכלים.

הכישורים הדרושים: בוגרת תיכון. רצויה השכלה בנושא החוג. נסיון של 3 שנים בעבודות משרד. שליטה בעברית ובאנגלית. הדפסה בעברית ובאנגלית.

המשרה הינה מלאה

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 24.1.75, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר שבע, מיקוד 84120.

דרושים • דרושים • דרושים

לאלייד מפעלי מתכת בע"מ
מפעל המנועים ירושלים

דרושים

★ **מזכירה**
בעלת ידע בהדפסה, התמצאות בהנהלת חשבונות ועבודות משרד.
★ **מכונאים למנועים**
★ **מסגרים רתכים**
★ **חרטים מעולים**

5 ימי עבודה בשבוע.

לפנות טלפון 02-69643 או ת.ד. 8144 ירושלים.

פז

לפז חברת נפט בע"מ
דרוש

פקיד חשבונות

בסניף תל־אביב

הכישורים הדרושים:
— ידיעת השפה העברית
— סוג 2 או 3 בהנה"ח
— נסיון של 3 שנים בהנה"ח

המשכורת תקבע בהתאם לכישורי המועמד.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון לפז, חברת נפט בע"מ, דרך יפו 3 תל־אביב

סיבים כימיים ישראליים בע"מ
חברה בת של מונסנטו ארה"ב
ACRILAN — Monsanto

דרוש מהנדס או טכנולוג טקסטיל

למחלקת שרותים טכניים ומכירות בתל־אביב

כישורים: בעל נסיון תעשייתי
התמחות בצביעת טקסטיל רצויה.

לפנות ת.ד. 19 אשדוד

למוסד על תיכוני בירושלים
דרוש

מורה לצילום

בעל הכישורים הבאים:
— השכלה גבוהה בצילום (רצוי תואר אקדמי).
— נסיון מקצועי של 10 שנים לפחות.
— נסיון בהוראת צילום.

נא לפנות בכתב יד בצרוף הפרטים הנ"ל לת.ד. 2045 ירושלים למס' 567.

צ.ת.ע. בע"מ
דרושים

מכונאים

לציוד מכני והידראוליקה

נא להתקשר טלפון 03-254263

א.אי.ה. ישראל בע"מ (AEL)
תעשיות אלקטרוניקה

דרושים

מכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה

✱ לעבודות תכנון וארגון למערכות קשר צבאיות
✱ בעל 5 שנות נסיון לפחות בשטח זה.

מזכירה

✱ עברית אנגלית, לרבות הדפסה
✱ לעבודה במשרה מלאה בלבד.

מנהל חשבונות

✱ עצמאי, בעל 3 שנות נסיון לפחות לעבודה מגוונת.

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 למחלקת כח אדם רחוב מבצע קדש 48 בני־ברק. 51203.

סודיות מובטחת!

למפעל טכסטיל נודע
באיזור תל־אביב
דרושים:

✱ **אורגים**
✱ **עובדים/ות לשזירה**
✱ **עובדים/ות לסלילה**

למתאימים: הכשרה במקום.
תנאים טובים, אפשרויות קידום ואוירה נעימה
לפרטים וקביעת ראיון, נא לפנות טלפונית: 472637.

למפעל תעשייתי באזור ת"א
דרוש

חרט
מסגר

תנאים טובים
•
טלפון 910450, 916981

מכון ויצמן למדע

דרושה נקבנית

בעלת נסיון בניקוב של נתונים בשפה האנגלית לעבודה במרכז מחשבים.

על המעוניינות לפנות בכתב למרכז המחשבים, מכון ויצמן למדע, ת.ד. 26, 76100, רחובות, משרה מס' 234.

לחברה ארצית בתל־אביב
דרוש:

מנהל חשבונות

עצמאי

בעל נסיון של 3 שנים לפחות בהנהלת חשבונות בעמילות מכס

רק מועמדים בעלי הכישורים הנ"ל יפנו בכתב עם פירוט נסיון קודם ופרטים אישיים לת.ד. 11010 תל־אביב עבור "עמילות מכס".
— סודיות מובטחת —

בית חולים אלי"ן ירושלים
דרושה

מזכירה - פקידת כח־אדם

הכישורים: השכלה תיכונית, נסיון בעבודה מזכירות וכח אדם, ומגע עם קהל.
מועמדות מתאימות בלבד, תפנינה בכתב עם פרוט תולדות חיים לת.ד. 9117 ירושלים.

דרושים

טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

...בינון מכון טכנולוגי לישראל

המשרות הפנויות הבאות:
...ושבים

מערכות הפעלה - תכנת מערכות

...ה: פיתוח ותחזוקה של מערכת ...מת עבור מחשב 370/168; עבודה ...שיתוף זמנים — T.S.O., פיתוח ...נות זכרון בפועל.

...דרושות: מהנדס בעל תואר B.Sc. ...ר אקדמי במדעי החברה והרוח; ...ות הפעלה י.ב.מ. OS, שליטה ...37, ידיעה בניהול קבצים, רצויה...

...נמדים בעלי רקע מתאים, ותואפי... ...למויות הדרושות תוך כדי עבודה, ...לקראת תואר גבוה.

...: מר.מת.ה/67.

...ל למחשב 370/168

...הדרושות: השכלה תיכונית מושל... ...ת באנגלית עד כדי קריאת חומר ... נסיון בהפעלת מחשבים. ...דה הינה במשמרות.

...: מר.מת.ה/68.

פקידה כללית

הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת ...ית על בוריה, כולל הדפסה; ידיעה ...ה האנגלית; רצוי נסיון בעבודות ...ד.

...: מר.מת.ה/70.

להנדסת מכונות — לתהליכי עבוד

חרט

הדרושות: 2 שנות נסיון מעשי ...וות.

...ה: מכ.ד/222.

...ותאימים העונים לדרישות יפנו בכתב ...ות חיים נסיון קודם ומס' המשרה ...31.1.75 אל אגף כח אדם, קרית ...חיפה מיקוד 32000.

...מיקלים אלומיניום בבנין

למפעלנו דרוש

טכנאי או הנדסאי בנין

...על נסיון של 5 שנים בניהול ...זחזקת מבנים תעשייתיים, רשת ...כבישים, תעלות ניקוז, מערכת ...יוב, צבע, בידוד ולבני שמוט.

•

...ועמדים מתאימים מתבקשים ...פנות למחלקת כח אדם של ...ומפעלנו, ת.ד. 1428, חיפה 31000 ...או טלפונית 04—721381.

לקשישים דתי

(ללא מגבלות פיזיות)

דרוש

...ו־לויה

...ר מסורת, אחראי ותרבותי. ...ל העמידה, למשרה מלאה ...כל ימות השבוע עם לינה.

✱

...לנחמה טלפון 614778 בשעות ... או לטלפון 762948 בשעות ...17.00 או לשלום, טלפון: 4445... בשעות 14.00—20.00.

מגוד

שרותי רכב (ישראל) בע"מ

...רושות צעירות

...ילות בחופשה, סטודנטיות, ...דה כדיילות מכירה והסברה. ...ים מצוינים ורווחים גבוהים.

...לפגישת הכרות ביום ב' 20.1.75, שעה 18.00: ...מלון „צינה" בהדר, תל־אביב, מלון „שר־...עלם המועדים- באר־שבע, קפה „ויסמר", ...הרצל 49, ירושלים, ביום ג' 21.1.75, ...הכשיאה אחה"צ.

...ברת „מרס"

...שה:

מפעילה מנוסה

למכונת הנהלת חשבונות

ADO - X

...לפנות אישית בשעות הבוקר לחברת ..." הרצל 158 תל־אביב, לתמ.

"יבנה"

תעשית בנינים בע"מ

דרושות

קבוצות קבלניות

להרכבת מיבנים טרומיים

צוותות בני 12—11 איש.

נסיון קודם של 3 שנים לפחות בהרכבת מיבנים טרומיים הכרחי.

אזור העבודה בת־ים.

מתאימים יפנו אל „יבנה" תעשית בנינים בע"מ טל. 733638/9 721343 בימים א' ב' ד' ה' בין 16—8 בימים ג' ו' בין 13—8.

למפעל מבוסס באזור תל־אביב

דרושים

★ **טכנאי אלקטרוניקה ואלקטרונאים**

לעבודה במעבדות לבדיקת ציוד בקרה אלקטרוני מתוחכם

★ **טכנאי או אלקטרונאי**

בעל נסיון במערכות בקרה ספרתיות לעבודה ביחידת ביקורת איכות.

על המעונינים לפנות לטל. 757211 למחלקת כח אדם לשם קביעת ראיון, או בכתב לת.ד. 75 יהוד, מיקוד: 56100.

דרושים

חשמלאים

מכל הסוגים

פקיד טכני

המתמצא בענף החשמל

בפרטים נא לפנות למחלקת החשמל ברח' יפו—תל"א 7 ת"א טלפון 56044

דרוש

מהנדס בנאי

בעל נסיון 5—3 שנים

לתכנון קונסטרוקציות פלדה ובטון במפעלי תעשיה

ידיעת השפה הכרחית, רצוי — אנגלית.

לפנות טלפונית: אינג' ע. שראל — חיפה 04-243542. סודיות מובטחת.

★ ★ ★

לחברה צבורית בירושלים

דרושה

פקידה ראשית

ידיעת השפה האנגלית וכתיבה במכונה העברית הכרחית.
רצוי נסיון משרדי.
תנאי עבודה טובים.
סודיות מובטחת.

לפנות ת.ד. 7472 ירושלים

★ ★ ★

לחברת יבוא בחיפה

דרושים

1. **פקיד מכירות טכני**
נסיון לפחות של 3 שנים.

2. **טכנאי** הקשור גם בשליחויות.

לפנות בכתב ובציון קורות חיים ונסיון בעבודה לכתוב למעריב חיפה למספר 439.

למשרד מפתח של

רואי חשבון

בחיפה

דרושים

בוחנים

בדרגות שונות

התמחות אפשרית

נא לפנות בכתב־יד חיפה ת.ד. 4065 חיפה

סודיות מוחלטת!

למשרד אדריכלים בירושלים

דרוש

אדריכל או טכנאי

בעל ותק של 5 שנים לפחות.
חמישה ימי עבודה בשבוע.

טלפון — 02-64967

דרוש

מכונאי

כישורים נדרשים: עצמאי בעבודתו, ידע בזיקון טרקטורים

ידע ב־ **מכונות חקלאיות**

בדבר פרטים נא לפנות לרכז משק קבוץ גבר לות טל. 057-83100, ד.נ. הנגב.

לטחנת קמח באשדוד

דרושים

טוחנים

המעונינים יפנו בשעות העבודה באזור התע־שיה הצפוני או בכתב לת.ד. 3060 אשדוד טלפון 055-31633.

למפעלנו בירושלים

דרוש

מחסנאי

יועדף בעל נסיון באפסטאות טכנית

לפנות טלפונית 523201, אגף מינהל וכח־אדם.

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

סוג 3—2

למשרה שלמה או חלקית.

שעות 12—8.

בעלי נסיון יפנו לזורליס בע"מ טל. 822383 ת"א.

דרושה

קבוצת שלד

לבניית מבנה תעשייתי 700 מ"ר באיזור פ"ת

לקבלת פרטים — ת"ד 8778, יפו

דרוש

דפס מומחה

עבור דפוס גליון פרקוסל, שמיכות גליון ויידלברג

משרה קבועה טובה

לצלצל משעה 16-21 טל. 222793

מהנדס מכונות

נסיון 5 שנים בתכנון מתקני דלק, אויר דחוס, אוורור, מתקנים מכניים, מיזוג אויר

משתחדר בקרוב

(בערב) 51298

להבי ישקר בע"מ

נהריה

ת.ד. 330 — טלפון: 924242

למפעל תעשייתי מתפתח העובד בטכנולוגיות חדישות

דרושים

1. **חרשי כלים — TOOLMAKERS**
2. **חבלטנים**
רצוי עם נסיון בתבניות טירה, לעבודות ליטוש תבניות במח' החישול.
העובדים המתאימים יקבלו הדרכה והכשרה נוספים במפעל.
העבודה במשמרות.
3. **מכונאי אחזקה**
מעולים ועצמאיים לטיפול במכונות עיבוד שבבי. יועדפו בעלי נסיון בהידראוליקה ומערכות אויר.
4. **מהנדס מכונות**
לעבודות תכנון במשרד הטכני.
5. **טכנאי/הנדסאי מכונות**
לעבודות תכנון במשרד הטכני.
6. **בוגרי בתי"ס מקצועיים**
לעבודות ייצור ובקורת.

המעונינים ימשו הצעותיהם למנהל כח אדם לפי הכתובת דלעיל. סודיות מובטחת.

Vil

וישיי־ישראל בע"מ

חברה לאלקטרוניקה

דרושה

מזכירה

אחראית על יחידת המזכירות.

הכישורים הדרושים: שליטה בשפות עברית ואנגלית. נסיון של לפחות 3 עד 5 שנים בעבודות מזכירות. הדפסה שוטפת בשתי השפות.
העבודה כוללת הדפסות בטלקס.
שעות העבודה 07.30—16.00.
תנאים טובים למועמדת המתאימה

בדבר פרטים נא לפנות למחלקת כח אדם של „וישיי ישראל בע"מ", רח' האחים מסלאויטה 3, ת"א (בסביבת המסגר ביאליק/ברזביקו) טל. 39062.

למפעל תעשייתי באזור חולון

דרושים

★ **מנהל עבודה**

לניהול מוסך

(ידע במכונאות דיזל)

★ **מכונאי דיזל**

נא לפנות טל' 5—03-453141

רסקו — ההתאחדות אכרי... בע"מ

דרוש רתך

בעל ניסיון בריתוך מתכות תעופתיות

●

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 055-92361 או בכתב לת.ד. 80 גדרה

לחברה גדולה בענף הרכב

דרוש

מחסנאי לחלקי חילוף

נא להתקשר טלפונית למס' 39871 בין השעות 9.00—11.00 — או אחה"צ בין 15.00—16.30.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל

המחלקה למנגנון

משרה פנויה 2/75

עובדים סוציאליים ואזוריים (2 משרות)

מקום העבודה: אשדוד.

תיאור העבודה: טפול פרטני וקהילתי בעלים חדשים במרכזי קליטה, במעונות ובאזורי מגורים.

הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס לעבודה סוציאלית, ידיעת השפה העברית הכרחית, ידיעת שפת נוספת חשובה מאוד. הדרכה מקצועית מסודרת מובטחת.

הדרגה המוצעת: לפי כישורי המועמד.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 1.2.75.

משרה פנויה 3/75

רכז הדרכה

מקום העבודה: מרכז נוער עכו (מוסד פנימיתי).

תיאור העבודה: 1) תיכנון וביצוע פעולות חינוך והדרכה; 2) ריכוז צוות מדריכים ואמהות בית; 3) הדרכת צוות המחנכים; 4) טיפול בבעיות חינוכיות כלליות. כל זאת בתואם להנחיות מנהל המוסד ומתוך שיתוף פעולה עם הצוות החינוכי.

הכישורים הדרושים: בעל השכלה אקדמית בחינוך במדעי ההתנהגות או מקבילה רצוי נסיון בחינוך פנימייתי.

הערה: דיור במקום.

הדרגה המוצעת: בהתאם לכישורי המועמד.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 1.2.75.

משרה פנויה 4/75

מדריך חנוכי

מקום העבודה: מושב בית עוזיאל.

תיאור העבודה: הדרכת נוער בגילאים 14—17.

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, נסיון בעבודה עם נוער רצוי בוגר סמינר למדריכים.

הערה: מגורים במקום.

הדרגה המוצעת: בדרוג ההוראה, או י'—י"ב בדרוג האחיד.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 1.2.75.

משרה פנויה 5/75

אם בית קבוצתית

מקום העבודה: כפר הרואה.

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית ונסיון קודם בעבודה עם נוער. המועמדת חייבת לענות לדרישות התנוך הדתי.

הערה: מגורים במקום.

הדרגה המוצעת: ט'—י"א בדרוג האחיד.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 1.2.75.

הצעת מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000

(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

מפעל בטחוני בחיפה

בעת הזמן להשתלב במפעל בטוח ומבוסס

בעלי מקצוע:

- מסגר/רתך
- מכונאי רכב
- חשמלאי רכב
- פחח
- חרט/כרסם
- מבלטן
- פועל בנין
- חשמלאי תעשיה (בעל רשיון)

בוא לשיחה עם נציגנו:
חיפה: במשרד קצין העיר, רח' י.ל. פרץ 10
בימים: שני—רביעי בין השעות 4—6.30 אחה"צ
נא להביא לראיון: ת. זהות, ת. עולה ופנקס מלואים.

אנו מסיעים את עובדינו באוטובוסים עד: נצרת, עפולה, חדרה, כרמיאל, עכו, נהריה.

לבית־הספר התיכון החקלאי של ויצו ע"ש חנה מייזל שוחט בנהלל

דרושים:

★ **עובד/ת סוציאלי/ת**
★ **אחות מוסמכת**
★ **מדריך חברה**

— תנאים טובים — עבודה מעניינת — באוירה נעימה —
(למתאימים: אפשרות מגורים במקום)

בהצעות, נא לפנות אישית או בכתב, למזכירות בית־הספר החקלאי בנהלל.

صكنا من الاهل

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים · ... · כימאים · שרטטים · מחסנאים

למפעל תעשייתי גדול
מפרץ חיפה
דרוש מנהל

הכישורים:
* נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מפעל תעשייתי
* מהנדס מכונות או מהנדס כימאי
* אישיות תקיפה ודינאמית

למועמד המתאים מובטחים:
עבודה בעלת אתגר ועניין רבים ותנאים טובים

●

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 40020 תל־אביב, עבור „מנהל מפעל".

עירית חיפה

מכריזים

עירית חיפה מכריזה באות על שתי משרות פנויות כדלקמן: —

תואר המשרה:

רופא פנימי או כללי

למרפאה במחלקה לבריאות

דרגת המשרה: בהתאם להסכם הרופאים.
שיעור המשרה: 5½ שעות ליום.
דרישות המשרה: רשיון לעסוק ברפואה.
תואר המשרה:

ספרנים

לספרית פבזנר

דרגת המשרה: בהתאם לכישורי המועמד.
שיעור המשרה: מלאה.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית במדעי הרוח ודגש על השכלה יהודית. תואר של בי"ס גבוה לספרנות. נסיון במיון וקטלוג. שליטה מלאה בשפה העברית ידיעה טובה באנגלית, רצוי גם גרמנית.

● מועמדים מעונינים, העונים על דרישות המשרה, יגישו בקשתם בכתב בצירוף תעודות המעידות על השכלתם ונסיון קודם, למנהל אגף כח אדם, היכל העיריה, רח' חסן שוקרי 14 עד תאריך 30.1.75

ירוחם צייזל, סגן ראש העיריה

יבנה
תעשית בנינים בע"מ

דרושות

קבוצות קבלניות גדולות לעבודות שלד
עם או בלי חומר

לעבודה באיזור המרכז

●

על המעונינים לפנות טלפונית ל„יבנה", תעשית בנינים בע"מ טל. 733638 721343 בימים א', ב', ד', ה', בין השעות 8—16, בימים ג', ו' בין 8—13.

תדיראן

למפעל הסוללות בעקיר רחובות
דרושים:

1. **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
לפתוח מערכות הספק.
2. **טכנאי/הנדסאי מכונות**
לעבודות תכנון ופתוח. טכנאי/הנדסאי מוסמך בוגר בי"ס מקצועי.
3. **טכנאי/הנדסאי חשמל**
ניהול מערכת בדיקות, נסיון בעבודה במכשירי מדידה.
4. **אלקטרונאי**
לבדיקת מערכות הספק. בוגר בי"ס טכני של ח"א — אלקטרוניקה/חמ"מ/חמ"ש.
5. **עובד מקצועי למעבדת חשמל**
לביצוע בדיקות וטיפולים.
למשרות הנ"ל נא להתקשר 950055
6. **הנדסאי מכונות**
תכנון ושיפור המוצר, הכנת תיקי יצור, תעוד המוצר בעזרת מחשב רצוי בעל נסיון קודם.
7. **טכנאי יצור**
קביעת שלבי עבודה, תכנון תהליכי יצור, תאום משימות. בוגר בי"ס מקצועי וקורס טכנאי יצור.
נא לפנות לטלפון 950051
8. **שרטט מכונות**
לתכנון ושרטוט, בעל נסיון קודם.
נא לפנות לטלפון 950795

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל לפי מספרי הטלפון הנ"ל.

למפעל גדול ברמת־גן
דרושים

1) **שומר מחסנאי ראשי**
צעיר, משוחרר לאחר שרות צבאי, נסיון קודם בתעשיה או צה"ל.
2) **פקיד/ה לתשלומי שכר**
נסיון קודם בהכנת שכר, רצוי גם ב' מיכון.
3) **מפעילת מחשב**
עם כרטיסים מגנטיים.
4) **אינסטלטור**
5) **מזלגנים**

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים לת.ד. 24081, ת"א.

לרדמנד אמקור בע"מ
ירושלים
ייצור מנועים חשמליים
דרושים

* **מנהל עבודה**
למחלקת ליפוף (כ־40 עובדים).
* **מנהל עבודה**
למחלקת אחזקה (כ־10 עובדים).
למועמדים המתאימים תנאים טובים במפעל דינמי ומתפתח
בעלי נסיון מתאים יפנו בכתב בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 807, ירושלים.
(סודיות מובטחת)

משרד הבטחון
אגף הנוער והנח"ל
מחלקת הגדנ"ע

מודיע על

משרות פנויות בהדרכה במפקדת פקוד הגדנ"ע

1. מועדון קליטה רחובות — ⅔ משרה
2. מועדון קליטה אשדוד — ⅔ משרה

הכישורים הדרושים: קצינים משוחררים או סמלים משוחררים בעלי רשיון לניהול משאות.
דרגת השכר המוצעת י"א—י"ב בדירוג האחיד (26—28 נקודות).
הערה: העבודה במועדוני הקליטה מתחילה כל יום בשעה 13.00.

מועמדים בעלי נתונים מתאימים יפנו בכתב בציון קורות חיים ומקום עבודה רצוי, לאגף הנוער והנח"ל/מחלקת גדנ"ע, רחוב ב' 17, הקריה, תל־אביב.

להברה ארצית לבניה מרובית ותעשיתית
דרושים:

מנהלי אתרי בניה

הכישורים הדרושים:
* ידע בשלבי הבניה השונים
* כושר אדמיניסטרטיבי ושליטה בכוח עובדים
* עדיפות להנדסאי או טכנאי בנין
* שליטה מלאה בעברית
* גיל עד 40

למתאימים:
* הכשרה ספציפית תוך מהלך העבודה
* עבודה קבועה
* תנאים טובים
* אתגר אישי ומקצועי

נא לפנות בכתב לת.ד. 30580, ת"א עבור מס' 7171, בפרוט קורות חיים.
— סודיות מובטחת —

מוסד כלכלי גדול מחפש:
בתל־אביב

★ **כתבנית עברית מעולה**
אפשרות גם לעבודה חלקית.
★ **מזכירה**
שעות העבודה 7.30—16.00.
★ **מנהלת חשבונות**
אשר תשמש גם כפקידה.

נא לפנות: ת.ד. 866 תל־אביב, עבור מס. 153.

דרושים יוצאי צבא

למפעל מבוסס ומתפתח העוסק בפיתוח וייצור אבי טיפוס ומערכות מתוחכמות בחיפה:

1. **טכנאי אלקטרוניקה**
או חשמלאי מעולה ומנוסה לעבודות יצור צמות והרכבת יחידות ועבודות ברום ישר, ובי עתיד עבודות אחזקה.
2. **מנהל חשבונות**
מעולה ומנוסה לעבודה חלקית של חצי משרה, לניהול כל חשבונות ומשכורות החברה.
3. **הנדסאים, טכנאים, שרטטים**
מעולים ובעלי נסיון בשרטוט ורצוי בתכנון, באחד או יותר מן התחומים: חלקי מכונות ומכונות צרות זווד אלקטרוני, כלי שיט.

מובטחים עבודה מעניינת ומגוונת, תנאים טובים וקידום, עבודת צוות באוירה חברית.
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 8071 חיפה, או טלפונית 04-535245, לקביעת ראיון.

חברת ברום יו־המלח בע"מ
להקמת מפעל חדש
דרושים

מהנדס מכונות
בכיר
מהנדס כימאי
בכיר

לנהול מגעים עם נציגי חברות זרות בארץ ושהות לתקופות קצרות בחו"ל
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

המעונינים מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים, לת.ד. 180, באר־שבע 84100 עבור פרויקט הכלור.

לחברה קבלנית גדולה לעבודות צנרת

דרושים:

אינסטלטורים
סניטרים
בעלי מקצוע מעולים

ועוזרים
לעבודה במשכורת
באזור תל־אביב

★

לפנות לת.ד. 474 רמת־גן

המועצה האזורית מרחבים
מפעש מרחבים
ד.נ. נגב טלפון 83014 — 83051

דרוש מנהל
חטיבת ביניים - ד...

בהתייחס למכרז שפורסם ע"י משרד החינוך ;ל"ה 5 מיום 1.1.75, הננו...
1. המועמד שיזכה במשרה הנ"ל יה... בות שונות הניתנות ע"י המועצ... דיור חינם — אחזקת רכב והנחו...
2. החטיבה תהיה צומחת עד לכ... ותהפך לבית ספר שש־שנתי.
3. מועמדים רציניים המעונינים במש... מתבקשים להגיש מועמדותם לאג... התיישבותי, במשרד החינוך — ת... אביב, עד ליום ו' 24.1.75.
4. מועמדים המעונינים בפרטים נוס... למנהל מחלקת החינוך במוע... הטלפונים הנ"ל.

חביב שרבף — ראש...

FIAT

מוסך מרכזי למחוז הצפון
טכנו־רכב בע"מ
ליד משרד הרישוי
מפרץ חיפה טל: 721408
דרושים:

1. **בוחן רכב**
2. **מכונאי רכב מעולים**

תנאים טובים למתאימים
לפנות למנהל המוסך.

לחברת ביטוח בחיפה
דרושים/ות

* **עוזר/ת למנהל חשבונות**
* **מפעילה למכונת הנה"ח**

נא לפנות אל ת.ד. 403, חיפה בציון נסיון עבודה קודם.

אניה
ד"ר ז. דיזה ובנו בע"מ
דרושים:

* **מפעילה**
עם נסיון בהפעלת מכונות להנהלת חשבונות לעבודה על מיני מחשב.
* **פקידה**
לעזרה בביקורת חשבונות, אפשרי עבודה חלקית.
* **סטודנט**
לעבודה בערב, להפעלת מיני מחשב.

בדבר פרטים לפנות טלפונית 36357.

לחברה מסחרית גדו...
דרוש

מנהל שרות ארצי

(מקום העבודה בתל־אביב)

תנאים טובים למועמד המת...

בהצעות נא לפנות לת.ד. 1736 ...אביב, עבור מס' 1.

— סודיות מובטחת —

לממענים בע"מ
דרוש

מנהל עבודה

למוסך רכב משא (דיזל) באשדוד
המעונינים יתקשרו לטלפון — 055-23758 לקביעת ראיון.

— סודיות מובטחת —

למפעלנו בהדר יוסף
דרוש

איש ביצוע
לתיקונים שונים במפעל

בעל רשיון לחשמל 220 ק"וו
לפנות בטלפון 481121 בשעות לפנה"צ.

לחברה גדולה
דרוש כלכלן

לתפקיד עוזר למנכ"ל החברה
רצוי נסיון בענף הבניה

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 33157 תל־אביב עבור מספר 367.

למפעל גדול באזור חדרה
דרוש

הנדסאי/טכנאי

לעזרה בתכנון פיקוח בהרחבת מפעל קיים

למועמד המתאים תנאים טובים

בהצעות נא לפנות ת.ד. 2921 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני בגוש...
דרוש

מהנדס מכונות ב...

בעל וותק של 5 שנים (לפחות) בית מלאכה לתכנון ובצוע ...אלקטרוני.

המעונינים יפנו בפרטים אישיים מלא... ניסיון מקצועי וקורות חיים לת.ד. 411... עבור ש.ש.

— סודיות מובטחת —

למשרד עורכי־דין ותיק
בתל־אביב

דרוש/ה
עורך/ת־דין

בעל ותק של 5 שנים לפחות ונסיון בהופעה בבתי־משפט
אפשרי לחצי יום עבודה

נא לפנות: לת.ד. 1182 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

דרושה

מזכירה טכנית ל...

בעלת ידע בניהול ומזכירות
ידיעת השפה האנגלית רצויה

מוסך פולקסווגן, חדרה, רח' ב...
בשעות העבודה או טלפון 063-23138

לחברה תעשייתית גדולה באזור ת"א
דרוש

מחסנאי
למחסן וספחי קונפקציה

נא לפנות לת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „מחסנאי".

MARKETING/ACCOUNT EXECUTIVE

לפרסום אריאלי דרוש בחור דינמי וסימפטי, עד גיל 30 שלמד או לומד שיווק. העבודה כוללת טיפול בנושאי שיווק, ב־ מסגרת חברת פרסום.

לקבלת פרטים נוספים לפנות בכתב לפרסום אריאלי ת.ד. 7095, ת"א ולציין פרטים על לימודים ונסיון קודם.

סודיות מובטחת!

טכנו הנדסה בע"מ
רח' הגפן 5 קרית ביאליק ת.ד. 151
טלפון 04-731018
דרושים

1. **מזכירה - כתבנית**
אנגלית־עברית — רצוי בעלת נסיון.
2. **טכנאי / משרטטים**
לעבודות תכנון של ציוד קונסטרוקציות ואינסטלציה במיוחד במפעלים כימיים.

מחסנאי

למפעל במפרץ חיפה
בעל רשיון נהיגה

לציין פרטים ומשכורת מבוקשת ת.ד. 10230 מפרץ חיפה, עבור א.ש.

דרושים
טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

תעשיות גולן, מתכת ואלקטרוניקה בע"מ
מפעל בת של התעשיה האוירית
למפעלנו בדרום רמת הגולן

דרושים

★ מהנדס - בעל נסיון בתכנון כלים לייצור.
★ אחראי לתפ"י - בעל נסיון קודם בייצור מכני. רצוי הנדסאי או טכנאי.
★ כלכלן - בעל נסיון בניהול מערכת חשבונאות.
★ משחזן - בעל נסיון בהשחזת כלים.
★ מבקר אלקטרונאי - בעל נסיון של שנתיים. רצוי בשטח תעופתי.
★ עובדי ייצור - בשטח המתכת.

קיימת אפשרות לקבלת דיור במרכז כפרי בני יהודה.

לקבלת פרטים נוספים על תנאי העבודה, נא לפנות אל: תעשיות גולן, מרכז כפרי בני יהודה, ד.נ. רמת הגולן.

דרושים
1. בוגרי בתי ספר מקצועיים
2. רבלבריסטים
3. עובדים עם נסיון בעיבוד שבבי
4. עובדי ייצור

*
תנאי השכר בהתאם לכישורים
*
לפנות בכתב או טלפונית לאי.טי.אם. בע"מ ת.ד. 309, הרצליה ב' טלפון: 938426
ETM

עירית באר־שבע

דרושים
מבקר עיריה
(מכרז מס' 05/27/74)

מהות התפקיד: ביקורת פנימית — כספית ותפעולית בהתאם לפקודת העיריות (תיקון מס' 11) תשל"א—1971.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמית מתאימה.
2. נסיון בביקורת
3. התמצאות בחוקים
4. כושר ביטוי בכתב ובע"פ

הדרגה: 5 בדירוג המח"ר או ג'—כ' בדירוג המשפטנים.

מנהל בית נוער
(מכרז מס' 05/28/74)

מהות התפקיד: מנהל מועדון נוער — פעילות חברתית וחוגים.

הכישורים הדרושים: רמה של מורה או מדריך מוסמך, בעל נסיון בעבודה חינוכית עם נוער. נסיון בהדרכת נוער.

הדרגה: בדירוג המדריכים בחינוך המשלים.

מועמדים בעלי כישורים מתאימים ימשו מועמדותם בכתב, בציון מספר המכרז אל מחלקת המנגנון עד יום חמישי י"ח בשבט תשל"ה 30.1.1975.

אליהו נאוי — ראש העיריה

שרותי מידע ישראליים בע"מ
אנו מחפשים:
1. ... סניף חברה במתירות ...
2. ... — לטפל ... עוזר למנהל ... חשבונות ראשי — להברה
... אחזקה — למפעל ... יצור — להנדסת יצור.
3. ... הברה בהקמה — ...
... 65 ת.ד. 11364 טל. 248211

4. ... תעשייתי גדול באשדוד
דרושים
...נדסים
... בפרוייקטים מעניינים.
5. ... נסיון קודם של לפחות 4 שנים ... הבאים: תכנון ופתוח מערכות RF (קשר ומכ"ם). תכנון ופתוח ... ומערכות ספרתיות.
...נאי אלקטרו־מכני
6. ... אחזקה אלקטרו־מכניות לציוד ... נדרש ידע באלקטרוניקה.
...הל עבודה
...וסח האלקטרוניקה
7. ... רקע מעשי במכניקה עדינה ונסיון ... צוות עובדים.
...נאי אלקטרוניקה
...דה בשטח המכ"ם.
...פיקאי/ת
... נסיון קודם של שנתיים בתעשיה.
8. ...נאי/ת כימיה
... נסיון בתעשיה אלקטרונית.
...סמים
...יונים לפנות בכתב לת.ד. 330 — אשדוד.

עשות־אשקלון · ASHOT-ASHKELON
למפעלנו באשקלון.
דרושים
★ מהנדס מכונות/חשמל
בעל נסיון של 3—5 שנים, לעבודה בפרויקט ייצור מעליות.
★ מהנדס / הנדסאי אלקטרוניקה
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה. יועדף בעל נסיון במכונות עם בקרה סיפרתית.
★ תמחירן - תעשייתי
יועדף בעל ידע במיכון.
★ בעלי מקצוע בענף המתכת
★ חרטים, כרסמים, מסגרים, עובדי אחזקה וחשמלאים.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח־אדם, ת.ד. 21 אשקלון, בצרוף קורות חיים.

דרושים צעירים
לאחר שירות צבאי, למחלקת אחזקה
בעלי רשיון נהיגה על קטנוע, לביצוע עבודות שימון ואחזקה מונעת למעליות.
שכר עבודה + פרמיה
לפנות במקום, בימים: ראשון ד' שני, 19.1.75—20, בין השעות 8—10 בבוקר.
מעליות ישראליפט
רח' הקישון 13, (אזור התעשיה) בני־ברק

לחברת מהנדסים
דרושים
לעבודה באזור המרכז
1. מהנדס בנין
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתאום ופיקוח על פרוייקטים גדולים.
2. הנדסאי בנין
בעל נסיון של מספר שנים בפקוח ונסיון בבניה טרומית.
להתקשר בשעות העבודה לטלפון 03—414277/8

למפעל למתכת באזור התעשיה בחולון
דרושים מבלטנים
● תנאי שכר מצויינים
● אפשרות לעבודה בקבלנות
● שעות נוספות מאושרות
● תנאים סוציאליים מלאים
טלפון: 842180, תל־אביב.

ההסתדרות מדיצינית הדסה
ד... על משרה פנויה (1/75)
דרוש
...נהל חשבונות
עצמאי
בעל השכלה תיכונית,
3 שנות נסיון לפחות.
...מדים המעוניינים להציע מועמדותם, ...קשים להפנות בקשותיהם תוך פירוט ...ת ונסיון, אל אגף כח אדם, ת.ד. 499, ירושלים 91 000.

חברה הנדסית בירושלים
מחפשת
★ מהנדס בקרה
דרוש כושר אנליטי וכן נסיון מעשי במערכות מכניות, הידראוליות וחשמליות.
★ פקיד טכני
דרושה שליטה מלאה באנגלית ונסיון קודם בהכנת הזמנות, מפרטים טכניים וקשר עם ספקים.
תנאים מצויינים.
5 ימי עבודה בשבוע.
נא לפנות בכתב יד בצרוף פרטים אישיים ונסיון מקצועי לת"ד 3715 ירושלים 91033 עבור נ.ר.

דרושים
חרט — סוג א'
חרט — בוגר בי"ס מקצועי עם או בלי נסיון
כרסם — בוגר בי"ס מקצועי עם או בלי נסיון
תדאה-נוה שרת
(דרום צהלה)
עתידים — הקריה לתעשיות עתירות מדע סוף רחוב דבורה הנביאה נוה שרת.
טלפונים: 483141, 483142.

למוסד ציבורי
דרוש
עובד סוציאלי
בתפקיד מפקח מרכז
דרישות המשרה:
● השכלה אקדמאית (ב.א.) בעבודה סוציאלית ונסיון של 6 שנים.
● ידיעת השפה העברית.
● מילוי התפקיד כרוך בנסיעות רבות.
מועמדים יפנו אל ת.ד. 1260 ירושלים עבור "מפקח. מרכז" בצירוף תולדות חיים.

לחברה גדולה בחיפה
דרושים
רואה חשבון צעיר
אפשרי גם ללא הסמכה)
מנהל חשבונות
(סוג ד' עם נסיון של 5 שנים)
...אים טובים למועמד המתאים
...ות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 648 חיפה

לחברה מסחרית גדולה בת"א
דרושים
★ מנהל חשבונות
סוג ג' עם שנתיים נסיון בעבודה
★ מנהל ארכיב
אפשרי אדם מבוגר. רצוי נסיון קודם.
נא לפנות בכתב לת.ד. 115 ת"א.

בתי זקוק לנפט בע"מ
דרוש
מנתח מערכות מתכנן
הכישורים הדרושים:
— השכלה אקדמאית
— נסיון בנתוח/תכנון מערכות גדולות ותקשורת
— ידע בשפות תכנות R.P.G-2 ו־P.L.1.2 וארגון קבצים Data based בנוסף למערכות הפעלה D.O.S. ו־O.S. במחשבי I.B.M.-370
מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם אל מחלקת המנגנון בתי זקוק לנפט בע"מ ת.ד. 4 חיפה (מיקוד 31000).

למפעל באזור חדרה
דרוש
מכנאי אחזקה
הכישורים הדרושים: מכנאי/הנדסאי מכונות בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודה במשרד תכנון. רצוי ידע בתכנון צנרת תעשייתית ומתקנים ונסיון בפקוח על ביצוע עבודה.
המעוניינים יפנו תוך פירוט השכלה ונסיון לת.ד. 339 חדרה.
קיימת אפשרות הסעה לעבודה.

אוניברסיטת חיפה
...ש מנהל חשבונות
...התפקיד: ניהול מערכת חשבונות שכר ...התחייבים אחרים, דיווח וטיפול בנושאי ...תמים הנוגעים לסטודנטים ומוסדות.
...הדרושים: 1. בוגר תיכון. 2. סוג ... 3. בעל נסיון של 3 שנים ... כספים והשבונות. רצוי נסיון וידע ... עיבוד נתונים (מחשב).
...עות נא לפנות למחלקת כח אדם ב... אוניברסיטת חיפה.

לבנק גדול בת"א
דרושות
נקבניות
לעבודה במשרה מלאה או חלקית
המעוניינות תגשנה הצעת מועמדותן לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 2.

למועצה לשיווק פרי הדר
דרושה
מפעילת מלקס
אנגלית
ידיעת קצרנות — יתרון
שעות העבודה מ־12.00 עד 18.00
נא לפנות לטלפון 440411 ת"א קו 272

לסוכנות גדולה לביטוח
בתל־אביב
דרושה
מרכזנית - כתבנית
שעות העבודה מ־8—15
נא לטלפן לדורית 50651

משק הנוערים מחפש
★ מורה לכיתה ג'
★ ומורה לכיתה ד'
לבית הספר של המשק
לשנת לימודים תשל"ו
★
בהצעות אפשר לפנות בכתב לכתובת: מנהלת בית"ס הנוערים ד.נ.ג.ע. או בטלפון 067-407317/2.

...חברה גדולה בת"א — דרושים
מחסנאי
עוזר למחסנאי
...עות בכתב עם דרישת משכורת וקורות ...ים לת.ד. 20047 ת"א, עבור "מחסנאי".

דרושים:
1. מדפיס אופסט
מעולה ועצמאי למכונה ¼ גליון (62/42).
2. מדפיס בלט מעולה ועצמאי
למכונות אוטומטיות ¼+⅛ גליון.
תנאים טובים למתאימים
דפוס מ. את ר. גרוור, עמק יזרעאל 9, ת"א, טלפון 821520

דרושים
מחסנאים מכניים מתחילים
אחרי שרות צבאי
לפנות למר קצב, מחסן החלפים של חברה ישראלית למובילים בע"מ, רח' המסגר 62 ת"א.
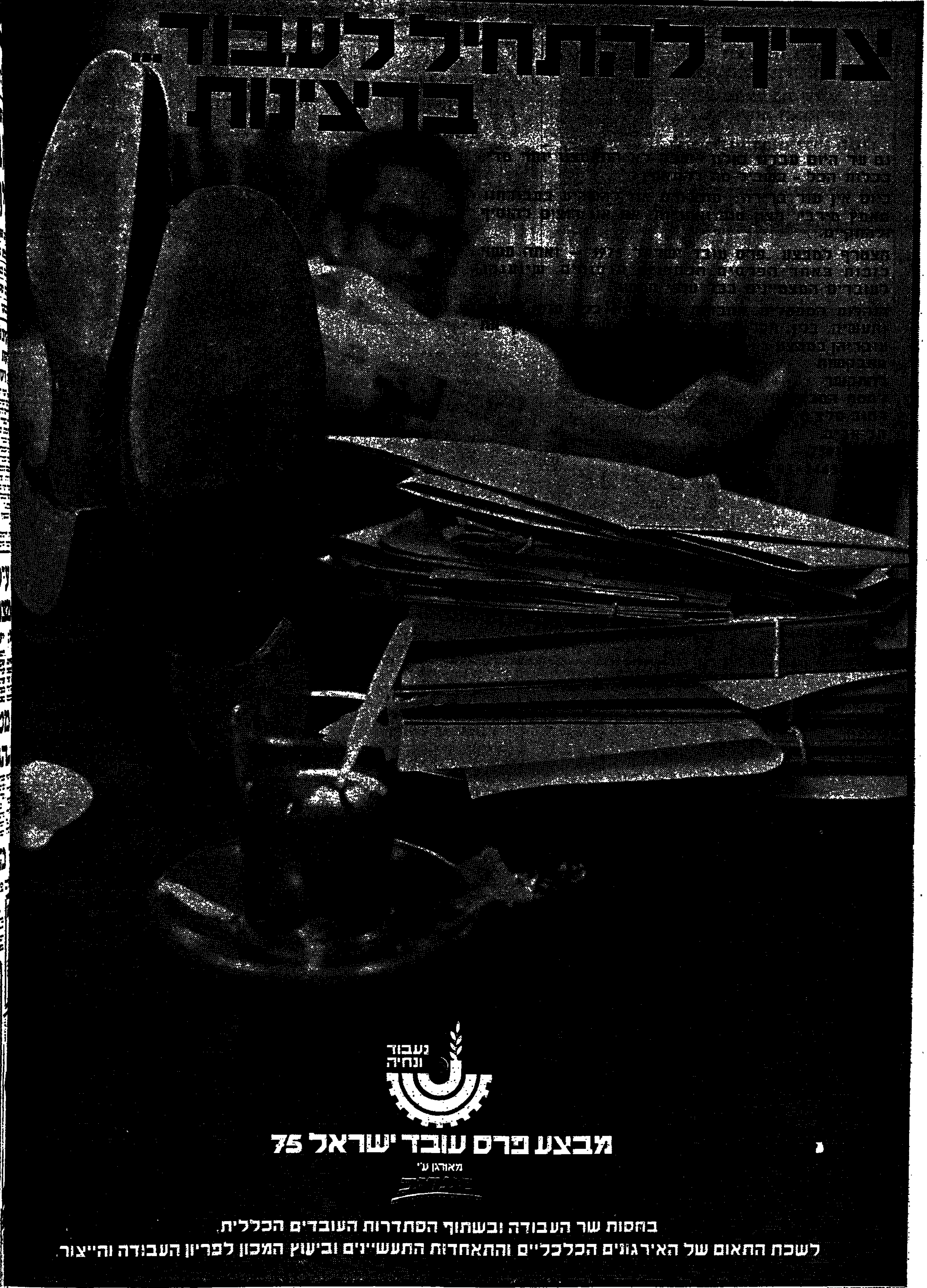
هكذا من الاصل